

ལྒྱལ་དབང་སྐྱེའི་མཁའ་ཁྱེད་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཚོགས།

༡༡། །ལྷ་སྐྱུལ་དབང་འཇམ་དཔལ་གྱི་མཆོའི་གསུང་འབྱུང། །

ཀ་པ་འི་སྒྲུང་ཆ།

མཁའ་དཔལ་པོ།   བསྐྱལ་དབང་འདམ་དཔལ་གྱི་མཚོ།

སྒྲིབ་ཅན་རྣམས་སྐྱེལ་གྱི་ཆོད་པ་ན་བདེ་ཡིན་པ་བཤད་མིང་།

༡༡། །ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་
ཐུབ་བསྟན་བརྩོ་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྲེད་དང་། རྣམ་
ཐར་གསོལ་འདེབས་ཐུབ་བསྟན་
མངེས་པའི་བརྩོ་གཉིས་
བཞུགས་
སོ།།

པོད་ཀ་པའི་སྦྲད་ཆ།
སྤྱིའི་དེབ་སྤྱང་བྱུག་ཅུ་བ།

མཛད་པ་པོ། ལྷུལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ།

སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚང་པན་བདེ་ལེགས་བཞུགས་སྤྱིང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ།

བོད་ཀ་པའི་སྒྲ་ཆ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་སྐྱབས་ཆུང་ནང་གྲུ་གྲུ་ཆོང་ནས་
བར་ཐེངས་དང་ཕོར་དེབ་གྲངས་ ༣༠༠ དཔར།

© Namgyal Tantric College, 2014

All rights reserved

Compiled, edited and published

by Namgyal Monastery

www.namgyalmonastery.org

འབྲེལ་ཡུལ་ཞལ་བྱང་།

NAMGYAL MONASTERY

P.O. Mcleod Ganj-176219

Dharamsala Distt Kangra (H.P.) INDIA

Off:91+92184-14777/ 92184-15777/221492

E-mail: namgyalmonastery@gmail.com

ཐོག་མའི་སྒྲེང་གཞི།

རབ་དཀར་གངས་རིའི་སྒྲེང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་། འཛམ་སྒྲིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་
སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ཆགས་པའི་མཐོ་སྒྲོང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར། འབགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་པ་སྤྱེལ་གན་བྱང་སེམས་དང་། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་རྣམ་སྤྲུལ་
མ་གྲག་སྤྱན་གཉིས་འདུས་པ་ལས་འབགས་པའི་གཟུངས་སྤྲུགས་ཡིག་དྲུག་གི་གངས་ལྗན་
མིའུ་གཏུང་དྲུག་ལས་མཆེད་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མི་རྒྱུད་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་།
སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱོད་འབྲེལ་མིན་གྱི་ཅལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་
ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་རིམ་བར་བཏང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུས་རབས་
བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་ན་སྤྱན་པའི་གྲགས་པས་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་སྒོར་བཙན་སྐྱམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཆོག་གང་གི་མཆིན་བཅེ་རུས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་
གཅིག་གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྲོན་ཀུན་ལ་བྱུང་བར་རུས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་
དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་རི་བཞིན་སྟོན་པར་རུས་
པ། ཆེས་ངོ་མཆར་མད་དུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྒོལ་གཏོད་མཛད་
ལ། སྤྱི་རྒྱའི་པན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་ཆོས་བོད་དུ་བསྐྱུར་འགོ་བཙམས་པ་དང་། དུས་རབས་
བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྒོར་བཙན་གྱིས་སད་མི་བདུན་གྱིས་ཐོག་དངས་རབ་བྱུང་
གི་སྤེལ་དང་། དགོན་སྡེའི་ཐོག་མ་བསམ་ཡས་མི་འགྲུར་སྤྱན་གྱིས་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་
གསར་བཞེངས་དང་ཆབས་ཅིག་སྐྱབས་སྐྱུར་ལོ་བཅུ་གྲིང་གི་སྒོ་བ་བྱ་ཐོག་མར་བཙུགས་ནས་
སྒོ་རིག་བཟང་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་དུ་མ་གསོ་སྒྲིང་གནང་སྟེ། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་དོན་

རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་གི་སྤྱིར་བཏུང་སྤྱི་ཚོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཕྱོངས་
སུ་ནང་འབྲེན་དར་སྤེལ་མཛད་ཅིང་། ཤེས་རིག་མཛོད་བརྒྱའི་སློབ་པར་ཡངས་པོར་བྱེ་བ་
སྟེ། རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱུད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་གྱི་དབུ་
བརྟེན་ཤིང་། རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་
ཆོས་གྱི་སློལ་བཟང་བཏོད། རྒྱལ་རབས་སོ་བརྒྱུད་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷུ་བཅན་དང་།
རྒྱལ་རབས་ཞེ་གཅིག་པ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་ཆོས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་
མཛད་པ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་པའི་ནང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཐོས་
བསམ་སློམ་གསུམ་དང་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ལ་མངའ་དབང་བརྟེན་པའི་མཁས་གྲུབ་
གཉིས་ལྟན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོགས་ལྷར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་
བཀའ་བསྟན་སོགས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་ཁྱེས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། གསར་ཅོམ་
མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཅག་ལྷ་བྱས་ཆེ་གང་ངལ་བ་བསྟན་ནས་བབྲངས་
ཀྱང་བབྲང་བར་དཀའ་བས། བོད་གངས་ཅན་ཕྱོངས་གྱི་གསུང་རབ་སྒྲིགས་བཅ་ཐམས་ཅད་
གཞི་གཅིག་ཏུ་བཅེགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྟན་པོའི་དབངས་ལའང་སྐྱེངས་པ་སྟེར་བྱས་སོ་ཞེས་
སྤྲིས་ཀྱང་ཁྱད་མི་ཆེ་བར་སེམས།

དེ་ལྟར་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོན་བྱོན་འཕགས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་
རྣམས་ཀྱི་བཏུ་སྟག་རིག་པའི་གཞུང་བཟང་སྤྱི་དང་། ཡང་སློས་ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་རིམ་
བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་སོགས་ཅ་ཆའི་རིག་གཞུང་ཕྱོངས་པའི་ནད་བརྒྱ་འཛོམས་པའི་སྟན་
མཆོག་བདུད་ཅི་ལྷ་བྱ་དེ་དག་གི་རོ་བཏུད་རྣམས་རང་ཅག་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་སུ་
ཤོག་བྱ་སྐྱུ་ཆོས་བཞིན་དུ་སེམས་པ་ནས་བཟུང་། སྐྱེ་བོ་པལ་བ་དག་གི་མྱང་དོར་འབྲེད་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་སོན་ཏེ་སློབ་གསུམ་དག་བཏུའི་ལས་ལ་བཅོན་
པ་དང་། དུམས་དང་སྤྱིང་ཇེས་རྒྱུད་དུལ་ཞིང་། ཡ་རབས་དང་གཤིས་བཟང་གི་མཛེས་སྟུག་

རང་ཆས་སུ་ལྷན་པའི་མི་རིགས་ཁྱད་འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུར།
དང་གི་དུས་སུ་འང་འཛམ་གླིང་ཤར་བྱལ་ལ་གནས་པའི་ཆབ་དཔལ་རིག་གསུམ་སྤྱི་དང་།
ཡང་སྒོས་ཆན་རིག་ཅེར་སོན་གྱི་ཡུལ་གྱུ་དག་གི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་འདི་
དང་མི་རིགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སློ་ཁ་སྤྱོད་གས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་ཞིག་
ཏུ་འཛིན་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བའི་ཉེར་ལེན་
ལས། གྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་ ༡༩༥༤ ལོར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་དམར་པོའི་
ལྷ་བར་ངོ་ལོག་མཁའ་ལ་པར་སྒོལ་དང་རྒྱུད་རིག་གཏོང་བའི་སྤྱི་མཆོང་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
བས། བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གིས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་ཡོད་ཆད་
རྒྱུ་བཞེད་གས་སུ་བཅུས་ཏེ་གཏོར་བཅོམ་ཆབས་ཆེན་བྱས་པའི་བོད་ཆགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་
སྤོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བདུན་གྱིས་བཀའ་སྤྱོད་ཡོན་དུ་སྤེལ་ཡང་སྤྱི་ཐབས་བྲལ་བའི་བོད་གངས་
ཅན་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་ཀོར་དང་། ཡངས་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྤྱི་ཀོར་ཏེ། གསུང་རབ་པར་
ཤིང་དང་བཅས་པ་པལ་མོ་ཆེ་མེ་ལྷ་དང་ཆུ་ལྷའི་ཞལ་དུ་སྤེལ་བའི་བོད་ཀྱི་བསྐྱར་གསོ་བྱ་
རྒྱའི་བྱས་མཐུ་རང་ཅག་སུ་ལའང་མེད་ལ། དུས་ངན་དེ་ལྷ་བུའི་ཁྲོད་ནས་སྤེས་དབང་སྤྲུམས་
ལེགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ས་སྤེང་དུ་སྤྱག་ལུས་བཀའ་བསྟན་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ལྷ་ལྷ་
མཆོག་སྤྱི་ཐོང་རིམ་སྤོན་གྱི་གཞུང་བཟང་པལ་མོ་ཆེ་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་རིགས་ཤིག་སྤྱི་ཏུ་གྱུར་
སྤྲུམ་དང་སྤྲུམས་ལུལ་བཞག་རིག་གནས་དངོས་རྣམས་ཀྱི་ལས་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བདག་
སྤྱང་བྱེད་དགོས་སྤྱོད། རིག་གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་མ་ཐུབ་
པར་བརྟེན་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་རྗེ་བཞིན་མ་གྲུབ་པའི་ཁར། དེ་བས་ཉེན་ཆབས་ཆེ་
བ་ཞིག་ནི་འབྱུང་བཞི་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པས་ས་སྤེང་དུ་ཅ་བརྒྱག་མི་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་མེད་
གཤིས། འདི་ཀྱན་བདག་ཅེས་སྤྱང་སྤྱོད་གནད་ལ་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ནི། གོ་ལ་འདིའི་

ཐོག་གི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་འཕགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་བྱུར་པ་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་དང་། ཡང་སྒྲོས་
ཡུལ་མཆོག་སྐྱེས་ཐང་རིམ་ཤོན་གྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཞོ་ཤས་ལེགས་པར་འཆོ་ཞིང་། སྤྱན་འབྲུས་
ལྟར་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་བཅར་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་གི་མཆོན་གནས་
རྗེས་འབྲེལ་གྱི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེས་ཐང་རིམ་ཤོན་གྱི་གསུང་རབ་སྒྲེགས་བམ་རྣམས་ལ་བདག་
ཅེས་སྤྱང་སྒྲོབ་གནང་བྱུང་པ་ཅམ་མིན་པར་དེ་བས་གཤམ་གནང་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། གསུང་བཟང་
རྣམས་ལ་འཆད་ཅོམ་ཅོམ་གསུམ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་
བ་སྤྱར་གསོ་དང་། མི་ཉམས་རྒྱན་འཛིན། ཡང་སྒྲོས་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་དང་། མཐོང་
བརྒྱུད་ཕྱག་ལེན་གྱི་མན་ངག་དང་བཅས་པའི་རྒྱན་བཟང་ཆད་མེད་རྒྱན་འཛིན་བྱ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་
ཐད་རང་ཅག་རྣམས་ལ་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འགན་འབྲི་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་སྟེ།

ལྷག་པར་གངས་ལྗོངས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་པོ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་པ་
ཆེན་པོ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་འདི་ཕྱིའི་སྐྱབས་མཆོག་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་
མངའ་བདག་ཡཔོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྣམ་
གསུམ་གྱིས་མཆོན་མཛད་འཕྲིན་ཡངས་པའི་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཀུན་དུ་བྱུང་བཞིན་
པའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་སྐབས་འདིར། མཛད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་མཛད་པའི་ཞབས་འདེགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་འགྱུར་རེ་དང་། དེ་ཡང་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་
མགོན་ཡསྐབས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་ཉིད། མདོ་རྒྱུད་
བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང་། ལྷག་པར་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་དང་། མ་ཁི་བཀའ་འབྲུམ་
སོགས་སྟོན་ཤོན་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་དམ་པ་ཆོས་ལུང་གིས་ཡང་ཡང་བསྐྱགས་པ་ལྟར།
འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས་ཀྱང་།

མགོན་ཁྱིད་གང་འདུལ་སྤུལ་པའི་རྣོས་གར་ཏེ། །

འཕགས་ཡུལ་སོ་དྲུག་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ། །

པཎ་བྱུ་བ་བཅུ་བདུན་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་སོགས། །

སྐུ་འཕྲེང་གསེར་རིའི་ཕྱེང་བ་ཆར་དུ་དངར། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས་རྣམ་ཐར་ནི།
རྒྱལ་ཀུན་སྦྱིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་འཕགས་མཆོག་འཛིག་ཏེན་དབང་ཕྱུག་གིས་དག་དང་མ་
དག་པའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་དང་ཟུ་མེད་པ་ན་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤུལ་པའི་རོལ་
པ་མཐའ་ཡས་པའི་སློ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཛད་པ་ལས། རྒྱ་
གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་སྐུའི་སྤུལ་པ་གྲགས་
ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་འཛིག་ཏེན་དབང་ཕྱུག་ནས་རྒྱལ་པོ་དགེ་བ་དཔལ་བར་འཕགས་ཡུལ་སོ་དྲུག་
དང་། བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གྲགས་ཆེ་བ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་
ནས་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་བར་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ་དང་། གཞན་ཡང་འབྲོམ་སྟོན་
རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ནས་དཔལ་ལྷན་སྤྲོ་མ་རིན་ཆེན་མཁྱེན་རབ་ཆོས་རྗེའི་བར་བསམ་
བཞིན་སྐུ་སྐྱེ་བཞེས་པའི་འཕགས་པོད་ཀྱི་པཎ་བྱུ་བ་སྐུ་ཕྱེང་བཙེ་ལ། ཡང་སློས་ཡ་རྒྱལ་དབང་
སྐུ་ཕྱེང་དང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུ་བ་པ་ནས་སྐུ་ཕྱེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་
ཡ་རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་བར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ནི། ལུས་
ཅན་འགོ་བ་སྤྱི་དང་། ཡང་སློས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས། ཐུབ་བསྟན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
ཕྱག་དོན་སྐུ་བཙར་རྣམ་རྒྱལ་བྱ་ཆར་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་བཙས་ལ་གཟིགས་པ་དུས་
ལས་གཡོ་བ་མེད་པའི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་ཡོངས་སུ་བསྐྱངས་པའི་ཚུལ་
བསམ་བཞིན་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་
ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

དེ་ལྟར་ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་རྣམས་ནི། བདག་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་
ལྷ་སྐལ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཉིད་མིའི་རྣམ་རྩལ་ཏུ་ཐེབས་པར་སོང་སྟེ་བ་ནས་ཆེ་
རབས་སྤང་བར་གདུལ་བྱ་བདག་ཅག་བོད་འབངས་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོད་མེད་ཀྱི་བཀའ་
བློན་རྗེས་བྱོན་དང་། ལས་སྒྲོན་གྱི་འབྲེལ་བ་སྤྲོ་བརྟན། སྒྲོས་སྤྱོད་གལ་ཆེའི་ལས་འཆར་ཆ་
ལག་ཡོངས་སྤྱོད་ཆོད་བའདི་ལྟ་བུ་ད་བར་སྤྱོད་ཀྱི་འཆར་ཆ་བཟུངས་གནང་མེད་པར་མངོན་པས།
ཡུལ་བ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྤྱོད་དང་གཅིག་རང་རེ་བསོད་ནམས་གསོག་པ་དང་གཉིས།
ལྷན་བཅས་འགྲོ་བའི་འབྲེན་མཆོག་ཡལོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱེ་ཆེ་
ཡཞབས་པད་རྩི་རྩེ་ཆོས་བདུན་གྱི་རོ་བོར་བརྟན་པའི་ཞབས་རིམ་སོགས་སྤྱོད་མེགས་ནས་
འདི་ག་སྐྱེ་བཅར་རྣམས་རྒྱལ་གྲུ་ཆོད་པར་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་ནས་བྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོའི་ལྷ་
བ་ ༡ ཆོས་ ༡ ཉིན་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྤྱིག་ལྷ་རྒྱུའི་
ལས་འཆར་གསར་སྤྱིག་གིས་ལས་གཞི་དབུ་འཇུགས་ལྷས།

དེ་ཡང་གངས་ལྷོངས་སྟེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལྷ་ན་མ་མཆེས་
བ། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་ཡལོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་སྐྱེའི་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་རྩེ་
བཅུན་འཇམ་དཔལ་དག་དབང་སྟོབས་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱིད་གསུམ་དབང་
བསྐྱེད་མཆོངས་པ་མེད་པའི་སྟེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༡༤༡ དང་། ལྷ་ལོ་
༡༠༡༥ ལོར་དབྱང་གངས་བརྒྱུད་ཅུ་བཞིས་པར་བརྟེན། པན་བདེའི་མཛད་བཟང་རྣམས་ལ་
མངོན་པར་གཟེངས་སྤྱོད་ཅིང་། ཡུལ་བའི་བཀའ་བློན་རྗེས་བྱོན་ལྷ་བའི་འགངས་ཆེན་
གྱི་དུས་ཆོགས་བྱུང་འཕགས་ཅན་ཡིན་སྟབས། གཞིས་བྱེས་བོད་འབངས་ཡོངས་ཅམ་མ་
བད། འཇམ་སྤྱིང་རྒྱལ་ཁབ་པལ་ཆེར་དུ་གཏོགས་པའི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་མིའི་རྣམ་
པར་རྩལ་པ་ཡལོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འབངས་དང་། ཞི་བདེར་
མོས་པའི་འཇམ་སྤྱིང་སྟེ་བོ་ཀུན་གྱིས་གུས་བསུའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་ལྷ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་

འཛམ་གླིང་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐུ་བས་དང་དབྱང་གཉེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་དུ་སྐྱེ་
ཆེ་ཡེན་བས་པད་མགོན་པོ་ཆེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོར་འཆོ་གཞེས་གསལ་
ཞིང་བཞུགས་པའི་རྟེན་འབྲུང་དགའ་སྟོན་ལོ་འཁོར་འཁྲུང་མོར་སྤྱང་བཅི་ཁྱེ་བའི་དུས་བཟང་
དང་། ལྷ་ར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱུན་ཡེ་ཤོང་ས་ཡ་སྐུ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས།
གངས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་འབྲུལ་ཕྱགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དང་། འཛམ་གླིང་
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་པན་བདེའི་གཞི་སྒོ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆའི་སྲོག་མཐུད་པའི་མཛད་བཟང་
བསྐྱུངས་དང་སྐྱོང་བཞེད་ཀྱི་ཕྱགས་སྟོབས་ལྷག་པར་བཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱལ་བཟང་ཉིས་
བཅེགས་དང་། གཏམ་བཟང་སྤུམ་བཅེགས་སྟབས་དང་བསྟན་གྱིས་སྐྱབ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱ་
ཆང་དང་། གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཐུར་ཐུན་མོང་ནས་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྲུལ་
དང་། ལྷག་པར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་བྱོགས་བསྐྱེགས་པར་སྐྱེན་
ཁྱེ་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལྟར། སྐྱབ་བཅར་སྐྱེ་ཞབས་སྒོ་བཟང་དགའ་བ་ལགས་བརྒྱད་
ལྷ་སྟན་སྟོན་འབྲུལ་ཁྱེས་པར་བཀའ་འཁོལ་དང་བཅས། <<ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་བྱོན་
གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཆོགས་>> རྣམས་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་འབྲུལ་མཆོན་མཆོག་དུ་གྱུར་
པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཀྱི་བཀའ་བཟང་སྐྱེ་བའི་མཛེས་རྒྱུན་དུ་ཐེབས་པ་ལྟར། ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
བྱེད་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དང་། གསུང་འབྲུམ་ཁག་དུ་མ་འཁོད་པའི་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
བྱེད་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་བཅས་འབྲུལ་པར་དུ་འཇུག་འགོད་ཀྱིས་ཁྱེས་དག་ངེས་འདོངས་
ཐོག་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྐྱེན་ཁྱེས་ཏེ་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྲུལ་གྱི་མཛད་སྟོའི་རྟེན་
འབྲུང་གི་འབྲུལ་མཆོན་དུ་འབྲུལ་རྒྱུའི་སྐྱལ་བཟང་ཐོབ་པ་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱགས་
བསྐྱེད་སྟོན་ལས་དང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་སྤར་བསགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པར་གོར་མ་ཆག

འདི་ག་སྐྱབ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་དང་། གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཐུར་ཐུན་མོང་ནས་ཡེ་ཤོང་

ས་ཡུལ་ས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཐའ་གྲས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དབྱང་དམ་པར་སྐྱེ་ཆེ་
ཡུལ་ས་བད་མགོན་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་ངོ་བོར་བརྟན་ཅིང་། རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་ཐུགས་
བཞེད་མཐའ་དག་ལྷན་གྱིས་འབྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དུ་མའི་སྦྲད་དུ་ཡུལ་གོན་
པོ་གང་ཉིད་དགྲང་གངས་བརྒྱུད་ཅུ་བཞེས་པར་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་
ཞུ་བའི་སྐལ་བཟང་གི་གོ་སྐབས་དང་བསྟན་ནས་དགྲང་གངས་དང་མཉམ་པའི་གསུང་པོད་
བརྒྱུད་ཅུ་ལེགས་བསྐྱེགས་ཞུས་ཏེ་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་སྐབས་ཡུལ་བ་དཀྱིས་པའི་
མཆོད་སྤྱོད་དང་བཅས་འབུལ་མཆོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབུལ་ལས་ཞུ་བ་བཀོས་གཅིག་མཐུན་
བྱུང་སྟེ་ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་དང་པོ་རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུ་བ་པ་ནས་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེའི་བཅུ་
གསུམ་པ་བྱུ་བ་བསྟན་གྱི་མཆོད་བར་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་རྣམས་ལ་གསུང་འབུམ་དེ་བ་བྲེང་ ༩
བཞུགས་པ་དང་། ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་དུག་པ་རིན་ཆེན་ཆངས་དབྱངས་གྱི་མཆོད་གསུང་
འབུམ་པོད་ ༡ གསར་དུ་བྱོགས་བསྐྱེགས་ཞུས་པ་དང་། གོང་གསལ་གསུང་འབུམ་དེ་དག་
ཏུ་མ་ཆུད་པའི་ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དེ་བ་བྲེང་ ༩ དང་། ཡུལ་མཆོག་
སྐྱེའི་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་གྱི་མཆོད་གསུང་འབུམ་གྱི་ཚུལ་དུ་རྣམ་ཐར་དང་
བཀའ་སློབ་ལས་སྟོན་དེ་བ་བྲེང་ ༩ བཅས་བསྟན་ནས་ཡུལ་དབང་མཆོག་གི་སྐྱེའི་དགྲང་
གངས་དང་མཉམ་པའི་པོད་བྲེང་བརྒྱུད་ཅུ་ཐམས་པ་ལེགས་བསྐྱེགས་ཞུས་པ་ཡིན།

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཤིང་མཆོན་དོན་
ནི། དེ་ཡང་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་མེ་ཏྲོག་གང་ལ་སོག་པའི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་
མཆོག་སྤྱོད་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྤྲུགས་ཡིག་དུག་ལས་ཨོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་
གསུང་ཐུགས་གསུམ་མཆོན་པས་ན། གསུང་འབུམ་སྐྱེགས་བམ་འདི་དག་ཏུ་འདྲ་སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན་ཆང་བ་སྟེ། ཐོག་མར་གསུང་འབུམ་རྣམས་ཀྱི་དབྱར་སྐྱེ་ཡི་
མཆོན་དོན་དུ་མཛད་པ་པོ་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་པར་རེ་དང་། བར་

དུ་གསུང་འབུམ་དངོས་ཀྱིས་གསུང་མཆོན་པ་དང་། མཐའ་མར་སྤྱགས་ཀྱི་མཆོན་དོན་དུ་བྱང་
ཆུབ་མཆོད་ཉེན་གྱི་རི་མོ་བཅས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས། གསུང་འབུམ་པོད་རེར་སྐྱུ་གསུང་
སྤྱགས་ཀྱི་ཉེན་གསུམ་ཆང་བའི་མཆོན་དོན་གྱི་བཀོད་པ་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཉིནོར་བྱ་སྟེ་སྤྱན་
རས་གཟིགས་ཀྱི་བྱག་མཆོན་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་གྱི་སྤང་བ་སྟེ་གསུམ་བམ་གྱི་རྒྱབ་ཤིའི་ཟུར་གྱི་
སྟེང་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོར་གཟུགས་གཉིས་ཅན་དུ་བཀོད་པའི་སྤང་བའི་སྒྲོར་གཟུགས་སྟེང་མའི་
ནང་ལ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱུ་སྤང་རིམ་བྱོན་གྱི་གོ་རིམ་ཨང་དང་། སྤང་བའི་སྒྲོར་གཟུགས་འོག་མར་
ལ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱུ་སྤང་སོ་སོའི་གསུང་འབུམ་ཀ་ཁའི་ཨང་། སྟེ་གསུམ་བམ་གྱི་སྟངས་ཟུར་དུ་བྱག་
མཆོན་མེ་ཉོག་བསྐྱ་བཀོད་པའི་སྟེང་དུ་ <<ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱུ་སྤང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་
དཔེ་ཆོགས་>> གྱི་པོད་གཅིག་ནས་བརྒྱད་ཅུ་བར་གྱི་གོ་རིམ་ཨང་གི་བཅས་བཀོད་ཡོད།

དེ་ལྟར་ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱུ་སྤང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུམ་འབུམ་ཕྱོགས་སྟེ་གུ་ལའི་བརྒྱད་
རིམ་ནང་། སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟིང་འཆོལ་བསྐྱུ་ཕྱོགས་སྟེ་གུ་ཁང་དང་། པོད་གྱི་དཔེ་
མཛོད་ཁང་གཉིས་ནས་གསུང་འབུམ་གྱི་མ་ཡིག་ཐོག་བྱག་རྟོགས་གནང་བ་དང་། གཞན་
ཡང་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་བྱག་རྟོགས་གནང་མཁན་དང་། ལེགས་སྟེལ་ཉེས་འགོག་
གི་ལམ་སྟོན་གནང་མཁན་ཆང་མར་ད་ལན་གྱི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་སྤྱགས་རྗེ་བཀའ་བྲིན་ལྷ་
མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་ཁྱུ་རྒྱ་དང་། ང་ཆོའི་ལས་གཞི་འདིར་ནམ་གྲུ་ལྟན་སྟེང་ནས་ཐོག་མཐའ་བར་
གསུམ་དུ་གཟིགས་སྒྲོང་ལྷ་མེད་དང་། འགྲོ་བྱོན་ནར་གཏོང་གནང་བ། མཁྱེན་དཔྱོད་མཁའ་
ལྟར་ཡངས་ཤིང་། ལྟག་བསམ་དུང་ལྟར་དཀར་བའི་འབྲེལ་ཡོད་དུ་མས་ལས་འཆར་འདིར་
གདེང་འཛིན་ཆད་མེད་དང་། མ་ནོར་ལམ་སྟོན། མ་དཔེ་མཁོ་འདོན། ཁྱུ་དག་གི་རྟོགས་པན་
གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན། ང་ཆོར་བྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱིས་ལྟངས་མེད་རྒྱབ་སྒྲོར་དང་།
ལྟག་པར་གཞིས་བྱེས་ནམ་ཟུར་བྱན་མོང་ནས་པར་སྐྱོན་ཐོག་རྟོགས་རམ་ཤུགས་ཆེ་གནང་
བར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། སྟིང་དབུས་ནས་སྤྱགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཁྱུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་འབྱུང་

འགྱུར་ཡང་ང་ཚོའི་ལས་འཆར་ཁག་ལ་རྩ་ཆེའི་ལས་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་དང་། རོགས་པན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ལུ་མཐུད་གནང་སྐྱོང་ཡོད་པ་མཐུན་ཞེས་བྲ།

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྲུག་དཔེ་ཚོགས་སྟོགས་སྒྲིག་བྱ་བའི་བརྒྱད་རིམ་ནང་དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་གྲུས་པ་ནམ་གྲ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་དང་། ལས་རོགས་ས་རྩ་མཐོ་སློབ་གྱི་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ཆེ་དཔག་དོ་རྩེ་བྱང་ནས་ཞོགས་སྤྲ་ལངས་དང་། དགོང་བྱི་ཉལ་ཐོག་ལོ་ཤས་རིང་དཀའ་བ་བྱུང་བས་དང་། ངས་བ་དང་ལེན་གྱིས་གསུང་འབྲུག་གྱི་ཡིག་འབྲུག་དང་། དཔེ་བསྐྱར་བྱ་དག་མ་དཔེ་ཐབས་འཚོལ། དཀར་ཆག་གསར་སྒྲིག་དེབ་གཟུགས་རྩལ་འགོད་སོགས་གང་ཅིར་བཅོན་པ་ཆེར་བསྐྱེད་ཞུས་ཤིང་། ཡང་སྒྲོས་རྒྱལ་ཆེན་གྱི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཁུར་དུ་མི་སེམས་པར་རྒྱན་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་བྱ་ར་ཞེས་ཆགས་དང་། བཅོ་བཀོད་གང་མཛེས་ཡོང་ཐབས་སོགས་སྒྲོ་ཀུན་ནས་འབད་བཅོན་ཞུས་ཞུལ་ལགས། འོན་ཀྱང་དཔེ་སྒྲིག་པའི་ལྷག་བསམ་ལ་སྒྲ་མེད་ལ། བསམ་བཞིན་ཆེད་བཅོས་མེན་ནའང་ཤེས་ཡོན་དང་། འཛོན་ཐང་། ཉམས་སྤྱོད་བཅས་ཤིན་ཏུ་ཐ་བས་ཆད་ལྷག་ཞོར་འབྲུལ་འབྱུང་མིད་པས་དེ་རིགས་མཆིས་ཆེ་རྒྱ་ཆེའི་སྟོག་པ་སོ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་དབྱས་ནས་བཅོད་གསོལ་བྱ་རྒྱ་བཅས་བྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༡༡ ཆེས་ ༡༡ དགེ་བར།།

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

གཞུང་བཟང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བརྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེ་ཤིས་པོའི་ནང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་མི་ཉམས་
གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སོར་ཚུད་ཀྱི་མཛད་པ་སྐྱི་ནི་དེ་མོ་ཉོ་ཐོག་ཟུ་སྟོ་བཟང་ཟུབ་བསྟན་
འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ <<ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བརྒྱད་པའི་རྣམ་ཐར་
འཇམ་སྒྲིང་ཐ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན>> སོགས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྣམ་ཐར་ཁག་ཏུ་གསལ་
བ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོན་པ་ལས།

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །མཛད་པ་མཚོག་ཡིན།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་གི་མཛད་པ་ཀུན་ལས་མཚོག་ཏུ་བསྒྲགས་པའི་གཙོ་བོ་གསུང་
གི་མཛད་པ་ལ་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཡི་དམ་ཁག་གི་སྤྱབ་ཐབས། བཅའ་ཡིག་སོགས་
དང་། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་བཅས་པོད་གཅིག་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་གི་
གསུང་འབྲུམ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་སྐུ་དུས་ནས་ཤིང་པར་དུ་འཁོད་ཡོད་རུང་།
དུས་འགྱུར་རྗེས་ཆ་ཆང་བའི་གསུང་འབྲུམ་ཞིག་ཆེས་དཀོན་པར་གྱུར་པ་དང་། མདོ་སྒྲགས་
ཀྱི་གཞུང་ལ་སྤྱགས་གཉེར་གནང་མཁན་རྣམས་དང་རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་
རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་འགྱུར་མི་སྤྱབ་ཅིང་། ལྷག་པར་མ་དཔེ་དཀོན་རིགས་རྣམས་སྤྱར་སྟོབ་
བྱ་བའི་འདུན་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་
སྒྲིང་ནས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་གི་གསུང་འབྲུམ་པོད་གཅིག་བཞུགས་པ་ <<ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
བྱེད་རིམ་ཁྱོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཆོགས>> ཀྱི་སྤྱིའི་དེབ་ཐོང་ ༥༩ དང་ ༦༠ གཉིས་སུ་
ཕྱེ་སྟེ་ལེགས་བསྐྱིགས་ཀྱིས་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྤྱན་ཞུས་ཏེ་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་

ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན།

དེ་ཡང་ཡུལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་པོད་ཀ་པའི་སྟོང་ཆ་སྟེ་དེབ་ཐེང་
༥༩ པར། ༡༽ ཡོན་ཏན་ཀྱན་གྱི་གཞི་རྟེན་སྒྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
བསྒྲིགས་པ་བྱིན་རྒྱལ་ས་བྱ་ཆར་བསྐྱེད་པའི་དབྱེར་སྤྱི་སྤྱིན་གྱི་སྒྲ་དབྱེར་དང་། ༢༽ འཇམ་
མགོན་སྤྱན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འཇམ་ལུགས་ལྟ་ལྟའི་ཆོ་དབང་བྱ་ཚུལ་འཆི་
མེད་བདུན་ཅིའི་བྱམ་བཟང་། ༣༽ འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཐུག་བཞི་པའི་སྐྱེ་བ་ཐབས་
སྐྱེར་བར་གནས་པའི་ཆོ་ག་པན་བདེའི་བདུན་ཅི་འབྱུང་བ་རབ་དཀར་བྱམ་བཟང་། ༤༽ དཔལ་
མཁའ་འགོ་མ་སྐྱེ་མ་ཆེན་མོ་ལྟ་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་བདེ་ཆེན་འཇུག་རྒྱལ་ས། ༥༽
བཅོམ་ལྷན་འདས་དཔལ་མརྒྱ་མ་ཡའི་དཀྱིལ་ཆོ་ག་བདེ་ཆེན་འཇུག་རྒྱལ་ས་ལས་དབང་གི་ཆོ་
ག་ ༦༽ བཅོམ་ལྷན་འདས་དཔལ་མརྒྱ་མ་ཡ་ལྟ་ལྟའི་ཞི་བའི་སྤྱན་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་དངོས་
བྱུང་རྒྱ་མཚོའི་འཕྲ་ཆོམ། ༧༽ བཅོམ་ལྷན་འདས་མརྒྱ་མ་ཡའི་ཆོ་གས་མཆོད་ཀྱི་ཆོ་ག་བདེ་
ཆེན་ཐུན་ཆོ་གས་འགྲུགས་པའི་ཐུགས་བྱ། ༨༽ ཡུལ་བ་མཆོག་གི་བདག་ཉིད་གང་དེའི་
སྐྱེ་གསུང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་སྤྱིང་པོར་བཞུགས་པའི་མཆོད་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རྟེན་དང་
བརྟེན་པར་བཅས་པའི་དཀར་ཆག་ངོ་མཆར་འདབ་སྟོང་འབྱེད་པའི་ཉིན་བྱེད། ༩༽ རྒྱུའི་
དགོ་སྤྱོད་སྒོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་བདག་གི་རིང་འཆོའི་སྤྱན་ཆོ་ག་དང་རྗེས་འཛིན་
གསོལ་འདེབས་སོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཕྱོགས་བསྐྱེད་ས་སུ་བཀྱིས་པ་ནོར་བུའི་འབྲེང་མཛེས།
༡༠༽ བྱང་ཕྱོགས་བསྐྱན་པའི་གསལ་བྱེད་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ནས་ཉམས་བཞེས་འགའ་
ཞིག་ལ་བཀའ་འདྲི་མཛད་པའི་དྲིས་ལན། ༡༡༽ ཀྱན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་སྐྱེ་འབྲེང་སྤྱི་བྱིས་གཙོས་པའི་རིས་མེད་བསྐྱན་འཛིན་དུ་མའི་ཞབས་བརྟན་དང་ཡང་སྤིང་
སྐྱུར་གསལ་གསོལ་འདེབས་སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ས་པ་དགོ་མཆོན་ཉིན་
བྱེད་གསར་པའི་འོད་སྤང་། ༡༢༽ སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་མཆོད་རྗེས་གསར་བཞེངས་

སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ཆོག་དང་སྒྲིན་ལམ་འདོད་གསལ་སོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་
འདོད་སྒྲིན་བྱམ་བཟང་། ༡༣ ་ སེར་སྒྲིན་ཐོས་བསམ་ནོར་བུའི་སྒྲིང་གི་བཅའ་ཡིག་ཐར་
ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ། ༡༤ ་ སྒོ་སྦྱང་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲིན་ལམ་སོགས་ཉར་
མཁོ་ཐོར་བུ་སྒྲིན་ཆོགས་ཕྱོགས་བསྐྱེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱིས་པ་ཐར་ལམ་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ་བཅས་
སྤྱོད་ལེགས་བསྒྲིགས་ཁུས་ཡོད།

གསུང་པོད་ཀ་པའི་སྒྲིན་ཆ་སྟེ་དེབ་ཐོང་ ༤༠ ཐམ་པར། ༡ ་ དཔལ་ལྷན་སྒྲིམ་དམ་པ་
རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག་བཀའ་བློན་གསུམ་ལྷན་ཡོངས་འཛིན་པ་རྒྱེ་
ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་
པ་ཐུབ་བསྟན་པ་སྒྲོ་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་སྐྱབས་བདུན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། ༢ ་
རྗེ་བཙུན་སྒྲིམ་དམ་པ་ཐུབ་བདག་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་རོ་བོ་ཡོངས་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་པ་རྒྱེ་
ཉ་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲོ་ནས་གསལ་བ་འདེབས་པ་
ཐུབ་བསྟན་མཛེས་པའི་པ་སྒྲོ་གཉིས་པོད་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཤིང་། ད་ལམ་པར་དུ་བསྒྲིན་པའི་
གསུང་འབྲུམ་པོད་ཀ་པའི་སྒྲིན་ཆ་སྟེ་དེབ་ཐོང་ ༥༤ པ་འདི་བཞིན་པོ་བྲང་པོ་ཉ་ལར་བཞུགས་
པའི་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ལོས་ལོར་བཞེངས་པའི་གསུང་འབྲུམ་པར་མ་གཞིར་བཟུང་
ནས་བསྒྲིགས་པ་དང་། པོད་ཀ་པའི་སྒྲིན་ཆ་སྟེ་དེབ་ཐོང་ ༤༠ ཐམ་པ་ནི་སེར་བྱེས་མཁས་
སྟན་ལྷ་ཚང་དུ་བཞུགས་པའི་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ ༡༣ ་ པ་
གྲིབ་ཆོ་མཚོག་སྒྲིང་གི་པར་མ་མང་གཞིར་བཟུང་ཐོག་ ཡིག་འབྲུ་མི་གསལ་བའི་རིགས་དང་
ཤོག་གངས་མ་ཚང་བ་རེ་བྲང་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྒྲིང་གི་ཡ་རྒྱལ་བའི་གཟུངས་རྒྱུང་བདེ་བ་ཅན་དུ་
བཞུགས་པའི་ཡོངས་འཛིན་པ་རྒྱེ་ཉའི་རྣམ་ཐར་རབ་བྱུང་བཅུ་བྱུག་པའི་མེ་བྱི་ལོར་སྐྱོད་ཤོད་སྐུ་
འབྲུམ་ཐར་དུ་བཞེངས་པའི་པར་ལ་ཞིབ་བསྟར་གྱིས་བསྒྲིགས་པ་ཡིན། འདིར་གསལ་བཤད་
ཁུ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཡ་རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་མེ་ཉ་སྐུ་ལོ་ ༡༧༤༤ ལོར་མངའ་

འཇམ་མཐོན་ལྷིང་དགོན་པར་སྦྱལ་བའི་ <<བཅའ་ཡིག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་>> ད་ལན་མཐོན་ལྷིང་
དགོན་ནས་མ་དཔེ་མཁོ་འདོན་གནང་བ་དང་། ལྷ་གས་པག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་ <<ལྷ་གས་
སྤྱག་པར་བསྦྱལ་རྒྱའི་ཆོ་ལོའི་བེན་གྱིས།>> བཟ་ཤེས་དབང་འདུས་ཀྱིས་སྤྱིགས་བསྐྱེགས་
བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གས་དང་། གཞུང་ཡིག་སྤྱིགས་བསྐྱེགས་དང་ས་ཤེལ་མེ་ལོང་
དུ་གསལ་བ་གཉིས་ལྟར་གསུང་འབུམ་དུ་མ་འཁོད་པས་ད་ལན་གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བོད་
ཀ་པའི་མཐུག་མཐར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཡོད་པ་ནི་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ལྷ་གས་པར་དུ་ནམ་དཔྱོད་དང་ལྷན་པ་ནམས་ཀྱིས་སྤྲད་ཕྱིན་མ་ཕྱིར་དཔེ་སྤྱར་བ་དང་།
འཆོལ་བདེ་བའི་ཆེད་མ་དཔེའི་ཤོག་གངས་དང་རྒྱབ་བདུན་ནམ་ཉིན་སྤྱི་ལོ་བསྐྱེས་ཉམས་
(༡ན) (༡བ) འདིའི་ནང་བཀོད་ཡོད། པར་ཅ་ཞུས་དག་བྱེད་སྐབས། ཐོག་མའི་ཞུས་དག་དང་།
བསྐྱར་ཞུས། ཡང་ཞུས། ཞུས་ཆེན་བཅས་ཞུ་དག་གི་རིམ་བཞིན་ལྷ་གས་བཞུགས་ཅིང་། ཆོག་པུང་
དང་། ལྷ་གས་བཅས། རྒྱུ་སྤྲད་གསུམ་ཀྱི་སྤྲད་དང་དག་ཞོར་མཛོན་གསལ་ཅན་རེ་བྱུང་དག་བཅས་
བྱས་པ་བྱུང། སྐབས་དེའི་ཡི་གེའི་འབྲི་སྲོལ་ལམ། དེང་སྐབས་དང་འབྲི་སྲོལ་མི་འདྲ་བའི་རིགས་
ནམས་མ་དཔེ་སོར་བཞག་ལས་རང་འཆམ་ཀྱིས་བཟོ་བཅོས་གང་ཡང་བྱས་མེད།

སྤྱིར་ན་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་ཞུས་དག་པེར་ངེས་སུ་རྒྱུ་རྩེམས་ཀྱང་། དེད་ནམས་ཅོམ་
སྤྱིག་གི་ཉམས་སྤྱོད་ཞན་པ་དང་། ཤེས་རིག་ཞོར་ཀྱིས་དབུལ་བས་སྤྱིགས་གང་ཐད་ནས་མི་ལྷིང་
བའི་ཆ་སོགས་སྤྱོད་དང་ཞོར་འཁྱུལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་ངེས་པས། རྒྱ་ཆེའི་མཁུན་ལྷན་ནམ་
པས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷ་གས་སྤྱོལ་གནང་རོགས་ཞེས་རེ་སྤྱུལ་ཞུ་རྒྱུ་
མ་ཟད། ལྷ་གས་པར་ང་ཆོའི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ལྷ་གས་བསམ་ནམ་དག་གིས་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་།
ཡིག་ཆ་མཁོ་འདོན། ཞུ་དག་གི་རོགས་པན་གནང་མཁན་སོགས་གཞིས་བྱེས་སྤྱི་སྤྱོད་ནམས་
དང་། ཡང་སྤྱོས་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱབ་སྤྱོར་ཆེད་མེད་གནང་མཁན་ནམ་བུར་ཐུན་མོང་བཅས་ཆང་
མར་སྤྱིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༡ ལ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྟུངས།

འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

གེ་སར་ལྷ་སྒྲེའི་གཞུང་ལས་གཙང་ཡུལ་དུ།

བལྟམས་ཤིང་མཁུན་རྒྱབས་བརྟན་པའི་འཁོར་ལོའི་རྒྱས།

འཆད་ཚུད་ཚུམ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བ།

སློབ་བཟང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོར་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞུང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཐོང་བརྒྱད་པ་
འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་ནི། ཐོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༩
ལོའི་བོད་ཟླ་ ༤ ཆོས་ ༡༥ ཉིན་གཙང་སྟོད་ཐོབ་རྒྱལ་ལྷ་རི་སྐང་དུ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་
རྒྱས་དང་། ཡུམ་བུན་ཆོགས་དབང་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐུ་བལྟམས། སྐུ་ཚུང་དུའི་སྐབས་
རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོའི་སྐུ་ཆབ་དང་། གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྐུ་ཆབ། བཤ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་
མཆོག་བཅས་ནས་ཡ་རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཐོག
དགྲུང་ལོ་གསུམ་ལ་ཐེབས་པ་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༦༠ ལོར་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་གདན་
བངས། ཀུན་གཟིགས་བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་བྱད་འགྲོལ་གནང་།

དགྲུང་ལོ་ལྷ་ལ་ཐེབས་པ་ཚུ་རྟ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༦༩ ལོར་ཀུན་གཟིགས་བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་
སྐུ་མདུན་ནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོམ་པ་འབྲུལ་བཞེས་བསྐྱུངས་ཏེ། མཆོན་ལ་སློབ་བཟང་བལྟན་
པའི་དབང་ལྷག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་ ༧ ཆོས་
༡༠ ཉིན་བྱུ་འཛིན་གཉིས་པ་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལའི་མི་འཛིགས་གདོང་ལྡན་བཏེགས་པའི་གསེར་
ཁྲིར་མངའ་གསོལ་མཛད། བཤ་ཆེན་མཆོག་ནས་འཛིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་དང་། དཔལ་

གཅིག་སོ་སོའི་དབང་ཆེན་གྱི་སྟོན། མགོན་པོ་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ། འཇམ་དཀར་ཆེ་རྟ་
བྱང་འབྲེལ་སོགས་བཀའ་ཆོས་ཟབ་བྱུང་ཅན་འབུལ་བར་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཞི་ལ་ཐེབས་
པ་ལྷགས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༤༡ ལོ་ནས་ཡོངས་འཛིན་སྤར་ལྷོག་དག་དབང་བྱམས་པ་དང་།
བྱང་ཆེ་ཆོས་རྗེ་དག་དབང་ཆོས་གྲགས་སམ་བྱ་བྱུང་པ་དག་དབང་གཉིས་སྤྱི་ཡོངས་འཛིན་
དུ་བསྟེན་ནས་སྤྱི་ནའི་བབ་དང་བསྟུན་པའི་སྤྱི་ཡོན་འབུལ་བཞེས་གྱི་དབུ་ཚུགས།

དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་པ་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༤༥ ལོར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དབུས་
སུ་ཐེབས་ཏེ་དགོ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་སྒྲོམ་འབུལ་བ་གནང་། བསྐྱབ་བྱ་ནས་བརྩམས་ཏེ་གཞུང་
ཆེན་ལ་གསན་བསམ་མཛད། ལོ་དེར་འདུས་པ་ཁྲི་སྟག་ཆོགས་པར་ཟབ་ལམ་སྒྲ་མ་མཆོད་
པའི་བཤད་ལུང་སྤུལ་བས་དེར་འདུས་སྤྱི་ལོ་ཡོངས་ནས་སྤྱི་ནའི་ན་ཆོད་ཆེས་སྤྱ་ཡང་མདོ་
སྟགས་ཟབ་གནད་དག་ཐོགས་མེད་དུ་སྤྱི་ལོ་སྟབ་པ་འདི་འདྲ་འཕགས་མཆོག་འཛིན་ཏེན་
དབང་སྤྱུག་མི་ཡི་རྣམས་པར་བྱོན་པའི་མཛད་པ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པའི་ངེས་ཤེས་གྱིས་སྤྱི་ལོ་
མང་པོ་དད་པའི་ས་ལ་བཀོད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་བཞེས་པ་ལྷགས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༧༠
ལོར་པཎ་ཆེན་མཆོག་ཅེ་པོ་བྱང་དུ་མཇལ་འཛོམས་གྱི་ཉིན་ལྗེའི་རིང་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་
སྐྱོར་གསན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་བཞེས་པ་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༧༡ ལོར་སྟན་དག་དང་
མཆོན་ཉིད་གྱི་བཅི་བཞག་གསན་ནས་ཅོད་བྱ་གནང་བཞིན་དགོངས་པའི་སྐོང་མདོན་དུ་གྱུར་
པ་དང་། དེ་རྗེས་དེ་མོ་རྒྱལ་ཆབ་ལ་ཡུལ་དབང་མཆོག་ནས་བཀའ་མངགས་མཛད་དོན་
བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་གསོ་གསར་སྤྱོད་དང་། མཆོད་རྩིས། དཀར་མེ་སོགས་
ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་བྱས་བཞེས་བསྟར།

དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་ཤིང་རྟ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༧༢ ལོར་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་
རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱི་མདུན་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་གྱི་བསོད་
པ་གཅིག་པའི་ལམ་བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་སོའི་རྣམས་བཤད་གསན། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་

པ་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༧༧ ལོར་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་མཁན་པོ་དང་། བློ་བཟང་དག་དབང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ལས་སྒོ་བ། ཡོངས་འཛིན་སྒོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསར་སྟོན་སྒོ་བ་དཔོན་མཛད་ནས་དགེ་འདུན་ཞལ་གྲངས་ཆང་བའི་དབྱུས་སུ་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དགེ་སྦྱོང་གི་སྒྲིམ་པ་ལེགས་པར་བཞེས་ཏེ་བཅས་རང་གི་ལྷུང་བ་ཕྱ་མོ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མ་གོས་པའི་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། རྒྱལ་པོ་དེར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མདུན་ནས་ཁྱུང་ནག་གི་རྫེས་གནང་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་མཐོས། དེ་ནས་སྟོ་གནས་དང་། རྩ་སྒྲིང་། ཡངས་པ་ཙན་སོགས་ལ་གནས་གཟིགས་སུ་ཕེབས། དེ་ལྟར་མདོ་སྟགས་གཞུང་ལ་གསན་བསམ་ལེགས་པར་མཛད་ཟིན་རྫེས་སོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་དུ་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཞིང་། སྟོགས་སོ་སོའི་སྤྱི་བོ་དག་ལ་ལུགས་གཉིས་སྒྲུང་དོར་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་མང་དུ་གནང་། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་དུ་ཕེབས་པ་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༧༩ ལོར་དགའ་ལྡན་དུ་ཆིབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་འདུས་ཆོགས་དབྱུས་སུ་ལེགས་བཤད་བྱང་དེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་ལ་བཞུ་སྒྲིང་ཡུན་རིང་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དང་། འོལ་དགའ། ཁྱ་འབྲུག་བསམ་ཡས། གོང་དཀར་སོགས་སུ་གནས་གཟིགས་ཀྱིས་ས་གནས་སོ་སོའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ནས་ཞལ་མཇལ་གསུང་ཐོས་ཀྱིས་སྤྱིན་པར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་བཞེས་པ་ས་པག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༨༤ ལོར་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོའི་སེར་སྒྲིངས་ཀྱི་ན་བཟའ། མཆོད་རྫས་ལོ་རྒྱུན་མང་སོང་གི་བགྲེས་ཟད་ཆེ་བས་རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ནོ་མིན་ཉན་ལ་གསར་བཅའི་བཀའ་འདོམས་གནང་། པཎ་ཆེན་མཆོག་རྒྱ་ཕེབས་མཛད་རྒྱུར་ཡངས་ཙན་དུ་མཇལ་ཁྱུང་ཕེབས་ནས་བཀའ་གདམས་བྱ་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་ལུང་གསན། རྩ་སྒྲིང་དུ་གནས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ནས་ཆོས་གྲའི་བཞུགས་ཁྱིར་ཡཞབས་འཁོད་ཀྱིས་འདུས་ཆོགས་སུ་ཆོས་འབྲེལ་སྟུང་། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆོག་དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་ལྟར་ན། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༠ ལོར་སྤྱི་ལོ་ཁྱི་ལོ་འགན་

དགྲུང་ལོ་ཉིར་ལྷར་ཐེབས་པ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལོར་ཡོངས་འཛིན་དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཆོན་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྐོས། ཅེ་པོ་ཏ་ལར་ཆོ་དཔག་སྟོང་སྟུ་བཞེངས་ཞེས་ལོ་ཆེགས་དྲུངས་
ཤེས་མེ་ལོང་དུ་གསལ། དེ་ལོར་དགྲུང་སྐྱེག་འཁེལ་བས་རྒྱ་བྱབ་རྫོང་གཞིས་ཁག་ཏུ་ནག་ཅན་
དོང་བཅུག་དང་། མཐའ་འབྲུད་གཏོང་བའི་ཉེས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་མི་འཛིགས་སྟོག་གི་སྤྱིན་
བ་སྟུལ། དགྲུང་ལོ་ཉིར་དུག་བཞེས་པ་རྒྱ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༣ ལོར་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་
ལ་ཉམས་གསོ་དང་། བར་སྐོར་ཁ་ནང་ལྷའི་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་ལྡེབས་བྲིས་གསར་
བྲིས་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིར་བདུན་བཞེས་པ་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༤ ལོར་ནོར་བུ་བསྐལ་
བཟང་པོ་བྲང་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་ཆབ་བཞུགས་མཛད་སྟོེ་རྒྱ་ཆེ་གནང་བ་དེ་ནས་བཟུང་སྟུ་
ཐེང་རྗེས་མ་རིམ་བྱོན་ནས་དབྱར་ཕོག་པལ་ཆེར་རྒྱན་བཞུགས་མཛད་དེ་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་།
དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་དུ་ཐེབས་པ་ཤིང་སྟུལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༥ ལོར་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཆེབས་
བསྐྱར་ཀྱིས་བཞུ་ཆེན་མཆོག་སྟུལ་རིན་པོ་ཆེའི་གཙུག་ཕུད་བཞེས་ནས་མཆོན་ལ་རྗེ་བཙུན་ལྷོ་
བཟང་དཔལ་ལྷན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་བྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་མཆོན་གསོལ་
མཛད་པ་དང་། མཆོག་སྟུལ་རིན་པོ་ཆེར་དགོ་བསྟེན་གྱི་བསྐྱབ་ལྷོམ་སྟུལ།

དགྲུང་ལོ་སྤུམ་ཅུང་ཐེབས་པ་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༧ ལོའི་རྩ་བ་དྲུག་པའི་ནང་ནུ་དམར་
བའི་གཤོག་གས་ཀྱི་མཆོག་སྤྱིན་སོགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ས་སྡེ་ལམ་རྒྱས་བྱས་ཏེ་བོད་ཁོངས་
གཙུག་ནང་དང་། རོང་ཤར། སྤྱིད་ཕྱོང་བཅས་ས་མཆོམས་ཁག་གསུམ་ལ་གྲོང་ཁྱེད་དམག་

གིས་སློབ་བྱ་བ་ཅན་འཇུག་བྱས། དགྲུང་ལོ་སོ་གཅིག་ཏུ་ཕེབས་པ་ས་སྤྲེལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༩
ལོར་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལྟེ་བའི་བར་སྐོར་ཞལ་བྱིར་བསྟན་དང་། བྱམས་ར་ཆེན་མོ། སློ་
མཆོར་མདོ་སྤྲུག་གསུང་ར། དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲིངས། བར་ཁང་རྩེ་མོ་བཅས་ཀྱི་ལྷེབས་བྲིས་
རྣམས་རྩིང་སོང་གྱུར་པ་སྤྲར་བཞིན་གསར་བྲིས་གནང་། ལོ་དེར་གོར་བོད་སྡེ་གཟར་སྐབས་
གོར་ཁ་ས་སྤྱིད་གྲོང་བསམ་གཏན་སྤྲིང་དང་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་སོགས་དམག་གིས་བཅོམ་
པར་བརྟེན་བསམ་གཏན་སྤྲིང་གི་དགེ་འདུན་འདུས་ཆོགས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་སོགས་བྱུང་
པར་ཅན་གྱིས་དགོས་པ་མང་དུ་གཟིགས་ནས་དགྲུང་ལོ་སོ་གསུམ་བཞེས་པ་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་
ལོ་ ༡༧༩༠ ལོར་གྱིབ་ཏུ་ཆེ་མཆོག་སྤྲིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་
བྲུག་བཏབ། ལོ་ཆོགས་དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་ལྷར་ན། ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༩ ལོར་ཡུལ་བ་
འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོས་གྱིབ་ཆེ་མཆོག་སྤྲིང་གི་དགོན་པ་བྲུག་བཏབ་ཅེས་གསལ།

དགྲུང་ལོ་སོ་བཞིར་ཕེབས་པ་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༠ ལོར་ས་སྤྱི་ཁྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་ཡ་གོང་ས་ཆེན་པོ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་མགོན་དུ་སྤྱན་འཛེན་གྱིས་བརྟན་བཞུགས་
འབྲུལ་བར་མཛད། འཕགས་མཆོག་ལྷགས་ཇེ་ཆེན་པོ་བཙུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་སློན་ནས་བོད་འབངས་
སེར་སྐྱ་ཡོངས་ལ་དབང་ཆེན་བཀའ་འཛིན་སྟུགས། དགྲུང་ལོ་སོ་ལྔར་ཕེབས་པ་རྩེ་གྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༣
ལོར་དདུལ་ཞོ་གང་སྐར་ལྷའི་རིན་ཐང་ཅན་གྱི་བོད་ཀྱི་གསར་འགྲེམས་གནང་། ལོ་འདིར་རྒྱ་
བོད་ཀྱི་དབྱང་བཞུགས་ཏེ་གོར་དམག་རྣམས་པམ་ཉེས་མཐར་སྐྱོད་བཏང་། དགྲུང་ལོ་སོ་དྲུག་
བཞེས་པ་རྩེ་སྤྲང་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༣ ལོར་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དགྲུང་ལོ་མཐོ་བས་
རེ་ཞིག་དགོངས་ཁྱུ་མཛད། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་ལ་ཕེབས་པ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༤ ལོར་ཡུལ་དབང་
འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་གིས་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལྷགས་ཚུམ་
མཛད། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་ཐོག་གོར་བོད་སྡེ་གཟར་སྐབས་སྤྱིད་གྲོང་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་པོ་
བྲང་པོ་ཏ་ལར་གདན་འཛེན་མཛད་པ་ད་ཆ་བདེ་ཞོད་འཇགས་པས་ས་མཆོམས་ཀྱི་རྟེན་སྤེལ་

སྤྱི་དྲུང་དུ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ཚབ་གསར་བཞེངས་མཛད།

དགྲུང་གངས་མོ་དགུ་བཞེས་པ་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༤༤ ལོར་ཅེ་པོ་བྲང་དུ་བཞུགས་
པའི་སྤྱི་ལོ་ཆེ་ཆུང་བཞི་སྟོང་ལ་ཉེ་བར་ཞལ་གསེར་སྤྱན་འབྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་མཛད། དགྲུང་ལོ་
ཞེ་གཉིས་བཞེས་པ་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༤༤ ལོར་མཆོད་དཔོན་ལྷུ་མ་ར་ཁང་གསར་ཡེ་ཤེས་
འབྲུང་གནས་ནས་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོག་གས་དབུས་སུ་སྤྱན་བྲངས། ཀྱན་གཟིགས་ལྷ་པ་
ཆེན་པོའི་སྤྱི་བརྟན་ང་འབྲུང་གསར་བསྐྱོད་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད་པ་དང་། ཡོངས་འཛིན་
ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་མཆོག་སྤྱི་ལོ་འཛིན་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་དུ་ཕེབས་པ་
ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༠ ལོར་བཀའ་འབྲུང་གསེར་ཆོས་དང་། རིན་ཆེན་སྤྱི་བདུན་གྱི་བསྐྱོད་
འབྲུང་བཞེངས་པའི་དབུ་ཆུགས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པ་ཕེབས་པ་ལུགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༡
ལོར་ཡུལ་དབང་མཆོག་ནས་མཁན་པོ་མཛད་དེ་ཀྱན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་བསྐྱོད་པའི་ཉི་མ་
མཆོག་ལ་བསྟེན་རྩེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལུགས་པོ་བྲང་པོ་ཉ་ལའི་དགའ་ལྷན་འབྲེལ་པ་སྟེ་བྱམས་
ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་གནང་།

དགྲུང་ལོ་ཞེ་བྲུག་དུ་ཕེབས་པ་ཆུ་པག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༣ ལོར་ཉལ་ཉ་རྩེ་བཙུན་དམ་པ་ཉོ་ཐོག་
ཐུ་བོད་ཕེབས་ཀྱིས་ཡུལ་དབང་མཆོག་ལ་བསྟེན་རྩེགས་དང་། གལ་ཆེའི་དབང་བཀའ་རྩེས་
གནང་སོགས་ཟབ་ཆོས་འགའ་ཤིས་གསུམ། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཡུལ་དབང་མཆོག་
གིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡོངས་འཛིན་པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དང་། ཕུར་ལྷོག་དག་
དབང་བྱམས་པ། བྲང་ཅེ་དག་དབང་ཆོས་གསུམ། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་
གུས་སྦྱོར་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་མཁས་ཐོག་ཐུགས་རུས་ཆེན་པོས་གསན་བསམ་མཐར་
ཕྱིན་མཛད། བསྐྱོད་པའི་བྱ་བ་རྒྱལ་ཆེན་གྱིས་རིས་མེད་དཔོན་སྟེ་དང་གདུལ་བྱ་རྣམས་
དགེ་བའི་ལམ་ཡངས་པོར་བཀོད། དེ་ལྟར་བསྐྱོད་འབྱེད་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་དགྲུང་ལོ་
ཞེ་བདུན་བཞེས་པ་རབ་བྲུང་བཙུ་གསུམ་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༥ ལོའི་བོད་ལྷ་ ༡༩ པའི་

ཆོས་ ༡༩ ཉིན་གཤུལ་བྱ་ཏྲག་འཛིན་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་ཕྱིར་པོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏྲ་
ལར་གཞུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ་ཚུལ་བསྟན་པར་མཛད། སྐྱ་གཤུང་ནི་
རིལ་པོ་གཅིག་ཏུ་དང་གི་དུས་སུ་ཡང་དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པའི་ཉེན་དུ་བྱ་འཛིན་ཆེན་
པོ་པོ་བྲང་པོ་ཏྲ་ལའི་གསེར་སྒྲིང་དགེ་ལེགས་གཟི་འབར་དུ་བཞུགས་སོ། །

གསུང་ལས་སྐྱེས་པའི་སློབ་མ་ཡང་པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་སོགས་བསྟན་པ་ཆོས་
བཞིན་དུ་སྒྲིང་བའི་སློབ་མ་མང་དུ་བསྐྱུངས། ཕྱིས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གཤུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་
ཆེད་དུ་མཛད་པའི་གསུང་རྩམ་ཡང་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཁོན་གྱི་རྣམ་ཐར་བྱུང་བསྟན་
པསྒོ་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད་དང་། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེགས་པ་
དབྱར་སྐྱེས་སྤྱིན་གྱི་སྐྱ་དབྱངས། མཁའ་འགྲོ་མ་སྐྱ་མ་ཆེན་མོ་ལྷ་ལྷའི་དཀྱིལ་ཆོག་བདེ་ཆེན་
འབྲུག་འོགས་སོགས་བཀའ་རྩམ་མང་དུ་མཛད། དེ་ཡང་གངས་ཅན་མཁས་བླུ་བ་རིམ་བྱོན་
གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་གི་གསུང་རྩམ་ནི་ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། སྐྱབ་ཐབས། སློ་སྒྲིང་།
ཆོ་ག་དཀར་ཆག་གསོལ་འདེབས། དྲིས་ལན། བཅའ་ཡིག་བཅས་ཆོས་ཆོན་བཅུ་བཞིར་
བཞུགས་སོ་ཞེས་གསལ་ལ། པོ་བྲང་པོ་ཏྲ་ལའི་དགེ་ལེགས་པའི་གསུང་འབྲུམ་དཀར་ཆག་
ལྷར་ན། གསུང་འབྲུམ་པོད་གཅིག་བཞུགས་པ་ལ་ཆོས་ཆོན་ ༡༩ དང་ཤོག་བྲངས་ ༩༧༩
བཞུགས་པ་བཅས་སོ། །

དཀར་ཆག

ཀ།	ཐོག་མའི་སྒྲིང་གཞི།	A
ཁ།	དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།	I
ག།	མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྤྱིང་བསྟུས།	1

ཀ། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཁོན་གྱི་རྣམ་ཐར་
ཐུབ་བསྟན་བསྟོ་འབྱེད་པའི་ཉིན་བྱེད།

༡།	མཛོད་བཞེད་དང་བཅམས་པར་དམ་བཅའ་བ།	1
----	--------------------------------------	---

སྐབས་དང་པོ།

༡།	རིགས་རྩས་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པར་སྐྱ་ཡི་སྤྱེ་བ་བཞེས་ཚུལ།	6
----	--	---

༡།	ངེས་འབྱུང་བསམ་པ་བཅོས་མེན་གྱིས་རྒྱད་བསྟུལ་ཏེ་བྲིམ་ནས་	12
----	--	----

	བྲིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཚུལ།	12
--	-----------------------------------	----

སྐབས་གཉིས་པ།

༡།	ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་བཟུང་ཤིང་ལུང་པར་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་མ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ ཏེ་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ལ་ཐོས་པའི་སྟོ་འདོགས་གཙོད་པར་མཛད་ཚུལ།	15
----	---	----

སྐབས་གསུམ་པ།

༡།	ཐོས་དོན་རྣམས་ཉམས་སུ་ལེན་ཕྱིར་དབེན་པའི་གནས་སུ་ཐེབས་པའི་སྟོར། ...	22
----	---	----

༡།	མང་ཡུལ་སྤྱིད་པའི་ནགས་ཁྲིད་དུ་བྱོན་ཏེ་གྲུབ་དབང་སྟོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་དང་	
----	--	--

	མཇལ་ནས་དབང་ལུང་རྫོགས་པར་ནོས་པའི་སྒྲིབ།	25
༣༽	དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ནས་ཕུར་བུ་སྟོག་ཏུ་རྩེ་དག་དབང་བྱམས་པ་དང་ མཇལ་ནས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་ནོས་ཚུལ།	30
༤༽	སྤར་སྤྱིད་ཐོང་དུ་ཕེབས་ཏེ་རྩེ་གྲུབ་པའི་དབང་བྱུག་དང་ཞལ་མཇལ་བའི་སྒྲིབ། ...	34
༥༽	དགོ་འཕེལ་རི་ཁོང་དུ་བྱོན་ནས་ཤར་པ་ཆོས་རྩེ་ནས་མཁའ་བཟང་གི་མདུན་ནས་ འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་ལྷ་སོ་ལཱའི་དབང་བཞི་ལེགས་པར་ནོས་ཚུལ།	38
༦༽	གྲུབ་པའི་དབང་བྱུག་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གཏུང་མཇལ་བ་དང་དབེན་པའི་གནས་སུ་ སྐྱབ་པ་མཛད་ཚུལ།	43
༧༽	བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་སོ་མཛད་པ་དང་ཚུར་ལམ་ མི་མང་སོ་སྟོག་གིས་འཛིགས་པ་ལས་བསྐྱབས་ཚུལ།	62
༨༽	གྲུབ་གནས་མ་ཉི་ལ་ཁར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བཅས་པ་བཞེངས་ཏེ་ བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་ཚུལ།	64
	སྐབས་བཞི་པ།	
༡༽	མཐའ་ཁོབ་ཏུ་དགོ་འདུན་སྟེ་མང་དུ་བཙུགས་ཏེ་དགའ་ལྡན་སྐྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་ བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཚུལ།	73
༢༽	བཏ་ལྷན་དུ་ཡུལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དང་ཐོག་མར་མཇལ་ཚུལ།	82
༣༽	དབུས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ལམ་དུ་འདུས་སྟེ་ཁག་ལ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ ཟབ་ཆོས་ཅི་འདོད་དུ་སྟེལ་ཚུལ།	96
༤༽	འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་སུ་གྲགས་པའི་བཤའ་རྒྱན་པའི་ཆེན་ རིན་སོ་ཆེའི་མདུན་དུ་གསན་པར་ཕེབས་པའི་སྒྲིབ།	116
༥༽	ལྷ་ལྡན་དུ་ཡུལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་བཀའ་བཞིན་ལམ་རིམ་འཇམ་	

	དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་འཁྱེད་ལུང་གནང་བའི་སྐོར།	127
༤༽	ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་བཤད་ལུང་དབེན་ས་ སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་ལུགས་བཞིན་སྟེང་བའི་སྐོར།	132
༥༽	གདན་ས་ཆེན་པོ་བཟ་ཤེས་ལྷན་པོར་སྐལ་ལྷན་སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་མདོ་སྟགས་ ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་བའི་སྐོར།	140
	སྐབས་ལྔ་པ།	
༡༽	གངས་ཅན་འགྲོ་བའི་སྤྲ་མ་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་ ཡོངས་འཛིན་དུ་བྱོན་པའི་སྐོར།	163
༢༽	སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་དུ་བྱོན་ནས་སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་མདོ་སྟགས་ ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་བའི་སྐོར།	173
༣༽	འབྲས་སྤངས་སུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་གཞི་མ་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ བཤད་ལུང་སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་བའི་སྐོར།	178
༤༽	པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྟེང་རིན་པོ་ཆའི་བྲི་འདོན་དུ་ ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་ལྷན་བཟ་ཤེས་ལྷན་པོར་ཐེབས་པའི་སྐོར།	180
༥༽	གྲིབ་ཏུ་ཆེ་མཆོག་བསམ་གཏན་སྤྱིང་གི་དགོན་པ་བྱུག་བཏབ་པའི་སྐོར།	201
༦༽	ཤེས་ཕྱིན་བརྒྱད་སྟོང་པ་སྟར་ཀྱི་དཔེ་རྟེན་དག་ལ་ཁུངས་བཅའ་ཏེ་ དག་པར་མཛད་སྐོར།	216
༧༽	དགའ་ལྷན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་དུ་བྱོན་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་བ།	220
༨༽	ཟུལ་ཕུའི་རྟེན་རྟེན་རྣམས་འོ་བརྒྱལ་བར་གནས་པ་གྲིབ་ཆེ་མཆོག་སྤྱིང་དུ་ སྟན་བྲངས་པའི་སྐོར།	231

སྐབས་བྲལ་བ།

- ༡༽ ཐུན་མོང་བའི་རིག་པའི་གནས་ལྡེ་ལ་མཁས་ཤིང་དེ་དག་གི་འགྲོ་བ་
ལ་པན་བཏགས་ཚུལ། 242
- ༢༽ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནང་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཏེ་
བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་ཚུལ། 246
- ༣༽ བཀའ་གདམས་སྤྱི་མཆོད་གསུམ་ཀའི་རྣམ་ཐར་དང་མཐུན་པར་
བསྟན་པའི་བྱ་བ་བྱས་ཚུལ། 258
- ༤༽ མདོ་སྤགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་སོགས་ལས་བརྩམས་པའི་
བསྟན་བཅོས་མང་དུ་མཛད་པའི་སྒྲིང་། 267
- ༥༽ བསྟན་འགྲོ་ཆོས་བཞིན་དུ་སྦྱངས་པའི་སྟོབ་མ་ངེ་ལྟར་བསྦྱངས་པའི་སྒྲིང་། ... 275
- ༦༽ འདུལ་བྱ་ཏྲག་འཛིན་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་བསྐྱལ་བྱིར་
ཐུང་ན་ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲིང་། 277

སྐབས་བདུན་པ།

- ༡༽ དཔེན་གནས་ཆེ་མཆོག་བཟླ་ཤེས་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་ཉེན་དང་
བཞེན་པ་བཅས་པ་བཞེངས་ཚུལ་ཀྱི་དཀའ་ཆག 308
- ༢༽ འདུས་སྡེ་འདིའི་གཞི་གསུམ་ཆོས་སྦྱོང་གི་བྱ་བ་དང་སྦྱོང་བ་བསམ་གཏན་ལ་
བཞེན་ནས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་པན་བཏགས་ཚུལ། 321
- ༣༽ མཐུག་བསྐྱུ་བའི་བསྟོ་སྟོན། 328
- ༤༽ ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྟོན་ནས་
གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཐུབ་བསྟན་མཛེས་པའི་བསྟོ། 331
- ༥༽ པར་བྱང་སྟོན་ཆོག་..... 339

༡༡། །དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཚོའི་
མངའ་བདག་བཀའ་ཤིན་གསུམ་ལྷན་ཡོངས་འཛིན་པ་རྩེ་ཏ་
ཆེན་པོ་ཇི་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་
པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་
ཐུབ་བསྟན་པ་སྒོ་འབྲེད་པའི་ཉིན་
བྲེད་ཅེས་བྲ་བ་
བཞུགས་
སོ། །

༡༢། མཚོད་བརྗོད་དང་བཅུ་མས་པར་དམ་བཅའ་བ།

ན་མོ་གྲུ་རུ་མཆུ་རྩོ་ཁ་ཡ། །དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་
མཚོའི་མངའ་བདག་བཀའ་ཤིན་གསུམ་ལྷན་ཡོངས་འཛིན་པ་རྩེ་ཏ་ཆེན་པོ་ཇི་བཙུན་ཡེ་ཤེས་
རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཐུབ་བསྟན་པ་སྒོ་
འབྲེད་པའི་ཉིན་བྲེད་ཅེས་བྲ་བ། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་
པོ་དང་ལྷན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ལ་ཐུག་འཆའ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །དེས་འབྱུང་བྱང་
སེམས་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་(༡༣)ཅན་ནམས་ལྷར་དུ་
རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དུ་གསོའ། །མཐའ་ཡས་གངས་མེད་བསྐལ་པའི་སྤྲོད་རོལ་
ནས། །ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་ན། །ཞིང་འདིར་རྟོ་རྩེའི་སྤོ་ལ་སངས་

རྒྱལ་པ། །ཟླ་མེད་སྟོན་པ་ཤུག་རྒྱལ་པོར་འདུད། །རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་མི་པམ་ཚས་རྩེ་
དང་། །རྒྱལ་སྐུ་གཞོན་ནུའི་ཚུལ་འཛིན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་སྐྱ་སྐྱ་བ་
ཐོགས་མེད་སོགས། །རྒྱལ་བསྟན་གསལ་མཛད་ནམས་ལ་སྟོང་ནས་འདུད། །སྟོ་གྲོས་བཟང་
པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་པ་ལ། །མད་བྱང་མཛད་པའི་རི་དྲགས་མཚན་མས་མཛེས། །(༡༧)
གྲགས་པའི་འོད་ཀྱིས་སྐབ་བསྟན་གསལ་མཛད་པ། །འཇམ་མགོན་ཀམ་མཁའི་ནོར་བུས་དགེ་
ལེགས་སྟོལ། །རྒྱལ་ཀུན་གསང་གསུམ་ཡེ་ཤེས་སྐྱ་འབྱུལ་གྱི། །ནམ་རོལ་ཏུ་སྟོན་རྒྱལ་
མཚན་ལེགས་བཟུང་ནས། །སྟོགས་དུས་བསྟན་འགྲོའི་དབྱང་གཉིན་ཟླ་མེད་པ། །དཔལ་ལྷན་
ཟླ་མ་བདག་གི་གཙུག་ན་རྒྱལ། །རབ་བརྟན་སྟོང་བདུན་གསེར་གྱི་འཛིན་མའི་གཞིར། །རབ་
མཚན་རིན་ཆེན་ལུང་བཞིའི་ཁམས་ལས་བྱུང། །རབ་གསལ་གནང་བཀག་བཅས་པའི་
སྒྲུང་བས་བཀ། །རབ་མཛེས་ས་འཛིན་དབང་པོ་ཁྱོད་ཉིད་བསྟུགས། །བྱམས་དང་སྟོང་
རྩེའི་ལྷ་ལམ་ཡངས་པའི་རོས། །ལྷག་བསམ་མཁྱོགས་འགྲོའི་ཤུགས་ཀྱིས་ལེགས་བྲངས་
ཏེ། །ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་ཡོངས་རྫོགས་པའི། །བཤེས་གཉིན་རྒྱ་སྐར་བདག་པོ་རབ་
ཏུ་བསྟུགས། །བདེ་ཆེན་ལོངས་སྟོད་རྫོགས་པ་ཉིན་མོའི་མགོན། །ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་
མཁའ་ལ་རྟག་འཆར་པའི། །མཚན་མས་ཐ་མལ་སྒྲུང་ཞེན་སྟན་པའི་ཆོགས། །སེལ་མཛད་ཆ་
ཟེར་ཅན་དེ་བདག་གིས་བསྟོད། །སྟོམ་པ་གསུམ་གྱི་ཅ་བ་བྲང་ཞིང་བརྟན། །སྟེ་སྟོད་གསུམ་
གྱི་ཡལ་འདབ་སྟོགས་བརྒྱར་གཡོ། །རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ཡི་འབྲས་བུས་མཛོན་པར་བརྟེན། །(༡༨)
རྩེ་བཙུན་དཔག་བསམ་དབང་པོས་རྟག་ཏུ་སྟོངས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱ་གསུང་སྐྱགས་ཀྱི་གསང་བ་
ནམས། །རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་ལས། །ཁམས་གསུམ་འདི་ན་སྟོན་ནུས་
གཞན་མེད་ན། །ཚུལ་འདི་བདག་འབྲས་བཛྟེན་པར་ག་ལ་རུས། །འོན་ཀྱང་དེང་དུས་སྐྱེ་བོའི་
སྐལ་བ་དང་། །འཚམ་པར་སྐྱལ་པའི་སྟོས་གར་ལེགས་བསྟན་པའི། །ཟབ་གསང་མད་བྱང་
མཛད་པ་རྒྱ་མཚོ་ལས། །ཚུ་ཐེགས་ཅམ་ཞིག་དད་པའི་གསོས་སུ་བརྟེན། །སྐབ་བསྟན་གངས་

ཀྱི་རི་ལ་གནས་བཅས་ཏེ། །ལུང་རྟོགས་རལ་པའི་ཁུར་གྱིས་རབ་བརྩེད་པའི། །ལེགས་བཤད་
ངར་རོ་(༣བ)སྒྲིག་པའི་སང་གོ་དེའི། །རྗེས་སུ་སྒྲོབ་འདོད་ཆོགས་རྣམས་གྲུས་པས་ཉོན། །

སྐབས་དང་པོ།

དེ་ལ་འདིར་བདག་ཅག་གི་སྒྲ་མ། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཆོགས་གྱིས་སྒྲ་མར་གྱུར་བ། སྟིགས་མའི་དུས་སུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པ་ལ་སྟོན་ལམ་
གྱི་མཐུ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་བ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་མེད་པར་ཡང་མཉམ་
གཤེན་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་བ། ཁུབ་བདག་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་རོ་བོ་དཔལ་
ལྡན་སྒྲ་མ་དམ་པ་ཡོངས་འཛིན་བཞི་ཏ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་
པོ་ཞེས་མཆན་སྟན་གྱི་བ་དན་སྤིད་པ་གསུམ་ན་རྣམ་པར་གཡོ་བ་འདི་ཉིད་ནི། བསྐྱལ་བ་
དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱི་རོལ་ནས་ས་ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་མཛད་དེ། དེས་
པ་ལྷ་ལྡན་གྱི་རོ་བོར་བཞུགས་པ་དེ་ཉིད་སྟིགས་མའི་དུས་འདིར་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་སྟེལ་བའི་
ཕྱིར་དང་། སྟིགས་མར་སྦྱོད་པའི་འགྲོ་བ་མ་རུངས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་འགོད་
པའི་ཕྱིར་དུ་གདུལ་བྱ་རྣམས་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པར་སྦྱུང་སྦྱེ་བ་བཞེས་ཏེ་དགོ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱི་རྣམ་པར་བསྟན་ནས་གསང་བ་གསུམ་གྱི་སྦྱ་འབྲུལ་མཐའ་ལས་པས་བསྟན་པ་དང་
(༤ན)སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁོར་ཡུག་ཏུ་མཛད་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་
སྟེགས་བམ་རིན་པོ་ཆེ་ལས། བདག་གི་ཡོན་ཏན་སྤྱ་བྱ་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །རྗེ་
སྒྲ་མ་འདི་ཉིད་ནི་རོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་མཛད་དེ་རང་ཉིད་སྦྱེ་བོ་
རང་ག་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚུལ་ལས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་སྐད་ཅིག་གྱུར་
མི་མཛད་ཅིང་། གཞན་དག་ནས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལས་བརྒྱམས་པའི་

བསྟོད་ཆོག་རེ་ཞུས་ཀྱང་ཁོ་ལོ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྡན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཆོག་པ་ག་ན་མཆིས་ཞེས་(༤བ)གསུངས་ཏེ་གཏིང་ནས་མི་དགེས་ལ། ཐུགས་སྒྲུབ་བྱ་
སྟོབ་མང་པོས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་སྒྲ་མ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་ཞིག་དགོས་ཚུལ་ལན་མང་དུ་ཞུས་འདུག་པར་ཡང་། ཉོན་མོངས་ཉིས་
བརྒྱའི་འདམ་དུ་བྱིང་བའི་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་བདག་ལ་དམ་བ་རྣམས་དགེས་པའི་རྣམ་ཐར་
གྱི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཞུ་རྒྱུ་མེད། རི་ལྗར་མི་གཙང་བའི་ཕུང་པོ་དབྱུག་གྲུས་དགུགས་ན་བྱི་ང་
བའི་རང་བཞིན་ལས་མི་འབྱུང་བ་ལྗར་བདག་གི་སྟོན་མཚང་བསྐྱགས་ཀྱང་དམ་པའི་སྟུན་
སྒར་སྐྱག་གོ་བའི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་པས་དེ་བས་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་པ་འཐད་
ཅེས་གསུང་དུ་མ་བཞེད་ལ། སྒྲ་གོང་དུ་ཁོ་ལོ་ཅག་ནས་ཀྱང་རྗེ་སྒྲ་མ་ཉིད་བསམ་བཞིན་དུ་
སྐྱེ་བ་བཞེས་ཚུལ་དང་། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྟོར་ཞུགས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་
པ་བསྐྱང་ཚུལ་དང་། བཤེས་གཉེན་དམ་པ་བསྟེན་ཏེ་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་གསན་
ཚུལ་དང་། ཐོས་པའི་དོན་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་བྱུང་འབྲས་ཀྱིས་
བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་མཛད་ཚུལ་སོགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་རྣམ་པར་ཐར་བ་བྱི་
རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་(༥ན)རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དུ་ཁྲིར་ཆོག་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་
ཞུས་པར་ཡང་། བྱང་ཚུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒྲ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་རྒྱལ་བསྟན་མཛེས་
པའི་རྒྱ་མཚོག་ཕུལ་བྱང་ལོར་བུའི་འཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་མད་དུ་བྱང་བ་འདི་
མཛད་ཅིང་། དེ་ཉིད་དུ་རྗེ་དག་དབང་བྱམས་པ་སོགས་ལ་སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་གསན་
ཚུལ་ཟུར་ཙམ་ཞིག་ལས་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་ནི་གསུང་དུ་མ་བཞེད་དོ། །དེ་ཡང་སྦྱིར་སྒྲ་མ་འདི་
ཉིད་རིང་མོ་ཞིག་ནས་འཕགས་པོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་མང་པོར་རིག་པའི་གནས་ལྡན་ལ་མཁས་པའི་
(༥བ)པཎྜི་ཏ་དང་། བྱུང་བའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་བྱོན་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མང་པོའི་
སྐུར་བསྟན་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི། འཕགས་ཡུལ་དུ་དཔལ་

ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། ལྷོངས་འདྲིར་རྒྱ་འདུལ་འཛིན་དབང་ཐུག་ཚུལ་ཁྲིམས། ལུ་
ཡུག་པ་རིག་པའི་སེང་གོ། ཉན་གཤེད་འདུན་སྒོ་བཟང་སོགས་སུ་སྐྱེས་ལ་ཉེ་བསྟན་འབྲེད་
དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེ་མཛད་ཚུལ་རྗེ་སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྲུལ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་མང་པོས་བཞེད་ཅིང་། ཁྱད་པར་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པའི་གཙུག་པོ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་མ་མཐོང་པ་འདི་ཉིད་བཤད་སྐབས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་འཛིན་སྐྱོད་སྤེལ་བར་མཛད་པས་ཡའཇམ་མགོན་སྒྲ་མ་ཉིད་སྤྲུལ་ཡང་རང་གི་བསྟན་
པ་སྤེལ་སྤྱིར་བསམ་བཞིན་དུ་ཕྱོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་སྔོངས་ཞེན་དང་། ཐོལ་བསྟོད་ཅམ་མ་
ཡིན་པར་དོན་ལ་གནས་པ་མཛོན་སུམ་ཀྱི་ཆོད་མས་བྱུང་བ་འདི་ལྟར་ལ། རང་ཉིད་ཀྱང་རྗེ་
སྒྲ་མ་འདིའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བཙུག་མིན་ཀྱི་དད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐྱེས་
ཉེ་རྒྱུད་དུའི་དུས་སྐབས་ནས་དམ་པ་འདིའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཉེ་ཐོས་བསམ་སྒོལ་སྤྱོད་གི་
རིམ་པ་རྣམས་བྱེད་འདོད་ནར་མར་ཡོད་ཀྱང་། གོ་སའི་དབང་གིས་སྐབས་འགྲིག་པ་ཞིག་མ་
བྱུང་བུང་། །ཆུ་སྟག་ལོ་ཡོངས་འཛིན་ཀྱི་(༤ན)གོ་སར་གདན་དྲངས་པ་ནས་བཟུང་པོ་བྲང་
དུ་གཏན་འཇགས་ཀྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དགོ་བའི་བཅའ་ཆོས་མན་ངག་གི་བདུན་
ཅི་ལ་ཅི་དགར་ལོངས་སྤྱད་ཆོག་པའི་སྐལ་བཟང་དགའ་སྟོན་ཐོབ་ཅིང་། དམ་པ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མང་པོའི་སྟོན་རོལ་ནས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུ་བརྟན་པས་སྐྱེ་
གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དད་པ་སྒྲ་སྟག་ཏུ་འཕེལ་ཉེ་ཐོག་མཆོག་དམ་པའི་མགོན་འདི་
ཉིད་དང་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་འབྲེད་ཀྱན་ཏུ་ཡང་ཅན་དན་དང་དེའི་བཞིན་དུ་མི་འབྲལ་བའི་
སྟོན་ལམ་ཡང་འདེབས་བཞིན་པའོ། སྐྱེ་སྐྱེ་འདིའི་སྤྱི་མ་ནི་མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེའི་སྐྱེ་
བ་བཞེས་ཉེ། ལ་སྟོད་སྟོའི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེ་འགོ་མང་པོའི་དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེ་མཛད་པའི་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ཀྱིས་བཞེས་ཉེ། ལན་གཅིག་རྗེ་འདིའི་འབྲུངས་
ཡུལ་ཀྱི་གསུང་སྤང་ཞིག་ལས་འཕྲོས་ནས་ཐུགས་ཡོངས་པའི་རྣམ་པས། གཏིང་སྐྱེས་ཀྱི་

ཟར་དེ་ངའི་སྐྱེ་ཡུལ་ཡིན་ཏེ་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསུངས་
བ་ལྟར་སྐྱེད་པོ་རང་མེད། ཡུལ་དེ་ན་ངའི་སྐྱེ་བ་སྤྲ་མ་ཁམས་པའི་ཆོས་པ་གཞན་པན་གྱི་ཆོ་
ག་སྐྱེ་དང་། ཁྱད་པར་སྤོན་གྱི་ལག་ལེན་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་ཨེམ་ཆི་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔལ་བྱ་བ་ཞིག་བྱུང་། དེས་བཅུགས་པའི་མ་ཉི་ཆུ་བསྐྱོར་མང་པོ་(༤༧)ཡོད། ང་དེའི་སྐྱེ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཁམས་སོག་མང་པོ་ང་ལ་དགའ་ཆོར་བྱེད་བ་སྐྱེ་བ་སྤོན་མའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་
ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལས་དངོས་སུ་ཐོས་ལགས། དེས་ན་རྗེ་སྤྲ་མ་འདི་ཉིད་
རང་དང་གཞན་གྱི་ཆོ་རབས་མང་པོ་མཁྱེན་པའི་མདོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་
གྱི་ཆོག་གས་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་འགྲོའི་དོན་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་
མི་ཡི་སྤྱིད་པ་བཟུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གོར་མ་ཆག་གོ།

༡༽ རིགས་རྩས་སྤོན་སྤོན་ཆོག་གས་པར་སྐྱེ་ཡི་སྐྱེ་བ་བཞེས་ཚུལ།

དེ་ཡང་རྗེ་སྤྲ་མ་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་འདིའི་གདུང་ནི། འོད་གསལ་ལྷ་འི་གདུང་མང་
པོས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་བརྒྱད་ཅི་མ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྤྲུལ་པོ་ནས་རྒྱལ་
རབས་རིམ་བཞིན་བརྒྱད་དེ་རྒྱལ་པོ་ལོག་སྤྱོད་ཅན་གྱི་མཇུག་དུ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་འཁྲུགས་
ནས། ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་མངའ་རིས་སྤྱོད་དུ་ཆགས་པ་ལས། རྒྱལ་རབས་འགའ་ཞིག་ནས་
ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་ཀུན་བཟང་ཉི་མེ་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་སྤྲུལ་གཙང་དང་སྤོན་པོའི་བྱ་མོ་
ལ་སྤྲུལ་གཙང་བྱུང་བའི་བྱི་མ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ལ་སྤོན་གྲོས་ཡངས་པས་ཡབ་རྒྱལ་
པོ་མཉེས་པར་བྱུང་བ་ན། སྤྲུལ་གཙང་གི་ཡུལ་དང་སྤོན་པོ་གཞན་རྣམས་བཀྲོས་ཏེ་གཙིག་
ཤོས་ལ་མ་འཆམས་པའི་བྱ་བ་སྤོན་ཆོག་གས་ཤིག་བྱས་པས་ཡུལ་སྤྲུལ་གཙིག་ཡུལ་བྱོལ་ཏེ་
ཏྲ་ནག་ས་ཁུད་དུ་ཆགས། སྤོན་པོ་འགྲོར་བཟང་མི་ཤེས་པས་(༡༩)ཡུལ་དེའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་

མཁོ་དགའི་ཡོ་བྱད་ནམས་རང་གི་ནང་ནས་ལེན་པ་ལྟར་པངས་མེད་དུ་བཏང་བས་ནང་ཞེས་
མིང་དུ་ཆགས། བཅོམ་ཡང་མང་དུ་འདུས་པས་བྱིས་ས་ཁུད་ནང་བ་ཞེས་གཞུང་སའི་བྱང་
བྲག་ཏུ་བྱར་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་གི་སྐབས་ཞབས་སྟོད་པ་དབང་བྲག་བྱ་བ་ལུགས་ཀུན་ལ་སློ་
གྲོས་རྒྱས་ཤིང་། བྲག་པོའི་ལས་ལ་དཔའ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྩན་གར་གྱི་དམག་གི་གདོང་
ལེན་ལ་འདམ་དུ་ཐོན་པ་སྟོང་སྟོབས་བརྟན་པས་པ་རོལ་པོ་བྲངས་མེད་བཅོམས། འདི་ལ་
ཉེས་སྒྱུན་མ་བྱུང་ན་རྩན་གར་པ་ནམས་ཀྱང་འདམ་ནས་སློག་ཐུབ་པ་ཡོད་འདུག་ཀྱང་སྟབས་
ཉེས་པས་མེ་མདའ་པོག་སྟེ་འདས། དེ་ལ་སྤྲས་གཙང་གཅིག་དང་། ཟུར་མོའི་བྱ་ཆངས་པ་
དཀར་པོ་བྱ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་བྱི་མ་འདི་ནི་རྩ་མ་འདི་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་ཡབ་རྩེ་དམ་
པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡབ་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་སློ་གྲོས་ཡངས་ཤིང་། དེས་འབྱུང་དང་བྱང་
རྒྱུ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཐུགས་རྒྱུད་འབྱོརས་པས་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་པན་པ་ཆད་མེད་པ་མཛད་
པས་ཀུན་གྱིས་འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྤྱི་མེས་ལྷ་ཆངས་པ་ལྷ་བྱར་འདུག་པས་ཆངས་པ་
དཀར་པོ་ཞེས་པའི་མཆན་དོན་དང་ལྡན་ནི་ཞེས་སྒྲེང་ལ། ཡུམ་ནི་རོ་ཆ་ཁེལ་ཡོད་ཀྱི་གོས་
ཀྱིས་སྐབས་ཤིང་དད་པ་དང་གཏོང་བའི་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱིན་པ་(ཧ་མེ་རིང་དཔལ་འཛོམ་
ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་དོ། ཡབ་ཡུམ་དེ་གཉིས་ལ་རིགས་ཀྱི་སྤྲས་རྩེ་འདི་ལས་མེད་ཅིང་། རྩེ་འདི་
ལྷམས་སུ་ཁྱེད་པའི་ཆེ་ཡུམ་གྱི་མནལ་ལམ་དུ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འོད་ཟེར་དང་ལྡན་
པ་ཞིག་ཤར་ནས་རང་ཉིད་ལ་ཐེམ་པ་དང་། ཡབ་ཀྱི་མནལ་ལམ་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསོལ་བ་
འདེབས་རྟེན་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐྱ་བརྟན་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་འོད་ཟེར་འཛོམས་ཏེ་འཛིག་
རྟེན་ཐམས་ཅད་སྒྲུང་བས་བྲབ་པ་དང་། སྐྱེ་དགུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱུན་རས་གཟིགས་དེ་ཉིད་
ལ་བྲག་འཆལ་བར་མིས་པ་སོགས་རོ་མཆར་བའི་མཆན་ལྷས་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་བྱུང་
ཞིང་། བྱིས་ཀྱང་ཡབ་རང་གི་མནལ་བལྟས་ལས་དཔགས་ཏེ་རྩེ་འདི་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་
སྤྱལ་པར་བཞེད་དེ་དུས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་ཐུགས་གཅིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །ལྷམས་

སྤྱི་ཞུགས་ནས་རི་སྤྲོད་མ་བཟུངས་ཀྱི་བར་དུ་ཡུམ་ཟོ་མདོག་བདེ་ཞིང་ཁམ་ཟས་རགས་པ་
ལ་མ་བརྟེན་པར་ཞག་མང་པོ་འཆོ་ཐུབ་པ་སོགས་བདེ་བ་ཤུན་སྤྱོད་ཆོགས་པས་དུས་འདུང་
བ་བྱུང་ཞིང་། བཅའ་བའི་ཆེ་ཡུམ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པར་སྤྱོད་བཟུངས་པ་དང་། བཟུངས་མ་
ཐག་ནས་གཞོན་ནུ་དེ་ནི་མཛེས་ཤིང་ལྷ་ན་སྤྱུག་པ་འཇིག་རྟེན་ཀྱང་གི་མིག་གི་བདུད་ཅི་ལྷ་
བྱ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །

དེ་ལྷ་བྱའི་གཞོན་ནུ་དེ་ནི་སྤྲོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུ་བརྟེན་པས་ཅིད་འཇོ་སོགས་
(༡༩)བྱ་བ་པལ་པའི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་ནང་དུ་ཡང་དག་འཇོག་གི་ཚུལ་མཛད་ཅིང་། གྲིས་
པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཁོད་དུ་བྱོན་པའི་དུས་ཉིད་ནང་དུ་ཀྱང་ཆོས་ཉན་པ་ལྟར་བསྐྱུས་ཏེ་རང་ཉིད་
ཀྱི་མཐའ་ལོགས་སུ་འཇོག་པར་མཛད་པས་གྲིས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་རྗེ་འདིའི་བཀའ་ལྟར་
བག་དང་ལྡན་པར་འཁོད་པ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་གྲག་གོ། དེའི་ཚུལ་ཡང་རྗེ་ཉིད་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་
ཅུར་ཐེབས་པ་ལྷགས་པལ་ལོ་མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གི་མན་ངག་རྣམས་ཁོ་བོ་གཅིག་ཤུ་ལ་
མཐུ་བ་འབྲིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་དགྲེས་བཞིན་དུ་སྦྱལ་བའི་སྐབས་སྤྲོད་ཀྱི་དམ་པ་མང་པོའི་འབྲུངས་
ཡུལ་སོགས་མཛད་པ་དུ་མ་ཞིག་དང་། ཁོ་བོ་རང་རྒྱུད་དུས་ཀྱི་བཀྱི་བ་ཆེ་སྤྱེ་ལ་བཀའ་འདྲི་
ཞིབ་དུ་མཛད་བྱུང་བར་ལན་རྣམས་རི་བཞིན་དུ་ཤུལ་ཏེ། འོ་ན་སྐབས་མགོན་ལྷ་མ་རིན་པོ་
ཆའི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་རུས་དང་མཆོན། སྤྱོད་བཟུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་རི་ལྟར་
ལགས་ཞུས་པས་དུས་ལ་བབས་པར་དགོངས་ཏེ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཉུང་འདུས་ཤིག་
བཀའ་སྦྱལ་པ་རྣམས་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱི་ཆོན་ག་ཆེ་ཁྱད་ཆོག་སྦྱོར་སོགས་ཀྱི་བརྟེན་མ་བཅིངས་
པར་ལྷ་མའི་གསུང་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་འགོད་པ་ལ། ཉེ་ཉེ། ངའི་པ་རུས་ནི་གཅིང་རྟ་ནག་གི་ས་
སྤྲོད་བར་ས་ཁྱད་ནང་པ་ཟེར་བའི་སྐར་པ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་གི་དུས་སུ་གཞུང་སའི་
ཞབས་(༡༠)ལྟོད་ཞུ་བའི་སྤྱེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ། ཡུལ་དེའི་མི་ཆང་ཤར་སྤྱོད་བཟེར་བའི་ནང་མ་
དང་སྒྲོག་དུ་མཐུན་པས་བྱ་བཅས་པ་ལ་ཆངས་པ་དཀར་པོ་ཞེས་མིང་བཏགས། ཡབ་སྤྱེ་པ་

བྱང་གི་འདམ་དུ་དམག་ལ་བྱོན་པ་རྒྱན་གར་གྱི་མེ་མདའ་ལོག་ནས་གཤེགས་པར་བརྟེན། ས་
ཁུད་ནང་པས་བདག་རྒྱུན་མ་སྤྲད་པས་ཤར་སྐྱ་བའི་མི་རིགས་ཡིན་ལུ་གྱིས་གནས་པ་ལས་
མི་རིང་བར་དཔལ་དཔལ་དང་དགོས་ལེགས་ཟེར་བའི་གཙུང་གཉིས་ཀྱང་བྱུང་། གཅེན་པོ་
ཆངས་པ་དཀར་པོ་དེ་ཞི་བླ་གི་རྩལ་འཛོམ་ཞིང་སྒོ་བོས་ཤིན་དུ་ཡངས་པས་གཞིས་ཅེ་
མངའ་ཞབས་གྱི་ས་དེབ་དང་། འབངས་བླ་ཞན་གྱི་བྱུང་བ་པལ་ཆེར་ཤིན་དུ་གསལ་བར་
ཐུགས་ལ་བཞུགས་པས་གཞུང་ལས་ལ་ཆད་མར་འཛིན་པ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ནར་སོན་པ་ན་
ལྷ་ས་སྤེལ་ཤར་མ་བའི་སྡེ་པའི་ཞབས་བྱི་བྱས་ནས་སྤེལ་ཤར་མས་གཏིང་སྐྱེས་རྫོང་དཔོན་
བྱེད་སྐབས་གཉེར་བའི་ལས་ཁུར་བཟུང་སྟེ་སེམས་བཟང་པོས་གཏིང་སྐྱེས་བློགས་སུ་པན་
པ་མང་པོ་བྱས། དེ་སྐབས་ཟར་བྱང་སྐྱག་གི་རོ་བོ་གསུང་བྱོན་མ་བཞུགས་པའི་ཡུལ་དེར་
གྲོང་རིགས་རུས་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གི་བྱ་མོ་ཆེ་རིང་དཔལ་འཛོམ་ཟེར་བ་ཞིག་དང་འདྲས་
པ་ལས་ཁོ་བོ་མངལ་དུ་ཆགས། དེའི་ཆེ་བྱང་སྐྱག་གི་ཉེ་འདབས་དབེན་པའི་རི་སུལ་ཞིག་
ན་ཏིང་རི་འཛིན་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་(༥ན)ནལ་འབྱོར་པ་བཟང་པོ་ལུང་བསྟན་ཐམས་ཅད་
མངོན་ཤེས་སུ་ངེས་པ་ཞིག་བཞུགས་པ་ལ་པ་དེས་ཚུང་མའི་མངལ་དུ་གནས་པ་འདི་བྱ་དང་
བྱ་མོ་གང་དུ་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཞུས་པ་ན། ནལ་འབྱོར་པ་དེས་འདི་བྱར་འབྱུང་། སྐྱེས་
བྱ་དམ་པ་ཞིག་གི་སྐྱེ་བ་ཡིན། མིང་ཡང་ཨོ་རྒྱན་ཆེ་འཕེལ་ཞེས་ཐོགས་ཤིག་གསུངས་པ་
དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཆུ་མོ་སྐྱལ་གྱི་ལོ་ཉོར་རྩ་བདུན་པའི་ཆེས་ཉེར་བདུན་ངེས་གཟའ་སྟེན་པ་
རྒྱ་སྐར་ཤ་ལ་བབས་པའི་དུས་སུ་ཨ་མ་ལས་ང་བཅས། སྐྱེས་མ་ཐག་དུ་ནལ་འབྱོར་པ་དེ་
བྱོན་ནས་ཆེ་རིང་དུ་གནས་པ་དང་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྟེན་འབེལ་བསྐྱེགས་ཏེ་མིང་
ཡང་ནལ་འབྱོར་པས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་བཏགས་གསུང་། འོ་ན་རྩ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དམ་
པའི་ཆོས་དང་མཇལ་བའི་རྒྱུ་རི་ལྷ་བྱས་བྱས་ཞུས་པས། དེ་ནས་ངའི་པ་དེ་ངེས་འབྱུང་སྐྱོ་
ཤས་ཤུགས་བླ་པས་མི་རིང་བར་བྱིམ་གྱི་འདུ་འཛི་ལས་ཡིད་ལོག་སྟེ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་

ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས་ནས་ལ་སྟོང་གི་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་གཞིལ་བས་རྟོགས་ལྡན་བཟང་རབ་
ཅིག་བྱང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་མས་ཐོས་པས་པ་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འདུག་གི་ལས་ལ་མི་འདུག་
པ་ཁོ་ཐག་ཆོད་དེ་ཁྱོ་གཞན་ཞིག་དང་འདུས་ནས་ངེད་གསུམ་ནོར་ལོངས་སྟོང་གཞན་ལ་སྟོན་
མི་དགོས་པར་སྦྱིད་དུ་ཆོར་བར་གནས་ཡོད་པ་ལས། (༤བ)ནམ་ཞིག་ན་པ་དེས་རྒྱ་མཚན་
ནམས་ཐོས་པས་མི་བཟོད་པའི་སྤྲུག་དོག་སྦྱེས་ཏེ་མཚམས་ནང་ནས་ཉར་འདོན་བྱས་ནས་
ཡུལ་དུ་བྱང་སྟེ། མ་དང་ཁྱོ་གཉིས་ག་གསོད་ཟེར་བར་ཁྱོ་ནི་བོས་ལ་ཤོར། ངས་ཁྱ་བ་བྱས་
བས་མ་ལ་གཞོད་པ་མ་བྱས་ཅམ་བྱང་། དེ་ནས་པ་མ་གཉིས་རྒྱ་ནོར་ལ་བགོས་ར་བྱས་ཏེ་
སོ་སོར་བྱས་པ་ལ། ང་པས་ཐོབ་ཁྱིམས་སྟོལ་ཡིན་རུང་དེ་དུས་ལོ་བཞི་པའི་སྐབས་ཡིན་
གཤེས་བྱ་ལ་སྟོ་བ་བྲིས་ཏེ་འདོད་པ་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱེད་པར་ཐག་བཅད་འདུག་པར། ཨ་མས་
སང་བྱ་རང་ལ་པ་མ་གཉིས་སུ་ལ་མོས་ཟེར་ན་ཨ་མ་ལ་མོས་ཞེས་དུས་ལ་མཆོངས་ཤིག་
ཟེར་སྟོག་ཏུ་ཁ་ཏ་བྱས་བྱང་བར་མ་ཟད། རང་ཉིད་ཀྱང་མ་ལ་མོས་པ་ཞིག་ཡོད་རུང་། སང་
འདམ་ཁ་བཏང་དུས་པའི་སར་འགྲོ་ཟེར་བ་ཞིག་ཐོན་སོང་། དེ་ནས་ཨ་མ་སྤྲུག་ནས་དུ་ཞིང་
འགྲོ་ལྟོག་པ་སོགས་བྱེད་ཅིང་འདུག་པར། རྒྱན་པར་ང་མ་ལ་བཅེ་བའི་ཆོད་དུ་བྱས་ན་འབྲལ་
མི་ཐོད་པ་ཅམ་ཡོང་ཆོད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དང་མཇལ་བའི་རྒྱུན་ཡོང་འདོད་པ་ཡིན་འདུག་པས་
དེ་སྐབས་ལ་ང་བ་གང་ཡང་མ་བྱང་། དེ་ནས་ཨ་མས་པ་ལ་སྤྲུག་བཅལ་ཏེ་རབ་བྱ་འདི་ན་སྤ་
བས་མ་རང་གི་སར་འཛོག་རོགས་མཛོད། ཅིས་ཀྱང་མི་ཉན་པར་འཁྲིད་ན་འདི་ཤེས་རིག་
གསལ་ཞིང་ཆོས་ལ་དགའ་བ་ཞིག་འདུག་པས་སྒྲ་མ་བཟང་བ་ཞིག་གི་ཞབས་བྱང་དུ་ཆོས་
སྒྲོར་(༡༠ན)འདུག་གོགས་མཛོད་ཅེས་ཁྱ་བ་ནན་གྱིས་སུལ་སོང་བར། མའི་སར་འཛོག་ནི་
མ་ཉན་ཆོས་དང་མཇལ་བ་ཞིག་ངས་བྱེད་ཅེས་ཁས་སྒྲངས་སོང་། དེ་ནས་ཁོ་བོ་པ་ཡུལ་དུ་
ཁྱིད་བྱང་ཡང་། ཤར་རྒྱ་བ་དང་པ་གཉིས་སྦྱིད་སྤྲུག་སྟོ་ལག་བྲལ་ཏེ་ལོ་མང་སོང་བས་གཞིས་
ལྟེ་བ་དང་སྦྱིད་སྤྲུག་གཅིག་པ་ནི་བྱེད་མ་ཉན། འོན་ཀྱང་གཙུང་གཉིས་ལ་བྱ་བསྟན་འཛིན་

ཟེར་བ་ཞིག་འདུག་པ་བས་ཁོ་བོ་སྤང་བྱུང་འཛོམས་པས་གཞིས་འཛིན་པར་འོས་ཚུལ་གཙུང་
གཉིས་ནས་ལབ་འདུག་པ་ལ། བྱ་འཆར་ན་པས་ཀྱང་གཞིས་བདག་ཆོག་པའི་རེ་བས་ཁས་
ལྷངས་སོང་བར། མ་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་བཞིན་བདག་ཆོས་བྱས་ཆོག་པ་དགོས་ཞེས་ཞུ་
བ་ནན་གྱིས་ཐུལ་ཡང་སྒོ་འབྱེད་ཕྱོགས་གྱིས་ཁས་ལེན་ཅམ་ལས་མ་བྱུང་བས་ཤིན་ཏུ་སྤྲུག་ཏེ་
དུས་བས། ཅི་ཟེར་ལོ་བདུན་མ་ལོན་པ་ལ་ཆོས་བྱས་མི་ཆོག་ཟེར། ལོ་བདུན་ལོན་མཆམས་
སྤྲུག་གར་བས་བཙུན་ཁལ་ཞིག་བྱུང་སོང་བར། ད་ལོ་ཡང་བདུན་ལོན། བཙུན་ཁལ་ཞིག་
ཀྱང་འདུག་པས་ཆོས་བྱས་ཆོག་པ་དགོས་བྱས་བར། ཅི་ཟེར། ཁྱོད་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ་རེ་
བ་ལ་བཙུན་ཁལ་ལ་བཙུག་ན་ནམ་ཐར་ངན་པར་འགྱོ། དུས་ལ་བབས་པ་ན་ཆོས་དང་མཇལ་
བ་ཞིག་པས་བྱེད་ཟེར། ངའི་བསམ་པ་ལ་ད་ཅི་དག་འཛིག་རྟེན་པ་མཐའ་ཆོག་བཙན་(༡༠བ)
པས་མ་བོས་ན་ཨེ་དག་ཁྱིམ་དུ་གནས་དགོས་བྱུང་ན་ནི་ཆོང་དང་ཞིང་ལས་སོགས་བྱ་བ་ངན་
པ་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་སྟེ་ཆོས་བྱ་ལོང་ག་ན་ཡོད། ཆོས་མེད་པར་ཆེད་དུས་བྱས་ན་
ཕྱི་མ་དཔྱལ་བར་སྐྱེ་བ་ལས་འོས་མེད་བསམ་ནས་དུས་བས། འོ་ན་ཆོས་ཡོང་མིན་བརྟག་པ་
ཞུ་འོ་ཟེར་ནས་ཁྱིམ་པ་ཁྱས་འཁོགས་འདྲེ་བརྒྱམས་པ་ཞིག་གི་སར་བྱིད་བྱུང་བ། ཆ་བྱད་དང་
ཀུན་སྤྱོད་ཆང་མར་ཞེ་ལོག་སྟེ། འདི་ལ་རང་ཉིད་གར་འགྱོ་འདིར་སྤྱོད་ཀྱི་གཏད་སོ་ཡང་མེད་
ན། ཁོ་བོ་ལ་ཆོས་ཡོང་མིན་ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཤེས་བྱས་བས། དེར་ཆོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ལས་པ་ལྟར་
བྱེད་ཅིང་། འདྲེ་ཡང་ཁྱོས་ཏེ་མི་ཚུང་གཏམ་ཆེ་འདི་དམ་ཆོག་གཙང་མའི་ཆོགས་གལ་དུ་མི་
འོས་སོང་ཟེར། ཕྱིས་བསམ་ན་སྐབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་མཐུན་འདུག་གསུང་།

༡༽ དེས་འབྱུང་བསམ་པ་བཅས་མེན་གྱིས་རྒྱུད་བསྐྱལ་ཏེ་བྱིས་ནས་ བྱིས་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཚུལ།

དེ་ནས་ཐོས་བསམ་སྤྱིང་ཆོས་ཀྱི་རྩེ་ཞལ་སྤྱ་ནས་ཆེ་བརྟན་རྒྱལ་མཚན་རི་ཁུད་ཆོས་
སྤྱེའི་ཁྱི་འདོན་ལ་ཤེབས་པའི་ཞབས་བྱུང་དུ་ཁོ་ལོ་པས་ཁྱི་དེ་དུ་འདི་ལ་ཆོས་སྐྱལ་ཡོད་དམ་
མེད་ཅེས་ཞུས་པ་ལ། ངའི་མགོ་ཐོག་ཏུ་ཕྱག་བཞག་སྟེ་བྱ་ཤེས་རིག་སྤྱང་པོ། ཆོས་བྱས་ན་
བརྟན་པ་ལ་པན་ཐོགས་པ་ཞིག་ཡོང་ཡོང་གི་འདྲ་བ། མིང་ལ་ཅི་ཟེར་གསུང་བ་ལ། ཨོ་རྒྱན་
ཆེ་འཕེལ་ཟེར་ལགས་ཞུས་པས། ད་འོ་ན་ཨོ་རྒྱན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། བྱི་བཞོལ་གྱི་དབང་དུ་
སོང་ན་ཆོས་ལ་བར་ཆད་ཆེན་པོ་(༡༡ན)འདུག་པས་ངས་སྐྱ་གཅོད་པ་ཡིན། ཕྱགས་ཆོས་དང་
མཐུན་པའི་བདག་རྒྱུན་ང་རང་གིས་ཀྱང་བྱེད་བས་འཕལ་དུ་ཆོས་སྒོར་ཚུག་ཅིག་གསུངས་
ནས་གཙུག་ཕྱད་བཞེས་ཏེ་ཕྱགས་མཉེས་མཉེས་མཛད། རྩེ་ཞལ་སྤྱ་ནས་འདི་སྤྱེ་ལོ་ཐམས་
ཅད་ལ་མ་བྱ་གཅིག་པ་ལ་བཅེ་བ་ལྟར་གྱི་ཕྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ལྟན་པ། ཡི་དམ་རྒྱུན་རས་
གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་གཙོ་བོར་མཛད་པས་དགུང་ལོ་མཐོན་པོར་ཤེབས་ནས་
ཀྱང་སྤྱང་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལ་ཤིན་ཏུ་འབྱས་པར་མཛད་དེ་མཚན་ཐོག་ཐག་གཟུངས་རིང་མུང་
ནམས་ལྷགས་བསྐྱུས་སུ་མཛད་པ། ཡི་དམ་གྱི་ལྟས་ཀྱང་ཞལ་གཟིགས་པར་གྲགས་པའི་སྤྱ་
མ་ཤིན་ཏུ་བཟང་བ་བཅས་པ་དང་གཉེན་ནམས་ཀྱིས་བཀའ་གཙོག་མ་རུས་ཏེ་ཆོས་བྱེད་
པར་ཐག་ཆོད། དེ་ནས་ང་ལ་ཤིན་ཏུ་བཅེ་ཞིང་བཀའ་བྲིན་ཅན་ཨ་ཉི་ཆེ་དབང་ཟེར་བ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེས་བྱ་ཆོས་བྱེད་ན་ཀ་ཁ་སྟོབ་དགོས་ཟེར་ནས། ཀ་ཁ་དང་སྟོག་ནམས་ཨ་ཉི་རང་
གིས་བསྐྱབས་བྱུང་བས་རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་སྟོག་རབ་ཏུ་བྱིན་པ་ཤེས། གཞན་ཡང་ཨ་
ཉི་འདིས་ཟ་ཉལ་འགོ་འདུག་གི་སྟོང་ལམ་སོགས་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཆད་མེད་པ་

བྱས་པས་བཀའ་ཁྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་གསུང་། དེ་ནས་པ་དེས་ཁོ་ཙོ་བཏུ་ཤིས་ལྷན་པོར་
ཁྲིད་ནས་བྱང་རམས་པ་ཀུན་དགའ་ཟེར་(༡༡བ)བ་ཞིག་ལ་དགེ་ཆུན་གཏད་དེ་ཁོང་གིས་ཆོས་
སྲོད་འཛིན་བསྐྱུར་གྱི་བསྐྱུལ་མ་མཛད་པས་ཁྲོ་བ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་ཆོག་མཆོག་མེད་པར་སྒོ་ལ་
འཛིན་ཐུབ་ཅིང་། རང་ལོ་བཅུ་པ་ཆུ་པོ་སྟག་གི་ལོ་ཆོ་འབྲུལ་ཁྲོ་བའི་ནང་དུ་རྒྱགས་ཐུག་། དེ་
སྐབས་ཆོས་སྲོད་སྐྱེད་དག་ཅིང་ཆོག་གསལ་བ་ཡོད་ཀྱང་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་ཞིང་བཏུ་ཤིས་
ལྷན་པོར་ཆོས་ལ་འདུག་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་དབྱུག་ཆད་ཀྱིས་གཞལ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་
པ་སྒོ་གཡེང་བྱེད་ཅིང་འདུག་པར། ཨ་ཉིས་ཟོན་པ་མཐིལ་མཐུག་ཅིང་ཡུ་རྩུ་མཐོ་གང་ཅམ་
ཡོད་པ་ཞིག་སྟོན་བྱང་དབྱུག་ཆད་ནི་མ་ལོང་། ཆོས་སྲོད་སྐྱེད་དག་པར་མ་ཟད་རང་བཞིན་གྱི་
གོང་མ་རྣམས་བྱམས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་དགེ་བསྐྱོས་སོགས་ཀྱིས་བསྟོན་མེད་དུ་བཞག་བྱང་
གསུང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་སྐྱེད་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་མཐོན་པོའི་གཟིམས་རྒྱུང་བཀའ་གདམས་པོ་བྱང་
དུ། རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཆོའི་མངའ་བདག་རྗེ་བཅུན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྒོ་བཟང་
ཡེ་ཤིས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་ཞབས་བྱང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་ཆོག་མཆོག་སྤྲ་མ་དགེ་
རྒྱལ་གྱི་སྟོམ་པ་ཁྲུས་པས་མིང་ཡེ་ཤིས་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་འདོགས་པར་མཛད།

གཞན་ཡང་ཁོ་ཙོའི་ཆོ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་སྟེ་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་དང་
པོ་མ་གཅིག་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོའི་ལུགས་ཀྱི་(༡༩ན)ཆོ་དབང་དང་། ཆོ་སྐྱབ་འཆི་མེད་བདུད་ཅིའི་
རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་ལུང་བཅས་ཐོབ། དེ་ནས་མི་རིང་བར་སྤྲན་སྒྲ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་གནང་
དང་། བཙོམ་ལྷན་འདས་དཔལ་གཤེན་རྗེའི་གཤེད་དག་ནག་དང་གཤེད་དམར་གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་དུ་བཅུག་ནས་དབང་བཞེས་གསུལ་པར་སྦྱལ་ཏེ་གསང་སྟགས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྟོར་སྟོན་པར་
མཛད། རང་གིས་ཀྱང་ཐོབ་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་མ་བྱས་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་དམ་ཆོག་དང་
སྟོམ་པ་རྣམས་དག་པ་གལ་ཆེ་བར་བསམས་ཏེ་སྒྲང་བ་ལས་འདས་པའི་ལྷང་བ་སྟུང་ཏུ་སོ་བྱུག་
གི་དངོས་གཞི་དང་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ལྷང་བ་རྣམས་ལ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཤར་སྟོམ་བྱས་ཏེ། ཟས་ལ་

ཡོངས་སྤྱོད་པའི་ཆེ་ལྷན་འབྲུད་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་ཆར་ནས་ཆབ་ལེན་པ་དང་། ཏུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་ནམ་ཡང་མ་ཤོར་བ་བྱས། ལན་གཅིག་བྱུང་རམས་པ་ཀུན་དགའ་ལགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོ་བག་ཆ་སྦྱུ་དང་ཆ་བསྐྱེད་མཚོན་གྱིན་འདུག་པ་ནས་ང་ལ་ཡང་སྐལ་བ་གནང་བྱུང་བ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་བརྒྱུ་དགའ་བའི་འབྲས་བྱ་སྤྱོད་དགོས་པར་བསམས་ནས་མི་ཞུ་བྱས་པས་དགེ་ཆུན་ཡང་ཞལ་སྤྱོད་ས་པ་ལྟར་མཛད། ཕྱིས་ཁོང་པས་ཀྱང་པལ་ཆར་ཕྱི་དོ་བཞེས་ཐུག་མི་བཞེས་ཤིང་། འགའ་རེ་ཅམ་བཞེས་སྐབས་ང་ལ་ཇ་བཟང་བ་རེ་གནང་ནས་(༡༩བ)ཁྱོད་བསོད་ནམས་རེ་ཆེ་ཞེས་མཉེས་མཉེས་མཛད་གྱིན་ཡོད། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་རིགས་པ་འཛིན་པའི་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དམ་ཆེག་དང་སྒྲོམ་པ་དག་པ་དངོས་བྱུང་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པར་གོ་ནས་མིག་གི་འབྲས་བྱ་ལྟར་བསྐྱུང་བ་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་མཐེལ་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གསུང་ངོ་། །

སྤྱིས་པ། བུལ་བྱུང་རིགས་བྱས་ལྡན་པའི་འཛིན་མའི་གཞིར། །རྒྱལ་ཀུན་མཁུན་པའི་ས་བོན་རབ་བསྐྱུན་པས། །བསྐྱུན་འགྲོའི་དབུལ་བ་སེལ་བའི་འབྲས་བྱ་ཅན། །སྤྱོན་མེད་དཔག་བསམ་དབང་པོ་འདི་བལྟམས་སོ། །ཀུན་དགའི་བཞེན་ལྡན་རྒྱལ་སྤྱི་གཞོན་ཅུ་ཁྱོད། །ཁྱིམ་གྱི་ཅེ་དགར་སྤྱོད་པའི་ཏུས་ན་ཡང་། །སྤྱོན་གོམས་བག་ཆགས་མཛའ་བས་མ་བཏང་བའི། །བག་ཡོད་གོས་ཀྱིས་མཛེས་པ་འདི་མད་བྱུང་། །མི་བཟང་ཉེས་བརྒྱའི་འབྱུང་ཁུངས་ཁྱིམ་གྱི་གནས། །བཟོད་དགའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་བརྒྱུད་མར་བསྐྱེད་པ་ལ། །གཏིང་ནས་ཞེན་ལོག་སྤྱོ་ཤས་བྲག་པོ་ཡིས། །ཆངས་སྤྱོད་དཔལ་གྱི་དངོས་པོ་མཆོག་དེ་ནོད། །དཔལ་ལྡན་ལྷ་མ་དམ་པ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག་བཀའ་བློན་གསུམ་ལྡན་ཡོངས་འཛིན་པའི་ཉ་ཆེན་པོ་ཇེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་བྱུང་བསྐྱུན་པསྐྱོ་འབྱེད་པའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་(༡༩ན)བྱ་བ་ལས། ཆོ་འབྲང་བཙུན་པའི་རིགས་ལས་སྐྱུ་བལྟམས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་སྤྱོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཆོམས་དག་པར་མཛད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དེ་སྐབས་དང་པོའོ།། །།

སྐབས་གཉིས་པ།

༡༽ ཆོས་བྱ་ཆེན་པོ་བཟུང་གིས་ལྷན་པོར་མཁས་བྱ་བ་གི་སྒྲ་མ་མང་པོའི་
ཞབས་ལ་གདུགས་ཏེ་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ལ་
ཐོས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་པར་མཛད་ཚུལ།

དེ་ནས་ཡང་འདི་ལྟར་བཞུགས་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་བསམ་བཞིན་དུ་
སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལས་གཞན་པའི་
མཛད་པ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དང་བསམ་པ་ལ་གཟིགས་
ཏེ་ལ་ལར་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་དང་། ལ་ལར་སྒྲོན་པོ། གཞན་ཡང་དགོ་སྤྱོད་དང་། བཅ་
ཟེ་དང་། པ་ཆེ་ཏ་དང་། གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་འགྱུར་ན་དུང་འགྲོའི་ཉིན་བཟུང་ནས་ཀྱང་
བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་པ་ལས། སྐབས་འདིར་སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱིས་བྱ་ག་པའི་
དགོ་སྤྱོད་གི་ཆ་བྱད་བཟུང་སྟེ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་དང་འཆད་ཚད་གསུམ་གྱི་
སྒྲོ་ནས་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སྐབས་སུ་བབས་པར་གྱུར་
ཏོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། འདི་ན་དང་པོར་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་བཞིན་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྱུང་། །ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གོམས་ལས་ཡང་དག་དོན་
ལུལ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དང་པོར་གསུང་རབ་གྱི་དོན་ལ་
མང་དུ་ཐོས་པ་བཅུལ། དེ་ནས་ཐོས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་བསམ་བྱུང་གི་ངེས་ཤེས་
བསྐྱེད། (༡༣བ)དེ་ནས་ངེས་ལྟན་ངེས་པའི་དོན་རྣམས་རྒྱད་ལ་སྦྱར་ཏེ་བསྒྲོམས་
པ་ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་ངེས་བཞིན་ངེས་པའི་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་སྟེ་བར་

གསུངས་པའི་ཚུལ་ལ་སྤྲུགས་ངེས་ཆེན་པོ་འཁྲུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་བཀའ་དང་
བསྟན་བཅོས་གང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ནས་བཟུང་སྟེ་དམ་པ་
བར་མ་ཆད་པ་ལས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་མངའ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་
ལ་བཞེན་ནས་ངེས་ཅི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་པར་དགོངས་ཏེ་ཞལ་སྤྲུགས་
ཆེ་བཞེན་རྒྱལ་མཚན་དང་། རྟོ་རྟེ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལ་སོགས་པ་དམ་པ་དུ་མའི་
ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་རྒྱུད་སྟེ་བཞིའི་དབང་རྗེས་གནང་མང་པོ་དང་། ཆོས་སྤྱོད་
རབ་གསལ། ལྷ་མ་མཆོད་པ། དུག་ཆེན་རྩ་འབྲེལ། བྲེ་ཡ་ལ་སོགས་པ་མདོ་རྒྱུད་
བསྟན་བཅོས་གངས་མང་པོ་ཞིག་གི་ཕུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྣམས་མདོན་ཚུང་
གི་སྟོན་པ་རིམ་བཞིན་དུ་གསན་ཅིང་། གང་གསན་པ་རྣམས་ཀྱང་སྤྲུགས་ཉམས་
སྤྱི་བསྟར་བས་སྤྲུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སྤྲུངས་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏོ། །

དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རྟོགས་བརྟུན་ལས། བྱང་སྤྱོགས་འདི་ན་ཆད་
མའི་གཞུང་ལུགས་ལ། །སྤྲུངས་དང་མ་སྤྲུངས་དུ་མས་མགིན་གཅིག་ཏུ། །མདོ་དང་སྟེ་བདུན་
ཀུན་ལ་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །བསྟོན་པའི་ཉམས་ལེན་རིམ་པ་ཡོད་(༡༩ན) མིན་ཟེར། །འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱིས་སྤྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ལ། །དངོས་སུ་འདི་ཙྏམས་འདི་ནི་མ་འོངས་དུས། །འགྲོ་བ་
ཀུན་ཀྱི་མིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས། །གསུང་གི་གནང་བ་སྦྱལ་བའང་ཆད་མར་བྱེད། །དེ་ནི་མི་
རིགས་སྤྱི་བའི་ཕུལ་བྱུང་དུ། །མཐོང་ནས་ལྷག་པར་ཚུལ་དེར་དབྱེད་པ་ན། །ཆད་མ་ཀུན་ལས་
བདུས་པའི་མཆོད་བརྟུན་དོན། །ཆད་མ་བྱུང་པར་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྟོག་གིས། །རྣམ་
གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས། །ཆད་མར་བསྐྱབས་ཤིང་དེ་ལས་དེ་ཡི་ནི། །བསྟན་
པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་འཇུག་དོགས་སུ། །ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྟོག་པས་ཐེག་གཉིས་ཀྱི། །ལམ་
ཀྱི་གནད་ཀུན་འདིལ་བར་རིགས་ལམ་ནས། །ལེགས་པར་ཐོན་པས་ལྷག་པར་དགའ་བ་
རྟོན། །ཅེས་བསྤྲུགས་པ་ལྟར། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟོགས་ཡང་དག་ལ་བཞེན་ནས་ཐེག་པ་གཉིས་

ཀྱི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་གནད་ཕྱིར་
ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ཆད་མ་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐུགས་སྦྱོར་
མཛད་བཞེད་དེ། ཐོག་མར་རིགས་པའི་སྟོ་འབྲེད་བསྟན་གཞུང་ནམས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་
ཕྱིན་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་ནམ་འབྲེལ་གྱི་ཐལ་འབྲེད་དང་། སྟེ་དོན་ནམས་ཐུགས་ལ་
བཟུང་སྟེ་བཞོ་སྒྲིང་ལ་བཅོན་པར་མཛད་པས་རིང་པོར་མ་(༡༩བ)ཐོགས་པར་མཁས་པའི་
ལུལ་དུ་གྱུར་ཏེ་སྦྱབ་དག་ཡང་དག་དང་ཉགས་སྦྱོར་ཡང་དག་གི་སྟོ་ནས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་དུ་སྦྱབ་ཅིང་མན་དག་གི་གནད་ནམས་སྐལ་ལྷན་ཐར་འདོད་
ཡོངས་ལ་འདོམས་པ་དང་། རིགས་པའི་མཆོན་ཆོན་གྱི་ཐལ་དག་གིས་ཆོལ་བ་གཞན་གྱི་ཐེ་
ཆོམ་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་བསལ་ཏེ་གཞུང་དོན་ནམས་བདེ་སྒྲག་དུ་ཉོགས་ཀྱས་པའི་སྟོ་གྲོས་
ཀྱི་སྒྲུང་བ་བསྒྲེད་པར་མཛད་པས་ཀྱུན་གྱིས་འདི་ནི་སྟོན་སྦྱངས་ཀྱི་དམ་པ་ཁྱད་དུ་འཕགས་
པ་ཞིག་གོ་ཞེས་མགྲིན་གཅིག་དུ་སྒྲིང་ངོ་། །

དེའི་ཚུལ་ཡང་། འོ་ན་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་གསལ་སྦྱོང་ངེ་ལྟར་
མཛད་ཞུས་པས། ཞལ་སྤྲ་ནས་ཆེ་བརྟན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བཀའ་བློན་ལ་བརྟེན་ཏེ་ནམ་འབྲེལ་
ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་པ་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་བསྟན་བྱ་ལ་སྦྱོང་དགོས་པས་
ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱིས་སྤྲ་དགོང་གཉིས་སུ་བསྟན་བྱ་ནས་འདྲིན་ཆོས་སུ་གནང་བ་ནམས་ཁལ་
ཆོས་སུ་མ་སོང་བར་སྟོ་ལ་བཟུང་སྟེ་ཅོད་པའི་ཐོག་དུ་སྟོབ་སྦྱེད་ཐོན་པ་བྱས། ཡོངས་ཀྱི་དག་
པའི་བཤེས་གཉེན་དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཐོགས་མེད་བྱ་བ་སྟོག་པའི་སྟོབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་
ནས་སྟོ་ཉགས་དང་མཆོན་མཆོན་སོགས་བསྟན་གཞུང་ནམས་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པས་
ཅོད་པ་བཟང་རབ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་(༡༥ན)ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱིས་རིགས་འབྲིང་དུ་འགོ་དགོས་
བཀའ་གནང་བ་བཞིན་ཕྱིན། དེར་ཡང་རྟོག་དག་དག་འདུན་སྟོ་བཟང་གི་ཡིག་ཆའི་སྟེང་ནས་
ཆད་མའི་གཞུང་ལུགས་ལ་རིགས་ལུང་སུ་ཐག་ཆོད་པ་བཞུགས་པས་གཞན་དག་གིས་མཁས་

པའི་གྲས་སུ་བྱེད་འདུག་གཤེས་ཐོས་བསམ་སྤྱིང་དུ་དམ་བཅའ་ཆེན་མོ་ཡང་བཞག། །ཁྱད་
པར་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་བཞིའི་ཐལ་འབྲེང་ཡོངས་རྫོགས་སློལ་བཟུང་ནས་བཤ་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཆེན་པོར་སྐྱབ་པའི་མཚོད་སྤྱིན་དུ་དམིགས་ཏེ་རྒྱགས་ཕུལ་བས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ་
དམ་ཆོག་མི་འགྱུར་བའི་མདུད་པ་བཟང་བ་དང་ལྷ་རྩལ་གྱི་སྤྲ་དར། རྩོན་ང་སྤག། ལྷམ་ཕུག་
དམར་པོའི་བན་གཟན་ཆ་ཆེན་ལེགས་པ་གཅིག་བཅས་གསོལ་རས་སུ་སྦྱལ། སྤར་ཡང་
རིགས་གྲུ་ཆེན་པོར་འགོ་དཔོས་བཀའ་ཐེབས་པ་བཞིན་བྱིན། དེར་ཡང་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
ལེགས་བཤད་མདུད་ཕྱུང་བ་ཆོད་མ་སྟེ་བདུན་དུ་གྲགས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་
པ་ལ་བལྟ་རྟོག་ཞིབ་ཏུ་བྱས་ཤིང་། ཁྱད་པར་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་
དང་། དེའི་དཔོངས་པ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པ་རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་
པའི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་གཉིས་སློལ་བཟུང་སྟེ་རིགས་པའི་དཀའ་གནད་རྣམས་
ལ་མཁས་མང་འདུས་པའི་དབུས་སུ་(༡༥བ)མཐའ་ཆོད་པར་སྦྱངས། རང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་པ་
ལྷགས་ཁྱི་ལོ་སྦྱིད་གོང་ནས་གྲུབ་པའི་དབང་ཕུག་སློབ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་ཐེབས་ཏེ་རྣམ་འགྲེལ་
ཅ་བ་དང་། དབུ་མ་འཇུག་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་། སློ་སྦྱང་དང་ལམ་རིམ་གྱི་འཁྲིད་མན་ངག་
དང་བཅས་པ་ཞིབ་ཏུ་གནང་བ་རྣམས་དོན་གཉེར་ཆེན་པོས་ཁྱུས། ཁྱད་པར་ཆོད་མའི་དོན་
ལམ་གྱི་རིམ་པར་སྤྱིལ་ཏེ་གཞུང་དོན་གདམས་ངག་ཏུ་འབྲེང་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་འཁྲིད་མཐའ་
ཡས་པ་སྦྱལ་ཅིང་། རང་ངོས་ནས་ཀྱང་ཁ་བྱི་བལྟར་མ་སོང་བར་སློབ་གཉེར་བྱས་པ་རྣམས་
རང་རྒྱུད་ལ་པན་པའི་ཐབས་ཁོ་ནར་བསྐྱར་བས་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་རེ་རེ་ནས་
རང་སེམས་འདུལ་བ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཐབས་ཤིག་སྤྲུག་ཏུ་གོ་ཞིང་། བྱིས་མཁས་མང་
སྦྱང་གི་དབུས་སུ་གཞུང་འདི་ཉིད་མཐེལ་བྱིན་པ་ཞིག་འཆད་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ་ང་ན་སོ་གས་
སོང་གསུང་། དེ་ནས་རང་ལོ་བཙུ་དགུ་པའི་ལོ་ཕུར་བུ་ལྷོག་ནས་རྗེ་བཙུན་ཅ་བའི་སློ་མ་ངག་
དབང་བྱམས་པ་དཔལ་བཟང་པོ་ཐེབས་ཏེ་བཀྲས་སྐྱེན་བདེ་ལེགས་ཁང་གསར་དུ་ས་གསུམ་

ཀྱི་སྒྲོན་མེ་གཅིག་ཕྱ་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤའ་ལྷུང་དང་། བྱང་ཚུབ་བདེ་ལམ། ལྷ་
མ་མཆོད་པ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་མ། དུག་ཆེན། སྟོང་པོ་དོན་གསུམ་རྣམས་ཀྱི་འཁྲིད་སྟོན་
བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་དང་བཅས་(༡༩)པ། རྣམ་མཁའ་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། གཙོད་ཀྱི་
འཁྲིད། ལྷ་མ་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་མད་རྩུང་ཀྱན་བཟང་མའི་ལྷུང་སོགས་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ལས་
པ་ཞུས། གང་ཐོས་པ་རྣམས་ལག་ལེན་ལ་བཏབ་སྟེ་གནས་ཁང་གི་དོར་བྱ་ཚུལ། རྒྱ་གསུང་
ཐུགས་རྟེན་དཀའ་ཚུལ། མཆོད་པ་བཤམ་ཚུལ་སོགས་མན་ངག་བཞིན་བྱས་ཏེ་བསག་སྦྱང་
གི་གནད་བསྐྱུས་པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཆོལ་དང་བཅས་པ་ལ་འབད་བས་དགེ་སྦྱོར་འཕེལ་
ཞིང་སྟོབ་གཉིར་ཡང་དགའ་རབ་བྱུང་། རང་ལོ་ཉིར་གཉིས་པའི་ལོ་བུམས་མགོན་ལྷ་མ་རིན་
པོ་ཆེ་བཟ་ཤེས་སྟུན་པོར་ཕེབས་ཏེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བྱུང་བཤའ་དང་། གཏོར་མ་བརྒྱ་
ཅ། དགའ་ལྡན་ལྟ་བརྒྱུ་མ། སྒོ་སྦྱང་དོན་བདུན་མ་སོགས་ཀྱི་འཁྲིད་དང་། ཁུད་པར་ལམ་
རིམ་བདེ་ལམ་ཀྱི་འཁྲིད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་མན་ངག་གིས་བརྒྱན་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་
མན་ངག་རྣམས་ཆེ་འདིའི་བྱ་བྱེད་སྒོས་བཏང་སྟེ་དབེན་པའི་གནས་སུ་ཉམས་སུ་བླངས་
ན་རང་གཞན་ཀྱི་དོན་ཆེན་པོ་འགྲུབ་ལུགས་ཀྱི་ཞལ་ཏ་ཡང་ཞིབ་རྒྱས་སུ་ཕེབས་གསུང་
ངོ་། །གཞན་ཡང་འདི་ལྟར་ཐོས་ཏེ་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐུགས་སྦྱོང་མཛད་པའི་རིགས་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེར་བྱིན་ཀྱི་མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་
གཙོ་བོར་སྟོན་(༡༩)པ་དབུ་མའི་གཞུང་དང་། སྤས་དོན་མཛོན་རྟོགས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་
པར་བྱིན་ཀྱི་གཞུང་དང་། ལོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་མ་བསྐྱབ་ཁྲིམས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་
འདུལ་བའི་གཞུང་དང་། རང་དང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མཛོན་པའི་གཞུང་རྣམས་
ཀྱི་ཙ་བ་རྣམས་ཐུགས་ལ་བཟུང་སྟེ་གཞུང་སོ་སོའི་འགྲེལ་པ་དང་སྦྱར་ནས་ཐུགས་སྦྱོང་ཞིབ་
ཏུ་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་འཛིན་གྲུའི་དབང་གིས་མཛོན་ཆེ་བ་མཛད་མ་ཐུབ་ཀྱང་གཞུང་སོ་སོའི་
ཙ་བ་དང་འགྲེལ་པ་རྣམས་དགའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཐོགས་མེད་དང་། ཞལ་སྤྲ་ནས་ཆེ་བརྟན་

རྒྱལ་མཚན། གྲུབ་དབང་སྐོར་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གསུམ་ལ་མཛུབ་འཁྲིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གསལ། རྒྱུང་
རམས་པ་བསོད་ནམས་སོགས་སྐུ་ཐོག་མཉམ་པའི་དགེ་བཤེས་འགའ་ཞིག་ལ་འང་ཁས་ལེན་
བསྐྱོར་ཏེ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱོང་བར་མཛད་པས་འདི་ནི་བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པའི་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ་ཞེས་པའི་གྲགས་པ་འང་ཐོབ་སོ། །དེའི་དུས་སུ་དམ་པ་འདི་ཉིད་གཞུང་
ལུགས་ཀྱི་ལ་ཐུགས་སྦྱོང་མཛད་ཅིང་། ལྷ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལས་མན་ངག་རྣམས་བྱམ་པ་
གང་ཤེས་ཚུལ་དུ་གསལ་ནས་ཉམས་བཞེས་ལ་འགྱུས་པར་མཛད་པས་འགྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་
པའི་མ་འདྲིས་པའི་མཛད་བཤེས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ནག་པོའི་རྩ་ལག་དགའ་རབ་དབང་ལྷག་
དཔུང་དང་བཅས་(༡༧ན)པས་མ་བཟོད་དེ་དམ་པ་འདི་ལ་བསྐྱེད་པའི་མཐོ་འཆོམ་པ་སྣ་
ཚོགས་ཀྱིས་བར་ཆད་བརྩམས་པ་ན། རྗེ་འདིས་གཞན་པན་གྱི་སེམས་དང་གནས་ལུགས་
ཉོགས་པའི་ལྷ་བ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ནས་ལྷག་པའི་ལྷ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པར་མཛད་
པས་བར་ཆད་ཀྱི་མཚན་མ་རང་ཞི་ལ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། ལན་གཅིག་རྗེའི་ཞལ་ནས། ང་ཅག་
སྐོབ་གཉེར་བྱེད་པའི་སྐབས་བཟ་ཤེས་ལྷན་པོ་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་ལོངས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་
མེད་དེ་བཤད་སྐྱབ་འཕེལ་སོ་ཡོད། སྣ་ཚོས་དང་དགོང་ཆོས་གཉིས་ཆག་མེད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་སྐུ་
རིམ་གྲོལ་ནས་ཀྱང་ནམ་བྱེད་ཅམ་རིགས་ལུང་བྱེད་དགོས། ང་ནི་དེ་ནས་ཀྱང་སྐལ་བཟང་
ཁྱམས་ར་ཆེན་མོར་བརྒྱ་ཕྱག་རེ་བཅས། དེ་ནས་དབྱེན་བརྒྱམས་མཆོད་རྟེན་ལ་སྐོར་བ་ཁ་
ཤས་རེ་བྱས། དེ་ནས་བར་སྐོར་བྱས་ཏེ་ཤག་ཏུ་འགྲོ་གིན་ཡོད་པ་ལ། དབྱར་གྱི་དུས་ཤིག་
ཆར་ཐུན་འཕྲིམས་ཏེ་གདོང་གི་ལམ་ཡང་མི་མཐོང་བ་ལ་ལྷན་པོ་རྩེ་པའི་སྤྱི་ཁང་གི་འགྲམ་
ན་ལུས་གཅིག་ལ་མགོ་བརྟན་གཉིས་ཡོད་པ་བཙུན་ཚུང་གི་རྣམ་པ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ང་ལ་ཁ་ཆག་
བྱེད་ཅིང་འདུག་པར་རྣམ་ཉོག་གང་ཡང་མ་བྱུང་། དེ་ནས་པར་ཅམ་ཕྱིན་པས་སྐུ་གདུང་ཤར་
མའི་འགྲམ་ན་མི་ནག་པོ་ལུས་སོང་ཆེ་བ་འདྲིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་མིག་བཟང་དེ་མཆེ་བ་
གཅིགས་(༡༨བ)ནས་ང་ལ་བསྐྱེད་པ་ལྷར་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་པར་བར་ཆད་ཀྱི་མཚན་མར་

གོ་ནས་སྒྲོལ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་ཏེ་རྒྱ་རེའི་ཐུགས་དང་གདུགས་དཀར་གྱི་གཟུངས་
ཤིག་བསྐྱེད་པས་རང་བཞིན་གྱི་ཞི་སྐྱོང་གསུང་། བྱིས་ཀྱང་རྗེ་སྒྲ་མ་ཉིད་ལ་ཆེད་དམིགས་
གྱི་ཞབས་བརྟན་སྒྲུབ་དགོས་པ་དང་། བསྟན་པ་སྤྱི་རིམ་གལ་ཆེ་དམིགས་བསལ་མཛད་
དགོས་བྱུང་ན་ལྷ་མོ་སྒྲོལ་མ་འདི་ཆེ་རབས་སྟོན་ནས་བསྟེན་པའི་ལྷ་ཡིན་གསུངས་ཏེ་སྒྲོལ་
བསྟོད་འབྲུམ་སྤྲུལ་རེ་ཅམ་དང་། བཅོམ་ལྡན་གདུགས་དཀར་མོ་འདི་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་གནང་བའི་ལྷ་ག་པའི་ལྷ་ཡིན་གསུངས་ཏེ། གདུགས་དཀར་གྱི་མདོ་ཁྲི་སྤྲུལ་རེ་
ཅམ་གྲངས་གསོག་མཛད་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །

སྤྱིས་པ། མཁས་གྲུབ་ཀྱི་བའི་འབྲུང་གནས་ཆོས་གྲུ་ཆེར། །རྒྱ་ཆེན་གཞུང་ལ་སྤྱངས་
པ་མཛད་བའི་ཆོ། །ལེགས་བཤད་ཆ་ཟེར་འཕྲོ་བའི་ང་རོ་ཡིས། །སྤྱི་དན་མ་སྤྱེས་མཐའ་
དག་སྤྲུག་པར་མཛད། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་གདུང་འཆོབ་མཆོག་། བཤེས་གཉིན་
བསམ་འཕེལ་ཉོར་བྱ་དབང་གི་རྒྱལ། །གང་གི་གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་མདོན་བསྟེན་པས། །རི་
ལྷར་འདོད་པའི་རེ་བ་ཅི་ཡང་བྱུག། །མཐའ་ཡས་ཤེས་བྱའི་མཁའ་ལ་རབ་འཕགས་པའི། །སྒོ་
གོས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱས་པའི་ཆ་ཟེར་གྱིས། །སྒོ་གསལ་བྱུང་བ་ཀུན་གྱི་ཉེར་(༡༩)འཆོའི་
གཞི། །ཐུབ་བསྟན་པ་རྫོང་ཆེན་པོ་རབ་རྒྱས་པར་མཛད། །དཔལ་ལྡན་སྒྲ་མ་དམ་པ་རིགས་
དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཆོའི་མངའ་བདག་བཀའ་བློན་གསུམ་ལྡན་ཡོངས་འཛིན་བརྟེན་ཆེན་
པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཉོགས་པ་བརྗོད་པ་
ཐུབ་བསྟན་པ་རྫོང་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྲེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས། ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོ་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོར་
མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་མ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གདུགས་ཏེ་གཞུང་ཐུགས་རབ་འབྲུམས་ལ་ཐོས་
པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་པར་མཛད་པའི་ཉོགས་བརྗོད་དེ་སྐབས་གཉིས་པའོ། །

སྐབས་གསུམ་པ།

༡༽ ཐོས་དོན་རྣམས་ཉམས་སུ་ལེན་ཕྱིར་དབེན་པའི་ གནས་སུ་ཐེབས་པའི་སྐོར།

དེ་ནས་ཡང་སྐྱ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་གཞོན་ཅུའི་དུས་ནས་དབེན་པའི་རི་ཁོད་ལ་ཐེབས་
འདུག་པ་དེའི་རྒྱུ་རྗེ་ལྟ་བུས་བྱས་ཁྲུས་པས། དེ་ནས་ཁོ་ཐོས་སློབ་གཉེར་ལ་འབྲུས་པར་
བྱས་པས་སློབ་གཏན་པའི་དགོ་གཞོན་ཡང་མང་ཙམ་བྱུང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ཡ་བྱས་ན་ནི་རང་
གི་དགོ་སྦྱོར་ལ་འང་སད་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག། མ་བྱས་ན་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་
ཡང་འགལ་བའི་ཉེན་འདུག། ལྷག་པར་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་མཚན་ཅན་དང་། གྲུབ་དབང་
སློབ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་ཀྱི་རིམ་པའི་འཁྲིད་ཁྲུས་པ་ནས་བཟུང་ཉེན་རེ་
བཞིན་ལམ་ཀྱི་གནད་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱོར་ཏེ་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་རེ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་
པས་ཉམས་ཏོགས་གཞན་མ་སྤྱིས་བྱང་སློབ་ལྟ་(༡༩)བྱང་སྦྱང་ཀྱི་སོང་སྟེ་ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་
སྤྱིས་ན་ཅི་རང་བྱག། དེར་མི་སྤྱི་བའི་གདེངས་ནི་གང་ཡང་མི་འདུག། ད་ངན་སོང་གི་སྤྱི་སྟོ་
ཁེགས་པ་ཞིག་ཉེན་འདིའི་སྟེང་དུ་མ་བྱས་ན་སྤར་ཉེན་འདི་ལྟ་བུ་རྟེན་པར་དཀའ་བས་དབེན་
པའི་རི་ཁོད་ཅིག་བསྟེན་ཏེ་སྐྱབ་པ་གཤམ་མ་ཞིག་བྱ་རྒྱ་བྱང་ན་སྐྱམ་པ་ནར་མར་ཡོད་པའི་
ཐོག། །ངའི་མ་དེས་སློབ་མ་བཟོད་པར་ཅད་གཅོད་ཀྱིན་ཡོངས་པས་ང་བཟ་གིས་ལྷན་པོ་ན་
འདུག་ཟེར་བ་ཐོས་ཏེ། སྤང་འགབ་ནས་གྲ་པ་ཞིག་ལ་ཏྲ་ནག་སྤྱི་ཁང་ན་ང་ལ་བྱ་འདི་འབྲ་
ཞིག་ཡོད་པས། དེ་ལ་ཨ་མ་འདི་ན་འདུག་བཞུ་གོགས་ཀྱིས་ཞེས་ལན་བསྐྱར་བྱུང་བ། བཞུར་
ཕྱིན་པས་བྱད་མེད་ནི་མང་པོ་འདུག། །ངའི་མ་ཡིན་ཟེར་མཁན་ནི་མི་འདུག་པས་ཐོམ་ཐོམ་

བསྐྱད་ཡོད་པར། ད་གིན་ལན་སྒྲེལ་མི་དེ་བྱུང་ནས་བྱད་མེད་དེའི་ཁྲོད་ཀྱི་གོས་ལྷལ་བ་དེ་
ལ་མཚུབ་མོ་གཏད་དེ་ཁྲོད་རང་གི་མ་པ་གི་རེད། ཁྲོད་རང་གི་བྱ་འདི་རེད་ཅེས་རེད་མ་བྱ་
གཉིས་དོ་སྤྱད་བྱུང་བར་ཨོ་རྒྱན་ཆེ་འཕེལ་ཞེས་སོས་ཏེ་འཆངས་ནས་དར་གཅིག་བྲན་པ་
འཛོར་པ་བཞེན་དུ་ཅང་མི་སྤྲོ་བར་འདུག། །དེ་ནས་མིག་མཆི་མ་དང་བཅས་མ་རང་གི་སྤྱིད་
སྤྱག་གི་གཏམ་དང་། ང་ཆོས་དང་མཇལ་བ་ལེགས་འདུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲེང་མོ་མང་དུ་བྲེད། ང་
ཡང་འགྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་མིན་རུང་གྲ་གྲོགས་ནམས་ལ་དངོས་སོ་རྒྱུང་རྒྱུང་རེ་གཡར་
ཏེ་མའི་འཆོ་བ་སྤྱར་ནས་བཟ་ཤེས་ལྷན་སོ་(༡༩)ལ་སྒྲོར་བ་གསོག་དུ་བཅུག། །ཆོས་དང་
མཐུན་པའི་ཁ་ཏ་མང་དུ་བྱས་པས་མ་ཡང་སྒོ་ཐག་ཆོད་པ་བྱུང་སོང་། མའི་ཁ་ཐབས་དང་
སྤྱིད་སྤྱག་གི་གཏམ་དེས་ཀྱང་རི་ཁྲོད་ལ་འགོ་བའི་བསྐྱལ་མ་བྱས། དེ་ནས་ཞལ་སྤྱ་ནས་ཆེ་
བཏན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྤྱན་གྱི་འབྲས་བྱ་ལྟར་བསྐྱངས་ཏེ་ཆོས་ལྡན་གྱི་མཁོ་དགའི་ཡོ་བྱད་
ནམས་འབད་མེད་དུ་གནང་། སྒོ་བ་གཉེར་མཐིལ་ཕྱིན་ཞིག་བྲེད་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་ཡང་མང་
དུ་ཕེབས་ཤིང་། ཁྱད་པར་ཐོས་བསམ་སྒྲིང་གི་ནམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་མིང་བཏགས་ལེན་
རྒྱ་ནམས་དེ་སྒོན་འཛིན་གྲ་གོང་མ་ལྷོ་བའི་ཐོག་ནས་ལེན་པ་ལ། འདི་ལོ་སྤྱན་བསལ་གྱིས་
དགའ་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་དུ་ང་ལ་མིང་བཏགས་གནང་བར་ཐུགས་ཐག་ཆོད་འདུག་པར། རང་
དང་ཐོག་མཉམ་འགའ་ཞིག་གིས་མ་བཟོད་པར་དངོས་ཤུགས་གང་རུང་ནས་གཞོད་འཆའི་
བསམ་སྒྱུར་བྲེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཞིང་དམ་པ་ལ་སྒོ་སྤྱར་བཟོད་དཀའ་བ་བྲེད་ཀྱིན་འདུག་
པར་བརྟེན། ངའི་བསམ་པ་ལ་ད་གྲ་སར་ལོ་རྒྱུན་ཡང་རིང་རབ་སོང་། སྒོ་བ་གཉེར་བྱས་པ་
ནམས་ནི་ཁ་ཕྱི་བཏྟར་མ་སོང་བར་རྒྱུད་ལ་སྒྱུར་ཅི་བྱབ་བྱས་པས་གོ་རིག་ཀྱང་དགའ་རབ་
བྱུང་། སྒོ་བཏགས་ཀྱི་མིང་སྐམ་སོར་མགོ་འཁོར་ཏེ་ཆགས་སྤང་གིས་སེམས་རྩ་དཀྲུགས་
ན་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ངན་འགོ་མི་བཟད་པའི་རྒྱ་གསོག་པ་ལས་(༡༩)འོས་མི་འདུག་
པས་ད་ནི་རིང་སོར་མ་ཐོགས་པར་དག་མེད་གཉེན་མེད་ཀྱི་ས་མཐའ་ཞིག་ལ་འགྱོལ་རན་

འདུག་པས་དེ་ལྟར་དུ་བྱའོ་སྐྱེས་དུ་ཡོད་པ་ལ། དེ་སྐབས་གྲ་ཁོད་ན་མོ་བྱེད་པ་འིན་རུ་མཁས་
བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་མོ་བརྟག་ཅིག་བྱས་པས་མོ་མ་དེས་མེ་ཡོང་ལ་བལྟས་ནས་ཨ་ཇོ་གྲ་
སར་མི་སྡོད་པ་འདྲ། ལམ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱེ་ཤར་རེ་སའི་མཐའ་གཅིག་ལ་བྱུག་འདུག་ཟེར་བ་
ལ། མོ་མ་ལྷ་མའི་སྐུ་ལ་བར་བལྟས་ཏེ་དབེན་པར་འགྲོ་བ་སྒྲོས་ཐག་བཅད། དེ་ནས་སྐྱུགས་
བ་ཁམ་ཆེན་ལ་དེད་རང་དང་སྒོ་མཐུན་སྐུ་ལ་ལྟན་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་རང་ཡང་དེས་
འབྱུང་ཤུགས་དྲག་པས་རི་ཁོད་ཅིག་ལ་འགྲོ་ཅིས་འདུག་པར། ང་དང་གྲོས་མཐུན་ཏེ་མང་
ཡུལ་སྦྱིད་པའི་ནགས་ཁོད་གྲུབ་དབང་སྒོ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཞབས་བྱར་དུ་འགྲོ་བར་ཐག་
བཅད། དེ་དུས་ལྷ་བ་བདུན་པའི་ཆེས་ཉེར་བདུན་གྱི་ཉིན་མེ་ཏོག་ཕྱག་དབང་ཟེར་བ་བཟ་
ཤེས་སྐྱེན་པོའི་དགེ་འདུན་ཆང་མའི་ཕྱག་རུ་མེ་ཏོག་རེ་ཐོགས་ནས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱག་
དབང་ལ་ཐེབས་སྒོ་ལ་ཡོད་པ། འདི་ཐོག་སྐྱབས་འདུག་དང་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཁྱེས་པར་པཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་རྗེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་གཉིས་ཀས་བྱིན་རྒྱལ་ས་
གནང་། འིན་རུ་བཙེ་བའི་གཟེགས་སྐྱངས་ཀྱིས་སྐྱེན་མི་འཇུ་མ་པར་གཟེམས་ཚུང་གི་སྒོ་མ་
ཐོན་བར་(༡༠ན)སྐྱེན་ཀྱིས་སྦྱེལ་མ་མཛད། དེ་ནས་དབྱར་གནས་གྲོལ་ཏེ་ལྗོངས་རྒྱ་བའི་ཉིན་
གྲུ་བ་འགའ་ཞིག་སྒོ་གསེང་ལ་ཕྱོགས་ཐག་རིང་སར་ཐེབས། བཞུགས་པ་ནམས་ཀྱང་དེ་ཉིན་
ཆོགས་ཆེན་དགེ་བསྐྱོས་གསར་བ་ཁི་འདོན་ཡིན་གཤེས་ཆང་མ་དགོངས་ཇའི་ཆོགས་ལ་
ཐེབས་པའི་སྐབས་དེད་གཉིས་ཀྱིས་ཞག་གསུམ་རེ་ཅམ་འདེང་བའི་བྱེ་རེ་དང་། ར་མར་ཐན་
བྱ། ང་ལ་དདུལ་ཏྲི་དུག །པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གསོལ་རས་གནང་བའི་ཕྱག་གཟན་ལེགས་
བ་གཅིག་བཅས་ཡོད་པ་ནམས་ཁྱེར་ནས་ཐོན་བྱིན་པས། སྤིང་ཐོན་པའི་དེ་མ་ཐག་སྦྱིད་གྲོང་
གི་ལམ་རྒྱལ་ཡོད་པའི་ཏོགས་ལྟན་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་དང་འགྲོགས་ནས་བྱིན་པས་
དེ་སྔ་འགྲུལ་རྒྱག་མ་སྤྱོང་བའི་འབ་རོད་ཀྱི་མདར་ལུས། ར་ཞིག་འཐུང་ཅིས་བྱས་ཀྱང་སྦྱད་
པ་དང་སྦྱད་མཆུ་མེད་པས་མ་འགྲིག །སང་དེ་སྔ་བར་ལངས་ནས་སྤར་ཐང་ཞོལ་དུ་བསོད་

སྟོམས་ཤིག་བྱས་པས། མི་ཚང་ཞིག་གིས་སྤྱད་པ་ཐའི་སྤྱད་མཆུ་དང་བཅས་པ་ཞིག་བྱིན་
བྱུང་བ་པན་ཐོགས་པ་ལ་ཚད་མེད་པ་བྱུང་། དེ་ནས་ཤད་ཅོལ་གྱིས་བྱིན་པས་མང་ཡུལ་སྤྱིད་
པའི་ནགས་ཁོད་དགོ་ལྡན་ཕྱག་པོ་ཆར་ཤིང་ཡོས་ལྷ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ལ་འབྱོར།

༡༽ མང་ཡུལ་སྤྱིད་པའི་ནགས་ཁོད་དུ་བྱོན་ཏེ་གྲུབ་དབང་སྟོ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་
དང་མཇལ་ནས་དབང་ལུང་རྫོགས་པར་ནོས་པའི་སྟོར།

གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོར་མཇལ་ཁ་ཞིག་ཞུས་པས་གཟིམས་ཚུང་དུ་ནི་གནང་མ་
བཞིན། དེ་སྐབས་(༡༠བ)དགོ་སྟོང་ནམས་ལ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུང་ཐོར་
བུའི་ལྷགས་ལུང་གནང་གིན་འདུག་པར་ཆོས་ཀྱི་དུང་བཏང་སྟེ་ཡུད་ཅམ་གཅིག་ནས་དགོ་
སྟོང་གཅིག་གིས་ད་ལྷ་མའི་མཇལ་ཁ་ལ་ཤོག་གསུང་། བྱིན་པས་ལྷ་མ་བྲི་ལ་བཞུགས་ཆོས་
གསན་པ་ནམས་ཁ་ཆེས་མེ་འདུག་པར་མཐའ་ལོགས་ནས་ཕྱག་བཅའ་ཏེ་བྱིན་རྒྱབས་ཞུས་
པས། རའི་མགོ་མཇུག་ཀུན་ལ་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་ཏེ། སྤྱག་པ་ས་ཐག་རིང་པོ་ནས་ཡོངས་ཏེ་
ཅི་བྱེད། ད་རི་ཁོད་པ་བྱ་བ་བསྐྱབ་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞིག་དགོས་པས་སྟོ་གོན་གྱིས་
ཤིག །གནངས་ཉིན་བསྟེན་རྫོགས་སྤྱབ་པོ་གསུངས་ཏེ་ཆོས་མཆོམས།

ཨོ་སྟ་སྟེ། ལམ་བཟང་ཚུལ་བཞིན་བསྐྱབ་པའི་གཟི་བྱིན་གྱིས། །དབེན་པའི་ནགས་ཆལ་
དཔལ་དང་ལྡན་བྱས་པ། །བསྐྱབ་གསུམ་ཐར་པའི་རྒྱལ་མཚན་འཛིན་པ་ཡི། །བཤེས་གཉེན་
ཁོད་གྱིས་ཡུན་དུ་ཤིས་གྱུར་ཅིག །གང་དེས་སྟེབ་ལེགས་དོན་བཟང་སྟན་པའི་ཆོག །རིན་
ཆེན་སྟེས་བཟང་དང་འགྲོགས་འཕྲིན་ཡིག་ནི། །ཉིད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅི་རབ་སྤངས་
པ། །དེ་དག་ནམས་ཀྱིས་གནས་འདིར་བྱིན་པར་བགྱིས། །བྱ་ཁོད་ནམ་གཡང་འདུ་འཛི་
རྟེན་བཀུར་ལ། །དགའ་བར་འཛིན་པ་ཆོས་རྒྱན་ལྟར་མཐོང་ནས། །དབེན་པར་ཚུལ་བཞིན་

སྐྱབ་པ་སྐྱར་བྱས་པའི། །གཏམ་འདིས་ཁོ་བོའི་སྤྱིང་ནི་ཅི་ཡང་བྱངས། །ཞེས་པ་ནས་(༡༡ན)
དབུ་བཅུགས་ཏེ་ཉེན་འབྲེལ་བསྐྱེགས་ནས་དབྱེས་ཉམས་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་ཡིན་
གསུང་། འོ་ན་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བྱབ་པའི་དབང་སྐྱུག་ལས་བསྐྱེན་རྫོགས་ནི་འབྲལ་དུ་
བཞེས་འདུག་ཅིང་། གཞན་ཡང་སྐྱགས་བཅོན་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་
ནམས་ཁྱབ་གནང་ཡོད་ལས་ཆེ་ཁྱུས་པས། ཉེ་ཉེ། དེང་སང་གི་མི་འགའ་ཞིག་ཆོས་དོན་
དུ་གཉེར་བ་ཡིན་ཟེར་ནས་སྐྱག་གེ་ཁལ་མ་ཆོའི་རྒྱབ་ཤ་བཅད། ལུས་ལ་སློག་གོག་ཅིག་
གྱོན། འབྱོར་ནས་ཐོག་མར་ཆོང་གི་སྟོ་གོན་ནམས་བྱས། སྒྲ་མའི་བྱང་དུ་སླེབས་པའི་ཆོང་
ལ་སྒྲ་མ་དང་ཆོས་ལས་བསམ་རྒྱ་མེད་ཅེས་ཁ་ཞེ་མི་མཚུངས་པའི་ལུས་པོ་ཆེ་འདི་འབྲངས་
བྱེད་མ་སྤོང་། འོན་ཀྱང་ཆོས་གང་གནང་བ་ནམས་སྐྱན་གཅིག་ཀྱང་མ་ཆད་པར་ཁྱུས། གང་
ཁྱུས་པ་ནམས་ཐོབ་བྱངས་གསོག་པ་ཅམ་དུ་མ་བཞག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་ཅི་བྱབ་བྱས་
པ་ཡིན། སྒྲ་མའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་སླེབས་ནས་བསྐྱེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོ་གོན་གྱིས་གསུངས་པ་ལ་
གདིང་ལྟང་གཉིས་ནི་བཏ་ཤེས་སྐྱན་པོ་ནས་བྱིར་ཡོད། སྐྱམ་སྐྱར་བྱིན་སྐྱབས་ཆགས་ཅམ་
ཞིག་ལ་ཧྲི་ག་གཉིས་སྤྱད་དེ་རྫོང་དཀར་ནས་ཉོས། སྒྲ་གོས་དང་མཐང་གོས་དགེ་སློང་ཞིག་
གོས་གནང་བས་འབྲིག། དེ་ནས་ཆོས་ཉེར་བདུན་གྱི་ཉེན་སྒྲ་མ་བྱབ་པའི་དབང་སྐྱུག་ཆེན་
པོས་མཁན་སློབ་སྐྱགས་མ་མཛད་ཅིང་། (༡༡བ)རྫོང་དཀར་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་གི་དབུ་མཛད་
འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་སློབ་བཟང་བསོད་ནམས་ཀྱིས་གསང་སྟོན་དང་། མང་ཐོས་འདུལ་
བ་འཛིན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དུས་གོ་ཁ་སློང་གི་དགེ་འདུན་བཅུ་ཆོགས་ཀྱི་
དབུས་སུ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་སྤྱོམ་པ་སྐྱུལ། རང་གིས་ཀྱང་ལྟང་བ་སྤེལ་
སོ་སོའི་བསྐྱང་མཚམས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ། འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་འཆང་
ལུགས། བྱིན་ལེན་བྱ་ཚུལ། རུང་ཆུ་འདེབས་པ་སོགས་དགེ་སློང་གི་བཅས་མཚམས་ཐམས་
ཅད་སྤྲ་ཞིང་ཞིབ་པར་བསྐྱང་བ་ལག་ལེན་གྱི་གཙོ་བོར་བྱས། དེ་ནས་སྒྲ་མའི་བཀའ་ལ་ད་

རི་ཁྲོད་པ་བྱ་བ་ལ་སྐྱབ་ཁང་རང་དབང་ཞིག་དགོས་པས་ས་པ་གིར་སྐྱབ་ཁང་ཅིག་ས་ཤིག་གསུང་ནས་བྲག་མཚུབ་གཏད་བྱུང་བ། ས་དེ་གཟར་བྲག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཐོག་མར་ས་སེལ་དོ་སེལ་བྱས་ཏེ་ས་རྩོལ་གསུམ་ང་རང་གཅིག་ཤུའི་རྒྱབ་ལ་སྒྲངས་པས་ས་ཐག་རིང་པོ་ནས་ཡོངས་པའི་ངལ་བ་དང་ཐུག་པས་ཁག་ཅམ་བྱུང་། སྐྱབ་ཁང་བཅིག་ས་ཏེ་ཐོག་ཤུབ་ཆར་ནས་སྒྲ་མ་སེབས་བྱུང་བར་ལེགས་པར་གཟིགས་ཏེ། རི་ཁྲོད་པའི་ཁང་པ་བྱ་བ་སྐྱོད་ལམ་རྣམས་བཞི་ཤོང་བ་ཞིག་དགོས། འདི་ཚུང་ཡང་ཚུང་ལ་ཐོག་དབངས་ཡང་དམས་འདུག་པས་བཤེག་ལ་སྐྱེལ་བྱ་འདི་འདྲ་ཞིག་བཅོས་གསུངས་ནས་ལྷགས་བཀོད་མཛད་དེ་སྒྲ་མ་སེབས་སོང་། ང་(༡༩༣༥)རང་གིས་བལྟས་ན་འགྲིག་པ་ཅམ་ཡོད་རུང་སྒྲ་མའི་བཀའ་བསྐྱབ་པ་དགེ་སྐྱོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་སྟེ་དེ་ཙམ་ནས་བཤེག་སྟེ་སྒྲ་མའི་ལྷགས་བཀོད་བཞིན་བཅོས། ཡང་སྒྲ་མ་སེབས་ཏེ་ལེགས་པར་གཟིགས་ནས། འོ་རི་ཁྲོད་པའི་སྐྱབ་ཁང་བྱ་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་དགོས། འདི་སྐྱབ་ཁང་རང་ཡིན། འདིར་སྐྱོད་པའི་རི་ཁྲོད་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་དགོས་གསུང་ནས། ང་སྐྱོད་ས་དེར་སྒྲ་མ་བཞུགས་ནས་ཆོས་འཆད་མཉམ་བཞག་གི་ཐུག་རྒྱ་ཞིག་མཛད་དེ་ང་ལ་ཡི་དམ་ཞི་ཁྲོ་སྐྱགས་སྐྱབ་གྱི་མན་ངག་གཏིང་ཕྱིན་པ་ཞིག་གནང་ཞིང་། སྐྱབ་ཁང་ལ་རབ་གནས་ཤིག་ཀྱང་མཛད་སོང་གསུངས། འོ་ན་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེས་སྒྲ་མ་བྱུབ་པའི་དབང་ཐུག་ལས་མན་ངག་གསལ་ཏེ་སྐྱབ་པ་རི་ལྟར་མཛད་ཞུས་པས། དེ་ནས་སྒྲ་མ་བྱུབ་པའི་དབང་ཐུག་གི་བཀའ་ལ་ད་སྐྱབ་པ་བྲེད་པ་ལ་ཐོག་མར་ཡི་དམ་རྩོལ་འཛིགས་བྲེད་གྱི་བསྟེན་པ་ཞིག་བྲེད་དགོས་པས་སྒྲ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་ནས་བསྟེན་མཆམས་ཚུགས་ཤིག་གསུངས། བཀའ་བཞིན་དུ་བཅུགས་པས་དེའི་རྒྱབ་མོ་ཁ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་སྐྱབ་ཁང་ཡང་རྒྱབ་པ་ཞིག་བབས་པ་མཆམས་གཡོག་འགྱུར་མེད་བྱ་བའི་སྐྱ་གྱུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཐོན་ཏེ་ཞག་ཁ་ཤིང་ཆ་ཆ་ཡང་མ་སྐྱོང་། ཞག་ཤིང་ནས་ཉི་མ་ཤིན་ཏུ་ཆ་བ་ཞིག་བྱུང་བས་ཁ་བ་ཞུ་སྟེ་སྟེང་གི་(༡༩༣༦)སྔར་ཤིག་རྣམས་འགྲིག་པོ་མ་

བྱུང་བས། ཉེན་མོ་ཤག་གི་མཐའ་དཀྱིལ་ཀུན་ནས་ཐེགས་པ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བབས་པས་
ལུས་གོས་སྐྱམ་པ་མཐེབ་རྒྱ་ཅམ་ཡང་མེད། མཆན་མོ་རྒྱང་བསེར་བྱའི་ངར་ར་མདའ་ལྟར་
ཆ་བས་བྱང་བ་ལ་ཆད་མེད། ཁ་བ་བསལ་ཆེད་ཕྱིར་ཐོན་པ་ལ་ནི་མཆམས་ཡིན། མཆམས་
གཡོག་ནི་སྤྱ་བྱུང་སོང་བས་དེ་ལྟར་ནུས་པ་མེད། བྱེ་བྱེ་ཆུང་གང་ཡོད་པར་ཡང་བྱི་བས་
གཞོད་པ་བསྐྱལ་ཏེ་ཁ་བསྐྱམས་ན་ཞབས་བརྟོལ་བ་སོགས་རྒྱུ་ལྷན་ཏུ་འཛིངས་ཤིག་བྱུང་
བར་བརྟེན་བསམ་པ་བཟང་ལན་སྤྲོ་ཆོགས་ཤིག་གི་སྤྱ་ནས། ད་ནི་ཡི་དམ་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་
སྒོམ་པ་ལ་གཉིད་སོགས་ཀྱིས་དུབ་པ་སེལ་ཕྱིར་རྒྱུ་ལྷན་རྣམས་སྒྲ་མས་གནང་བ་ཡིན་ནོ་
སྤྲོམ་དུ་བསྟེན་སྐྱབ་ལ་བཅོན་པ་ཤུགས་དག་དུ་བསྟེད་པས་སྒྲ་བ་གཉིས་ནས་བསྟེན་ཆེན་
ཆད་དུ་འབྱོལ་བ་བྱུབ། ཐེགས་པ་ནི་ད་དུང་མ་ཆད། མཆམས་སང་གོལ་རྒྱའི་དེ་རིང་སྒྲ་མ་
བྱུབ་པའི་དབང་བྱུག་གིས་གནང་བ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཤོག་བྱམས་ལ་བྱུག་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུག་
སྒོ་ནས་སྤྱད་བྱུང་བ་མགོ་བོའི་ཐོག་དུ་སྒྲངས་ཏེ་བྱིན་རྒྱབས་ཞུས། བཤེག་ནས་བལྟས་པས་
བྱུ་རམ་རྟོག་གཅིག་དང་། བྱུག་སམ་ཞིག་འདུག་པར་དགོ་སྒོང་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་ཁམས་
བཟང་བ་ནས་ཡི་དམ་ལྟའི་བསྟེན་སྐྱབ་ལ་འབྲུས་པར་ཡོད་ལས་ཆེ། མཆམས་དེའི་མཐུག་
(༡༩ན)དུ་བཀའ་སྟོན་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བསྟེན་སྐྱབ་སྒྲ་བ་གཅིག་གི་རིང་བྱས་ན་སྐྱབ་
པ་ལ་བར་ཆད་མི་འཐུག་པའི་བྱུད་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་དེ་ལུགས་བྱེད། ཉེན་དུ་བྱུ་རམ་བཅས་
གསུང་བ་ཞིག་འདུག་པ་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྐྱབས། མཆམས་གོལ་ནས་སྒྲ་མའི་ཞབས་དུང་
དུ་བྱིན་པས་བྱུག་མགོ་ཐོག་དུ་བཞག་ནས་བྱུད་ཆོ་བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱགས་རྗེས་སྤྱད་པོ་
བྱས་པའི་མི་ལ་རི་བྱོད་དུ་སྤྲོ་བསུན་པོག་གམ་གསུང་། སྤྱགས་རྗེ་ཆེ་ལགས་ཞུས་པས། འོ་
ན་གོ་འདུག། ད་རི་བྱོད་པ་བྱུ་བ་བྱུང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་སྒོ་ཅེ་གཅིག་དུ་གཏད་པ་ཞིག་
དགོས། དེ་ལ་དེའི་འཁྲིད་འཐོབ་དགོས། དེ་ལ་ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་འཛིན་དགོས་པས་པཤ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་སྤྱར་ལམ་དམར་འཁྲིད་འདི་བཟུང་ནས་རྒྱགས་པེར་

བ་ཞིག་གིས་ཤིག་གསུང་། བཀའ་ལྟར་བཟུང་ནས་རྒྱགས་འབྲུལ་བར་བྱིན་པས་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་ནས་དུམ་པ་རེ་བཞེས། དེ་ནས་འབྲུག་ལོ་རྒྱུ་བ་བཞི་པའི་ནང་ལམ་རིམ་དམར་
འཁྲིད་གི་སྟེང་ནས་དཔལ་དབེན་ས་སྟོན་བརྒྱུད་གི་མན་ངག་རྣམས་ཆང་བར་རྒྱ་བ་གཅིག་
གི་རིང་གནང་། འདི་སྐབས་རྒྱ་མ་ཞག་ཤས་སྐྱེ་བསྐྱེན་པའི་ཚུལ་མཛད་པར་བཤ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེས་གནང་བའི་གཟན་དེ་ལ་བཞུགས་གདིང་ཞིག་བཅོས་ཏེ་རྒྱ་མ་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་
སྟོན་ལམ་(༡༣བ)འག་རྩ་བཏབ་ནས་ཕུལ་བར་དགེས་པའི་ཉམས་མཛད་དེ་སྟོན་ཚུལ་ཡང་
དྲངས། ཆོས་ཀྱི་མཐུག་རྩ་གཏང་རག་གི་མཆོད་པ་རྒྱས་པར་བཤམས་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་
ཞུས་པར་སྟོད་འཐུག་ནས་འབྲུང་བ་ལྟར་དགེས་བཞིན་དུ་སྟུལ། ངས་ཀྱང་ཆོས་བྱང་ལྟ་
ལམ་གི་རིམ་པ་ལ་སློབ་སྟོན་བྲང་གསུམ་གཏད་དེ་ཐོས་པ་ཅུང་ཟད་བྱས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་
འདིའི་ཐོག་རྩ་བ་སྐྱིལ་ནས་ཉམས་སུ་བྲངས། གནས་ཁང་གི་དོར་ཡང་རང་གི་སྐྱབ་ཁང་ཅམ་
དུ་ཆ་མ་བཞག་པར་རྒྱ་མའི་གཟིམས་ཚུང་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་སྤྱིལ་བྱ་ལེ་ལག་དང་བཅས་
པར་བྱག་བདར་བྲེད་རྒྱ། རྒྱ་མའི་ཆབ་ཁང་དང་། དགེ་སྟོང་རྣམས་ཀྱི་ཆབ་ཁང་རྒྱས་བཤམ་
བ་དང་གད་བདར་བྲེད་རྒྱ་རྣམས་རེད་རང་གིས་བྱས། གཞན་ཡང་ཆོག་གས་ཀྱི་ཚུ་ལེན་པ། མེ་
འབྲུད་པ། ཤིང་འབྲེན་པ། རྒྱ་མའི་གསོལ་འོའི་ཐེབས་སུ་བ་མོ་གཅིག་ཡོད་པའི་བ་གཡོག་
སོགས་མདོར་ན་གང་ཞེས་ཀྱི་ལྟན་ཚུང་བྱས་ཏེ་ཞབས་བྱི་ཞུ་བ་ཉམས་ལེན་གི་མཐིལ་དུ་
བྱས། དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཉམས་ཏོགས་གཞན་མ་སྐྱེས་རུང་རྒྱ་མས་དགེས་བཞིན་རྗེས་སུ་
འཛིན་པ་ཞིག་བྱུང་། ད་ལྟར་ཅག་ལ་བསམ་བཞིན་དུ་བྱོན་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་
དང་དབུས་གཙང་གི་བྲ་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དང་
བ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་འདི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་(༡༤ན)ཚུལ་འདི་མ་འཕྲུགས་པར་རྩར་ཐག་
བྱས་པའི་བཀའ་བྲིན་ཡིན། གཞན་མ་དང་སང་གི་སྐྱེ་པོ་རྣམས་མགྲ་བའི་དབང་རྗེས་གནང་
དང་ལུང་སོགས་ཐོབ་རྒྱ་གང་ཡང་མེད་གསུང་།

༣༽ དབྱས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ནས་ཕྱར་བུ་སྒྲིག་ཏུ་རྗེ་དག་དབང་ བྱམས་པ་དང་མཇམ་ནས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་ལོ་སྒྲུབ།

འོ་ན་སྤྲོ་མ་རིན་པོ་ཆེས་གྲུབ་པའི་དབང་སྐྱོག་གི་ཞབས་བྱར་དུ་གཏན་དུ་བཞུགས་སམ། གནས་གཞན་ལ་འདྲེན་ཞུས་པས། དེ་ནས་ལོ་གསུམ་ལྷག་ཙམ་ནས་དབྱས་གཙང་ལ་ཡོང་དགོས་ཞིག་སྤྱད་། གཞན་གཏན་དུ་བསྐྱད་གསུང་། རྒྱ་མཚོན་གང་གི་ཕྱིར་དབྱས་གཙང་དུ་ཕེབས་ཞུས་པས། མེ་སྐྱལ་ལོ་རྗེ་བཅུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཏད་པ་སྤྲོ་མ་གྲུབ་པའི་དབང་སྐྱོག་གིས་གསན་པས་སྤྲོ་མ་སྐྱགས་ལལ་ཞིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་གསུང་ཡང་འགྲོན་མ་སྐྱབ། དེའི་ཕྱི་ཉིན་དེད་ཅག་གིས་སྐྱགས་ལལ་མེད་པ་ཞིག་དང་སྤྲོ་མ་ཞབས་པད་བཏན་དགོས་ཞེས་ཞུས་པས། ངའི་སྤྲོ་མ་ལ་སྐྱེ་འཆི་མེད། གདུལ་བྱ་ལས་མ་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་འདའ་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན། ད་རང་རེ་ཆོས་སྤྲོ་མའི་དགོངས་པ་རྗེས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པས། སྤྲོ་མ་གཤེགས་ཤུལ་དུ་སྐྱོར་རིང་པོར་འཇོག་པ་སོགས་འདུལ་བའི་བཅས་མཆམས་རྣམས་ཡལ་བར་དོར་ནས་སྤྱ་ངན་བྱེད་པ་སྐྱད་དང་དགོངས་རྗེས་བྱེད་པ་སྐྱད་ཀྱིས་དགོངས་པ་མི་རྗེས། རང་རང་གི་བསྐྱབ་ཁྱིམས་དག་པར་བྱས་ནས་ཉམས་ལེན་(༡༩བ)ལ་བཅོན་པར་བྱས་ན་དགོངས་པ་རྗེས་པ་ཡིན། རྒྱ་མཚོན་དེའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱར་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་ཁྱིམས་མིག་འབྲས་ལྷར་བསྐྱང་བ་གཞིར་བཞག །སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་དང་དགའ་ལྷན་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་རྣམས་ལ་ལོང་བས་སྤྱང་མཇུག་རྟེན་པ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པ་གཤམ་མ་ཞིག་བྱས་ཏེ་སྤྲོ་མའི་སྐྱགས་ཟེན་པ་ཞིག་ཆང་མས་བྱེད་དོ་ཞེས་སོགས་ཞུས་ཏེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་མང་དུ་གནང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་སྤྲོ་མ་བརྒྱུད་པའི་ནང་སྤྲོ་མ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་གཏོར་གཏུ་སོགས་ཟངས་ཆས་ཅི་ཡོད་དང་གཞན་ནས་ཀྱང་ཅི་

འབྱོར་བཅའ་ཏེ། ཟངས་ལུག་རྒྱབ་གཅིག་འབྱོར། ལུག་ན་བྱ་རུ་དོག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་ལེགས་
པ་གཉིས་འདུག་པས་གཙོས་དངོས་པོ་ཅི་མཆིས་སྐྱུ་གདུང་གི་ཞལ་འདེབས་སུ་འབྱལ་བར་
ང་ལ་འགྲོ་དགོས་གསུངས་བྱུང་བ། འོ་ན་དེའི་ཞར་ལ་བྱམས་མགོན་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་
བར་ཕྱིན་ཆོག་གམ་ཞུས་པས་རུང་སྟེ་ལོ་གཅིག་ལྷག་མ་འདུག་པར་ཤོག་ཅིག་གསུང་། དེ་
ནས་བཟུ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཕྱིན་པས་འདི་སྐབས་ལུག་མཛོད་ལྷན་སྤྱིང་ནས་ཀྱང་གཤེགས་ནས་
ཅི་བྱེད་མགོན་གཉེར་ས་ཁུད་པ་རང་ཡིན་འདུག །གདུང་འབྱལ་ནམས་ཁྱེར་ཏེ་གཟིམས་ཆུང་
འགག་ཏུ་ཕྱིན་པས་མགོན་གཉེར་དང་ང་ལུག་གཅིག་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ངོ་ཤེས་ནས། ཁྱེད་
འདིར་བསྐྱད་ན་ད་ཅམ་དགོ་(༡༥ན)བཤེས་རེ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོང་བ་ཡོད། ད་ཟས་མེད་གོས་
མེད་ཀྱི་སྤྱང་ལུས་འདི་ལས་ལྷ་བྱང་གི་རི་ཁོད་སྒོ་ལ་ཡོད་བ་ཞིག་ཏུ་སྟོན། འཕམ་སྤྱིད་ལ་
ལུགས་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྐྱུ་ཕེབས་ནས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འཛིན་བ་ཞིག་ཡོང་གསུང་གིན་འདུག་
པ་ལ། ཉེ་ལོགས་ན་གསོལ་དཔོན་སྤང་བ་སྤྱད་ནས་བཞུགས་འདུག་པས་དགོ་སྒོར་རང་
ལ་སྟེ་པས་བདག་རྒྱུན་ཆད་མེད་བ་གནང་སོང་། ད་ལུག་ལུལ་ལ་ལུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་གསུང་
གིན་འདུག་པར། ངས་ལུགས་རྗེ་ལྟ་ཆེ་སྟེ། ང་ལ་ལྷ་མ་བགྲེས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་ཤོག་
གསུང་གིན་འདུག་ཞུས་པས། ཁོང་ཞལ་ཆ་ཞིང་ལུགས་གཏུམ་པས་ཁོས་ཏེ་ཁྱོད་ཆོ་མི་
ཆོས་དང་། ལྟ་ཆོས་གང་གིས་ཀྱང་བྱི་མེད་བ་ཞིག་རེད། ངས་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྐྱུས་ལུགས་
རྗེས་བཟུང་ཡོང་བྱས་པ་ལ་མགོ་ལས་མཐོ་བའི་དབྱང་བ་སྟོན་པ་རེད། བྱེད་སྤངས་འདིས་
བཙུན་གཟུགས་འདི་དང་བལ་ཏེ་ཁ་མདོག་སེ་ལྷག་གི་བའི་ངང་ནས་ལུགས་རྒྱ་ཆེ་མཐེལ་
དོལ་ཞིག་བྱས་འགྲོ་ཞེས་བཀའ་བཏོན་ཆད་མེད་བ་གནང་། ངའི་བསམ་བ་ལ་ཁོང་ལྷ་མའི་
ཞབས་ཕྱི་ཡིན་པས་བཏོན་པ་ནམས་ལྷ་མའི་ཞལ་ཏ་ཁོ་ནར་འདུག །རང་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་
ཆེ་ལུགས་དང་བསོད་ནམས་ཆུང་ལུགས་ཀྱིས་ཆོས་ལ་བར་ཆད་རི་ཡོད་ཡང་མི་ཤེས་སྐྱམ་
དུ་གྲོང་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་མགོན་གཉེར་གྱི་བཀའ་(༡༥བ)བཏོན་དང་སྟོན་པའི་བཅས་པ་གཉིས་

ཀ་བླ་བཞེན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་གཞན་གྱིས་བལྟས་ན་བལྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེ་ཆེ་འབྲ་བ་
ལ། རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐད་ནས་མཐེལ་རྟོལ་འདུག་པས་མཐོན་གཉེར་གྱི་བཀའ་ལྟམས་
སྒྲ་མའི་ལུང་བལྟན་དུ་འདུག་གསུང་། དེ་ནས་སུར་བུ་སྟོག་ཏུ་སྤྱོད་ཏེ་བྱམས་མགོན་སྒྲ་མ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་མཇུག། བཟ་ཤེས་ལྷན་པོའི་སྟོས་དེ་ཞིམ་པ་ཐན་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་ཕྱག་ཏེན་
དུ་སྤུལ་བས་ཕྱག་མགོ་ཐོག་ཏུ་བཞག་ནས་ངས་སུར་བུ་ཤེས་ལྷན་པོའི་བདེ་ལེགས་ཁང་
གསར་དུ་ཆོས་མང་པོ་བཤད་སྐབས་ཆོས་ཁུ་བའི་གས་གྲ་ཤར་འབྲེང་བ་སེར་པོ་བརྒྱས་པ་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་རེད་ཅེས་མཉམ་མཉམ་མཛད་གྱིན་འདུག་པ་སྒྲ་མས་ང་རོ་མཁྱེན་པའི་
རེ་བ་མེད་ཀྱང་རང་གི་སྟོ་ཆོས་ལ་གཏད་ན་སྒྲ་མ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་དགོངས་གཅིག་ཡིན་
འདུག་སྟུམ་པ་བྱུང་། དེ་ནས་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་འཁྲིད་གནང་བ་ཚང་མ་
ཐོབ། འདི་སྐབས་འཆོ་བ་ཤིན་ཏུ་བཞེན་པ་ཡོད་ཅུང་སྒྲ་མའི་མན་ངག་རྣམས་ཤོར་དོགས་
ནས་གོང་དུ་བསོད་སྟོམས་ལ་མ་བབས་པར་བསྐད་པས། ཉིན་གཅིག་དཔོན་པོ་མི་དབང་
གི་ཞབས་ཕྱི་ཞིག་གིས་ཆེ་སྐྱབ་ཁུ་གིན་འདུག་གོ་ཟེར་ནས་མི་གཅིག་གིས་ཕྱི་སྟེ་གང་དང་
མར་རིལ་གཅིག་སྤྲད་བྱུང་བ། བསམ་པ་ལ་ང་རི་ཁྱོད་པ་དགའ་རབ་(༡༩)ཞིག་ཏུ་གྲགས་
པ་ཡོད་པ་འབྲ། འདིར་སྤྲོད་རིང་འཆོ་བས་ཐོངས་པ་ཡོང་ཆོད་མི་འདུག་སྟུམ་པ་བྱུང་། དེ་
ནས་བཀའ་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པས་སྟོང་ལ་བཅང་རྒྱའི་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྟུལ་ཏེ། འོ་
མན་ངག་གི་ཉིང་ཁུ་དེ་སོགས་འཛིག་ཏེན་དང་འཛིག་ཏེན་ལས་འདས་པའི་པན་བདེ་ཐམས་
ཅད་སྒྲ་མ་ཁོ་ནའི་བཀའ་དེན་ལ་རག་ལུས། དེར་མ་ཟད་ཟས་ཁམ་གཅིག་ཁྱོད་པ་ཡང་སྒྲ་མ་
ཁོ་ནའི་བཀའ་དེན་ཡིན་ཏེ། མི་སྟོན་པ་ཆོས་སྒྲ་མས་ཕྱི་དང་མར་གོང་དུ་རྩུས་ནས་ཡོངས་པ་
ཡང་ཤེས་མི་ཡོང་གསུང་། ངའི་བསམ་པ་ལ་སྒྲ་མ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་ང་འཆོ་བས་ཉམས་
ཐག་པ་སེལ་བྱེར་སྟུལ་པ་མཛད་པ་ལ་ཨ་པོ་རང་པོ་སྟེས་པས་ཡིན་སྟུམ་པ་ཁྱོད་རེ་ལྟོན། སྟེར་
སྒྲ་མས་ཟས་གོས་གནས་མལ་དང་། མཆོ་དང་། འབབ་ཆུ་དང་། བྱ་དང་། ཟམ་པ་སོགས་

སུའང་སྤྱལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་གསུངས་མོད། བྱད་པར་རང་ཉིད་ངན་སོང་
མུ་མཐའ་མེད་པའི་གཏིང་ནས་བྱངས་ཏེ་དལ་འབྱོར་གྱི་ཉིན་ལ་བཞག་ནས་ལམ་བསྐབ་པ་
གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་ཁྲིད་དེ་དུད་འགོ་མི་གྲལ་དུ་ཚུག་པ་ལྟ་བུ་འདི་སྤྱི་མཁོ་ནས་མཛད། དེའི་
ནང་ནས་ད་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རང་ལ་ཉིན་གཅིག་གི་འཆོ་ཉིན་ཡང་མེད་པ་ལ་སྒྲ་
མས་སྤྱེ་དང་མར་གནང་བ་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། སྤྱིང་མེད་ཁྱོད་(༡༩༦༧)རང་བསམ་བློར་ངན་
པས་རང་པོ་ཤོད་ནས་བྱུང་བར་གོ་འདུག་ཁེངས་པ་དེ་དཔལ་གཞིམ་ཕྱིར་ཐུགས་བརྩེ་བས་
གསུང་འདི་འབྲེལ་བས་པ་རེད། སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཕྱ་མོ་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མཁུན་ན་སྒྲ་མ་སངས་
རྒྱས་ཡིན་མིན་ལ་ཐེ་ཆོམ་འདུག་གམ་སྟམ་དུ་རང་གི་བསམ་ངན་ལ་ངོ་གཞོང་སྟེ་ས་ལ་ཐེ་
ན་སྟམ་པ་དང་། སྒྲ་མའི་བཀའ་བློན་དང་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དད་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་
ཏེ་མཆོམ་མང་པོ་ཤོར་བས་རྒྱུན་བྱས། འཆོ་བ་བཀའ་ནས་ཡིན་ནམ་བཀའ་ཆོས་གྲོལ་ནས་
གྲལ་མཆོས་པས་སུག་མ་རྒྱབ་པར་བྲན་མེད་དུ་སོང་འདུག། དེ་ཕྱིན་ལ་དད་ལྡན་གཞན་གྱི་
དངོས་པོ་ཆེ་ཆུང་གང་སྟེར་མཁན་བྱུང་བྱང་སྒྲ་མའི་བཀའ་བློན་ཁོ་ནར་བལྟ་བ་ཡིན། དེའི་
རྒྱ་མཆན་གྱིས་ད་ལྟ་ང་ཅག་ལ་སྒྲ་ཆེན་དང་མི་ཆེན་དག་གིས་བསྟེན་བཀའ་ཅི་བྱུང་བྱང་སྒྲ་
མའི་བཀའ་བློན་དུ་བལྟ་བ་ལས་སྤྱིར་ཡང་ཐོབ་ཏུ་རེ་ནས་སྦྱིན་བདག་གི་ངོ་འཛིན་བྱེད་མ་
ཁྱོད་གསུང་། དེ་ནས་སྒྲ་མའི་སྤྱི་མཁུན་དུ་ཕྱིན་ཏེ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་དབང་ཞིག་
དང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་སྒྲ་ན་མེད་པ་འབྲེལ་བ་བཞི་སྤྱགས་སུ་གྲགས་པའི་ཐབ་བཤད་
ཅིག་ཐུགས་རྟེན་གཟུང་འཆལ་ཞུས་པས། དེ་ཡིན་དེ་ཡིན་གསུང་བ་ཙམ་ལས་གནང་མི་
གནང་གི་བཀའ་གསལ་ནི་མ་བྱུང་། དེ་ནས་ཕུར་བུ་ལྟོག་གིས་ཕུག་(༡༩༧༣)ཞིག་ཏུ་སྟོག་
འཆོའི་འཆོ་བ་དང་བཅས་དག་སྦྱོར་གང་འཕེལ་དང་ཐུན་མཆོམས་སུ་གསང་བ་འདུས་པའི་
འདོན་ཆ་ནམས་འཛིན་ཅིང་ཡོད་པར། ཉིན་གཅིག་སྒྲ་མའི་གསོལ་དཔོན་ཕེབས་ནས་ཁྱོད་ཅི་
བྱེད་ཅིང་ཡོད་གསུང་ངའི་དཔེ་ཆ་བལྟ་མཆོམས་ལ་གཟིགས་རྟོག་ཅིག་མཛད་ནས་ཕེབས་

སོང་། རྒྱ་མཚན་རྣམས་སྤྲོ་མར་ཁྱུ་འདུག་པར་མཉེས་ནས་སྤྱག་གེ་དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་
རེད། འོ་ན་དབང་ཞིག་སྟེར་དགོས་ཡོང་འགྲོ་གསུངས་འདུག །དེ་ནས་དགེ་སྤྱོད་བྱེད་ས་འཆོ་
བའི་སྐྱ་གོན་ལ་ཕེབས། བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱང་པོ་ཏྲ་ལར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་ཆོས་
ཞིག་གནང་བ་ཁྱེད་པེའམ་སོང་ཞིང་། ངས་སྤྲོ་མ་རང་ལ་སྤྱོད་བཀའ་ནས་བསྐྱད་པས་ཉིན་
གཅིག་སྐྱ་མདུན་དུ་ཤོག་གསུངས་ནས་གསང་བ་འདུས་པ་ལྟ་སོ་གཉིས་ཀྱི་དབང་བཞི་སྦྱར་
དངོས་རྗེས་གསུམ་ཆང་བ། དབང་དོན་རྣམས་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབ་པ་ཉམས་
ལེན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་དང་། རྒྱད་ཕྱི་མ་དང་བཅས་པའི་ལུང་བཅས་
སྐལ་ནས། རྒྱད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་སྤྲར་པཎ་ཆེན་མཆོག་གི་སྐལ་སྐྱོལ་ཕེབས་ནས་གནང་
བ་ཞིག་ཡོང་བས་དེ་དུས་ཁྱུ་འདུག་གསུང་།

༤༽ སྤྱི་ལོ་གོ་དུ་ཕེབས་ཏེ་རྗེ་བྱུང་པའི་དབང་ཕྱག་དང་ ཞལ་མཇལ་བའི་སྐོར།

དེ་ནས་ངའི་འདོད་དོན་ཡང་འགྲུབ། བྱུང་པའི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོའི་སྐྱ་མདུན་ནས་ཡོངས་
ཏེ་ལོ་ཡང་འཁོར་ཉར་འདུག་པས་སྤྱི་ལོ་གོ་དུ་འགྲོ་ཚུལ་སྤྲོ་མ་(༡༩༦༧)མ་ལ་ཁྱུ་འདུག་པས། ཕྱིན་
པས་ཆོག་སྟེ། བཀའ་ཞིས་ལྷན་པོ་དང་དེའི་ཉེ་འཁོར་ཆང་མར་འབྲུམ་བུའི་ནད་ཆ་བས་ཆེ་
བས་གཅང་གི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱམས་འདུག་པར་ཁྱོད་ཐར་ཨེ་ཡོང་གསུང་། བྱུང་པའི་
དབང་ཕྱག་གིས་ལོ་གཅིག་ནས་འཁོར་བ་གྱིས་གསུང་གིན་འདུག་པས། སྤྲོ་མ་རིན་པོ་ཆེས་
སྐབས་འདུག་གནང་དགོས་ཁྱུ་འདུག་པས། འོ་ན་སྤྲོ་མའི་བཀའ་ངག་ཡོད་ན་ལམ་ལ་ཞི་ཡང་མི་
འགྱོད་སོང་གསུང་། དེ་ནས་ངས་སྤྱགས་ལ་བཟུང་དབུས་སྟོ་ཁ་ནས་རྒྱལ་ཅེ་སྟོ་བཟུང་དེ་
ཕྱིན་པས། ལམ་ཞིག་རྒྱ་མཚངས་པ་དཀར་པོ་བོང་བུ་མང་པོ་ལ་ཁལ་བཀའ་ཏེ་ཕེབས་པ་

དང་ཐུག ། ང་འོ་མཐུན་ཏེ་མགོ་མཐུག་ཀྱང་ལ་གཟིགས་ནས་སྤྱང་གི་རྩེ་བ། ང་རང་གི་ངོས་
ནས་ཁྱོད་སྤྱིད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམས་ཏེ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཡང་ཅེ་བཞ་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པའི་ཞབས་བྱུང་དུ་སྦྱར། དེར་བསྟན་ན་གྲ་པ་ཁ་ཐབས་ཞན་པ་གཅིག་ལས་མ་བྱུང་རུང་
འོག་ཏུ་གདན་བཟང་པོ་གཏོང་། སྤྱིང་དུ་སྒྲ་བེ་ཕུབ། ཁ་ང་ཐུག་དང་མ་བྲལ་བའི་ཞག་ཆེལ་ལེ་
བ་ཞིག་དང་། སྒྲོས་བྲི་བཟང་པོའི་ངད་ངབ་ཆེལ་ལེ་བ་ཞིག་ཡོང་སྟེ། ད་སྤྱང་ལུས་ཡི་དྲགས་
འབྲ་བ་དག་གཉིས་སུ་མཐོང་ཡང་སྤྱིང་རྩེའི་གནས་ཤིག་འདུག ། འོན་ཀྱང་ཐུག་རང་ཉོས་
ཀྱི་ཏྲ་ལ་མི་ཆགས་ཀྱང་ཞོན་ཟེར་བ་ཡིན་པས་བྱ་ཐབས་མེད་གསུང་བར། ཡབ། བྱ་ཆོས་ལ་
སྤྱང་(༡༩)པའི་དགོས་པ་པ་མའི་དོན་དུ་ཆེ་འདི་སྒྲོས་བཏང་སྟེ་དགོ་སྤྱིང་བྲས་པ་ཞིག་ལ་མི་
ཟེར་རམ་ཞུས་པས། རེད་ལྟོ་གོས་མེད་པ་ལ་ཆེ་འདི་སྒྲོས་བཏང་བ་མི་ཟེར་ཏེ་ད་ངང་གིས་
བཏུའོ་གསུང་། དེ་ནས་ཕྱིན་པས་སྤྱིན་ལུང་དུ་སྟེབས། དེ་སྐབས་སྟོད་ན་མངའ་རིས་གྲང་
བཞུགས་པས་སྤྱང་ཕྱོགས་ནས་ཡོངས་པ་བྲག་ཞན་སུ་ཡང་གཏོང་གི་མི་འདུག་པར། ངས་
ཉིན་མོ་བྲག་སྤྱིབས་དང་རྩེ་ཁྲོད་དུ་གབ། མཆན་མོ་རི་ཅེ་འགྲིམས་ནས་ཕྱིན་པས། སྐབས་
འགར་ཆུ་རོང་བཅའོ་དང་། ལ་རོང་ཆེ་བར་སྤྱངས་པས་ཡན་ལག་ཀྱང་མང་དུ་རྒྱས། ལ་ལར་
མཐོ་ཡོང་ལ་མིར་འབྲལ་ཏེ་སྟོག་འཕྲོག་པའི་ཆོམ་རྒྱན་ལོ་སྟམ་པའི་འཛིགས་པ་ཡང་ལན་
འགའ་བྱུང་། དེ་ནས་སྒྲ་མ་བྲལ་པའི་དབང་ཕྱག་གི་སྤྱི་མདུན་དུ་སྟེབས། ཕྱག་བཅའོ་ཏེ་རྒྱ་
མཆན་ནམས་ཞུས་པས། ད་སྟེབས་པས་འཆོངས། རྒྱན་རིང་བས་སྤྱིག་ལུན་བྱུང་གསུང་། དེ་
ནས་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་བབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་སྤལ་བ་ནམས་ཞུས་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅི་བྱལ་
བྲས། སྒྲ་མའི་སྤྱིའི་གམ་དུ་བཅར་སྟེ་ཞབས་ཏོག་ཞུ་རྒྱ་ནམས་ཀྱང་ང་རང་གིས་བྲས། ལྷག་
པར་སྒྲ་མ་སྤྱི་ན་ཆེས་སྤྱིན་ཏེ་སྤྱིའི་བཀོད་པ་ཞིང་ཁམས་གཞན་དུ་བསྐྱ་བར་མདོན་དུ་ཕྱོགས་
པ་ན་སྤྱི་བསྐྱུན་པའི་ཆུལ་མཛད་པར་ངེད་ཅག་ནས་ཞབས་བད་ལུན་དུ་བཏན་དགོས་པའི་
གསོལ་(༡༩)འདེབས་དང་། སྤྱིན་བཅོས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ཀྱང་བཞེས་དགོས་པར་གསོལ་

བ་བཏབ་ཀྱང་། ངའི་ནད་འདི་ཀླས་ནད་ཡིན་སྟེན་པས་ཀྱང་མི་པན་གསུངས་ནས་གནང་
དུ་མ་བཞེད། སྐར་ཡང་ཁུས་པས་བདུད་ཅི་ལྟ་ལུམས་ཞིག་མཛད་སྡེ་བའི་སྟེན་ཆ་བ་ཀྱང་
ང་རང་གིས་བསྐྱོལ། མཆོན་མོ་ཡང་སྐྱེས་དུས་དུ་བསྐྱད་ནས་གསང་ཆ་ལ་བཞག་གསུམ་ཅེས་
བཤམ་དགོས་པའི་ཞབས་ཕྱི་ཁུས། སྐྱེས་དུས་སྐྱེད་མེད་པའི་རྗེ་སྤྲུག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཞིག་འདུག་
པར་ཁུབ་གཅིག་ང་ལ་དཀྱིས་ཉམས་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་ཅུམས་
གསུང་ཞིང་། སྤྲུག་པར་སྤྲུགས་ལ་འདུག་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཟབ་མོ་དཔུ་མའི་
ལྟ་བུ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ཆུང་ཞིབ་པར་གསུང་ནས་སྐར་ལྟ་འཁྲིད་བྱེད་པ་ཞིག་ཡོང་
གསུང་། ཡང་ལན་ཅིག་ཁྱོད་འདིར་བསྐྱད་ན་སྐྱེས་གནས་འདི་དགའ་རབ་ཡོང་བ་འདུག་
སྟེ། འགྲིག་པ་ཞིག་ཨོ་ཡོང་ན་གསུང་། དེ་ནས་དགྲུང་མོ་དོན་གཉིས་སུ་ཐེབས་པ་ལྷགས་
མོ་བྱའི་ལོ་རྒྱུ་བ་གསུམ་པའི་ཆེས་བཅུའི་ནམ་ལངས་ཅེས་ལ་ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་དང་བཅས་
དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས། སྐྱེས་གསུང་ཁུགས་སྐྱེས་ཀྱི་ཞབས་ཕྱི་ཅུམས་བྱུང་ནས། བྱམས་
མགོན་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱུ་མཆོན་ཅུམས་ཁུས་པས། ད་ཞག་ཤིང་འདིར་
སྟོད། ཆོས་ཟབ་པ་འདྲ་ཡང་ཐོབ་ཡོང་། དེ་ནས་རི་ཁྲོད་དུ་ཕྱིན་ཏེ་སྐྱེས་པ་(༡༩ན)གཤེགས་
ཞིག་བྱས་ནས་ལྷ་མའི་རྒྱལ་ཆ་ཐོབ་ཐེན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་གསུང་། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་
རིམ། ཆོས་བྱ་དམར་འཁྲིད། ནམ་མཁའ་སྐྱོ་འབྱེད་ཀྱི་དབང་དང་གཙོད་འཁྲིད། སྐྱེན་རས་
གཟིགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་ཐོབ། འདིའི་དུས་ཀྱང་འཆོ་ཆས་ཤིན་ཏུ་
དཀོན་པས་མར་ལམ་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་མཆོམས་ན་ཉེ་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པ་ཅུམས་ཀྱིས་
འཆོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་འདྲ་སྟེར་རེ་བྱས་པས། མཐུན་རྐྱེན་ལྟ་ཞོག་དེད་ཏུ་ནག་ཤར་སྐྱེས་པའི་
རྒྱུ་འདེན་སྐྱེས་པས་མ་འཁྲོགས་པ་ཁྱོད་དུང་མ་ཤི་བ་འདུག་ཁྱོད་ལྟ་བུའི་ཉེ་རིགས་མཐོང་
ན་དེད་ཆོ་མི་ལ་ངོ་ཡང་ཆ་གིན་འདུག་པས་མིག་གིས་མཐོང་བ་པར་བཞག་ན་བས་ཀྱང་མི་
ཐོས་པའི་ས་ཞིག་ལ་འགྲོ་རོགས་ཀྱིས་ཟེར་ནས་ཁ་མང་དུ་ལམ། སྤྱིང་མོར་གཉོགས་པ་ཁ་

ཉིག་ཟེར་བ་ཞིག་འདུག་པས་སྒྲོ་མ་མ་བཟོད་ནས་དབུས་བར་ལྗེང་ཙམ་གྱི་ཕྱེ་ཞིག་དང་ར་
སྒྲེར་མ་གང་ཕྱིན། དེ་དུས་དབུས་ལམ་ལ་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་གཏམ་སྒྲིར་ཞིག་འདུག་པ་འཕྲོག་རྒྱུའི་
ཁོར་མེད་བྱང་ཆོས་ལྟན་གྱི་ལུས་ལ་བར་ཆད་བྱུང་དོགས་སྒྲ་བོ་ཞིག་བཙལ་ནས་ར་དེ་སྒྲ་བོ་
ལ་ཕྱིན། དབུས་སུ་སྒྲིབས་ནས་དེད་རང་དང་སྒྲོ་མ་ཐུན་པ་བཟུ་ཤིས་ལྟན་པའི་དགོ་བཤེས་
ཞིག་རྒྱུད་སྒྲིབ་ན་བཞུགས་འདུག་པ་ཁོང་གིས་བདག་རྒྱུན་སྒྲོད་པའི་རེ་བ་བྱས་(༡༤བ)པས་
ངོ་ཡང་སྒྲོན་མ་ཉན། འོན་ཀྱང་དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆེ་འདིའི་ཉེ་རིགས་གྲོགས་མཆེད་གྱི་འཁྲི་བ་
སྒྲིབ་གྱིས་ཆོད། ནམ་ཡང་མི་བསྐྱེད་པས་སྒྲ་མ་ཁོ་ནའི་བཀའ་བྲིན་ལ་དད་པ་གཏིང་ཚུགས་
པ་ཞིག་དུས་དེར་སྒྲིབ་ཞེས་གསུང་། འོ་ན་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ཕུར་བུ་ལྟོག་རང་དུ་བཞུགས་
པའི་སྐབས་བྱམས་མགོན་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོང་
བར་མཛད་པས་གསོལ་ཆས་ལ་འོ་བརྒྱུལ་བྱུང་མེད་ལས་ཆེ་ཞུས་པས། ཉེ་ཉེ། ང་ཅག་སྒྲ་
མའི་ཞབས་ལ་གཏུག་པའི་དུས་སུ་སྒྲ་མས་སྒྲོ་བ་མའི་ངོ་འཛིན་དགོས་པའི་དུས་འདི་འབྲ་
མིན། སྒྲོ་བ་མས་སྒྲ་མའི་ངོ་བཟུང་སྟེ་ལུས་སྒྲོག་ལོངས་སྒྲོད་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྒྲ་མ་མཉེས་
པའི་ཐབས་ཁོ་ན་བྲེད་དགོས་པའི་དུས་དེ་ཡིན། ཕུར་བུ་ལྟོག་ཏུ་སྒྲོད་སྐབས་ཀྱང་འཆོ་བ་
ཤིན་ཏུ་བཞེན་པས་ཉིན་ལྟོ་དང་མཆན་གོས་མེད་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། སྒྲོད་པའི་
ཤིག་ཀྱང་མེད་པར་ད་ལྟ་ཆིབས་ར་ཡོད་ས་འདིར་སྒྲོད་དོ་གསུམ་གྱི་སྒྲོང་དུ་ཁོག་མ་བསྒྲོན་
པ་ལྟ་བུའི་ཕྱག་པ་ཉལ་འདུག་གཉིས་ཐུབ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བསྐྱད་ནས་དཔགས་ཆོད་
གྱི་དགོ་སྒྲོར་དང་། སྒྲ་མའི་བཀའ་ཆོས་ཤིག་ནམ་ཡོང་ན་སྒྲ་མ་དུ་སྒྲོ་གོས་བྱུང་དུ་བསད་ནས་
བསྐྱད་པ་ཡིན། དེ་དུས་སྒྲ་མ་མཆན་གྲགས་དང་སྒྲོ་བས་འབྲེར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཡང་ཁོ་བོ་ལྟ་བུའི་
གཏུལ་བུ་ཤིས་རྒྱུད་དགོར་དང་ཉོན་མོངས་པས་(༣༠ན)ཆོས་པ་རྣམས་ལ་ལས་སྒྲིབ་འདག་
པའི་ཕྱིར་དུ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་ཐབས་མཁས་གྱི་མཛད་པས་འཆོ་ཆས་གྱི་མཐུན་རྒྱུན་གཞན་
ལྟ་བུ། རྒྱུན་གྱི་མང་རྒྱུ་སྐལ་བ་ཙམ་ཡང་མི་གནང་། འོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་བྱུང་དུས་

ཆོགས་གྲལ་ལ་འབོད་པར་མཛད་ཀྱིན་ཡོད། ཆོགས་ཇུས་ཀྱི་བཞེས་སྟོང་ཆོགས་སྤྲལ་
ནམས་བསགས་ཏེ། མི་ལ་རས་པས་ཚུ་དང་ཐལ་སྟོར་ཆང་མའི་གོ་བླ་ཆོད་ཀྱིས་བཅད་པ་
ལྟར། རས་ཀྱང་ཆོགས་ཇུས་ཀྱི་བཞེས་སྟོང་། ཆོགས་སྤྲལ་ཚུ་གསུམ་བསྐྱུས་པའི་བྲལ་པ་
ཅམ་ཀྱིས་ལྟོ་གོ་བཅད་དེ་སྤྱག་རུས་ཀྱིས་བསྐྱད་པས། ལྷ་མ་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་ཏེ་བཀའ་ཆོས་
ཆེ་སྤྱི་ནང་ཆང་མ་ང་ལ་ཆད་ཀྱི་དོགས་མཛད་དེ། ལྷ་མ་རང་གི་རྩོལ་གས་ཆོས་གྲགས་
བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བཀའ་ཆོས་ཡོད་རྒྱུ་བཞིན་ཏུ་འབོད་པར་གཏོང་བ་མཛད་པས་སྟོ་
ལ་ཡོད་པའི་འདོད་ཆོས་ནམས་ཆང་མ་ཐོབ། དེ་རུས་ཀྱི་ཆོགས་ཇུས་ནམས་ད་ལྟ་བཙུང་
ཞིམ་པའི་སྤང་བ་ཞིག་ཤར་ཀྱིན་འདུག་གསུང་།

༥༽ དགོ་འཕེལ་རི་ཁྲོད་ཏུ་བྱོན་ནས་ཤར་བ་ཆོས་རྗེ་ནམ་མཁའ་བཟང་གི་
མདུན་ནས་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་ལྟ་སོ་ལཱའི་དབང་བཞི་
ལེགས་པར་རྟོས་ཚུལ།

འོ་ན་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེས་དབྱས་སུ་ལྷ་མ་བྱམས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཆོས་གསན་པ་མ་
གཏོགས། ལྷ་མ་གཞན་ལ་ཆོས་མ་གསན་ནམ་ཞུས་པས། ང་བྱམས་མགོན་ལྷ་མ་རིན་
པོ་ཆེའི་སྐྱེ་མདུན་ཏུ་སྟོད་པའི་རུས་སུ་དེང་སང་གི་རུས་འདི་འདྲ་མིན། གདན་ས་ཆེན་པོ་
ནམས་དང་རི་ཁྲོད་པན་ཚུན་ཐམས་ཅད་ཏུ་བསྟན་པ་ཡོངས་(༣༠བ)རྫོགས་ཀྱི་བདག་པོ་
དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རི་འདྲ་བ་རེ་བཞུགས་ཏེ་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་ནམས་
ལ་མདོ་སྤྲལ་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མཐའ་དག་ཅི་དགར་སྟོལ་བས་དབྱས་འདི་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་
བ་ལྟ་བུ་ཡོད། ང་ནི་ངས་འབྱུང་དང་ལེ་ལོ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཆེ་བྱང་དགུན་ཉི་ལྟ་བུ་འདིར་ཐོབ་
ཐོབ་དང་། ཤེས་ཤེས་མང་པོས་ཅི་རང་བྱེད། རང་གི་ཉམས་ལེན་ཀྱིས་བྱུང་ན་ལྷ་མ་འདིས་

བསྟན་པའི་མན་ངག་གིས་མི་ཆོག་རྒྱ་གང་ཡང་མི་འདུག་སྟེ་བསྟན་པའི་བསམ་པ་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ་
བཀའ་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་འདྲ་མེད་ཀྱང་འདྲ་སྟེ་མ་རང་ལ་སྟོ་བཀའ་ནས་ཕུར་བྱ་སྟོག་རང་དུ་
བསྟན་པས། ལན་ཅིག་སྟེ་མའི་སྐྱ་མདུན་དུ་འབོད་པར་མཛད་དེ་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་སྟོབ་མང་
པོ་ཞིག་གི་མཐར། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱུང་ཆེན་ལྷ་མི་པའི་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་ལྷ་བྱུག་ཅུ་
ཙ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆེན་ཐོབ་བམ་གསུང་། སྤ་སོར་གྲ་སར་སྟོད་པའི་སྐབས་དོ་རྩེ་འཛིན་
པ་རྣམས་ཕྱིར་ཞབས་བྱུང་དུ་འདིའི་དབང་ཐོབ། དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་རྣམས་ཀྱང་རིས་སུ་
མ་བོར་བར་བསྐྱངས་པ་ལགས་ཀྱང་། ད་དུང་བྱིན་ཆུབས་ཀྱི་ཆོན་ཁ་ཆེ་བྱང་སྟེ་མ་རིན་
པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་གནང་དུ་གསོལ་བ་ཞུས་པས། འོ་ན་འབྲས་སྐྱངས་དགེ་འཕེལ་ན་འཁོར་ལོ་
སྟོམ་པ་དུར་སྐྱིག་གི་རྣམ་པར་རོལ་པ་དགའ་ལྡན་ཤར་པ་ཆོས་རྩེ་ནམ་མཁའ་བཟང་ཞེས་
བྱ་བ་བཞུགས། དེའི་ཞབས་བྱུང་དུ་བྱིན་ཏེ་འདིའི་དབང་དང་མན་ངག་རྣམས་ཞུས་(༣༡ན)
ན་བྱིན་ཆུབས་ཀྱི་བཀའ་བབས་ཤིག་འདུག་པས་དེ་ལྟར་གྱིས་གསུང་། སྟེ་མ་འདི་དེ་སྟོན་
མཛལ་མ་སྟོང་ཡང་མཆོན་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་དད་པ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐྱེས་ཤིང་། བྱང་
པར་བྱམས་མགོན་སྟེ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་བཀའ་གནང་བར་སོང་གཤམ་དགེ་འཕེལ་
དུ་བྱིན། སྟེ་མ་འདིའི་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ། སྐྱ་གསུང་བུགས་
ཀྱི་མཛད་པ་གང་ལ་གཞིགས་ཀྱང་དད་པ་འཕེལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་འདུག་པ་
ལ་བྱུག་བཅའ། ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྐྱར་ཏེ་རྒྱ་མཆོན་རྣམས་ཞིབ་པར་ཞུས་པས། བྱུག་
སྐྱ་བོར་བཞག་ནས་ཁྱོད་གཙང་པ་སྟེ་མ་ལ་དད་པ་ཆེ། ཆོས་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད། རི་ཁྱོད་དུ་
སྟོམ་སྟན་ཆེ་བས། ངའི་ཡི་དམ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདིའི་དབང་མན་ངག་རྣམས་སྟོད་དང་
ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་མི་སྟོན་ན་སུ་ལ་སྟོན། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་ཡིན་པས་མཐུལ་ཞིག་ཤོམས་
ཤིག་གསུང་། དེར་སྟེ་མས་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱ་གོན་མཛད། ང་རང་ལ་སྟེ་མར་དབུལ་ལོ་བའི་
དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པར་དགེ་འཕེལ་རི་ཁྱོད་པ་རྣམས་ལ་བསོད་སྟོམས་ཤིག་བྱས་པས་

དངུལ་འཁོར་ལོ་མ་བདུན་འབྱོར་བྱུང་བ་སྒྲ་མའི་ཕྱག་ཏུ་ཕུལ་ཏེ་འདིས་མཆོན་ལུས་ལོངས་
སྟོང་དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགེ་ཆོགས་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་དུ་འབུལ་བ་ལགས་
ཞུས་པས། སྒྲ་མ་ལོན་ཏུ་དགྲེས་ཏེ་(༣༡བ)བཀའ་གདམས་ལྟ་ཆོས་བདུན་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་
ཐོགས་བརྒྱར་དར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་། ད་དབང་དངོས་གཞི་རས་བྲིས་ཀྱི་དགྲེལ་འཁོར་
ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད། དེ་ལ་སྟེ་གོན་དང་དངོས་གཞི་རྗེས་གསུམ་ཡོད་པའི་དེ་རིང་སྟེ་གོན་ཀྱི་
རིམ་པ་ཡིན་གསུང་སྟེ་ཆོ་ག་རྣམས་ཕྱག་ལེན་སྟར་མཛད་ཅིང་། མོ་ཤིང་འདོར་བའི་སྐྱབས་
མཆོག་གི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པར་ལུང་བསྟན། དེ་ནས་དབང་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལམ་
རིམ་གཉིས་ཀྱི་འབྲིང་བགེགས་སེལ་བོགས་འདོན་དང་བཅས་པ་རྣམས་བྱམ་པ་གང་ཤུའི་
ཚུལ་དུ་སྦྱེལ། གཞན་ཡང་ཉིན་དང་རྒྱབ་གཉིས་ཀར་སྐྱེ་མདུན་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འཛིག་
པར་མཛད་དེ་འདོད་ཆོས་ཀྱི་རིགས་མང་པོ་དང་། སྟོམ་པ་གསུམ་ཀྱི་བཅས་མཆོམས་རྣམས་
བསྐྱང་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་ལག་ལེན་ཐོང་འབྲིང་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྦྱེལ་བས་བཀའ་བྲིན་ལ་འཁོར་
ཐབས་མེད། བྱད་པར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་སྟོང་པོ་མཐར་ཐུག་པ། ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་སྤྱང་བའི་གདམས་པ་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡི་གེར་འགོད་པར་མཛད་པ་རིམ་ལྔ་གསལ་བའི་སྟོན་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་
ལེགས་བཤད་འདིའི་བཤད་ལུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྗེན་པར་སྦྱེལ་ཏེ། འོ་ཁྱོད་གཙང་པ་
ཆོས་དང་སྒྲ་མ་ལ་དད་པ་ཆེ། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་གཞུངས་(༣༣ན)པས་ངེད་རང་གི་ཉེ་
གནས་ཀྱི་འོས་སུ་འདུག་ཀྱང་། ཁྱོད་སྐྱབ་པ་བྱེད་པའི་བར་ཆད་དུ་འདུག། ད་ས་མཐའི་རི་ཁྱོད་
ལ་འགོ་རན་པས་སོང་ཞེས་གསུང་། དེར་ཕྱག་བཙལ། ཞབས་སྦྱི་བོར་སྒྲངས། སྒྲ་མ་བསྟན་
འགྲོའི་དོན་དུ་ཞབས་པད་བརྟན་པ་དང་། བདག་ཀྱང་ཆོ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འཛིན་
དགོས་པའི་སྐྱབས་འདུག་ཞུས། ཕྱི་ཕྱག་བཙལ་བྱེད་པས་བྱས་པས་སྒྲ་མ་ཡང་ཐུགས་འབྲེང་
བའི་རྣམ་པ་མཛད་དེ་ད་དུང་རང་རེ་སྤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འགོ་ཁར་ཕྱག་མ་འཆོལ། ཁོ་བོ་

དགའ་ལྷན་གསེར་ཁྲི་ལ་འཁོད་པའི་ཆོད་དུ་སྤང་བ་ལ་འོག་ཅིག །ཆོས་ཀྱི་ཁ་ཏ་ཞིག་ཀྱང་
བྲེད། འཕངས་པའི་མན་ངག་ཞིག་ཀྱང་སྟོང་། དེའི་བར་དུ་སྒྲིན་བདག་གི་ངོ་མ་འཛིན། ཟས་
ལོ་ལ་སྤེད་པ་མ་བྲེད། སྟོག་འཆོ་ཙམ་ཀྱི་སྟོ་གོས་ཀྱིས་ཆོག་པར་ཀྱིས་ལ་མི་མེད་ཀྱི་རི་
ཁོད་དུ་དགའ་ལྷན་སྐབ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཚུགས་ཤིག་གསུང་། དེ་ནས་ཚུར་ལམ་སེ་ར་
ཅེ་དང་། རག་ཁ་བྲག་གི་གནས་མཇལ་ཞིག་ལ་ཡོངས་པས། རག་ཁ་བྲག་ན་ཨ་སྐྱ་བསོད་
ནམས་བཟང་པོ་དེ་འཁོར་མང་པོ་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་ཀྱི་ལུང་གནང་གིན་
འདུག་པ་དང་མཇལ། དུག་དབང་ལྷས་པས། རོ་མཁའ་ཉེ། དུག་སྤྱི་བོར་བཞག་ནས་སྤྱིད་
གོང་དགོ་སྟོང་དའི་སར་ཡོངས་པ་ལེགས། ད་(༣༣བ)ཆོས་ལ་སྤྲོད་དམ་གསུང་། བྱམས་
མགོན་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གནང་བ་མ་ཐོབ་ཀྱང་ལྷ་མ་རང་གིས་ལུང་མང་པོ་གསན་པའི་
ལྷ་མར་སོང་བས་སྤྱིན་མེད་དམ་སྟམ་ཆོས་བྱན་འདི་ལ་སྤྲོད་ལགས་ལྷས་པས། འོ་ན་དའི་
གཡས་ཕྱོགས་འདིར་སྤྲོད། ཁྱོད་རེ་ཞིག་སྟགས་ལ་མ་ལྷགས་ན་དགའ་རབ་ཞིག་ཡོང་བ་
འདུག་གོ་གསུང་། དེ་དུས་སྟོ་ཁ་ཁུལ་དུ་སྤྱོར་སྟོལ་ལ་བསྟན་པའི་ཙོལ་ཚུང་ནམས་སྟོམ་པ་
སྟོལ་པའི་དུས་དེ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་དགོངས་ནས་སྟགས་ལ་མ་ལྷགས་ན་གསུངས་པ་
ཡིན་ནམ་སྟམ་པ་བྱུང་། དེ་ནས་བྱམས་མགོན་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་བྱུང་དུ་ཕྱིན་ནས་
རྒྱ་མཆན་ནམས་ཞིབ་པར་ལྷས་པས། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་སྟགས་ཤིན་ཏུ་དགྲེས་ཏེ་ཁྱོད་
ཀྱི་དོན་ཆེན་པོ་གྲུབ་འདུག །དབང་དང་བེམ་པོ་བཅེགས་ན་རྩོ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་ད་དུང་དེད་
ཀྱིས་ཀྱང་བྲེད་གསུངས་ཏེ། དཀྱིལ་འཁོར་སྟོ་གོན་མཛད་ནས་ལྷ་ཨི་པའི་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་སྟོམ་པ་སྟོ་དུག་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་། རིལ་བུ་ཕྱི་ནང་གཉིས། རྩོ་རྩོ་འཛིགས་བྲེད་ལྷ་བཅུ་
གསུམ་མ་བཅས་ཀྱི་དབང་བཞི་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་དང་སོ་སོའི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་འབྲིད་
མན་ངག་དང་བཅས་པ་ནམས་དགྲེས་བཞིན་དུ་སྟུལ་གསུང་། འོ་ན་ལྷ་མའི་རིན་པོ་ཆེས་ཆོས་
རྗེ་ནམ་མཁའ་བཟང་དགའ་ལྷན་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་ནས་མན་ངག་གང་(༣༣ན)གསན་ལྷས་

བས། རྟེན་འབྲེལ་ཅུང་ཟད་འཕྲུགས་པས་སྒྲ་མ་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་ནས་མཇལ་མ་
ཐུབ་གསུང་། རྟེན་འབྲེལ་རི་ལྗར་འཕྲུགས་ཁྲུས་པས། སྒྲ་མའི་སྐྱེ་མདུན་ནས་ཐོན་ཏེ་གཟིམས་
སྤྱིལ་མཐོང་བའི་སར་ཡུད་ཅིག་བསྐྱད་པས་སྒྲ་མའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དད་པ་
བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་སྤྱིས་ཏེ་མཆི་མ་མང་པོ་ཞོད། ཞལ་མཇལ་འདོད་ནས་ལོག་གྲབས་
ལོག་གྲབས་བྱས་པས། བསམ་པ་ལ་སྒྲ་མ་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་ནས་ལོག་གསུང་གིན་
འདུག་པས་སྦྱོན་མེད། ད་ལམ་ཡན་ལག་བདུན་པ་ཞིག་ཕྱལ་ཏེ་འགྲོ་སྐྱེམ་དུ་སྒྲ་མས་སྦྲར་
འཕྲད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ཕྱག་མ་འཆལ་གསུང་བ་དེ་བཟེད་ནས་ཕྱག་མང་དུ་བཅའ། མཇལ་
ཕྱལ་ཏེ་ཕྱིན་པས་དེའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཞལ་མཇལ་མ་ཐུབ། སྒྲ་མའི་བཀའ་དང་འགལ་ན་
དགོ་བ་ཡིན་ཀྱང་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་ཡོང་གིན་འདུག། འོན་ཀྱང་སྒྲ་མ་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་ལ་
ཕེབས་པའི་ཆོད་དུ་སྒྲ་མའི་བཀའ་བསྐྱབས་ནས་དབྱས་ལ་ཡོངས་པས། རྒྱལ་པོ་ཕྱང་དང་
གྲུང་འཕུག་པའི་སྐྱབས་ཕྱང་གིས་སྒྲ་མ་ལ་དྲག་པོའི་ལས་སྦྱོར་མཛད་དེ་གྲུང་ཐལ་པའི་རྒྱལ་
བཞིན་བསྐྱག་དགོས་ཚུལ་ཁྲུས་པས། སྒྲ་མས་ཆེན་པོའི་ངོ་འཛིན་མ་མཛད་པར་ང་དགའ་
ལྡན་ཁྲི་པས་མི་གསོད་མི་ཐུབ་གསུངས་(༣༣བ)པས། རྒྱལ་པོ་ཁྲིས་ནས་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་
ལ་ཆ་ལེན་བྱས་ཏེ་རྒྱུད་པ་བྲི་མེད་ལ་གསེར་ཁྲི་གཏད། དེར་སྒྲ་མའི་ཉེ་གནས་ཀྱིས་བསྐྱོན་
པ་ལ་དབྱ་བྱང་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ར་མདའ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་དྲག་པོའི་ལས་སྦྱོར་མཛད་
དེ་རྒྱལ་པོ་མེད་པ་བཟོ་དགོས་ཚུལ་ཁྲུས་པས། སྒྲ་མ་ཉ་ལས་པ་ལྟར་མཛད་དེ་ཅི་ཟེར། ང་
དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིའི་ཐོག་ནས་དགའ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྱང་དུ་རྒྱལ་ཆབ་བྱམས་པ་མགོན་
པོ་དང་། ཡབ་རྗེ་སློ་བཟང་གྲགས་པ་གཉིས་ཐེག་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་བཟོ་བ་མཛད་པའི་མདུན་
ས་དེར་ཆོས་གོས་རྣམས་པ་གསུམ་པོ་འདི་གྱོན་བཞིན་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། བྱིད་རྣམས་དེ་སྐད་
མ་ཟེར་ཞིག་གསུངས། དེར་སྒྲ་མས་ཁྲི་ཐོག་ཁང་ནས་ཕེབས་ཏེ། དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིའི་
ཐོག་ནས་དགོ་འདུན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཐ་མ་གནང་སྟེ་བསྟོ་སྟོན་གྱི་མཆོམས་སྦྱོར་མཛད་

ནས། ཁོ་ལོ་དགའ་ལྷན་གསེར་ཁྱིམ་འཁོད་དེ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་ལ་པན་གཞི་དག་གྲས་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་རང་དབང་པོ་ཡིན་ནོ་གསུངས་ཏེ་ལམ་གསེར་མར་ཐེ་ལོ་ཁང་དུ་ཐེབས་ནས་གཞུགས་སྐྱེའི་བཀོད་བ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཆར་ཅམ་ལ་ང་འབྱོར། མན་ངག་གི་སྐལ་བ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། སྐྱ་གདུང་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུར་མཆོད་འབུལ་དང་སྟོན་ལམ་ཁོ་ཐག་ཆོད་པ་འདེབས་སྐྱ་བྱང་། (༣༩) ཁྱིན་སྐབས་མོས་པའི་རྟེན་དུ་གདུང་སྐལ་ཡང་ཐོབ་གསུང་།

༤༽ གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་གདུང་མཇལ་བ་དང་ དབེན་པའི་གནས་སུ་སྐྱབ་པ་མཛད་ཚུལ།

འོ་ན་སྤྲོ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བྱམས་པ་ལ་བདེ་འཛིགས་ཀྱི་དབང་དང་མན་ངག་རྣམས་གསན་པའི་མཇུག་ཏུ་ཆོས་གང་གསན་ཞུས་པས། དེ་ནས་སྐྱིད་གྲོང་ནས་འབྱོར་ཏེ་སྤྲོ་བ་ཡང་བཞི་ལྷག་ཅམ་སོང་། ཟབ་ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་ཐོབ་པས་སྐྱིད་གྲོང་དུ་ལོག་ཆོག་པ་ཞུས་པས། སྤྲོ་མའི་ཞལ་ནས། འོ་ན་རི་ཁྲོད་དུ་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ལ་གྱིས། ཆོས་འདི་རྣམས་ལའང་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་གིས་ཤིག་གསུངས་ཏེ་ཟབ་ལམ་རྒྱ་རོའི་ཆོས་དྲུག་གི་འཁྲིད་ཅིག་དང་། སྟོ་སྦྱང་མཆོན་ཆ་འཁོར་ལོའི་ལུང་ཞིག་གནང་སྟེ། འོ་ཆོས་བྲེད་པ་ལ་དགྲ་བདག་འཛིན་འགོང་པོ་འདི་ཡིན་པས་གོ་བར་གྱིས་ཤིག་གསུང་། དེ་ནས་ཁྱིན་སྐབས་དང་སྐྱབས་འཇུག་ཞུས་ཏེ་ཁྱིན་པས། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་གདུང་གི་གཞུངས་འབུལ་བ་དང་རབ་གནས་ཀྱི་རྗེས་ཟིན་ཅམ་ལ་སྐྱིད་གྲོང་དུ་འབྱོར། རབ་གནས་རྣམས་གྲུབ་ནས་ངེད་རང་གི་སྐྱབ་ཁང་དུ་ཁྱིན་ཏེ། ད་ནི་སྤྲོ་མའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་དང་། རང་གི་དལ་བ་དོན་ལྷན་དུ་བྱ་ཁྱིར་ཆེ་དང་སྐྱབ་པ་མཉམ་པ་ཞིག་བྲེད། དེ་ལ་ལས་དང་

པོ་པ་འཆོ་བ་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་བསོད་སྟོམས་ཞིག་ལ་འགྲོའམ་སྟམ་པ་ལ། ཡང་བསམ་པ་
ལ་བསོད་སྟོམས་(༣༤བ) ལ་ཕྱིན་ན་ཡུལ་འབྱོར་གྱུད་སྒྲ་ཆོག་གས་ཤིག་མཐོང་ཞིང་། གཏམ་
བཟང་ངན་སྒྲ་ཆོག་གས་ཤིག་ཐོས་པས་དག་སེམས་ལ་བར་ཆད་ཀྱང་འབྱུང་སྲིད། རྗེ་བཙུན་མི་
ལ་ལ་སྟོ་གོས་གང་ཡང་མེད་པར་རི་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་ཚུགས་འདུག །ང་ལ་སྟོ་མེད་ཀྱང་གོས་
འདི་ཙམ་འདུག་པས་མི་ལ་ལས་འབྱོར་བ་ཆེ་བ་འདུག་སྟམ་དུ་བསོད་སྟོམས་ལ་མི་འགྲོ་བར་
ཐག་བཅད། ལུས་གོས་ཀྱི་ཁྲོད་ན་དག་པ་གཟན་ཞིག་དང་། ཆར་ཁེབས་སྤེལ་ཞིག་འདུག་
པ་གཉིས་འབྲུ་ལ་སྦྱར་བས་ནས་རུའི་ཁལ་བཅུ་ཙམ་བྱུང་། དེ་ལ་སྤྱེ་བཏགས་ཏེ་རྒྱུང་འཛིན་
ཙམ་གྱི་འཆོ་བས་ཆོག་པར་བྱས་པས་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་ཐུག། མི་དང་ཐུག་ཐང་མ་བྱས་པར་
དག་སྦྱོར་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་འབད་བས་ལོ་གསུམ་སོང་མཆམས་སུ་དག་སྦྱོར་བཤེས་པ་རེ་
གཉིས་མེབས་བྱུང་བར་ངའི་ཁ་ཐབས་གཟིགས་པས་སྦྱང་རྗེ་འབྱུངས་ཏེ། ད་ཁྲོད་འདི་ཁའི་
སུ་མཐུད་ཀྱིས་བསྐྱད་ན་ལུས་ལ་ཚུ་ཡང་གསོག་པ་འདུག །དེ་བས་གྲོང་ཁྲོད་ནས་བསོད་
སྟོམས་ཤིག་སྒྲངས་ཏེ་སྦྱར་དག་སྦྱོར་བྱས་པ་དག་འབྲམ་མཉམ་ལ་ངོ་ཡང་ཆ་བ་འདུག་ཅེས་
སྦྱང་ཉེ་ཉེའི་ཁལ་ཏ་ཡང་མང་དུ་མཛད། ང་རང་གི་བསམ་པ་ལ་ཡང་ད་ལུས་རིད་པོ་འདི་
ལྟར་དུ་སོང་འདུག་པས་ཆེའི་བར་ཆད་ཀྱང་བྱེད་སྲིད། བསོད་སྟོམས་འདི་སྟོན་པས་ཀྱང་
གནང་བས་འགྲོའོ་སྟམ་པ་ལ། ཡང་(༣༥ན)བསམ་པ་ལ་སྦྱར་ནས་འདོམ་བཞི་བཅུ་པན་ལ་
འཆག་པ་ཡང་སྒྲ་མ་ལ་ཁུས་ནས་བྱེད་པ་ལ་ད་ཁུ་ས་ནི་མེད། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དབལ་
མ་གཞོམ་པར་གྲོང་ཁྲོད་དུ་བབས་ན་སློག་འཆོ་ཙམ་གྱི་འཆོ་བ་འབྱོར་སྲིད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཀྱི་སློག་འསློག་པའི་བར་ཆད་རྗེ་ཡོང་མི་ཤེས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བར་ཆད་བྱུང་ན་ནི། རྒྱལ་
བ་བདག་ཅག་སྟོན་པས། དག་སྦྱོར་དག །སློག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བ་ནི་སྒྲ་ཡི། ཚུལ་ཁྲིམས་
ཉམས་ཤིང་ཞིག་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སློག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བས་ནི་
སྦྱེ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བད་པར་འགྱུར་གྱི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཞིག་པས་ནི་སྦྱེ་བ་འབྲས་

ཐུག་བརྒྱའི་བར་དུ་རིགས་དང་བྲལ་ཞིང་བདེ་བ་སྤངས་ཏེ་ནམ་པར་ལྷུང་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་
སྒྱུར་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཁ་ཐབས་ཞན་གྱི་དོགས་ནས་འཆོ་བ་ངན་ངོན་གྱི་
ཆེད་ཁོང་དུ་རྒྱ་འདོད་བྱེད་པ་ཁྱོད་སྟོན་པ་རེད། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བར་ཆད་བྱུང་ན་འཆོ་བས་
པོ་སྐྱེས་པ་འདུག་གས་སྙམ་དུ་རང་ལ་རང་གིས་ལྷག་བཏབ་སྟེ་མཆམས་རྒྱན་དེའི་རང་དུ་
གནས་ནས་ཡི་གེ་འདི་དག་ཀྱང་སྟེབས་པ་ཡིན་གསུང་།

རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མའི་བྱགས་རྗེའི་ལྷགས་ཀྱི་ཡིས། །ངན་སོང་གནས་ནས་བྱངས་ཏེ་དལ་
བའི་ཉེན། །འདི་འབྲུལ་གྱང་ཐར་ལམ་མི་སྐྱབ་པར། །ངན་སོང་ངན་འགྲའི་(༣༥བ)གཡང་
ལ་རྒྱག་བྱེད་པ། །ཀྱེ་མ་ཀྱེ་ཉུང་བདག་ལ་སེམས་མེད་དམ། །བདག་སྟོང་རུལ་ལམ་འོན་ཏེ་
སྟོ་འམ་ཅི། །སྤང་ཤས་གདོན་ཆེན་འདི་ཡིས་བསྐྱས་པར་ངེས། །ཆོས་རྒྱས་མཁན་ཁྱོད་རང་
ལ་སྟོང་རྗེས་སྟོས། །ཡར་འགྲོ་མར་འགྲའི་མཆམས་འདིར་བསམ་སྟོ་ཐོང་། །གཏན་གྱི་སྦྱིད་
སྤྱག་འདམ་ཁ་ད་རེས་བྱུང་། །དམ་ཆོས་འདི་དག་སྟོས་ལ་རང་ལ་སོམས། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་
དང་རྒྱལ་སྐས་དམ་པ་མང་པོ་ཡིས། །བྱགས་བཙུང་གསུང་གི་བདུད་ཅི་འདི་དག་ནི། །སྤང་
ཤས་གདོན་ཆེན་ཅད་ནས་འདོན་པའི་སྤྱགས། །ཆོས་བརྒྱད་འཆིང་བ་གཅོད་པའི་མཆོན་ཆ་
མཆོག་ །དུག་གསུམ་འདུས་ནད་ཁོང་སྐྱན་སེལ་བའི་སྟོན། །ཆོས་དང་ཆོས་མིན་བལྟ་བའི་
མེ་ལོང་ངོ་། །འདི་ལྟའི་ཚུལ་འདི་བྱེད་པོ་ཆོས་རྒྱས་མཁན། །ཁྱོགས་བྲལ་རྒྱལ་ཁམས་ཉལ་
བའི་དྲ་རི་བ། །རྩྱ་ན་རྩྱ་ཇར་འཕོད་པའི་དགེ་སྦྱོང་གིས། །དགའ་ལྷན་ཕུག་པོ་ཆེ་ཡི་དབེན་
གནས་སུ། །བྲིས་པ་འདི་ཡིས་བདག་གཞན་འགྲོ་བ་ཀུན། །བདག་འཛོན་བདུད་བཞིའི་
གཡལ་ལས་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག་ །ཅེས་པའོ། །གཞན་ཡང་དེའི་དུས་སུ་ཐོག་མའི་ཆར་རྗེ་རང་
ཉིད་ནས་གསོལ་ཞིབ་སྒྲན་བྱ་རེ་བཞེས་ཤིང་གསུང་གཏོར་གྱི་རིལ་བུ་ཡང་དེ་ཐོག་ནས་འགྲོ་
བར་མཛད་ལ། །རྗེས་སོང་གསོལ་ཞིབ་རེ་ཉུང་དུ་སོང་བ་ན་གསུང་གཏོར་ཆག་དོགས་ནས་
སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསོལ་ཞིབ་མ་(༣༦ན)བཞེས་པར། །གཏོར་ཚུའི་སྟོགས་མ་ལ་བཞེས་

ཐུག་སློལ་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་འཚོ་བས་ཚག་པར་མཇད་ཅེས་ཐོས་ཤིང་། སྤྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་
ནས་ཀྱང་། ལར་དེར་སང་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐད་ནས་ཚུ་ཤོར་བ་
དེ་མི་ཤེས། མར་བ་མི་ལ་སོགས་དང་མ་མཇལ་བས་ལན་སྟམ་པ་བྱེད་དེ། དེ་བས་ལྷག་
པ་ཏྱི་ལོ་རྒྱ་རོ་དང་མཇལ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་འདི་བས་ཟབ་
བ་བསྟན་རྒྱ་མེད། རང་གི་སློམ་རྒྱས་ན་སྟོགས་དུས་ཀྱི་ཆེ་བྱང་གཅིག་ལ་བྱང་འཇུག་གི་གོ་
འཕང་ཐོབ་པ་མི་ཆུན་ང་རང་གིས་ཁག་ཐེག །རྗེ་མི་ལ་ལྟ་བུའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱང་བྱེད་མཁན་
བྱང་ན་རྒྱས་ཐག་ཆོད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན། མི་ལ་ལ་རྩམ་བ་བཞེས་རྒྱ་མ་བྱང་ཀྱང་བྱ་འབད་མེད་
བཞེས་རྒྱ་བྱང་འདུག །དུས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་དུས་ཀྱི་བླ་མ་བཅུད་དེར་སང་གི་རྩམ་བ་ལ་
མེད་ཅེས་གསུང་བ་ནི་ཡང་ཡང་ཐོས་སོ། །དེ་ནས་ཡང་སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། འོ་ན་མཚམས་
རྒྱན་དེའི་སྤྱར་དགའ་ལྡན་ཕྱག་པོ་ཆེ་རང་དུ་བཞུགས་ལགས་སམ་ཞུས་པས། མཚམས་
རྒྱན་དེའི་རང་དུ་ལོ་ལྔ་ཙམ་བསྟན་པས་རྗེས་སོར་ཡུལ་དེའི་མི་རྣམས་དང་བན་བཅུན་མང་
པོས་དད་དད་བྱེད་ཅིང་དངོས་པོ་ཆང་ཆུང་རེ་ཡང་སྟེར་གྱིན་འདུག་པར་བསམ་པ་ལ། ད་
ཡུལ་འདིའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དད་རབ་བྱེད་གྱིན་ཡོད་ཆོད་འདུག །རི་ཁྲོད་པ་བྱར་ལ་མ་
འགྲིལ་(༣༤)ན། ཟན་གོང་ལ་གྱེན་འགྲིལ་ཡོང་གསུང་བ་དེ་བདེན་པར་འདུག །ད་གོང་
ཁྲོད་དུ་འབབ་མ་དགོས་པར་འཚོ་ཆས་བྱག་སྟོར་སྐྱེལ་མཁན་བྱང་ཕྱིན་དགོ་སྟོར་ལ་བར་
ཆད་ཡོང་དོན་མི་འདུག་པས་གཞན་གྱིས་བསྟེན་བཀྱར་བ་རྣམས་སྤངས་ཏེ་དགོ་སྟོར་གཤའ་
མ་ཞིག་བྱས། གཞན་གྱིས་སེམས་ལ་པན་བའི་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་བཤད་རེ་ཡང་བྱས་
ན་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་འབྲལ་ཕྱགས་ཀྱི་དོན་འབྱུང་པ་འདུག་སྟམ་པ་བྱང་། ཡང་བསམ་
བ་གཅིག་ལ། བཀའ་གདམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བཀའ་བགྲོས་སུ། ལུ་ཅག་ཆེ་འདི་ལ་མི་
ལ་ཆོས་བཤད་མི་བྱ། བན་མའི་བསྟེན་བཀྱར་མི་བྱ། སྤེ་དགོན་བདག་ཏུ་མི་བཟུང་། སྐྱེ་བ་
ཕྱི་མ་བྱམས་པ་དང་རྩོམ་པོའི་སྤྱན་སྟེན་ལམ་བཟང་། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་དུ་བྱས་ལ་

དགེ་སྦྱོར་སྐབས་ཅིག་ཏུ་བྱའོ་ཞེས་གསུང་འདུག་པས་དོན་མེད་པའི་རྙིང་བཀྱར་སྟོན་གྲགས་
བདུད་ཀྱི་ཁྱེན་རྒྱབས་བཟ་མི་ཤེས་པ། ཁྱས་བྱས་ཏེ་བཟུ་རྒྱུའི་མི་གཙང་བ། ཁོ་པོའི་སྤྲུགས་
བསྐྱེས་ཏེ་བསྐྱོག་པ་བྱ་རྒྱུའི་ལྷན་ངན། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་འཕྱང་ལ་སྦྱོར་བའི་འགོ་བའི་
ནད་རིམས་ལྟ་བུ་འདི་ལ་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཁོད་ཀྱི་སྙིང་ལ་ཅི་ཞིག་ཞུགས། རི་དྲགས་དུད་
འགོ་ཡིན་པ་འདུག་སྟེ་ལན་གཅིག་མས་ན་དེས་སྤྱང་ཆུག་སྟེ་མཆན་མོ་རྩ་ཁོད་བཙན་སར་གཤ་
ནས་སྡོད། ཉིན་མོ་ཕྱགས་དང་ཕྱགས་མཆམས་ཀྱན་ནས་སྒོག་ལ་ཆོལ་བའི་བར་ཆད་ཡོད་
མེད་བཟླ་བཞིན་སྡོད་མོད། ཁོད་བཟ་ཤེས་སྟོན་པོར་སྡོད་སྐབས་ཀྱང་ཐ་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྐྱམ་པོ་
ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་ཀྱི་དགེ་ཅ་བསྐྱེད་གྲགས་ཀྱི་ཉིན་ཆེན་པོ་དེ་འབྱུང་། དེས་
ཀྱང་སྤྱང་མ་ཆུད་པར་རྙིང་བཀྱར་ངན་དོན་ཅམ་གྱིས་རང་གཞན་ཀྱི་དགེ་ཅ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་
རི་ཡོང་མི་ཤེས་པ་དུད་འགོ་ལས་ཀྱང་བསམ་ཁྲིར་ཞན་པ་འདུག །ཁྱད་པར་སྐྱ་མ་གྲུབ་པའི་
དབང་ཕྱག་གིས་ཁོད་འདིར་སྡོད་ཐུབ་ན་ཡོང་བ་འདུག་སྟེ། འགྲིག་པ་ཞིག་ཨེ་ཡོང་ན་གསུང་
བ་ལ། ད་ལྟར་རང་གི་སེམས་རྙིང་བཀྱར་ངན་དོན་ཞིག་ལ་ཆགས་ཏེ་ཆོས་དང་ཡ་བྲལ་དུ་
འགོ་གྲགས་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་པས་མི་འགྲིག་པ་འདི་ཁ་རང་ཡིན་མོད། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་
ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གར་སྦྱིད་ལ་པ་ཡུལ་དང་སྤྱ་བུམས་ལ་པ་མ་བཙུལ་ཏེ་དེས་བཟུང་
གི་གནས་གཞི་བདག་གིར་མ་མཛད་པར་ནགས་ཁོད་དང་། གངས་ཁོད་དང་། གཡའ་ཁོད་
དང་། རྩ་ཁོད་དང་། དུར་ཁོད་སོགས་མི་མེད་ཀྱི་ལུང་སྟོང་རྣམས་སྤྱ་འཆོ་བ་དཀའ་ཐུབ་ལ་
བརྟེན་ཏེ་སྤྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆན་འཇུགས་པར་མཛད་མོད། ང་ལ་སྙིང་ཡོད་ན་སྐྱ་མའི་རྣམ་
ཐར་ལ་ཁ་མིག་ཡར་བཟླ་བྱས་ཏེ་དཔེན་པའི་གནས་ཤིག་ཏུ་(༣༧) ཆོ་འདི་དོན་གཉེར་ཀྱི་
མི་དང་མ་འཕྲད་པར་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལ་མཆམས་པོ་ཆེ་བཙད་ནས་ཆོ་
དང་སྤྱབ་པ་མཉམ་པ་ཞིག་བྱའོ་སྟམ་དུ་དམ་བཅས་ཏེ། འབྲལ་སྤང་རྣམས་དང་ཞག་ཤས་ཐུབ་
པའི་སྤྱེ་ལྷག་པ་ཅིག་འདུག་པ་རྣམས་ཁྲིར་ཏེ། དེ་དུས་མ་ཉི་ལ་ཁ་ན་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་གི་

དངོས་སྒོ་བ་སྤྲུགས་རམས་པ་ཡེ་ཤེས་སྐལ་ལྷན་ཆེན་རི་ལ་བཞུགས་ཡོད་པ་ཁོང་གི་བྱང་དུ་
ཕྱིན་ནས་རྒྱ་མཚོ་ནམས་ཞུས་པས། ཁྱོད་རང་སྙིང་རུས་ཆེ་བས་ཆོས་ལ་བར་ཆད་བྱུང་གི་
དོགས་ནི་མི་འདུག །འོན་ཀྱང་ཆོས་སྐྱབ་པའི་མཐུན་རྒྱུན་འཛོམས་པ་དང་ཕྱགས་འཕྲིན་ལས་ལ་
ཁྱད་ཡོངས་པས་རེད་ཀྱིས་ཆོས་ཤིག་བྱེད་གསུངས་ཏེ་སྒྲ་མ་རང་གི་བཞུགས་གདན་ལ་ཕྱག་
ལན་གསུམ་བཅས་ནས་མགོན་པོ་བར་ཆད་ཀྱུན་སེལ་གྱི་གཏོར་དབང་དང་། དཔལ་ལྷན་
དམག་ཐོར་རྒྱལ་མའི་རྗེས་གནང་། དགེ་སློང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཉེར་མཁོ་དང་། བྱམས་མགོན་སྒྲ་
མ་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་འབྲུག། དཔེ་ཆོས་རིན་སྤངས་ཅ་འབྲེལ། སྤན་བྱང་ཡིད་བཞིན་ནོར་
བྱ་དང་། ཆོས་སློད་རབ་གསལ་ནས་ཉེར་མཁོ་འགའ་ཞིག་གི་ཕྱང་བཅས་དབྱེས་བཞིན་
བྱ་གནང་། དེ་ནས་སྦྱིད་གྲོང་འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་དུ་ཕྱིན། རོ་བོ་ཕ་ཏི་བཟང་པོར་ཡན་ལག་
བདུན་པ་མཐུལ་དང་བཅས་པ་ཕྱལ་ཏེ་སློན་ལམ་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་ཞིག་བྱས། དེ་ནས་བལ་
(༣༩ན)ཡུལ་ངོས་འགོ་ཅིས་ཀྱིས་ཕྱིན་པས་མི་ཞིག་དང་ཐུག་ ཁོང་ལ་ཡུལ་འདི་རྣམས་སུ་
སློན་གྱི་དམ་པ་རྣམས་བཞུགས་པའི་སྐབ་ཕྱག་འདྲ་ཨེ་ཡོད་བྱས་པས། ཅི་བྱེད་ཟེར། ཞག་
འགའ་རེ་གནས་འབྲེལ་འདྲ་བྱས་ནས་སློད་བསམ་པ་ཡིན་བྱས་འོ་ན་ལ་ལྟེན་པས་ཀྱི་དཀར་བྱ་
བ་ན་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུ་ཆེན་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐབ་ཕྱག་ཅིག་ཡོད་སྐད་འདུག་སྟེ། དེར་
སློད་པ་ལ་ནི་ཟངས་ཀྱི་མི་ལ་ལྷགས་ཀྱི་སྙིང་ཡོད་པ་ལྷ་བྱ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་འདུག །དགེ་
ཕྱགས་པའི་ཆོས་པ་རྩ་ཐུག་གིས་ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློད་ཨེ་བྱུ་ཟེར། དེ་ནས་ཅད་གཅིད་
ཅིང་ཕྱིན་པས་དཀར་གྱི་དམ་པ་ཕྱག་ཏུ་སྟེན་པས། གནས་འཛོན་མཆོད་གནས་བྱམས་པ་ཟེར་
བ་ཞིག་འདུག་པ་ལ་བྲིས་པས་ཀྱང་ཅི་བྱེད་ཟེར། རྒྱ་མཚོ་སྤར་ལྟར་བྱས་པས། འོ་ན་འདིའི་
ཕུ་ན་ད་དུང་པ་དམ་པའི་གཟིམས་ཕྱག་མང་དུ་ཡོད། དགེ་སློང་བཞུགས་རིང་ཅི་དགོས་པའི་
ལས་ངས་བྱེད་ཟེར། འོ་ན་གཞན་གང་ཡང་དགོས་པ་མེད། རྩ་ཐུག་གི་ཟེར་ནས་སྐྱེ་བོ་ཕོ་ཕོ་
བྲག་ཞན་སུ་བྱུང་ཡང་། བྱེད་ཀྱིས་འདི་ཡན་ལ་མ་གཏོང་། བྱེད་ལ་ངས་ཆོས་སློང་བཅོལ་བ་

ཡིན་ནོ་བྱས། དེ་ནས་ཁོང་གིས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་བྱིན་པས། བྲག་རི་ཤིན་ཏུ་མཐོ་ཞིང་ལམ་
བཟོད་དཀའ་བ། གནས་ཟེལ་ཆེ་ཞིང་གངས་(༣༡བ)ཀྱི་ཐོར་ཅན་དགྲའ་སྟོན་གྱི་དབྱིངས་སུ་
སྟོག་པ། གནས་ཆལ་སྟོན་པོའི་ཤམ་ཐབས་མཛེས་པ་ལ་འདབ་ཆགས་མང་པོ་གསུང་སྟོན་
འཛེབས་པ། མདུན་རི་སེང་གེ་ཁྲིས་པ་འདྲ་བ་སྐྱབ་པ་པོ་ལ་བར་ཆད་བསྐྱང་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་
པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་འབབ་ཚུ་བྲག་པོའི་རྒྱན་གྱིས་མི་རྟག་པའི་སྐྱ་དབྱངས་རྒྱད་མར་
སྟོག་བཞིན་པ། གནས་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་ཉམས་དགའ་བ་ཞིག་འདུག །དེ་ནས་རིམ་བཞིན་
བྱིན་པས་རི་དེའི་རྐྱེད་པ་ཅམ་ན་ཕུག་པ་བཟང་པོ་གཉིས་འདུག །དེ་ནས་ཀྱང་བྱིན་པས་བྲག་
རིའི་མགུལ་ན་པ་བོང་ཅེ་འཛོམ་པ་ལྟ་བུའི་ཕུག་པ་གཞན་གྱིས་མི་རྟེན་པའི་ཤིན་ཏུ་གསང་བ་
ཞིག་འདུག་པ་དེར་སྟོད་པར་དམ་བཅས་ཏེ་ཕུག་པའི་མིང་ལ་མཁའ་འགྲོའི་གསང་ཕུག་ཏུ་
བཏགས། འཆོ་བ་ཚུ་དང་བྱེ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པ་བྱས་ཏེ་དགེ་སྦྱར་ལ་འགྲུས་པར་བྱས་པས་
མི་རིང་བར་བྱེ་ཡང་ཆད་སོང་བ་ཞིག་ཤིས་ཀྱི་འཆོ་བ་བྱམས་པས་བྱིན། དེ་ནས་ཡུལ་དེའི་
མདའ་ན་རུས་ཀྱི་ཆེ་མིང་ལ་དེ་ཕར་འབོད་པའི་ཁྲིམ་གཅིག་ན་དེ་ཕ་རྒྱལ་མགོན་དང་རྒྱུང་
མ་དགོས་ཡགས་བྱ་བའི་ཁྱོ་ལྷག་གཉིས་ཡོད་འདུག་པས། གནས་དེ་ན་དགེ་སྦྱོང་འཆོ་བ་
བཟེན་པ་ཞིག་འདུག་ཟེར་བ་ཐོས་ཏེ། བྱེ་རུའི་ཁལ་གཅིག་ཅམ་དང་། ཞོ་རྩེའུ་གང་ཁྲིར་ནས་
རྒྱུང་མ་དགོས་ཡགས་བྱུང་འདུག་པ། (༣༥ན)བྱམས་པས་རྒྱ་མཆོན་རྣམས་བཤད་ནས་མ་
བཏང་བས། འོ་ན་འདི་གཉིས་ཁོང་ལ་ཕུལ། བྱེས་རི་ཅམ་ཐུབ་ངེས་ཤིག་བྱས་འདུག །བྱམས་
པས་ངའི་སར་ཁྲིར་ཏེ་བྱེ་འདིས་ག་ཅམ་ཐུབ་ཟེར་བ་ལ་ཆོ་བ་གཅིག་ཐུབ་བྱས། དེ་ནས་ཆོ་
མཆོམས་སུ་རྒྱལ་མགོན་ཁྱོ་ལྷག་གཉིས་ཀྱིས་བྱེ་ཁལ་རེ་ཅམ་བྱིན་པས་དེ་བྱིན་ལ་བྱེ་ངན་
འགྲང་ཅམ་མ་ཆད་པ་བྱུང་། གཞན་ཡང་ཡུལ་དེའི་མི་རྣམས་ལ་བ་མཛོ་མང་བར་འདུག་
པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཞོ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་དར་བ། འགའ་ཞིག་གི་ཐུར་ཁུ་རྣམས་དུས་
བསྐྱིགས་པ་ལྟར་གཅིག་ཟད་མཆོམས་སུ་གཅིག་སྐྱེལ་བ་ཞིག་བྱུང་། དེང་སང་གི་གསེར་

དེ་དུས་གིས་དར་གྱི་འབྲུལ་བ་ལས། དེ་དུས་གྱི་བྱེ་དང་དར་ཚུ་ནམས་འབྲུལ་བ་བཟང་ཞིང་
དེན་ཡང་ཆེ་བ་ཡིན། རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱག་མི་ལ་རས་བས། ཕུར་སྐྱབ་བ་བྱེད་པའི་
སྒོམ་ཆེན་དང་། མདར་འཆོ་བ་སྦྱར་བའི་ཡོན་བདག་གཉིས། །འཆང་མཉམ་པོར་གྱི་བའི་
ཉེན་འབྲེལ་ཡོད། གསུངས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ཡིན། ལར་དེར་སང་གི་སྒོམ་ཆེན་འགའ་ཞིག་
འཆོ་བ་བཟང་ན་ཐུག་གྱིས། ངན་ན་རྒྱུད་གྱིས། རྣམ་ཞིག་གཏན་གྱི་མདུན་མ་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་
ལས་ཉིན་གཅིག་གི་འཆོ་བ་སྐྱབ་བ་འབད་ཚུ་ཆེ་བ་བྱེད་པ་འདི་འབྲངས་བྱེད་(༣༤བ)མ་
སྤྱོད་། ས་འབྲུགས་ལ་གདན་དང་། རྡོ་འབྲུགས་ལ་སྤྲས་བཅོལ། འཆོ་བ་བྱེད་དང་དར་ཚུ་ཅམ་
ལ་བཞེན་ཉེ་མི་ལོ་ཕྱི་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་བྲག་ཕྱག་མགོ་ལ་གོན་ནས་མི་དང་ཕྱག་འཕྲད་མ་
བྱས་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འབད་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་འབད་ཀྱང་ད་དུང་སྒོ་ལ་ཡར་སྐྱེད་
མེད་པར་འདི་སྤང་གི་སྤང་ཤས་བྱན་ལོང་དེ་བ་ཞིག་འདུག་པས་ཡིད་སྦྱོར་ནས་ཆོག་འདི་དག་
ཀྱང་དབྱངས་སུ་སྒྲེབས་བ་ཡིན་གསུང་།

ན་མོ་གུ་རུ། བདེ་སྐྱག་རང་སེམས་ལས་འབྱུང་ཞེས། །བསྐྱེ་མེད་ལྷ་མ་ཡིས་གསུང་
ཞིང་། །དེ་མེད་རིག་པ་ཡིས་བརྟགས་བྱུང་། །དེ་བཞིན་ཁོ་ན་རུ་འདུག་ཀྱང་། །ལེ་ལན་གཞན་
ལ་རང་བདའ་བ། །དུས་ངན་སྒྲིགས་མ་ཡི་ཆོས་པ། །ཁེལ་མེད་ཁྱོད་འབྲེལ་ཞིག་འབྱུང་བ། །མཐུན་
ཀྱིན་འདི་ལྟར་ནི་འདྲོམ་དུས། །བསམ་བློར་འདི་འབྲེལ་ལས་མེད་ན། །ཀྱིན་ངན་རུ་འཛིངས་
ཤིང་བྱུང་དུས། །གནས་སྐྱབས་ཅི་འབྲེལ་རུ་འགྱུར་རམ། །བསམ་སྒོ་ཞེ་མ་ཞིག་ཐོངས་དང་། །མི་
ཆོ་པལ་ཆར་ནི་བཟད་ནས། །སང་འཆི་གནངས་འཆི་ལ་སྒྲེབས་བྱུང་། །སྤྱི་མ་ཅི་འབྲེལ་རུ་འགྱུར་
བ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་རང་སེམས་དང་། །རང་སྐྱག་རང་གིས་རང་ཉོའམ། །སྐྱབས་མགོན་
ལྷ་མ་ཡི་སྐྱན་སྤར། །ཁས་སྒྲངས་རི་ལྟར་དུ་བྱས་པ། །བསམ་སྒོ་ནན་ཏན་དུ་ཐོངས་དང་། །རང་
ལ་པན་པ་ཞིག་བྱེད་ན། །འདི་ནང་རེ་དོགས་གྱི་(༤༠ན)བསམ་ངན། །ད་ལྟ་ཉིད་དུ་རང་ཆོད་
ལ། །སྐྱིད་སྐྱག་ལྷ་མ་དང་དགོན་མཆོག་། །ནམ་ཡང་ཡིད་གཉིས་ནི་མེད་པའི། །སྒོ་འགའ་

ཐག་ཚད་ཅིག་གིས་དང་། །མི་བསྐྱུ་ཁོ་ན་རུ་ངེས་སོ། །བསམ་དོན་འདི་བཞིན་དུ་འབྲུག་
པར། དེན་ཅན་སྒྲ་མ་རང་མཐུན་ནོ། །རེ་ས་གཞན་ན་ནི་མེད་དོ། །མ་གཡེལ་ཐུགས་རྩེ་ཡིས་
གཟིགས་ཤིག་། ཅེས་པའོ། །འོ་ན་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ལོ་གསུམ་ནས་གནས་གཞན་ཞིག་ལ་
ཕེབས་ལགས་སམ་ཞུས་པས། ལོ་གསུམ་སོང་ནས་བསམ་སྒོ་གཅིག་ལ། ང་བྱམས་མགོན་
སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཡང་མ་མཇུག་བར་ལོ་འགའ་ཐལ། རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་
དོགས་པ་ཞུ་རྒྱུ་ཡང་འདུག །མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་གཞན་ཡང་འཛོལ་སྲིད་པས། ད་སྒྲ་
མ་རིན་པོ་ཆེ་མཇུག་དུ་འགྲོ་འོ་སྒྲུལ་དུ་འགྲོ་བའི་སྒྲ་གོན་བྱས་པས། དེ་ཕ་རྒྱལ་མགོན་གིས་
དབུས་གཙང་དུ་མ་ཕྱིན་པ་ཞིག་དགོས་ཟེར་བ་ལ་མ་ཉན་པས། འོ་ན་ང་ཡང་སྒྲ་མ་གར་ཕེབས་
ཀྱི་ཕྱི་བཞིན་ཡོང་ཆོག་པ་ཟེར། འདི་པ་ཡ་རབས་ཀྱི་སྦྱོང་རྒྱལ་དང་ལྷན་ཞིང་ལས་འབྲས་ལ་
འཛེམ་པ་ཞིག་འདུག་པས་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་ནས་ཁྲིད། བཟ་ཤེས་
ལྷན་པོར་སླེབས་ནས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སྐྱ་གཞོན་
རུའི་(༢༠བ)དུས་ན་འདུག་པ་མཇུག་ཕྱག་གི་སྟན་གསན་ཞིག་ཞུས་པར་ཐུགས་དྲེས་བཞིན་
དུ་གནང་། འདིའི་སྐབས་དེ་ཕ་རྒྱལ་མགོན་གིས་གཙུག་ཕྱད་ཕུལ་སོང་བར་མིང་དཔལ་ལྷན་
ཆོས་འཕེལ་ཞེས་འདོགས་པ་མཛད། འདི་པཎ་ཆེན་སྐྱ་འདིས་གཞན་གིས་གཙུག་ཕྱད་བཞེས་
པའི་སྒྲ་ཤོས་སུ་འདུག །འདི་དུས་མདའ་དཔོན་པད་ཆལ་པ་ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་མཇུག་ཕྱག་
དུ་འདུག་པ་དང་ཐུག་པས་ཁོ་པོ་ལ་དད་པ་ཆེར་མཛད་དེ་གཞིས་སུ་ཡོང་དགོས་ཟེར་བ་བཞིན་
ཕྱིན། དེ་ན་ཡུམ་བགྲེས་མོ་ཆེ་རིང་སྒྲོལ་དཀར་ཟེར་བ་ཞིག་འདུག་པས་དད་དད་བྲེད་ཅིང་
ལུས་རྒྱན་གྱི་ཁོད་ན་གཡུའི་ཨ་སྒོར། རྒྱ་རུ་ཆེ་ལེགས་ཀྱི་སྒོར་སྒྲ་ལ་ཐུ་ཉིག་གི་འགྲུམ་རྩར་
ཡོད་པ་བྱ་རབས་ཀྱི་རྟིག་ཉན་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ང་ལ་ཕྱིན། པད་ཆལ་ཡུམ་གིས་སྤྲིས་མོ་
གཅིག་སྒྲེ་པ་དཔལ་འབྱོར་ལྷན་པོ་བའི་སྒོར་འདུག་པ་ཁོང་པའི་གཞིས་སུ་ཡོང་དགོས་ཟེར་
བ་བཞིན་སྒྲ་རྩར་ཕྱིན། སྐབ་བཙོན་བཀའ་ཆེན་བཟང་པོ་ལགས་ཀྱིས་ལམ་རིམ་སྒོན་འགྲོ་བྱ་

ཚུལ་ཞིག་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར། ལམ་རིམ་སྟོན་འགོ་སློབ་བཟང་དགོངས་རྒྱུ་ཡང་ལྷ་རྩེ་
བྲིས། དབུས་སུ་ཡོང་ཁར་རྩོད་དཀར་ཆོས་སྡེ་ནས་ཡིན་ཟེར་བའི་དགེ་སློང་རུ་ལྷགས་ཀྱིས་
སྤག་འགའ་བྱས་པ་སློབ་བཟང་དབང་སྒྲིབ་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། ང་སླ་མའི་སྤྱི་བཞིན་འབྲང་
ཆོག་པ་ཟེར་(༡༩༩༥)ལ་ལ། བྱེད་རང་གིས་སྟོན་པའི་བཅས་པ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མཛད་ཀྱས་
ན་ངའི་སྤྱི་བཞིན་ཐེབས་པས་ཆོག་བྱས་པས། ཅིས་ཀྱང་རྩེས་སུ་གཟུང་འཛུལ། སླ་མ་བྱེད་
རང་གིས་ཅི་གསུང་བ་བཞིན་བྱེད་ཟེར། འོ་ན་ཉགས་ཆ་ལུགས་དང་། ཀྱན་སྦྱོང་ཆང་མ་
འདུལ་བ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མཛོད་བྱས་པས། རུང་ཟེར་ཏེ་སྟོན་པའི་བཅས་པ་དང་མི་མཐུན་
པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་སྤངས་ནས་འདུལ་བའི་བཅས་པ་མཆོམས་རྣམས་ངོ་འཛོད་པར་བྱས་ཏེ་
ལག་ལེན་ལ་འདེབས། བྱེད་པར་ལས་འབྲས་ལ་ཅིས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སླ་མ་དང་དགེ་འདུན་
ཀྱི་རྩེས་རང་དབང་དུ་ཏིལ་འབྲུ་ཅམ་ཡང་མི་གཏོང་། འཆི་ཁར་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་
པོ་ཆེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་དཔྱུལ་བའི་མེ་ནང་དུ་སྦྱེ་
བར་ཤོག་ཅིག་ཅིས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོན་ལམ་རྒྱབས་པོ་ཆེ་ལ་སྟོབ་ཀྱས་པ་ཞིག་བྱུང་གསུང་། དེ་
ནས་ལྷ་རྩེ་ནས་བཏག་སྟེ་ཕུར་བུ་ལྷོག་ཏུ་སྟེབས། བད་ཆལ་ཡུམ་གྱིས་བྱིན་པའི་ཨ་སྟོར་
ཆང་མ་སླ་མ་རིན་པོ་ཆའི་བྲག་རྩོན་དུ་བུལ། ལྷན་བྲིའི་མཐར་དང་གི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་ཞིབ་
བར་ཞུས་པས། སླ་མ་ཤིན་ཏུ་དགེས་ཏེ་མི་གཞ་དང་ཡང་དབེན་པའི་རི་སུལ་ཁ་བའི་ཐོར་
ལྷོག་དང་། ཉགས་ཆལ་སྟོན་པོའི་ཤམ་ཐབས་ལ་རྟུགས་པའི་སྟེ་རགས་བཅེངས་པ། (༡༩༩༦)
ནེལུ་གསིང་དང་སྤང་གཞོང་ཡངས་པའི་ངོས་སུ་བྱི་ཞིམ་མེ་ཏོག་གི་གོ་སར་ལ་བྱང་བ་མང་
པོ་སྦྱ་དབྱངས་དར་དེར་གྱིས་སྟོག་པ། སྦྱབ་གོགས་རི་དྲགས་པོ་མོ་བག་ཐེབས་ཀྱི་ཅེད་འཛོ་
བྱེད་པ། ཡན་ལག་བརྒྱུད་ལྷན་གྱི་ཚུ་རྒྱུན་ལྷང་ལྷང་གི་སྦྱ་དབྱངས་སྟོག་པ། ལྷོན་ཤིང་བཟང་
པོ་ལོ་མ་དང་། འབྲས་བུས་དུད་པའི་ཡལ་ག་ལ་ཁུ་བྲུག་དང་མ་བྲུ་སོགས་ཆོན་རིས་སྒྲ་
ཆོགས་ཀྱི་མདངས་འཛོན་པའི་འདབ་ཆགས་རྣམས་མགིན་པའི་ལམ་ནས་སྟོན་པའི་བྲིལ་

ཆེན་འཁོལ་པ། དེའི་གྲིབ་བསིལ་དུ་ལོ་མའི་སྤྱིལ་བུའི་ནང་དུ་ཐུག་སྤྱད་པའི་གདོང་འབྲེ་
བ་ཞིག་དང་། ཅམ་ཁུག་སྐོར་ཉལ་རྒྱབ་པ་ཞིག་བྱས། ཅའི་གདན་གྱི་སྤྱིང་དུ་མཉམ་གཞག་གིས་
འདུག་སྟེ་རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ལམ་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་རེ་བྱས། སྐབས་འགར་པཎ་ཞུ་
ལེབ་མོ་ཞིག་གྱོན་ཏེ་རིའི་ཅེ་མོ་ཉམས་དགའ་བའི་གནས་སུ་ཉིང་འག་གི་སྤྱི་ལྷང་རེ་བས་རང་
ལ་མི་རྟག་པ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་འདོད་པའི་མཐེལ་ཡིན་ཏེ། དགོར་
ནག་གྲིབ་རྩས་གྱི་ཁོད་དུ་མི་ཆེ་པལ་ཆེར་ཟད་པས་འདོད་པ་བཞིན་མ་བྱུང་། ངའི་འདོད་པ་
ཐམས་ཅད་ཁོད་ལ་བྱུང་འདུག་པས་ཁོད་བསོད་ནམས་རེ་ཆེ་གསུངས་ནས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། དེ་
ནས་ལྷ་ལྷན་སྤྱིལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཉིན་མཇལ་ཞིག་ལ་ཕྱིན་པས་རོ་པོ་ཤུག་སུ་ནེའི་
(༤༡ན)སྐྱུ་མདུན་དུ་འབྲས་གཙང་དག་བཤེས་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་དང་། བཟ་ཤེས་ལྷན་
པོའི་འདམ་སྒྲ་མ། ཐོན་པའི་དཀའ་ཆེན་བཟང་པོ་བཅས་ནས་དུང་དཀར་པོ་དྲེ་ཞོགས་མེད་པ་
ཞིག་ཕྱིན་ཏེ་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་ཅིག་དགོས་ཚུལ་ནན་ཆེར་ཐེར་བར་བྱམས་མགོན་
སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེར་རི་ལྷར་ལེགས་ཞུས་པ། ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ་ཁ་བཏགས་ཆེ་ལེགས་ཤིག་
གནང་ནས་ཁོད་ཀྱིས་ད་ནས་བསྟན་པ་ལ་པན་པའི་འཆད་ཉན་ཡང་དག་པ་ཞིག་གིས། ཆོས་
འཆད་ཉན་ལམ་དུ་འགྱོ་བའི་སྐབས་འདུག་དེད་ནས་བྱེད་ཅེས་བཀའ་བཟང་པོ་ཐེབས་པ་ལྟར་
འབྲས་སྤངས་གཙང་པའི་སྤྱི་ཁང་དུ་དག་བཤེས་སུམ་ཅུ་སྟོར་ལ་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་གནང་
དུ་སྤྱིན་པ་ཞིག་ཉི་ཤུ་སྟོར་དང་མཐུག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་མཆོད་པ་བཅས་རྒྱས་པ་ཞིག་
བྱས། འདི་ངས་ལམ་རིམ་གྱི་འཁྲིད་བྱེད་པའི་ཐོག་མ་ཡིན། དེ་ནས་ཕྱར་བུ་སྟོག་ཏུ་ཡོངས་
ཏེ་རྒྱ་མཚན་ནམས་སྒྲ་མའི་སྟན་དུ་ཕུལ་བས་ཤིན་ཏུ་དགེས་ནས་ལེགས་སེའི་ཁ་བཏགས་
ཡུང་གནང་། དེར་རེ་ཞིག་བསྟན་དེ་བཀའ་ཆོས་ཡུང་མང་དུ་ཞུས། དེ་ནས་དགའ་བཞི་གུང་
པ་རྗེ་ཉའི་ཐུགས་བཞེད་ལྷར་ཁོང་རང་དང་། ལུས་བདེ་ལྷན་སྟོལ་མ། སྤྱི་ཁང་སྤྱིད་སྤྱག་ཆོས་
མཇོད། འབྲས་གཙང་དག་བཤེས་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་(༤༢བ)གཙོས་དག་བཤེས་

བརྒྱ་ཙམ་ལ་སྤྲུལ་མཆོད་པའི་འབྲིང་ཅིག་ཀྱང་བྱས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཅེ་རྒྱུད་དེ་དཔལ་འཁོར་
ཆོས་སྒྲེང་ཆོས་དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་རེ་བ་ཡང་བཀའ་། དེ་ནས་བད་ཚལ་ཡུམ་ཆེ་
རིང་སྒྲོལ་དཀར་ནས་ལམ་རིམ་གྱིས་འབྲིང་ཅིག་དགོས་གསུང་བར་མ་ཟད། བྱམས་མགོན་
སྤྲུལ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་ཁྱོད་གྱིས་ཡར་ལམ་བད་ཚལ་ཡུམ་ལ་ལམ་རིམ་གྱི་འབྲིང་ཅིག་
ཅིས་ཀྱང་གྱིས་ཞིག་ཅིས་བཀའ་ཐེབས་བྱུང་བ་ལྟར་ཡུམ་དང་། འཕེ་ལུང་། བསམ་སྤྲིངས་
བ་སོགས་གྱི་རི་ཁྱོད་བ་སྤུལ་ཅུ་སྐྱོར་ལ་ལམ་རིམ་གྱི་འབྲིང་ཅིག་བྱས། སྤར་ཡང་ལྷ་རྩེར་
ཡོང་དགོས་ཟེར་བ་ལྟར་དེར་ཕྱིན་པས་ཡུམ་དད་བ་ཅན་དེ་བད་ཀན་ལ་བརྟེན་པའི་ནད་ཆ་བས་
ཞིན་ཏུ་ཆེ་བ་འདྲག་པར་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། ལམ་རིམ་གྱི་འབྲིང་སོགས་
ཡུམ་རང་གི་འདོད་ཆོས་རྣམས་བྱས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བཞག་ལ་ཞེན་བ་གཏིང་ནས་
ལོག་པའི་རེས་འབྱུང་གི་བསམ་བ་ཤུགས་བྲག་པོས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྒྲོར་འདྲུག་དགོས་
ཟེར་བ་བཞིན་སྐྱབ་བཅད་ལུས་སྐྱུར་མིང་བྱམས་པ་ཆོས་འཛོམ་དུ་བཏགས། དེ་ནས་བཟ་ཞིས་
ལྟན་པོར་ཕྱིན། འདི་སྐབས་སང་ཆེན་སྒོ་བཟང་དཔལ་འབྱོར་དང་། རྗེས་སོར་ཐོས་བསམ་
སྤྲིང་གི་སྤྲུལ་མ་མཛད་མཁན་གནས་པ་ཡེ་ཞེས་ཆོས་འཛིན། བཤ་ཆེན་རིན་པོ་(༤༣ན)ཆའི་
ཡོངས་འཛིན་སྒོ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་མཆོན། མགྱོན་གཉེར་ཁོར་བྱ་དགའ་ལྡན་པ་སྒོ་བཟང་
རྒྱལ་མཆོན་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་ཁ་ཤས་ལ་སོ་སོར་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་དང་། སྤྲུལ་
མཆོད་པ། བྱག་ཆེན་བཅས་གྱི་འབྲིང་རེ་ཡང་བྱས། དེ་ནས་མི་འབྱུངས་པར་དཀར་གྱི་མཁའ་
འགྲོའི་གསང་སྤྱག་ཏུ་ཕྱིན། དགེ་སྦྱོར་དབང་སྤྱག་པོས་ཐོས་ཙམ་གྱི་སྤྱག་པ་ཞིག་ཏུ་
བཞག །མཆོད་གནས་བྱམས་པས་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱི་འགྲོ་ལམ་བཅད་དེ་སྤར་ལྟར་གཡེང་བ་
མེད་པ་བྱས་པས་ལོ་ངོ་ལྔ་ཙམ་འཆོ་བ་ངན་ངོན་ལས་མེད་རུང་དགེ་སྦྱོར་འཕེལ་པོ་
བྱུང་། མཆོད་གནས་བྱམས་པ་འདི་མདོ་ཁམས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་ཏེ་ཆུང་དུ་ནས་
དབུས་གཙང་གི་རྟེན་རྣམས་ལ་སྤྱག་སྐྱོར་གསོག་པའི་རྒྱལ་ཁམས་པ་ཞིག་ཡིན། ཕྱིས་དཀར་

གྱི་དམ་པ་ཕྱག་རྟུ་གཞི་ཆགས་ནས་བསྐྱད་པས་དེར་ཡང་གཞན་ལ་པན་སེམས་ཆེན་པོས་
དམ་པའི་སྐྱབ་གནས་མཇལ་མི་བརྒྱ་ཕྱག་ཡོངས་པ་བྱུང་ཡང་ཆུ་ཤིང་གི་སྒྲེ་ལེན་སོགས་པན་
གྲོགས་ཆད་མེད་པ་བྱེད། ལྷ་སྐྱན་རས་གཟིགས་ལ་ཅེ་གཅིག་རྟུ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་ཉིན་
རེར་མ་ཉི་ཁྲི་ཆོ་རེ་ཆག་མེད་འདྲིན་པ་ཞིག་ཡོད། བྱད་པར་ཁོ་བོ་རི་ཕྱག་རྟུ་མི་ཆེ་སྐྱེལ་བའི་
སྐབས་ཆོས་འདུལ་བ་ནས་བཤའ་པའི་ཁྲིམས་གྲོགས་ཀྱང་འདིས་བྱས། ཞག་འགའ་བར་དུ་
སྟོ་ཆ་ཆ་ཡང་མ་སྟོང་བས་ལུས་(༤༣བ)འདར་ཁུམ་མེ་བའི་སྐབས་བེ་ཟེར་བའི་ཤིང་གི་བར་
འུག་ལ་མཁའ་འགོ་སྐྱ་ཇ་ཞེས་མིང་བཏགས་པའི་ཇ་ཞིམ་པོ་རེ་བྱིན་ཡོང་གིན་ཡོད། དེ་བྱུང་
རེས་གྱི་རིག་པ་དྲངས་ཤིང་ལུས་སེམས་ཤིན་རྟུ་བདེ་བ་རེ་ཡོང་གིན་འདུག་པས་དགོ་སྟོར་
ལ་སོགས་འདོན་པའི་སྒྲ་མ་ཡང་འདིས་བྱས། འདི་དང་རྒྱལ་མགོན་ཁྱོ་འུག་གཉིས་པོ་ཁོ་བོ་
ལ་བཀའ་ཤིན་ཆེན་པོ་ཡིན། བྱིས་བད་ཆལ་པས་ལོ་ཁོངས་སུ་ཇ་སྐྱག་རེ་ཅམ་བསྐྱར་ཡོང་
གིན་ཡོད། དེ་ནས་མཆོད་གནས་བྱམས་པ་དང་། དགོ་སྟོར་དབང་ཕྱུག་གཉིས་ལའང་སྐབས་
མཆམས་སུ་ཇ་རེ་བྱིན། ཁོ་བོ་རང་གིས་ཀྱང་འཕྱང་མཁས་བྱས་པས་དེ་བྱིན་ལ་རྒྱ་ཇ་བཟང་
པོ་འདི་ཟམ་མ་ཆད་ཅམ་འཕྱང་རྒྱ་བྱུང་། དེར་སང་གི་རི་ཁོད་པ་འགའ་ཞིག་འཆི་བ་མི་ཉག་
པ་འཛན་ནས་ཉིད་དཀའ་འཇིག་སྐྱའི་དལ་འབྱོར་གྱི་ཉིན་ལ་སྒྲིང་པོ་ཅི་ལོན་བྱེད་རྒྱ་དེ་སང་བྱ་
གནངས་བྱེད་གྱི་ངང་དུ་འཇོག། སྐྱིན་བདག་གཅིག་གིས་འཆོ་བ་བཟང་བ་རེ་སྒྲིང་མཁན་བྱུང་
ན་ནམ་འཆི་མི་ཤེས་ཟེར་ནས་སྒྲ་གཅིག་ཅམ་འདེངས་པ་དེ་ཉིན་གཅིག་ལ་མེད་པ་བཟོ། སང་
དེ་སྐྱ་བར་ལངས་ནས་དགོ་སྟོར་བྱེད་བའི་ཅིས་མེད་པར་དེ་རིང་ཡོན་བདག་གང་གིས་འཆོ་
བ་གང་བྱིན་ཡོང་ན། ཡང་ན་དགོ་སྟོར་། ད་ལྟར་རང་བྱོན་དང་ཟེར་བ་ཞིག་ཨེ་ཡོང་ན་སྐྱམ་
དུ་འདུན་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་རྟུ་གཏོང་མཁན་འདི་འབྲེལ་ཁོ་བོས་བྱེད་མ་སྟོང་གསུང་། (༤༤ན)
གཞན་ཡང་དེ་མ་རྒྱལ་མགོན་དང་དགོས་ཡགས་འདི་གཉིས་ལ་ཇེ་འདི་ཕྱགས་གཅིགས་ཤིན་
རྟུ་ཆེ་བར་མཇོད་དེ། བྱིས་ཉེ་གནས་དགོ་ལེགས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ད་ལྟ་

དབྱུས་གཙང་གི་ཆེ་དགུ་པལ་ཆེར་རྗེ་ཉིད་ལ་མཚོད་ཅིང་བསྟེན་བཀྱར་བ་ཤིས་ལྷག་འདུག་པ་
འདི་དག་ལས་སྦྱོར་བདག་གི་གཙོ་པོ་ཐུགས་གཅིགས་ཆེ་ཤོས་དེ་སུ་ཡིན་ཞེས་ཁྱེས་འདུག་
པར། རྗེའི་ཞལ་ནས། ང་གཅིགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྦྱོར་བདག་དེ་དང་ཁྱོད་མཇིང་སྟེ་ཉོ་རྒྱུ་
གསོག་ཐབས་ཀྱི་ཆོང་ཞིག་བྱ་དགོས་སྟེ་པ་ཞེ་ཡིན། དེ་ཡིན་ན་ངའི་སྦྱོར་བདག་གིས་ཁྱོད་
ཀྱི་ཆོང་ཡ་ཡོང་བ་མེད། ང་དབེན་པའི་རི་སུལ་དུ་ཟས་མེད་གོས་མེད་དུ་སྟོང་པའི་ཆོ་དེ་ལ་
རྒྱལ་མགོན་བཟུང་ཆོ་གཉིས་པོ་འདིས་སྟོག་འཆོ་ཙམ་ཀྱི་འཆོ་བ་ཆད་མེད་བྱིན་པས་འདི་
གཉིས་པའི་སྦྱོར་བདག་ཡིན། གཞན་དམིགས་སུ་བཀྱར་བའི་སྦྱོར་བདག་འདི་ཡིན་རང་
མེད། དེང་སང་དགའ་དགའ་ལྟར་བྱེད་པ་འདི་ཆོ་ནི་ཆ་གཅིག་དད་པ་ཡིན། ཆ་གཅིག་གཏམ་
འདོད་ཡིན། ཆ་གཅིག་རེ་བ་ཡིན། ཁོང་ཆོས་ནི་པར་བརྒྱ་བཏང་ན། ཚུར་སྟོང་ཁྱགས་པའི་
རེ་བ་བྱེད། ངས་ནི་དད་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ནས་བཅད་པ་ལྟ་བུའི་
གཅིགས་པོ་ཆེར་བྱེད་པའི་རྣམས་འདི་བྱི་ཀུན་དུ་དགོ་པའི་སྐྱབས་འཇུག་ཁྱེད་ཅེས་ཉེ་བྱིན་པ་
རྣམས་(༧༧བ)དགོན་མཚོག་གི་མཚོད་པ་དང་། དགོ་འདུན་ཀྱི་བསྟེན་བཀྱར་མ་གཏོགས་
སྦྱོར་བདག་གི་ངོ་འཛིན་ལ་མི་གཏོང་། དེད་མཚོད་ཡོན་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་དོག་སྒྲ་དེ་ནས་འབྲེད་
དེ་མེད། ལར་རང་རེ་ཆོས་པ་རྣམས་གར་སྦྱིད་ལ་པ་ལུལ་དང་། སུ་བྱམས་ལ་པ་མ་ཟེར་བ་
ཡིན་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ངའི་ཤི་གསོན་ཀྱི་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་བདག་གི་ངོ་མ་འཛིན་པར་རང་
ཚུགས་བྱང་ལ་སྟོང་ཅིག་ཅེས་བྱས་པ་ཅན་ཀྱི་བཀའ་ནན་ཆེན་པོ་གནང་། ཡང་ལན་ཅིག་ཉེ་
གནས་ཡེ་ཤེས་བསམ་གཏན་ཀྱིས་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། དེང་སང་གི་དུས་སུ་རྒྱལ་བསྟན་སྟོང་
པོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙུང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྟན་བཟུང་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་
རིགས་གཞུང་དང་སྦྱར་ཉེ་འཆད་ཉན་ཀྱིས་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་རྗེ་ཉིད་ལས་ལྷག་པ་སུ་
ཡང་མི་འདུག་བྱུང་། དེང་སང་གི་སྐྱེ་པོ་པལ་ཆེར་ནི་མོ་ལུང་ཅིས་གསུམ་བྱེད་མཁན་ལ་སྒྲ་
མ་གྲུབ་ཐོབ་མཛོན་ཤེས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་ཟེར་ནས་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་དུ་བཟུང་སྟེ་

འོར་ཡོད་དགུ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་འབྱུང་། དེ་ལྟ་མིན་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་
རེ་རྒྱས་སུ་བཏང་སྟེ་ཐབས་ཚུལ་སྣ་ཆོག་གས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྦྱིན་བདག་གི་ངོ་འཛིན་བྱས་ན་སྒྲ་མ་
འདི་བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེ། སྐྱེ་ཆས་ལ་སྟེད་པ་མེད། འཕྲལ་ཕྱགས་ཀྱི་གྲོས་ལ་དགོངས་པ་
ཐབས་སྒྲ་མ་འདི་རང་བཟང་ཟེར། མཁས་བཙུན་བཟང་(༧༥ན)པོའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་
འཆད་ཅོད་གསུམ་མཛད་མཁན་ལ་དོ་གཤམ་བྲེད་མཁན་མི་འདུག་པས། སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་
ཀྱང་ཆོས་འཆད་སྟེལ་ཀྱི་མཛད་པ་ད་ཕྱིས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་སྦྱིན་བདག་གི་ངོ་འཛིན་མཛད་དེ་ལུགས་
ཀྱི་བྱ་བ་ཡང་བག་རེ་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་ཞུས་འདུག་པར། རྗེའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཅི་
ཟེར། ང་མི་ཀན་གྱི་ཁ་ནས་མི་ནག་མགོ་བསྐྱར་གྱི་རྩུན་མང་པོ་བཤད་དེ། དཔྱལ་བའི་གཏིང་
དོ་ལྟ་བུའི་འོར་ཁྲི་རི་རབ་ཅམ་ཞིག་བསགས། དེ་བྲེད་ཅག་གིས་སྦྱུ་ཏོག་གི་བྱ་སྒྲུམ་པ་
ཨེ་ཡིན་ཏེ་འདོད་ཐོག་ཏུ་ཁེལ་བ་ཞིག་རང་མི་ཡོང་། ལར་དོ་རྗེ་འཆང་གིས་སྟོགས་མའི་དུས་
སུ་སྦྱུལ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པར་གསུངས་པས། མོ་ལྟང་ཅིས་
གསུམ་དང་འཛིག་རྟེན་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་སྒྲིམ་པ་མཛད་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་
པ་པོ་ནམས་ཀྱང་དོ་རྗེ་འཆང་གི་སྦྱུལ་པ་མིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་ལོག་ལྟ་ཡང་བྲེད་མི་
ཉན། བན་ཀན་ངས་གཞོན་སོ་དཀར་གྱི་དུས་སུ་སྦྱིན་བདག་གི་ངོ་འཛིན་མ་ཐུབ་པ་ལ་ད་
ཀས་ནས་ཐུབ་པ་འདུག་གས། སྒྲོན་གྱི་དམ་པ་ནམས་ཀྱིས་སྒྲོ་ཕྱགས་ཆོས་ལ་གཏོད། ཆོས་
ཕྱགས་སྤང་ལ་གཏོད། སྤང་ཕྱགས་ཞི་ལ་གཏོད་གསུངས་འདུག་པས། རང་རེ་ནམས་ཆེ་
སྤང་དགུན་ཉི་ལྟ་བུ་སྦྱིད་(༧༥བ)ཀྱང་སྦྱིད་ལོང་མེད་པ། སྦྱག་ཀྱང་སྦྱག་ལོང་མེད་པ། སྐད་
ཅིག་ཡུད་ཅམ་པ་འདིར་ཆེན་པོའི་ཡ་བཏེག་སྟེ་དོན་མེད་པའི་བྱ་བའི་དབང་དུ་མ་སོང་བ་ཞིག་
བྱ་དགོས། ཆོས་ཡོང་མི་ཡོང་ཆེ་འདི་སྒྲོས་ཐོངས་མ་ཐོངས་ལ་རག་ལུས། ཆེ་འདི་སྒྲོས་
ཐོངས་ན་འོར་དངོས་པོ་ལ་འཛིན་ཆགས་མེད་པའི་སྤང་པོ་རང་ཁྱོན་ཡིན། དེ་བྱང་ན་གསོག་
བསྤང་གི་གཤེད་བ་མེད་པར་འཆི་བྱའས་མིན་པ་བྱ་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ཡོང་། དེ་བྱང་ན་སྦྱིན་

བདག་གི་ངོ་འཛིན་དོན་མི་འདུག་མོད། ལར་གྲུ་རྒྱུ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་ལྟ་སྒྲུབ་གོས་
རྩལ་བ། ལྷང་བ་སྒྲིཾ་ཆད་དེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སྤྱོད་འབྲང་བའི་དང་བས་པའི་འདུ་
ཤེས་བཞག་སྟེ། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ། བདག་གི་སྒྲིཾ་ཆོས་སྤྱོད་འགྲོ་བ། ཆོས་ལམ་དུ་འགྲོ་བ། ལམ་
ལ་བར་ཆད་མེད་པ་ལྷ་མས་སྤྱགས་རྗེས་གཟིགས་ཞེས་སྒྲིཾ་བ་རྣམས་ལ་ང་རང་ཡང་བྱ་ལྟ་
བུའི་བཅེ་བ་སྒྲིཾ། ངོ་འཛིན་བྱ་ན་དེ་དག་གི་ངོ་འཛིན་དགོས། གཞན་མ་དང་སང་གི་སྒྲིཾ་བོ་དང་
འུ་རང་ལྟ་སྒྲིཾ་མ་མཐུན་པས་བསྐྱུན་ཤེས་པ་རང་མི་ཡོང་། རྒྱ་མཚོན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས།

ཀྱེ་མ་ཁོ་བོ་སྟོན་ཀྱེ་བསོད་ནམས་དམན། ཆོས་རྒྱལ་ལོག་སྒྲིཾ་དར་བ་བོད་ཀྱི་ཡུལ། ལྷན་
པོ་བཀྱར་ཞིང་མཁས་རྣམས་རྩ་ལྷར་འདོད། ཆོས་ལྷན་བརྩས་པའི་(༤༤) གངས་རིའི་ཁྲིད་
འདིར་སྒྲིཾ། དམ་པའི་ཚུལ་བཟུང་ཚུལ་འཆོས་མཁན་པོ་སྟེ། ལྷན་པར་སྤྱས་ན་མི་ཆོས་ཁ་
གསག་ཅན། ཀྱུན་དང་བསྐྱུན་ན་ཅོལ་ཚུང་སྒྲིཾ་སྤྲོ་མང་། རང་ཚུགས་བཟུང་ན་ཁྲོད་བོ་ཤིང་
ལག་ཅན། བདག་གི་སྒྲིཾ་ལམ་རི་ལྷར་བྱས་གྱུར་ཀྱང་། རན་པའི་བསྐྱས་མ་བཟགས་པ་མ་
བྱུང་ཞིང་། ཐམས་ཅད་དགའ་བའི་སྒྲིཾ་པ་མ་ཤེས་པས། གཅིག་ཤུར་དབེན་པར་གནས་
ན་མི་ལེགས་སམ། བདག་གི་ཆོས་མིན་སྒྲིཾ་རྩ་ཆོས་དང་འགལ། ཆོས་བཞིན་སྤྱས་ན་བོད་
རྣམས་དགྲ་རྩ་ལྷང་། ཅི་ཡང་མ་སྤྱས་ཀྱུན་ཀྱིས་ལྷན་ཞེས་བརྩས། ཀྱེ་མ་དེ་ནི་བདག་གིས་
རི་ལྷར་བྱ། ཞེས་སོགས་སྤྱགས་སྒྲིཾ་བའི་གསུང་མང་དུ་གནང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོག་
ཏུ་མ་གྱུར་པའི་སྤྱན་མངའ་བ་མཁས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ཀྱང་སྤྱིགས་དུས་ཀྱི་སྒྲིཾ་བོ་མགྲུ་བའི་མཛད་
པ་སྟོན་མ་ཤེས་ན་འུ་རང་སོ་སོ་སྒྲིཾ་བོ་འཆིང་བ་ཀྱུན་ལྷན་ཞིག་གིས་གནས་ཤེས་གསུང་། འོ་
ན་སྒྲིཾ་ཆོས་སྤྱོད་སོང་བའི་ཆད་དེ་གང་ལགས་ཞེས་ཞུས་འདུག་པར། ཆོ་འདི་སྤང་གི་བྱ་བྱེད་
ལས་ཡིད་ལོག་སྟེ་འཛིག་རྟེན་བྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱེ་བསམ་པ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་སྒྲིཾ་ན་
སྒྲིཾ་ཆོས་སྤྱོད་མི་འགྲོ་ལ་རང་དབང་མེད། དེ་ཡོང་བ་ལ་འཆིང་བ་མི་རྟག་པ་དང་ནམ་འཆི་ཆ་

མེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་རྟེན་པ་ཞིག་དགོས། དེར་(༤༤བ)སང་གི་མི་རྒྱལ་ལ་གསུངས་པ་ལོ་
འདི་ལ་སྒྲུང་མེད་བྱས་ནས་ལམ་མཐོན་པོ་ཞིག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དེ་འབྲས་
གཞི་བྱེད་པའི་ཁང་པ་ལྟར་སྒྱུར་དུ་འཕྱུང་འདོད་པའི་སྤྲ་ལྟས་ཡིན། རང་རེ་རྒྱལ་ས་ཆེ་མཁུག་
འདིར་འདི་ནང་གི་བྱ་བ་བསྟན་ན་ཉམས་དགའ་ཡང་སྤྱད་ན་གཞོད་པའི་ཕྱལ་སྟེར་བ་དུག་གི་མེ་
ཏོག་ལྟ་བུ་ལ་ཡིད་མ་ཆགས་པར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་འདི་ལ་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱ་དགོས་སོ་
གསུང་། དེ་ལྟར་རྩེ་སྒྲ་མ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པའི་གནས་དུ་མར་དགའ་སྤྱད་སྤྱག་བྱས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་སྐྱབ་པ་སྟོང་པོར་མཛད་པས། ཕྱིས་ཡུལ་དེའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་དང་པར་གྱུར་ཏེ་ཞལ་མཇལ་
བ་དང་འཆོ་བའི་མཐུན་སྟེན་སྟོབས་པ་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། ཁྱད་པར་སྐྱིད་སྒོང་རྩྱུང་ལོ་
དགའ་མཐོང་སྟོན་པ་སོགས་ཡུལ་དེའི་མི་དུག་རྒྱལ་ཀྱང་ཡང་ཡང་ཞལ་མཇལ་དུ་བྱུང་བ་
ན། མཁས་བྱུབ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པས། རང་ཡུལ་ཉེ་དུ་ཡོངས་སྤྱོད་ཀུན་དོར་ཏེ། །ཅེ་གཅིག་
དམ་ཆོས་སྐྱབ་པར་དམ་བཅས་ནས། །གཞན་གྱི་ཡུལ་དུ་རྒྱལ་གཡོང་འདུ་འཛི་ཡིས། །དལ་
འབྱོར་དོན་མེད་བྱེད་པ་སྟོན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་རྒྱལ་ས་ཐུགས་ལ་བརྟགས་
པར་གྱུར་ཏེ། དག་སྟོང་དབང་ཕྱག་ལ་རེ་ཞིག་སྐྱེ་མཁུན་དུ་མ་ཡོང་བར་མཆོམས་དམ་པོར་
སྟོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཞིག་ཐེབས་(༤༥ན)ནས། རྩེ་རང་ཉིད་སྐྱེ་རྒྱུ་དུ་གངས་ཁྱུར་མེའི་
མགུལ། མཁའ་འགོ་མ་བྱེ་བ་འབྱུང་སྟེའི་ཆོགས་ཁང་། རྩོ་ཨ་རུ་རའི་ཕྱག་རྒྱ་གསང་སྟབས་
ཀྱིས་ཐེབས་པ་ན། ཞག་ཤས་ནས་ཁ་བ་ཤིན་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་བབས་པས་སྐྱེ་བའི་འགོ་ལམ་ཆད་
དེ་རྒྱ་བ་དུག་གི་རིང་ཐུགས་དམ་ཏིང་ལེ་འཛིན་ལ་ཅེ་གཅིག་རྒྱ་བཞུགས་ཤིང་། དུས་རེ་ཞིག་
ནས་དག་སྟོང་དབང་ཕྱག་གི་བསམ་པར། ད་སྒྲ་མ་ལ་གསོལ་ཞིབ་ཀྱང་ཁལ་གཅིག་ཙམ་
ལས་མེད་པས་ཆད་ཡོད་ལས་ཆེ་སྟམ་དུ་ཁོ་པ་རང་ལ་ཉེ་སྟོན་ཤིག་གིས་བྱིན་པའི་བྱེ་སྟེན་
བྱ་ཞིག་ཡོད་པ་རྩེ་འདི་ལ་འབྱུང་ཅིས་ཀྱིས་གཟིམས་ཕྱག་རྒྱ་ཡོངས་པས། གཟིམས་མལ་
ན་རྩེ་བཞུགས་གདན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་མ་གཏོགས་གཞན་གང་ཡང་མི་འདུག་པས། སེམས་

དངངས་ཏེ་ཅི་དྲག་ངའི་སྒྲ་མ་སྤྲུགས་མེ་ཅན་དེ་ཉིད་གང་དུ་ཕེབས། ད་ཐུན་མོང་བའི་གདུལ་
བྱའི་སྦྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་མཇའ་ལུས་རྩོམ་སྐྱེ་བཞེས་པ་ཞིག་ཨིན། འོན་ཏེ་ཡོན་
བདག་དད་པ་ཅན་ཞིག་གིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་གདན་དྲངས་སམ། ཡང་ན་གཅན་
གཟན་མ་རུངས་པ་དག་གིས་སྐྱེ་སྒོག་ལ་བར་ཆད་བྱུང་བ་ནི་མིན་ལས་ཆེ། ད་སྒྲ་མ་གང་
ན་བཞུགས་ཀྱང་ང་ལ་སྤྲུགས་མེས་གཟིགས་ཞེས་མཆོན་ནས་བོས་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
ན། རྒྱའི་(༤༧)འགྲུ་བ་ཞིག་ལ་ད་ཡུལ་འདིའི་མི་རྣམས་སྐྱེ་མཁུན་དུ་ཡང་ཡང་བཅར་བས་
སྤྲུགས་དམ་སད་རྒྱུན་ལ་སྤྲུགས་སྦྱོར་ནས་ངེས་མེད་ཀྱི་གནས་འགྲིམས་པ་ལ་ཕེབས་པར་ཐེ་
ཆོམ་མེད། རྒྲ་མ་མེད་པར་ང་རི་སྐྱམ་འདིར་སྔོན་དོན་མི་འདུག་པས་རྒྲ་མ་དང་མ་མཇུག་
བར་སྐྱབ་སྤྲུག་དང་གནས་རི་གཞན་དུ་མར་འགྲོའོ་སྐྱམ་དུ་ཉེ་སྒྲོར་གྱི་སྤྲུག་རྣམས་དང་། དེ་
ནས་ཀྱང་འདས་ཏེ་ཡུལ་གྱུ་གཞན་དག་ཏུ་འང་ཕྱིན་པས་དད་ལྡན་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
ཐོས་ཏེ་ཐམས་ཅད་འདུས་པས། རྒྱུ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གིས་རྒྲ་མ་ངེད་ཅག་གི་སྦྱོད་པ་ལ་
སྤྲུགས་སུན་ཏེ་གངས་ལྷོ་མོའི་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་པར་ཐག་ཆོད། ད་རང་རེ་ཆང་མ་ཕྱིན་ཏེ་
གསོལ་བ་བཏབ་པ་དྲག་ཅེས་བགྲོས་ཏེ་མི་བརྒྱ་སྤྲུག་གཅིག་ཅུ་ཞིག་གིས་དཀའ་བ་དུ་མའི་
སྦྱོར་ནས་གངས་ལམ་བཅད་དེ་ཕྱིན་པས། རྩོམ་སྐྱེ་སྤྲུགས་དམ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པ་དང་
མཇུག། དེར་མི་ཀུན་གྱིས་སྤྲུག་བཅའ་ཏེ་རྒྱ་མཆོན་རྣམས་ཞིབ་པར་ཁྲུས་ནས། ད་སྒྲ་མ་རིན་
པོ་ཆེ་སྤར་གྱི་གཟིམས་སྤྲུག་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་དོན་མཇུག་དགོས་ཚུལ་ནན་
ཆེར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན། རྩོམ་སྐྱེ་ཞེས་ནས་ད་རང་རེ་རྣམས་སྤྲུག་སྤྲུག་མང་བ་ལ་དགོས་པ་
མེད། ངས་ཀྱང་ཡོན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིན་པའི་འཆོ་བ་རྣམས་ཚུད་མི་འཇའ་བའི་ཕྱིར་དུ་
རི་སྤྲུག་འདིར་ཡོངས་ཏེ་དགོ་(༤༨) རྒྱུ་ཞིག་བྱས་པ་ཨིན། ད་དུང་སྒྲ་ཤས་འདིར་སྔོན་
བསམ་པ་ཡིན་པས་བྱིད་རྣམས་རང་རང་གི་གནས་སུ་དེངས། འོན་ཀྱང་རང་རེ་ཡོན་མཆོད་
གདན་འཛོམ་པའི་སྐྱབས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཞིག་བྱ་དགོས་གསུངས་ཏེ་དེར་

འདུས་པ་ཀུན་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་འབོགས་པར་མཛད་དེ་སེམས་
རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཞག། བྱིས་གནས་དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སྒྲུབ་ཏུ་གྲགས་ཤིང་
དེ་ན་དོ་ལས་བྱུང་བའི་རྗེ་འདིའི་བཞུགས་ཁྲི་ད་ལྟ་ཡང་མཛལ་རྒྱ་ཡོད་པར་འདུག། དེ་ནས་
ཡོན་བདག་རྣམས་སོ་སོའི་གནས་སུ་སོང་བ་གནས་དེར་བཞུགས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་
དུ་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས། རྒྱུ་ནང་སྤང་མོ་ཆེར་ཐེབས། གནས་དེར་བྱགས་དམ་ཤིན་ཏུ་
འཐེལ་ཞིང་དག་པའི་གཟིགས་སྤང་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་བྱུང་བར་མངོན་ཏེ།

རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། ལྷ་མ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཆམ་ལོ། །སྒོན་ཁྲོན་བྱུབ་
ཐོབ་རྣམས་ཀྱི་གཤེགས་པའི་ལྟལ། །དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་སྤྱིན་ལྟར་འདུ་བའི་ས། །འཇའ་འོད་
འཁྲིགས་པའི་གྲུར་ཁང་ནང་བཞུགས་པའི། །ལྷ་མ་ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྦྱོང་ལ། །སྒོ་གསུམ་
གྲུས་པ་ཆེན་པོས་སྐྱབས་སུ་མཆི། །རྒྱུན་དུ་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་བསམ་ཏུ་གསོལ། །(༤༧)
མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་བྱུབ་སྦྱེལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་ནང་སྤང་མོ་ཆེར་གྲགས་
པ་སྒོན་ཀྱི་བྱུབ་ཆེན་མང་པོས་བྱེན་གྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་། བྲག་ངོས་ལ་ཚུ་མིག་བརྒྱ་རྩ་ཡོད་པའི་
གནས་ཟེལ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་གནས་སྐབས་དགེ་སྦྱོང་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གནས་དེ་
ལ་བསྟོད་ཅིང་སྒོན་ལམ་དུ་སྐྱར་བའོ། །ཞེས་འཇའ་གྲུར་གྱི་ནང་ན་བཞུགས་པའི་ལྷ་མ་ཡི་དམ་
མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྦྱོང་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོག་བརྗོད་པའི་བྱིར་དང་། གནས་ཀྱི་བྲུང་པར་ལ་
ཟེལ་ཆེ་ཞིང་བྲག་ངོས་ལ་ཚུ་མིག་བརྒྱ་རྩ་ཡོད་ཚུལ་ཅམ་ལས་མ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །གཞན་
ཡང་གནས་གང་དང་གང་དུ་བཞུགས་པ་དེ་དང་དེར་དག་པའི་གཟིགས་སྤང་བསམ་གྱིས་མི་
བྲུབ་པ་དང་། བྱགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྗེ་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཏེ་ཐུན་མོང་བའི་སྦྱོང་ལུལ་ལས་
འདས་པའི་རྩུ་འཕྱལ་ཡ་མ་བྱུང་སྒོན་རྒྱས་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་རྣམ་ཐར་བརྗོད་ལས་འདས་
པ་མཆིས་མོད་ཀྱང་། རྗེ་ཉིད་བདག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱམ་ནང་གི་མར་མེ་བཞིན་དུ་བྱིར་མི་
མངོན་པར་སྤྲོ་བ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་མཛད་པས་ཐུན་མོང་དུ་ནི་བསྟན་པར་མ་རུས་སོ། །

༡༽ བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་དང་ཚུར་
ལམ་མི་མང་པོ་སློབ་གྲིས་འདིགས་པ་ལས་བསྐྱབས་ཚུལ།

དེ་ནས་སྤར་ཡང་དགེ་སྤྲོད་དབང་ཕྱག་གིས་གསོལ་བ་ནན་ཆེར་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་དཀར་གྱི་མཁའ་འགྲོའི་གསང་ཕྱག་དུ་ཕེབས། ཡུལ་དེའི་(༧༩ན)ཡོན་བདག་ནམས་
ཀྱིས་ཀྱང་སྤར་ལྟར་ཞབས་ཏོག་སྐྱབས་ཏེ་སྐྱེ་མཐུན་དུ་ལྷགས་པ་ན་འདོད་ཡོན་བདུད་ཀྱི་
བྱེན་རྒྱབས་སྐྱེ་གྱིའི་སོ་ལ་ཆགས་པའི་སྤྲང་ཅི་བཞིན་དུ་ཁེ་ལས་ཉེན་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ་ངེས་
མེད་ཀྱི་གནས་ཤིག་ལ་ཕེབས་འདོད་ནར་མར་ཡོད་པའི་ཐོག །བཟ་ཤིས་སྐྱེན་པོའི་དགེ་
བཤེས་དཀའ་ཆེན་བྱང་སེམས་ཟེར་བ་ཞིག་ཀྱང་རྗེ་འདིའི་ཞབས་བྱང་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅི་དོན་
གཉེར་གྱིས་འབྱོར་པར་ཁོང་དང་འགྲོགས་ཏེ་བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་མཚོད་རྟེན་འཕགས་
པ་ཤིང་ཀུན་དང་བྱ་རུང་ཁ་ཤོར་སོ་སོར་ཕྱག་འབྲུམ་རེ་གསོག་པར་མཛད། གཞན་ཡང་
སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཤུགས་རྒྱལ་པོས་སྤང་རུ་ལུང་བསྟན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་གནས་རི་
པོ་འཕགས་བྱེད་གྱི་ཅེར་ཕེབས། སྟོན་པའི་བཞུགས་ཁྲི་ཡང་སྡིག་ཅན་གོར་༡༠་བས་བཤེག་
པར་ཞིག་གསོ་མཛད་ཅིང་། གནས་དེར་མགོན་པོ་ཕྱག་བྱས་པའི་དོ་སྐྱེ་ཞིག་ཡོད་འདུག་པར་
འཕྲིན་བཅོལ་དང་། བྱབ་པའི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པའི་ཆེད་དར་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་འཇུགས་
པར་མཛད། དེ་ནས་མགོན་པོ་སྐྱེ་སྐྱབ་དང་། སློབ་དཔོན་སྐྱེ་བྱང་། བྱབ་ཆེན་བརྒྱུད་ཅུ་བཅས་
ཀྱི་གཟིམས་ཕྱག །རྗེ་མི་ལ་དང་བྱི་ར་རས་པ་མཛལ་ས་མཉེ་ཤང་གུམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་སྟོན་སྤྱད་པ་སྟོད་པའི་(༧༩བ)ཆེ་སྟག་མོ་ལ་སྐྱེ་ལུས་སྐྱེན་པར་བཏང་བའི་གནས་ད་ལྟ་
སྟག་མོ་ལུས་སྐྱེན་དུ་གྲགས་པ། འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་པོ་དང་། རིགས་འཛིན་བསྐྱེ་འབྱུང་
གནས་ཀྱི་སྐྱབ་ཕྱག་ཡང་ལེ་ཤོད། བམ་བེད་པ་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་གཟིམས་ཕྱག་རྒྱ་གར་པམ་

ཐིང་། བྱ་ཁྲིད་ལུང་པོའི་རིང་གྲགས་པ་སྟོན་ར་མོ་ཆེའི་རྫོ་བོ་འདི་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་
ཁང་ནམས་སུ་རྒྱན་རིང་བཞུགས་ཏེ་ཐུགས་དམ་ལ་བཙེན་པར་མཛད། དུམ་ཕྱོགས་དེར་ལོ་
ཤས་བཞུགས་འདུན་ཆེ་ཡང་། དུས་དེ་ནས་སྤྲིག་ཅན་གོར་༡༠་བས་བལ་པོ་རྫོང་སོགས་ལུས་
བུའི་ས་སྤེ་ནམས་རྒྱན་དམག་གིས་བླངས་ཏེ་བལ་ལུམ་གྱི་སྤྱིང་ལའང་སྟོད་བཅོས་མི་བདེ་བ་
སྤྲོ་ཆོགས་ཤིག་བྱེད་པས་བདེ་ཞོད་མ་འཇགས་པར་བཏེན་ཆེ་བ་བདུན་ཅམ་ལས་བཞུགས་
སྐབས་མ་བྱུང་ཞིང་། ཚུར་ལམ་བེ་གོ་ཏེའི་ལ་གཤམ་དུ་བོད་ཀྱི་མི་གནས་བསྐྱོར་དུ་བྱིན་པ་
སེར་སྐུ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་ཞིག་གོར་༡༠འི་དམག་མིས་མཐའ་བསྐྱོར་ཏེ་མ་བཏང་བས། སྐུ་བོ་ཐམས་
ཅད་གཤེན་རྗེའི་ཁར་ཆུད་པ་ལྷར་སྐྱབ་བསྐྱུ་གིས་ཉམས་ཐག་ཅིང་། དེ་ཡང་འགའ་ཞིག་ནི་
གཉེན་སྐྱབ་པ་དང་འབྲལ་དོགས་པའི་སྐྱབ་བསྐྱུ་ལ། འགའ་ཞིག་ནི་ལོར་རྩལ་ནམས་བཙེན་
དོགས་པའི་སྐྱབ་བསྐྱུ་ལ། འགའ་ཞིག་ནི་འཆོ་བས་ཉམས་(༥༠ན)ཐག་སྟེ་བཞེས་པའི་སྐྱབ་
བསྐྱུ་ལ། ཀུན་གྲང་རང་ལུམ་ཉེ་དུ་ལོངས་སྟོན་དང་བཅས་པ་བྲན་བཞིན་དུ་འཆི་དགོས་པར་
དོགས་ཏེ་མྱ་ངན་གྱི་ཁྲར་ཆེན་པོ་ལོན་ནས་བསྐྱད་འདུག་པ་ནམས་གཟིགས་པས། ཐུགས་
བརྩེ་བ་ཆེན་པོ་གཏིང་ནས་གཡོས་ཏེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་སྟོག་ལ་མི་བལྟ་བའི་སྤྱིང་སྟོབས་
ཀྱི་གོ་ཆ་བཏན་པར་བགོས་ནས་གཤེད་མ་དཔྱལ་སྐྱང་ལྟ་བུ་འཇིགས་སུ་བྱུང་བ་ནམས་ཆོས་
ཀྱི་སྟོད་དུ་མ་གྱུར་པས་མཛད་ཐབས་དཀའ་བཞིག་ཡིན་བྱུང་། བོད་ཀྱི་མི་ནམས་ཀྱི་སྟོག་
ལ་ཁྲོལ་བའི་བར་ཆད་བྱས་ན་མི་ལེགས་ཚུལ་གྱི་ཞལ་ཏ་དང་། གལ་ཏེ་འདི་ནམས་གཡོག་
ཏུ་བྱ་བར་སེམས་ན་ནི། འདི་དག་གིས་བཞི་བར་འོས་པའི་ལས་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་བྱ་
ཡིས། འགྲོ་བ་ཉམ་ཐག་འདི་དག་བདེ་བར་ཐོངས་མཛོད་ཅེས་གསུངས་པས། དམ་པ་འདིའི་
གསུང་ཆངས་པའི་དབྱངས་ལྟ་བུ་སྐུ་འགྲོ་སུས་ཐོས་ཀྱང་ན་བར་སྟན་ཞིང་ཤེས་རྒྱུད་ལ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཐེབས་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པར་
བབྱང་བའི་མཛད་པ་རྒྱབས་པོ་ཆེ་དེ་ལ། ལེགས་ཉེས་བལྟ་བའི་སྟོ་མིག་དང་བྲལ་བའི་སྤྲིག་

ཅན་མ་རུངས་པ་དག་ཀྱང་ཡི་རང་པར་གྱུར་ཏེ་རྗེ་འདིའི་བཀའ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་མི་རྒྱལ་ཅི་
དགར་(༥༠བ)བཏང་བས་དེར་ཡོད་པའི་སེར་སྐྱ་ཀྱན་དགའ་ཞིང་མགུ་ནས་རྗེ་འདི་ལ་གྲུས་
བས་གདོང་སྟོགས་དེ་ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྐྱར་ནས་འདི་ནི་འགྲོ་བ་ཀྱན་གྱི་སྐྱབས་གནས་
ཆེན་པོའོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་སོགས་སྐྱ་གསུང་བྲགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བསྐྱབས་པ་བརྗོད་པ་
དང་། བདོག་པའི་སྐྱེས་འབུལ་བ་དང་། འཆི་བདག་གཤེན་རྗེའི་ཁ་ནས་ལན་གཅིག་ཐར་བ་
ནི་སྤྲ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་བློན་ཡིན་པས་ཁྱེད་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་དུ་དམིགས་ནས་ཉིན་རེར་དགོ་
བ་འདི་དང་འདི་བྱེད་ཅེས་དགོ་བའི་དམ་བཅའ་འབུལ་བ་སོགས་དགོ་བའི་ལམ་ཡངས་པར་
བྱེད་ཅིང་། རྗེ་འདི་ལ་བསྟོད་ཅིང་མཆོད་དེ་བཀའ་བློན་རྗེས་བྲན་གྱི་གྲུས་པ་སྤྲོམ་པས་དུས་
འདའ་བ་ཤ་སྟག་བྱུང་ངོ་། །

༡༽ བྲུབ་གནས་མ་ཆི་ལ་ཁར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བཅས་པ་ བཞེངས་ཏེ་བསྐྱན་འགྲོའི་དོན་མཇུག་ཚུལ།

དེ་ནས་དཀར་གྱི་མཁའ་འགྲོའི་གསང་བླག་ཏུ་ཕེབས། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དགོ་བཤེས་
དཀར་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། འབྲོག་བཙུན་དགོ་སྟོང་སྟོ་བཟང་བསྐྱན་དར་གཉིས་ཀྱང་
ཆེ་འདིའི་བྱ་བྱེད་ལས་སྟོ་ལོག་སྟེ་རྗེ་འདིའི་ཞབས་བྱུང་དུ་བྱུང་བར་སྐལ་ལྷན་གྱི་སྟོབ་མར་
དགོངས་ཏེ་རྗེས་སུ་བཟུང་། ལུལ་དེའི་སྐྱེ་བོ་རྒྱལ་སྤར་ལྷར་འདུས་པས་བྲགས་དམ་ལ་
སད་རྒྱུན་བྱུང་བ་ན། ཉེ་བའི་འཁོར་བཞི་ལ་ད་རང་རེ་རྒྱལ་ས་རི་ཁྱོད་དུ་གཡེང་བ་མེད་པ་ཞིག་
བྱ་དགོས་པས་སོ་སོས་སྒྲ་བ་ཁ་ཤས་བྲུབ་པའི་འཆོ་ཆས་སྟོ་གོན་གྱིས་ཤིག་མཆོམས་དམ་
པོ་ཞིག་(༥༡ན)བྱེད་དོ་གསུང་། དགོ་སྟོང་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་འཆོ་ཆས་ཀྱི་སྟོ་གོན་བྲུབ་པ་ན་པོས་
ཐོས་ཅམ་གྱི་བྲག་རེ་རེར་འཇོག་པར་མཇུག་ཅིང་། རྗེ་རང་ཉིད་གསང་བླག་རང་དུ་བཞུགས་

པས་དེའི་རྒྱལ་མོ་ཕྱའི་གངས་རི་ཁྱུར་ཏེ་གནམ་ས་བརྒྱབས་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱ་སྤྱད་ཆེན་པོ་དང་
བཅས་གཟིམས་ཕྱག་གི་གཤམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་བཅད་དེ་སྤྱེ་བོ་གཞན་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་དཔོན་
སྒྲོབ་བཞི་པོ་ཡང་མཇལ་འཕྲད་མེད་པར་སྒྲོ་བ་ལྟའི་རིང་སོ་སོར་ཐུགས་དམ་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་
བ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་དུས་རེ་ཞིག་ནས་སྤྲུགས་རམས་པ་ཡེ་ཤེས་སྐལ་ལྷན་སྟུན་གྱིས་ཟིན་
པས། ཁོང་པ་སྒྲོ་མ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་གི་སྒྲོབ་མའི་སྤྱེ་བོ་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྗེ་རང་ཉིད་
ནས་ཀྱང་ཆོས་གསན་པའི་སྒྲོ་མར་སོང་གཤེས་ཚུ་སྤྱེ་སྒྲོ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་མ་ཉི་ལ་
ཁར་ཕེབས་ཏེ་སྤྲུགས་རམས་པ་སྤྱེ་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་ངན་པར་སྟུན་འདྲི་སོགས་མཛད་པས་
ཁོང་པ་ཡང་ཐུགས་རངས་པར་གྱུར། དཔོན་སྒྲོབ་གཉིས་ཀ་བཞུགས་ཐོག་ཏུ་སྤྲུགས་རམས་
པའི་ཡོན་བདག་ནམས་ཀྱང་འཛོམ་སྟེ་སྒྲོ་མ་བྲེད་མ་བཞུགས་པའི་རྗེས་སུ་དེད་ཅག་ནམས་
སུ་ལ་སྒྲོ་གཏོད་ཅེས་མགོན་གཅིག་ཏུ་དུས་པས། སྤྲུགས་རམས་པའི་ཞལ་ནས། ང་བསོད་
ནམས་དམན་པས་དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱེས་ཤིང་ད་འཆི་ཁ་མ་ཡིན། བྲེད་ནམས་(༥༡བ)
ལ་ལྟ་ང་བས་བཟང་བའི་སྒྲོ་མ་ཞིག་འདི་ན་འདུག་པ་ཞེས་སྤྲུགས་རམས་པ་རང་གི་དབུ་ལ་
བཞེས་བཞིན་པའི་བཏུ་ཞུ་དེ་ཕྱད་ནས་རྗེ་འདིའི་དབུ་ཐོག་ཏུ་འཕངས་པ་བྲིག་གོར་འགྱུས་
པས་དཔོན་སྒྲོབ་ཡོན་མཆོད་ཆང་མ་བཞད་གད་ཐག་གི་བ་བྱུང་། དེར་སྤྲུགས་རམས་པ་
མཉེས་ཏེ་ད་ཉིན་འབྲེལ་བཟང་། ང་ཀྱང་སོ་འཆི་ཁར་དོན་ཆེན་པོ་འགྲུབ་ཅེས་གསུང་། དེ་
ཡང་རྗེ་འདི་སྤྱ་སོར་ཐུག་སོ་ཆེ་ནས་དཀར་དུ་ཕེབས་ཁར་སྤྲུགས་རམས་པས་ཁོང་པ་རང་
གི་སྟན་ལ་ཕྱག་གིས་ཅག་ལན་གསུམ་བྱས་ཏེ་རྗེ་འདི་ལ་མགོན་པོའི་གཏོར་དབང་སོགས་
ཕུལ་འདུག་པ་དང་། ད་ལམ་གྱི་མཛད་ཚུལ་སོགས་ལ་དཔགས་ན་དཔེན་གནས་འདིར་རྗེ་
འདི་ཉིད་ཀྱིས་འཆད་ཚོད་ཚོར་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱབས་སོ་ཆེ་མཛད་པ་
འདི་ཉིད་ལུང་བསྟན་པར་མངོན་ནོ། །

དེ་ནས་རྗེ་འདིས་དཀར་གྱི་མཁའ་འགྲོའི་གསང་ཕྱག་ཏུ་ཕེབས། ཉེ་བའི་འཁོར་བཞི་ལ་

ལམ་རིམ་གྱི་ཕྱིར་འཕྲིད་ཅིག་མཛད་ནས་སོ་སོར་དགེ་སྦྱོར་བྱེད་དགོས་པའི་ཞལ་ཏྲ་གནང་
སྟེ། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་ས་པཎ་ལ་འཇམ་དབང་ས་ལྷ་ལྷས་ཞལ་གཟེགས་པའི་གནས་
སྤང་ཤིང་གི་ལྷ་ལྷ་ཕུག། རྗེ་རེད་མདའ་པའི་སྐྱབ་གནས་མེ་ཏོག་མདངས་ཆེན། རྗེ་མི་ལའི་
སྐྱབ་གནས་རག་མ་བྱང་ཆུབ་རྫོང་། བྲག་དཀར་རྟ་སོ་དབུ་མ་རྫོང་། (༥༩ན)ལིང་བ་བྲག་
དམར། རོན་གྱི་འོད་གསལ་ཕུག་ནམས་སུ་རྒྱ་འཁོར་རེ་བཞུགས་ཏེ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་ལམ་ལ་ཉམས་བཞེས་འབྲས་པར་མཛད་ཅིང་། རྟ་སོར་མི་ལ་ལ་བསྟོད་པའི་ཆོགས་
བཅད་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་དཀར་གྱི་མཁའ་འགྲོའི་གསང་ཕུག་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་ཐུགས་དམ་ལ་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས། དུས་དེར་སྤྲགས་རམས་བ་ཡེ་ཤེས་སྐལ་ལྷན་ཡང་གཤེགས་པར་
བརྟེན། སྦྱིད་གྲོང་འབའ་རོ་དང་། ག་དཔོན་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་སྤྲགས་རམས་པའི་ཡོན་
བདག་ཆེ་སྤྲ་ཆང་མས་རྗེ་འདི་མ་ཉི་ལ་ཁར་ཕེབས་ཏེ་གནས་གཞི་བདག་གིར་མཛད་ནས་
དེར་དགེ་འདུན་འདུ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་དགོས་པ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན། གནས་
འདི་སྟོན་དུས་མཁན་ཆེན་པོ་རྟེ་ས་ཏུ་དང་། སྟོབ་དཔོན་བསྐྱེས་སྐྱེས་ལ། མཁས་མཆོག་ཀ་མ་ལ་
ཤྱེ་ལ་སོགས་ལོ་བཎ་མང་སོས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་། བྱད་པར་རོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་
ཏེ་ཤ་གནས་འདིར་བྱོན་ནས་བཀའ་གདམས་ལྷ་ཆོས་བདུན་ལྷན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་རྟེན་
འབྲེལ་དུ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཆོ་ག་མཛད་ཅིང་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་
བྱ་ནམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་རྟོ་ལ་མ་ཉི་ཕུག་གིས་སུ་མཛད་པས་གནས་འདི་ལ་
མ་ཉི་ལ་ཁ་ཞེས་(༥༩བ)གྲགས། གཞན་ཡང་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་དང་། རྗེ་མི་ལ། རེད་
མདའ་པ་གཞོན་ནུ་སྟོ་གོས། རྗེ་ཆོས་ལྷན་རབ་འབྱོར་ལ་སོགས་པ་དམ་པ་མང་པོས་ཞབས་
ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་དང་། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་མ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕུག་
གིས་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་དགའ་ལྷན་སྐྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
བསྐྱིགས་པར་མཛད་པ་དང་། སྤྲགས་རམས་བ་ཡེ་ཤེས་སྐལ་ལྷན་གྱིས་ཀྱང་རྗེ་ཉིད་ལ་གྲུབ་

གནས་བདག་གིར་གཏད་པ་སོགས་རྒྱུན་མང་པོ་ཞིག་འཛོམ་ཞིང་བྱད་པར་རྗེ་སྒྲ་མ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་མ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་མང་
དུ་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། གང་ཐོས་པའི་གཞུང་རྣམས་རང་སེམས་འདུལ་བའི་མན་ངག་ཏུ་
ཁྲིར་ཏེ་དབེན་པའི་གནས་དུ་མར་དཀའ་སྤྱད་སྤྱག་རུས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་ལམ་
ལ་སྦྱབ་པ་སྙིང་པོ་མཛད་པས་ལམ་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་རྣམས་ཐོན་པའི་ཉེ་ལམ་
ལ་ཉམས་ཏྟགས་ཕུལ་ཕྱིན་འབྲུངས་ཏེ་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གྱུར་པ་ན་གྲུབ་འབྲས་
ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་བཞེད་པ་དང་། ས་མཐར་འཇམ་
མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆང་ལ་མ་ནོར་བ་བཙོ་
(༥༣ན) མའི་གསེར་ལྷར་སྒྲོན་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བ་འདི་ཉིད་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་
དུ་གནས་པའི་ཆེད་སོགས་དགོས་པ་དུ་མ་ཞིག་ལ་གཟེགས་ནས་དཔལ་གདོང་ཞེས་པ་རྒྱ་
མོ་བྱའི་ལོ་སྒྲ་བ་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་མ་ཉི་ལ་ཁར་ཕེབས་ཏེ་ས་གཞི་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱབས། དེར་
སྐྱེ་མཆོམས་ཤིན་ཏུ་དམ་པ་ལ་བདུན་གསུམ་ཀྱི་རིང་བཞུགས་པས་ཐུགས་དམ་ལ་སོགས་
སྤར་བས་ཀྱང་ཐོན་པ་བྱུང་ཞིང་། ཕྱི་ནང་གི་རྟོན་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་བྱུང་བས་ཐུགས་
དབྱེས་པའི་སྒྲོན་ས་རང་ཉིད་མི་ཉམས་པའི་གདེངས་དང་ལྡན་པའི་ཏྟགས་པ་ཉམས་དབྱངས་
སུ་མཛད་པ་ནི།

ཨོ་སྤྲེལ་། ཆེ་དཔག་མེད་མགོན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། །ནམ་ཐར་རི་བཞིན་རྒྱལ་བསྟན་
འཛིན་པ་ལ། །སྒྲ་བུལ་གྲུབ་མཆོག་རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་དེས། །བདག་ལ་མཆོག་ཐུན་དངོས་གྲུབ་
སྦུལ་དུ་གསོལ། །སྒྲེ་བ་སྒྲོན་མ་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་མཐུས། །དབུས་གཙང་དག་པའི་
ཞིང་དུ་མི་ལུས་ཐོབ། །སངས་རྒྱས་དངོས་ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་དང་མཛལ། །མི་ལུས་དོན་ལྡན་
བྱ་བཏང་ང་རེ་སྒྲིད། །རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་དམ་པའི་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས། །མཛལ་ས་མ་ལོག་
འཇམ་མགོན་བསྟན་དང་མཛལ། །བསྟན་ས་མ་ལོག་མཆོན་ལྡན་སྒྲ་མ་བསྟེན། །བསམ་བཞིན་

སྒོ་བདེ་བྱ་བཏང་ང་རེ་སྦྱིད། །འ་ཁུར་(༥༩བ) ཟང་ཟིང་ནོར་ལ་མ་བལྟས་ཤིང་། །རི་བོང་ཅལ་
འདོགས་ཇེས་སུ་མ་རྒྱགས་པར། །ནམ་ཡང་བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་སྒྲ་མ་བཅའ། །བསམ་བཞིན་སྒོ་
བདེ་བྱ་བཏང་ང་རེ་སྦྱིད། །སྒོ་གྲོས་དམན་པས་གཞུང་ལ་མ་སྦྱངས་པས། །མང་ཐོས་མཁས་
པའི་གྲགས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །ལེགས་ཚོགས་ཅ་བ་སྒྲ་མའི་བཀའ་བཞིན་བསྐྱབས། །བསམ་
བཞིན་སྒོ་བདེ་བྱ་བཏང་ང་རེ་སྦྱིད། །ནམ་གངས་མང་པོའི་ཉམས་ལེན་མི་ཤེས་ཀྱང་། །རྒྱ་གར་
ལྷ་གཅིག་མི་གཅིག་རི་བཞིན་དུ། །སྒྲ་མ་ལྷ་ལ་གསོལ་འདེབས་ཅེ་གཅིག་བསྐྱེལ། །བསམ་
བཞིན་སྒོ་བདེ་བྱ་བཏང་ང་རེ་སྦྱིད། །ཁ་ནས་མཁས་མཁས་བདེན་བདེན་བརྒྱ་སྒྲས་ཀྱང་། །ཟང་
ཟིང་ནོར་ལ་ཤི་སྒྲར་འཐམ་བྱེད་པའི། །མཁས་དང་གྲུབ་པར་སྒྲོམ་པ་རྣམས་མཐོང་ཆོ། །བསམ་
བཞིན་སྒོ་བདེ་བྱ་བཏང་ང་རེ་སྦྱིད། །ད་ནི་ཤི་ཡང་སྒྲ་མ་སྒྲོམ་བཞིན་འཆི། །གསོན་ཡང་སྒྲ་
མ་སྦྱི་བོར་སྒྲོམ་བཞིན་སྔོད། །གཏན་གྱི་མདུན་མ་གྱུ་བཞིར་ལེགས་ནས་གདལ། །བཀའ་དྲིན་
ཆེའི་རྩེ་བཅུན་སྒྲ་མ་མཆོག། །གསོལ་བ་འདེབས་སོ་དྲིན་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྩེ། །བྱིན་གྱིས་སྒྲོབས་
ཤིག་གྲུབ་མཆོག་སྒྲ་མ་རྩེ། །པ་རྩེས་བྱ་ཡིས་ཟིན་པར་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབས། །ཞེས་དང་། མ་ནོར་
ལམ་སྟོན་འཇམ་མགོན་སྒྲ་མ་དང་། །མཆོག་ཐུན་དངོས་གྲུབ་སྟོལ་བའི་ཡི་དམ་ལ། །དབྱེར་
མེད་སྦྱི་བོའི་(༥༩ན)གཙུག་དང་སྦྱིང་དབུས་སྒྲོམ། །གཏན་གྱི་མགོན་སྦྱབས་རྟེན་པས་སྒོ་
རེ་བདེ། །གོང་ན་གཉའ་གཞོན་དཔོན་པོའི་འཇིགས་པ་མེད། །འོག་ན་འབངས་འཁོར་སྦྱོང་
དགོས་སེམས་ཁུར་མེད། །དངོས་འཛིན་བཤེགས་པས་དག་གཉེན་རང་སར་ཞི། །ཅི་བྱས་
མདུན་མ་ལེགས་པས་སྒོ་རེ་བདེ། །བདུད་དང་སྤྱི་གྲོགས་དབང་དུ་མ་སོང་བར། །སྒོ་
གསུམ་བཅས་མཆོམས་མིག་འབྲས་ལྟར་བསྐྱང་ཤིང་། །རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ལམ་ལ་སྟོབ་
བྱེད་པ། །བསམ་བཞིན་ཞེ་སྒོ་གཙང་བས་སྒོ་རེ་བདེ། །ལྷག་པར་སྟོན་པ་ཐུགས་རྩེ་ཅན་དེ་
ཡིས། །བཅེ་བས་བཅས་པའི་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་ཁྲིམས་རྣམས། །ཁ་ཞེ་ངོ་སྟོག་མེད་པར་
བསྐྱང་བྱེད་པ། །ཤུགས་སྤྱི་གྲུང་པ་ང་རེ་དགལ། །བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཆོས་རྣམས་

ཀུན་གྱི་དོན། །རང་རྒྱུད་གདུལ་བའི་ཐབས་སུ་བྱེད་བྱས་ནས། །རྟག་ཏུ་བསལ་གསུང་ཉིད་ལ་
བཅོན་བྲེད་པ། །བསམ་བཞིན་ཁོ་ཐག་ཆེད་པས་ཞེ་སྒོ་བདེ། །སྤར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་
མཆིས་གྱི་བར། །འཇམ་མགོན་སྒྲ་མ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་ལས། །ལྷག་པའི་རེ་ས་གཞན་དུ་
མི་འཆོལ་བས། །པ་རྗེས་བྱ་ཡིས་ཟེན་པར་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབས། །ཞེས་དང་། དེར་ནས་བཟུང་
སྟེ་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །འཇམ་མགོན་སྒྲ་མ་མཉེས་པ་ལྟར་བྲེད་ཅིང་། །རྒྱལ་བའི་དམ་
ཆས་མ་ལུས་འཛིན་(༥༩བ)པ་དང་། །སྤྲད་ཅིག་ཅམ་ཡང་སྟོད་པ་མེད་གྱུར་ཅིག །རང་གི་
དོན་དུ་མཐོ་རིས་དཔལ་དག་ཀྱང་། །རྩ་ལྷར་འདོར་ཞིང་གཞན་གྱི་དོན་དག་ཏུ། །དཔྱལ་བའི་
མེ་ཡང་རབ་བསིལ་བད་མཆོ་ལྟར། །མཐོང་ནས་སྟོ་དགས་འབྲུག་པ་ཉིད་གྱུར་ཅིག །བྱང་
ཆུབ་སེམས་གཉིས་ཆེས་ཆེར་སྟོབས་རྒྱས་ཏེ། །ནམ་མཁའི་མཐས་གདུགས་གྱུར་པའི་སེམས་
ཅན་རྣམས། །བདག་ཉིད་གཅིག་ཕྱས་སྟོལ་བར་བྲེད་པ་ལ། །སྟོང་སྟོབས་ནམ་ཡང་ཞུམ་པ་
མེད་པར་ཤོག །མདོ་སྒྲགས་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་བཅས་པ་རྣམས། །གདམས་པའི་
མཆོག་ཏུ་ཤར་བའི་མན་ངག་གིས། །འགྲོ་ཀུན་ཡང་དག་ལམ་ལ་འཁྲིད་པ་ལ། །འཇམ་མགོན་
སྒྲ་མ་ལྟར་བདག་གྱུར་ཅིག །རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཀུན་གྱི་མཛད་པའི་ཁུར། །བདག་གིས་
ལྷག་བསམ་སྤག་པར་རབ་བྱེད་ནས། །འགྲོ་འདི་སྲིད་པའི་མཆོ་ལས་སྟོལ་བ་ལ། །མགོན་
པོ་སྤྲལ་མེ་ཅན་དང་མཚུངས་པར་ཤོག །བདག་ལ་སྟོང་ནས་དད་པར་བྲེད་པའམ། །ཁྱོ་བའི་
སེམས་གྱིས་མི་སྟན་བརྗོད་ཀྱང་རུང་། །བཟང་ངན་འབྲེལ་བ་ཐོགས་པ་མ་ལུས་པ། །ཐམས་
ཅད་བྱང་ཆུབ་ལམ་ལ་འགོད་པར་ཤོག །རི་ལྷར་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་ཡིས། །འགྲོ་བའི་
ཉེར་འཆོ་བྲེད་པ་རི་ལྷ་བར། །བདག་གི་སྟོ་གསུམ་སྟོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །ལུས་ཅན་
ཀུན་གྱི་ཉེར་(༥༥ན)འཆོར་འགྱུར་བར་ཤོག །ཅི་ཤིང་ནགས་ཆལ་ལོ་རྟོག་མ་ལུས་པ། །ས་
ལ་བཞེན་པས་འབྱུང་ཞིང་འཕེལ་བ་ལྟར། །ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་པན་བདེ་མ་ལུས་པ། །བདག་
གི་ལྷག་བསམ་མཐུ་ལས་འབྱུང་གྱུར་ཅིག །ཅེས་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྲལ་རྒྱུད་ལ་ལམ་སྟན་

མོང་པ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བྱུག་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྩོམ་ཐེག་པའི་ཉེ་ལམ་ལ་བརྟེན་
ཏེ། ཉམས་ཉོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྤངས་པ་བཞིན་དུ་འཁྲུངས་པ་ན། རྩོམ་ཐེག་ཉིད་ཆེན་
པོའི་ཉོགས་བརྩོན་ལས། རང་གི་དགོ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བྱེད་དང་། །རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་
སྐལ་བཟང་མང་པོ་ལ། །འཇུག་སྒོ་མ་ཞོར་ཚུལ་བཞིན་བསྟན་པའི་བྱིར། །རང་གི་ཉོགས་
པ་བརྩོན་པ་འདི་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་རང་ཉིད་གང་
ནས་གཤེགས་པའི་ལམ་རྣམས་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་འཇུག་སྒོ་མ་ཞོར་ཞིང་གོ་
རིམ་མ་འཁྲུགས་པར་འདོམས་པའི་ཆེད་དུ་གསུང་རབ་ཀྱན་གྱི་བརྩོན་བྱའི་སྤྱིང་པོ་བསྟུས་ཏེ་
ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་གྱི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་
མཛད་པ་དང་། རྣམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་སྟུག་
བསྐལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཆེད་དུ་དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་དང་བཅས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་(༥༥བ)གང་བསྐྱབ་པའི་སྒྲོན་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་པར་སྒོར་
བའི་སྤྱིང་སྟོབས་ཀྱི་ཁུར་བཟུང་སྟེ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པ་མཐའ་དག་འགྲོ་བའི་ཉེར་
འཆོ་གཅིག་ཕུ་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་པ་འདྲིན་ཅིང་སྤེལ་རུས་པའི་ཐུགས་སྒོན་གྱི་
མཆོམས་སྒྱུར་གནད་དུ་སྤྲིན་པ་མཛད་དོ། །དེ་ནས་སྤྲུགས་རམས་པའི་ཡོན་བདག་རྣམས་
དང་། དགོ་སྒོར་སྒོ་བཟང་བསྟན་དར་བཅས་ལ་སྤྲུགས་རམས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་རྒྱུགས་
སུ་ཁོང་པ་རང་ལ་དད་ལྡན་གཞན་གྱིས་འབུལ་སྒྱུར་བྱུང་བའི་སྐྱེ་ཆས་ཆེ་བ་ཅི་ཡོད་པ་རྒྱ་
བྲས་པའི་གསེར་གདུང་ཞིག་བཞེང་རྒྱ་དང་། དུར་ཁང་ལ་གདུང་འབུམ་བཞེང་རྒྱ་སོགས་
ཀྱི་བཀའ་མངགས་མཛད་དེ་རྩོམ་ཐེག་མཆོག་སྟབས་སུ་དཀར་གྱི་མཁའ་འགྲོའི་གསང་
ཐུག་ཏུ་ཐེབས་ཏེ་ལོ་ངོ་གསུམ་གྱི་རིང་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས། གནས་འདི་སྔོན་བྱོན་དམ་
པ་མང་པོས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་མ་ཟད། རྩོམ་ཐེག་རང་ཉིད་ཀྱང་ལོ་ངོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་
བཞུགས་ཏེ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཉོགས་པ་མཆོག་བརྟེས་པའི་གནས་ཡིན་གཤིས་གནས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་ལ་བསྟོན་པ་བྱུང་བའི་སྤྱི་དབང་ས་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། སྐབས་འདིར་
སྤང་ཕྱག་དང་། སྤང་རྒྱ་གི་ཕྱག་། གཙུག་ཕྱག་ནམས་སྤྱི་ཡང་ཐུགས་དམ་གང་འཕེལ་གྱིས་
བཞུགས་ཏེ་གནས་ངེས་མེད་ལྟ་བུ་(༥༦)མཛད་ཅིང་། །གཙུག་ཕྱག་དུ་བཞུགས་དུས་སྤྱིད་
གོང་རྒྱུ་མཐོང་སྟོན་པ་དང་། བག་མོ་ལྟ་སྤྱིང་པ་གཉིས་ལ་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་དང་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཁྲིད་ཀྱང་གནང་། ཁོ་པ་ནས་ཀྱང་དེ་ཕྱིན་ལ་སྤྱི་མི་སེར་ལ་བྱམས་སྤྱོད་
དང་། རྣམ་དཀར་མཆོད་རྒྱུ་ལ་རེ་བཙོན་བྱས་པས་སྤྱི་མ་ཉིད་གཞན་སེམས་འདུལ་བ་ལ་
མཆོག་དུ་མཁས་པའི་བྲགས་པས་ས་སྤྱིང་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏོ། །གཞན་ཡང་རྩེ་འདི་ཉིད་བྱ་
བལ་གྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཁོ་ན་ལ་གནས་པས་དེ་སྟོན་དུ་གཞན་གྱིས་བསྟོན་བཀྱར་བ་ཅི་བྱུང་
རུང་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྲུང་གནས་སྤྱི་དགོངས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་གནས་སྤྱི་ལྟོས་ནས་
སྤྱི་གྱིས་གཟིགས་པ་ཅམ་ཡང་མི་མཛད་ཅིང་། རང་ཉིད་མི་ཉམས་པའི་གདེངས་དང་ལྟན་
པ་ན་རྒྱ་བྱ་ལོ་ཕྱིན་ནས་ཞི་གསོན་གྱི་དོན་དུ་འབྱུང་སྤྱོད་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་དང་དེ་
དག་གི་ཆོགས་རྩེགས་པའི་ཆེད་དུ་བཞེས་ཏེ་ཏིལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡང་ཕྱི་འབྲུང་མེད་པར་
མཛད་པས་དངོས་པོ་ཆེ་སྤྱི་དུལ་ཐོག་དུ་པབ་པར་དུལ་སྤང་བྱག་ཅུ་སྟོར་བྱུང་ཞིང་། དེ་
ལ་རྒྱ་བྱས་ཏེ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་འཕགས་པོད་ཀྱི་དམ་པ་མང་
པོས་མཛད་པའི་སྤྱོད་ལམ་རིམ་གྱི་སྟོར་དང་ཉམས་མཁྱུར་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་རིམ་པ་མང་
པོ་ཕྱགས་གཅིག་དུ་སྤྱི་བས་ཏེ་ཆོས་སྤྱི་འཛད་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྤྱིལ་(༥༦)ཕྱིར་པར་དུ་བཞོས་
ནས་འཕྲིན་ལས་དར་ཆ་ཆེ་བའི་བྱེད་སྤྱི་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེར་འབྱུལ་བར་མཛད་པས་
དཔེན་གནས་དཀར་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཅེས་ད་ལྟ་ཕྱར་བྱ་སྤྱི་གཙུག་ཕྱག་པ་འདི་ཉིད་སྤྱི་བ་པར་
མཛད་དོ། །

སྤྱི་པ། གཡུ་ཡི་མདངས་འཛིན་ནགས་ཀྱི་སྤྱི་ལྟོངས་སྤྱི། །རི་དྲགས་ཅེ་ཞིང་ཉལ་
འགོ་དབངས་སྤྱི་སྤྱི་ག། །མ་ལ་ཡ་ཡི་བྱི་བསྤྱི་འབྱུལ་བའི་དབྱས། །རྩོ་བའི་སྤྱི་ལ་རྒྱང་མཛོན་

པར་ཉམས་དགའ་བར། །ཆེ་འདིའི་འདུ་འགོད་ཟང་ཟེང་ལོག་འཆོ་དང་། །ངན་སྒྲིད་སྤྲིག་
པའི་གྲོགས་ལས་རབ་བྱེད་ནས། །སྒྲོག་འཆོ་ཅམ་གྱི་ཟས་གོས་དང་བཅས་ཏེ། །ཅེ་གཅིག་
བྱང་ཚུབ་སྒྲིབ་པོར་སྒྲིད་པར་མཛད། །དེ་ཆེ་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་ཡིས། །ཐུགས་
ཀྱི་བང་མཛོད་ཡོངས་སུ་གང་བ་ན། །ཕུལ་བྱང་ཟད་པ་མེད་པའི་ནོར་མཆོག་གིས། །བསྟན་
འགྲོའི་དབུལ་བ་སེལ་མཛད་ཁྱོད་ཉིད་བསྟུགས། །

དཔལ་ལྡན་སྒྲ་མ་དམ་པ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག་བཀའ་ངེན་
གསུམ་ལྡན་ཡོངས་འཛིན་བརྟེན་ཏེ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་
སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བཛོད་པ་བྱབ་བསྟན་པསྟོ་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྲེད་ཅེས་བྱ་བ་
ལས། སྒྲ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་རྣམས་དབེན་པའི་གནས་དུ་མར་དཀའ་སྤྱད་སྤྱག་རུས་ཀྱི་
སྟོན་པ་ཐུགས་ཉམས་(༥༦ན)སུ་བཞེས་པའི་རྟོགས་བཛོད་དེ་སྐབས་གསུམ་པའོ།། །།

སྐབས་བཞི་པ།

༡༽ མཐའ་ཁོབ་ཏུ་དགེ་འདུན་སྡེ་མང་དུ་བཅུགས་ཏེ་དགའ་ལྡན་
སྐབ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཚུལ།

དེ་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲགས་པས་ཡངས་པའི་ལོ་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་
ཁྱོད་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པ་ན་སྐབས་སུ་རེ་བའི་འགོ་བ་མང་དུ་འདུས་ཤིང་། ཁྱད་པར་བཟ་ཤིས་
ལྷན་པོ་ནས་གྲུ་གོ་དཀར་ཆེན་སྒོ་བཟང་དགེ་འདུན། དཀར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆེ་རིང་། དཀར་
ཆེན་ཡེ་ཤེས་བསོད་ནམས། ལྷ་ཅེ་དགེ་སྒོར་ཡེ་ཤེས་ལྷན་གྲུབ་སོགས་མེ་འདིའི་གསུང་གི་
བདུད་ཅི་དོན་གཉེར་གྱིས་འདུས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཅུ་སྟོར་ཞིག་དང་། རྗེ་བྱང་
ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཁང་ཆེན་སོགས་དད་ལྡན་གཞན་མང་པོ་དང་། བད་ཆལ་དགེ་སྒོར་
བསྐྱལ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རྣམས་རྒྱལ་ལ། རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་གོང་མ་དང་། ལྷ་མ་བྱམས་པ་རིན་
པོ་ཆེ་གཉིས་ནས་ཆེ་ཕྱི་མ་ལ་པན་པའི་ཆོས་ཤིག་བྱེད་ན་རྗེ་འདིའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་
དཔེན་པ་བསྟེན་པ་ལེགས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་ཕེབས་པར་བརྟེན་ཁོ་པ་ངོ་གཡོག་དང་། གཞན་
ཡང་དད་ལྡན་མང་པོས་རྗེ་ཉིད་ད་ལྟའི་བཞུགས་གནས་འདིར་བཞུགས་ན་ས་མཐོ་ཞིང་ཡུལ་
གཉན་པ་དང་། ཐབ་དང་གངས་རུད་སོགས་ཀྱིས་སྐྱབ་གནས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཆགས་སྐབ་པ་མི་
འདུག་པས། དེས་པར་མ་ཉི་ལ་ཁར་ཕེབས་ཏེ་གནས་གཞི་གསར་དུ་བཅུགས་ནས་གདུལ་
བྱ་རྣམས་(༥༧བ) ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་དགོས་པའི་གསོལ་བ་ནན་ཆེར་བཏབ་པ་
ན། རྗེ་ཉིད་སྟོ་གསུམ་གྱི་སྟོད་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་མ་ཁོ་ནའི་བཀའ་བཞིན་མཛད་པས། དུས་
དེར་ཡང་རང་གི་སྒྲ་མ་ལ་མ་ཞུས་པར་བྱ་བ་གལ་པོ་ཆེ་དེ་ཐད་རང་མཆོམས་སུ་བབྱིད་པ་

ནི་མི་རིགས་སོ་སྟེན་དུ་དགོངས་ནས་གསང་སྟངས་སུ་ཕེབས་ཏེ་རྒྱལ་མཆོག་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པ་རྗེ་བཙུན་སྟོ་བཟང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དེ་ཉིད་དང་། རྗེ་བཙུན་དག་དབང་བྱམས་
པ་གཉིས་ལ་མ་ཉི་ལ་ཁར་དགོན་གནས་བཏབ་ན་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་མིན་
བཀའ་འདི་ཞུ་བར་མཛད་པས། རྒྱལ་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏུ་དབྱེས་ནས་སྟོགས་དེར་བསྟེན་གནས་
གསང་དུ་བཅུགས་ཏེ་འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་སྟེལ་ལ་སྟོན་སྟོབས་བསྐྱེད་
དགོས་པའི་བཀའ་དང་། འཇམ་དབྱངས་སྤྱི་ནང་དང་། རྣལ་འབྱོར་མ་བཅས་ཀྱི་རྗེས་གནང་
ཡང་གནང་། ལྷ་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་བཀའ་བཞིན་དུ་དགོན་
གནས་གསང་དུ་བཅུགས་ཏེ་དཔེན་ས་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་མཐའ་ནས་རྒྱས་པ་ཞིག་བྱེད་
དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་བཟང་པོ་ཕེབས་པར་བརྟེན། ར་ཆོད་ལྷན་ཞེས་པ་ཡིང་མོ་པག་གི་ལོ་
ལྷ་བ་བརྒྱུད་པའི་ཡར་ཆེས་ལ་མ་ཉི་ལ་ཁར་ཕེབས། ཆེ་འདི་སྟོན་བཏང་གི་(༥༩ན)བྱ་བལ་
སྟོན་གསུམ་ལྷན་པའི་འཁོར་ཉི་ཤུ་ཅམ་འདུས་པ་ན་གནས་འདིར་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་
ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་རྒྱན་འཇུགས་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ཕྱིན་ཆད་རྗེ་ཉིད་ལ་འབྲལ་སྟེར་
བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཆང་མ་སྤྱིར་དགོན་མཆོག་གི་མཆོད་རྒྱན་དང་། ཁྱད་པར་དགོ་
འདུན་ཉིད་མཆོད་པའི་ཡུལ་བཟང་བར་དགོངས་ནས་དགོ་སྟོང་སྟོ་བཟང་དབང་བྱུག་གཉེར་
དུ་བསྟོས་ནས་ཐ་ན་རྩ་ཐུན་གཅིག་གས། འབྲས་ཕུལ་གང་ཅམ་བྱང་ཡང་དགོ་སྟོང་རྣམས་
ཀྱི་འཆོ་ཐེབས་ཁོ་ནར་གཏོང་བ་མཛད་དེ་ཆོས་དང་ཟང་ཟེང་གཉིས་ཀའི་སྟོན་གཅིས་པར་
བསྐྱངས་པས། ཕྱིས་ནས་སྐབ་གནས་དགོ་འདུན་དང་བཅས་པ་རྗེ་རྒྱས་ཀྱིས་ས་མཐར་ཞུ་
སེར་གྱི་བསྟན་པའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཆད་མས་གྲུབ་པ་འདི་ཡིན་ཞིང་། ཞིབ་པ་ནི་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ནས་འཁོར་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མའི་བཤད་ལུང་དང་། སེམས་བསྐྱེད་
མཆོད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་དེ་གནས་འདིར་འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་

རྟེན་འབྲེལ་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསྒྲིགས། ཞེ་བཞི་པ་མེ་བྱི་ལོ་དགེ་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་སྒོ་
མཆོར་དང་བཅས་པ་བཀོད་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་གསར་བཞེང་དང་རུང་ཁང་གིན་རྒྱབས་
སོགས་(༥༩བ)ཀྱང་འདུལ་བ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མཛད། བད་ཆེལ་དགེ་སྦྱོང་ལ་བཀའ་གནང་
ནས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་སྐུ་བརྟན་མི་ཆད་ལྷག་ཙམ་དང་། བྱམས་
འཇམ་དབྱངས་གཉིས། ལྷ་མ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་དང་། ལྷ་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་
གྱི་སྐུ་བརྟན་གསར་བཞེང་མཛད་ཅིང་། གཞན་ཡང་ལྷ་མ་ཐུགས་རམས་པའི་གསོལ་བ་
འདེབས་རྟེན་དུ་བཞེངས་པའི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་བརྟན་དང་། ཐུགས་རམས་པའི་གསེར་
གདུང་། བད་ཆེལ་དགེ་སྦྱོང་གི་དད་རྟེན་དུ་བཞེངས་པའི་རྗེ་རང་ཉིད་གྱི་སྐུ་བརྟན་སོགས་
རྟེན་གསར་བཞེང་རྣམས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཐུག་ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེ་དང་ཕྱོགས་
མཚུངས་སུ་གཉའ་ནང་ལོ་བ་བད་ཆེལ་བ་མགོན་པོ་རྗེ་རྗེ་དབང་འཛིན་གྱིས་ཅན་དན་དམར་
པོ་ལས་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ཐུག་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐུ་བརྟན་ཐུན་གཟིགས་དང་བཅས་པ་
ཞིག་འབུལ་མི་བཏང་བར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཇུག་སྒོ་འགྲིག་པར་དགོངས་ནས་ཐུགས་དབྱེས་
ཉམས་ཆེན་པོས་མགོན་པོའི་སྤང་བརྟན་འདི་ཉིད་འདུ་ཁང་གི་ཐུག་ཏུ་འཛིག་པར་མཛད་དེ་
དགོན་གནས་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པའི་སྤང་མར་མངའ་གསོལ་ཡང་མཛད། མགོན་པོའི་
སྐུ་བརྟན་འདིའང་བྱིན་རྒྱབས་གྱི་གཟི་འོད་འབར་ཞིང་དམ་ཆོག་དང་ལྷན་པ་(༥༩ན) རྣམས་
ལ་འཕྲིན་ལས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལས་བསྒྲོག་པ་རྣམས་ལ་རྟགས་མཆོན་ངན་
པ་སྒོ་བྱར་དུ་སྟོན་པ་སོགས་ལེགས་ཉེས་སྤངས་འཛིན་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཤིན་ཏུ་ཐུར་བ་ཞིག་
ཡོད་དོ། །

དེ་ལྟར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་རྣམས་ཆོགས་སུ་ཚུད་པ་ན་
དཔལ་རྗེ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་དགྱིལ་འཁོར་ཞལ་བྱེ་སྟེ་དཔོན་སྒོའ་ཆང་མས་དགེ་
ལེགས་རྒྱ་མཆོའི་ཆར་འབབས་གྱི་སྒོ་ནས་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པར་མཛད་པས་

དམ་ཚིག་པ་སོ་སོ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་ཐེམས་པའི་མཚན་མ་ཡང་གསལ་བར་གཟིགས། གནས་
དེའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཞབས་བཀོད་དེ་མདོ་སྡེ་བསྐྱལ་བཟང་གི་ཟབ་བཤད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་སྟོན་
སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་བྱུགས་བསྐྱེད་དེ་གཏུལ་བྱའི་དོན་དུ་བྱ་དགའ་བའི་སྟོང་པ་མཛད་པ་
རྣམས་ཉམས་ལེན་དང་སྦྱར་ཏེ་འདོམས་པར་མཛད་པས་ཆོས་ཉན་པ་ཀུན་ཀྱི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ཐེབས་ཤིང་། སེམས་བསྐྱེད་དེ་ལས་མ་ཉམས་པར་ལམ་གོང་
དུ་བགྱོད་ཐུབ་པ་ཤིས་ལྟག་བྱུང་ངོ་། །

དེ་ནས་བྲག་ཁ་ཐེག་ཆེན་གླིང་གི་གནས་གཞི་འདི་ཉིད་སྤྱད་མེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་
དང་དཔང་ལོ་རྩ་བ་སོགས་ཀྱིས་བྱིན་བྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་། རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་བའི་སྤྱད་མེ་སྤྱད་སྤྱད་
སྤྱད་རམས་(༥༩བ)པ་བཤེས་གཉེན་རྣམ་རྒྱལ་ཀྱིས་གནས་གཞི་བཟུང་སྟེ་བཤད་སྐྱབ་འཕེལ་
བ་བྱུང་འདུག་པ་དང་། དེ་རྗེས་རྗེ་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་བའི་སྟོན་རྒྱུད་དགེ་བཤེས་སྟོན་བཟང་
ཆོས་འཁོར་ཀྱིས་བཞུགས་འདུག་ཀྱང་། བྱིས་ཁོང་གི་སྤྱི་ལ་པོ་ཅམ་ལས་བྱ་སྟོན་སྟོན་མཁན་
མེད་པས་གནས་དེ་དམ་པ་མང་པོས་བྱིན་བྱིས་བརྒྱབས་པར་སོང་གཤིས་དགའ་ལྡན་སྟན་
རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱ་ཞིག་གསར་འཛུགས་མཛད་བཞེད་ཡོད་པའི་ཐོག་པད་ཆལ་དགེ་སྟོང་ན་མཐོ་
བའི་ས་དཔའ་བ་ཞིག་ཏུ་སྟོང་འདུན་ཡོད་པ་བཞིན་ཁོ་པ་བྲོགས་བཅས་བྲག་ཁར་འཛིག་པ་
མཛད། མེ་སྤྱང་རྒྱ་བ་བཙུ་བའི་ཆོས་བཙུའི་ཉིན་རྗེ་ཉིད་འཁོར་དང་བཅས་པས་ཀྱང་ཞབས་
ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་བཟ་ཤིས་ཀྱི་གསོ་སྦྱང་དང་རབ་གནས་བསྐྱུས་པ་མཛད་དེ་དགའ་ལྡན་
སྐྱབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱིགས། ཞེ་དུག་པ་ས་སྟག་ལོ་བཟ་ཤིས་
ལྡན་པོར་ཕེབས་ཏེ་སྤྲ་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་བྱང་དུ་རྒྱ་རོ་ཆོས་དུག་གི་འཁྲིད་སོགས་ཟབ་
ཆོས་མང་དུ་གསན། གཞན་ཡང་སྤྲ་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེས་ཞབས་བསྐྱལ་ཞུ་བ་མཛད་
པར་བརྟེན་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ལྷའི་ཉིན་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བཟ་ཤིས་ལྡན་པོའི་
ཆོགས་ཆེན་ལ་ལམ་རིམ་བཀའ་འཁྲིད་ཀྱི་ཐོག་མ་གནང་བའི་མན་ངག་ཀྱང་གསན། དུས་

འདིར་ཇེ་(༤༠ན)བྱམས་པའི་མཚན་ཅན་ནས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་དངོས་འབྱུང་མཛད་པ་
ན་སྐར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་གསན་བཞེས་ཞབས་འདེགས་ཁྱུ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པས་
དུང་འདི་དག་སྒྲོང་གིས་ཕྱུལ་ཞིག་ཅེས་ཇེ་འདིའི་ཕྱག་རྟུ་དུང་དཀར་པོ་དར་སྒྲ་ལྗེའི་འདོགས་
བཅས་ཤིག་གནང་སྟེ་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱེགས་པར་མཛད། ཆེས་དགྲའི་ཉིན་ཇེ་རང་ཉིད་ལ་
འབྱུང་སྒྲུང་བའི་དད་ཇུས་ནམས་སྒྲ་མ་ནམ་གཉིས་སུ་བར་བེད་གི་མཚན་སྤྲིན་དུ་
བསྟར། འདི་སྐབས་དབེན་དགོན་དུ་ཕེབས་ཏེ་དོན་གཉེར་ཅན་ནམས་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་
གྱི་འཁྲིད་སོགས་ཐབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་སྦྱུལ། གཞན་ཡང་ཐབ་མོ་དབྱུ་མའི་ལྷ་འཁྲིད་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་སྟོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་ཞལ་ལུང་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྟོ་ཇེ་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་གནད་
གསལ་བར་སྟོན་པའི་མན་ངག་ཟུང་འཇུག་གཞལ་མེད་ཁང་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཉེ་ལམ་སོགས་
གྱི་ཚུམ་པ་ཡང་མཛད། རྒྱ་བ་བཞི་པའི་ནང་དབང་ཕྱོགས་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཏུ་གྲོ་གྲོ་
ལུང་སྐྱུ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཕེབས། ཇེ་འདིའི་མཁས་བཙུན་
བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟན་པ་གསན་པས་དཔལ་རི་པོ་དགའ་ལྷན་པའི་ཐབ་ཆོས་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་ནམས་གསན་པར་བཞེད་(༤༠བ)དེ་གདན་ཁྱའི་མི་སྒྲ་
འབྱོར་བ་ན། ཞམ་འབྲིང་པ་ནམས་དང་དབེན་དགོན་གྲུ་དམངས། ཡོན་བདག་པད་ཆལ་བ་
སོགས་ནས། ལུང་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱུ་དབང་ཆེས་པས་ཇེ་འདིའི་ལེགས་བཤད་གྱིས་ཐུགས་
འཕྲོགས་ཏེ་དབང་ཕྱོགས་སུ་གདན་བྲངས་དོགས་གྱིས་གནས་གཞན་ཞིག་རྟུ་བྱོལ་ཏེ་མཛལ་
འཕྲད་མ་གནང་བ་ལེགས་ཚུལ་གྱི་སྟན་ཁྱུ་བྱས་པར། ཁོ་བོའི་སྒྲ་ཐག་མགོ་ལ་དགྱིས་ཏེ་སྟེ་
བ་མི་ཆེན་ནམས་གྱི་ལག་པར་སྒྲ་ཡང་ཤོར་མ་སྟོང་། ད་ཡང་སྤྲད་མི་ཡོང་། འཇམ་མགོན་
སྟན་བརྒྱུད་གྱི་མན་ངག་ནམས་དབང་ཕྱོགས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ལ་འབྱུང་ཐུབ་ན་ཁྱུ་རང་
གི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲད་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བ་མང་པོ་ལ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
འབྱུང་བའང་སྤིང་གསུངས་ཏེ། དབེན་དགོན་ནས་བཟམས་ལྷན་དུ་ཕེབས། ཇེ་ལུང་སྐྱུ་རིན་པོ་

ཆེར་དགའ་ལྡན་ཕྱག་རྒྱ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་འགྲོའི་འཁྲིད་ཆེན་བཞི་དང་བཅས་པའི་མན་ངག་
རྣམས་བྱམ་པ་གང་བྱེད་ཚུལ་དུ་འབུལ་བར་མཛད་པས། རྗེ་འདིའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བླ་བ་སྤྱང་
ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཐུགས་འཕྲོགས་ཏེ། མདོ་སྤྲུལ་གྱི་དཀར་བའི་གནས་འདི་གཏུགས་
རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། གང་གསན་པའི་མན་ངག་རྣམས་བྱིས་ཡི་གེར་འཁོད་པ་ཞིག་དགོས་
ཞེས་བསྐྱེད་མ་མཛད་པ་ན། དགའ་ལྡན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་འཁྲིད་ཡིག་སྟོན་བརྒྱུད་ལམ་བཟང་
གསལ་བའི་སྤྱོད་མེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྒྱལ་སྤྲུལ་ཞི་བ་ལྟེན་གཞུང་ནས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་
བདག་གཞན་མཉམ་བཞེད་སྒོ་ནས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བའི་གདམས་ངག་ཐེག་ཆེན་སྒོ་
སྦྱོང་གི་འཁྲིད་ཡིག་བདུད་ཅིའི་སྟེང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ལམ་གྱི་དཀར་གནས་
ལ་བྱི་བ་མཛད་པའི་ལན་བཅུ་དོན་སྤྱང་བ་སོགས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། གཞུང་འདི་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ལྟ་ཁམས་སོག་གི་ཡུལ་དུ་དགའ་ལྡན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་
ཉམས་སུ་ལེན་མི་ཤིན་ཏུ་མང་བས་རྗེ་འདིའི་གསུང་གི་སྒྲེགས་བཅ་རྣམས་ཀྱང་ལོ་ལོ་བཞིན་
བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་སྤྱད་ཐོགས་སུ་གདན་ཞུ་བྱེད་པ་ཀྱང་གིས་མདོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་འདི་ཡིན་
ནོ། །དེ་ནས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྲེན་པའི་ཞབས་བྱུང་དུ་དཔལ་རྗེ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་
ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་དམར་འཁྲིད་རྒྱས་པར་གསན་ཅིང་སྦྱ་ལུས་མཆོད་པའི་སྐྱབས་བྱི་ནང་
གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་སྤྱོད་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པས་མཆོད་པར་མཛད། འདི་
སྐྱབས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མ་ཉི་ལ་ཁའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་བཀྲ་ཤིས་བསམ་གཏན་
སྤྱིང་ཞེས་པའི་མིང་དང་དེ་དང་མཐུན་པའི་གནས་བསྟོད་མཛད་པའི་ལུང་ཡང་སྦྱུལ། དེ་ནས་
སྦྱིད་གྲོང་དུ་ཕེབས་ཀྱང་སྟོན་པ་བྱུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུ་བརྙན་(༤༡བ)ན་བཟའ་དང་བཅས་
པ་ཞིག་དར་དཀར་པོས་ཕྱི་བས་ཏེ་ཕྱག་རྒྱ་གནང་ནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་སྐུ་ཆེ་ཡུན་དུ་
བརྟན་པ་དང་། དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལའང་སྒོ་དང་འཆམ་པའི་མན་ངག་འཆད་སྤེལ་སོགས་
བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་བའི་མཛད་འཕྲིན་གོང་འཕེལ་དུ་སྦྱོང་དགོས་པའི་བཀའ་

ཡང་ཐེབས། འདི་སྐབས་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་དོན་གཉེར་ཅན་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོར་སྒྲ་མ་མཆོད་
པའི་འབྲིད་ཞིབ་རྒྱས་སྟུལ་བས་དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་འདིའི་བསྟུས་དོན་ཡི་གེར་
འཁོད་བ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་བརྟེན། སྒྲ་མ་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་འབྲིད་
དམིགས་གྱི་བསྟུས་དོན་སྟན་བརྒྱད་གཉེར་མཛོད་འབྲེད་པའི་ལྷེ་མིག་ཅེས་བྲ་བ་འདི་ཉིད་
བཀའ་རྩིས་ཡང་མཛད། དེ་ནས་ལྷ་ཅེ་རྫོང་སྟོད་ནོར་བུ་དགའ་ལྷན་པ་ནས་ལུང་རྩེ་བྱང་གིས་
བསོད་ནམས་གྱི་ཞིང་དུ་གདན་པུངས་ཏེ་མཆོད། དུས་དེར་དད་ལྡན་གྱི་སེར་སྐྱ་བརྒྱ་ཕྱག་
ཅམ་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་མན་ངག་དང་། སེར་སྐྱ་སྟོང་དུ་ཉེ་བར་སྟོན་སེམས་
ཆོགས་འཛིན་ཚུལ་ཡང་རྒྱས་པ། རབ་འབྱམས་པ་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་སོགས་དོན་གཉེར་
ཅན་བརྒྱད་ལ་བསྟན་རྫོགས་ཀྱང་སྟུལ། དེ་ནས་དིང་རི་སྒང་སྟོར་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་
ཐེབས། བ་དམ་པའི་སྐྱ་བརྟན་ང་ཐེམ་མ་སོགས་ཉེན་རྣམས་ལ་(༦༩ན)མཆོད་འབུལ་དང་། བ་
དམ་པ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟོད་པའི་ཆོག་བཅད་ཀྱང་མཛད་དེ་དད་ལྡན་འགའ་ཞིག་ལ་ལུང་
ཡང་སྟུལ། དེ་ནས་གཉའ་ནང་ཞོ་བ་པད་ཆལ་བས་བསོད་ནམས་གྱི་ཞིང་དུ་གདན་པུངས་ཏེ་
མཆོད། ཞོ་བ་དོ་གཡོག་དང་། འཕེལ་རྒྱས་སྤིང་གི་དགོ་འདུན་རགས་བསྟུས་ལ་བྱང་ཆུབ་
ལམ་གྱི་རིམ་པའི་འབྲིད་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་བཅས་རྒྱས་པར་སྟུལ། གནས་དེར་
ལྷུང་མཛད་ཡེ་ཤེས་གྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པར་མཆོད་གཏོར་འབུལ་ཚུལ་དངོས་བྱུང་གྲུག་
འབྱུང་སོགས་གྱི་རྩིས་པ་ཡང་མཛད། དེ་ནས་གཉའ་ནང་འཕེལ་རྒྱས་སྤིང་འདུས་སྤྱིས་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་བཞིན་དགོན་གནས་སུ་ཐེབས་ཏེ་ཆོགས་པར་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་མན་ངག་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མར་བྲགས་པའི་ཟབ་འབྲིད་དང་། དོན་གཉེར་ཅན་
འགའ་ཞིག་ལ་བསྟན་རྫོགས་ཀྱང་སྟུལ། དེ་ནས་སྤྱིད་གྲོང་མ་ཉི་ལ་ཁར་ཐེབས། གཙུག་ལག་
ཁང་ལ་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྤིང་ཞེས་པའི་མཆོན་འདོགས་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ལམ་
རིམ་གྱི་འབྲིད་སེམས་བསྐྱེད་མཆོད་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་དབེན་

གནས་དགའ་ལྡན་ཕྱག་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་གིས་ཕྱག་བསྟུན་ནས་བཏབ་
ཅིང་། རྗེ་རང་ཉིད་(༤༡བ)ཡང་རྒྱན་རིང་བཞུགས་པས་དར་རྒྱས་ཆེ་ངེས་ཡོད་ཡང་། བྱིས་
ངེས་ཉམས་ཀྱིས་སྐྱབ་གནས་སྟངས་ཉེར་གྲར་བ་ན། སྐྱིད་གྲོང་རྫོང་སྟོན་པ་སོགས་
ཀྱིས་སྐྱབ་གནས་འདིའི་འཛིན་སྟོང་རྗེ་ཉིད་ནས་མཛད་དགོས་ཚུལ་ཁྱུས་པར་མ་ཟད། རྗེ་རང་
ཉིད་ནས་ཡང་སྐྱབ་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་བྲིན་བསམ་པའི་ཆེད་དུ་གནས་དེར་དགའ་
ལྡན་སྐྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་ཐུགས་
ལ་བརྟགས་ཏེ་ས་ཡོས་སྒྲིབ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བཅུའི་ཉིན་སྐྱ་སེར་མང་པོའི་མཆོད་པས་
མདུན་བདར་ཏེ་དགའ་ལྡན་ཕྱག་པོ་ཆེར་ཐེབས། ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཞབས་བཀོད་དེ་གསོ་སྟོང་
དང་། སེམས་བསྐྱེད་མཆོད་པ་སོགས་ཆོས་བཀའ་ཅི་རིགས་པ་ཡང་སྦྱལ། གཞན་ཡང་
འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱག་དམག་ཐོར་རྒྱལ་མོར་དགོན་གནས་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་གཉེར་
གཏད་དང་། ཕྱག་པོ་ཆེ་ལ་སྤྱི་ཁྱེད་པའི་དཀར་ཆག་དགའ་ལྡན་བསྟན་པ་རྒྱས་བྱེད་དུ་
གསལ་བ་ལྟར་རྗེ་རང་ཉིད་ནས་ཡང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀའི་སྟོན་སྟོང་བར་མཛད་
པས་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་གི་སྐྱེད་ལས་ཡང་སྐྱབ་སྟེ་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་གྱུར། དེའི་སྟོན་
པ་དང་ཆེལ་བས་རྒྱ་སྐྱར་ཏེ་བྲག་ཁ་ཐེག་ཆེན་སྤིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་སྟོ་མཆོར་དང་བཅས་
པ་དང་། དགེ་སྟོང་བརྒྱད་(༤༣ན)དགེ་ཚུལ་གཉིས་བཅས་ལ་སོ་སོར་སྤྱིལ་བོ་ལེ་ལག་དང་
བཅས་པ་གསར་དུ་བཞེངས། དེ་ཡང་འདུ་ཁང་གི་ཐྱེབས་བྲིས་སུ་བྱང་ངོས་ལ་རྗེ་བཅུན་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་དགའ་ལྡན་སྐྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐྱ་མ་ནམས་ཀྱིས་བསྟོར་བ། འཕྲོ་ངོས་ལ་སྟོན་
པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་ངེས་ཀྱི་སྐྱ་མ་བརྒྱད་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྟོར་བ་
དང་། མགོན་པོ་འཁོར་བཞི་དང་བཅས་པ། རུབ་ངོས་ལ་ཐུབ་དབང་གནས་བཅུན་བཅུ་དྲུག་
དང་། རུབ་ཀྱི་སྤྱག་ཏུ་བྲམས་མགོན་བཟང་པོའི་བཞུགས་སྟངས་ཅན། སྟན་སྟོང་བདེ་གཤེགས་
བརྒྱད་དང་བཅས་པ། འཕྲ་རུབ་ཀྱི་གྲ་གཉིས་སུ་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་དང་། དཔལ་ལྡན་ལྟ་

མོ། སྒྲིམ་ཆོར་དུ་རྒྱལ་ཆེན་སྡེ་བཞི་དང་། ཆ་ལྔ་བའི་འཁོར་ལོ་བཅས་སྐར་ཐང་བ་སྒྲོ་བཟང་
འབྱུང་གནས་ལ་སོགས་པ་རི་མོ་བ་མཁས་པ་མང་པོས་ཆ་ཆད་དང་ལྡན་པ། གསེར་དང་
ཆོན་བཟང་པོས་སྤྲས་པ་བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་རྣམས་གསར་བཞེང་མཛད། དུས་དེར་
བྲིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་བགྲེས་གཞིན་དང་བཞུགས་སྐྱངས་སོགས་
རི་བཞིན་མ་ཤེས་ནས། དེའི་སྒྲ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱང་བརྟན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་
བའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་དུས་ཆོས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་རྗེ་ཉིད་བཙུ་གསུམ་
(༤༣བ)འཁོར་ལོའི་གཙོ་བོར་བཞེངས་ཏེ་འཁོར་རིགས་པ་འཛིན་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་དང་
བཅས་པས་དགོ་ལེགས་རྒྱ་མཆོའི་ཆར་འབབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཆ་ལག་
དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཅིང་། དགའ་སྟོན་གྱི་ཆེ་ཡུལ་དེའི་འགོ་བྱེད་ཡོན་བདག་གི་
ཆོགས་གྲངས་མང་པོ་ཆོགས་པ་ལ་བཀྲ་ཤེས་རྣམས་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཆེ་རིང་
ཞིང་ལོངས་སྟོང་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཇུག་སྒྲོ་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་བསྐྱེག་
པར་མཛད། དེའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་ལྷས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་པབ་ཅིང་། བྱེད་པར་འདུ་
ཁང་གི་ཤར་ངོས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལམ་རིམ་སྒྲ་བརྒྱུད་དང་བཅས་པ་དང་། མགོན་
པོ་འཁོར་བཞི་རྣམས་ཀྱི་ལྡེར་སྐུ་ལས་བདུད་རྩིའི་རྒྱན་བབས་པ་ཞལ་བའི་སྟོང་དུ་འབྲིལ་བ་
དེར་འདུས་པ་ཀུན་གྱིས་མཛུབ་མོས་སྒྲངས་ཏེ་རོ་འཛིན་གྱིས་བདེ་བའི་བཙུད་མྱོང་ཐུབ་པ་
བྱུང་ཞིང་། སྟེ་བོ་ཀུན་གྱིས་འདི་ལྟ་བུའི་ངོ་མཆར་དང་ལ་མཆན་ཞེས་དགའ་བའི་ཅ་ཅོ་དབྱར་
གྱི་རྩ་གསངས་ལྟར་བསྒྲགས་སོ། །

གནས་དེར་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་ནམ་ཡང་མི་རུབ་པའི་རྒྱན་འཇུགས་པར་མཛད་
ཅིང་། རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་རོགས་སོགས་ཐབ་ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་གནང་། དེ་ནས་
བཀྲ་ཤེས་བསམ་གཏན་སྦྱིང་དུ་ཕེབས་ཏེ་དཔོན་སྟོབ་ཆང་མས་ཐུགས་དམ་ལ་ཅེ་གཅིག་
ཏུ་བཞུགས། འདིའི་(༤༣ན)དུས་སུ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་གྱི་བདུད་རྩི་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྐབ་པ་སྦྱིང་

པོར་བྱེད་འདོད་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་མང་དུ་འཕེལ་བ་ན་དགོ་འདུན་རྣམས་གྱི་གསོལ་བ་
འདེབས་ཏེན་དུ་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཤིག་བྱུང་ན་པན་ཆེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་
བསྟན་པ་ཕྱོགས་དེར་དར་བའི་ཆེད་དང་། ཤི་གསོན་གྱི་རྩལ་རྣམས་ཚུད་མི་བའི་ཕྱིར་དུ་
རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་གྲུབ་
རྣམས་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་ཅག་ཆང་མ་བཞེང་བར་བཞེད་དེ། རྗེ་རང་
ཉིད་ལ་སློབ་གཏད་ནས་འབུལ་སྦྱོར་བྱུང་བའི་ཤི་གསོན་གྱི་རྩལ་ནས་དགོ་འདུན་གྱི་འཚོ་ཏེན་
ཤན་བྱ་ཞིག་མ་གཏོགས། དེ་ཕྱིན་གསེར་དདུལ་རྒྱན་ཆས། སེར་སྐྱ་པོ་མའི་གོན་པ་རྣམས་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྲངས་ཏེ་འབྲུག་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་པོའི་ནང་ཡུལ་ཐང་གི་རིན་གོང་དདུལ་ཐོག་
ཏུ་པབ་པར་ཁྱོན་དདུལ་སྤང་སྟོང་ཤག་གཅིག་དང་བདུན་ཞོ་གསུམ་བྱུང་བ་པད་ཆལ་དགོ་
སྟོང་ལ་དོ་དམ་བསྐྱོས་ནས་ཁོ་པོའི་གཞིས་སུ་ཤོག་སྦྱར་གྱི་ལས་བྲལ་ཚུགས་ཏེ་རབ་བཏན་
ཁ་ཤོག་སྦྱར་མ་བྱུང་ཐོན་ལ་ཕྱི་ལོའི་དབྱར་སྤར་ཐང་དུ་པར་འདེབས་པར་མཛད་པས་འགོ་
བྱེད་རྣམས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་བ་ཐོབ་པ་ཤི་སྟག་ཏུ་སོང་གཤིས་སྟོན་
ཆད་སྤར་ཐང་དུ་པར་བཏབ་པ་ལ་ད་ལམ་ལས་གསལ་བ་(༤༧)མ་བྱུང་ཞེས་སྟེང་ཞིང་སྟེ་
པོ་ཀུན་གྱི་མིག་གི་བདུད་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་གྲུབ་པོ། །

༡༽ བཀའ་ཤིས་སྟུན་པོར་ཡ་རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དང་ ཐོག་མར་མཇལ་ཚུལ།

འབྲུག་ལོའི་དབྱིད་སྐབས་སྡེ་ཁག་གི་སྟོང་བ་པ་རྣམས་ལ་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་གི་སྟོང་
འཁྲིད་སེམས་བསྐྱེད་མཆོད་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པ་དང་། ས་རྒྱའི་ཡར་ཆེས་ལ་དགོ་སྟོང་
རྣམས་ལ་བཙུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་དབང་ཆེན་སྦུལ་ཏེ་དུས་ཆེན་དང་བསྟན་འཕགས་པ་ཐུགས་

ཇི་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱད་བར་གནས་པའི་ཆོ་ག་སྤྱོད་དངོས་ཇིས་ཆང་གསར་འཇུགས་
དང་ལོ་ལྟར་མི་ཉམས་པའི་རྒྱན་ཡང་འཇུགས་པར་མཛད། ཇི་རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་
གསོ་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་པ་འབོགས་ཆོག་དང་སྤྱད་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཡང་ལོ་ལྟར་སྤྱགས་ཉམས་སུ་
བསྟར། གཞན་ཡང་སྤྱགས་ཇི་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་ཐབས་ཀྱི་དོན་ནམ་པར་བཤད་པ་བྱ་བའི་རྒྱད་
ཀྱི་དོན་གསལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་ལོ་འདིར་མཛད། དེའི་
སྟོན་བཟླ་ཤིས་ལྟར་པོར་ཐེབས་ཏེ་བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྒྲ་མ་བྱམས་པ་གདན་འཛོམ་
པའི་ཞབས་བྱུང་བྱུ་མཛལ། བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་བྱུང་ནས་ཆེ་དཔག་མེད་ལྷ་དགའའི་
དབང་ཆེན་དང་། དབྱ་མ་བྱུ་པ་ལི་ཏའི་གཞུང་བཤད། སྒྲ་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་
བཅོམ་ལྷན་དགེས་པ་དོ་ཇི་དང་། ནམ་སྤང་མངོན་བྱང་། མི་འཁྲུགས་པ་བཅས་ཀྱི་དབང་
དང་། ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་འཁྲིད་(༤༥ན)སོགས་མན་ངག་མཐའ་ལས་པ་
གསན། གཞན་ཡང་བདག་ཉིད་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱགས་ཇིའི་རང་གཟུགས་ཇི་བཙུན་སྒོ་
བཟང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་མཆོན་སྟན་ཀྱི་བ་དན་སྲིད་པ་གསུམ་ན་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
སྤྱིའི་ཡང་སྲིད་དུ་དོས་བཟུང་སྟེ་ཁྲ་བ་བཙུ་གཉིས་པའི་ནང་དོས་བཟླ་ཤིས་ལྟར་པོར་བསྐྱོད་
པ་ཇི་ཉིད་དང་ཐོག་མར་མཛལ་བས་ན་ཆོད་ཤིན་ཏུ་པ་ཡང་སྟོན་ཀྱི་ལས་དང་སྟོན་ལམ་ཀྱི་
མཐུས་ཇི་འདིའི་སྤྱོད་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་ལྷག་པར་གཡོས་ཏེ་ཞབས་བྱུང་བྱུ་འགྲོ་བར་
བཅམས་པས་ཁུ་བོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཏོང་བྱ་མ་བཞེད་ཅིང་། གནང་བྱ་ནམས་ཀྱི་ཁོད་དུ་བྱང་
ཁུབ་ལམ་སྟོན་ཞིག་དང་། དུང་དཀར་བོ་བྲི་མ་མེད་པ་ཞིག་འདུག་པར། དུང་དེ་འབྱུང་པར་
བཅམས་པས་ཁུ་བོ་དེ་ཉིད་ནས་ཡབ་དཔལ་ལྷན་དོན་བྱུབ་ལ་གནང་སོང་། ཁོང་པས་དུང་
དེ་བྱས་པའི་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱང་སོང་བ་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་མངོན་ཞིང་། ལམ་
སྟོན་ཀྱི་དཔེ་ཆ་དེ་བཞིན་ད་ལྟར་བལྟ་དཔེའི་ཁོད་དུ་ཡོད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །སྤྱལ་ལོ་ཆོ་
འཕྲུལ་སྒྲ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་སྒྲ་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བསྟན་ཇོགས་པོན་ཆེ་ཞིག་

གནང་བར་སྐྱེ་འབྲུགས་ནས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱེད་པ། རྗེ་འདི་པས་སྒྲ་མ་མཚོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་
བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་ཐོག་སྐྱེད་གཞི་ལས་སྐྱར་དུ་གྲོལ་ཏེ་ཞབས་པད་བརྟན་(༤༥)དགོས་
ཚུལ་གྱི་གསོལ་བ་ཤུགས་དག་ཏུ་འདེབས་པར་མཛད་པས། སྒྲ་སྒྲོབ་དམ་ཆོག་གཙང་མའི་
མཐུ་མཛོན་སུམ་དུ་གྲུབ་སྟེ་སྐྱེད་ཚུལ་ཡང་དྲངས། འདིའི་སྐབས་རྗེ་རང་ཉིད་ལ་འབྲལ་སྦྱར་
བྱུང་བའི་དད་གཤིན་གྱི་རྩམ་རྒྱུ་ཆེན་མཐས་ཅད་མཐུན་པར་འབྲལ་བར་མཛད་དེ་
འབྲེལ་ཆད་དོན་ལྡན་གྱི་ཐུགས་སྒྲོན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་མཛད། གཞན་ཡང་མགོན་གཉིས་སྟོ་བཟང་
ཡར་འཕེལ་དང་། སྟོ་བཟང་རབ་བརྟན་ཁུ་ཆོན་གྱིས་ཁྱེད་པ་ལྟར་ཆེབས་ར་ཆོན་མའི་དོན་
གཉིས་ཅན་ལྟ་བུ་ཅམ་ལ་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་དང་སེམས་བསྐྱེད་མཚོད་པ་རྒྱས་
པར་མཛད་པས་གནས་མལ་ས་འཁོར་དང་བཅས་པར་གཞི་བདག་གཤུག་པ་ཅན་ཞིག་ཡོད་
འདུག་པ་ཡང་ཕྱིས་བྱམས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པར་གྱུར། དུས་དེར་ཐོས་བསམ་སྒྲིང་གི་
ལྟ་མོར་གཉིས་གཏད་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་སོགས་ལེགས་བཤད་
ཀྱི་བཀའ་ཚུལ་ཡང་ཁ་ཤས་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་ཤིས་ལྟན་པོ་ནས་ཐེབས་པར་ཆས་ཏེ་སྒྲ་
མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱབས་འབྲུག་ཁུ་བར་མཛད་པ་ན། སྒྲ་མ་དེ་ཉིད་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་
འཕྲེང་བར་མཛད་དེ་ཕྱག་རྗེ་འདིའི་དབུ་གཙུག་ཏུ་བཞག་བཞིན་དུ། དེད་བན་ཀན་གྱི་བྱ་བ་
ཟེན་ནས་གདམ། ཁྱོད་བྱ་སྒྲོབ་ཆོའི་རས་སུ་བབས་ནས་གདམ། ཞེས་གསུངས་(༤༦)ཏེ་
བསྐྱེད་པ་འཛོན་སྦྱོར་སྟེལ་བའི་ཁུར་པོག་པ་ན། རྗེ་ཉིད་ཀྱང་ཐུགས་སྦྱོར་བས་སྐྱེད་ཆབ་མང་
པོ་བསེལ་ཞིང་། སྒྲ་མ་ཞབས་པད་བརྟན་དགོས་ཁུ་བ་ཅམ་ལས་ཐུགས་ཏ་ཅང་སྦྱོར་བས་རྒྱ་
མཚན་ཞིབ་པ་ནི་ཁུ་བྱུ་བ་མ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་རབ་བརྟན་ཁང་གསར་དུ་ཐེབས། དེར་
སེར་སྐྱ་མང་པོར་ཆོད་བང་སྐྱེལ་ཅིང་། ཉེ་བའི་འཁོར་དགེ་སྟོང་སྟོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ཡང་
སྦྱོད་ལྡན་གྱི་སྟོབ་མར་དགོངས་ཏེ་རྗེས་སུ་བཟུང་། དེ་ནས་སྒྲར་ཐང་དུ་ཐེབས། ཉེན་རྒྱམས་
ལ་མཚོད་འབྲལ་དང་། ཆོགས་པར་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་འཁྲིད་མན་ངག་གིས་བརྒྱན་པ་

ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་སྟེ། དེ་ནས་གངས་ཅན་ཆོས་འཕེལ་དུ་ཕྱེས་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་
ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྟན་རིན་པོ་ཆེར་སྣ་ལྗེའི་མཆོད་པ་དང་། སྟན་ལལ་སོགས་མཆོད་སྤྱོན་མཐའ་
ཡས་པ་སྤྲོས། དེ་ཁོའི་གྲ་དམངས་ཀྱི་སྤྲུགས་འདོད་ལྟར་བཤེར་བཟང་པོ་བཟ་ཤིས་ཀྱི་ཁྱི་
ལ་ཕེབས་ཏེ་ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན་གྱི་སྤྲོད་ནས་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཉམས་སྲུ་ལེན་ཚུལ་གྱི་མན་
ངག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་སྟེ། དེ་ནས་ཁོ་ཕུར་ཕེབས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་སྐུ་
བརྟན་གྱི་མདུན་དུ་སྣ་ལྗེའི་མཆོད་པ་དང་སྟན་ལལ་སྤྲོས་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་
པར་མཛད་ནས་བྱམས་མགོན་ཞིང་འདྲིར་(༤༤བ)མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཆེ་
འདུས་པ་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་སྤྲུགས་སྤོན་གྱིས་མཆོམས་སྦྱར་ཡང་མཛད། དེ་ནས་དགའ་ལྡན་
ཕུན་ཆོགས་སྤྱིང་དུ་ཕྱེས་པ། རྗེ་འདི་མ་ཕེབས་པའི་ཞག་བཙེ་ལྡ་ཅམ་གྱི་སྤོན་དུ་དེ་གའི་དགེ་
འདུན་ཀན་གཞོན་ཆང་མའི་ཁ་རྒྱན་དུ། རང་པན་ཚུན་སྤྲུག་པའི་ཆེ་བརྗེ་ཏེ་བྲག་ཕེབས། ཕེབས་
པ་ལེགས་སོ་ཞེས་སྤྱིང་བ་ཞིག་བྱུང་བས། རྗེ་འདི་ཕེབས་པ་དང་དེ་ཁོའི་དགེ་འདུན་རྣམས་
བཀོས་ཏེ་རང་རེའི་ཁ་ཏ་ཡང་ལེགས། ད་འདི་ལས་བཟང་བའི་བརྗེ་ཏེ་ཕེབས་རྒྱ་མེད་པས་
བཤེར་ཆེན་འགྲོ་བའི་མགོན་པོའི་ཁྱི་ལ་མངའ་གསོལ་ཏེ་ཆོས་ཁུས་པ་དྲག་ཅེས་སྒྲ་བྲ་ཆང་མ་
ཞལ་མཐུན་ཏེ་རྗེ་འདི་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས། གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་
གྱི་རིམ་པའི་འབྲིད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བྲངས་ཏེ་སྟན་བརྒྱད་
གྱི་མན་ངག་ཉམས་སྲུ་ལེན་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་པར་སྟེན་པས། དགེ་འདུན་ཀུན་སྤྲུགས་རངས་
ནས་འདི་ནི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་བརྗེ་ཏེ་ཆེན་པོའི་ཞེས་པའི་བསྐྲགས་
པ་རྒྱ་ཆེར་བརྗོད་པ་ཞིག་བྱུང་བས་དུས་དེ་ནས་བརྗེ་ཏེའི་མཆོན་ཐོགས་སོ། །

དེ་ནས་ལྷ་ཅེ་དགའ་ལྡན་འོག་མིན་སྤྱིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕྱེས་པ། འདུས་སྤྱིས་
(༤༥ན)གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་ས་གསུམ་གྱི་སྤོན་མེ་གཅིག་བུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོའི་བཞུགས་ལུང་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་སྤོན་འགྲོའི་རྒྱན་ཆོགས་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དགའ་

ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མའི་འབྲིད་ཀྱང་རྒྱས་པར་སྦྱལ། དུས་འདིར་རབ་འབྲུམས་པ་ཡེ་ཤེས་སངས་
རྒྱས་དང་། དཔོན་སློབ་ཆོས་འབྱོར། དགེ་ཆེན་མཁས་གྲུབ་སོགས་དད་ལྷན་མང་པོས་རྒྱ་
སྤར་ཏེ་རྗེ་འདི་ཆོགས་དབྱར་སྤྱན་དངས་ནས་སྒྲ་མ་མཚོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོགས་འཁོར་
དང་། ཕྱི་ངོ་སློན་སེམས་ཆོགས་འཛིན་ཚུལ་ཡང་རྒྱས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་སེར་སྐྱ་
མང་པོར་གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་དང་མ་ཉིད་བརྒྱས་ལུང་བཅས་སྦྱལ་ཏེ་སེམས་རྒྱད་
ལ་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཞག །དེ་ཡང་ཆེ་དབང་གི་སྐྱབས་ཀྱན་ཏུ་སྒྲ་མེད་ཀྱི་དབང་ཆེན་
ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་སོགས་གསང་བའི་
མན་ངག་རྣམས་རྒྱས་པར་སྦྱལ་ཅིང་། ཐུགས་སྡོམ་དང་མི་ལྷན་པ་རྣམས་ལ་བདེ་བ་ཅན་ཀྱི་
ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་དང་། མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་མེད་འཁོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་དང་
བཅས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བརྗོད་དེ། ཞིང་དེར་སྐྱེ་བ་ལ་ལས་བཟང་པོ་གསོག་དགོས་ཚུལ་
དང་། དེ་ལ་ཆེ་(༤༥)བ) རིང་དུ་གནས་པའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཐུན་མོང་
བའི་གསུང་བཤད་རྒྱས་པར་མཛད་དེ་ཆེ་དབྱུག་གཞུག་གི་སྤྱན་དམིགས་རྣམས་མཛད་པ་
ཡིན་པས། སྐྱབས་འདིར་ཡང་བདེ་བ་ཅན་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ན་སློན་
སྤང་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཞིང་དེའི་བཀོད་པ་མིག་སྤར་མཐོང་བ་
ཡང་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་ལམ་བར་ཀྱི་སེར་སྐྱ་གངས་མེད་པར་མཐོང་ཐོས་དྲན་རིག་གི་འབྲེལ་
པ་མཛད་བཞིན་དུ་སྐྱིད་གྲོང་བཏེ་ཤེས་བསམ་གཏན་སྤིང་དུ་སེབས། དབྱར་གནས་ཀྱི་ཐོག་
འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་གཞི་གསུམ་
ཀྱི་ཆེ་གའི་བཤད་ལུང་བཅས་རྒྱས་པར་སྦྱལ། འདི་ལོ་རྗེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་ཀེག་ཐོག་ཏུ་སེབས་
པར་སྤོང་བ་པ་རྣམས་ནས་རང་རང་གི་འབྱོར་འཁོས་ལ་དཔགས་པའི་བསྐྱེ་ཆ་ཞིག་མཛད་
དེ་རྗེ་སྒྲ་མ་མཚོག་ལ་དངོས་འབྲུལ་དང་། ཐུབས་ཆོགས་ཀྱི་མང་ཇའི་ཐོག་ཏུ་འཔགས་མ་
གདུགས་དཀར་མོ་མཚོག་ཏུ་གྲུབ་པའི་མདོ་ཁྲི་ཐུག་གཅིག་དང་། སོ་སོའི་སྤོང་ཁང་དུ་ཡང་

ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་སྦྱབ་པ་ནི་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ལྷབས་པོ་ཆེ་དང་། རང་རང་གི་དལ་
ཉེན་ལ་སྦྱང་པོ་ལེན་པའི་(༤༩ན)ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བར་གོ་ནས་མདོ་དེ་ཉིད་ལ་གཙུག་པོར་
འབད་པས་འབྲུམ་སྤྲལ་ལོངས་པ་བྱུང་ཞིང་། ལྷ་མ་ཉིད་ལ་འདུག་ཀུན་གྱི་ལ་བརྟན་པའི་སྦྱ་
གོགས་ཕྱ་མོ་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་ངོ་། །སྟོན་ཀ་བཀའ་བསྟན་གསར་བཞེང་མཛད་པ་རྣམས་པད་
ཆལ་བས་འབྲེན་ཁལ་གྱིས་རིམ་བཞིན་གདན་དྲངས་པ་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་ཉིན་
བྱམས་སྤྱིན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས། དེའི་ཆེ་འཕགས་པ་རང་བྱུང་ཕྱ་ཉི་བཟང་པོ་
ལས་འཇུག་དཀར་པོ་འོད་ཟེར་དང་ལྷན་པ་ཞིག་འཕྲོས་ཏེ་བཀའ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཟུག་པ་
སོགས་ངོ་མཆར་བའི་མཆོན་མ་ཡང་མང་དུ་བྱུང་། ཕྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ཕྱོགས་འདིར་བདེ་སྦྱིད་
འབྱུང་མིན་བཀའ་བསྟན་འདི་ཉིད་ལ་རག་ཡུས་ཞེས་ཡུལ་དེའི་སྦྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་གཙུག་པོ་
ཆེར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱི་ཉིན་དཔལ་ཨ་ཉི་ཤ་དགའ་ལྷན་པེབས་པའི་དུས་ཆེན་ཁྱད་པར་ཙན་ལ་
བཀའ་འབྱུང་རིན་པོ་ཆེ་སྟེགས་བམ་བརྒྱ་དང་གཙུག་ཀྱི་བསྟན་འབྱུང་རིན་པོ་ཆེ་སྟེགས་བམ་
ཉིས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཙན་རྣམས་སྦྱིད་ཐོང་གི་དད་ལྷན་གཞོན་ཤར་མང་པོས་གོས་གཙང་མ་
ཁྱོན་ཏེ་གྲུས་པས་གདན་དྲངས་པ་ན། དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྤྱི་ཞུ་དང་བཀའ་བསྟན་འདི་ལྟ་བུ་བྱ་
དགོས་སོ་(༤༩བ)ཞེས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་འདོམས་པའི་ཆེད་དུ་རྩེ་རང་ཉིད་
ནས་ཀྱང་སྦྱ་ལ་ཆོས་གོས་གསུམ་བཞེས་ཏེ་རྒྱུ་རིང་པོ་ནས་བསྐྱུ་བ་དང་། ཕྱག་དང་མདོན་
དུ་ལྷང་བ་ལ་སོགས་པ་གྲུས་པའི་སྦྱོད་ལམ་རྣམས་མཛད་དེ་བདུག་སྟོས་བཟང་པོས་མདུན་
བསྐྱུས་ཤིང་། དགོ་སྟོང་རྣམས་ཀྱིས་གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཆོན་དང་། བ་དན་དང་། རོལ་
མའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་འགོ་ཡོད་སོགས་ཡོན་བདག་པོ་མོ་གངས་མེད་
པ་དག་གིས་ལ་ལས་མེ་ཏོག་དང་། ལ་ལས་བདུག་སྟོས་དང་། ལ་ལས་བྱི་བཟང་པོའི་སྟོས་ཚུ་
ལ་སོགས་པ་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་མང་དུ་སྟོགས་ཏེ། བཀའ་ཤེས་བསམ་གཏན་སྦྱིང་གི་གཙུག་
ལག་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་སོ། །

དེ་ནས་འདྲུཁང་དུ་ཆོས་ཁྲི་བཟོ་བཀོད་སྤྱན་སྲུང་ཆོག་པ་པ་ལ་ཤར་ངོས་སུ་བཀའ་
འགྱུར་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་ཤོག་རྣམས་མཐིང་ཤོག་ལ་གསེར་བཙོ་མ་འབའ་ཞིག་གིས་བྲིས་
པ། དབུ་ལྟ་རྣམས་དང་མཐའ་སྒྲོར་གྱི་ཞིང་ཁམས་རྣམས་ཀྱང་པ་ཏ་དང་གཡུང་བྱང་ལ་སོགས་
པ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རི་མོ་གསེར་གྱིས་བྲིས་པ། རྒྱབ་ངོས་སུ་ཆོས་ཁྲི་བཟང་པོ་ལ་བསྟན་འགྱུར་
རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་པ། ཐམས་ཅད་ལ་མཛོད་གོས་ལུ་ཉང་དང་། གོས་(༤༩ན)དམར་མེ་ཉླ་
མའི་ཞལ་ཁེབས། མཛོད་གོས་དམར་སེར་དང་། ལུང་གི་སོགས་ཀྱི་ན་བཟའ། བཅད་ལྡན་
སྒོན་པོ་རྒྱ་ཉིང་དང་། མཛོད་གོས་དམར་སེར་སྲུང་བཅེགས་ཀྱི་གདོང་དར་བྲས་པ། སྒྲེགས་
ཤིང་རྒྱ་ཐིབས་གཟུགས་ལ་མཚལ་དང་གསེར་གྱི་རི་མོས་བྱུག་པ། སི་ཏ་ཉིའི་སྐྱར་གསལ་ལ་
གསེར་སྒྲུབ་ཀྱི་མདངས་འཛོལ་པའི་སྒྲེགས་ཆབ་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ། དེ་དག་གི་མདུན་དུ་མར་མའི་
འཕྲེང་བ་དང་། བདུག་སྒྲོས་བཟང་པོའི་རྒྱན་ནམ་ཡང་ཆད་མེད་དུ་བཙུགས་ཏེ་སི་ཁུ་བྱན་
སྲུང་ཆོག་པ་པས་ཁོར་ལུག་ཏུ་མཚོད་པར་མཛད་དོ། །

རྒྱ་ཏ་གནམ་ལོ་གསར་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་རྗེ་ཉིད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་
བཞེངས་ཏེ་འཁོར་རིགས་པ་འཛོལ་པའི་དགེ་འདུན་སྲུང་ཅུ་སོ་ལྔ་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་
གནས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པར་མཛད། སྐར་ཡང་བཀའ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་ཤོག་ཏུ་གཡའ་
ཕུབ་ཁང་བུ་བཅེགས་པ་དང་བཅས་པ། ཁང་བུ་བཅེགས་པའི་སྤྲེང་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་རིང་བསྐལ་ཡུངས་འབྲུ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་སྐྱའི་རིང་བསྐལ་གྱིས་བྱུར་བྱར་གཏམས་
པའི་གསེར་ཟངས་ཀྱི་གཞི་ར་བཟོ་བཀོད་སྤྱན་སྲུང་ཆོག་པ་པ་ལྟ་བུ་ཆོག་མི་ཤེས་པ་འོད་
ཀྱིས་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་པན་བདེ་སྟེར་བྱས་པ་ཞིག་(༤༩བ)
བསྐྱབས་པར་མཛད་དེ། རྗེ་ཉིད་དགེ་འདུན་གྱི་སྤྲེང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་
ཞག་བདུན་གྱི་རིང་མཛད་ཅིང་། དགའ་སྟོན་གྱི་ཉིན་ལོན་བདག་སེར་སྐྱུ་གངས་མེད་པ་འདུས་
པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་འབོགས་པར་མཛད་དེ་ཤིས་པ་བཛོད་མེ་

ཏོག་གི་ཆར་པ་བ་ཅིང་ལོ་འདི་ནས་བཟུང་ཀྱུ་མཆོག་སྐུ་གོང་མ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས་
པའི་དུས་ཆེན་དང་བསྟན་དགོ་འདུན་ནམས་ལ་བསྟེན་བཀུར་གཟབས་པའི་ཐོག་བཀའ་འགྲུར་
གསུང་སློབ་པ་རེ་ལོ་ལྟར་མི་ཉམས་པའི་ཆོས་རྒྱུན་ཡང་འཇུགས་པར་མཛད་དོ། །དེ་བུ་དང་
ཆལ་དགོ་སློང་སྐལ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་བཀའ་ཁ་ཐེག་ཆེན་གླིང་དུ་སྦྱར་བཅས་
ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་ཀྱུ་མཆོག་སྐུ་ཐོག་མེད་བཟང་པོ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་སློང་སློང་
གི་སྦྱང་ནས། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱང་པོ་གཅིག་དུ་བསྦྱས་པའི་མན་ངག་མགོན་པོ་
བྱམས་པ་ནས་ཐོག་མེད་སྐུ་མཆོད་དང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱབ་
ཡབ་སྐུ་དང་། ཡང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་ཞི་བ་ལྷ་ལ་བརྒྱད་པ་སྟེ་བརྒྱད་པའི་ཚུ་པོ་
གསུམ་གཅིག་དུ་འབྲས་པའི་གདམས་པ་སློང་སློང་དོན་བདུན་པའི་འཁྲིད་རྒྱས་པར་སྦྱལ། བད་
ཆལ་དགོ་སློང་སོགས་དོན་གཉིས་ཅན་མང་པོས་རྗེ་ལྟར་འཁྲིད་དུ་སྦྱལ་བའི་མན་ངག་ནམས་
(༡༠ན)ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བྱངས་ཏེ་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བར་ཡི་གེར་འཁོད་པ་ཞིག་
དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར། རྗེ་པོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱུགས་ཀྱི་བཙུན་ལྷུང་པའི་མན་ངག་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཀྱི་
རིམ་པ་ལ་སློང་སློང་པའི་གདམས་པ་གསལ་བར་བཤད་པ་སློང་བཟང་དགོངས་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་
བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། ས་རྒྱའི་ཆོས་བཙུ་བཞི་དང་བཙོ་ལྷ་གཉིས་ལ་ཐེག་ཆེན་གསོ་
སློང་གི་སྒྲིམ་པ་འཕོགས་པར་མཛད་དེ་དཔོན་སློབ་ཆང་མས་སྦྱང་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཡང་སྤར་
བཞིན་མཛད། རྒྱ་བ་དུག་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་བསམ་གཏན་གླིང་དུ་ཕེབས། དབྱར་གནས་ཀྱི་
རིང་འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོག་གྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོའི་སྦྱང་
ནས་བཅས་རང་གི་ཉེས་པ་ནམས་ངོ་སློད་པར་མཛད། རྒྱ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་གཉིས་ལ་སྦྱ་
མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཏད་པའི་གནས་ཚུལ་གསན་པས་བྱུགས་
ངལ་ཆོད་ལས་འདས་པར་གྱུར། ཕྱི་ཉིན་ནས་དགོངས་པ་རྗོགས་པའི་ཐབས་ཏེན་གསུམ་ལ་

སྙན་ཤལ་དང་། སྤོང་བ་པ་རྣམས་ནས་བསྐབ་ཁྱིམས་དག་པ་གཞིར་བཟུང་། ལྷ་མ་ཆོག་པས་
ཞིང་གི་གཙོ་པོར་གསལ་བཏབ་ནས་ཕྱི་(༧༠བ)ནང་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་སྤྱོན་
ཀྱིས་མཆོད་དེ་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདེབས་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་ཡང་མཛད། ལྷ་བ་དགུ་
པའི་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་སྤྱིད་གོང་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེར་སྣ་ལྟའི་མཆོད་པ་སྤྱོང་ཆར་ཀྱི་
ཐོག་མེ་ཉིད་འཁོར་དགོ་འདུན་ཀྱི་སྤེ་དང་བཅས་པ་འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་དུ་ཕེབས། བྱི་མ་མེད་
པའི་སྙན་ཤལ་དང་དངོས་བཤམས་ཡིད་སྤྱལ་ཀྱི་མཆོད་སྤྱོན་ཆད་མེད་པས་མཆོད་དེ་ལྷ་མ་
བྱམས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། ལྷར་ཡང་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་སྤྱར་
དུ་འབྱོན་པའི་གསོལ་འདེབས་ལྷགས་དག་མཛད་པས་སྤྱལ་སྤྱུའི་ཞལ་གཟིགས་པའི་མཆོན་
མ་ཡང་གསལ་བར་གཟིགས། དད་ལྡན་འགའ་ཞིག་གིས་དུས་དེར་གསོལ་འདེབས་མཛད་
པའི་དོན་རྣམས་ཕྱིས་ཡི་གེར་འཁོད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་བྱས་པ་ན། རྒྱལ་ཀུན་མཁུན་རབ་
མཆོམས་སྤྱོན་ན་བཟའ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་སྤོང་བ་
རྣམས་ལ་ད་ལུ་རང་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་མའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་ཐབས་སུ་ཆོས་བྱང་ལྟབ་
ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་བཤད་སྐབས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་སོ་གསུངས་ཏེ་ལམ་རིམ་ལྟར་བའི་
བཤད་ལུང་རྒྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་གནང་ངོ་། །

ཆུ་ལུག་གནམ་ལོ་གསར་པའི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་མ་གཅིག་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོར་(༧༡ན)
ཆོས་གཏོར་འབུལ་བ་བྱུག་ལེན་ལྟར་མཛད་ཅིང་། དུས་འདིའི་གཏོར་འབུལ་ལོ་ལོ་བཞིན་ཆག་
མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་འཇུགས་པར་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་སྣ་ལྡན་
སྤོན་ལམ་ཆེན་མོ་བཙུགས་ཏེ། བསྟན་པ་ལུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱིགས་པར་
མཛད་པ་ལྟར། ཆོ་འཕྱལ་སྤོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཇུགས་བཞེད་ནས་བཟང་གོས་འབའ་ཞིག་ལས་
བྱབ་པའི་ནོར་བུའི་དར་བྱེད་དང་། དར་དཀར་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་བྲིས་པ་ལ་མཛོད་
གོས་ཀྱི་འཇའ་གོང་ཡོད་པའི་རྒྱན་འབྲེམ་རྣམས་གསར་བཅོ་མཛད་ཅིང་། གཞན་ཡང་གོས་

སེར་ཡ་ཤེས་རྒྱ་རྟེན་གྱི་ཐོག་ཏུ་ཆོན་བཟང་པོས་བྲིས་པའི་སྟོན་པའི་འབྲུངས་རབ་དབག་
བསམ་འཁྲི་ཤིང་དང་། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཙོང་ཁ་བརྒྱད་ཅུ་མ། དགའ་ལྡན་དང་བདེ་བ་ཅན་གྱི་
ཞིང་བཀོད་གནས་བཅུ། རྒྱལ་བ་སེང་གཤེ་ར་རོ་རྣམས་ཀྱི་བྲིས་ཐང་གསར་བཞེང་མཛད་
དེ་བཀོད་པས་མཛེས་པར་བཀྲམ། ལྷ་ལཱའི་མཆོད་པ་ཆོད་ལས་འདས་པ་ཆར་དུ་དངར་བ་
སྤེལ་ཏེ། རྩ་བ་དང་པོའི་ཆོས་ལུ་ནས་བཅུ་དྲུག་གི་བར་སྟུན་འདེན་ཁྲུས་གསོལ་དང་མཆོད་
འབྲེང་སྟོན་ལམ་སོགས་ཀྱི་འདོན་དབྱངས་རྣམས་བཀྲས་སྟུན་ནང་ལྷར་དང་། བདེ་འཛིགས་
གཉིས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། རྫོ་སྦྱང་། (༡༧)ཕྱག་ཆེན། ཐེག་ལེ་བཅུ་དྲུག་བཅས་ཀྱི་སྟོན་
ལམ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁ་བཀར་སྟེ་ཕྱག་ལེན་ཕྱན་སྟུམ་ཆོགས་པར་བསྟུབས། སྟོན་ལམ་
ཀྱི་སྐབས་ཀྱབ་རེ་བཞིན་བསྟུན་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྟོན་གྱི་མཆམས་སྦྱར་དང་། སྟོན་ལམ་
དུ་ཆོགས་པ་རྣམས་ལ་བསྟུན་བཀྱར་ཡང་ཤིན་ཏུ་གཟབས་ཤིང་། མཁས་མཆོག་དཔའ་
བོས་མཛད་པའི་སྟོན་པའི་འབྲུངས་རབས་སོ་བཞི་བ་ནས་ཉིན་ལྷར་ཆོས་སྟུན་རེ་གནང་ནས་
སྟོན་བྱང་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་རྗེས་འཇུག་གཏུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན་དུ་འབྲེང་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་
རྣམས་ཞིབ་རྒྱས་སུ་སྟུལ་ཏེ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀའི་སྟོན་ལམ་ཡིད་ཆེས་པར་མཛད། རྩ་
བ་གཉིས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་སྦྱང་བ་པ་རྣམས་ལ་ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱང་གི་སྟོམ་པ་སྟུལ་
ཏེ། དཔོན་སྟོབ་ཆང་མ་ཟས་དཀར་སྟོར་ལ་གནས་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་སྟུན་གྱི་རྩ་བ་དེ་
བར་གཤེགས་པ་མཆོད་བརྒྱད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟེ་གོན་མཛད་དེ་མཆོད་གཏོར་རྣམས་ལྷའི་
བྲངས་དང་མཉམ་པ་བཀོད་པས་མཛེས་པ་བཤམས་ནས་སྟུན་སྒྲའི་མདོ་ཆོག་གི་སྟིང་པོ་ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུ་ཆོགས་འདོན་དུ་འཇུགས་པར་མཛད། དེར་སྦྱར་བའི་སྟོར་མདོ་ཆོག་ལ་ཞལ་
འཕངས་མཛད་པ་རྣམས། རྫོ་གྲོས་དམན་པ་དག་ལ་དགོངས་ཏེ་གཞུང་དེའི་སྦྱར་(༡༩)ན།
དངོས་རྗེས་གསུམ་དུ་རྗེ་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ་སྟུན་སྒྲའི་མདོ་ཆོག་གི་སྟིང་པོའི་ཆོག་སྐྱིགས་རིན་
པོ་ཆེའི་ཐེམ་སྐྱས་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤའ་ཀྱང་མཛད། དེ་ཡང་སྟེགས་མ་ལུ་ཆོས་ཆེར་

བདོ་བའི་དུས་འདིར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་མཆེད་བརྒྱད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་གཙོ་ཆེ་
བར་དགོངས་ནས། ཟླ་བ་ངོ་རེ་བཞིན་གྱི་ཆེས་བརྒྱད་ལ་སྤྲོ་སྤྲེའི་ཆོ་ག་ཆག་མེད་དང་། ཟླ་
བ་ངོ་རེ་བཞིན་གྱི་ཆེས་བཙུག་དང་། གནམ་གང་གཉིས་ལ་དོ་རྩེ་རྣམས་འཛོམས་ཀྱི་བྱམ་སྦྱབ་
དང་། ཆོགས་ཕྱི་མར་ཆ་གསུམ་གཏོར་མ་བྱབ་སྤྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནམ་ཡང་མི་ཆག་
བའི་རྒྱན་ཡང་འཇུགས་པར་མཛད་ཅིང་། ཕྱིས་ཉ་སྟོང་གཉིས་ལ་གོང་གི་ཆོ་གའི་ཐོག་ཏུ་
གནས་བཏུན་བྱག་མཆོད་ཀྱི་རྒྱན་ཡང་འཇུགས་པར་མཛད་དོ། །

ལོ་འདིར་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་དགོངས་ཏེ་སྤྲོ་མེད་ཀྱི་དམ་ཇུས་སྤྲོ་མོང་མ་ཡིན་
པ་བདུད་ཅི་རིལ་བྱ་ཞིག་སྦྱབ་པར་བཞེད་དེ་སྤྲོ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྦྱབ་པར་མཛད་པའི་
རིལ་བྱའི་ཏྲ་དང་། སྤྲོ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཇུས། སྤྲོ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་གཞུང་དང་མཐུན་པ་
སྟོ་གོན་མཛད་ནས་སྤྲོ་སྦྱབ། འདམ་སྦྱབ། རིལ་སྦྱབ་སོགས་དཔལ་དོ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་
ཆེན་པོའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་སྟོ་ནས་བྱག་ལེན་ལྟར་ཆད་(༧༩བ)ལྟན་གྱི་ཀླ་པ་ལ་གང་སྦྱབ་པར་
མཛད་པས། རིལ་བྱ་རྣམས་ལས་འོད་འཕྲོ་ཞིང་བྱོད་འབར་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་རྟགས་
དང་མཆོན་མ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་བྱུང་། བྱིན་རྒྱབས་དང་ལྟན་པའི་རིལ་བྱ་དེ་ནས། རྩེ་ཉིད་
བྱགས་དམ་གྱི་སྐབས་ཀྱན་ཏུ་སྤྲོ་མཐོར་རིལ་བྱ་རེ་ཞལ་དུ་གསོལ་ཞིང་། གཞན་ཡང་སེར་
རྒྱ་མང་པོར་མཇལ་བྱག་གནང་དུས་ཀྱང་རིལ་བྱ་རེ་ཞལ་དུ་གསོལ་ན་གྱིབ་དང་མི་གཙང་བས་
མི་གོས། ཉན་པ་གཞོད་འཆེ་དང་ལྟན་པ་རྣམས་ནས་རིལ་བྱ་རེ་བོས་ན་གཞོད་པ་ལས་ཐར་
བ་དང་། ལྟག་པར་གཉན་ནད་ཆ་བས་ཆེན་པོ་སྤྲོ་པས་བསྐྱོག་དཀའ་བ་དག་ལའང་འདི་བོས་
པས་གཉན་ནད་ལས་གྲོལ་བ་མང་དུ་བྱུང་། གཞན་ཡང་འདི་ཁར་བཟུང་སྟེ་བྱིན་པ་ན་འགོ་
བའི་ནད་རིམས་དག་གིས་ཀྱང་སྐྱགས་མི་རྩེད་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །དབྱར་གནས་ཀྱི་རིང་དགེ་
སྟོང་སྟོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བཏབ་ངོར་ནམ་མཁའ་སྟོ་འབྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། ཐར་
འདོད་དེད་དཔོན་མའི་སྟེང་ནས་གཙོད་ཀྱི་མན་ངག་། བྱུབ་དབང་སྟོ་བཟང་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་གཙོད་

གཞུང་། གཙོད་གཞུང་མཐའ་ཡས་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ཀྱི་ལུང་ཡང་སྤུལ། ལོ་འདིར་གནས་ལུབ་ཀྱི་
ཡོན་བདག་ནམས་ནས་བཀའ་འགྲུར་རིན་པོ་ཆེ་གསར་བཞེང་(༧༣ན)བྲས་པའི་རབ་གནས་
སུ་ཇེ་ཉིད་གདན་བྲངས་པ་ལྟར་སྒྲ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ལ་གནས་ལུབ་ཀྱི་གཙུག་
ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། དེར་རིགས་པ་འཛིན་པའི་འཁོར་ཉི་ཤུ་ཅ་གསུམ་དང་བཅས་དཔལ་རྩོ་
ཇེ་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞལ་བྱེ་སྟེ་རབ་དུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པར་མཛད་
པས་མེ་རྟོག་གི་ཆར་བབས་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་ཀྱང་མང་དུ་བྱུང་ངོ་། །

ལུལ་དེའི་སྐྱེ་བོ་ནམས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པར་བཅས་པའི་དཀར་ཆག་
དང་། དེ་ལྟར་བསྟུན་པའི་དགེ་བ་ནམས་ཇོགས་བྱང་དུ་བསྟོ་བའི་རིམ་པ་དག་འདོན་དུ་བྲས་
ཆོག་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར། ཨོ་སྤྱ་སྟྭ། བསྐྱལ་བཟང་ནམ་འཛེན་རྒྱལ་
བ་སྟོང་དག་གི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་བསམ་གཏན་གྱིང་དུ་
ཕེབས། སྟོང་བ་པ་ནམས་ལ་བདེ་ལམ་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་སྟངས་བྱང་ཚུབ་ལམ་ཀྱི་རིམ་པའི་
མན་དག་ནམས་དང་། འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་འཁྲིད་ཅིག་ཀྱང་གནང་། སྒྲ་བ་བཅུ་པའི་
མཛུགས་དུ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བསྟེན་སོང་རིགས་པ་འཛིན་པའི་ཆོགས་དང་བཅས་པས་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་པའི་དུས་ཆེན་དང་བསྟུན། དཔལ་རྩོ་
ཇེ་འཛིགས་(༧༣བ)བྱེད་ཀྱི་རས་བྲིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱབ་མཆོད་ཉིན་ལྷ་
དང་ཁ་སྟོང་དུ་ཞི་བའི་སྐྱེན་སྟེག་དང་བཅས་པ་ཆོགས་འདོན་དུ་འཛུགས་པར་མཛད། འདི་
ལོ་ནས་བཟུང་དགའ་ལྡན་ལྷ་མཆོད་དང་བསྟུན་པའི་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་མཆོད་ཞག་ལྷ་རེ་
དང་། སྒྲ་བ་བྱུང་ངོ་ཙོག་གི་ཆོས་ཉིར་ལྷའི་ཉིན་དེའི་བདག་འཛུགས་རེ་བཞེས་རྒྱའི་མཆོད་རྒྱུན་
ཀྱང་བཙུགས། གཞན་ཡང་ཇེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློལ་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ལ་
ཡི་དམ་གསར་བདེ་འཛིགས་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་
སྤང་ཕྱོགས་སྐྱ་མའི་སྐྱ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་གསར་བ་འདུས་པ་དང་། སྟོང་

ཕྱོགས་འོད་གསལ་གྱི་སྐྱབས་སྐྱབ་པའི་ཐབས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཚེག་། ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་གནད་ཐམས་ཅད་མ་ཆང་བ་མེད་པར་སྟོན་ཅིང་། སྐྱབ་པ་པོའི་རྒྱུ་རྒྱུ་བར་གཙོད་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ཡི་དམ་དོན་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་འདི་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་བདག་འཇུག་གི་ཆོ་ག་རྣམས་རང་ཉིད་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་མེད་མི་རུང་བའི་ཐབས་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། སྤང་ནས་ཀྱང་གསང་བདེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དང་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་འཁྲིད་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་རྣམས་ལ་དོན་གཉིད་བྱེད་དགོས་ཚུལ་དང་། རང་རེའི་ཉམས་ལེན་གྱི་(༡༩ན) གཙོ་བོ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཆོས་སྐྱོང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མགོན་ཆོས་རྣམ་སྲས་གསུམ་ཡིན་པས་འདི་རྣམས་ཀྱི་གཏོར་ཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་དཔག་ཐོར་རྒྱལ་མོ་འདི་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གཅིག་དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ་ཆོས་བྱེད་ཡོངས་ཀྱི་བར་ཆད་བསྐྱངས་པའི་ཆེད་དུ་དག་མའི་སྐྱར་བསྟན་པ་པཎ་ཆེན་དབེན་ས་པ་སྐྱེན་རིམ་གྱི་སྤང་མར་བསྟེན་ཅིང་། རང་རེ་དབེན་ས་པའི་བུ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་སྤང་མའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཆོས་སྐྱོང་འདི་རྣམས་ཀྱི་གཏོར་ཆོག་ཀྱང་འཛིན་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་གནང་། དགོ་སྤོང་རྣམས་ནས་ཀྱང་སྤང་མའི་བཀའ་བསྐྱབ་པ་དགོ་སྤོང་གྱི་གཙོ་བོར་གོ་བས་ཆང་མས་སྤོ་གྲོས་ཀྱི་ཅལ་བཏོན་ཏེ་གོང་གསལ་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ཀྱི་གཏོར་ཆོག་ཀྱང་ཐུགས་འཛིན་མཛད་། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་མཆོད་གཏོར་རྣམས་རྩེ་བཅུན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཕྱག་བཞེས་སུ་རི་ལྷར་ཡོད་པ་ལྷར་བཞེངས་ཏེ། ཆོས་ཉེར་གསུམ་ནས་ཉེར་དགའི་བར་རང་ཉིད་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་བཞིན་པས་ཆོས་སྐྱོང་གོང་གསལ་གྱི་མཛོན་ཏྲུགས་བསྐྱང་བ་འཕྲིན་བཅོལ། བསྟོད་བསྐྱལ་མངའ་གསོལ། ཤེས་བརྗོད་བཅས་ཆོགས་འདོན་(༡༩བ)དུ་འཇུགས་པར་མཛད་ཅིང་། ཕྱིས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་ཆོས་སྐྱོང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ། དཔལ་མགོན་ཞལ་བཞེ་བ་དང་། བེལ་གཉིས་ཀྱི་གཏོར་ཆོག་ཀྱང་གཙུགས་ན་ས་མཐའི་དགོན་པ་ལ་སུ་སྟེགས་ཀྱི་གནོད་པ་མི་འབྱུང་བའི་བྱད་ཡོད་

ཚུལ་གྱི་བཀའ་ཕེབས་པར་བརྟེན། དེ་གཉིས་གྱི་གཏོར་ཚོགས་ཀྱང་འཇུགས་པར་མཛད་དེ་ཆེ་བ་དོ་རེ་བཞིན་གྱི་ཆེས་བཅུ་བཞི་དང་ཉིར་དབྱ་གཉིས་ལ་ཆོས་སྒྲིང་གོང་གསལ་གྱི་གཏོར་ཚོགས་ནམས་ཆག་མེད་དང་། ལོ་མཇུག་ཏུ་བསྐྱེད་བ་བདུན་ཕྱག་རེ་བཅས་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་མཆོད་རྒྱུ་འཇུགས་པར་མཛད་དོ། །ཤིང་སྤེ་སྤོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྤེས་རབས་གྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་མཛད། དཔྱིད་ཆོས་སུ་ཐེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱ་རྒྱུད་དོན་གསལ་གྱི་བཤད་ལུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་དང་། དབྱར་གནས་གྱི་རིང་བྱམས་མགོན་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་འབུམ་ཡོངས་རྫོགས་གྱི་ལུང་ཡང་སྦྱུལ། འདིའི་དུས་ཆོས་སྤྱན་དང་པོའི་སྐབས་སྤོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤྱང་ན་ལས་འདས་ཏེ་དབྱ་བཅོམ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱིས་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་གྱི་སྤོན་ནས་བཀའ་བསྟུ་མཛད་པ་བཞིན་དུ། ད་ལྟ་རང་ནམས་ལ་ཡང་ལྷ་མ་བཀའ་ཕྱིན་ཅན་དེ་ཉིད་གྱི་སྤྱིའི་སྤྱང་བ་མིག་(༧༥ན)གི་ཡུལ་ལས་འདས། གསུང་གི་འཆད་ཉན་ཡང་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་གྱི་རེས་སུ་སྤེབས་གདའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཐུགས་སྤོན་ནས་སྤྱན་ཆབ་བསིལ་ཞིང་ཆོས་སྤྱན་ཡང་དབྱ་རྒྱུགས་ཅམ་ལས་གནང་མ་ཐུབ། སྤོན་ཉི་གནས་དཀའ་ཆེན་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཞུས་ངོར་སྤྱིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་འཁྲིད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། གཞན་ཡང་ཡེ་ཤེས་དཔལ་ལྡན་སོགས་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྤོམ་པ་དང་དོན་གཉིར་ཅན་གཞན་མང་པོར་འདོད་ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་གནང་ངོ། །ཤིང་བྱ་སྤོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྤེས་རབས་གྱི་འཆད་ཉན་སྤར་ལྟར་མཛད། དེའི་དཔྱིད་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱུད་སྤྱོད་པའི་བཤད་ལུང་དང་། དགེ་སྤོང་སྤོ་བཟང་དགའ་བས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་དབྱར་གནས་གྱི་རིང་མདོ་སྤེ་མཛདས་ལྷན་གྱི་བཤད་ལུང་། སྤོན་གྱི་དུས་དགེ་སྤོང་སྤོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་དང་ཡེ་ཤེས་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་ལམ་རིམ་རྒྱུད་པའི་བཤད་ལུང་བཅས་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། དེ་ནས་སྤྱིད་གྲོང་འགོ་ཡོད་དམངས་བཅས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན། འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་དུ་ཕེབས་ཏེ་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་

བ་ལ་རབ་གནས་རྒྱས་པ་དང་། རྩེ་ས་པའ་ཀྱིས་སྤྲུལ་གསུང་(༡༥བ)འཕྲོག་བྱེད་དགའ་བོ་
པམ་པར་མཛད་པའི་བཞུགས་ཁྲི་དེར་ཞབས་བཞོད་ནས་སྦྱིད་གྲོང་མངའ་ཁུལ་གྱི་སེར་སྐྱ་
སྦྱོང་ཙམ་འདུས་པ་ལ་ཆེ་དབང་དང་མ་ཉིའི་བཞུགས་ལུང་བཅས་སྤུལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་
འཛིག་པར་མཛད་དོ། །

༣༽ དབུས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ལམ་དུ་འདུས་སྡེ་ཁག་ལ་ མདོ་སྤགས་ཀྱི་བབ་ཆོས་ཅི་འདོད་དུ་སྤུལ་ཚུལ།

མེ་ཁྲི་སྒོན་ལམ་གྱི་སྐྱབས་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་ལྟར་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོས་གངས་རིའི་ཁོད་འདྲིའི་སྤྲོན་མེད་པའི་ཤིང་རྟའི་ལམ་སྒོལ་
བྱེ་བ་དོན་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བཤའ་རྒྱན་འདི་རུབ་པ་ལ་མཛོན་དུ་སྤྲུགས་
བ་ཐུགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་དེ། པའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་བྱུང་དུ་ལམ་
འདིའི་བཤའ་རྒྱན་རྣམས་གསན་པར་བཞེད་ནས་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བཅུ་དྲུག་ཙམ་གྱི་འཁོར་
དང་བཅས་སྦྱིད་གྲོང་ནས་ཕེབས། རྫོང་དཀར་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་གི་སྒྲ་མས་གསོལ་བ་བཏབ་
པ་བཞིན་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་འཁྲིད་དང་། ཆོས་རྒྱལ་གོང་མའི་ཕོ་བྲང་གཟིམས་ཚུང་ཀུན་
གསལ་དུ་རྩེ་དཔོན་རྩེ་རྩེ་སྤྲུགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་བསྐྱེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་
པའི་སྒོམ་པ་ལེན་ཚུལ་དངོས་བྱུང་ཀུན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤའ་ཀྱང་མཛད། དེ་
ནས་ལམ་བར་གྱི་འགོ་བ་མང་པོའི་དོན་མཛད་བཞིན་དུ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་བྱང་བརྒྱུད་དེ་ཕེབས་
(༡༩༩)པས་ནམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ལ་འཇམ་སྤྱོན་སྤྱོད་ཆོགས་འཁྲིགས་ཤིང་བྱི་བཟང་
པོས་བྱུང་བ་དང་རྒྱུང་བམེར་བྱའི་རྒྱ་བ་སྤྲོ་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་བས་རྩེ་ཉིད་ནས་
རྫོང་དཀར་པོ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་དུ་བསྐྱམས་ཏེ་ཕུ་རང་ཆང་མས་མཐུལ་ཤོམས་ཤིག་གསུངས་

ནས་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཛད་བཞིན་དུ་རྡོ་ཕུང་གི་མཆུལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་གཤོམ་པར་
མཛད་དེ་ཕྱག་མང་དུ་གནང་ཞིང་ནམ་མཁའི་ཁྱོན་ཀྱན་ཏུ་སྦྱར་མི་འཇུག་པར་གཟིགས་ནས་
ཕྱག་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་སྟོན་ལམ་ཡང་མཛད་དོ། །དུས་དེར་དག་པའི་གཟིགས་སྤང་བྱེད་པར་
འཕགས་པ་ཞིག་བྱང་བར་སྤང་ཡང་རྒྱ་མཚན་ནི་གསུང་དུ་མ་བཞེད་ཅིང་། ཡུལ་དེ་ལ་སྦྱིད་
གྲོང་ལྷ་མའི་མཆུལ་ཞེས་དེར་སང་ཕྱོགས་དེའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་གཏམ་དུ་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ནས་ཕྱི་ཚུ་བཟང་དུ་ཕེབས། འུ་ཆེན་གྲགས་པ་ཆོས་བཟང་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་
པ་ལྟར་སྡེ་འདིའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་སྦྱིང་བོ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྲིད། སྦྱིང་བོའི་ཆོགས་མང་
པོར་ཆེ་དབང་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བསྟོད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་
མཛད། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཤེལ་དཀར་དུ་ཕེབས། རྫོང་སྡོད་པད་ཆལ་དབང་རྒྱལ་ཆེ་རིང་
གིས་སྦྱན་པ་དང་ས་(༧༦)ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར། སེར་སྦྱ་མང་པོར་ཆེ་དབང་དང་མ་
ཉིའི་བཟླས་ལུང་། དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ལ་གསེར་སྦྱེམས་འབྲུལ་ཚུལ་གྱི་ཆོ་ག་ཞིག་ཀྱང་
གསར་ཅོམ་མཛད། ཤེལ་ཆོས་འདུས་སྦྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྦྱན་པ་དང་ས་ཏེ་གསོལ་བ་
བཏབ་པ་བཞིན་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མའི་འབྲིད་མན་ངག་གིས་བརྒྱན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་
ཀྱང་སྦྱུལ། དུས་དེར་སྡེ་འདིར་མདོ་སྤྲུགས་གཉིས་འཛོམ་གྱི་དགེ་བཤེས་རགས་པར་མ་
ཟད། སྡེ་དགོན་པན་ཚུན་གྱི་ཕྱོགས་ལྷང་ཆེ་བས་གང་བྱུང་ལ་དག་པ་སྟེར་དཀར་ཡང་། རྫོང་
འདིའི་གསུང་ཆངས་པའི་དབྱངས་དང་ལྷན་པས་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་སྦྱན་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་
རྣམས་མདོ་རྒྱུད་དུ་མའི་ཁུངས་དང་སྦྱར་ཏེ། བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་གནད་རྣམས་གང་
ཟག་གཅིག་གི་ཉམས་ལེན་དུ་བྲིལ་ནས་འདོམས་པར་མཛད་པས། དགེ་འདུན་རྣམས་ཤིན་
ཏུ་དད་པར་གྱུར་ཏེ། འདི་ནི་འོག་མིན་ཞིང་མགོན་པོ་ཉིད་སྤྲིགས་དུས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་
དུ་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱག་པའི་དགེ་བཤེས་གཉིན་གྱི་རྣམ་པར་བསྟན་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གོར་མ་ཆག་གོ་ཞེས་སྐྱེད་ཞིང་། ཕྱིས་རྫོང་འདིའི་མཚན་ནས་བརྗོད་ཀྱང་

དོ་རྩེ་འཆང་མཁས་(༡༡ན)བཅུན་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ལ་སྟོད་
སྟོ་བྱང་དུ་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ལ་མཁས་བཅུན་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་སྒྲེང་ངོ་། །དེ་ནས་རྒྱ་མཚོ་ལ་
བརྒྱད་དེ་མང་མཁར་ཕུར་ཕེབས། སངས་རྒྱས་སྤྲོད་སྤྲོས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་གྲགས་
པའི་ཆ་རྒྱུ་རྩེ་རྒྱུ་འཕྲོད་བསྟེན་བདུན་གཅིག་གི་རིང་མཛད་པས། གནས་དེའི་གཞི་
བདག་མགུ་སྟེ་ཆ་རྒྱུ་འཕྲོད་རྒྱུ་ལ་ཡང་ལན་འགའ་བྱང་། དེ་ནས་མདར་དར་རྒྱས་
སྒྲིང་པས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྤྱན་བྱངས་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་རྒྱ་མའི་
འཁྲིད་ཅིག་དང་། བདེ་སྒྲིང་གཉེར་བ་ཆེ་དབང་གིས་སྤྱན་བྱངས་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་
སེར་རྒྱ་མང་པོར་ཆེ་དབང་དང་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྟོམ་བཞུས་ཀྱི་མན་ངག་ཀྱང་སྦྱལ། དེ་
ནས་ལྟ་ཅེ་དགའ་ལྡན་འོག་མིན་སྒྲིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྤྱན་བྱངས། དེར་བྱལ་ཆེན་
དང་། རྩོ་སྒྲིང་དོན་བདུན་མའི་འཁྲིད་བཅས་རྒྱས་པར་སྦྱལ་ཞིང་། དེའི་འཁྲིད་ཡིག་བཀའ་
གདམས་སྟོར་པོ་ཞེས་བྲ་བ་དང་། དེའི་སྟོང་པོ་སྟོན་ལམ་དང་བཅས་པའི་བཀའ་ཚུལ་ཡང་
མཛད། དེ་ནས་སྤན་སྒྲིང་ཆོས་སྡེ་བས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྤྱན་བྱངས། དེར་བདེ་ལམ་གྱི་
འཁྲིད་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་རྒྱས་(༡༡བ)པ་དང་། གནས་ཆོས་སྡེ་བས་གསོལ་བ་
བཏབ་པ་ལྟར་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་འདོད་ཆོས་ཅི་རིགས་པའང་སྦྱལ། རྩ་བ་ལྟ་བུའི་ཆོས་
བརྒྱད་ལ་བཟུང་གིས་སྤྱན་པོར་ཕེབས། བཞུ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞབས་བྱང་དུ་ལུས་
ཀུན་པལ་པའི་བྱལ་འཆལ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་དུས་གསུམ་གྱི་དགེ་ཅས་མཚོན་ལུས་ལོངས་
སྟོད་ཐམས་ཅད་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་མཚོད་སྟོན་དུ་སྟོས་ཏེ། ད་ལམ་བཤུལ་ཐག་རིང་བའི་
ངལ་བ་བྱུང་དུ་བསད་ནས་སྐྱེའི་གམ་དུ་བཅར་ཏེ་གསོལ་བ་འདེབས་རྒྱུའི་སྟོང་པོ་ནི། སྟོན་
དུས་ཆོས་རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་རིང་ལ་ལོ་པཎ་བཀའ་བློན་ཅན་རྣམས་
ཀྱིས་པོད་འདིར་སྡེ་སྟོད་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་འདུག་ཀྱང་
དུས་དབང་གིས་རིམ་ཉམས་སུ་གྱུར། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོས་དགའ་བ་བརྒྱ་པལ་

དུ་མའི་སྒོ་ནས་ལོ་བཅུ་བཀའ་བློན་ཅན་ནམས་ཀྱི་མཛད་སྒོལ་རྗེས་སུ་བསྐྱེད་ས་ནས་བསྟན་
པ་ཉམས་པ་གསོ་བའི་ཆེད་དུ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་བྱི་རབས་ཀྱི་
གཏུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་དོན་དུ་རྒྱུད་སྡེ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲོད་པོ་སྟེགས་བཅ་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་པ་དོ་རྗེ་
འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་མཛད་ནས་(༧༩ན)ཐུགས་སྒྲུབ་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་ནམས་ལ་འདིའི་བཤད་རྒྱུན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་བར་མཛད་ཀྱང་། བསྟན་པ་རིམ་ཉམས་
ཀྱིས་དང་སང་གི་ཆར་བཤད་རྒྱུན་ཅམ་ཡང་ཉམས་པ་ལ་མདོན་དུ་སྟེགས་པས། རྗེ་བཙུན་
དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཐུགས་རྗེའི་མཐུ་དབྱེད་བསྐྱེད་དེ། བན་ཆན་བདག་དང་གདན་
ས་འདིའི་སྟོབ་དཔོན་ནམ་པ་བཞི། བསྟན་པ་ལ་པན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉིན་བརྒྱ་ཕྱག་
མང་པོ་ལ་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པའི་བཤད་རྒྱུན་མན་ངག་གིས་བརྒྱན་ཅིང་
ཤེན་དུ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་གནང་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་མཛད་པས་
དགེས་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་ཁྲ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་ཉེར་བྱུག་ནས་ཉིན་ཉི་ཤུ་ཙ་གསུམ་
ཀྱི་རིང་ལམ་འདིའི་བཤད་ལུང་གསང་ཆེན་རྒྱུད་སྡེ་རྒྱ་མཚོའི་མན་ངག་གི་ཉིང་ཁུ་ནམས་
བུམ་པ་གང་ཤྱིའི་ཚུལ་དུ་གནང་། འདི་སྐབས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནས་རྒྱུད་སྡེ་
སོ་སོའི་དཀའ་བའི་གནས་མཐར་ཐུག་པ་ནམས་ལས་བརྩམས་ཏེ་བཀའ་འདི་ཞིབ་དུ་མཛད་
པར། རྗེ་ཉིད་ནས་གྲུས་པ་རང་གི་སྟོའི་འཆང་ཆོད་དུ་འདི་དང་འདིའི་ཞེས་ལན་འཕྲལ་འཕྲལ་
དུ་འབྲལ་བར་མཛད་པས། ཤེན་དུ་མཉེས་ཏེ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་(༧༩བ)མཆན་འདོན་པ་རང་གི་
ཐུགས་ལ་གང་མངའ་བ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ཡིན། ཁོ་བོ་ནི་གཡེང་བས་ཁྱེར་ཏེ་འདི་འབྲའི་དཀའ་
ནད་ལ་བསམ་ཁོམ་པ་མི་འདུག་གསུང་། འདི་སྐབས་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལུས་སྟོག་ཀྱང་གཏོང་
དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་སྤྱོན་མཐའ་ཡས་
པས་མཆོད་ཅིང་། ཁྱད་པར་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་ཀྱི་གསུང་བཤད་རྫོགས་ནས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་
གསུང་བཤད་ཚུགས་པའི་མཆམས་སུ། ཆོགས་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐོག་བྱི་ནང་གསང་བ་

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོད་སྤྲིན་གྱིས་མཚོད་དེ། སྤྲུལ་ཡང་སྤྲུལ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤའ་སྲོལ་
རྣམས་གསང་བའི་གནད་ཀྱི་མན་ངག་གིས་བརྒྱན་ཏེ་རྒྱས་པར་སྦྱལ་དགོས་པའི་གསོལ་
འདེབས་ཀྱང་ཁྱེད་པར་མཛད་ཅིང་། མཐུག་ཏུ་འདྲེན་མ་མཚོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་
མཚོད་རྒྱས་པར་བཤམས་ཏེ་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ་དང་བཅས་པས་ལེགས་པར་
མཚོད། འདི་ལོའི་དབྱར་གནས་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོར་མཛད་དེ། དེའི་རིང་པཎ་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པས་ཚོགས་ཆེན་དུ་རྩེ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་ལུང་གི་འཕྲོ་དང་། ཚད་མ་
རྣམ་འབྲེལ། མངོན་ཏོགས་རྒྱན། མངོན་ཅ། མངོན་པ་མངོན། དབྱ་མ་འབྲུག་པ་(༡༩༣)བཅས་
ཀྱི་གཞུང་བཤའ་མཛད་པ་རྣམས་གསན་ཅིང་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་གསུང་བཤའ་ལ་ཟིན་གྱིས་ཀྱང་
མཛད། དབྱར་གནས་གྲོལ་ཏེ་པད་ཆལ་མདའ་དཔོན་སྤྱན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ལྷོས་བཅས་
འདས་གསོན་ཆང་མའི་ཆེད་དུ་རྩེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་སྐུ་བརྙན་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་
པ་མི་ཚད་ཅམ་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་གཞུངས་འབྲུལ་དང་རབ་གནས་བཅས་ལ་རྩེ་
ཉིད་ཕེབས་དགོས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གནང་
བ་གསོལ་ཏེ་པད་ཆལ་དུ་ཕེབས། གཞུངས་རྣམས་སྤྲིལ་འབྲུལ་གྱི་གོ་རིམ་རྩེ་བཙུན་སློབ་བཟང་
ཆོས་རྒྱན་གྱི་བྱག་བཞེས་ལྟར་མཛད་དེ། ཆོས་བཙུ་བཞི་ནས་ཉིན་གསུམ་གྱི་རིང་རབ་གནས་
སྦྱར་དངོས་རྩེས་གསུམ་ཆང་བ་རྒྱས་པར་མཛད་པས་དངོས་གཞིའི་ཉིན་ནམ་མཁའ་འཇམ་
འོད་ཀྱིས་ཁེངས་ཤིང་། བཟླ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་མཚོད་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་
རྒྱ་འཛིན་ལང་ལོང་དུ་འཁྲིགས་པས་སྤྱི་དགུ་ཀུན་ངོ་མཆར་ཡ་མཆན་དུ་བྱེད་པ་བྱུང་། སྤྲུལ་
ཡང་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞབས་བྱུང་དུ་ཕེབས། གཞུངས་འབྲུལ་དང་རབ་གནས་
ཆོས་གྲངས་གང་ལ་མཛད་བཀའ་ཕེབས་པར། རྒྱ་མཚོན་རྣམས་གསོལ་(༡༩༤)བས་དེ་ཁ་
ཡིན་ཆོས་བཙུ་ལྷའི་ཉི་མ་ཆ་རྟེང་ཁར་པད་ཆལ་གྱི་ཐད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་འཇམ་སྤྲིན་འཁྲིགས་
ཏེ་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབས་པ་དེད་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང་བྱུང་། དམ་ཚིག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དངོས་

སུ་ཞུགས་པའི་རྟགས་ཡིན་གསུངས་ཏེ་མཉེས་མཉེས་མཛད། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕེབས་པའི་
རྒྱ་མཚན་གསོལ་བས། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་
འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་གནང་དགོས་པའི་བཀའ་ཡང་གནང་། དེ་ནས་
ཞུ་ཕྱར་ཕེབས་ཏེ་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ལ་འཕྲིན་བཙུང་དང་གནས་ཀྱི་བྱེད་པར་རྣམས་ཞིབ་
ཏུ་གཟིགས། གཞན་ཡང་འབི་ཕྱང་། དབེན་དགོན། རོང་བྱམས་ཆེན་སོགས་སུ་སེར་སྐྱ་
མང་པོར་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བཞིན་པར་སྟོན་པ་དུ་ཕེབས། བདག་ཉིད་ནས་བཤེས་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ལས་དགེ་ལྡན་ཀྱི་སྟོན་བཙུན་པའི་ལེགས་སྐྱེས་སུ། ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་
བཀོད་པས་ཐོག་བྲངས་བྲང་སྲོང་གི་བདེན་ཆོག་ཀྱང་བཟོད་པར་མཛད། དེའི་དུས་ཀྱི་གསུང་
བཤད་རྣམས་ཡི་གེར་འཁོད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ནང་མ་རྣམས་ནས་ཞུས་པར། བན་བདེའི་
བྱ་ཆར་འབེབས་པའི་སྤྲིན་ཀྱི་སྐྱ་དབྲངས་ཞེས་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། དགུན་ཀྱི་
རིང་ཁུ་བོ་དེ་ཉིད་ནས་མཐུན་རྒྱུ་ཕྱལ་ཏེ་བྲག་རི་(༡༠ན)སྐྱབ་སྤེར་བཞུགས། ཞལ་སྤེན་ནས་
ངག་དབང་དོན་བྱུང་རྒྱུ་ཡང་ཕྱག་ཆེན་ཀྱི་འཁྲིད་སྟུང་ཅིང་རྗེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་རྗེ་རྗེ་སེམས་
དཔའ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པའི་རྗེས་གནང་སོགས་ཆོས་བཀའ་མཐའ་ཡས་པ་
གསན། དགུན་སྟོན་གཙང་པ་གོ་བོ་མཁན་ཟུར་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་འབྲས་སྐྱངས་
གསང་སྤགས་སོ་བྲང་དུ་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་ཆིག་སྟོང་སྟོར་ལ་ཕྱག་ཆེན་ཀྱི་ཟབ་འཁྲིད་
དང་། དེགས་པ་འཛིན་པ་བཅུ་སྟོར་ལ་དཔའ་བོ་གཡུལ་འཇུག་གི་འཕྲོ་འཁྲིད་ཀྱང་སྟུང་། དེ་
ནས་སེར་སྐྱ་སྐྱ་མ་གྲགས་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་སེར་སྐྱ་བྲ་ཁང་
དུ་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་སྟོང་དུ་ཉི་ལྔ་བདེ་ལམ་ཀྱི་འཁྲིད་དང་། དེས་དཔོན་སྟོན་བྱམས་པ་སྟོན་
ལམ་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར། དེས་བྲ་ཁང་དུ་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་ཆིག་སྟོང་བཀྲལ་བར་
རི་བོ་དགའ་ལྡན་པའི་པ་ཆོས་ཟབ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། སྟོན་འཕྲོ་འཁྲིད་ཆེན་བཞི་དང་
བཅས་པའི་གསང་བ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཞག་བཞི་བཅུའི་བར་དུ་སྟུང་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་

མཚོད་པ་ཡང་རྒྱས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་དོན་གཉིས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ནམ་མཁའ་སྒྲི་
འབྲེད་གྱི་དབང་དང་། ཐར་འདོད་དེད་དཔོན་མའི་འབྲིད། སྐྱགས་པ་སྒྲ་བྲས་གསོལ་(༡༠བ)
བ་བཏབ་པ་ལྟར། འདུལ་བའི་ལག་འབྲིད་སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་། དེ་ནས་དགའ་
ལྷན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྒྲིང་དུ་ཕེབས། ཁྱིམ་གྱི་དབང་ཆོས་གྲགས་གྱི་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
ལྟར་གཟིམས་རྒྱུ་འོད་གསལ་ཕྱག་ཏུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་འབྲིད་དང་། གཙང་པ་ཁམ་ཆོན་
གྱི་ཆོམས་སྐྱེལ་མ་གཙུག་འོད་འབྲིད་བཅས་རྒྱས་པར་སྐྱེས། དེ་ནས་སྒྲ་མ་བྲམས་པའི་ཡང་སྲིད་
པན་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པ་མཇུག་བཞེད་ཡོད་པའི་ཐོག་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གྲང་སྐུལ་པའི་སྐྱེལ་
ཆེ་དབང་དང་། བྲམ་ཁྱུས་འབྲུལ་བར་འབྲུལ་དུ་ཕེབས་དགོས་པའི་བཀའ་རྒྱ་འཁྱོར་པར་
བཞེན་པན་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་དུ་སྒྲ་མ་གོང་མའི་སྐྱེད་མས་ཆེད་དུ་བྲས་པ་བཞེན་འབྱུང་
བའི་གཤེས་གྱི་ལྟས་ཕྱན་ཕྱུལ་ཆོགས་པ་བྱུང་བ་ན་དགེས་པའི་ཉམས་ཀྱང་མཛད། སྐུལ་
པའི་སྐྱེལ་ཞལ་མཇུག་མ་ཐག་ལྷན་ཀྱང་པམ་པའི་ཕྱག་དང་། ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་
པ་བཅས་ཕྱལ་ཏེ་བྲམས་མགོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་སྒྲར་ཡང་བསྐྱན་འགྲུའི་དོན་དུ་བསམ་
བཞེན་དུ་བྱོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞིང་། ད་ཆ་སྐྱེལ་བཀོད་པ་རྗེས་པར་སྐྱེད་དུ་བཞེངས་ཏེ་ཆོས་
གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཀྱང་ཁྱེད་པར་མཛད། དེ་ནས་ཐོག་མའི་ཆོས་
འབྲེལ་དུ་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་རྒྱ་མའི་འབྲིད་དང་། (༡༡ན)ཆེ་དབང་། ཕྱི་ཉིན་ནམ་འཛོམས་གྱི་
ཁྱུས་ཆོག་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བའི་བྲམ་ཁྱུས་ཤིག་འབྲུལ་བར་མཛད་པས། དེ་མ་ཐག་བསྐྱན་རྒྱས་
བསྐྱན་རྒྱས་ཞེས་ཞུས་འབྲིང་པའི་མིང་འབོད་པར་མཛད་པ་ན། ཡམ་ཡུལ་འཁོར་བཅས་ཏེ་
ལས་ཏེ། དེ་སྐྱ་སྒྲ་མ་དང་། དགེ་བཤེས་སྐུ་ཕྱལ་གྱི་ཁྱུས་ཆབ་མི་བཞེས་ན། ད་ལམ་ཁྱུས་
ཆབ་འབྲུལ་དུ་བཞེས་ནས་བསྐྱན་རྒྱས་ཞེས་པའི་གསུང་ཡང་བྱོན་པས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
གཉིས་སྐྱེ་ཆེ་སྐྱ་མར་ཆོས་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པའི་བག་ཆགས་སད་པ་ཡིན་འདུག་པས་འདི་
ལས་ལྷག་པའི་ངོས་འཛིན་ཅི་ལ་དགོས་ཞེས་སྒྲིང་བའང་བྱུང་ངོ་། །

དེ་ནས་སྒོ་ལ་བརྒྱད་དེ་ཕུར་བྱ་ལྟ་ལེབས། དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་བཀའ་
ཅི་རིགས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གི་ངོར་ལམ་རིམ་སྟོན་འགོ་སྟོར་བའི་ཆོས་བྱུག་གི་རིམ་པ་
དངོས་ཐུབ་ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད་དོ། །མེ་པག་སྟོན་ལམ་ཆེན་
མོའི་སྐབས་བཀའ་སྟོན་པཎྜི་ཏས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར། རྟོ་རིང་དུ་ངོ་མ་རྣམས་ལ་ཆེ་
དབང་དང་། ཆོས་མཆོད་དུ་རྒྱད་གྲ་སྟོད་སྟོད་ཀྱི་དགོ་བཤེས་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་སྐུ་
བརྒྱ་སྟོར་ལ་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་སེམས་འསྐྱེད་མཆོད་པ་དང་བཅས་པ། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
མཛད་པའི་གཞི་གསུམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་(༡༧)ནས་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་རྣམས་
ཞིབ་པ་དང་། སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པ་ནས་ཆོས་ཐུན་གཅིག་ཀྱང་སྟུལ། སྐབས་འདིར་དགའ་
བཞི་པཎྜི་ཏས་སྐྱིད་གོང་བསམ་གཏན་སྤིང་དུ་གཉུག་མར་གནས་པ་དང་། ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་
ཆོས་ལྷ་བ་ཅི་ཡོད་ལ་སྟོན་དབྱིད་གཉིས་སུ་ལམ་རིམ་གྱི་བཀའ་ཆོས་རྒྱ་བ་རེ་གནང་ལམ་
གྱི་ཐོག་ཇ་ཐུག་གི་སྤྱིན་བདག་བྱེད་རྒྱུའི་སྟོན་ལྷ་ཡང་ཕུལ། དུས་དེར་སྔོང་བ་པ་རྣམས་ཇེ་
འཕེལ་དུ་སོང་བས་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་འདུའང་རྒྱུན་གྱིས་ཞལ་ཏ་བ་འདུལ་བ་འཛིན་
པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་ལ། འབྲེལ་མཚུངས་ཀྱི་སར་དགོ་འདུན་གྱི་ཀྱན་དགའ་ར་བ་བཞེད་
དགོས་པའི་གསུང་འཕྲིན་ཀྱང་སྟུལ། དེ་ནས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕྱག་བཏེག་ །བྱམས་ཆེན་
ཆོས་སྡེ་བས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སོ་སོའི་འདོད་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་
རྒྱས་པར་སྟུལ། དེར་དགའ་བཞི་པཎྜི་ཏས་བྱམས་པའི་གོས་སྒྱུ་གསར་བཞེད་ལ་རབ་གནས་
མཛད་དགོས་པའི་གདན་འདྲན་པ་འབྱོར་བ་ལྟར་དགའ་བཞིར་ཕེབས། གོས་ཐང་གིས་གཙོས་
ཉིན་རྣམས་ལ་རབ་གནས་མཛད་ཅིང་། དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྡེ་བ་དང་། གསེར་སྤིངས་པ་
སོགས་ཀྱི་དགོ་འདུན་སྟོང་ཅུ་ལ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱ་མ་དང་། ལམ་རིམ་གྱི་གསུང་བཤད་
ཀྱང་སྟུལ། དེ་ནས་པད་ཆལ་བས་འཕེ་ལུང་དུ་སྤྱོད་བྱངས། (༡༨ན)མདའ་དཔོན་ངོ་གཡོག་
དང་། འཕེ་ལུང་། མཆོན་སྟོག་ །བསམ་སྤིངས་བཅས་ཀྱི་དགོ་འདུན་རྣམས་དང་། ཉེ་འཁོར་

གྱི་སེར་སྐྱ་པོན་ཆེ་བར་བདེ་ལམ་གྱི་འབྲིད་རྒྱས་པར་སྦྱལ་བས་ཆོས་གསན་པ་ཆང་མ་སློ་
འཁུལ་ཆེ་ཞིང་། བྱད་པར་མདའ་པད་གྱི་གཡོག་དྲུང་ཡིག་བསོད་ནམས་ཆེ་བརྟན་ཟེར་བ་
ཞིག་གིས། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ། བྱེད་གྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་དང་བསྐྱུན་པ་བདག་གི་བྱ་བ་
ཆེ་ཤ་ཆང་མ་རང་ཉིད་ངན་སོང་གི་གཏིང་དུ་འཕེན་པའི་ལས་ངན་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་འདུག་
ཅིང་། ད་མི་ཆེ་པལ་ཆེར་ནི་འདས། འཆི་བ་ལ་ཉེ་བས་རྒྱན་དུ་སྦྱིང་ལ་བཅངས་ཆོག་པའི་
ཞལ་གདམས་ཕྱི་མ་ངན་འབྱེད་སྐྱེ་སྒོ་གཙོད་བྱུང་པའི་ཉམས་མགུར་ཞིག་གསུང་དུ་གསོལ་
ཁུས་པས། སྒོད་ལྷན་དུ་དགོངས་ནས་ལམ་གྱི་གནད་ཆང་བའི་གསུང་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་
སྦྱལ་རྟེ། །

ན་མོ་གུ་རུ། དབྱིངས་སྒྲོས་བྲལ་ལྷ་ཡི་ལམ་ཡངས་པར། །སྐྱ་རྣམ་པ་ཅིར་ཡང་སྟོན་
མཛད་པ། །རྩི་རིགས་ཀུན་བྱབ་བདག་རྩི་རྩེ་འཆང་། །མི་བདག་སྦྱིང་བསྐྱོའི་ཟེུ་འབྲུར་
བཞུགས། །སྟོན་ཐོག་མ་མེད་ནས་ད་ལྟའི་བར། །ལས་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་འཁོར་བར་
འཁུམས། །ད་འཛིགས་རུང་སྲིད་མཆོ་ཆེ་འདི་ལས། །དུས་སྐྱར་དུ་ཐར་བར་བྱིན་གྱིས་
ཆོ་བས། །མ་རིགས་(༡༩བ)དུག་འཁོར་བའི་མཆོ་ནང་ནས། །བདག་གཅིག་བྱས་སྒྲོལ་
བར་བྱེད་པ་ལ། །དུས་ནམ་ཡང་ཁུམ་པ་མི་སྐྱེ་བའི། །སེམས་སྦྱིང་སྦྱོབས་སྐྱེ་བར་བྱིན་གྱིས་
ཆོ་བས། །སྒོ་མ་རིག་འཁུལ་པའི་སྤང་བ་འདི། །གཉིད་ལོག་པའི་མི་ལམ་སྤང་བ་བཞིན། །དོན་
བདེན་པར་གྱུབ་པ་ཅང་མེད་པས། །སེམས་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་ཆོ་བས། །ཆོས་
ཀུན་གྱི་རྩ་བ་རང་གི་སེམས། །སེམས་གཤོད་ནས་སྒྲོས་དང་བྲལ་བའི་དབྱིངས། །དབྱིངས་
རིག་པ་དབྱེར་མེད་ལྷ་མ་ལྟ། །ལྷ་སེམས་སུ་འཆར་བར་བྱིན་གྱིས་ཆོ་བས། །ལར་དུས་དང་
གནས་སྐབས་ཅིར་གྱུར་ཀྱང་། །སྐྱབས་ཀུན་འདུས་ལྷ་མ་ལྟག་པའི་ལྟ། །རང་སེམས་དང་
དབྱེར་མེད་སྒོམ་བྱས་རྟེ། །མཐར་ཐུགས་ཡིད་འདྲེས་པར་བྱིན་གྱིས་ཆོ་བས། །ཞེས་པའི་
དམིགས་སྒྲོར་མན་ངག་དང་བཅས་གསུངས་པས་བཟང་པོའི་བག་ཆགས་སད་དེ་བྱིན་ནས་

ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟན་པར་རྫོགས། བདེ་འགྲོའི་རྒྱ་ཆོག་མཁུ་ཁྱིམ་གཙང་
ཞིང་དབེན་པའི་རི་ཕུལ་དུ་བསམས་གཏན་གྱི་བདེ་བས་འཆོ་བཞིན་དུ་འདས་པ་ཞིག་བྱང་། དེ་
ནས་མཆོན་སྟོག་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་སྟོ་སྟོང་ཆེན་མོའི་བཤའ་ལུང་ཡང་རྒྱས་པར་སྟུལ། དེ་ནས་བཟ་
ཤིས་སྟུན་པོར་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞབས་བྱུང་དུ་ཕེབས་ཏེ། རྗེ་བྱེད་ཀྱི་(༡༣༧)
བཀའ་བཞིན་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་དབེན་ས་པའི་མན་ངག་འཆད་སྟེལ་
ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་ཁུས་ཚུལ་སྟུན་ཁུ་ཕུལ་བར། ཤིན་ཏུ་དབྱིས་ཏེ་ལེགས་སའི་
ཁ་བཏགས་དང་། པཎ་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཞེས་པའི་སྟུ་གཟན་ཞིག་ཀྱང་གནང་། དེ་ནས་
སྟྱིད་གྲོང་དུ་ཕེབས་ཁར་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྟུ་མདུན་དུ་སྟུན་བྲངས་ཏེ། སྟོན་
པའི་སྤང་བརྟན་དང་བྲི་མ་མེད་པའི་ལྷ་རྩལ་བཅས་སྟུལ་ནས། འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་གྱི་སྟོ་
ནས་ས་མཐར་ཞུ་སེར་གྱི་བསྟན་པ་འཛིན་སྟེལ་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་གང་ཆེ་དང་། བྱུང་བར་
དབེན་ས་སྟུན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་ཐུན་མོང་མིན་པ་སྟོ་མ་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་མ་འདི་ལ་འབྲིང་ཡིག་རྒྱས་པ་མན་ངག་གི་གནད་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཞིག་འཕམ་དུ་
བཀའ་ཅོམ་དགོས་པའི་བསྟུལ་མ་ཡང་མཛད། དེ་ནས་ལམ་བར་གྱི་དད་འདུས་མང་པོའི་རེ་
བ་བསྟོར་བཞིན་དུ་དབྱིད་ཆོས་སུ་སྟྱིད་གྲོང་དུ་ཕེབས། གཉུག་མར་གནས་པ་དང་། ཕྱོགས་
ནས་འདུས་པའི་དགོ་འདུན་དོན་གཉེར་ཅན་བརྒྱ་ཕྱག་ཅུ་ལ་བདེ་ལམ་འཛིན་ཆོས་སུ་སྟུལ་
ཅིང་། པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཀའ་ལྟར་སྟོ་མ་ལྟའི་ནལ་འཁྱོར་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་མར་གྲགས་པའི་འབྲིང་(༡༣༨)ཡིག་གསང་བའི་གནད་རྣམས་པར་བྱེ་བ་སྟུན་བརྒྱུད་མན་
ངག་གི་གཉེར་མཛོད་ཅེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤའ་འདི་ཡང་མཛད་དེ་རེ་ཞིག་བཀའ་རྒྱས་
བཏབ། སྤུས་རྗེ་ཉིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ཅན་དགའ་བཞི་གྲང་བརྗེ་ཏས་རྗེ་འདིའི་གསུང་
གི་སྟེགས་བམ་པོ་ཏེ་དུག་ཆོས་སྟུན་འཛད་མེད་ཀྱི་རྒྱན་སྟེལ་བྱིར་བར་དུ་བཞོས་པའི་ཆོ་
ལེགས་བཤའ་འདི་ཡང་བཀའ་རྒྱ་བཀྲོལ་ཏེ་པར་དུ་བཞོས་སོ། །

འདི་ལོའི་དབྱར་གནས་ཀྱི་ཐོག་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ནས་དབྱ་
བཅམས་ཏེ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་ཚུལ་ཀྱི་ཕྱང་གང་འགྲོ་ཞིག་དང་། སྟོན་ཆོས་སུ་གྲྭ་མ་མཆོད་པའི་
འཁྲིད་ཡིག་སྟན་བརྒྱད་ཁ་བྱང་གི་མན་ངག་རྣམས་ལྷ་བ་གཅིག་གི་བར་རྒྱས་པར་སྦྱལ། ཆོས་
འཁོར་འདི་ཐོག་ཏུ་དཀའ་ཆེན་དགོ་འདུན་བཟང་པོ་ཡང་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་སྟན་ཀྱི་འབྲས་བུ་
ལྟར་བསྐྱངས། ལོ་འདིའི་དབྱིད་ཆོས་དང་སྟོན་ཆོས་ནས་ཚུ་སྟག་དབྱིད་ཆོས་ཀྱི་བར་སྟོན་
དབྱིད་ལྷ་བ་རེའི་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་བདག་གྲུང་པའི་ཉམས་བྱས་སོ། །ས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཀྱི་
ཐོག་སྦྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྒར་བཞིན་དང་། སྟོན་དབྱིད་གཉིས་སུ་བདེ་ལམ་ཀྱི་སྟོང་
འཁྲིད་དབྱར་ཀྱི་སྐབས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འབྲས་ཀྱི་ཕྱང་གང་འགྲོ་ཞིག་བཅས་སྦྱལ། ལོ་
འདིར་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྤིང་(༡༩ན)གི་བཀའ་བསྟན་རིན་པོ་ཆའི་དཀར་ཆག་གྲུབ་
བསྟན་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། སྦྱབ་སྟེ་ཁག་གི་སྟོང་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྟོན་
བ་གསུམ་ཀྱི་བཅས་མཆོམས་ལ་གཞི་བྱས་སྒྲིག་ལམ་འདོར་ལེན་ཀྱི་བཅའ་ཡིག་ཀྱང་གསར་
སྒྲིགས་མཛད་ནས་ལོ་ལོ་བཞིན་དཀའ་ལྡན་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་རྗེ་རང་ཉིད་ནས་ཆོག་གས་སུ་
སྟོགས་པར་མཛད་དེ་ཡང་དག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱགས་སོལ་བཏོད་དོ། །ས་སྤང་སྟོན་ལམ་ཀྱི་
ཐོག་སྦྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྒར་བཞིན་དང་། ལྷ་ཅེ་རྗེ་བྱང་ཡེ་ཤིས་ཕུན་ཆོག་གས་ཀྱིས་
གསོལ་བ་བཏབ་པར་བརྟེན་དབྱིད་ཆོས་དང་། དབྱར་ཆོས་གཉིས་སུ་སྟགས་རིམ་ཆེན་མོའི་
བཤད་ཕྱང་རྒྱས་པ། བཀའ་གདམས་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་དབང་ཆེན་རྣམས་དང་། སྟོན་བདེ་
ལམ་ཀྱི་སྟོང་འཁྲིད་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་བཅས་སྦྱལ་ཅིང་། ཆོས་འཁོར་འདིའི་ཐོག་ཏུ་ཀོང་པོ་ཆོས་
མཛད་བསྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། སེར་སྤྱད་ངག་དབང་བསྟན་འཛིན་གཉིས་ཀྱང་སྟོན་
ལྡན་ཀྱི་སྟོན་མར་དགོངས་ཏེ་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་སྟན་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྟར་སྤྱོད་བར་མཛད་
ཅིང་། བྱི་མ་འདི་ལ་དགོ་སྟོང་གི་སྟོན་པ་ཡང་གནང་། གཞན་ཡང་ཀོང་པོ་དགོ་སྟོང་འཇམ་
དབྱངས་རིན་ཆེན་ཀྱིས་ཁྱུ་རོང་། ལྷ་མ་མཆོད་པའི་འཁྲིད་ཡིག་(༡༩བ)འཁྲིད་པོའི་བཤད་

ལུང་དང་། རྟོམ་གསུམ་བསྐྱབ་བྱའི་འབྲིད་བཅས་རྒྱས་པར་གནང་། འདི་སྐབས་ཐུགས་ཀྱི་
གསང་སྟོག་པའི་ལྷང་བ་ལས་འཕྲོས་ཏེ། སྤྱིར་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་དགོས་པ་དང་། ལྷག་
པར་གསང་སྟོགས་ཟབ་མོའི་ཆོས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་གསང་བ་གཤམ་ཆེ། དེ་ལྟར་མིན་པ་དབང་
ཆེན་མ་ཐོབ་པ་དང་། རྟོན་དུ་རུང་མི་རུང་ལ་རྟོག་དཔྱད་མ་བྱས་པར་གསང་བ་བསྐྱགས་ན་
ལྷང་བ་ཆད་མེད་པ་འབྱུང་། དཔེར་ན་དབང་མ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོབ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་དེ་ཆེ་དབང་
བྱས་ན་སྟོབ་དཔོན་ལ་ཅ་ལྷང་འབྱུང་བ་ཡིན། དེའི་གནད་ཀྱིས་ཁོ་ལོ་ལ་ཆེ་དབང་ལྷུ་མི་དབང་
ཆེན་མ་ཐོབ་པ་དག་ཞན་སུ་འབྲེག་བྱུང་རུང་བྱིན་རྒྱལ་ཅམ་ལས་དབང་དངོས་གཞི་གཏན་
ནས་མི་བསྐྱར་བ་འདི་ཡིན། འདི་ལ་མི་ཆོ་མགུ་མོ་ཡོང་གི་མི་འདུག་གསུང་། དུས་འདིར་ཡེ་
ཤེས་སྐལ་བཟང་སོགས་ལ་བསྟེན་རྫོགས་དང་། དཀོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོ་འབྲེལ་ཐུབ་
བསྟན་གསལ་བའི་སྟོན་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། གཞན་ཡང་གོར་ཁ་ཕྱིག་
རྒྱལ་ནས་མ་རུངས་པའི་གཡུལ་བཤམས་ཏེ་བལ་ཡུལ་གྱི་ས་སྟེ་རྣམས་སྤྱོད་ནས་རིམ་
ལོན་གྱིས་མཐར། ཡམ་བྱ། ཡེ་རང་། ཁོ་ཁོམ་སྟེ་སྤྱིར་ཆེན་གསུམ་ཡང་བྲངས་ནས། དེར་
ནང་པའི་ལྷ་(༡༥ན)རྟོན་དང་ཆོས་ལུགས་འཛིན་པ་རྣམས་བསྐྱབས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པ་ལ་གནོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས། ཕྱོགས་དེའི་སྤྱི་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་སྤྱར། འཁོར་
ལོས་བསྐྱར་བའི་གཏུང་བརྒྱད་བྲི་མ་མེད་པ་ཆོས་རྒྱལ་འོད་ཟེར་གོ་ཆའི་བརྒྱད་འཛིན་པའི་
རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱང་མཐའ་ལ་སྤྲུགས་ཏེ་སྤྲུགས་ཀྱི་ལུགས་སྟོལ་གྱིས་བྱུང་བར་བྱས་ཚུལ་
དེ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐེན་པས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ཆ་ལ་དགོངས་ཤིན་ཏུ་མ་ལེགས་པ་
མཐེན་ཏེ། རྗེ་ཉིད་ལ་བཀའ་རྒྱ་པེབས་པར། ཉེ་ལམ་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁག་རྣམས་འབྲུག་
ཅོད་བྱས་ནས་ལོ་མང་སོང་། སེམས་ཅན་ཆང་མར་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོ་བཏང་། མཆོད་རྟོན་
གཉིས་ལའང་བྲུག་མཆོད་བྱེད་མི་མེད་པར་མ་ཟད། བྱིབ་གྱིས་ཙོགས་ཆབས་ཆེ་བ་བཅས་
དེས་ན་སྤྱིར་པའི་རྒྱལ་མཆོན་འཛིན་པ་ཉིད་རང་མི་རིང་བར་བལ་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་

ངོས། གསེར་བརྒྱད་རྩོམ་པ་ལྟེན་པོ་འདི་ལ་མཆོད་ཆས་རྣམས་སྦྱབ་ཏེ་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་
རྣམ་གཉིས་ལ་མཆོད་པ་འབྲུལ་བ་དང་། ལྷ་ས་གསོལ་བ། སྙན་ཤལ་ཁ་བཏགས་རེ་ལུལ་
ཏེ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པ་དང་། རྩོགས་དེའི་རྒྱལ་པོ་སྟོན་འབངས་དང་བཅས་
པ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོར་འབྲུག་ཟུབ་པ་ཞིག་(༡༥བ)གི་ཐུགས་སྟོན་གྱིས་མཆོམས་སྦྱོར་
དང་ཐབས་སྟོགས་ཐབས་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་འབད་འཆོལ། སྤྲུགས་མཐུད་དང་། ལྷ་རྩམ། ས་རྩ་
སྤྱང་འཁོར་བཅས་ཆོས་བཟང་པོ་ལ་ཞེས་པའི་བཀའ་རྒྱ་རྩ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་གཅིག་
ལ་ཐེབས་ཤིང་། འདི་སྐབས་རྩེ་འདི་ཡི་དམ་ལྷའི་བསྟན་སྦྱབ་ཅིག་གི་བཅད་རྒྱ་དམ་པར་
བཞུགས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཕུ་སྟེགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡང་དག་པའི་བསྟན་པ་ལ་འབྲུག་པའི་ཐབས་
དང་སྟོན་ལས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེར་མ་བཟད། རྩ་མའི་བཀའ་བསྦྱབ་པའི་
ཆེད་དུ་རང་གི་ལུས་སྟོག་ཀྱང་གཏོང་དགོས་པ་བྱུབ་ཆེན་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་
ཡིན་པར་དགོངས་ནས། ཆོ་བས་གཏུངས་པའི་སྤང་ཆེན་པད་མཆོར་འབྲུག་པ་ལྟར་མཉེས་
བཞིན་དུ་སྦྱ་མཆོམས་ལས་བཞེངས་ཏེ། ཆོས་བཅུ་གསུམ་ལ་དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆེ་རིང་
སོགས་ཏེ་བའི་འཁོར་བཞི་དང་བཅས་སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་བྱ་རམ་ཤིང་འཕེལ་དུ་འགྲོན་
པ་བཞིན་དུ་ཆས་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེའི་ཆེ་རྩེ་འདི་བལ་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ལ་མཆོད་འབྲུལ་
དང་ཐུགས་སྟོན་གྱིས་མཆོམས་སྦྱོར་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་པའི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ནང་པའི་བསྟན་
པ་ལ་བཅུ་གསེ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བ་(༡༦ན)ཞིག་འབྲུང་བ་བཟུང་
སྟེ་ཅན་གྱིས་མ་བཟོད་དེ། སང་ཉིན་ཐེབས་རྒྱའི་དོན་ལྟར་ཞབས་གཉིས་ཀ་སྟོ་བུར་དུ་སྤངས་
ནས་སྦྱོན་ཐུག་ཆད་ལས་འདས་པ་བྱུང་བར། སྟོན་དང་སྤྲུགས་སོགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ཅི་
མཛད་ཀྱང་མ་པན། བལ་ཡུལ་དུ་ཐེབས་རྒྱའི་ཐུགས་འདུན་བཞོལ་བས་དག་ངོ་ཞིག་བྱུང་
བར་བར་ཆད་ཀྱི་མཆོན་མ་བསྟོག་དཀའ་བར་དགོངས་ཏེ། བཤ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་

བཀའ་བསྐྱོས་པའི་མཆོད་འབྲུལ། རྗེ་རང་ཉིད་ནས་ཀྱང་མཆོད་འབྲུལ་དང་། སྟོན་ལམ་གྱིས་
མཆོམས་སྐྱར་བའི་སྟན་ཤལ་ཁ་བཏགས་དང་བཅས་དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆེ་རིང་ཆེ་བཅས་
རྗེར་བརྟེན་མཛད། ཁོང་གིས་ཀྱང་ཤད་སྟོལ་གྱིས་བྱོན་ཏེ་མཆོད་རྟེན་ནམ་གཉིས་ལ་མཆོད་
འབྲུལ་དང་། ཐུགས་སྟོན་མཛད་པའི་སྟན་ཤལ་སོགས་བཀའ་བསྐྱོས་པ་བཞིན་དུ་ཐུལ་
བས། དུས་དེ་ནས་ས་སྤྱོད་བར་བོད་བལ་བདེ་འཇགས་སུ་སྤྱད་ཆོག་པ་བྱུང་བ་ནི་སྤྲུལ་མ་འདི་
གཉིས་ཀྱི་ཐབས་མཁས་ཐུགས་རྗེའི་བཀའ་བྱིན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

ཐུགས་སྟན་སྟོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྤྱོད་པའི་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྐར་བཞིན་དང་། ཡེ་ཤེས་
མཐའ་ཡས་སོགས་ལ་དགོ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་སྟོན་ཡང་སྟུལ། དབྱིད་ཀོང་པོ་ཆོས་མཛད་གྱིས་
ཁྱེ་རྒྱུ་ལམ་རིམ་(༡༤བ)དམར་འཁྱིད་ཀྱི་བཤའ་ལུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། ནམ་མཁའ་སྟོ་
འབྱེད་ཀྱི་དབང་། ཐར་འདོད་དེད་དཔོན་མའི་འཁྱིད་ཐུག་ལེན་ཉམས་དབྱེད་དང་བཅས་པ་
རྒྱས་པར་སྟུལ། སྐབས་འདིར་དགོ་སྟོང་ཡེ་ཤེས་དབལ་ལྷན་གྱིས་ཁྱེ་རྒྱུ་ལུང་། འདུལ་བ་མདོ་
ཅ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ། སུམ་བརྒྱ་པ། འོད་ལྷན། ནམ་ཅེ་ལྗེད་མ་སོགས་ནས་བསྟན་
པའི་བསྐྱབ་བྱ་སྤྲུལ་རགས་ཐམས་ཅད་སྤྲེགས་བམ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པ། འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་
འོད་ལྷན་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤའ་འདི་མཛད་དེ་དབྱེད་གནས་ཀྱི་ཐོག་དེའི་བཤའ་
ལུང་ཡང་རྒྱས་པར་སྟུལ། སྟོན་གྱི་དུས་སུ་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་སྟོང་འཁྱིད་འཛིན་ཆོས་སུ་
སྟུལ་ཏེ་དཔོན་སྟོབ་ཆང་མ་ཐུགས་དམ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །ཐུགས་ཡོས་སྟོན་
ལམ་གྱི་ཐོག་སྤྱོད་པའི་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྐར་བཞིན་མཛད། གཞན་ཡང་དགོ་སྟོང་སྟོ་བཟང་
དཀའ་བས་གཙོས་སྟོང་བ་པ་རྣམས་ཆང་མས་སྐྱ་མོ་ཞིག་ནས་འདུལ་བ་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་
དབང་ཆེན་ཞིག་གནང་དགོས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་། རྗེ་ཉིད་གསང་སྤྱགས་ཐབ་མའི་
ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱམ་ནང་གི་མར་མེ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་གཙོ་བོར་མཛད་པས། བྱི་དང་སྟོ་བ་
འཕྲད་པ་བཞིན་དུ་གཏུལ་བྱ་སུ་རུང་ལ་སྤྲུལ་མེད་ཀྱི་དབང་ལྷ་(༡༥ན)ཅི་སྟོས། ཐ་ན་སྤྱགས་ཀྱི་

ལམ་གྱི་གནད་ཕྱ་མོ་རེ་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་བསྐྱབས་ལུང་ཅམ་ལ་ཡང་བཀའ་ཤིན་ཏུ་དོག་
པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་དབུ་མ་རྩ་བ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་རྒྱུ་
ནམས་ལུང་བར་འགྱུར། །རི་ལྟར་སྤྱལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྤྱལ་ས་ལོག་པར་སྤྱབ་
པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་ཆེ་འདིའི་སྤང་གས་ཁ་བྱི་བ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་
ལ་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་དང་། སྤྱལ་ས་གྱི་གསང་བ་ནམས་བསྟན་ན་པན་པ་ལས་
གཞིད་པ་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ། རང་ལ་སྟོ་གཏད་པ་ནམས་སྟོ་གྲོས་དང་འཆམ་པའི་ལམ་ལ་
འཁྲིད་པ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་མཛད་པས། སྐབས་འདིར་ཡང་གདུལ་བྱ་ནམས་དུས་རིང་པོའི་
བར་དུ་བྱན་མོང་བའི་ལམ་ལ་སྟོང་འཁྲིད་གྱི་ལུགས་སྤྱི་ཁྲིད་ཅིང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་བཤེས་
གཉེན་བསྟན་ཚུལ་ལྟ་བུར་མཆོག་ན། བསམ་སྦྱོར་གྱིས་བསྟན་ཚུལ་གཉེས་ལ་ཆོས་ལུན་རེ་
རེ་མཛད་པའི་ཆེ་བསམ་པས་བསྟན་ཚུལ་གྱི་གཞུང་གི་ས་བཅད་གྱི་སྟེང་ནས་བཙེ་ཤག་ཆར་
གསུམ་གྱི་མཐར་རྒྱགས་བཞེས་མཛད། དེ་ནས་རྩ་གཞུང་གི་ཆོག་ལ་འབྱུ་གཞོན་དང་། དེའི་
སྟེང་དུ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་དམིགས་སྟོར་ནམས་ལ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་ཤིང་ཏྲ་ཆེན་
པོའི་གཞུང་། (༡༥)ལྟ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་གསུམ་འཕལ་ཁ་སྤྱར་ནས། དགག་སྤྱབ་
དང་བཅས་པས་མཐའ་ཆོད་པར་མཛད་དེ་རྒྱས་པ་དང་། ལུང་རིགས་གྱི་སྟོས་པ་དོར་ཏེ་ས་
བཅད་གྱི་སྟེང་དུ་དམིགས་ནམ་གྱི་སྟེང་པོའི་གནད་ནམས་ཉམས་ལེན་དང་སྤྱར་ནས་བསྐྱུས་
པ་དང་། ཆོས་ལུན་བྱི་མར་སྦྱོར་བས་བསྟན་ཚུལ་གྱི་ཙེ་ཤག་གོང་ལྟར་མཛད་ནས་ལུན་དང་
པོའི་དམིགས་ནམ་ལ་མདོར་བསྐྱུས་གྱི་བལྟ་བས་བཤད་དང་། ལྷག་བཅས་ཁ་སྟོང་། དེ་ལྟར་
དམིགས་སྟོར་རེ་ལ་ཙེ་ཤག་མི་ཐེ་བའི་མདོར་བསྐྱུས་རྒྱས་བཤད་གྱིས་ཆར་གསུམ་རེ་འཆད་
པ་ནི། འདི་ནས་བཟུང་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འབྱུག་གི་བར་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འབྲེ་
ཞིང་། དེ་ཡང་ཆོས་ལུན་དཀྱུས་གཅིག་ལམ་རིམ་ཡོངས་རྫོགས་བཤད་ཟིན་པ་ལ་སྟོང་པོར་
མི་མཛད་པར་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྤྱེ་བ་ལ་བཟོ་བ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་མཛད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་

སྐྱེས་བུ་རྩེད་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མ་ནོར་བ། གོ་རིམ་མ་འཁྲུགས་པ་གངས་མ་ཆད་པ་སོགས་ཀྱི་མན་ངག་ནམས་ངེས་ངེས་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་སྤྲོ་ཆོས་མི་མཛད་པར་ནམ་གངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་ལོགས་པར་འཆད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ངེས་པ་ན་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་མདོར་བསྟུས་རེ་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འཆད་དེ། (༡༡ན)གང་ངེས་པའི་དོན་ནམས་ལ་སྐྱེས་བུའི་ཚལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་ཡུན་རིང་བོའི་བར་སྒོམ་དུ་འཇུག་པར་མཛད། སྤར་ཡང་ཆོས་ཐོག་ཕྱི་མར་སྤར་བཤད་ཟེན་པ་ནམས་ལ་ངེས་པའི་བྱེད་བལྟབས་བཤད་མདོར་བསྟུས་རེ་དང་། སྒོམ་དུ་བཅུག་པ་ནམས་ལ་གོགས་སེལ་དང་བོགས་འདོན་སོགས་མཛད་ནས། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་རྒྱས་བཤད་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ལ་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་གོང་ལྟར་མཛད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུའང་གོང་ལྟར་མཛད་དེ་བཤད་གངས་དང་ཐོབ་གངས་གསོག་པའི་གཡམ་རྒྱག་མ་ཡིན་པར་མན་ངག་གི་གནད་ནམས་གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ལ་པན་ཐོགས་པ་ཞིག་དགོས་གསུངས་ཏེ་མ་མཛད་མས་བུ་གསོ་བ་ལྟར་ཁིད་པས། གདུལ་བྱ་ནམས་སྒོ་གོང་དུ་འཕེལ་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཆེས་ཆེར་བརྟམ་པ་ན། རང་ངོས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་མནར་མེད་པའི་དཔྱལ་བར་ཡང་བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་གནས་དགོས་ཀྱང་ཁུམ་པ་ཅུང་ཟད་ཅམ་མི་སྐྱེ་ཞིང་། སེམས་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་སྤྲད་ཅིག་ལའང་རིངས་པའི་སྒོ་ཤྲགས་པ་གསྐྱེས་པ་ན། དེ་ནས་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བར་མཛད་ཅིང་། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཤིང་ལས་(༡༡བ)བཙོས་པའི་རྟ་སྤང་གིས་བྱིས་པ་བསྐྱུ་བ་ལྟར། དབང་གཞུང་གི་ཆོག་འདོན་པ་ཙམ་ལ་དབང་དུ་མིང་བཏགས་ནས་གདུལ་བྱ་བསྐྱུ་བར་བྱེད་པ་ནི་དམ་པའི་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་དགོངས་ཏེ། དབང་ཞེས་པ་གསང་སྤྲགས་ཟབ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་ལ་དབང་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་འབྱུང་བ་རང་རྒྱད་ལ་སྐྱུ་བཞིའི་ས་བོན་ཐེབས་པ་ལ་རག་ལུས་ཤིང་། དེ་ཡང་དབང་དུས་སུ་དོ་རྩེ་སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་རི་ལྟར་བཤད་པའི་དབང་དོན་ནམས་

བརྟེན་འཛིན་པ་ལ་རག་ལུས་པས། གཤམ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་དབང་བརྟེན་མ་འཛིན་གྱི་བར་དུ་དཀའ་
ཆོག་ལ་མི་གཞིགས་པར་ཁམས་དང་འཆོམ་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་
ལེགས་པར་བཤད་དེ་བརྟེན་འཛིན་རེས་མཛད། དབང་བསྐྱར་ནས་ཅི་དགར་བཏང་ན་གཤམ་
བྱ་རྣམས་ངན་སོང་གི་གཡང་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྐྱར་བ་དང་མཚུངས་པར་དགོངས་ཏེ། འདུལ་
བ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཐོག་ཐུན་བྱུག་དང་། ལྷ་མ་ལྷ་བཅུ་བ། ཅ་
ལྷ་བཅུ་བཞི། སྒོ་མ་པོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་མ་ཆོག་རྣམས་འཛིན་དུ་བཅུག་སྟེ། དེ་དག་
གི་དོན་ལ་མ་མཐའ་འང་ཆོས་ཐུན་གཅིག་མཛད་དེ་ལྷགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྤྲ་རགས་རྣམས་
ལེགས་པར་ངོ་སྤྲད་ནས་སྒོ་མ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་(༡༩ན)ཁྲིམས་དག་པ་ལ་བཀོད། དེ་ནས་
རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གོང་ལྟར་ཁྱོད་འཁྲིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁ་སྐྱོར་ཡན་ལག་བདུན་ལྟར་གྱི་གོ་
འཕང་དེ་ཉིད་གཤམ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྟོགས་དུས་ཀྱི་ཆེ་མུང་གཅིག་ལ་ལག་པས་བཅོས་པ་ལྟ་
བྱའི་ཐབས་ཁོ་ན་མཛད་པས། སྐབས་འདིར་ཡང་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་ལ་དཀྱི་བའི་ཚུལ་གོང་
ལྟར་མཛད་པའི་མཐར་གང་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རེ་བ་འབྲས་ལྟར་དུ་མཛད་དེ། འདུས་པ་ལྟ་
སོ་གཉིས་ཀྱི་དབང་སྟོན་གོན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱལ། གཞན་ཡང་གོང་པོ་ཆོས་མཛད་
ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་འཁྲིད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། ཆོ་ག་
རྣམས་ཀྱང་ཆང་མས་འཛིན་དགོས་པའི་ངག་གདམས་ཀྱང་མཛད། དབྱར་ཆོས་སུ་འདུལ་
བའི་འཁྲིད་དང་གསུང་འབུམ་གྱི་ལུང་གང་འགྲོ་ཞིག་དང་། སྟོན་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་ཀྱང་
སྤར་བཞིན་གནང་ངོ། །ཚུ་འབྲུག་སྟོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་
དང་། དབྱིད་གཤམ་དཀར་ཞལ་གསུམ་བྱུག་དུག །རྣམ་འཛོམས། འཇམ་དབྱངས་དམར་
སེར་བཅས་ཀྱི་རྗེས་གནང་སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་། དེའི་དབྱར་གསང་བ་འདུས་
པའི་བདག་མདུན་བུམ་གསུམ། དབང་། སྟོན་སྟེག་། རྒྱུད་དང་བཅས་པའི་ལུང་དང་། (༡༩བ)
བྱུག་ལེན་མཐའ་དག་ལག་འཁྲིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྦྱལ་ཏེ། རྗེ་བཅུན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དང་། ལྷ་མ་

བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་ཆོས་སྐུ་བརྟེན་པའི་དུས་ཆེན་དང་བསྟུན། ཟླ་
བ་བདུན་པའི་ཆེས་གཅིག་ནས་ལྷའི་བར་མཆོད་གཏོར་ཕྱག་ལེན་བཞིན་བཤམས་ཏེ་འདུས་
པའི་དགྲིལ་འཁོར་སྐབ་མཆོད་སྦྱོན་སྟེག་དང་བཅས་པ་གསར་འཛུགས་མཛད། སྐབས་འདིའི་
སྐབ་མཆོད་དང་། ཟླ་ནང་བཞིན་གྱི་ཆེས་གཅིས་ཉིན་གསར་འདུས་སྐབ་མཆོད་རེ་ཆག་མེད་
བྱེད་རྒྱའི་མཆོད་རྒྱུ་ཡང་འཛུགས་པར་མཛད། སྟོན་དུས་བདེ་ལམ་གྱི་སྤྱོད་འབྲིང་སྤར་
བཞིན་དང་། སྟོགས་འདུས་གྱི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་གྱི་རེ་བ་ཡང་རི་བཞིན་བསྐྱོད་བར་
མཛད་དོ། །

ཅུ་སྐུལ་སྟོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྦྱེས་རབས་གྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་དང་། དཔྱིད་གྱི་དུས་
སྤུ་ལམ་རིམ་གྱི་འབྲིང་། ལམ་སྟོན་དང་། བཀའ་གདམས་ནོར་བུའི་འབྲིང་བ་སོགས་གྱི་ལུང་
མན་ངག་དང་བཅས་པ། དབྱར་འདུལ་བའི་འབྲིང་དང་གསུང་འབུམ་གྱིས་ལུང་འཕྲོས། སྟོན་
བ་ཏེ་སྐུལ་སྐུས་ཁྱེས་དོར་སྒྲ་མ་མཆོད་པའི་འབྲིང་ཡིག་ཆེན་མོའི་བཤེད་ལུང་དང་། བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མེད་མའི་ཆོག་རིས་དང་བསྟུན་མན་ངག་གི་གནད་རྣམས་བུམ་པ་གང་བྱའི་
ཚུལ་དུ་སྐུལ་ཏེ། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་(༤༠ན)མ་ཡིན་པའི་ལམ་ལ་ཉམས་ལེན་སྤུ་ཐག་
ཆོད་པ་བྱེད་དགོས་ཚུལ་གྱི་ཞལ་ཏ་ཡང་ཐེབས། ལོ་འདིར་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ་བ་དགེ་སྟོང་
ཡེ་ཤེས་སྦྱོར་བ་ཡང་རྗེས་སུ་བཟུང་དོ། །ཤིང་ཏ་སྟོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྦྱེས་རབས་གྱི་འཆད་
ཉན་སྤར་བཞིན་དང་། དགེ་སྟོང་སྟོ་བཟང་དགའ་བས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོར་སྟོང་བ་པ་
རྣམས་ལ་ལུ་པའི་ལུགས་གྱི་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་ལྷ་དྲུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་གྱི་དབང་དང་། ཐུན་
མོང་དང་ཁྱད་པར་བའི་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་རྣམས་དོ་སྟོད་པར་མཛད། ཟླ་བ་གསུམ་པའི་
ཆེས་བཅུ་ལ་གྲུབ་དབང་སྟོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དུས་ཆེན་དང་བསྟུན་ལུགས་འདིའི་དགྲིལ་
འཁོར་གྱི་ཆོག་རྣམས་ཕྱག་ལེན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་སྟོན་ནས་ཆོགས་འདོན་དུ་འཛུགས་
པར་མཛད་དེ་ཉིན་ལྷའི་རིང་དགྲིལ་འཁོར་སྐབ་མཆོད་སྦྱོན་སྟེག་དང་བཅས་པ་ཕྱག་ལེན་

བཞིན་མཛད། སྐབས་འདིའི་སྐབ་མཆོད་དང་། ཟླ་རེ་བཞིན་གྱི་ཆེས་བཅུའི་ཉིན་འཁོར་ལོ་
སྟོམ་པའི་བདག་འཇུག་རེ་བཞེས་རྒྱུའི་མཆོད་རྒྱུ་ཡང་བཅུ་གས། གཞན་ཡང་གསང་བདེ་
འཇིགས་གསུམ་གྱི་སྐབ་མཆོད་ཀྱི་སྐབས་ཆོག་གྲ་བ་ཡོངས་ཚྗགས་ལ་ཁེབས་པའི་ཐོར་
ཚུགས། དེགས་ལྡ་དར་དབྱངས་དང་། བཟང་གོས་འབའ་ཞིག་ལས་གྲུབ་པའི་སྟོད་གཡོག་
སྟོད་གཡོག་། སྦྱོན་སྟེག་(༤༠བ)གི་སྐབས་ཀྱང་ཞི་རྒྱས་དབང་གསུམ་ལ་རང་རང་གི་ལས་
དང་མཐུན་པའི་སྟོད་གཡོག་། སྟོད་གཡོག་དཀར་སེར་དམར་གསུམ་གྲ་མཚུངས་བསྐྱབས་
པར་མཛད་ཅིང་། སེང་གཡལས་གྱི་མཐོངས་སྟོར་ལའང་བདེ་གསང་འཇིགས་གསུམ་སོ་
སོའི་མཆོད་ལྷ་རྣམས་སྐབ་མཆོད་སོ་སོར་བཀུ་མཆོག་པ་དར་བཟང་པོའི་ཐོག་ཏུ་ཆོན་རིས་
རྒྱས་པར་བྱུགས་ཏེ་བཟོ་བཀོད་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་དཀྱིལ་
འཁོར་སྐབ་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་ཆ་ཆང་མ་དང་། ལས་བུམ་དང་རྣམ་བུམ་གཉིས་ཀྱང་དདུལ་
ལས་བསྐྱབས་ཏེ་གཡུ་བཟང་པོའི་སྤྲ་བཟོ་བཀོད་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པས་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པ་
དང་། དུང་ཆོས་དང་རྟོག་གཟུངས། རྒྱ་བཞིའི་སྟོད་དང་། རྩས་སོགས་ཀྱང་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་
པ་དང་མཐུན་པ་གསར་བསྐྱུན་མཛད། འདོན་ཏུ་དབྱངས་དང་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་རྣམས་ཀྱང་
ཁུངས་དག་ཁྱད་ཏུ་འཕགས་པ་གཟུང་གནས་སྟེ་ལྡན་ཀྱན་གྱི་མིག་གི་བདུད་རྩིར་གྱུར་པ་
འདི་ལྟ་བུ་བསྐྱབས་པར་མཛད་དོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ཆོ་ག་རྣམས་འཇུགས་པར་མཛད་དེ། སྐར་ཡང་གསང་བ་འབུམ་པ་
དང་། འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་མཆོན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་
རྒྱུད་འདི་རྣམས་བཟུང་བ་དང་། འཆང་བ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ཁ་ཏོན་(༤༡ན)དུ་བྱེད་པ་དག་
ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་པན་ཡོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་སྟོང་བ་པ་རྣམས་ལ་ཟུར་
བཞད་དུ་མཛད་པས། པན་ཡོན་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུད་འདི་དག་དང་མཇལ་བ་ནི་ཨེ་མ་
སྐལ་བ་བཟང་ངོ་ཞེས་སྟོང་བ་པ་ཆང་མ་མགིན་གཅིག་ཏུ་བསྟོས་ཏེ་ཐུགས་འཇོན་མཛད་པས་

ཆོག་གས་འདོན་དུ་འཇུག་པ་བ་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཆར་གསང་བ་དེ་འཛིག་གས་གསུམ་གང་ཡིན་ཀྱང་དེའི་བདག་མདུན་བུམ་གསུམ་སྟོན་ལམ་ཤེས་བཞིན་ནམས་སྟོན་དུ་བཏང་། ཕྱི་དྲོའི་ཆར་གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཡན་དང་། བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་དང་པོ། གང་སྟོ་མ། འཇམ་དཔལ་མཆན་བཞིན། ཤེས་བྱའི་མཁའ་དབྱིངས་མ་ནམས་ལྷ་བ་བྱུང་ངོ་ཆོག་གི་བདག་འཇུག་མཛད་རེས་སུ་ཆོག་གས་འདོན་དུ་བཏང་ཆོག་པ་བྱུང་ངོ་། །དབྱིད་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་དང་། དག་སྟོང་ངག་དབང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་སྟོང་བ་པ་ནམས་ལ་དཔལ་རྟོ་རྟེ་འཛིག་གས་བྱེད་ལྟ་བུ་གསུམ་མའི་དབང་ཆེན་སྟ་གོན་དང་བཅས་པ། དབྱར་སྟོན་གཉིས་སུ་བརྒྱུད་སྟོང་པའི་བཤད་ལུང་ཡང་སྟུལ། ལོ་འདིར་འགྲོ་བ་མང་པོ་ལ་པན་གདགས་པའི་ཆེད་དཔལ་རྟོ་རྟེ་འཛིག་གས་(༤༡བ)བྱེད་གྱི་སྟོན་སྐྱུང་ཆོག་བྱ་ཚུལ་དང་། སྐྱུང་ཆོག་གི་ལག་ལེན་དང་ཁུངས་གསལ་བར་བཀོད་པ་རྒྱུད་དོན་གསལ་བའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ནམས་མཛད་དེ་སྟོང་བ་པ་ནམས་གྱི་ཆོག་གས་འདོན་དུ་འཇུག་པ་པར་མཛད། དེ་ཡང་བྲིན་ཆེ་བའི་པ་དང་མ་ཞེས་ཆོས་ལུགས་གཉིས་ཀའི་སྟོན་སྐྱུང་བཀྱར་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་ན། རྟེ་འདིས་ཀྱང་སྐྱུང་ཆོག་གི་ཐོག་མ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་གྱི་ཆེད་དུ་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་སེར་སྐུ་སུ་འབྲེལ་གི་ཆེད་དུ་སྐྱུང་ཆོག་ཁྱུས་ཀྱང་ཆེ་འདས་ལ་འདི་པན་ཆེ་གསུང་ནས་འཕྲལ་འཕྲལ་མཛད་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །

༡༽ འདུས་པའི་ཅ་རྒྱུད་འགྲེལ་བ་བཞི་སྤྲགས་སུ་གྲགས་པའི་བཤའ་རྒྱུན་ པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་མདུན་དུ་གསན་པར་ཐེབས་པའི་སྐོར།

ཤིང་ལུག་སྟོན་ལས་ཀྱི་ཐོག་སྤྲེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ཀྱང་སྤར་བཞིན་དང་། དེ་ནས་
དགོ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་བ་འདེབས་ཏེན་དུ་སྟོན་འདམ་ལས་བྱུང་བའི་བསྐྱལ་བཟང་
སངས་རྒྱས་སྟོང་སྐུ་སྐུ་ཤེས་གསེར་ཆབ་དང་། ན་བཟའ་ལ་བཟངས་འགྱུར་གསོལ་བ་བྱིན་
རྒྱབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གསར་བཞེང་མཛད་དེ་ཆོས་ར་ཆེན་མོའི་མཐའ་སྐོར་དུ་
ཏེན་ཁྱི་བཟོ་བཞོད་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ནས་རབ་དུ་གནས་པའི་ཆོ་
ག་ཡང་རྒྱས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་སྤྲ་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱོད་ནས་ལུང་སྟོན་
བ་མཛད་པ་བཞིན་ལྷགས་ཡོས་ལོ་པཎ་ཆེན་(༥༩ན)ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོའི་
ཞབས་བྱུང་དུ། འདུས་པའི་ཅ་རྒྱུད་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཤའ་སྟོལ་སྤྲ་ན་མེད་པ་འགྲེལ་
བ་བཞི་སྤྲགས་སུ་གྲགས་པའི་བཤའ་རྒྱུན་གསན་པར་ཐེབས་བཞེད་ཀྱང་། སྤྱི་འགོ་ཀུན་ཀྱི་
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དུས་སུ་བདོ་བས་དབུས་གཙང་གི་ལྗོངས་སུ་འབྱུང་བའི་ནད་
བག་ཤིན་དུ་ཆེ་བས་ཐུགས་བཞེད་བཞིན་མ་འགྲུབ། ལྷག་པར་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་བཟུ་ཤིས་
ལྷན་པོར་ཡང་འབྱུང་བག་ཤིན་དུ་ཆེ་བས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ཡང་འདས་
ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་ཤིང་། དགོ་འདུན་ཀྱི་སྤེ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་ཐེབས་དགོས་
ཀྱི་བཤའ་སྤྲུལ་ལ་ཉམས་ཆག་ཆེ་ངས་བྱུང་བ་ན། རྗེ་ཉིད་ནས་བསྟན་པའི་བག་གས་ཆགས་
སྤར་དུ་ཞི་བྱེད་ཆོས་སྤང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོར་ཤུག་གི་གཏོར་མ་རི་ལྷར་སྤངས་ཏེ་ཐུགས་
དམ་བསྐྱལ་ཞིང་འཕྲིན་ལས་འཆོལ་བའི་རིམ་པ་གནད་སྟོན་དང་། ལོ་ཁྱོན་མ་དང་། སྟོན་སྤྲ་
སོགས་ཀྱི་གཞུངས་སྤྲགས་བཟུ་མོའི་བརྒྱས་བཛྲོད་ཁོར་ཡུག་དུ་མཛད་པས་འབྱུང་བའི་ནད་

ཀྲུང་ཇེ་ཕྱར་ཀྲུང་ཏེ། ཏྲ་ལོའི་ནང་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཆེན་པོ་དང་། དགེ་འདུན་སྡེ་
སྡོད་འཛིན་པ་ནམས་ཞལ་མཛོན་དུ་ཀྲུང་ཏེ་(༤༣༧)ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལ་
འདོད་དགུར་སྤྱད་ཆོག་པ་བྱུང་བ་དེ་ལྟར་ལ། ཇེ་ཉིད་ཀྲུང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གསང་
འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་མན་ངག་དང་བཅས་པ་སོགས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་དུ་མ་ཞིག་
གསན་པའི་ཆེད་དུ་ཉིན་མོ་འོད་ཟེར་སྟོང་གིས་བསྐྱོར་བ་ལྟར་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱི་དཀར་ཆེན་
དགེ་འདུན་བཟང་པོ་དང་། དཀར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆེ་རིང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་སྟོ་བཟང་ཆོས་
འབྱོར། ཀོང་པོ་ཆོས་མཛད་སྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ངག་དབང་བསྟན་
འཛིན་སོགས་ཇེས་སུ་སྟོབ་པའི་སྟོང་བ་པ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྟའི་འཁོར་དང་བཅས་སྦྱིད་གྲོང་བག་
ཤེས་བསམ་གཏན་སྤིང་ནས་ཤིང་ལུག་ཆེ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ལ་ཕྱག་བཏེག་
སྟེ་དགའ་ལྡན་ཕྱག་པོ་ཆེར་ཤེས། གུབ་དབང་སྟོ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། གཟིམས་མལ་སྐུ་འབྲ། སྐུ་བརྟན་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་སོགས་ཕྱག་པོ་ཆའི་ཏེན་ནམས་ལ་
སྐུ་ལྟའི་མཆོད་པ་དང་སྟན་ཤལ་འབྲུལ་བར་མཛད་དེ་བསྟན་འབྱོར་དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེ་ནམས་
བགེགས་མེད་དུ་འགྲུབ་པའི་ཐུགས་སྟོན་ཡང་མཛད། ཆོས་བཅུ་གསུམ་ལ་སྦྱིད་གྲོང་འཕགས་
པ་སྐུ་ཁང་གི་ཏེན་ཆང་མར་ཞལ་གསེར་དང་སྐུན་དབྱེ་ལྟ་ཇེས་ཏི་(༤༣༧)མ་མེད་པའི་ན་
བཟང་དང་། སྐུ་ལྟའི་མཆོད་པ་སྟོང་ཆར་བཅས་བཤམས་ཏེ་འཕགས་པ་མ་ཉི་བཟང་པོར་དབྱ་
གཏུགས་ནས་ཇེ་སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པ་ཆེ་པ་ནམས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཐབས་ཁོ་ནར་འགྱུར་པ་དང་། དེའི་མཐུས་མཁའ་
མཉམ་ཡིད་ཅན་ཀུན་ལ་བདེ་བ་སྒྲ་ན་མེད་པ་འབྱུང་བ་སོགས་གསུང་དབངས་མཐོན་པོས་
ཆོག་སྟན་ཅིང་དོན་བཟང་བ་མི་དང་མི་བགྲོས་པ་བཞིན་དུ་གསུངས་པས། འཕགས་མཆོག་
རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ཞལ་མདངས་སྤར་བས་ཆེས་ལྷག་པའི་གཟི་བྱན་རྒྱས་པ་ཀུན་གྱི་མཐོང་སྤང་
ལ་དངོས་སུ་བྱུང་བས་དེར་འཁོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་གཏིང་ནས་འགྱུར་བའི་མོས་གུས་དྲག་

པོ་སྐྱེས། རྗེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་མདངས་སྤར་བས་ཆེས་ལེགས་པ་
ཞིག་འདུག་གསུངས་ནས་མཉེས་མཉེས་མཛད། ཆེས་བཙུ་ལྷའི་ཉིན་འཕགས་པ་རིན་པོ་
ཆེའི་བྱང་དུ་སློང་བ་པ་རྣམས་དང་ལྟན་ཅིག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་བདག་བསྐྱེད་བཞུགས་པ་
དང་བཅས་པ་མཛད་ནས་དགེ་ཚུལ་སློང་དུག་ཅུ་སྟོར་འདུས་པས་གསོ་སློང་དང་། སྤྱིད་གྲོང་
རྫོང་སྤྱིད་སོགས་མཇམ་ཕྱག་དོན་(༤༣བ) གཉེར་གྱིས་ལྷགས་པའི་སེར་སྐྱ་མང་པོའི་དོན་
ཡང་མཛད། དེ་ནས་ཕྱག་བཏེག་པ་ན་སྤྱིད་གྲོང་སངས་རྒྱས་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་ཐུབ་པའི་སྐྱ་
བརྟན་ཅན་དན་ལས་ཐུབ་པ་ཁྱི་རྒྱབ་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཕྱལ་བར་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཞེས་
མཉེས་ཆོར་ཆེན་པོ་མཛད། དེ་ནས་བྱམས་སྤྱིན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྐྱ་ལྷའི་སློང་མཚོད་
དང་། ཐུབ་པ་གསུང་བྱོན་མ་སོགས་རྟེན་རྣམས་ལ་སྤྲོད་ཤིང་ཕྱལ་ཏེ་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་
ཐུགས་སྤོན་ཡང་མཛད། དེའི་ཕྱི་ཉིན་རྫོང་དཀར་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་དུ་སེར་སྐྱ་མང་པོར་དག་པ་
ལྟན་ལྟ་བརྒྱུ་མའི་འཁྲིད་དང་། སྤྲོད་སྤྱིང་མདོ་ཆོག་ཡིད་བཞིན་དབང་རྒྱལ་གྱི་ཕྱང་བཅས་
སྐྱལ། དེ་ནས་ཕྱག་བཏེག་སྟེ་སྤྲོད་ཁབ་སྟོད་སྤྲོད། ཕྱ་རེ། མགྱར་ཆོ། འདོགས་ཆོད་སོགས་
ཀྱི་སེར་སྐྱ་གངས་མེད་པ་རྗེ་ཉིད་ལ་སྐྱབས་སུ་རེ་བ་རྣམས་ལ་སོ་སོའི་དབང་པོ་དང་འཆོམ་
པའི་གསུང་གི་བདུད་ཅི་སྐྱལ་ཅིང་། ལྷག་པར་ཐན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ལོ་རྟོག་པལ་ཆེར་སྡོ་
སྐམ་ལ་གྱུར་བར་ཆར་འབེབས་དང་། སོ་སོའི་ཞིང་རྣམས་ལ་ཆེད་དམིགས་ཀྱི་ཕྱག་ནས་
དང་ཁྱས་གསོལ་ཁྱས་པར་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་བཞིན་མཛད་པས་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་
ལྷ་སྐྱ་རྣམས་མགྱུ་(༤༣ན)པའི་རྟགས་ཁྱད་པར་ཅན་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་ཆེབས་བསྐྱེད་
གང་དང་གང་དུ་གནང་བའི་ཕྱོགས་དེར་ཆར་གྱི་རྒྱན་བཟང་པོས་བརྒྱན་ཞིང་ལོ་རྟོག་ཐམས་
ཅད་རྩ་བ་ཚུགས་པས་ཞིང་པ་མཐའ་དག་གི་ཡིད་ཀྱི་རེ་བ་ཡོངས་སུ་གང་ནས་འདི་ལོ་ལས་
ཤེས་དཀར་སྤྲོད་ཁབ་སོགས་སྟོད་ཕྱོགས་འདིར་ལོ་ལེགས་པ་མི་བླ་བ་ལྷ་བྱུང་ཞེས་
སྤང་བའང་བྱུང་ངོ་། །

དེ་ནས་ཤེས་དཀར་ཆོས་ལྷོ་དགའ་ལྷན་ལགས་བཤད་སྒྲིང་གི་སྒྲ་བྲུ་ཆང་མས་གསོལ་
 བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་པ་ལྟར་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། དེར་ཞག་བདུན་བཞུགས་ཏེ་དགེ་
 འདུན་རྣམས་ལ་དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མའི་འཁྲིད་དང་། ལམ་རིམ་སྤྱོད་པོའི་བཤད་ལུང་། གནས་
 བཏྱོན་བཏུ་བྱུག་གི་རྗེས་གནང་། སྤྱན་ལྷའི་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་འཁྲིད་ལུང་སོགས་མངོ་
 སྒྲགས་གྱི་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་སྦྱུལ། ཤེས་དཀར་རྫོང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེན་ཆེ་པོར་དབང་འདུས་
 དང་། བཤད་བྲུ་ལོག་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འབྱོར་གཉིས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་གྱི་ཞིང་དུ་སྦྱུན་
 དངས་པ་ལྟར། སྒྲ་བ་ལྟ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་སྦྱ་སྤྱིངས་སུ་ཕེབས་རྫོང་སྤྱོད་པོ་གཏོག་དང་སེར་
 སྦྱ་བྲངས་མང་པོར་ཆེ་དབང་དང་མ་ཉིའི་བསྒྲས་ལུང་། ཕྱི་ཉིན་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་ཞལ་བྱེ་སྟེ་བདག་ཉིད་(༤༧)འབྲུག་ཅིང་དབང་ལེན་པའི་ཆོ་ག་འཆར་ཅན་
 ཡང་ཆག་མེད་མཛད། དེ་ནས་བྱུག་བཏེག་སྟེ་ལོ་ལོ་དང་རྒྱ་མཚོ་ལ་ནང་གི་འབྲོག་སྟེ་སོགས་
 ལམ་བར་གྱི་སྦྱེ་པོ་རྣམས་ལ་མཐོང་ཐོས་དུན་རེ་ག་གིས་འབྲེལ་བ་འཛིག་པར་མཛད་བཞིན་
 དུ་ལྟ་ཅེ་དགའ་ལྷན་ལོག་མིན་སྒྲིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གཞི་
 གསུམ་གསལ་བྱེད་གྱི་བཤད་ལུང་། སོ་ཐར་གྱི་མདོ། སྒྲགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཏུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་
 དབང་ཆེན། སྦྱང་གནས་གྱི་ཆོ་གའི་ལག་འཁྲིད། དགའ་ལྷན་ལྟ་བུ་མའི་འཁྲིད། སེམས་
 བསྐྱེད་མཆོད་པ་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་བཏུ་སྒྲག་བཞུལ་བར་རབ་བྱུང་གི་
 སྟོམ་པ་ཡང་སྦྱུལ། དེ་ནས་དགའ་ལྷན་སྤྱན་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་སྒྲ་བྲུ་ཆང་མས་བཤད་པ་ལྟར་
 གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། ཆོགས་པར་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། སྟོམ་
 གསུམ་ལྷན་པའི་སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་གདུགས་དཀར་གྱི་རྗེས་གནང་སོགས་ཟབ་ཆོས་མཐའ་
 ཡས་པ་སྦྱུལ། ཆོས་ཉིད་བརྒྱད་ལ་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཟུ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཕེབས་ཏེ་བཞུ་ཆེན་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་བྱུང་དུ་མཛད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་རྒྱ་
 མཚོ་སྟེ་བྱུང་དཀར་བའི་གནད་མཐར་སྒྲག་པ་རྣམས་ལ་ལན་ལྟོག་དཀར་བའི་བཀའ་འདི་

(༤༥ན)མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་དང་། སྤྱིད་གྲོང་གི་སྤྱོད་བ་པ་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་འདོན་དུ་རྒྱུད་
སྡེའི་ཚོགས་ཅི་ལྟར་མཛད་དང་། རྒྱུན་དུ་འཆད་ཉན་གྱི་རིམ་པ་ཅི་ལྟར་མཛད་ནམས་ཞིབ་དུ་
འབྲི་བར་མཛད་པར། དཀའ་བའི་གནས་ནམས་ལ་དེ་དང་དེའི་དགོངས་པ་ཅི་ལྟར་བའི་ལན་
ལུལ་བའི་མཐར། སྤྱོད་བ་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་ཁྱིམས་དག་པ་གཙོར་འདོན་ངོས་རྒྱུན་གྱི་
ཉམས་ལེན་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་དང་། དུས་འདི་དང་འདི་ལ་སྡེབས་ཚོགས་ཀྱིས་བདེ་གསང་
འཇིགས་གསུམ་དང་། སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་
འདི་མཛད་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་འཇིགས་གསང་གཉིས་དང་ཚོས་སྤྱོད་གྲོང་གི་གཏོར་ཚོགས་འདོན་
དབྱངས་ནམས་བཟ་ཤིས་ལྟར་ཤིའི་གསང་སྤྲུགས་རྒྱུད་པ་གྲུ་ཆང་གི་ཕྱག་ལེན་དུ་ཅི་ལྟར་ཡོད་
པ་ལྟར་དང་། བདེ་མཚོགས་གྱི་ཚོགས་དང་། གསང་འདུས་རྒྱུད་གཞུང་གི་དབྱངས་ནམས་དཔལ་
ལྟར་སྤྲུག་རྒྱུད་གྲུ་ཆང་གི་ཕྱག་ལེན་དུ་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་དང་། རྗེ་རང་ཉིད་ནས་སྤྱོད་བ་པ་
ནམས་དང་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་དད་ཅན་ནམས་ལ་ཚོགས་བཤའ་དང་། སྤྱོད་བཤའ་གཉིས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་དབྱིད་དང་དབྱར་དང་སྟོན་གསུམ་ལ་ལྷ་བ་རེ་རེའི་རིང་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ། འདུལ་
བ། མདོ་སྡེ་སོགས་འདི་དང་འདི་འཆད་ཚུལ་ཞིབ་པར་ཁྱེད་བར་མཛད་པས། (༤༥བ)པཎ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ་ངེས་པ་དོན་གྱི་འཆད་ཉན་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་
འཇོན་པ་བྱེད་ལ་བྱང་འདུག་ངས་ནི་གོ་སའི་དབང་གིས་ཚོས་འཆད་ཉན་འབྲུལ་འབྲུལ་སྐྱབ་པ་
ཡོང་གི་མི་འདུག་ཅིང་། གལ་ཏེ་སྐྱབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་གྲུ་ཆང་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་གོས་རུལ་བ། བསམ་རྒྱ་
ཚོས་ལས་མེད་པ་ནམས་ནི་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་ཐར་གྱིན་མི་འདུག། ཚོས་ཀྱི་བསམ་པ་ཡིད་ལ་
མེད་པའི་སྡེ་བ་མི་ཆེན་སྐྱེ་ཆེ་ཆེ་དང་ལུལ་གཉན་གཉན་དག་གིས་མཐའ་བསྐྱོར་ཏེ་ཚོས་ཉན་
པའི་གཞུགས་བརྟན་ཅམ་རེ་བྱེད། ཉན་པ་སོ་གཞུགས་བརྟན་ལས་མེད་པས་འཆད་ཉན་ཡང་
གཞུགས་བརྟན་ཅམ་ལས་ཡོང་གི་མི་འདུག། སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་འཇོན་པ་ལ་གྲུ་ས་ཆེན་སོ་
བཞི་དང་། རྒྱུད་གྲུ་སྟོན་སྟོན། སྟོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སྡེ་ཆང་མའི་དགོ་འདུན་ནམས་ཀྱིས་ངེས་

སྤྱི་མ་ཆད་པའི་དད་པ་བྱེད་འདུག་པས་ཁྱེད་ཀྱི་འཆད་ཉན་གྱིས་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ལ་ཕན་
ཐོགས་པ་འདུག་པས་ད་དུང་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་གང་ཆེ་མཛོད་ཅིག་གསུང་། ལོ་འདིར་བཟུང་
ལྷན་ཆོགས་ཆེན་ལ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བདེ་ལམ་གྱི་ཟབ་འཁྱིད་གནང་བ་དང་
འགྲིགས་པས་མན་ངག་ནམས་རྫོགས་པར་གསུང་། རྒྱ་བ་བདུན་པའི་ཆེས་བདུན་ཉིན་པཎ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེན་པོ་ཆོགས་དབྱུང་སྤྱན་བྲངས་(༤༦ན)ཏེ། མཆོད་སྤྱིན་
གྱིས་མཆོད་ནས་སྐབས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྤྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ལས་བརྩམས་
ཏེ་གསོལ་འདེབས་ཤུགས་བྲག་པོ་དང་། ཁྱེད་པར་སྐལ་ལྷན་གྱི་སློབ་མ་མཁས་གྲུབ་བཟང་
བ་ལས་འདས་པ་དང་། མཐའ་དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྤྱི་དགུ་ཆེ་པ་ཐམས་ཅད་
གདན་ས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་དུ་བསྐྱུས་ཏེ། ཐེག་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་གདན་ས་འདི་ཉིད་
རང་ནས་སྤྱི་དགོས་ཚུལ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་པ་ནས། རྒྱལ་པོ་གྲོང་དུ་མི་འགྲོ་ཡུལ་
འཁོར་མི་འགྲོ་བ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོགས་བཅད་རྒྱབ་རྟེན་དུ་འབྲེན་པར་མཛད་དེ་ཤུགས་
བྲག་ལ་ཆོག་དོན་ཐུན་སྤྱི་ཆོགས་པའི་སློན་ནས་གསོལ་འདེབས་མཛད་པས། རྗེ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཡང་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་དུ་བཞུགས་ཤིང་རྗེ་རྗེའི་བཀའ་བཞེས་བཟང་པོ་
ཡང་སྤྱུལ། ཕྱིས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གནམ་བསྐྱོས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་
རྒྱལ་པོས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་གདན་བྲངས་པ་ན། སྤྱི་སོར་སྤྱིད་གོང་སྤྱི་མས་ཁོ་བོ་ལ་
གདན་ས་འདི་ཉིད་རང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསུང་ནན་ཆེན་པོ་མཛད་པ་དེ། ཁོ་
བོ་རྒྱ་ཤྱོགས་སུ་འགྲོ་དགོས་པ་འདི་མཁྱེན་པའི་ཉིན་སུ་འདུག་ཅེས་གསུང་བའང་སྤྲང་
ངོ་། །འདི་སྐབས་(༤༦བ)པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསང་སྤྱགས་རྒྱུད་པ་གྲུ་ཆང་གི་
དགེ་འདུན་ནམས་ལ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་རྩ་རྒྱུད། རྒྱུད་འགྲེལ་སྤྱི་སོར་དོན་ཀྱན་གསལ་གྱི་
ཐོག་ནས་རྩ་འགྲེལ་སྤྱགས་ཏེ་ཟབ་བཤད་སྤྱི་ན་མེད་པ་མཛད་པ་དང་ཐུག་པས། བདེ་མཆོག་
བསྐྱུས་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ་ནས་སྤྱི་ཆུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་མན་

ངག་དང་བཅས་པ་གསལ། རྩེ་སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་གྱི་བདུད་ཅི་དོན་གཉེར་གྱིས་འདུས་པའི་རི་
ཁོད་འཛིན་པའི་སྒྲོང་བ་པ་རྣམས་དང་། མཆོན་སྒྲོག་། སྒྲར་ཐང་། ཉུག་སོགས་ཀྱི་དགོ་འདུན་
དད་འདུས་རྣམས་དང་། གདན་ས་ཆེན་པོའི་དགོ་འདུན་སྒྲོ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་ལྟ་བུ་
ཅམ་ལ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཀའ་བཞེན་ཉར་གདོང་གི་འདུལ་ཁང་དུ་དགའ་ལྡན་
ལྟ་བུ་མའི་འབྲིང་མན་ངག་དང་བཅས་པ། གཞི་གསུམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འདུལ་
བའི་བསྐྱབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། དགོ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲོ་ཆོག་གི་ཐོག་ནས་སྒྲར་
འདས་སོ་དུག་གི་ངོས་འཛིན་རྒྱས་པ། དགོ་སྒྲོང་གི་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཅ་གསུམ་གྱི་
རྒྱུ་འབྲས་ངོས་འཛིན་བསྐྱར་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་བཅས་རྒྱས་པར་སྦྱལ་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བསྐྱན་
པའི་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་ཉམས་ཆག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་གསོར་བཅུག་ནས་འདུལ་བའི་
བསྐྱན་པ་སྤྱིན་བྲལ་(༤༡ན)ཀྱི་ཉི་མ་ལྟར་མཛད་དོ། །

གཞན་ཡང་དགོ་སྒྲོང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲོ་ཆོག་དང་། རྣམ་རྒྱལ་མར་བརྟེན་པའི་སྒྲ་མའི་
རྣལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱང་ཅོམ་པ་མཛད། སྒྲར་ཡང་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཀའ་
ཐེབས་པར་བརྟེན། དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བཤའ་ལུང་སེམས་བསྐྱེད་
མཆོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། དགོ་བཤེས་དོན་གཉེར་ཅན་ཁ་ཤས་ལ་ནམ་མཁའ་སྒྲོ་འབྱེད་ཀྱི་
དབང་། ཐར་འདོད་དེད་དཔོན་མའི་ལུང་འབྲིང་ཕྱག་ལེན་ཉམས་དབྱངས་སོགས་ཀྱང་སྒྲོག་ཆོས་
སྤྱ་སྦྱལ། རྒྱ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུའི་ཉིན་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་དབུས་ཕྱོགས་
སྤྱ་ཐེབས་རྒྱའི་ཐོན་ཕྱག་ཁུ་བར་མཛད་པས། ཁོ་པོའི་ངོ་ཆབ་མཛད་དེ་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་
གཉེར་ཅན་མང་པོར་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་སྐྱེན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་དཔེན་ས་པ་ཡས་སྤྱས་ཀྱི་
ལུགས་སྒོལ་བྱི་མ་མེད་པ་རྣམས་འཆད་སྤེལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱན་པའི་ཞབས་འདེགས་མཛད་
དགོས་པའི་བཀའ་བཟང་པོ་ཡང་ཐེབས། དེ་ནས་པད་ཆལ་བས་སྤྱན་དབང་པ་ལྟར་དཔེན་
གནས་འཁོར་ལུང་དུ་ཐེབས། འདིའི་དུས་སྤྱ་ནམ་མཁའ་ལ་ཚུ་འཛིན་ཞོ་གསར་འབྲ་བ་སྒྲོ་བུར་

དུ་འདུས་ཏེ་ཆར་བེམ་བྱས་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་རྩལ་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཤིང་། གཞན་(༤༧)པ་
ཡང་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་ཁྱུ་དགའ་བའི་ལྷས་ངོ་མཆར་བའང་མང་དུ་བྱུང་། དེར་ཞག་བརྒྱད་
བཅུགས་ཏེ་པད་ཆལ་བ་དང་། འབི་ལུང་རི་ཁྲོད་པ་སོགས་ལ་བདེ་མཆོག་ཙྰ་རྒྱུད་ལེའུ་དང་
པོའི་བཤད་ལུང་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་འདུལ་བའི་མན་ངག་། དགའ་
ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད་སོགས་འདོད་ཆོས་མང་དུ་སྦྱལ་ཏེ་ཆོས་གནམ་གང་ལ་དགག་དགེ་
ཡང་མཛད། རྒྱ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་གཉིས་ལ་མཆོན་སྟོག་ཏུ་ཕེབས།

འདུས་ཆོགས་སུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་དབང་དང་། ཐེག་ཆེན་གསེས་སྤྱིང་
གི་སྟོམ་པ། སྤན་ལྷ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་ཀྱི་རྗེས་གནང་། སྤན་ལྷའི་མདོ་ཆོག་ཡིད་བཞིན་
དབང་རྒྱལ་གྱི་ལུང་འཁྲིད། སེར་སྐྱ་མང་པོར་མ་ཉིའི་ལུང་དང་། རབ་བྱུང་ཁྱུ་མི་དག་གི་འདོད་
པ་ཡང་བསྐྱོང་བར་མཛད། དེར་དབེན་དགོན་པས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་མ་ཟད། པཌ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ནས་ཀྱང་། དབེན་དགོན་འདི་བཀའ་བརྒྱུད་འདིའི་བསྟན་པའི་འབྱུང་
ཁུངས་ཡིན་ཡང་ཕྱིས་ལམ་འཁྲིད་ཀྱི་འཆད་ཉན་མ་བྱུང་བར་རྒྱན་རིང་སོང་འདུག་པ་བཅས་
ཁྲིད་ལ་དབེན་དགོན་པ་རྣམས་ཀྱང་དད་པ་ཆེན་པོ་མཛད་ཀྱིན་འདུག་པས་ད་ལམ་དབྱུས་
སུ་ཕེབས་ཁོར་ལམ་རིམ་གྱི་འཁྲིད་གནད་བསྟན་(༤༩ན)ཞེག་མཛད་ན་ལེགས་ཞེས་བཀའ་
ཕེབས་པར་བརྟེན། ཆོས་དུག་ལ་དབེན་དགོན་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོགས་པ་དང་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་
དགེ་འདུན་གཉོས་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་
སྦྱལ། དེའི་ཆེ་ཆོས་གསན་པ་ཆང་མས་གང་གདམས་པ་རྣམས་ཉམས་ལེན་ཁོ་ནར་བསྟར་
ཅིང་། ཆོགས་གསེང་རྣམས་ལ་འདུ་ཁང་གི་སྒོ་མཆོར་དང་། བདེ་ཡངས་རྣམས་ཐུག་མཆོད་
མཛད་མིས་ཡོངས་སུ་གང་བ་བྱུང་། ཆོས་བཅུའི་ཉིན་ལྷ་བྱང་ཅེར་རྒྱལ་བ་སྟོ་བཟང་དོན་གྲུབ་
ཀྱི་འབྲས་རྒྱ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱེ་མདུན་དུ་སྤྱོད་མཆོད་པ་ཆད་མེད་པ་དང་བཅས་སྤྱོད་བཅོམ་
ལྷན་འདས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་བདག་འཇུག་དང་། ཉིན་གྲུང་བདེ་གསང་གཉིས་ཀྱི་ཙྰ་

རྒྱུད། མཚན་བརྗོད། ཕྱི་བོ་དམ་ཅན་ཆོས་སྤང་རྒྱ་མཚོར་བསྐྱེད་བ་འཕྱིན་བཅོལ་བཅས་མཛད་
བས་ནམ་མཁའ་འཇའ་འོད་གྱིས་ཁྲབ་བ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་ལྷས་ཀྱང་མང་དུ་བྱུང་། དེ་
ཉིན་དགེ་སློང་སློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་དགོན་གནས་འདིར་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་
ལེན་གྱི་འབྲིད་ཅིག་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་ཤིན་ཏུ་དགྲེས་
ཏེ་ཕྱག་ལེན་རྣམས་ཞིབ་པར་སྦྱལ། གཞན་ཡང་དགོན་གཉེར་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་(༤༧)མཚན་
སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་ནམ་མཁའ་སློ་འབྲེད་གྱི་དབང་གཅོད་འབྲིད་དང་བཅས་
རྒྱས་པར་སྦྱལ་ཅིང་ཆོགས་འཁོར་གྱི་སྐྱབས་ཐུགས་དགྲེས་ཉམས་ཆེན་པོ་དང་བཅས་སྤང་
པོ་རྒྱལ་ཁམས་མ་སོགས་གྱི་ཉམས་དབྱེད་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་བྲག་སྐྱེ་གནས་འཛིན་
བས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་མ་ཟད། རྗེ་ཉིད་ཀྱང་བྲག་སྐྱེའི་གནས་གཟིགས་ལ་ཕེབས་འདུན་
ཆེ་བར་ཡོད་པ་བཅས་ཆེས་བཅུ་བདུན་ལ་བྲག་སྐྱེ་དོ་རྗེའི་པོ་བྲང་དུ་ཕེབས།

གནས་དེར་སྐྱ་མ་མཚོད་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོགས་མཚོད་དང་། གནས་འཛིན་པ་
དགེ་སློང་ཡེ་ཤེས་དགེ་ལེགས་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་དེར་འདུས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱ་
རོའི་ཆོས་དུག་གི་འབྲིད་དང་། ཆོག་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་སློ་ནས་བྲག་སྐྱེ་ལ་གནས་
བསྟོད་མཛད་དེ་ལུང་ཡང་སྦྱལ། གཞན་ཡང་སྤང་གཤོངས་ཡངས་པའི་ངོགས་དང་རིའི་ཅེ་
མོ་ཉམས་དགའ་བ་དག་ཏུ་ཞབས་བཅགས་མཛད་དེ་གནས་གྱི་བྲད་པར་ལ་ཐུགས་སོང་ནས་
གནས་ཞག་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་བྲམས་ཆེན་དུ་ཕེབས། ཆོགས་པར་ལམ་གཅོད་འབྲིད་དང་
ཉེན་རྣམས་ལ་མཚོད་འབྲལ་ཡང་མཛད། དེ་ནས་ཕྱག་བཏེག་སྟེ་ལམ་བར་གྱི་སེར་སྐྱ་མང་
པོར་གང་འཆམ་གྱི་ཆོས་(༤༨)བཀའ་ཅི་རིགས་སྦྱོལ་བཞིན་པར་ལྷ་ལྷན་དུ་ཕེབས། ཆོས་
གནས་གང་གི་ཉིན་ངོ་པོ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱ་མདུན་དུ་དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་ཙམ་འདུས་ཏེ་
གསོ་སྦྱོང་མཛད་ཅིང་ཉེན་རྣམས་ལ་སྦྱན་ཤལ་དང་། མཚོད་འབྲལ་གྱི་ཐོག་བསྟན་པ་རྒྱས་
པའི་ཐུགས་སློན་ཡང་མཛད། ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་རྗེ་ཉིད་རི་ཁྲོད་པའི་ཆོགས་

དང་བཅས་པས་བདག་ཅག་གི་ཆེ་ཡུན་དུ་བརྟན་པའི་ཆེད་དུ་མཛུལ་དང་བཅས་བདེན་ཆོག་
ཟླ་ན་མེད་པ་བརྗོད་པར་མཛད། འདི་སྐབས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་རྒྱུད་གྲ་སྟོད་སྟོད་ཀྱི་
ཟླ་མ་དགེ་འདུན་ཆུམས་དང་ཐེ་རྩོ་རིང་པ་རྩེ་ཏ་སོགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་དགོས་
པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན། ཆོས་བརྟན་སྟེ་ལྷ་ལྷན་སྦྲུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉི་
འདབས་འབྲས་སྦྱངས་སྟགས་པ་གྲ་ཆང་གི་འདུ་ཁང་དུ་ནམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་ཅན་སུམ་སྟོང་
ལ་ཉི་བར་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་འཛིན་ཆོས་སྦྱང་འབྲིད་དུ་གནང་བས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
ཆུམས་ཐེ་རྩེ་ལ་བ་གཉིས་པའི་བསྟན་པའི་ཡང་སྟོང་དཔལ་དབེན་ས་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་
གིས་ཐུགས་འཕྲོགས་ཏེ་ཐེ་རྩེ་མའི་བསྟན་པ་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བ་ལ་ཐེ་རང་ཉིད་སྤར་བྱོན་
པ་ལྟ་བུའི་ཞེས་ཆང་མས་སྟོ་སྟུར་(༤༤བ)མེད་པར་གྲེང་ཞིང་རང་རང་གི་བསྐྱབ་བྲིམས་ལ་
གཅེས་སྦྲས་དང་། ཉམས་ལེན་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྩོན་པས་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་ཆ་ཆུམས་དཀར་
ཆའི་འཕེལ་བ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏོ། །

སྟོན་པ་ལྟ་ལས་བབས་པའི་དུས་ཆེན་ཉིན་དད་ལྡན་ཀྱི་བྲིམ་པ་མང་པོར་དགེ་བསྟན་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། དོན་གཉེར་ཅན་སུམ་ཅུ་སྟོར་ལ་དགེ་ཚུལ། ཉི་ཤུ་སྟོར་ལ་བསྟན་རྫོགས་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་སྦྲུལ་ཏེ་ཚུལ་བྲིམས་ཡང་དག་པ་ལ་བཀོད་དོ། །དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནས་ཞག་ལྔའི་རིང་
རྒྱ་ཞབས་བྱང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་བཟང་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་གཞི་གསུམ་ཀྱི་ལག་
ལེན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཤད་བྱང་གནང་། འདིའི་བསྐྱང་
ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་འགལ་རྒྱུན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོ་ཤེས་པའི་སྟོ་ནས་བསྐྱང་ཚུལ་ཀྱི་
སྐབས་སུ་དགེ་ཚུལ་སྦྱང་གི་སྒྲིམ་ཆོག་ཐེ་རྩེ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོག་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ཆུམས་
ངོ་སྟོན་པར་མཛད། དེའི་རྗེས་སུ་སེ་ར་ཡེར་པ་ཆོས་མཛད་ཀྱིས་ཞུས་ངོར་སྒྲིམ་གསུམ་
བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱལ་བཟང་མགུལ་རྒྱུན་ཀྱི་བཤད་བྱང་ཡང་རྒྱས་པར་སྦྲུལ། ཟླ་བ་བརྟན་པའི་ཆོས་
ཉེར་དུག་གི་ཉིན་ཐེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་མཛུལ་བ་དང་། སྐལ་ལྡན་ཀྱི་

གདུལ་བྱ་མང་པོར་ཐར་པའི་ས་བོན་བསྐྱུན་པའི་ཆེད་འབྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་ནམ་པར་
(༡༠༠ན)རྒྱལ་བའི་སྒྲིབ་དུ་ཕེབས། དེའི་ཕྱི་ཉིན་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་དགའ་ལྡན་
ཀྱི་ཉིན་ནམས་ལ་སྒྲ་ལྗེའི་མཆོད་པ་ཆད་མེད་པ་དང་། ལྷ་རྩལ་བཟང་པོའི་སྐྱེན་ཤལ་ཕུལ་ཏེ་
བསྐྱེད་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྒྲོན་ཡང་མཛད། དེར་ཁྱི་ཆེན་སྒོ་བཟང་བསྐྱེད་པས་གྲུས་འདུད་
ཆད་མེད་པས་ཁྱི་ཐོག་ཁང་དུ་སྐྱེན་བྲངས་ཏེ་མདོ་སྐྱེད་ཀྱི་དགའ་གནས་ལས་བརྩམས་
པའི་བཀའ་མཆོད་མང་དུ་མཛད་ཅིང་། ཁྱི་ཆེན་ནས་སྒྲ་མ་ཁྱེད་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་
བསྐྱེད་པའི་གསལ་བྱེད་དུ་རྩེ་རང་ཉིད་བསམ་བཞིན་དུ་ཕེབས་པ་གདོན་མི་བ་བས་ད་ལམ་
རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གཟིམས་རྒྱུང་འདིར་རྩེའི་ནམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་ས་གསུམ་མའི་
ལུང་བཤད་ཞིག་ཐུགས་རྩེས་གཟིགས་དགོས་ཚུལ་དང་། སྒྲར་ཡང་རིམ་གྱིས་མདོ་སྐྱེད་ཀྱི་
ཀྱི་ཆོས་བཀའ་ཅི་རིགས་ཁྲུས་ཆོག་པའི་སྐྱེན་ཁྲུ་ཕུལ་བར་དེ་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་
ས་གསུམ་མའི་ལུང་བཤད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་སྐྱར་བ་
དང་། དམིགས་བརྩེ་མའི་ལུང་འཁྲིད་བཅས་རྒྱས་པར་སྦྱལ། གནས་དེར་མཆོད་སྤྲིན་རྒྱ་ཆེན་
པོ་དང་བཅས་བསྐྱེད་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྒྲོན་ཡང་རྒྱས་པར་མཛད། དེ་ནས་ཤར་ཅེ་མཁན་
པོ་ཆོས་དབང་རྒྱ་མཚོས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར་(༡༠༠བ)ཤར་ཅེ་གྲུ་ཁང་དུ་ཆོགས་པ་
སྒྲོང་ཐག་བཀལ་བར་སྒོ་སྒྲོང་དོན་བདུན་མའི་འཁྲིད་དང་། སྒོ་སྒྲོང་སྒོ་བཟང་དགོངས་རྒྱན་
ཀྱི་ཅ་ཆོག །སྒོ་སྒྲོང་སྒྲིབ་པོ་བཅས་ཀྱི་ལུང་། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱུ་མའི་འཁྲིད་སོགས་ཟབ་
ཆོས་ཆད་མེད་པ་གནང་། འདིར་བཞུགས་རིང་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་ཉིན་ལྟར་མཆོད་
འབྲུལ་དང་ཐུགས་སྒྲོན་ལ་ཕེབས་ཤིང་། དེའི་དུས་སྐུ་ནམ་མཁའ་འཇམ་འོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་
སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་མང་དུ་བྱུང་བ་ན་དགའ་ལྡན་པ་ཀྱན་གྱིས་རྩེ་སྒྲ་མའི་གདན་སར་
རྩེ་སྒྲ་མ་ཉིད་ཕེབས་པ་ལ་འདི་ལྷ་བྱའི་ཉགས་ངོ་མཆར་བ་ཡོང་ཡང་རེ་སྟེ་བྱུང་ཡང་བྱུང་ཞེས་
མགོན་གཅིག་ཏུ་སྒྲིབ་ངོ་། །

༥༽ ལྷ་ལྷན་དུ་ཡ་རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་བཀའ་བཞིན་ལམ་རིམ་འཇམ་ དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་འཁྲིད་ལུང་གནང་བའི་སྐོར།

འདིའི་དུས་སུ་བདག་གི་བསམ་པར་ཕྱོགས་འདིའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟན་པ་
ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བདག་པོ་ནམས་ཀྱང་། རྗེ་འདིའི་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ལ་དད་
པ་རང་དབང་མེད་པར་སོང་སྟེ་སྟོན་དུ་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་གནང་བའང་བསྟན་འགྲོའི་སྟོན་
ཡོན་ཏུ་ཆེ་ངེས་བྱུང་སོང་ཞིང་། ད་དུང་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ཟབ་བཤད་འདི་ཉིད་སྔ་
སོར་སྤྲོ་མ་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་ནས་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གོང་ས་ཐམས་ཅད་མཁྲེན་
གཟིགས་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཆད་ཉན་ཆར་གཅིག་ལས་བྱིས་འདིའི་བཤད་ལུང་གི་རྒྱུན་
ཆད་ཉར་གྱུར་བ་བཅས། དེས་ན་གཞུང་ནས་རྒྱ་ཡོན་སྤྱར་ཏེ་ཆོས་(༡༠༡ན)འཁོར་འཇུགས་
སྤྱབ་ན་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་བར་བསམས་ནས་རྗེ་ཉིད་ལ་ལམ་འདིའི་བཤད་
ལུང་གནང་དགོས་པའི་ཁྱེད་ལྷན་སྤུལ་བར་ཞལ་བཞེས་ཀྱི་བཀའ་ལན་གྱུར་འབྱོར། དེ་ནས་
དགའ་ལྷན་ནས་ཕེབས་ཉིན་གསེར་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་མཆོད་འབུལ་གྱི་ཐོག་སྤྲུགས་སྟོན་
མཛད་བཞེད་ནས། གསེར་གདུང་གི་བྱུང་དུ་ཕེབས་པ་དང་། མཆོད་ཁང་ལ་ཉི་མ་ཤར་བ། སྔ་
ང་གཉིས་པའི་ཆོགས་དུང་འབྲུད་པ་གསུམ་གཅིག་ཆར་དུ་འགྲིག་པས། རྗེ་སྤྲོ་མས་དགའ་བ་
བརྒྱ་པུག་དུ་མའི་སྟོན་ནས་བསྐྱབས་པར་མཛད་པའི་བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་ནམས་སྐལ་བ་དང་
ལྷན་པ་ནམས་ལ་འཆད་སྟེལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཉིན་འབྲེལ་
འགྲིག་པར་མཁྲེན་ནས་མཉེས་མཉེས་མཛད། དེ་ནས་གསང་སྤྲུགས་མཁར་དུ་ཕེབས་ཡེ་
ཤེས་མགོན་པོར་མཆོད་གཏོར་རྒྱ་ཆེན་པོས་མཆོད་དེ་འཕྲིན་ལས་གཉེར་དུ་གཏད། སྟེ་འདིའི་
སྤྲོ་མ་དགེ་འདུན་བདེ་ཆེན་གྱིས་སྤྲོ་བྱང་དུ་སྤྱན་བྱངས་པ་ལྟར་ཕེབས། ཁོ་པོ་ལུང་རིགས་ཀྱི་

ཐོས་རྒྱ་ཆེ་བས་སྤྱི་བྱང་ལ་འདྲད་པ་ཞིག་མི་འདུག་པར་རྗེ་འདི་ལ་ཡང་ཐོག་མར་ཁོ་རང་གིས་
ཆེ་མེད་པོར་གཞུང་ལུགས་བརྒྱ་ཐུག་མང་པོའི་དོན་ལ་རིགས་པ་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་ཡང་(༡༠༡བ)
དང་ཡང་དུ་དབྱེད་ཅིང་། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། སེར་
འབྲས་དགོ་གསུམ་གྱིས་ལུང་རིགས་སྤྱི་བའི་དབང་པོ་ཁྱི་ཐུག་བཞུལ་བའི་དབྲུས་སྤྱི་རིགས་
པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་བྱོས་ཀྱི་ཅལ་འབྲུག་ཀྱང་། མཐའ་གཅིག་འཛིན་
ཀྱི་ལོག་རྟོག་དཔལ་ཞོམ་སྟེ། མཐའ་གཉིས་སྤྱི་འཛིན་པའི་དོགས་པ་ཁོ་ནར་གྱུར་པའི་གནས་
ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ལ་བཞུལ་བརྟག་དང་འབྲེལ་བའི་འབེལ་གཏམ་མཐའ་
ཡས་པ་ཞིག་མཛད་པ་རྣམས་ལ། རྗེ་འདིས་བྱགས་བསམ་ཅམ་ཡང་མཛད་མི་དགོས་པར་
འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་ལན་ཐོལ་བྱང་དུ་གསུངས་པས། ཁོང་བའང་དབང་རྣམ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་
འབྲང་གི་ལུགས་སྤྱི་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོབ་མར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་ནས་གྲུང་ཐང་སྒྲ་མ་སྐལ་བཟང་ཡོན་ཏན་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་ཁ་ཤས་ལ་སྒྲ་མ་
མཚོད་པའི་འཁྲིད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་དང་། གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅའི་འཁྲིད་ལུང་། སྒྲ་མ་རང་
ལ་དཔའ་བོ་གཡུལ་འཇུག་གི་འཕོ་འཁྲིད། སེར་སྤྱི་གྲངས་མང་པོར་ཆེ་དབང་དང་མ་ཁིའི་
བཞུས་ལུང་བཅས་རྒྱས་པར་སྦྱལ། དེ་ནས་ལྷ་ལྷན་དུ་ཕེབས། ཆེས་བཙོ་ལྷ་ནས་འཛིག་རྟོན་
དབང་སྤྱུག་སྟོང་(༡༠༣ན)བཙན་སྐམ་པོའི་ཡེ་ཤེས་རང་སྤྱང་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷ་ལྷན་སྤྱུལ་པའི་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་འདབས་འབྲས་སྤྱངས་སྤྱགས་པའི་འདུ་ཁང་དུ་སྤེ་སྟོད་འཛིན་པ་སྤྱུམ་
སྟོང་བཞུལ་བར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤའ་ལུང་རྒྱས་པར་སྦྱལ་ཅིང་། འདིའི་སྐབས་སྤྱི་སྒྲ་
མ་དགོ་འདུན་ཆང་མར་གཞུང་ནས་བསྟེན་བཀུར་གཟབ་པའི་ཐོག །དགའ་བཞི་བ་དང་། ལྷ་
གཉེར་ལྷ་སྤྱངས་པ་དོན་གྲུབ་ཆེ་དབང་། མ་བསོད་ནམས་དཔལ་མོ། དགོ་བསྟེན་མ་ཡེ་ཤེས་
ལྷ་སྤྱིད། ཀོང་པོ་ལྷེ་བ་ཤོང་གི་ཆོང་དཔོན་ཆེ་དབང་དོན་གྲུབ་ལྷོས་བཅས་སོགས་ནས་རང་
རང་གི་འབྲོར་བ་རྣམས་རྟོན་གསུམ་གྱི་མཚོད་པ་དང་། དགོ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀུར། རྗེ་སྒྲ་

མ་ཉིད་ལ་དངོས་པོའི་མཆོད་སྤྱོད་སོགས་དགེ་ཅ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ནམས་ལ་སོ་སོར་
སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་དང་། དགེ་ཅ་ནམས་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་རྫོགས་བྱང་ཏུ་
བསྐྱོ་བ་སོགས་དད་ལྡན་ནམས་ཀྱི་རེ་བ་ཡང་འབྲས་ལྡན་ཏུ་མཛད། གཞན་ཡང་དོན་གཉེར་
ཅན་བཙུ་ལྟ་སྐྱོར་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷར་བསྟན་རྫོགས་ཀྱང་སྦྱལ། དེ་
ནས་ཕྱར་བུ་ལྟོག་ཏུ་སྤྱོད་བྱངས། སྤྱལ་པའི་སྤྱོད་དང་རི་ཁྲོད་འཛིན་པ་བརྒྱ་ལྟ་སྐྱོར་ལ་བདེ་
ལམ་(༡༠༩བ)ཀྱི་མན་ངག་རྒྱུན་པར་ཕྱུང་བའི་ཟབ་འཁྲིད་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་རྒྱས་
པར་སྦྱལ། དེ་ནས་ཕྱར་བུ་ལྟོག་སྤྱལ་པའི་སྤྱོད་དང་། ཁྲི་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པའི་སྤྱལ་སྤྱ། བྱང་
པ་རྒྱུ་ཏ་བཅས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྷར་རྒྱ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆེས་བརྒྱད་ལ་ལྷ་ལྡན་
སྤྲགས་ཁང་ཏུ་ཕེབས་ཏེ། ལྷ་མེད་ཀྱི་དབང་ཆེན་ཐོབ་ཅིང་དམ་ཆོག་ལ་གནས་པའི་རིགས་
པ་འཛིན་པ་ཉིས་སྟོང་སྟོར་ལ་ཤེར་ཕྱིན་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་སྤྱིང་པོའི་བཅུད། རྫོ་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྟན་བརྒྱུད་ལས་འོངས་པའི་མན་ངག་། བྱུབ་མཆོག་རྣམ་བཟླ་གྱི་བཀའ་
སྟོལ། དགའ་ལྡན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཟབ་བཤད་སྟན་འགྲོ་སྤྱོད་མའི་ནམ་འབྲོར་གྱི་འཁྲིད་དང་
བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱལ། འདིའི་སྟན་འགྲོའི། སྤྱིང་ཁའི་འདབ་བརྒྱུད་རྒྱ་ཉིའི་དབྱུས་དག་
ཏུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་ལ་རྫོགས་རིམ་ཟབ་མའི་མན་ངག་ནམས་སྤྱལ་པའི་སྐབས་
ནམ་མཁའ་གཡང་དག་ཅིང་བསེར་བུའི་རྒྱ་བ་སྤྱ་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་བས། དེད་ཀྱི་
འོད་གསལ་ལ་ངོ་སྟོང་ཁྱུས་པས་གནས་གཤེས་འདིས་ཀྱང་རྟགས་གསལ་བར་བསྟན་པ་འདི་ནི་
ཁྲིད་སྤྱལ་སྤྱོད་ནམ་པ་ཆོ་དང་། བསྟན་འཛིན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནམས་ཀྱི་སྤྲགས་རྒྱུད་ལ་
འོད་གསལ་ཡོད་པ་ལོས་ཡིན་ཞེས་(༡༠༩ན)དགྲེས་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཡང་སྦྱལ། འཁྲིད་
རྫོགས་པའི་འཇུག་ཏུ་སྤྱོད་པ་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་དང་། ཕྱག་ཆེན་གསོལ་འདེབས། ཕྱག་ཆེན་
ཅ་བ་རྒྱལ་བའི་གཞུང་ལམ། ཕྱག་ཆེན་སྟོན་ལམ་དངོས་བྱུབ་ཀྱན་འབྱུང་། རྫོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོའི་ནམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་རྫོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་བཅས་ཀྱི་ལུང་ཡང་གནང་། གཞན་

ཡང་ཕུར་བུ་ཕྱོག་སྤྱལ་པའི་སྐྱོད་དང་། དགའ་བཞི་བ་དཔལ་འབྱོར་བསྟན་འཛིན་ཆེ་རིང་གཉིས་
ལ་མ་ཉི་ལུགས་ཀྱི་འཇམ་དཀར་ཤེས་རབ་སྒོ་འཕེལ་གྱི་རྗེས་གནང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་
དང་། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ། མང་པོ་ཞིག་ལ་དགོ་ཚུལ་
གྱི་སྒྲིམ་པ། གངས་མེད་པ་ཞིག་ལ་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲིམ་པ་སྤྱལ་ཏེ་ཡངས་པའི་ས་ཆེན་པོ་འདི་
ཡང་དག་པའི་ཁྱིམས་དང་ལྷན་པ་དག་གིས་གང་བར་མཛད་དོ། །ཆེས་ཉེར་ལྗེའི་ཉིན་དཀྱིལ་
འཁོར་སྤངས་སུ་སྒྲིལ་ལྗེའི་སྒྲོང་མཆོད་དང་། ར་མོ་ཆེར་བརྒྱ་མཆོད་སོགས་མཆོད་འབྲུལ་ཀྱི་
ཆེན་པོའི་ཐོག་རྩོམ་ཞུ་བའི་ལྷ་ཀླུ་ཕྱི་སོགས་ཉེན་ཅམས་ལ་སྟན་ཤིང་ཕུལ་ཏེ་བསྟན་པ་རྒྱས་པ་དང་
འགོ་བ་བདེ་པའི་ལུགས་སྒྲིལ་གྱིས་མཆོམས་སྦྱོར་ཡང་མཛད། དེར་ཡེ་ཤེས་བཟང་མོ་སོགས་
དང་། (༡༠༣བ)ལྷན་ཁ་ཤིང་ལ་སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། དེའི་
ཕྱི་ཉིན་གསར་སྤགས་དགའ་ཆེལ་གྱི་ཆོགས་པར་ཡོན་ཏན་གཞི་གྱུར་མའི་འབྲིང་། ལྷན་བྱང་
ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ། དེར་ནི་རིང་འབད་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་ཡང་སྤྱལ། དེ་ནས་དགོན་གསར་
བཟུ་ཤིང་ཐོག་ཆེན་སྤྱིང་དུ་ཕེབས་ཏེ་བཅད་ཀྱི་མཛད་ཅིང་གནས་འདིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་
དཔལ་རྒྱུ་རྗེ་རྣམ་པར་འཛེམས་པའི་སྐྱབས་ཐབས་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྲུང་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་
བཤད་ཀྱང་མཛད་དོ། །མེ་སྤྲེ་གནམ་ལོ་གསར་ཆེས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་ཉིན་དགོན་གསར་
ལྷ་བྱང་ནས་རྒྱ་སྐྱར་ཏེ་སྒྲོང་བ་པའི་སྤེ་དང་བཅས་པས་མ་གཅིག་འདོད་ཁམས་དབང་མའི་
གཏོར་སྐྱོང་ལྷ་ལམ་ལྷར་རྒྱས་པར་མཛད། ཕྱི་ཉིན་དགོན་གསར་རི་ཁོང་པ་སྤྱི་ནས་གསོལ་བ་
བཏབ་བ་བཞིན་དོན་གཉེར་ཅན་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་ལ་གྲུབ་ཆེན་ཆེམ་བུ་པ་ལུགས་ཀྱི་ལུགས་རྗེ་
ཆེན་པོའི་དམར་འབྲིང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་འབྲིང་། རྒྱལ་བ་
དགོ་འདུན་ཀྱི་མཆོས་མཛད་པའི་སྐྱོང་གནས་ཀྱི་ཆོག་པའི་ལུང་དང་ལག་ལེན་གྱི་འབྲིང་། སྐྱོང་
གནས་ཀྱི་ཆ་ལག་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུང་། གྲུབ་ཆེན་མི་ཏུ་རྩོ་གི་ནས་བརྒྱུད་པའི་
ལུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐྱོར་སྤྱིང་པོ་(༡༠༤ན)དོན་གསུམ་དང་། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལྷན་

དུག་གི་འབྲིང་། དཔེན་ས་པས་མཛད་པའི་གཏོར་མ་བརྒྱུ་ཙ་རྒྱས་བསྟུས། རྗེ་མོ་བཟང་ཆོས་
 རྒྱན་གྱིས་མཛད་པའི་བྱུང་གཏོར་དང་། དེས་མཛད་པའི་སྟོབས་བཞིའི་བཤམས་སྟོམ་རྒྱ་
 སེལ་རབ་དཀར་གྱི་ཕུང་སོགས་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟོར། ཆོས་ཉིར་གསུམ་གྱི་ཉིར་
 ཕུར་བྱ་སྟོག་ཏུ་གདན་པར་ས། སྟུལ་པའི་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་དང་སེ་འབྲས་སོགས་ནས་
 འོན་གཉེར་གྱིས་འདུས་པ་སུམ་བརྒྱ་བཀལ་བར་དགའ་ལྗན་ལྟ་བུ་རུ། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་
 གསུམ། ཆོས་བྱ་དམར་འབྲིང་། ལྷིང་པོ་དོན་གསུམ་བཅས་གྱི་འབྲིང་མན་ངག་དང་བཅས་
 པ། གཞན་ཡང་སྤན་རྒྱ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་གྱི་རྗེས་གནང་། གཙོད་ནམ་མཁའ་སྟོ་འབྲེད་
 གྱི་དབང་བཅས་སྟུལ། སྤྲ་དགོང་གྱི་བྱན་བར་ལ་སྟུལ་པའི་སྐུ་རྒྱུད་པར་དོ་རྗེ་རྣམ་འཛོམས་
 གྱི་རྗེས་གནང་བྱུང་སྤང་དང་བཅས་པ། འཇམ་དབྱངས་ཞི་ཁྱོ་སྒྲགས་སྒྲུབ་གྱི་མན་ངག་བྱན་
 མོང་མ་ཡིན་པ། རྗེ་མོ་བཟང་ཡེ་སེས་གྱིས་མཛད་པའི་ལམ་གཙོའི་འབྲིང་། ཕུར་ལམ་དམར་
 འབྲིང་གྱི་ཕུང་བཅས་རྒྱས་པར་སྟུལ། གཞན་ཡང་མདུང་ནག་ཞབས་བྱང་ངག་དབང་རྒྱ་
 བཟང་འཇམ་དཔལ་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་ལམ་གྱི་(༡༠༧)གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་
 དང་གསང་འདུས་གྱི་ལམ་གྱི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་མན་ངག་གི་སྟིང་
 པོ་སྟན་ཏུ་གསང་བ་དཔའ་པོའི་བདེ་ཆོག་ཅེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་དང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་
 དཔལ་དབྱངས་གྱི་སྐུ་ཐབས་བརྒྱས་པའི་དམིགས་སྟོར་མན་ངག་ཞལ་སེས་དང་བཅས་པ་
 དངོས་བྱུང་ཀུན་འབྱུང་སོགས་ལེགས་བཤད་གྱི་ཙོམ་པ་ཡང་མང་དུ་མཛད།

༡༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་བཤད་ལུང་ དབེན་ས་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་ལུགས་བཞིན་སྦྱལ་བའི་སྒྲུབ།

འདིའི་སྐབས་དེ་མོ་ནི་མིན་ཏན་གྱིས་སྟོན་དུས་བོད་སྤྱོད་ས་འདིར་བཀའ་དང་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་བྱུང་འདུག་ཀྱང་། བསྟན་པ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱིས་
ཕལ་ཆེར་ཉམས་པ་ལ་སྤྱོད་པ་འདུག་པས། དམ་པ་བྲིད་ལ་བཅ་ཆེན་དབེན་ས་པ་ནས་བརྒྱད་
པའི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་བཤད་ལུང་གི་རྒྱན་བཅུགས་ཡོད་འདུག་པར་དད་འདུས་ཀྱི་སྡེ་སྟོན་
འཛིན་པ་རྣམས་ལ་གནད་དགོས་པའི་སྟན་ཁུ་འབྱོར་བ་བཞིན་ཆོས་བཀའ་ཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་
བཞིར་མེ་རུ་བྱུན་ཆོག་པ་ལོ་བུའི་སྤྱིར་གཞུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། དེའི་སྤྱི་ཉིན་སྦྱལ་སྤྱི་
ཆེ་སྤྱི་མང་པོ་དང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། རྒྱུད་བྱ་སྟོན་སྟོན་ཀྱི་སྒྲ་མ་གྱི་གདན་བུར་ཆང་
མ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དཀའ་རབ་འབྲས་སྤྱི་བཀའ་སྟོན་ལྷག་ཅམ་འདུས་པ་ལ། དུས་
གསུམ་རྒྱལ་བ་(༡༠༥)ནས་དང་བཅས་པ་གང་ནས་གཤེགས་པའི་གཞུང་ལམ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ཐབ་བཤད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་སྦྱལ། དེའི་མཐུག་ཏུ་
འོ་ཁོ་བོ་ནི་མཐོ་ཞིང་གཟུགས་གཞི་ཆེས་འཁོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་འཕྲིན་ལས་ཅུང་ཟད་ཞུགས་པའི་བྱུགས་རྗེས། ད་ལམ་རང་གི་ཆོད་ཀྱིས་མདོ་སྡེའི་དོན་
ཤིང་ཏུ་ཆེན་པོ་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ལམ་ནས་བྱངས་ཏེ་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་མན་ངག་གིས་
བརྒྱན་ནས། བྱང་ཆུབ་ལམ་ཀྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ལེན་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྲིང་ཆོག་པ་དཀའ་ཆོག་ས་
ལ་མ་སྟོས་པར། བྲིད་ཅག་སྦྱལ་བའི་སྤྱི་རྣམས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་བུལ་
བྱུང་པས་ང་རང་ཡང་སྐལ་བ་བཟང་། བྲིད་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྟོང་
པོ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བྱུགས་བཅུད་བྱང་ཆུབ་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་ཉམས་ལེན་

གྱི་སྤྱིང་པོར་མཛད་ནས་རང་རྒྱུད་སྤྱིན་པ་ན་སྐལ་ལྷན་གཞན་ཡང་ཆོས་འདི་ཁོ་ནས་སྤྱིན་
པ་ཞིག་མཛད་དགོས། དེ་ལྟ་མིན་པར་རྟོགས་པ་མཐོ་མདོག་ཁ་མོས་གདུལ་བྱ་ཆེ་འདིའི་
སྤྱང་ཤས་ཁ་བྱི་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ལ། ཟབ་མོ་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་གསང་སྤྲུགས་སྒྲན་མེད་
པའི་གནད་(༡༠༥བ)ནམས་བསྟན་ན་པན་པ་ལས་གཞོད་ཆེ་བ་འབྱུང་ཚུལ་དཔེ་དང་གཏན་
ཆོགས་དང་བཅས་པས་རྒྱས་པ་དང་། ཁྱད་པར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རིང་ལུགས་འི་
མ་མེད་པ་འདི་ཉིད། ཁྱེད་བསྟན་འཛིན་དམ་པ་ནམས་གྱིས་གཞན་འབྲེས་མེད་པར་སྤྱོད་
དགོས། འདིས་མི་ཆོག་པའི་ཆོས་གང་ཡང་མེད། དགའ་ལྷན་དང་བདེ་བ་ཙམ་སོགས་སུ་
སྤྱན་གྱང་བྱང་ཚུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདིའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཆ་ཤས་རེ་ཙམ་སྤྱོད་པ་ཡིན། བསྟན་
པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་གསུངས་པ་ཡང་། རྒྱལ་བས་མདོ་སྤེད་ཀོན་མཆོག་
བཅེགས་པ་སོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ། འདིའི་
ཞིང་དག་སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་མཛུངས་སྒྲན་དང་། ལས་བརྒྱ་པ་སོགས་
གྱང་ལམ་རིམ་དང་བརྒྱད་སྟོང་པའི་རང་རང་གི་ས་བཅད་དང་སྤྲུགས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་
ཤེས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན། གཞན་ཆོས་ལུགས་གང་བྱུང་བྱུང་གིས་གསུངས་པ་མིན། རྗེ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལུགས་འདི་ལ། སྒྲ་མ་དང་། ཡི་དམ་དང་། ཆོས་སྤྱོད་སོགས་གྱང་
གང་བྱུང་གིས་མི་ཡོང་། སྒྲ་མ་ཡང་སངས་རྒྱས་ནས་བཟུང་དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་
ངག་དང་ལྷན་པ། དམ་ཆོག་ལ་སེལ་མ་བྱུགས་(༡༠༦ན)པ། རང་གིས་ཉམས་སྤྱོད་གི་སྤྱིང་
ནས་སྤྱོད་པ་འབྲེད་རྒྱས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་མང་པོ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་དགོས། ཡི་དམ་ཡང་
བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་ལ་མ་བྱལ་བ། ཆོས་སྤྱོད་ཡང་ཆོས་སྤྱོད་དུ་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་
གྱིས་མི་ཡོང་། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཀའ་སྤྱོད་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་མགོན་ཆོས་རྣམ་
སྤྲུལ་གསུམ་གྱིས་ཆོག་ཤེད་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རིགས་བསྟན་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་དང་། རྗེ་རྗེ་དང་། བསྐྱེད་རིགས་གསུམ་དུ་འདུ། དེ་གསུམ་ཁྱོས་པ་ནི་ཆོས་རྒྱལ། རྣམ་

སྤྲུལ་མགོན་པོ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྤང་ལྷང་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྤྲུལ་བུ་
རྒྱུ་རྩའི་ལམ་ཀྱི་ཆོས་སྦྱོང་ནི་དག་སྤྲུལ་འགྲེང་དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། ལྷག་
བའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྤྲུལ་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་ཀྱི་ཆོས་སྦྱོང་ནི་རྒྱལ་ཆེན་
རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་པ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་བའི་མན་ངག་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྤྲུལ་བུ་ཆེན་
པོའི་ལམ་ཀྱི་ཆོས་སྦྱོང་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་ཡིན་པས་དེ་གསུམ་གྱིས་མི་
ཆོག་བའི་ཆོས་སྦྱོང་གང་ཡང་མེད། དེས་ན་ཉིད་ཅག་བསྟན་འཛིན་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་
རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བའི་ལུགས་སྒོལ་འདི་གཞན་འདྲེས་སྤྱོད་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་
པར་འཆད་ཉན་རྣམ་དག་གི་སྒྲོ་ནས་(༡༠༩བ)དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་དགོས་ཞེས་སྟན་
ཆུན་པོས་ཐམ་མོ་སྦྱར་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལགས་ན་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་གྱིས་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་དགོས་སོ་ཞེས་རུས་པ་ཅན་གྱི་བཀའ་ཡང་རྒྱས་པར་གསུངས་པས་དེར་
འདུས་པ་ཀྱང་ཡིད་གཏིང་ནས་འགྱུར་ཏེ་རྗེ་སྤྲུལ་པའི་བསྟན་པ་ལ་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བའི་
གཅེས་སྤྲུལ་རྒྱལ་བུ་བཏོན་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི་སྒྲོ་ནས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བཤེས་སྒོལ་འཛིན་ཅིང་སྤྲུལ་པར་མཛད་པའི་བསྟན་པའི་
དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་མའི་ཁྱོད་འདི་ཉིད་དོག་པོར་མཛད་པ་ནི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་
རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་སྤང་བྱོན་པ་དང་མཚུངས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་པོ། །དེའི་ཉིན་དེ་
མོ་མོ་མི་ཉན་གྱིས་དག་འདུན་བདེ་ཆེན་ངོ་ཆབ་ཏུ་མངགས་ནས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་
ཏན་ལས་བཅུམས་ཏེ་ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས་རྒྱས་པ་དང་། ལྷག་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྦྱོང་སྤྲུལ་བརྒྱད་པའི་བཤེས་ལུང་རྒྱབ་པ་ལ་སྤྲུགས་པ་འདི་ཉིད་རྗེ་ཉིད་
ཀྱིས་རྒྱས་པར་མཛད་པ་འདི་ནི་བྱ་ཆོད་ཕྱང་པོར་རྒྱལ་བ་བྱོན་པ་ཉིད་དང་ཚུལ་མཚུངས་
པ་ལུང་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ཤིང་། སྤང་ཡང་དབུས་གཙང་གི་སྤྲིངས་
འདིར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཞབས་སོར་བཀོད་དེ། རྒྱལ་བསྟན་སྟོང་པོ་རྗེ་སྤྲུལ་པའི་ལུགས་བཟང་

བྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱས་པར་(༡༠༡ན)མཛད་དགོས་ཚུལ་ནན་ཆར་
ཁུས་པ་དང་། རྗེ་ཉིད་ནས་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྡན་བདག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་
ག་ནས་མཆིས། འོན་ཀྱང་གདན་ས་ཁག་གི་ཆོས་རྗེ་རྣམས་དང་། བསམ་བཞིན་དུ་བྱོན་
པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲུགས་མཉེས་མཉེས་མཛད་པ་འདི་ནི་བྱམས་མགོན་
སྤྲུགས་རྗེ་ཅན་དང་། སྤྲུབ་དབང་སློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་སླ་མ་གོང་མ་བཀའ་བྲིན་ཅན་
རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཁ་ཐབས་ཞན་པ་ལ་དགོངས་ནས་སྤྲུགས་བཅེ་བ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་
དེའི་མཐུ་ཡིན། དེའི་ཉིན་འབྲེལ་གྱིས་སླ་མ་གོང་མའི་མན་ངག་རང་གི་སློ་ལ་གང་ངེས་པ་
རྣམས་ཉིད་ཅག་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་ཁུས་པ་འདིས་ཀྱང་རྗེ་སླ་མའི་བསྟན་པའི་ཞབས་
འདེགས་སུ་ཅུང་ཟད་འགྱུར་བར་སྤང་། སྤང་ནས་ཀྱང་ཡུལ་དབྱས་འདིར་བསྐྱོད་ནས་ཆོས་
སྤེ་ཆེན་པོ་ཁག་གི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་འཆད་སྤེལ་རྒྱ་ཆེར་བྱས་ཏེ་རྗེ་སླ་མ་
ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་རྒྱས་འབྱུང་བའི་སློན་
འདུན་ཅི་ནས་ཀྱང་ཁུ་བ་ཡིན་ཞེས་ཞུས་བཞིས། འདི་སྐབས་ལྟ་གཉེར་རྗེ་རྗེ་ཆེ་རིང་
གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་སློལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་སྤྲུབ་ཐབས་དང་། མདོ་
སྤྲུགས་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྗེ་གསུམ་པའི་གནད་ཆང་བའི་མན་ངག་ཆེགས་
སུ་བཅད་པ་(༡༠༢བ)དངོས་སྤྲུབ་ཀྱན་འབྱུང་སོགས་ལེགས་བཤམ་གྱི་རྩོམ་པ་ཡང་མང་
དུ་མཛད། གཞན་ཡང་མཆོན་སློག་མཁན་པོ་གམ་བཅར་སློ་བཟང་དགེ་འདུན་གྱིས་ཁུས་
ངོར་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ནམ་མཁའ་སློ་འབྲེད་ཀྱི་དབང་དང་། གཙོད་ཀྱི་
འཁྲིད། ཁལ་ཁ་འཇམ་དཔལ་རྗེ་རྗེ་མོ་མེན་ཏན་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ལམ་
རིམ་སྤྱིར་སོ་ཆེགས་སུ་བཅད་པ་དངོས་སྤྲུབ་ཀྱན་འབྱུང་གི་བཤམ་ལུང་། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་
མའི་འཁྲིད། ཐུན་དུག་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་འཁྲིད། བཀའ་གདམས་ལོར་བུའི་འཕྲེང་བ་སོགས་
ཀྱི་ལུང་མན་ངག་རྣམས་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། སླ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་ལྟ་སླ་མ་བྲང་དུ་

ཐེབས། འབྲས་སྤངས་གྲ་རིགས་བཅུ་དྲུག་ལ་བསྟེན་རྫོགས་དང་། བཅོ་བརྒྱད་ལ་དགེ་ཚུལ་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡང་སྦྱུལ། དུས་འདིར་ཕོ་བྲང་སྡེ་བ་དཀའ་བཅུ་རྒྱ་མཚོ་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ལྷག་
བསམ་དགེ་བས་དགོན་གསར་བཟ་ཤིས་ཐེག་ཆེན་སྤིང་དང་། གནས་སྒོ་གདོང་གཉིས་ཀྱི་
སྤོང་བ་པ་རྣམས་ལ་ལྷུང་བཟེད་རེ་ཤུལ་བར། དེ་རྒྱ་རྒྱལ་མེ་ཉིད་ལ་ཁུས་ཤིང་སྤོང་བའི་
གཟིམས་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་གོང་གི་རི་ཁོང་པ་རྣམས་དང་། རྗེ་སྤོང་མ་ཉིད་སྤྱན་དངས་ཏེ་ཕོ་བྲང་
སྡེ་བ་དཀའ་བཅུ་དང་། བཀའ་སྟོན་ཐོན་ཞབས་དྲུང་ནས་རྒྱ་སྤྱར་ཏེ་གྲུང་ཆོགས་ཀྱི་བསྟེན་
བཀྲར་(༡༠༩ན)གཟབས་པར་ཁུས། དེར་འབྲས་པ་ཀུན་ལ་རྒྱལ་མཚོག་གོང་མའི་རྣམ་ཐར་
གསོལ་འདེབས་དད་པའི་སྟོན་ཤིང་དང་རྣམ་འབྲེན་གཙོ་བོ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལྷུང་བཅས་སྦྱུལ་
ཏེ། དཔེན་པའི་རི་སྤུལ་དུ་ཆོ་འདི་སྟོན་བཏང་གིས་རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ལམ་ལ་སྐྱབ་པ་སྤྱིང་
པོར་བྱེད་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྗེ་སྤོང་མས་སྐྱབ་པ་སྤྱིང་པོར་བྱེད་པའི་བྱེད་ས་མ་འབྲུགས་པ་
ཞིག་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་སྤངས་པའི་བསྐྱབ་ཁྱིམས་མིག་གི་འབྲས་དུ་ལྟར་
བསྐྱང་བ་སྐྱབ་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་བཅས་མཆོམས་ལ་སྤང་
སྤང་ཚུལ་བཞིན་དུ་མཛད་ནས་སྟོན་པས་རྗེ་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་གྲུང་ཆོགས་ཀྱང་སྤྱང་
བཟེད་དུ་ངས་པར་བཞེས་དགོས་ཤིང་། དང་སྤོང་གི་སྟོན་འདི་རྒྱན་དུ་འབྲལ་སྤང་དུ་བཅང་
དགོས་ཚུལ་སོགས་ཞུས་ཏེ་ཞིབ་པར་སྦྱུལ། དེར་སེར་སྐྱ་སྟོང་ཕྱག་བཀྲལ་བར་མཇལ་ཕྱག་
སྦྱུལ་བས་ཐམས་ཅད་དད་གྲུས་ཀྱི་མཆོམ་འབྲེན་ཞིང་ཕྱག་འཆོལ་བ་དང་གསོལ་འདེབས་
ཀྱི་སྐྱ་དབྱངས་སྟོག་པས་འཛིན་མ་གང་བར་གྱུར་ཏོ། །

ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཀྱི་ཉིན་རྗེ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལྷ་ལྡན་ཀྱི་ཉིན་རྣམས་ལ་མཆོད་
འབྲལ་དང་བསྟེན་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྟོན་མཛད་ནས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕྱག་བཏེག། །འདི་
སྐབས་བདག་ཅག་འབྲས་སྤངས་སུ་བསྐྱོད་དེ་(༡༠༩བ)རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་
པའི་དྲང་ངས་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྟོན་སྤྱོད་བྱེད་སྐབས། བཅོ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་

གཟིགས་ཆེན་པོ་ནས་ལེགས་སྐྱེས་སྦྱུང་བའི་ཐོག་མེ་ཉིད་སྐྱེ་ཆབ་ཏུ་མངགས་པའི་མཐུལ་
གྱི་བཤད་པ་ཆོག་དོན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་མཁས་པ་མགྲུ་བ་སྦྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་མད་
དུ་བྱུང་བ་ཞིག་གསུངས་པས་དེར་འདུས་པ་ཀུན་དད་པ་རང་དབང་མེད་པར་སྐྱེས་ཏེ་ཐལ་
མོ་སྦྱར་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པའི་སྐྱེ་བརྟན་
དང་། བྱི་མ་མེད་པའི་ལྷ་ཨུམ་བཅས་ཕུལ་ཏེ། ས་མཐར་ཁྱ་སེར་གྱི་བསྟན་པ་འཛིན་སྦྱོང་ལ་
ཐུགས་བསྐྱེད་བྱ་གང་ཆེ་དང་། འདི་ཕྱོགས་སུ་ཡང་འཆད་ཉན་ཐེར་བའི་དགེ་བཤེས་མང་
དུ་མཆིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་པན་པ་ཉིན་སྐར་ལས་ཀྱང་དགོན་པ་ལྟ་བུར་སྦྱང་ཞིང་། ལྷ་མ་
ཉིད་ལ་དབུས་གཙང་གི་སྤེ་སྟོན་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་དད་འདུན་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་འདུག་པས། རིང་མིན་ཕྱོགས་འདིར་ཕེབས་ཏེ་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་
གྱི་སྟོན་པ་མེ་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་གསུམ་མཛད་དགོས་ཚུལ་ནན་གྱིས་ཁྱས་
པར། འབྱུང་འགྱུར་ལ་དགོངས་པའི་ཞལ་བཞེས་ཀྱང་སྦྱུལ། གཞན་ཡང་ཁུ་བོ་དེ་ཉིད་དང་
མཆེད་ལྷ་མེ་བྱུང་བུང་བཅས་ལ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུར་མའི་(༡༠༩ན)འཁྲིད་དང་། གཙང་བ་སྤྱི་
ཁང་དུ་དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོར་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུར་མའི་འཁྲིད་མན་ངག་དང་བཅས་
པ་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། ཆོས་བཙེ་ལྷ་ལ་འབྲས་སྦྱངས་ནས་ཕྱག་བཏེག་སྟེ་ལམ་བར་གྱི་སེར་སྐྱ་
གངས་མེད་པར་མཐོང་ཐོས་བྱན་རེག་གི་འབྲེལ་བ་འཛིག་པར་མཛད་དེ་རོང་བུམས་ཆེན་དུ་
ཕེབས། བུམས་མགོན་གྱི་བྱུང་དུ་སེར་སྐྱ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་ལ་མཛོན་ཏྟགས་རྒྱན་གྱི་བཤད་ལུང་
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། སེ་ར་བྱ་བལ་དགེ་བཤེས་སྟན་ཐུགས་ལ་མེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལྷ་
འཁྲིད་ཀྱི་སྟོན་པ་ལྟ་བུའི་འཁྲིད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། བུམས་མགོན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་
པར་བཅས་པ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་དང་མཆོད་འབུལ་ཡང་མཛད། གཞན་ཡང་
རབ་བྱུང་བསྟན་ཏྲོགས་དོན་གཉིད་ཅན་མང་པོར་སོ་སོའི་རེ་བ་རི་བཞིན་བསྐྱངས་ཏེ་བྱུང་སྤྱི་ག་
གི་རྒྱལ་མཆོན་བཏུགས། དེ་ནས་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྤེ་བ་སྒྲ་བྲ་ཆང་མས་གདན་བྲངས་པ་

བཞིན་གཤམ་དང་རྒྱས་དང་གཡག་པོ་བཞུད་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྒྲེར་ཕེབས། ཆོགས་ཆེན་ལ་ལམ་རིམ་དང་། འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱའི་འབྲིད། སྤྲོ་སྒྲུའི་རྗེས་གནང་། གཏུགས་དཀར་དང་། སྒྲོལ་ཤེར་བཅས་ཀྱི་ལུང་། གསོ་སྦྱང་གི་མདོ་བཅས་འཆད་པར་མཛད་ཅིང་སེར་སྐྱ་གངས་མེད་པར་བྱག་དབང་དང་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་(༡༠༩༧)སྒྲོམ་བཞུས་ཀྱི་འབྲིད་ལུང་ཡང་སྟེན། དེ་ནས་དགའ་བཞི་བས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སྐྱུན་བྲངས་པ་ལྟར་ཕེབས། དེར་རྒྱང་རོ་གསེར་སྤྲིངས་ཆོགས་པས་གསོལ་བ་བཏབ་པོར་སྒྲ་མ་མཆོད་པའི་འབྲིད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། མ་ཞིའི་བཞུས་ལུང་བཅས་སྟེན། དེ་ནས་ཕྱང་སྟོད་སྒྲོམ་ཁང་སྒྲ་མ་སྒྲོ་བཟང་ཡོན་ཏན་དང་བྲ་དམངས་བཅས་ནས་མགོན་གཅིག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཐང་སྟོད་སྟོད་སོགས་ལམ་བར་ཀྱི་སེར་སྐྱ་མང་པོའི་དོན་མཛད་བཞིན་དུ་སྒྲ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་ལྡེ་ལ་སྒྲོམ་ཁང་དུ་ཕེབས། ཆོགས་པ་དང་ཕྱོགས་འདུས་པ་མང་པོར་ལམ་རིམ་དང་། དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་འབྲིད། བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཀྱི་དབང་ཆེན། འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ། སྤྲོ་སྒྲུའི་རྗེས་གནང་དང་མདོ་ཆོག་གི་ལུང་། བྱབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་དང་། མ་ཞིའི་བཞུས་ལུང་བཅས་སྟེན་སེམས་རྒྱུད་ལ་ཐར་བའི་བག་ཆགས་བཞག་གོ། དེ་ནས་པད་ཆལ་བས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་འཕེ་ལུང་དུ་ཕེབས། ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་གསོ་སྦྱང་མཛད་ཅིང་སྤྱེ་འདྲིའི་རི་ཁྲོད་པ་ནམས་དང་། མཆོན་སྒྲོག་པ་སོགས་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་དགོ་འདུན་བཞུ་ཕྱག་བྱེད་(༡༡༠ན) གཉིས་ཅམ་དང་། སེར་སྐྱ་གངས་མང་པོར་བདེ་ལམ་ཀྱི་འབྲིད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ། རབ་བྱུང་བསྟེན་རྫོགས་དོན་གཉིར་ཅན་མང་པོ་ཞིག་གི་རེ་བ་ཡང་རྗེ་བཞིན་དུ་བསྐྱངས། དུས་འདིར་དད་ལྡན་ཞོར་བྱ་དོ་རྗེས། སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་བདག་གི་མི་ཆེ་པལ་ཆེར་དོན་མེད་པའི་བྱ་བཞག་གི་དབང་དུ་སོང་། ཆེ་བྱི་མ་ལ་པན་པའི་ཆོས་ཤིག་བྱེད་འདོད་ཀྱང་ལས་ངན་པའི་དབང་གིས་བྲིམ་ནས་འབྲེལ་བྱབ་པ་ནི་དཀའ། ད་སྟོན་སྐྱག་ལེགས་ཉེས། རྒྱན་བཟང་ངན་ཅི་བྱུང་བྱུང་རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་བཟང་ངན་ཀྱི་

འབྲས་བུ་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་ཏེ། ལེ་ལན་གཞན་ལ་མི་བདེ་བར་སྦྱིད་ན་ལྷ་མའི་ཐུགས་རྗེ་
དང་། སྤྱག་ན་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུར་གོ་སྟེ་ལྷ་མ་བྱེད་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་ཡང་དག་
པའི་ལམ་ལ་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་བྱས་ཆོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་བོ་ཞིག་ཁྱེ་ཁྱེས་པའི་ལན་དུ་
འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །

ན་མོ་གྲུ་བ། ཞིང་ཕྱོགས་བཅུ་འཛམ་བུ་ལ་མ་ལུས་ལས། །བདག་བསོད་ནམས་
ཞིང་དུ་ཆེས་ལྷག་པ། །རྗེ་གསུམ་ལྡན་ལྷ་མ་ཐོ་རྗེ་འཛིན། །མི་བདག་གི་སྤྱི་བོའི་རྒྱན་དུ་
བཞུགས། །སྡོན་ཐོག་མ་མེད་ནས་ད་ལྟའི་བར། །གནས་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བར་འབྱམས་
འབྱམས་ནས། །དུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྤྱག་བསྩལ་སྦྱོང་། །རྗེ་མཆན་ལྡན་ལྷ་མའི་ཞལ་
མ་མཇུག། །དུས་ད་རེས་སྡོན་གྱི་ལས་དབང་དང་། །(༡༡༠བ) རྗེ་ལྷ་མའི་ཐུགས་རྗེ་རྒྱས་
མཐུ་གཉིས། །རྒྱུ་རྒྱུ་འབྱེད་ལ་འཛོམ་པའི་དབང་ཉིད་ལས། །ཆོས་སྟན་བརྒྱུད་ཟབ་མའི་
བཀའ་བློན་ཐོབ། །ད་སྐར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སྤྱིང་བོའི་བར། །མགོན་ཁྱོད་ལས་རེ་གནས་གཞན་
མེད་པས། །ཐུགས་བཅི་བའི་ཐུགས་ཀྱས་ལེགས་བཟུང་ནས། །སྤང་བདག་རྒྱུད་ཀྱིས་གྱིས་
བཟུབ་དུ་གསོལ། །རྗེ་མཆན་ལྡན་ལྷ་མ་སྤྱི་བོར་བསྟེན། །རྟོན་དལ་འཕྱོར་རྟེན་དཀར་འཛིག་
སྤང་ཤེས། །ལས་དཀར་ནག་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱུ་བའི། །དོན་འདི་ཉིད་རྟོགས་པར་ནི་གྱིས་
རྫོབས། །གནས་ངན་སོང་སྤྱག་བསྩལ་བསམས་གྱུར་ན། །ཆེ་འདི་ཡི་བྱ་བ་ཅི་བྱས་སྤྱ། །རྒྱུ་
བཟང་ངན་སྤང་བ་གང་ཤར་ཡང་། །དོན་སྤྱི་མར་རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས། །མི་ཀྱུན་
གྱིས་བདག་ལ་སྦྱད་པ་དང་། །ཡོངས་མང་པོས་བསྟོད་ཅིང་བཀྱར་བ་གཉིས། །སྤྱི་བྱག་
ཆ་ཅམ་དུ་མཚུངས་པས་ན། །སྤྱི་ཆགས་སྤང་ཞི་བར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས། །ཁོར་འཛོམ་ན་
གསོག་སྤང་སྤྱག་བསྩལ་ཆེ། །ཁོར་མེད་ན་ཀྱུན་གྱིས་བརྟམས་པར་བྱེད། །ཅི་བྱས་ཀྱང་བདེ་
བའི་སྐབས་མེད་པས། །རྒྱུ་ལམ་དུ་ཡོངས་པར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས། །དུས་སྤྱིགས་མའི་
སེམས་ཅན་བསམ་པ་ངན། །ཉེས་ཅི་བྱས་གཞན་ལ་ཁག་ངན་བསྐྱར། །ལེགས་ཅི་བྱང་རང་

གི་ཡིན་པར་རྫོམས། །དེ་ལེ་ལན་རང་ལ་བདའ་བར་ཤོག། །བདེ་འདོད་ཀྱང་དེ་རྒྱ་ཚོགས་
མི་གསོག། །(༡༡༡ན)སྤྱག་མི་འདོད་དེ་རྒྱ་མི་དགེར་རེ། །ལས་སྒྲུང་དོར་གོ་ལོག་བདག་
ལ་གཟིགས། །རྒྱུད་དགེ་བའི་ལམ་སྤྱ་བྱང་དུ་གསོལ། །ལར་དེར་ནས་སྦྱིད་རུང་སྤྱག་ཀྱང་
རུང་། །དུས་གནས་སྐབས་ཅི་འདར་གྱུར་ཀྱང་རུང་། །སྐབས་བསྐྱེ་མེད་སྒྲ་མ་དཀོན་མཆོག་
ལ། །སྦྱིང་རུས་པའི་ཁོང་ནས་གསོལ་བ་འདེབས། །དགེ་འདིས་མཚོན་དུས་གསུམ་ལེགས་
སྦྱང་མཐུས། །མ་མཁའ་མཉམ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །དག་བདག་འཛིན་འགོང་པོ་ལས་རྒྱལ་
ཏེ། །དཔལ་སྐྱེ་གསུམ་གོ་འཕང་ཐོབ་གྱུར་ཅིག། །ཅེས་གསུངས་པས་དེ་ཕྱིན་ཆད་ཆོས་ཀྱི་
ཚུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་མོས་ཤིང་གཞན་པན་གྱི་སེམས་བཟང་པོ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱོང་བ་ཞིག་བྱང་
བས་ཀྱན་གྱིས་འདི་ནི་སྒྲ་མས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡིན་པ་ནི་གཏོན་མི་
བཟོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་མིང་དུ་ཡང་སྒྲ་མ་ལོར་བྱ་རྩེ་རྩེ་ཞེས་གྲགས་སོ། །

༥༽ གདན་ས་ཆེན་པོ་བཟུང་གིས་ལྷན་པོར་སྐལ་ལྷན་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ མདོ་སྤྲེལ་གྱི་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་བའི་སྐོར།

དེ་ནས་སྐྱེ་བ་ལྔ་བའི་ཆོས་བདུན་གྱི་ཉིན་བཟུང་གིས་ལྷན་པོར་ཕེབས་ཏེ་པཌ་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞབས་བྱང་དུ་མཇུག། འདི་སྐབས་ཁལ་ཁ་འཇམ་དཔལ་རྩེ་རྩེ་ལོ་མིན་ཉན་
སོགས་ཀྱང་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་དུ་ཡང་ཡང་བཅར་ནས་མདོ་སྤྲེལ་གྱི་དཀའ་གནས་རྣམས་ལ་
དོགས་གཅོད་དང་། ཟབ་ཆོས་མང་དུ་ཞུས་པ་རྣམས་རེ་བ་རྩི་བཞིན་དུ་སྦྱལ་བས་ཁལ་ཁའི་
མི་སྤྱ་རྣམས་(༡༡༡བ)དད་པར་གྱུར་ཏེ་རྩེ་ཉིད་ལ་ཁལ་ཁར་ཕེབས་ན་བསྐྱེད་འགྲོའི་དོན་སྒྲ་
ན་མེད་པ་ཡོང་ཚུལ་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་དེ་དག་ལ་དེ་ལས་བརྒྱུག་པའི་རྩེ་རྩེའི་བཀའ་
ཆོས་ལྷི་བ་ཕེབས་པས་ཞུ་བ་ལན་མེད་དུ་གྱུར་ཅིང་། ཁོང་རྣམས་ལ་དད་པའི་ཉེན་དུ་རྩེ་ཉིད་

ཀྱི་སྐྱེ་ལ་རྒྱུན་རིང་བཞེས་པའི་སྐྱེ་ཆོས་གཅིག་དང་རྗེ་རྒྱལ་མ་ཐང་དེ་པའི་ཕྱག་འཕྲུང་
བཅས་གནང་། འདི་ལོའི་དབྱར་གནས་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོར་མཇུག་དེ་བཞུགས་ཐམས་ཅད་
མཁུན་གཟིགས་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲུམ་གསར་པེབས་ཆོག་ཆེན་ཏུ་ལུང་སྟེན་བ་རྣམས་
ཀྱང་གསན། ལྷ་བ་བདུན་པའི་ཆེས་གཅིག་གི་ཉིན་བཞུགས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཆོག་གས་
དབྱར་སྐྱེན་བྲངས་ཏེ་དངོས་འབྱོར་གྱི་མཆོད་སྤྱིན་མཐའ་ཡས་པས་མཆོད་པར་མཇུག། འདི་
ནི་ལྷ་མ་ལུ་བཅུ་པ་ལས། སྐྱེན་དཔེ་སོགས་ལ་ཅི་ཐོབ་པ། །དེ་ཀྱན་ལྷ་མ་དག་ལ་དབུལ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ཕྱག་ལེན་ཏུ་བཏབ་པར་མཛོན་ཏེ། བཞུགས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་བཀའ་
ལྟར་དབུས་ཕྱོགས་སུ་མདོ་སྐྱེན་གྱི་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་མཇུག་ཅིང་། དེ་དང་དེའི་སྐབས་
སུ་དད་ལྷན་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་འདུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཕྱལ་བ་རྣམས་རོ་བོ་མ་
ནོར་བར་བཞུགས་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་ཏུ་འབུལ་བར་མཇུག་པས་སོ། །ཆེས་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་
དགེ་སློང་ལྷོ་བཟང་ལེགས་གྲོལ་(༡༡༩༣)ཀྱིས་རི་ཁྱད་པའི་འདུ་ཁང་ཏུ་སྐྱེན་བྲངས་ཏེ་
མཆོད། དེར་དགེ་འདུན་བརྒྱ་སྟོར་ལ་གདུགས་དཀར་མཆོག་གྲུབ་དང་། འཇམ་དབྱངས་
དགེ་འདུན་ལྷོ་བཟང་གི་གསོལ་འདེབས་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཇུག་པ་བཅས་ཀྱི་ལུང་ཡང་
སྟེན། ཆེས་ལྡེའི་ཉིན་གནས་ཆོས་སྡེ་བ་དང་། གངས་ཅན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གྲུ་རྒྱུན་མང་པོར་
དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་གནང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནས་བཞུགས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཆེན་པོའི་
ཞབས་རྩེ་ཏུ་སྡེ་ལོ་བདེ་མཆོག་ཙ་རྒྱུད་འབྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་གསན་འཕྲོས་ལེའུ་སྐྱེས་
ཅུ་ཙ་གཅིག་པ་མན་གྱི་བཤའ་བ་རྣམས་གསན་ཅིང་། མཇུག་ཏུ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་
ཞབས་རྩེ་ཏུ་བདེ་མཆོག་གི་བདག་མདུན་ཆོག་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་མཇུག། བཞུགས་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་སྐྱགས་ཤིན་ཏུ་དགྲེས་པའི་ཉམས་དང་ལྷན་པས་
རྒྱུད་གཏད་པའི་སྟོར་གྱི་གསུང་ཆོས་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་བཤའ་སྐྱབ་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་
དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བསྐྱང་འཕྲིན། སྟོན་ལམ་ཤིས་བརྗོད་དང་བཅས་པ་གནད་སྤྱིན་

མཛད། འདིའི་སྐབས་སུ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་ཕེབས་པར་མ་
ཟད། གསོལ་དཔོན་སློབ་བཟང་མཁས་མཆོག་གིས་སྦྱོན་བདག་གི་གཙུག་པོ་མཛད་དེ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་སློབ་སྦྱོང་(༡༡༩༥)སློབ་བཟང་དགོངས་རྒྱུ་གི་བཤད་ལུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་གདན་
ས་ཆེན་པོ་འདིའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་དང་། ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཅན་
རྣམས་ལ་གནང་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་བཀའ་ཤིས་བདེ་ལེགས་སུ་དགོ་འདུན་
ཆེག་སྦྱང་ཅམ་ལ་སློབ་སྦྱོང་ཆེན་མོའི་བཤད་ལུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱང་གི་མན་ངག་ཤིན་ཏུ་
ཟབ་པ་མཐུག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་མཆོད་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱལ། ཆོས་གནས་གང་
གི་ཉིན་དགག་དབྱེ་མཛད་ཅིང་། དབུས་ཕྱོགས་ནས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཏུ་དགོ་ཆུལ་གི་སྒྲིམ་པ་
དོན་གཉེར་གྱིས་ལྷགས་པ་མང་པོའི་རེ་བ་ཡང་འབྲས་ལྷན་ཏུ་མཛད། འདི་སྐབས་པཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞབས་བྱང་ཏུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལའི་ཆོ་ག་བཀའ་ཤིས་ལྷན་པོའི་
པར་མ་ནང་བཞིན་དཀར་ཆག་དང་བཅས་པ་དང་། དུས་འཁོར་སྦྱོན་ཐེག་གི་ཆོ་ག་། མཁས་
གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་དཀར་གནད་
རྣམས་དང་། ལྷག་པར་ཉི་མེད་གཟའ་སྐར་གྱི་རྒྱ་ལུགས་ལ་ཟབ་བཤད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་
དང་། དུས་འཁོར་བསྐྱེད་རྒྱུ་དང་དེའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་བ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུང་
བཅས་གསན། རྒྱ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་རྗེ་ཉིད་ནས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཆེན་པོར་སྤྱོད་པོང་ནས་(༡༡༩༦)ཡང་ཡང་གསོལ་བ་འདེབས་པར་མཛད་པའི་རྒྱུད་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་མཐའ་དུག་ཆུལ་བཞིའི་རྒྱས་བཏབ་
པའི་རྒྱ་ལེགས་པར་འགྲོལ་བ་འགྲེལ་བ་སྦྱོན་གསལ་དང་། དེའི་སྦྱང་དུ་སོ་སོའི་དོན་ཆོན་
སྦྱོན་པའི་བསྐྱེད་དོན་དང་། ཆེག་དོན་ཞིབ་ཏུ་སྒྲུལ་བའི་མཆན་བྱ་དང་། དཀར་བའི་གནས་
རྣམས་བྱུང་དུ་བཀོལ་ཏེ་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པར་བྱེད་པ་མཐའ་གཙུག་དེ་འགྲེལ་བ་བཞི་སྐྱགས་སུ་
གྲགས་པའི་བཤད་སྒྲོལ་སློབ་མེད་པ་འདི་ཉིད་གསན་པའི་དབུ་འཇུགས་པར་མཛད། འདི་

སྐབས་ཚོགས་མཆོད་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐོག་སྒྲ་མ་རྒྱུད་མཆོད་དང་། དེའི་ཐོག་རིན་ཆེན་གཉིས་
པའི་ཁམས་ལས་གྲུབ་པའི་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་པོའི་ཚོམ་བྱས་
དཔའ་བའི་མཆོད་སྤྲིན། གཞན་ཡང་ལེའུ་རེ་རེའི་མགོར་དབྱེ་གི་མཆོད་པོ་ཆེ་དུ་མའི་
ཚོམ་བྱས་བརྒྱན་པ་རེ་འབྲུལ་བར་མཛད། ཚོས་འདིའི་རིང་དཔོན་སྟོབ་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་དྲངས་
ཤིང་། བཤ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཡང་སྤྲུགས་དགེས་ནས་མཐའ་དྲུག་དང་ཚུལ་བཞིས་
རྒྱས་བཏབ་པའི་མན་ངག་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་བཀོལ་ཏེ་བྱམ་པ་གང་བྱེད་ཚུལ་དུ་
གནང་། ཚོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་བཤ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཞལ་ནས་ད་རང་རེ་རྣམས་
ཀྱིས་དཔལ་གསང་བ་(༡༡༣བ)འདུས་པའི་རྒྱུད་ལ་འཆད་ཉན་འདི་ཙམ་བྱས་པ་ཡིན་པས་
ལེགས་ཚོགས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་རེ་སྐྱབ་ཏུ་རུང་། དེར་སང་སྟིགས་མའི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་
པལ་ཆེར་ལོག་འཆོ་འབའ་ཞིག་གིས་འཆོ་དགོས་པ་འདི་ཚོས་རྣམ་དག་མི་ཡོང་བའི་རྒྱེན་
ཆེ་ཤོས་སུ་འདུག་པས། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་བཀའ་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་ན་
བཞུགས་པའི་ཇམ་སེར་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པར་ཆུ་འབྲུལ་བའི་ཆོ་ག་འདི་བཞིན་དེར་སང་
རེད་རང་རྣམས་རྒྱུད་ཀྱི་འཆད་ཉན་ཀྱི་སྐབས་ཞེ་སྤང་རྩོམ་པ་རྒྱལ་ལ་གནས་ཡོད་པས་
ཇམ་སེར་ཀྱི་བདག་བསྐྱེད་བྱེད་མི་དགོས་ཤིང་། མདུན་བསྐྱེད་མངོན་ཏོགས་ལྟར་བསྐྱེད་དེ་
རང་ཉིད་ཞེ་སྤང་རྩོམ་པས་ལ་བའི་སྤྲུགས་ཀ་ནས་ཇམ་ལྷ་སྤྲངས། མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་ཇམ་
ལྷ་ལ་ཐེམ་ཞེས་པ་དང་། ཞགས་པ་བཟང་པོ་དང་བཅས་པའི་མེ་ལོང་དང་གཞུ་འཛིན་པ་
ཟེར་བར་རྒྱུན་ན་ནེའུ་ལེ་དང་གཞུ་གསུང་བ་འདུག་པས་མེ་ལོང་གི་ཆབ་ཏུ་ནེའུ་ལེ་ཞེས་འདོན་
པ་བསྐྱུར་ནས་དེ་རིང་དེད་ཀྱིས་ཆུ་འབྲུལ། སང་ཉིན་ནས་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་འཛིན་པ་
ནས་བཟུང་ཆང་མས་རིམ་ཀྱིས་ཆུ་ཕུལ་ཏེ། འཛིག་ཏེན་ཀྱི་ཁམས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དབེན་
པའི་གནས་སུ་སྐྱབ་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ཚོས་མཐུན་ཀྱི་ལོངས་སྟོང་ཀྱིས་འཆོ་བའི་སྟོན་ལམ་
བྱེད་ཅེས་གསུངས་(༡༡༤ན)ཏེ་ཕྱག་ལེན་དང་བཅས་རྒྱས་པ་དང་ཚོས་སྤྲུན་རེ་རེའི་མཇུག་

ཏུ་འདུས་པའི་ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་རེ་དབྱངས་དང་བཅས་འདོན་པར་མཛད། ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆེས་
བཅུ་དྲུག་ལ་མཐར་ཕྱིན་པར་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་འགྲེལ་སྟོན་གྱི་ཆོག་གས་འཁོར་ནམས་
ཤིན་ཏུ་གཟབས་པ་སྟེ་གོན་མཛད་དེ་ཕྱ་བློ་དཔོན་སྟོབ་ཆང་མས་གསང་བ་འདུས་པའི་བདག་
བསྐྱེད་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཟླ་མ་རྒྱུད་མཚོད་གྱི་ཆོག་གས་འཁོར་ཐོག་བཀའ་བློན་གཏང་རག་གི་
མཚོད་པ་རྒྱས་པ། ཕྱི་བློ་དཔུང་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་དང་ཞལ་བཞི་པ་གཉིས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། བསྐྱང་
བཤུགས། བསྐྱལ་བསྟོན། །བཟླས་གཏོར། བསྟོད་པ་ནམས་རོལ་མའི་སྐྱ་དབྱངས་དང་བཅས་
ཕྱག་བཞེས་བཞིན་དང་། མཐུག་ཏུ་མངའ་གསོལ་སྟོན་ལམ་ཁམས་གསུམ་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཕུར་
འདེབས་གྲུབ་ནས། སྐར་ཡང་འདུས་པའི་བཤུད་སྐྱབ་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པའི་རྟེན་འགྲེལ་
དུ། ཅ་རྒྱུད་ནས་འཁོར་ཕྱན་སུམ་ཆོག་གས་པ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ཉིལ་གྱི་གང་བུ་
བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གང་བར་སྒྲང་བར་གྱུར་ཏི་ཞེས་པའི་བར་བཏོན་ནས་རབ་ཡངས་མའི་ཤིས་
བརྗོད་མཛད། འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་ནམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ལས་མེ་རྟོག་གི་ཆར་
བབས་པ་དང་། མཐུག་གི་བཏང་རག་གི་མཐུལ་འབྲུལ་བའི་(༡༡༥བ)ཆེ་དུང་གི་སྐྱ་བསྐྱགས་
པ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ཡང་བྱུང་ངོ་། །འདི་སྐབས་བཞད་ལ་
མོ་ཅུ་སྟོར་བའི་རྗེ་དུང་སྟོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཁུ་ཆན་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་རིགས་
པ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་སྟོར་ལ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་འཁྲིད་དང་། གཏིང་སྦྱེས་བཀའ་ཤིས་ཆོས་འཕེལ་
དང་། མཚན་སྟོན། །ཞ་ལུ་བཅས་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཡང་
འབོགས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་དྲུང་ནས་ཕྱ་ལོ་དཔལ་འཁོར་
ལོ་སྟོམ་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་སྐས་དོན་ཀུན་གསལ་གྱི་ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ་མན་ཆད་ཕྱ་ཕྱིར་རྫོགས་
པར་གསན་ཅིང་། དེ་ཡན་གྱི་བཤུད་པ་ནམས་གནང་དགོས་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པར་
མཛད་པས་ཆོས་ཉེར་གསུམ་ནས་དབུ་བཅུགས་ཏེ་ལེའུ་བཅུ་དགུ་པའི་བར་གྱི་ཅ་རྒྱུད་
སྐར་བའི་མན་ངག་ནམས་ཀྱང་རྫོགས་པར་གསན། དེ་ནས་སྐགས་ཀྱི་བང་མཛོད་ལེགས་

བཤད་ཀྱི་འོར་བུས་ཡོངས་སུ་གང་བ་ན། རྒྱ་མཚོར་བཤོད་པའི་དོན་མཐུན་ཡིད་བཞིན་གྱི་
འོར་བུས་ཆོམ་པ་རང་ཡུལ་ལ་འདུན་པ་སྟར། རང་གནས་དབེན་པའི་ནགས་ཁོད་དུ་ཕེབས་
ཆས་པས། བཤཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡང་ཐུགས་འཕྲེང་བའི་རྣམ་པ་མཛད་དེ་དེད་ཀྱི་
སེམས་ལ་རེ་ཞིག་འདི་ཁར་བཞུགས་(༡༡༥ན)ན་སྟམ་པ་འདུག་ཚུལ་གྱི་བཀའ་ཕེབས་པར་
ཇི་ཉིད་ནས་དབུས་གཙང་དུ་ལོ་འབྲེལ་ནས་བསྟན་པས་སྦྱིད་གྲོང་གི་སྦོང་བ་པ་རྣམས་སྦྱག་
ཡུན་རིང་ཅམ་དང་། ཆེ་ཕ་མང་པོ་འབྲད་པ་དོན་གཉེར་གྱིས་ཡོངས་པར་བརྟེན་སུན་པ་ཅམ་
འདུག་ཚུལ་ཁྱབ་ར་མཛད་པས་སྦྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ནས་རེ་ཞིག་བཞུགས་ན་བསམ་པ་
ཡིན་ཡང་དབེན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་ཐུགས་གཞོལ་བའི་སྟབས། མང་པོའི་ཟ་ཟིར་གྱིས་ཐུགས་
དམ་ཆག་རྒྱུན་ཡོང་ཤས་ཆེ་བས་ཅིས་ཀྱང་ཐུགས་འདོད་བཞིན་ཕེབས་ཆོག་ཅེས་པའི་བཀའ་
གྲོལ་བར་བརྟེན་ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་ཐོན་ཕྱག་ཁྱབ་ར་མཛད། འདིའི་ཐོག་ཏུ་མདོ་སྟགས་
ཀྱི་དཀའ་གནས་ལས་བརྒྱམས་པའི་བཀའ་མཆིད་མང་པོ་དང་ད་སྦྱིད་གྲོང་ན་རི་ཁོད་པ་ཇི་
ཅམ་ཡོད་བཀའ་ཕེབས་པར་བརྒྱ་སྟོར་ཡོད་ཚུལ་ཁྱབ་ར་མཛད་པས། ད་དུང་དགེ་འདུན་
འཕེལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་ཅེས་གཟིམས་ཚུངས་ཕྱག་གི་ཐུགས་དམ་རྟེན་གས་ཐུབ་པའི་དབང་
པོའི་སྐུ་བརྟན་ལི་དཀར་ལས་གྲུབ་པ་ཆོས་གོས་ཀྱི་ག་ལ་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གཟོང་རིས་
སུ་ཡོད་པ་སྤྲ་གང་ཅམ་ཞིག་དང་། ཇི་ཙོང་ཁ་པའི་སྐུ་བརྟན་བཟ་ཤེས་ལི་མ་གཅིག་ཐུགས་
མཁོའི་བྱིན་རྟེན་མང་པོ་བཅས་གསོལ་རས་སུ་སྦྱལ། དུས་དེར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་མདོ་སྟགས་དང་ཇི་ཉིད་(༡༡༥བ)ཀྱི་ཞབས་བརྟན་སྟོན་ཆོག་པཤཆེན་རང་ཉིད་གྱིས་མཛད་
པའི་ལུང་ཁྱབ་པ་པོ་མེད་པར་དགོས་དབྱེད་གྱིས་གནང་སྟེ། ད་རང་རེ་རྣམས་གྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་སུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ཡང་མདོ་སྟགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་བྲས་པ་རྣམས་གོགས་མེད་
དུ་འབྲུབ་པ་འདི་འབྲད་པེར་མི་སྤྱིད་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བས་རང་འཁོས་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་རྒྱ་

ཆེན་པོ་གྲུབ་པ་ཡིན། བྱེད་ནས་ཀྱང་བལ་བོད་ཀྱི་ས་མཆམས་སུ་རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་ལྷག་
པར་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་
དེ། སྤར་ཡང་དབུས་གཙང་གི་ལྗོངས་སུ་ཕེབས་ནས་ཇེ་སྒྲ་མའི་མདོ་སྤགས་ཀྱི་བསྟན་པ་
འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་གང་ཆེ་མཛད་དགོས་སོ་ཞེས་བཀའ་ནན་ཆེན་
པོ་ཕེབས། ཇེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་བཀའ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་རུས་པའི་སྐྱབས་འཇུག་ཁྱེ་བར་མཛད་དེ་
སྐྱེ་མཁུན་ནས་ཕེབས་པས། སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་གཟིམས་ཚུང་གི་སྒོ་མ་ཐོན་བར་དུ་
སྤྱན་མི་འཇུག་བར་གཟིགས་ཤིང་། དེ་ནས་དབུ་ཀར་ནས་ཀྱང་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ཏེ་ཐུགས་
འཕྲེང་བའི་རྣམ་པ་ཆད་མེད་པ་མཛད། འདི་ནི་གསང་བ་མད་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་
སྟེ། དེ་ཡང་བཤ་(༡༡༩)ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོས་སྐྱེད་ངོས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་པལ་
ཆེ་བའི་དོན་མཛད་ཟིན་ནས་ཇེ་འདི་དང་ཞལ་མཇལ་བའི་ཐ་མ་ཡིན་པས་ན། སྟོན་བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པས་ལྷ་མི་བགྲང་བ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཛད་ཟིན་ཏེ། མཐར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་ཇོགས་པ་དག་བཅོམ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་
གཏད་ནས་ཕྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལྟར། ཇེ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་བསྟན་པའི་
བདག་པོའི་སྐྱེ་བརྟན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅས་
གཏད་ནས་རྒྱལ་ཆབ་བསྟན་པའི་བདག་པོར་དབང་བསྐྱར་ཞིང་། དེ་ཡང་སྐྱེ་ཆེ་རིང་དུ་འཆོ་
དགོས་སོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཆེད་ཇེ་འདིའི་ཞབས་བརྟན་སྟོན་ཆོག་པཤ་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་
མཛད་པའི་ལུང་དང་། དཔེན་པའི་རི་སྤལ་དུ་འཆད་ཉན་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཚུང་བས་ན་མཁས་གྲུབ་
བྱེ་བའི་འབྲུང་གནས་དབུས་གཙང་དག་པའི་ཞིང་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཇེ་སྒྲ་མའི་བསྟན་པའི་སྤག་
ཤིང་མཛད་དགོས་སོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཆེད་ཇེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བརྟན་དང་། དབུས་
གཙང་དུ་ཕེབས་དགོས་པའི་བཀའ་ནན་ཆེན་པོ་ཕེབས་པ་སོགས་ནི་འབྲུང་འབྲུང་གྱི་ཆ་མདོན་
སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་བའོ། །

དུས་འདིར་ཀོང་པོ་སྤྲ་མ་ཆོས་མཛད་(༡༡༤༧)སོགས་འཁོར་ལག་འཁྱིལ་འཇིགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་མན་ངག་སྟོང་པོར་བྲིལ་བ་ཞིག་གསང་སྟབས་སུ་གནང་། དེ་ནས་ཕྱག་བཏེག་པས་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཀྱི་རྒྱལ་སྒོའི་ནང་དུ་བ་སོ་བའི་གྲ་རིགས་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་མཐུལ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཕྱལ་ཏེ་རྗེ་ཉིད་དབེན་ས་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་བ་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེ་ཆེ་སྤྲོད་མཐར་བརྟན་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཞུས་པར། རྗེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་། བ་སོ་བའི་བརྒྱུད་བ་དབེན་ས་བ་ཡིན། དབེན་ས་བའི་བསྟན་བ་རྒྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་ཞེས་གསུངས་ཤིང་མཉམ་མཉམ་མཛད། དེ་ནས་ཉུག་ཆོས་འཁོར་སྟོང་པས་སྐྱབ་བྲངས་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་ནས་ལྟར་ནམ་འབྲེལ་ཀྱི་བཤའ་ལུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་དང་། རིགས་བ་འཛོན་བ་རྣམས་ལ་སེང་ལྷེང་ནགས་སྒོལ་མའི་རྗེས་གནང་། སེར་སྐྱེ་ཆེག་སྟོང་བཀལ་བར་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཆེ་དབང་མ་ཉིད་བཞུས་ལུང་བཅས་སྦྱལ་ཏེ་སྟོན་གྲོལ་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད། དེ་ནས་དབེན་དགོན་འདུས་སྤྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་དབེན་ས་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྲང་དུ་ཕེབས། ཆོགས་པར་ལམ་གཙོ་དང་། སྤྲ་མ་མཆོད་པའི་འཁྲིད། དཔལ་རྗེ་རྗེ་རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་རྗེས་གནང་བཅས་སྦྱལ། སྤྲ་བྲང་ཅེར་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་གི་(༡༡༥༣)སྐྱེ་འབྲུ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུའི་མཆོད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་ཐོག་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྒོམ་པའི་བདག་བསྐྱེད་སྟོན་དུ་འགོ་བས་དམ་ཅན་ཆོས་སྤྱང་རྣམས་ལ་བསྐྱང་བ་འཕྲིན་བཅོལ་དང་བསྟན་བ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྟོན་ཡང་གནད་སྟོན་མཛད། དེ་ནས་མཆོན་སྟོག་མཁན་པོ་གམ་བཅར་དག་སྟོང་སྟོ་བཟང་དག་འདུན་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་དེ་ཁ་འདུས་ཆོགས་ལ་དཔལ་ལོ་ཕྱགས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞེས་ཀྱི་དབང་དང་། རྒྱལ་བ་དག་འདུན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་སྤྱང་གནས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ལུང་འཁྲིད། ཞབས་བྲལ་བསོད་ནམས་ཆོས་ཐགས་དང་རྗེ་བྲལ་སྟོ་བཟང་མཐུ་སྟབས་གཉིས་ཀྱིས་ཞུས་ཏེ་ཕྱག་ཆེན་ཀྱི་འཁྲིད་དང་། རབ་བྲལ་བསྟན་རྫོགས་ཞུ་མི་མང་པོའི་རེ་བ་ཡང་འབྲས་ལྗན་དུ་མཛད། གཞན་ཡང་སེར་སྐྱེ་ཉིས་

སྤྱི་ཚམ་འདུས་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་ཐོག་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྒོམ་བརྒྱས་ཀྱི་འབྲིང་དང་། བྱིན་རྟེན་རིལ་བུའི་འབྲེང་བཅས་སྦྱལ་ཏེ་
ཕན་བདེའི་ལམ་བཟང་པོ་ལ་འགོད་པར་མཛད། དེ་ནས་པད་ཆལ་བས་སྦྱོན་བྲངས། མདའ་
དཔོན་ལ་དགེ་བསྟན་ཀྱི་སྒོམ་པ་ཐོག་སྟེ་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་
དུ་སྦྱོན་པར་(༡༡༧)མཛད་ཅིང་། མདའ་དཔོན་རང་ནས་ཁྱེས་པའི་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་
རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པ། སྦྱོན་སྒྲ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་
དང་། རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་རྗེས་གནང་བཅས་སྦྱལ། སྟེ་པ་འདི་རྗེ་ཉིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ཅན་
ཡིན་གཤེས་ན་བཟའ་བཟོ་འཆོམ། རྒྱུན་གྱི་ཞབས་ཏོག་། ཤྱོགས་ཐེབས་ཀྱི་རྟ་ཁལ་སོགས་
སྐབས་འདི་ཚམ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་ཐམས་ཅད་དུ་དད་གུས་ཆེན་པོས་བསྐྱབ་ཅིང་། བྱེད་པར་
སྦྱོད་གྲོང་གི་སྤྱོད་བ་བ་རྣམས་ལ་ཉིན་ལྟར་མང་ཇ་རེ་ཆག་མེད་ཀྱི་རྒྱུན་བཅུགས་པ་ད་ལྟ་ཡང་
མ་ཉམས་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་འཛད་པ་མེད་པ་བསྐྱབས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་
ཐུག་བཏེག་སྟེ། རབ་བརྟན་ཁང་གསར་། སྤར་ཐང་། གངས་ཅན་ཆོས་འཕེལ། གནས་ཆོས་
སྟེ། བུན་ཆོགས་སྤིང་། ལྷ་ཅེ་ཆོས་སྟེ། ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྟེ་སོགས་ཐེབས་ལམ་ཀྱི་དགོན་
སྟེ་རྣམས་སུ་གཞི་གསུམ། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱ་མ། ལམ་རིམ་སྟོན་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་འབྲིང་
བཀའ་མང་པོ་དང་རྒྱན་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་བཤད། རབ་བྱུང་དང་བསྟན་འཛིན་སྦྱོར་མི་
མང་པོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་ཅིང་། སྦྱི་པོའི་ཆོགས་གངས་མེད་པར་གང་ལ་གང་འཆོམ་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་པབ་སྟེ་འཁོར་བ་དང་ངན་(༡༡༩)སོང་གི་ལམ་རྣམས་རྒྱུན་བཅད། མཐོ་
རིས་དང་ཐར་པའི་ལམ་རྣམས་ལམ་པོ་ཆེ་ལྟར་མཛད་བཞིན་དུ་མང་ཡུལ་སྦྱོད་པའི་ནགས་
ཁོད་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྦྱོར་བ་བཅུ་བའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ལ་
ཐེབས་ཏེ་དཔོན་སྟོན་ཆང་མས་དགུན་གྱི་རིང་ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱལ་བཞུགས་སོ། །

མེ་བུ་སྟོན་ལམ་ཀྱི་སྐབས་སྦྱོས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་དང་། དབྱིད་བདེ་

ལམ་གྱི་བཤའ་ལུང་ཡང་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། དུས་འདིར་མྱོང་རྟོག་སྒྲ་མ་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་གིས་བདོག་པའི་སྒྲིམ་དང་བཅས། ལམ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྗོད་བྱ་མ་ལུས་པ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་འཆི་ཁར་ཉམས་སུ་སྒྲངས་ཆོག་པའི་གདམས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་འཕྲིན་ཡིག་གི་ལམ་ནས་བསྐྱུལ་མ་བྱུང་བ་ན་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ནམ་གསུམ་དང་རྫོགས་རིམ་ཟབ་མོའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་སྟོན་པའི་གསུང་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྦྱུལ་རྟོ། །

ན་མོ་གྲུ་རུ། སྒྲ་མ་ཡི་དམ་མཆོག་གསུམ་ཀུན་འདུས་སྒྲ། །སྟོ་བཟང་ཐུབ་དབང་རྟོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའེ། །ཞབས་སེན་སྒྲ་ཆེས་བདག་སྟོང་ཀུ་མུ་དའི། ཟེའུ་འབྱར་ནམ་ཡང་འབྱར་མེད་གནས་ཀྱང་ཅིག། །ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་བདེ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ནི། །ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ། །དེས་ནས་སྲིད་པའི་ཕུན་ཆོགས་(༡༡༥བ) ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེན་ལོག་དེས་འབྱུང་ནམ་དག་སྐྱེ་བར་ཤོག། །སྲིད་པ་ཉམ་ངར་འབྱུམས་པའི་འགོ་འདི་དག། །རིན་ཅན་པ་མ་ཉིད་དུ་དེས་རྟེན་ནས། །འགོ་ཀུན་སྲིད་པའི་མཆོ་ནས་འདོན་པ་ལ། །ཞུམ་མེད་ལྷག་བསམ་སྟོང་སྟོབས་སྐྱེ་བར་ཤོག། །སྤྱི་ནང་ཆོས་ནམས་རང་རང་རྒྱ་རྒྱེན་ལ། །རྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ངང་ཚུལ་ལེགས་རྟོགས་ནས། །ཐོག་མེད་དུས་ནས་སྟོང་གི་དབུས་ཞུགས་པའི། །བདག་འཛིན་འབྱུལ་བའི་རྩ་བ་ཆོད་པར་ཤོག། །ནམ་ཞིག་རྟོས་བཅས་སྟོན་ཆོགས་དྲངས་པ་ན། །ནམ་དག་དབྱིངས་ལས་རིན་ཆེན་སྦྲ་ལཱའི་ཁམས། །འཇམ་དཔལ་རྟོ་རྗེ་འོད་བརྒྱའི་བ་བ་ཅན། །ཤར་བས་འགོ་སྟོང་སྒྲིངས་སུན་སེལ་བར་ཤོག། །ཅེས་པ་འདི་ནི་སྲིད་པའི་ཕུན་ཆོགས་མཐའ་དག་ཚུ་ཤིང་ལྟར་སྟོང་པོ་མེད་པར་གཟིགས་ནས་དཔེན་པའི་རི་སུལ་དུ་སྐྱབ་པ་སྟོང་པོར་མཇེད་པའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་གང་དེའི་སྐྱགས་དམ་གསལ་འདེབས་སུ་བས་མཐའི་རི་ཁོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཅན་གིས་སུལ་བའོ། །ཞེས་པའི་བཀའ་ལན་ཡང་སྦྱུལ། འོ་འདིར་ཆོས་སྤྲིངས་སུ་སྐྱབ་གནས་གསར་བསྐྱེད་མཇེད་དེ་འདུ་ཁང་ཀ་བརྒྱད་

མའི་ལྷེབས་བྲིས་སུ་དབེན་དགོན་སྐྱེས་ཐེང་ལྷུ་ལ་སྐྱེས་ཐེང་བའི་ཕྱག་བྲིས་ཀྱི་གནས་
བཅུ་རྒྱ་གར་མའི་བཞུགས་སྐྱེད་ས་དང་སྐྱེས་ཐེང་ཕྱག་སྐྱེད་ས་སོགས་ཅི་(༡༡༩ན)འདྲ་བ་དེ་
ཁོ་ན་བཞེན་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་མང་
པོའི་སྐྱེས་བཞུན་ཆར་དུ་དངར་བ་དང་། སྐྱེས་ཐེང་ལ་རྒྱལ་ཆེན་བཞི། མཁན་སྐྱོབ་ཆོས་གསུམ་
མཆོན་བྱེད་སྒྲོམ་བཙུན་དམ་པ་སྟེང་པའི་འཁོར་ལོ་ཆ་ལྔ་བ་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐྱོ་
ཁང་དུ་དེས་པར་དགོས་པའི་ཞིང་བཀོད་ཀྱི་རི་མོ་རྣམས་ཆོན་བཟང་པོས་སྤྲས་པ། ཉེན་གྱི་
གཙོ་བོ་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐྱེས་བཞུན་རྒྱལ་ཐོག་གང་བ་སྤྲན་འཇིག་ལས་བྱུབ་
པ་ལེན་ཏུ་བྱོན་གཙང་ཞིང་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་གཟི་འོད་འཕྲོ་བ་མཆོག་བྱང་གཉིས་དང་བཅས་
པ། དེའི་གཡས་གཡོན་དུ་བཙོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ལྷ་ལས་བབས་
པའི་མཛད་པ་བསྐྱན་པའི་མཆོད་རྟེན་ཐོག་ཆད་མ་རེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལེར་བྱིན་རྒྱུ་འབྲིང་
བསྐྱས་གསུམ་གྱིས་མཆོན་མདོ་སྟེ་མང་པོ་དང་། བསྐྱན་བཙོམ་འབྱུང་རོ་ཅོག་ཆང་མ། ལུ་
སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ། རྒྱལ་བ་ཡབ་སྤྲས་དང་། ལྷ་མ་བྱམས་པ་རིན་
པོ་ཆེ་སོགས་སྤྲ་མ་གོང་མ་བཀའ་བྱིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་ཁྱོན་པོ་ཉི་ལྔ་མ་བརྒྱ་
ཅམ་གསར་བཞེང་མཛད་དེ། སྟེགས་ལེར་། སྟེགས་ཐག་གོས་བཟང་སྟེགས་ཀྱི་གདོང་དར་
དང་བཅས་ཆོས་ཁྱི་བཟོ་བཀོད་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་གསར་བཞེང་གི་སྟེང་དུ་བཞུགས་སུ་
གསོལ། དེ་(༡༡༩བ)དག་ལ་མཆོད་པའི་རྒྱན་དང་། མཆོད་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མང་པོ། དགོ་
འདུན་ཉི་ལྱ་སྟོར་ལ་རྒྱན་གྱི་རྩ་ཐུག་དང་། ཆོགས་གདན། ཐབ་ཆས་ཁོ་བཟངས། སྟེག་རག་
ཆས་སོགས་མདོར་ན་དགོ་འདུན་གྱི་སྟེ་ཆགས་པའི་མཐུན་རྒྱུན་དུ་དགོས་པའི་མཁོ་དགའི་
ལོ་བྱད་ཐམས་ཅད་མ་ཆང་བ་མེད་པ་སྟོར་འཇགས་མཛད། དགོ་སྟོང་རྣམས་ལའང་བསྐྱབ་
ཁྱིམས་གཙང་མའི་ཐོག་རྒྱན་པར་རང་རང་གི་སྟོང་ཁང་དུ་ཆོས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་
ལ་སྟོ་ཅི་གཅིག་སྟོལ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན། བདེ་གསང་འཇིགས་

གསུམ་གྱི་སྐབས་མཆོད་རྒྱུ་འདོན་སོགས་འདོན་ཆོས་ནམས་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་གྱིང་
སོར་གནས་བྱེད་དགོས་པའི་ཞལ་ཏེ་ཡང་ཞིབ་འཇུག་སྟུང་། དབྱར་གནས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་འདུལ་
བ་མདོ་རྩ་བའི་བཤའ་ལུང་དང་། ཉོན་ལམ་རིམ་དང་སྒྲ་མ་མཆོད་པའི་འབྲིད་བཅས་རྒྱས་
པར་སྟུང་། ཉོ། །

ས་ཁྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་སྐབས་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ལྡར་བཞིན་དང་། དབྱིད་བདེ་ལམ་
གྱི་འབྲིད་དང་སྒྲོ་སྒྲིང་བདུད་རྩི་སྒྲིང་པོའི་བཤའ་ལུང་། དབྱར་གནས་ཀྱི་སྐབས་འདུལ་བ་མདོ་
རྩ་བའི་བཤའ་ལུང་། ཉོན་དུས་སྒྲ་མ་མཆོད་པའི་འབྲིད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཅས་སྟུང་། དུས་
འདིར་འབྲས་སྤངས་ཆོགས་ཆེན་དབུ་བྱར་དགེ་སྒྲོང་སྐལ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ལམ་
གྱི་རིམ་(༡༩༠ན)པ་དང་གསང་སྟགས་ཟབ་མོའི་ཉམས་ལེན་སྟོན་པའི་གདམས་པ་སྒྲིང་ལ་
བཅང་ཆོག་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྟུང་། ཉོ། །

ན་མོ་གྲུ་རུ། སྐབས་གསུམ་ཀྱི་འདུས་ཀྱི་ངོ་བོ། །བཀའ་བློན་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྒྲ་
མ། །འབྲལ་མེད་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་སྒྲོམས་ལ། །ཤུགས་བྲག་དང་གྲུས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས། །བཀའ་བཞིན་
སྐབས་པ་ལ་འབད་འཆལ། །རྟེན་དཀར་དོན་ཆེན་གི་རྟེན་འདི། །ནམ་མཁའི་སྒྲོག་དམར་དང་
འབྲ་བར། །སྐད་ཅིག་སྐྱར་བ་རུ་འཛིག་པའི། །ངང་ཚུལ་ཡང་ཡང་དུ་སོམས་ལ། །ཡེངས་
མེད་སྐབས་པ་ལ་སྒྲིང་ཞིག་། །ཆེ་འདིའི་ཉེ་དུ་དང་མཇེའ་གྲོགས། །ཆོང་འདུས་མགོན་པོ་དང་
འབྲ་བར། །སྐྱར་བར་སོ་སོ་རུ་འབྲེས་པའི། །ངང་ཚུལ་ཡང་ཡང་དུ་སོམས་ལ། །ཆེ་འདིའི་
འབྲི་བ་ཀྱི་ཆོད་ཅིག་། །སྐྱེས་ཆེན་པ་རོལ་དུ་འདེགས་དུས། །མགོན་སྐབས་སྒྲ་མ་དང་དགོན་
མཆོག་། །པན་ངེས་དམ་ཆོས་ལས་མེད་པས། །སྒྲོ་འགལ་ཐག་ཆོད་ཀྱི་བསམ་པས། །སྐབས་
འགོ་དུས་དུག་ཏུ་མཛོད་ཅིག་། །སྤིད་པའི་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་དགའ་སྟོན། །མི་ལམ་སྐྱུ་མ་ཡི་
དཔལ་ལྡན། །མི་རྟག་མི་བརྟན་ཅིང་བསྐྱུ་བའི། །ངང་ཚུལ་རྒྱན་ལྡན་དུ་སོམས་ལ། །ཞེན་
ལོག་སྒྲོ་གས་རང་སྒྲོམས་ཤིག་། །མདོན་མཐོངས་ལེགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི། །ཡོན་ཏན་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྟེན། །རྣམ་དག་(༡༢༠བ)ཚུལ་ཁྲིམས་ཉིད་ཡིན་པས། །སློ་གསུམ་བྲན་
ཤེས་ཀྱིས་བྱངས་ལ། །འཆི་ཆེ་འཁྲོད་མེད་ཅིག་མཛོད་ཅིག །པ་མ་རིགས་བྱག་གི་སེམས་
ཅན། །ཉམ་ཐག་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བའི། །ངང་ཚུལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སོམས་ལ། །བྱམས་
དང་སྙིང་རྩེ་ཡིས་བྱངས་པའི། །བྱང་སེམས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སློམས་ཤིག །ཁམས་གསུམ་འཁོར་
བ་འདིར་འཆིང་བྱེད། །བདག་འཛིན་འཁྲུལ་པ་འདི་ཡིན་པས། །སླ་མའི་གདམས་ངག་གི་
བདུད་ཅིས། །སློ་མིག་རབ་རིབ་ཀྱན་ཁུས་ལ། །སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་སྟོས་ཤིག །ཡི་
དམ་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་སྟུང་ཆོགས། །དཔའ་བོ་མཁའ་འགོ་ཡི་སྤྱན་ལྔར། །རི་ལྟར་ཁས་སྦྲངས་
ཀྱི་དམ་ཆེག །དོ་སྟོག་མེད་པ་དུ་སྤྱངས་ལ། །ཡི་དམ་མཉེས་པ་ཞིག་མཛོད་ཅིག །ཐོག་མ་
མེད་པ་ནས་གོམས་པའི། །བག་ཆགས་ཐ་མལ་ཀྱི་སྤྲང་ཞེན། །སྟོས་བྲལ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
སྦྱངས་ལ། །དག་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། །དག་སྤྲང་མོས་གུས་སུ་སྟོམས་ཤིག །ཆང་
ལ་མ་ནོར་བའི་ལམ་བཟང་། །བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་ལས་སྟག་པ། །ཞིང་ཁམས་གང་ནའང་
མེད་པས། །འདུན་མ་ཆེག་སྤྱིལ་དུ་ཀྱིས་ལ། །ཆེ་དང་སྦྱབ་པ་ནི་སྟོམས་ཤིག །མདོ་སྟགས་
གསུང་རབ་ཀྱི་སྟིང་པོ། །མགོན་པོ་ཨ་ཉི་འདི་མན་ངག །འཇམ་མགོན་སླ་མ་ཡི་སྤྱགས་
བཅུད། །བཅེ་བའི་(༡༢༡ན)བསམ་པ་ཡིས་བྱིན་པ། །བརྗེད་མེད་སྙིང་དབུས་སུ་ཆོངས་
ཤིག །ཅེས་གསུངས་པས་ཁོང་པས་ཀྱང་ལ་བྱི་རྒྱ་དབར་དང་། །ཀོང་པོ་ཅ་རི་སོགས་དབེན་
པའི་གནས་དུ་མར་རི་ལྟར་གདམས་པའི་དོན་ལ་ཉམས་ལེན་ཅེ་གཅིག་དུ་བྱས་པས་བྱུབ་པ་
ཐོབ་པར་གྲགས་སོ། །

ས་པག་སྟོན་ལམ་ཀྱི་སྐབས་སྦྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་དང་། དབྱིད་ལམ་
སྟོན་ཀྱི་བཤད་ལུང་། མཁུག་དུ་སེམས་བསྐྱེད། ཐིག་ལེ་བཅུ་བྱག་གི་དབང་དང་། རང་རྒྱུད་
བསྐྱེད་འདེབས་མའི་བཤད་ལུང་། མགོན་གཉེར་དཀའ་བཅུ་སྟོ་གོས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་
པ་ལྟར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་དབང་སྟོ་གོན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པ་དང་། མཁུག་དུ་སྤྱན་

བྱུག་གི་ནམ་འབྲོར། ལྷ་མ་ལྷ་བཙུ་བ་ཙུང་སྒོམ་པོ་བཅས་ཀྱི་ལུང་འཁྲིད་དང་། གཞན་ཡང་
ནམ་མཁའ་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་དབང་དང་གཙུག་འཁྲིད་བཅས་རྒྱས་པར་སྦྱལ། འདི་ལོ་རྒྱ་བ་བྱུག་
པའི་ནང་པའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྲོན་གཟིགས་ཆེན་པོ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་
པོས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་གདན་འདྲེན་གྱི་གནས་ཚུལ་གསན་པས། པའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཁྲོན་པ་བོད་དུ་མ་བཞུགས་ཆེ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྲོན་པའི་བསྟན་པ་འདི་ཚུ་དང་བྲལ་བའི་
བརྒྱུ་བཞིན་དུ་གྱུར་དོགས་ཐུགས་གཡིང་ཅི་ཆེར་གྱུར་ཅིང་། ཕྱོགས་ཐེབས་དེ་བཞིན་གནང་
མི་དགོས་པའི་ཆེད་(༡༣༡བ) སྦྱབ་སྤེ་བཞིའི་སྤོང་བ་བ་ནམས་དང་ལྟན་འཛོམ་གྱི་དམ་ཅན་
ཆོས་སྤྱང་གི་ཆོགས་ལ་བསྐྱང་འཕྲིན་གནད་སྤོན་མཛད་པས་ཕྱི་ནང་གི་མཆན་མ་གང་ས་
ནས་བརྒྱུག་དུ་མེད་པར་དགོངས་ཏེ་ཆེ་ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱང་ཞལ་མཇལ་བར་ཐེབས་བཞེད་ཀྱིས་
སྟོ་གོ་མཛད་པ་ན། སྤོན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། འཕྲལ་གྱི་རྟེན་ཆེབས་བསྐྱར་རྒྱ་བ་ལྷ་བའི་
མགོར་ཡིན་ཚུལ་གྱི་གཏམ་སྤོང་ལ་བརྟེན་ཆེ་རང་ཉིད་ཐེབས་རྒྱ་བཞོལ་ཏེ་སྤྱིའི་ཉེ་གནས་
བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་མཆོ་རྒྱ་བཅས་པའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྲོན་པར་ཐེབས་རྫོང་དང་སྤྱབས་
ལུང་རྟེན་ནམས་འབྲལ་བར་འཕྲལ་གཏོང་མཛད། ཁོ་པ་ཕྱིར་འཁོར་ལ་པའ་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཁྲོན་པས་བཀའ་རྒྱ་རྟེན་སྤྱགས་དང་། བཀའ་ངག་ལ་སྦྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆན་འཛོན་པ་
ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་ལམ་ངོས་འཕྲད་པར་ཐེབས་བཞེད་ཆེ་རུང་རྟེན་དབང་གིས་མ་འགྲིག་པ་དེ་
བཞིན་དབང་ཕྱོགས་ནས་འཁོར་བསྟན་ཞལ་མཇལ་ཏེ་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་ཐབ་ཆོས་ལ་འདོད་
དགུར་སྤྱད་ཆོག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་པ་ཡིན། བྱེད་ཀྱི་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ཡོན་
ཏན་ལ་ཁོ་པོ་ཡང་དད་པ་ཐོབ་ཅིང་། དཔེན་ས་པའི་མན་ངག་འགའ་ཞིག་ལྷ་སྟམ་པ་ཡིན་
ཏེ། ད་པན་འགྲིག་པ་ཞིག་མ་བྱུང་། སྤོང་རྒྱ་ནག་ནས་འཁོར་བསྟན་འདོད་ཆོས་ནམས་ལྷས་
ཆོག་པ་ཞིག་དང་། དེང་ཞག་དབྱུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་འཆད་ཅིང་(༡༣༣ན)ཅོམ་གསུམ་
ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆེའི་བསྟན་པ་ལ་པན་ཐོགས་པ་རྒྱ་མ་བྱེད་ལྷ་བྱུ་ལས་མི་འདུག་པས། བསྟན་

པ་འབའ་ཞིག་ཐུགས་ལ་དགོངས་ཏེ་སྐྱེ་ཆེ་ཡུན་རིང་བརྟན་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་གང་ཆེ་
མཛོད་ཅེས་བཀའ་ཤེས་འདུག་པ་ནི་པཎ་ཆེན་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་པའི་སྐྱེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་
མ་འདི་ལ་ཐུགས་དད་ཆད་མེད་པ་མཛོད་ཅིང་། རྗེ་སྒྲ་མའི་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མཐའ་
ཡས་པ་ཞིག་གསན་པར་མཛོད་པ་འདི་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དབྱར་གནས་ཀྱི་སྐྱབས་
རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དགོ་ཚུལ་སྟོང་གིས་སྟོམ་ཆེག་གི་སྟེང་ནས་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་
བྱ་རྣམས་ངོ་སྟོན་པར་མཛོད་ཅིང་། སྟོན་བདེ་ལམ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་རྣལ་
འབྱོར་དག་རིམ་གྱི་བཤམ་ལུང་བཅས་ཀྱིས་པར་སྦྱུལ། གཞན་ཡང་ཡོན་བདག་པད་ཆལ་
བས་རྗེ་ཉིད་དབུས་གཙང་དུ་འབྱོན་དགོས་པའི་གསོལ་བ་སྟོན་དུ་བཏབ་པར་རྗེས་སུ་ཞབས་
བསྐྱལ་གྱི་བང་མི་ཆེད་གཏོང་གི་མདུན། དེར་གི་སྐྱབས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་
པོ་ཡང་དབང་ཕྱོགས་སུ་ཆེབས་བསྐྱོད་པས་རྗེ་སྒྲ་མའི་བཤམ་སྐབས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པ་ལ་
ཕྱོགས་ཤིང་། རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་ཁྱེད་ཉིད་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་འཛིན་སྟེལ་གྱི་
ཁུར་བཞེས་ཏེ་ངས་པར་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཆེབས་བསྐྱོད་ནས་བསྟན་པའི་སྟོག་ཤིང་མཛོད་
དགོས་ཚུལ་དང་། ཅི་(༡༩༩༧)ཏེ་རྗེ་ཉིད་སྐྱེ་ན་སྟོན་པ་དང་བཅས་ཕྱོགས་འདིར་ཤེས་མ་ཐུབ་
ཆེ་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར་རྗེ་ཉིད་དང་མཚུངས་པའི་ཐུགས་སྒྲས་རྗེ་སྒྲ་མའི་བསྟན་
པ་འཛིན་སྟེལ་ལ་པན་པ་ཞིག་སྐྱེ་ཆེན་ཏུ་གནང་དགོས་པའི་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་
པ་ན། རྗེ་རང་ཉིད་དངོས་སུ་ཤེས་པ་སྐྱབས་སུ་མ་བབས་ཀྱང་། མན་ངག་གི་བཤམ་རྒྱུན་
འཛིན་རུས་པ་དགོ་བའི་བཞེས་གཉེན་དཀའ་ཆེན་དགོ་འདུན་བཟང་པོ་རྒྱལ་ཆེན་ཏུ་མངགས་
ཏེ། ཐོན་ཆོས་སུ་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་དང་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ཆང་མའི་
ལུང་བཅས་སྦྱལ་ཅིང་། ཐོན་ཐུག་གི་ཉིན་ངེ་མ་མེད་པའི་ལྷ་རྩེས་དང་བཅས་ད་གཙང་ཁུལ་
དུ་གཞི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གནས་ཏེ་ཆོས་བྱང་ཚུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་སྟོ་ཅེ་
གཅིག་ཏུ་གཏོད། རང་ལ་སྟོ་གཏད་པ་རྣམས་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་ཁོ་ན་ལ་སྟོར། སྐར་

སྟོན་ལྟན་གྱི་སྟོབ་མ་བྱུང་ན་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་དབང་དང་ལམ་རིམ་གཉིས་གྱི་
འཁྲིད་རྒྱན་ཡང་སྟེལ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲ་མ་སྤྱི་པོར་སྟོམ་ལ་མ་རྗེད་པ་གྱིས། སྟོན་པ་
ཐམས་ཅད་སྒྲ་མ་མཉེས་པའི་ཐབས་ཁོ་ན་ལ་འབད་དགོས་སོ་གསུངས་ཏེ་རྗེ་རང་ཉིད་གྱིས་
བཞེས་པའི་དབུ་བཏུ་ཉིང་པ་ཞིག་དང་། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྣང་བརྟན་ཞིག་བཅས་
སྟེལ། དགོ་བའི་བཞེས་གཉེན་པ་(༡༢༣ན)འདིས་ཀྱང་སྒྲ་མའི་བཀའ་ཁོ་ན་བསྐྱབས་པས་སྟོ་
གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་མ་མཉེས་པ་འབའ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །

ལྷགས་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྤྱོད་རབས་གྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་མཛད། འདི་ལོ་རྗེ་
བྱུབ་པའི་དབང་བྱུག་གི་དུས་ཆེན་ཐོག་དུ་བྱུག་པོ་ཆའི་ཉིན་ནམས་ལ་མཆོད་ཆོགས་སྟོ་བའི་
ཆེད་ཉིན་འཁོར་དུ་ཐེབས་བཞེད་དེ། སྒྲ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གསུམ་ནས་ཉིན་ལྟེ་རིང་བདེ་
མཆོག་གི་སྐྱབ་མཆོད་ཀྱང་སྤྲ་བསྐྱར་དུ་མཛད། ཆོས་བཅུའི་ཉིན་སྐྱབ་སྟེ་ཁག་གི་སྟོང་བ་པ་
ནམས་གྱིས་མཆོད་པས་མདུན་བསུས་ཏེ་དགའ་ལྟན་བྱུག་པོ་ཆར་ཐེབས། དེའི་ཆོ་དཀར་
ཕྱོགས་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་ནམས་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་
ལ་ཚུ་འཛིན་དབང་པོའི་གཞུ་ལྟར་བཀའ་བ་མཆོད་རྩས་གྱི་ནམ་པ་ཅན་གྱིས་སྐྱབ་གནས་གྱི་
སྟོང་དག་མཛེས་ཤིང་ལྷག་པར་འཇའ་འོད་ཅེ་མོ་སྤེལ་ཅ་བ་སྟོམ་པ་རག་དུང་འབྲ་བ་ཞིག་
རྗེ་འདི་གང་དུ་འཕྱོན་པའི་ཕྱོགས་དེར་ཟུག་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་ཡང་མང་དུ་བྱུང་། དེ་
ནས་བྱུབ་པའི་དབང་བྱུག་གི་གདུང་ཉིན་ཕྱི་མའི་སྤྱ་ཁང་གི་ཡང་ཐོག་དུ་གསེར་ཟངས་གྱི་གཞི་
ར་དང་། ཕྱོགས་བཞིར་རྒྱུད་ཟིལ། འདུ་ཁང་གི་སྟོང་དུ་ཆོས་རྒྱལ་དང་ལྷ་མོའི་ཉིན་ཟུག་གསར་
འཇུགས། (༡༢༣བ)ཉིན་ནམས་ལ་གསེར་གསོལ་དང་གོས་བཟང་སྤྱིགས་གྱི་ན་བཟའ། ལྷ་
ལྟེ་སྟན་ཤལ་སོགས་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་ཆེན་མོ་སྟོ་བར་མཛད། དེ་ནས་བསམ་གཏོན་
སྟོང་དུ་ཐེབས། གནས་འདིར་འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱུད་གྱི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་འབྱུང་བའི་
ཆེད་དུ་ཤུག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ནས་བཟུང་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་གྱི་སྒྲ་བརྒྱུད་ཡོངས་རྫོགས་གྱི་སྣང་

བརྟན་ཅན་དན་ལས་གྲུབ་པ་གསར་བཞེང་མཛད་དེ་གསེར་བཟང་པོ་གསོལ་བ་རྣམས་ལ་
རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཡང་མཛད། དེ་ནས་དོན་གཉིས་ཅན་མང་པོར་དབྱིད་ཆོས་ལམ་འབྲིང་
འཆར་ཅན་གྱི་ཐོག་དགའ་ལྗན་ཕྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱ་སྟོན་
རིན་པོ་ཆའི་གསུང་འབུམ་གྱི་དཀར་ཆག་གི་ལུང་བཅས་སྟེ། སྐྱ་བ་ལྷ་པོའི་ཆོས་གཉིས་
ཀྱི་ཉིན་ཆོས་སྤངས་ཁྲིམས་ལྗན་སྤིང་དུ་ཐེབས། འདྲུཁང་གི་ཡང་ཐོག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་འཕེལ་གདུང་དང་ཆོས་སྐྱེའི་རིང་བསེལ་གྱིས་བྱར་བྱར་གཏམས་པའི་གསེར་བཟངས་ཀྱི་
གཞི་ར་ཞིག་གསར་སྦྱོར་མཛད་ཅིང་ཞག་བདུན་བཞུགས་ཏེ་འཇམ་མགོན་སྐྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་
བསྟན་པ་དར་རྒྱས་འབྱུང་བའི་ཆེད་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤད་ལུང་གི་དབྱ་ཚུགས་ཅམ་
དང་། རབ་གནས་རྒྱས་པ་ཞི་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱོར་སྟེན་བཟུ་ཤིས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་། ལམ་གཙོའི་
འབྲིང་། སེམས་བསྐྱེད་མཆོད་པ་དང་(༡༩༩ན) བཅས་པ་རྒྱས་པར་མཛད། གནས་འདི་སྤྱ་
མོའི་དགོན་རོ་མི་མ་ཡིན་མཐུ་ཆེན་གནས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་གཉན་པ་བྱེད་འདུག་
ནའང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པ་ནས་བཟུང་དཀར་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་སྐྱ་
རྣམས་སྟོབས་རྒྱས་ཏེ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་ཆར་ཆུ་དུས་སུ་འབབས་ཤིང་ལོ་ཕྱགས་ལེགས་
པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཐུས་ནག་ཕྱོགས་པ་རྣམས་གདུག་ཆུབ་ཞི་སྟེ་སྦྱོང་ཕྱོགས་
ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་བྱང་བས་ཡུལ་དེའི་སྤྱོད་པོ་ཀྱན་དད་པ་སྒྲ་ལྷག་ཏུ་འཕེལ་བར་གྱུར་
ཏོ། །ཆོས་ཉི་ཤུ་ལ་ཤེལ་དཀར་བྱང་ཆེན་སྒོ་བཟང་བསྟན་པས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་
འདུས་ཆོགས་སུ་ནམ་འཁོར་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་དབང་དང་ཐར་འདོད་དེད་དཔོན་མའི་འབྲིང་ཉམས་
དབྱངས་དང་བཅས་པ། སྐྱ་མ་མཆོད་པའི་འབྲིང་། བྱང་ཆེན་རྒྱུད་བར་བདེ་མཆོག་བསྐྱེད་
རིམ་གྱི་འབྲིང་བཅས་ལེགས་པར་སྟེ། དབྱར་གནས་ཀྱི་ཐོག་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་དགེ་སྦྱོང་གི་སྤྲོམ་ཆོག་གི་ཐོག་ནས་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་
རྣམས་ཞིབ་འབྲིང་དང་། སྟོན་བྱ་ཆེན་གྲགས་པ་ཆོས་བཟང་འཁོར་བཅས་ལ་སྐྱ་མའི་རྣལ་

འཁྱོར་གྱི་འབྲིང་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཞི་པའི་རྗེས་གནང་། དེའི་སྒོམ་བསྐྱེས་གྱི་
འབྲིང་(༡༣༥བ)མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། གཞན་ཡང་ཤེས་དཀར་དཀར་ཆེན་
ཡེ་ཤེས་བཟ་ཤེས་དང་སྤུམ་ཅེན་གླིང་པ་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པ་སོགས་ལ་དག་སྐྱོང་གི་སྒོམ་པ་
དང་སྒྲ་མ་མཆོད་པའི་འབྲིང་མན་ངག་དང་བཅས་པ། དོན་གཉིས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་རབ་
བྱུང་དང་། མང་པོ་ཞིག་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་འབོགས་པར་མཛད། དུས་འདིར་ཀོང་པོ་དག་
སྐྱོང་རིན་ཆེན་དར་རྒྱས་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རོང་ལམ་རིམ་སྒྱུར་ལམ་དམར་འབྲིང་
གྱི་སྒྲེང་ནས་སྟན་བརྒྱུད་གྱི་མན་ངག་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱུལ་ཅིང་། ཆོས་
འཁོར་འདིའི་ཐོག་ཏུ་ཉེ་གནས་ཆོས་མཛད་དག་ལེགས་རྒྱལ་མཆོན་ཡང་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་
དག་སྐྱོང་གི་སྒོམ་པ་ཡང་སྦྱུལ། ལྷ་བ་བཙུ་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ལ་འཆར་ཅན་བཅའ་ཡིག་སྒྲིག་
སྒྱུར་དང་། འདུས་པའི་རྒྱུད་གྱི་བཤད་སྒྲོལ་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་གྱི་བསྟན་བ་སྒྱི་ནམ་པར་
ཆོས་སྟན་བདུན་དང་། ལྷ་མ་རྒྱུད་མཆོད་སྟོན་དུ་འགོ་བས་རྒྱུད་འབྲེལ་གཉིས་གྱི་དོན་འཆད་
པ་དབུ་ཚུགས་ཅམ་མཛད་ནས་སྒྲར་ལམ་བཞིན་དཔོན་སྟོབ་ཆང་མ་ཐུགས་དམ་ལ་ཅེ་གཅིག་
ཏུ་བཞུགས། དགུན་མཆོམས་གྱི་མཇུག་ཏུ་གངས་ཉེ་སའི་གནས་སྐོན་བོན་རི་ལྷ་མ་སྟོ་བཟང་
བསྟན་འཛིན་རོ་གཡོག་ལ་བདེ་ལམ་གྱི་འབྲིང་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་དང་། འདི་པ་རོ་
(༡༣༥ན)གཡོག་དང་དག་སྐྱོང་སྟོ་བཟང་ངག་དབང་སོགས་སྟེ་འདིའི་སྐྱོང་བ་པ་སྤུམ་ཅུ་སྟོར་
ལ་གསང་འདུས་མི་བསྐྱེད་པའི་དབང་ཆེན་དང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་འབྲིང་། དེའི་ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་དང་
པོའི་ལུང་། ཐུན་བྱག་དང་། ཅ་ལྷུང་སྟོམ་པོ། ལྷ་མ་ལྷ་བཙུ་པའི་འབྲིང་བཅས་རྒྱས་པར་
སྦྱུལ། དུས་འདིར་རྟོ་རིང་ནས་ཉ་ཟམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་སྒྱེ་འགྲོའི་བསོད་ནམས་གྱི་ཉི་མ་པཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་དབང་ཕྱོགས་སུ་གཟུགས་སྒྱུ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྒྱུ་ཚུལ་བསྟན་པའི་
གནས་ཚུལ་འཁྱོར་པས་རྗེ་ཉིད་ཐུགས་ངལ་ཆད་མེད་པ་མཛད་ཅིང་། རྗེ་དེ་ཉིད་གྱི་དགོངས་
པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སྤར་ཡང་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དུ་མཆོག་གི་སྦྱལ་སྒྱུ་སྒྱུར་དུ་

ཐེབས་ཕྱིར་ཐུགས་རྩེ་བསྐྱེད་བའི་གསོལ་འདེབས་འཕྲལ་ཚུམ་མཛད་དེ་དཔོན་སློབ་ཆང་
མས་གསོལ་འདེབས་ལ་བརྩོན་པར་མཛད། ཐུགས་སྦྱང་སློན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྦྱིས་རབས་གྱི་
འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་དང་། བཤུ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་དགོངས་རྒྱུ་གས་སུ་སློང་བ་
པ་རྣམས་ལ་བསྟེན་བཀྱར་དང་། གཞན་ཡང་སྦྱིད་ཁྲོང་འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་གིས་གཙུག་རྒྱུད་
སྦྱིད་ཁུལ་གྱི་གནས་ཆེན་རྣམས་ལ་སྤྱི་ལཱའི་མཆོད་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྤེལ་རྣམས་ལ་བསྟེན་
བཀྱར། གངས་ཉེ་མའི་གནས་རྣམས་དང་། ཤེལ་ཆོས། རྒྱ་དབང་། གཉའ་ཆོས། ལྷ་(༡༩༥བ)
ཆོས། ལུན་སྒྲིང་། བཀྲས་ལྷན་སོགས་གྱི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་མང་ཇའི་བསྟེན་བཀྱར་
དང་། ཉེན་རྣམས་ལ་མཆོད་འབྲལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་མཛད། ཆོས་ཉི་ཤུ་ནས་ཞག་བཞི་བཅུ་ཞེ་
གསུམ་གྱི་བར་དཔོན་སློབ་ཆང་མ་སྐྱེ་མཆམས་ལ་བཞུགས་ཉེ་བཤུ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་དགོངས་རྒྱུ་གས་དང་ཡང་སྦྱིད་སྤྱར་ཐེབས་འབྲུང་ཕྱིར་སྤྲོ་མ་མཆོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་
དམིགས་བརྩེ་མའི་བསྟེན་པ་དང་། ཆོས་སྤྱང་གི་འཕྲིན་བཙུག་བཙུག་གཞན་སྟེན་མཛད་པས་
ཕྱི་ནང་གི་མཆོན་མ་ཡང་ལེགས་པར་བྱུང་། དུས་འདིར་དགེ་སློང་ཡེ་ཤེས་སྦྱིན་པ་ལ་སྤྲོ་མ་
མཆོད་པའི་འཁྲིད་ཡིག་ཆེན་མོའི་བཤུད་ལུང་དང་གོ་ཤོད་ཆོས་ལུང་ཁོ་རྩེའི་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་བཟང་
བསྟེན་འཛིན་ལ་འཇིགས་བྱེད་གྱི་དབང་དང་ལམ་རིམ་གཉིས་གྱི་འཁྲིད། བཀའ་གདམས་
ཐེག་ལེ་བཅུ་བྱུག་གི་དབང་དང་དེའི་དག་འདོན་ཕྱོགས་སྦྱིགས་གྱི་ལུང་། ཕྱག་ཆེན་གསལ་
སློན་གྱི་ལུང་མན་དག་དང་བཙུག་པ་རྒྱུ་གས་པར་སྦྱེལ། རྒྱུད་སྦྱང་སྤྱགས་རམས་པ་དག་
དབང་བསམ་གཏན་གྱིས་ཁྱུ་རྩོམ་རྩེ་སྤྲོ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲོ་བའི་ཉམས་ལེན་གསར་ཚུམ་
གྱི་ཐོག་དེའི་ལུང་མན་དག་དང་། རྣམ་འཛོམས་གྱི་རྩིས་གནང་། མདོའི་ལུང་སོགས་དང་། དོན་
གཉེར་ཅན་མང་པོར་ས་སྤྱིའི་དུས་ཆེན་དང་བསྟེན་བཅུ་གཅིག་ཞེས་(༡༩༦ན)གྱི་དབང་
དང་། དེའི་ཉིན་སྦྱིས་རབས་སོ་བཞི་པའི་རྣམ་བཤུད་ཐེག་ཆེན་གསལ་བའི་སློན་མེ་ཞེས་བྱ་
བའི་ལེགས་བཤུད་གྱི་བཀའ་ཚུམ་ཡང་རྒྱུ་གས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་བཤུ་ཆེན་ཐམས་ཅད་

མཁའ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་ཚུགས་སུ་བྱམས་པའི་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཇུགས་པར་བཞེད་
དེ། གོས་སེར་རྒྱ་ཉིད་གི་ཐོག་ཏུ་ཉལ་ཆོན་གྱིས་བྲིས་པའི་བྱམས་མགོན་གྱི་སྐུ་བརྟན་རྒྱལ་
ཐོ་གང་པ་ཞིག་དང་། མཆོད་ཇུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མང་པོ་གསར་བཞེངས་མཛད་དེ་ཆུ་བ་ལྷ་པའི་
ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ནས་ཉིན་གསུམ་གྱི་རིང་ཉིན་ནམས་ལ་སྐྱ་ལྷའི་མཆོད་པ་བརྒྱ་པ་ག་མང་
པོ། སྟོང་བ་པ་ནམས་ལ་བསྟེན་བཀྱར་གཟབས་པ་དང་། མཆོད་འབུལ་སྟོན་ལམ་ནམས་ཆོ་
འབུལ་གྱི་འདོན་ཆ་སོར་གནས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ། བྱམས་བསྟོད་ཆངས་ཅིང་མ་དང་། ཐུབ་པའི་
བསྟོད་པ་བདུད་དཔུང་བྱེར་འཐག་མ་གཉིས་ཀྱང་གསར་འཇུགས་མཛད་དེ་དཔོན་སྟོབ་ཆང་
མས་ཇེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཐུགས་སྟོན་གྱིས་མཆོམས་སྦྱར་གནད་
སྟོན་མཛད་ཅིང་། ལོ་འདི་ནས་བཟུང་དུས་འདིའི་སྟོན་ལམ་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་མཆོད་
རྒྱན་ཡང་འཇུགས་པར་མཛད་དོ། །གཞན་ཡང་དབྱར་ཆོས་སུ་འབྲེལ་བ་བཞི་སྐུགས་ལེན་
བརྒྱ་གསུམ་པའི་བར་གྱི་བཤད་པ་དང་། སྟོན་ཆོས་སུ་ལམ་བེད་དང་། བདེ་མཆོག་ལྷ་མི་
(༡༩༩༧)པའི་དབང་ཆེན། འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་སྐུ་ཐབས་བདེ་ཆེན་གསལ་བ་གཞིར་མཛད་
ནས་རིམ་པ་དང་པོའི་ཐབ་བེད་ཀྱང་རྒྱས་པར་སྦྱལ། འདིའི་མཇུག་ཏུ་གཏང་རག་གི་ཆོགས་
མཆོད་སྐབས་ཆོགས་ཇུས་བྲིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་སྐུ་འཕེན་ཚུགས་པ་དང་དུས་མཚུངས་
སུ་བལ་ལུལ་གྱི་གནས་ཆེན་ཡོལ་མོ་གངས་ར་དང་། ཀྱུ་ལྷ་ཏུ་རེ་ནས་ཡིན་ཟེར་བའི་རྫོ་གིའི་
ཆས་སུ་ཞུགས་པའི་སྦྱིས་པ་དང་བུད་མེད་མང་པོས་ཤིང་འབྲས་བུ་མང་པོ་དང་སྤར་མཐོང་
མ་སྟོང་བའི་མེ་ཏོག་མང་པོ། ལུ་རམ་དང་། སྤང་ཅི་དང་། འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བཟའ་བཅའི་
བྱེ་བྲག་དུ་མ་བྱེར་ཏེ་ཆོགས་དབུས་སུ་ཐལ་གྱི་བྱུང་བས། ཉིན་འབྲེལ་ལེགས་ཞེས་དགེས་
ཉམས་ཆེན་པོ་མཛད། དེ་དག་གིས་ཀྱང་གྲུས་པའི་ནམ་འགྱུར་ལ་མ་བྱུང་དུ་མས་མཆོད་ཅིང་
བསྟེན་བཀྱར་བར་བྱུར་ཏོ། །ཚུལ་འདི་ཡང་ཡོལ་མོ་གངས་ར་འདི་བཞིན་ནལ་འབྱོར་མ་རྒྱད་
གྱི་ལམ་ཐབ་མའི་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ནལ་འབྱོར་པ་ནམས་ལ་འཕྲིན་ལས་ཚུལ་བཞིན་

དུ་སྐྱབ་པའི་ཞིང་སྤྱོད་གི་མཁའ་འགོ་མ་རྣམས་འདུ་བའི་གནས་སུ་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་
བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང་། སྟོན་རྣལ་འབྱོར་དབང་ཕུག་མི་ལ་རས་པས་ཀྱང་རྗེ་མར་པའི་བཀའ་
བཞིན་ཡོལ་མོ་གངས་རའི་སྟག་ཕུག་སང་གོ་རྫོང་དུ་ཕེབས། དེར་རྣལ་འབྱོར་མ་རྒྱུད་ཀྱི་
ལམ་འདི་སྟོན་བཞིན་(༡༩༥༡)བཞུགས་པ་ན། ཡུལ་འདི་སྤྱོད་བའི་ལྷ་གི་མས་དང་པོ་ཉིད་
ནས་ལང་ཚོའི་དཔལ་འཇམས་ཤིང་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་བསྟེན་པ་ལྟར། རྗེ་འདིས་ཀྱང་ལམ་འདི་
མཛོད་དུ་མཛད་ཟིན་པའི་མཐར། སྟོན་ལྡན་དག་ལ་མཁའ་འགོའི་བཀའ་རྒྱ་བཀོལ་ཏེ་གྲུབ་
ཆེན་གོང་མའི་མན་ངག་གིས་རྒྱུད་སྒྲེའི་སྤྱིང་སྤྱང་ནས་འཆད་པ་ན་ལྷ་གི་མ་དེ་དག་སྟོན་ཀྱི་
བག་ཆགས་སད་དེ། རྗེ་མི་ལ་ལ་རི་ལྟར་བགྱིས་པ་ལྟར། རྗེ་འདི་ལ་ཡང་བྱ་བའི་རིགས་སོ་
ཞེས་བགྱོས་ནས་རྫོ་གི་སོགས་ཀྱི་ཆས་སུ་འོངས་ཏེ་མཆོད་པ་དང་། ཀྱུ་ལུ་ལྷ་རེ་ཞེས་པའང་
མཁའ་འགོའི་བཛའི་སྐད་དུ་སྒྲུང་བས་རྒྱ་མཚོན་མཚུངས་ཤིང་། འདིས་མཚོན་ལམ་འདིའི་
འཆད་སྒེལ་ཀྱི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ལྷ་གི་མ་དག་གིས་མཆོད་ཅིང་བསྟེན་པའི་ལྟས་མང་དུ་
བྱུང་བ་ནི་དམ་ཆོག་དང་ལྡན་པ་ཀུན་ལ་མཐུན་སྒྲུང་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

དུས་འདིར་ཤེལ་ཆོས་དག་སྤྱོད་དག་དབང་འཇམ་དབྱངས་དང་ཨེམ་ཆེ་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་
ཁྲིམས་བཅས་ལ། རྣམ་མཁའ་སྟོན་འབྱེད་ཀྱི་དབང་། གཙུག་འཁྱིད། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་
གཉིས་ཀྱི་འཁྱིད་བཅས་དགྱེས་བཞིན་དུ་གནང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་དབང་འགོ་པན་གླིང་པ་དགོ་
སྤྱོད་སྟོན་བཟང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཁྱེད་ལ་རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་དང་། རྫོ་རྗེ་གཙུག་པ། སྟོན་
ཤེས་སྟོན་ལམ་རྣམ་གསུམ། མཁའ་འགོ་སྟེ་ལྡེའི་(༡༩༥༢)བསྟེན་ཡིག་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་
པ་བཅས་ཀྱི་ལུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། དེ་ནས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་མཆོད་འབུལ་དང་། གདུང་འབུལ་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོན་ཆོགས་
འབུལ་བ་དང་། བདག་ཅག་ནས་བསྐྱེད་མ་ཁྱེས་པ་སྤྱིས་རབས་འབྲེལ་ཆེན་ཀྱི་སྟེགས་བམ་
བཅས་གནང་རྒྱུའི་ཆེད་ཉེ་གནས་དགོས་པ་ཚོར་འབུལ་རྒྱ་མཚོ་རྫོང་བཛའ་མཛད་ཅིང་དགུན་

མཆམས་འཆར་ཅན་གྱི་རིང་དཔོན་སྟོབ་ཆང་མས་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་བསྟན་སྐྱབ་དང་ལམ་
རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་ལ་བཙུན་པར་བཞུགས་སོ། །

ཅུ་ལྷག་སྟོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་མཛད། དུས་དེར་ཉེ་
གནས་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱེས་རབས་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྒྲེགས་བམ་བདག་ཅག་ལ་འབྲོད་པར་བལྟ་
རྟོག་ཞིབ་དུ་བཀྱིས་པས་རྩ་བའི་གཞུང་བཙུན་གྱི་ཆུ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པས་རྟོགས་དཀའ་བ་
དང་། རྫོང་གྱི་ཆེ་ག་བརྒྱུད་ཞིང་སྟོན་དག་གི་རྒྱ་ཕྱུག་སྐྱེས་ཆོགས་པས་ན་སྟོན་དག་
གི་གཞུང་ཀྱན་གྱི་ཕྱི་མོ་ལྟ་བུར་སོང་ག་ཞེས་འགྲེལ་བྱེད་སྤེལ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞུང་དོན་
དཀྱིས་ཕྱིན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་སྟོན་གྱི་སྤར་བ་ཕྱོགས་རེ་བར་གྱུར་ཏེ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་འགྲེལ་
མ་རྒྱས་པ་དག་ཀྱང་འགྲེལ་ཆེན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྟོབ་དཔོན་དཔལ་བོའི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་
བུ་བཞིན་གསལ་བར་མཛད་འདུག་པས་ཚུལ་འདི་ལ་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་(༡༣༤ན)ཁོ་ནར་ངས་
ཤིང་། མཁས་ཤིང་བྱུང་བའི་ལོན་ཏན་ལ་དད་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་རྗེས་སུ་འཛིན་དགོས་
པའི་སྟོན་ཆོག་དང་བཅས་ལེགས་སའི་སྐྱེས་ལུལ་བ་དང་། རྗེ་མུང་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་
ལྷ་མ་འདི་ཉིད་འཇམ་མགོན་བསྟན་པའི་སྟོན་ཤིང་གཅིག་བྱུང་ཞབས་བད་བརྟན་དགོས་
པའི་བྱང་སྤྱོད་གི་བདེན་ཆོག་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་བཀའ་ཤོག་དང་། རིན་ཆེན་དང་པོའི་ཁམས་
ལས་བྱུང་བའི་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་བཀོད་པ་གནང་བ་ནམས་ཀྱང་ཉེ་གནས་ཕྱིར་འཁོར་
ཀྱིས་ལུལ་བས་དཀྱིས་བཞིན་བཞེས། དཀྱིད་ཆོས་སུ་ལམ་རིམ་གྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་
གྱི་ཐོག་འགྲེལ་པ་བཞི་སྐྱགས་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་མན་གྱི་ཟབ་བཤའ་ནམས་རྒྱས་པར་
སྐྱེལ། གཞན་ཡང་ཉེ་གནས་བཙུན་འགྲུས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་
བྲིལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་དང་། དིང་རི་ཞལ་བྱང་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་དང་མེ་མོ་
འབའ་རོ་བ་མགོན་པོ་གསུམ་དར་སོགས་དད་ལྡན་མང་པོ་སྤྱིད་འཕྱོར་ལ་སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་པ་
དོན་ཡོད་པར་མཛད་ཅིང་། སོ་སོའི་རེ་བ་འབྲས་ལྡན་དུ་འགྱུར་བའི་ཐུགས་སྟོན་བདེན་ཆོག་

གི་མཆམས་སྒྲིབ་གནད་མིན་དང་འདོད་ཆོས་མན་ངག་གི་རིམ་པ་ཡང་ཅི་རིགས་པ་སྦལ་
ཏེ་ཕྱགས་དེའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་ཉེར་འཆོའི་གཞི་གཅིག་བྱར་འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་
བཤད་སྒྲུབ་(༡༩༥བ)ཀྱང་ཚུགས་པར་མཛད་དོ། །

སྦས་པ། རྒྱ་བོད་མཁས་གྲུབ་མང་པོས་ཉེར་བསྟེན་ཅིང་། །མཐོང་ཆོས་བདེ་བའི་འབྲས་
བྱ་བཞེས་པའི་སར། །རྣམ་དག་ཁྲིམས་ལྡན་འདུས་པའི་སྤེ་ཆེན་པོ། །བབྱང་ཡས་སྐྱེ་དགའི་
བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་བསྐྱུན། །གང་གི་མཁྱེན་པ་མཁའ་ལྷར་ཡངས་པ་ལ། །བྱུགས་རྗེའི་
རྒྱ་འཛིན་གསར་པ་རབ་བཀོད་དེ། །ཆངས་པའི་མགྱིན་རྩ་འཁྲོལ་བའི་གསུང་དབྱངས་
ཀྱིས། །ལེགས་བཤད་བདུད་ཅིའི་ཟིལ་མངར་ཆར་དུ་བསྐྱེལ། །དེས་འབྱུང་བྱང་རྒྱབ་སེམས་
ཀྱི་ལྡན་པ་ལ། །ཡང་དག་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་ལོ་འདབ་རྒྱས། །རིམ་གཉིས་ལམ་ཀྱི་འབྲས་
བྱ་མཛོད་དུད་པས། །སྐལ་ལྡན་སྐྱེ་དགའི་རེ་བ་ཅི་ཡང་གྲུབ། །དཔལ་ལྡན་སྒྲ་མ་རིགས་དང་
དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཆོའི་མངའ་བདག་བཀའ་བློན་གསུམ་ལྡན་ཡོངས་འཛིན་པའི་ཉ་ཆེན་པོ་
རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོའི་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་
བྱུབ་བསྟན་པའི་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས། །ཡུལ་བལ་བོད་ཀྱི་མཆམས་སྐྱ་བསྟན་
འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དེ་སྐབས་བཞི་པའོ། །

སྐབས་ལྟ་བུ།

༡༽ གངས་ཅན་འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་ཡ་རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་
ཡོངས་འཛིན་དུ་བྱོན་པའི་སྐོར།

དེ་ནས་བདག་ཅག་གི་བསམ་པར་བསྟན་པའི་སློབ་ཤིང་བཤའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཡང་དབང་སྤྱོད་སྲུ་ཞབས་པད་མ་བརྟན་ཅིང་། གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་སྲུ་འདིར་བཞུགས་
གཉིས་ཀྱི་སློབ་ནས་(༡༩༩༥)བསྟན་པ་འཛིན་སྤེལ་རུས་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྒྲ་མ་
ཉིན་མའི་སྐར་མ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་མ་ཟད། ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་བསྟན་པ་
ཡང་སྤྱོད་འཛོམས་གཞེས་མ་བྱུང་བར་བརྟེན། དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ཡོན་
ཏན་ལ་སྤྲོ་མོ་ནས་དད་དེ་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་རྣམས་ཁྱེད་ཀྱི་མཁར་མར་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུ་
སྤྱོད་གསུམ་པས་འབྲིག་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ཞིང་། ད་ལམ་གྱི་ཆར་ཡོངས་འཛིན་གྱི་གོ་སར་བཀྱུར་
ཏེ་སྤྱི་ཁྱེད་སྒྲ་ན་མེད་པས་མཚོད་ན་རང་གི་སློབ་སྦྱོང་དང་། གདན་ས་གསུམ་གྱིས་གཙོས་
སྤྱོད་སྲུ་འདིའི་སློབ་བ་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་པན་པ་ཆེ་ཞིང་། འཇམ་མགོན་སྒྲ་མའི་བསྟན་
པའི་ཞབས་འདེགས་སྤྱོད་འགྱུར་བར་བསམས་ཏེ། ལྷ་ཇས་ནང་མཛོད། གོས་ཡུག། སྤྲོན་
ཡུག་བཅས་སྤུལ་ནས། བདག་གི་མཚན་ཉིད་སློབ་སྦྱོང་གི་རིམ་བ་རྣམས་རགས་རིམ་གྲུབ་
ཁུལ་ལགས་ཤིང་། མན་ངག་རྣམས་སྒྲ་མ་ཉིད་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ནུན་ནུན་མར་ཡོད་པ་བཅས། ད་ལམ་
ཡོངས་འཛིན་གྱི་གོ་སར་ཞབས་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཚུལ་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་སྤུལ་ཡང་། སྒྲ་
མ་འདི་ཉིད་སྤྱོད་གཞོན་རུ་ནས་དཔེན་པའི་རི་སྤུལ་དུ་རྩེ་མི་ལ་ལྟ་བུའི་བྱ་བལ་གྱི་བརྟུལ་ཁྱེད་གས་
བཟུང་སྟེ་ཆེན་པོའི་གོ་ས་ལ་གཏིང་ནས་མི་དགུས་པས། སྐབས་འདིར་ཡང་རྩེ་(༡༩༩༦)

རང་ཉིད་ནས་མདོ་སྐབས་གི་གཞུང་ལ་ཐོས་རྒྱ་ཚུང་བར་མ་ཟད། སྐུ་ན་མཐོ་བ་དང་རིགས་
རྩས་ཆོ་འབྲང་གང་ས་ནས་སྤྲ་ཆེན་གི་གོ་སར་འོས་པ་མེན་པས་དགོངས་པ་དགོས་ཚུལ་
གི་བཀའ་ལན་ཕེབས་ཀྱང་སྤངས་ཡང་དམ་པ་ཁྱེད་ཡོངས་འཛིན་གི་གོ་སར་བཀྱར་རྒྱ་བདག་
ཅག་རང་གི་སྒོ་མོས་ཅེ་གཅིག་པའི་དོན་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གསེར་སྟན་དུའང་སྒྲོན་ཆར་བར་
མ་ཟད། རྩོགས་འདིར་ཕེབས་ཐུབ་ན་གྲུ་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་གི་སྒོ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་
རྣམས་ཀྱང་པསྒོ་ཚུ་དང་ཕྱད་པ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ལ་སྐྱེད་བྱུང་བར་འགྱུར་བ་གདོན་མི་བ་
བས་ངེས་པར་འབྱོན་དགོས་ཚུལ་གི་ཁྱེད་འཕྲིན་ཕྱུལ་ཞིང་། ཐུགས་མཁོའི་གསོལ་ཆས་དང་
ཆེབས་ཁལ་སོགས་ཆང་མ་གཞུང་གནས་ནས་གྲ་སྒྲིགས་ཏེ་ཕེབས་བསྐྱར་ཅེ་བྱང་སྐལ་
བཟང་ཆོས་གྲགས་དོ་གཡོག་རྫོང་བརྟེན་བཀྱིས་པར། རྗེ་ཉིད་དབེན་པའི་རི་སྐལ་དུ་བྱང་སྒོང་
གི་སྐྱོད་ཚུལ་ལ་གནས་ཏེ་ཐུགས་དམ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་བཞུགས་པས་ཉམས་བཞེས་གི་རིམ་
པ་བསྐྱར་མ་རྣམས་ཆག་ཆེ་ཞིང་། སྐུ་ན་ལེན་དུ་སྒྲིན་པས་སྐྱུང་ལ་ཆེ་བ་མདོན་སྐུམ་དུ་གྲུབ་
ཀྱང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གི་དོན་དུ་འགྱུར་ན་རབ་དུ་མི་
སྐྱུག་པའི་གནས་དག་དུའང་ཆོ་བས་གདུངས་པའི་སྤང་ཆེན་པད་མཆོར་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་
སྒོ་བར་(༡༣༠ན)འགྱུར་བས་ན། སྐབས་འདིར་ཡང་འབྲོམ་ཆོས་གི་རྒྱལ་པོས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་
གཅིག་དེ་པི་ཀ་ར་བོད་སྤྱིའི་མགོན་དུ་སྐྱབ་བྱངས་པ་ངེ་ལྷ་བར། བདག་གི་རེ་བ་འབྲས་ལྷན་
དུ་མཇུག་པའི་ཕྱིར་ཐུགས་འདིའི་སྐྱེ་འགྲོའི་མགོན་དུ་ཞབས་གི་པསྒོ་བསྐྱོད་པ་ལ་མདོན་དུ་
ཐུགས་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེའི་ཆེ་ཐུགས་དེའི་མི་མ་ཡིན་རྣམས་དང་ས་ཚུལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་
ཀྱང་ཕྱང་ན་གིས་གདུངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་སྒྲོན་མེད་པའི་རྒྱང་ལེན་དུ་ཉམས་ང་བ་དང་། རིའི་
ཁོང་ནས་དུད་མོའི་སྐྱེ་འདོན་པ་དང་། འབབ་ཚུའི་རྒྱན་རྣམས་ཀྱང་བྱངས་པའི་རང་བཞིན་
སྤངས་ཏེ་བྱུང་དུ་འཇུགས་པ་དང་། ལོ་ཏོག་ལ་སྤང་བུ་མ་བྱངས་པས་གཅེ་བ་སོགས་ལྷས་

རྒྱལ་པ་བྱུང་བ་ན་སྐབ་སྡེ་ཁག་གི་སྤྱི་བ་པ་ནམས་དང་། རྒྱལ་པ་དེའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་
 རྗེ་ཉིད་དབྱུས་གཙང་དུ་ཕེབས་ནས་སྤྱི་བ་པ་ཕེབས་རྒྱུ་མ་བྱུང་དོགས་པའི་ཕྱང་བཞུགས་
 བགས་འཁུམས་ཏེ། རྗེ་སྤྱི་བ་ཉིད་སྤྱི་བ་ཡང་རྒྱལ་པ་འདིར་སྤྱི་བ་ཕེབས་དགོས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གསལ་བ་དང་། ཞལ་མཇལ་བ་དང་། གསུང་གི་བཀའ་སློབ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་འདུས་པ་
 ནམས་འཕྲལ་ཕྱགས་སུ་དགོ་བའི་བཀའ་དང་སྐྱེ་འབྲེད་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
 ཞལ་བཞེས་བཟང་པོ་ཡང་སྤྲུལ། བྱུང་བར་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོའི་ཁྱིམ་ཕེབས་ཏེ་(༡༣༠བ)སྤྱི་བ་
 པ་པ་ནམས་ལ་བཀའ་སློབ་སྤྲུལ་བ་ནི། འོ་བན་ཀན་ང་དབེན་པའི་གནས་ནས་དབྱུས་གཙང་
 དུ་འགྲོ་དགོས་པ་འདི་བཞེན་མར་གྱི་དཀྱིལ་ནས་སྤྱི་བ་ཏོན་པ་བཞེན་སེམས་བག་འཆར་བའི་
 རང་བཞེན་དུ་འདུག་ཀྱང་། རྒྱལ་པ་མཆོག་གི་བཀའ་བསློག་དཀའ་བ་རི་གཟར་གྱི་ཐབ་དང་
 མཚུངས་པར་མ་ཟད། རྒྱ་ཞབས་འདི་ཉིད་བསྟན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་བ་མར་སོང་བས། རང་
 གི་ཐོབ་པའི་མན་ངག་ནམས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ལ་འདུལ་ཐུབ་ན་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱལ་
 པོ་ཆེར་འགྱུར་པས་ན་ཆོད་སྤྱི་བ་པ་དང་ལམ་གྱི་ངལ་བ་བྱུང་དུ་བསད་ནས་འགྲོ་དགོས་པར་
 སྤྱང་། འོན་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཆུང་དུས་ནས་རི་ལ་བསྐྱད་པར་སོང་གཤེས་ཆེན་པོའི་གོ་ས་དང་མི་
 མང་གི་འདུ་འགྲོད་ལ་གཏིང་ནས་མི་དགའ་བས་ལོ་གསུམ་མ་འགྱངས་པར་འཁོར་ཏེ་ཆོས་
 ཀྱི་ཁྱི་ཐོག་འདི་ནས་བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་དང་དཔལ་ལྷན་འདུས་པའི་འཆད་སྤེལ་རྒྱ་ཆེར་
 བྲེད་པའི་འདུན་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད། བྲེད་ཅག་འདིར་བཞུགས་པ་ནམས་ནས་ཀྱང་
 ཁོ་བོ་མ་འཁོར་རིང་འདུལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་གཙང་མ་ལ་གནས་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་དང་
 བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་ལ་མ་བྲལ་བའི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་དགོས། ཐོ་ཆོད་མདོག་
 དང་། བང་མཁྱོགས་མདོག་ལ་ཁོ་བོ་མི་དགའ། སྤྱི་མས་(༡༣༡ན)ཆུང་སྤྱོད་མཁས་ཀྱིས་སྐབ་
 སྤེའི་སྤྱིགས་ལམ་སྤྱི་བ་གསལ་ལ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་བྱས་ན་གཏིང་ནས་མགྱུ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་
 བྱས་ན་རང་རེ་སྤྱི་བ་ཆང་མའི་འདོད་དོན་ཡང་ངེས་པར་འགྱུར་པས་བགྲེས་གཞོན་ཐམས་

ཅད་ཀྱིས་དོན་དེའི་སྤང་སྤངས་ཚུལ་བཞིན་དུ་མཛད་པར་བྱ་ཞེས་ཞལ་གདམས་མཛད། དེ་
ནས་ཐེབས་བསུ་ནམས་ཀྱང་འབྱོར་ཏེ་ཕྱོགས་འདིའི་སྤྱི་འགྲོའི་མགོན་དུ་ཆེབས་བསྐྱོད་པ་
སྐབས་སུ་བབས་པ་ན་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་ཉེན་ནམས་དང་། བྱལ་པའི་དབང་ཕྱུག་སྒྲོ་བཟང་
ནམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ལ་མཚོད་འབྲུལ་དང་། ཕྱགས་སྒྲོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་
དེ་ལྷ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ལ་འཁོར་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བཅུ་སྟག་གཅིག་གི་ཆོགས་
དང་བཅས་པ་ཕྱག་བཏེག་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེའི་ཆོ་སྒྲོ་བྱུང་དུ་འདབ་ཆགས་བྱུར་བ་ཁྱོ་ལྷག་གཉིས་བྱུང་སྟེ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལན་
གསུམ་བསྐྱོར་ནས་ལྷ་དང་བཅས་པའི་མཚོད་སྤྱོད་ཆེན་པོ་བྱེད་གང་དུ་གཤེགས་པའི་ལམ་
བདེ་བ་ནི་འདི་ནའོ་ཞེས་མཚོན་པའི་བདེ་དང་བཅས་སྐྱབ་གནས་ནས་འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་གི་
བར་ཐེབས་ལམ་གྱི་སྟེ་ནས་བསུས་ཤིང་འདུད་པའི་ཚུལ་གྱི་ནམ་འགྱུར་ཡང་མང་དུ་བསྟན་
ཏོ། །ཚུལ་འདི་ནི་འཕགས་མཚོག་འཛིག་ཉེན་དབང་ཕྱུག་གི་ཞིང་འདིར་སྤིང་བ་གསུམ་གྱི་
(༡༣༡བ)འཛེན་པ་སྤྲ་ན་མེད་པ་འདི་ཉིད་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དུ་ཐེབས་ན། བདག་ཅག་
ཕྱོགས་འདིའི་རྩ་འབྲུལ་ལ་དབང་འབྱོར་བའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་དང་། བོད་ཁམས་
སྤྱོད་བའི་ལྷ་སྐྱེ་ནམས་གྱི་བསུ་བ་བྱ་བའི་འོས་སོ་ཞེས་མཚོན་པ་ལྷ་བྱུར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་
འཕགས་པ་ལྷ་ཏི་བཟང་པོར་སྐྱ་ལྷའི་སྤྱོད་མཚོད་དང་། སྟན་ཤལ་སོགས་མཚོད་པའི་བྱེ་
བྱག་མང་པོས་མཚོད་ཅིང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཕྱགས་སྒྲོན་དང་དར་སྤིང་མཁན་བྱུར་སོགས་
དད་ལྡན་མང་པོ་ལ་དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད་ཀྱང་སྦྱལ། དེ་ནས་ཕྱག་བཏེག་པས་ནམ་
མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ལ་འཇམ་འོད་ཀྱི་གྲར་ཕུབ་ཅིང་། བྱུང་པར་རི་བོ་དཔལ་འབར་གྱི་ཆེ་
ནས་ཁ་དོག་སྐྱ་ལྷའི་འཇམ་ཞིག་ཇེ་འདིའི་ཆེབས་སྐྱར་བྱག་པས་མདུན་བསུས་ཤིང་། དཔལ་
འབར་གྱི་ཐད་ཡོལ་ནས་ཀྱང་འཇམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱི་བཞིན་རྫོང་དཀར་བར་སྐྱེལ་བ་ཞིག་བྱུང་
འདུག་པ། དེའི་ཆོ་ཇེ་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་མང་པོས་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་

གི་སྤང་བ་སྦྱལ་བ་དང་། དུལ་དེའི་དཀར་ཕྱོགས་སྤྱོད་བའི་ལྷ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོད་
ཅིང་སྤོང་གོགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པར་དམ་བཅས་པའི་ལྷས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ལྷང་
བ་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། ཉིད་ཐུགས་སྒྲུབ་པས་སྐབས་དེར་རྒྱ་མཚན་(༡༣༩ན)ནི་གསུང་དུ་མ་
བཞེད་ཅིང་། སྤྱི་ཁོ་བོ་སྤྱོད་གོང་དུ་ལོ་གསུམ་ནས་འཁོར་བ་བྲེད་སྐབས་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་དེའི་
ལྷས་དེ་རྣམས་འདོད་ཐོག་དུ་མ་སོང་བ་འདིའི་ལྷས་སུ་འདུག་ཅེས་པ་ཅམ་ཞིག་ཞམ་འབྲིང་
པ་དག་ལ་དངོས་སུ་གསུང་འདུག་གོ།

དེ་ནས་རིམ་གྱིས་དཔལ་ཁྱད་དུ་ཕེབས། དེར་ནོར་འཇུག་སྐབས་ཐེབས་བྱམས་ཤིང་དང་
བཅས་པ། བད་ཚལ་བའི་ཆེབས་བསྐྱབ་བཅས་འབྱོར། དེ་ནས་རིམ་གྱི་སྟོན་ཁབ་སྟོན་སྟོན། ལུ་
རེ་ཁང་དཀར་བ་དང་གནས་བརྟན་པ། མགུར་ལུག་འདོགས་ཆོད་འབར་བྱང་། ཞེ་སྤྱི་ལྷང་
དཔོན། དེང་རི་ཞལ་བྱང་། མེ་མོ་འབའ་རོ་བ་སོགས་ཕྱོགས་དེའི་དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་རང་
རང་གི་བྱིས་དུ་སྤྱོད་བྱངས་ཏེ་མཆོད་ཅིང་བསྟོན་བཀྱར་བ་རྣམས་ཀྱང་དོན་དང་ལྡན་པར་
མཛད། དེ་ནས་ཞེ་མོ་ཆོས་པས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་དཔོན་གནས་སུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོད་མ་
རྣམ་འགྲེལ་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་དང་སྤྱར་བའི་ཟབ་བཤམ་དང་། དཀར་ཆེན་སྟོ་བཟང་བསྟན་
འཛིན་སོགས་ལ་བསྟོན་རྫོགས་ཀྱང་སྦྱུལ། དེ་ནས་རྫོང་སྟོན་ཐུན་མོང་གི་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
བཞིན། ལྷ་སྤྱིངས་སུ་ཕེབས། སེར་རྒྱ་མང་པོར་ཆོད་བང་དང་ཡིག་བྲུག་གི་བཞུས་ལྷང་ཡང་
སྦྱུལ། དེ་ནས་ལྷ་སྤྱུག་པ་དང་ལོ་ལོ་བྱང་སྟོ་བ་སོགས་ཀྱིས་གདན་བྱངས་པ་དོན་ལྡན་དུ་མཛད་
དེ་(༡༣༩བ)རིམ་གྱི་ལྷ་ཅེ་ཆོས་སྤྱིང་ཕེབས། དེར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤམ་ལྷང་གི་དབྱ་
ཚུགས་ཅམ་དང་སེམས་བསྐྱེད། ལུན་སྤྱིང་དུ་མཛོན་རྫོགས་རྒྱན་གྱི་གཞུང་བཤམ་དང་དོན་
གཉེར་ཅན་མང་པོར་བསྟོན་རྫོགས། ཞེ་མོ་དཀར་ལེ་ཞེས་བཟུང་གིས་ལ་དགོ་ཚུལ། གངས་
ཅན་ཆོས་འཕེལ་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྙན་རིན་པོ་ཆེར་སྟན་ཤལ་དང་མཆོད་འབུལ་
གྱི་ཐོག་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པ་ཆེ་སྤྱི་རྣམས་རྗེ་སྤྱི་མའི་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་

བའི་ཐུགས་སྟོན། འདུས་ཚོགས་ལ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད། བཟ་ཤིས་ལྟན་པོར་རྩེ་
གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱ་གདུང་རིན་པོ་ཆེར་སྣ་ལྡེ་སྟན་ཤལ་དང་མཆོད་འབྲུལ་རྒྱས་པ། སྐྱབ་
བྱ་སུམ་ཅུ་སྟོར་ལ་བསྟེན་རྫོགས་དང་། ཡབ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་
རྣམས་ལ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ། བད་ཆལ་དུ་ངོ་མ་
རྣམས་ལ་གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་དང་། འཕེ་ལུང་སྒྲ་བྲ། །བསམ་སྤྲིངས་བཅས་ཀྱི་
དགོ་འདུན་རྣམས་ལ་ལམ་རིམ་ཀྱི་འཁྲིད། མཆོན་སྟོག་ཏུ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད་
དང་། དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་རབ་བྱུང་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་བ་ཡང་སྤུལ། དེ་ནས་ཐུག་
བཏེག་སྟེ་ལམ་བར་ཀྱི་སེར་སྐྱ་མཐའ་དག་ལ་དམ་ཆོས་བདུད་རྩིའི་(༡༣༣ན)དགའ་སྟོན་
བཟེ་བཞིན་དུ་ཆིབས་བསྐྱེད་པས། ཐུགས་འདིའི་སྐྱལ་བཟང་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་དགའ་
ཞིང་མགུ་སྟེ། ཨེ་མ། བདག་ཅག་རྣམས་ནི་འཁོར་བ་སྤུག་བསྐྱལ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྟོལ་བའི་
དེད་དཔོན་དང་བཅས་སོ། །མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་བཅས་
སོ། །འདི་ལྟེ་བར་དོའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོབ་པའི་མགོན་སྐབས་དང་བཅས་
སོ། །ཞེས་དགའ་བའི་ཅ་ཅོ་འབྲུག་ལྟར་སྟོག་ཅིང་། རྩེ་འདིའི་ཞལ་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཇལ་
བ་དང་། གསུང་གི་བདུད་རྩི་ལུང་བ་ལ་རིངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱང་རིང་པོའི་བར་ནས་བསྐྱ་
ཞིང་ཐུག་འཆལ་བ་དང་། མཆོད་ཅིང་བསྟེན་བཀྱར་བ་མང་དུ་བྱུང་བ་དག་གི་རེ་བ་རྣམས་
དེ་དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱོང་བཞིན་པར་སྐྱེད་ཆལ་སྐྱ་སྤྲིངས་སུ་ཐུག་ཐེབས་སོ། །

དེའི་ཆེ་རྩེ་ཉིད་ལ་རེ་ཞིང་སྟོས་པའི་གདུལ་བྱ་གངས་མེད་པ་འདུས་པ་དག་གི་རེ་བ་
རྣམས་རྩེ་བཞིན་དུ་བསྐྱང་ནས་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་བཟང་པོས་ཡིད་འདུན་པར་མཇུག་ཅིང་། བདག་
ཅག་ནས་ཀྱང་རྩེ་ཉིད་སྐྱ་ན་སྟོན་པར་མ་ཟད། ས་ཐག་རིང་པོ་ནས་ཆིབས་བསྐྱེད་པས་སྐྱ་
ངལ་ཀྱི་རིགས་བྱུང་མེད་ལས་ཆེ་ཞེས་སྟུན་འདིའི་མཆོམས་ཁྱེད་དང་ཇ་ཁྱེད་བཅས་བསྟར་བར་
དགུས་པ་ཆེན་པོ་མཇུག། དེ་ཡང་སྤྱིར་སྒྲ་མ་འདི་ཉིད་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་

བྲགས་པས་འཛིན་མའི་ཁྱོན་ཀུན་སྒྲུབ་(༡༣༣བ)ཅིང་། སྤང་པར་བདག་ཅག་གིས་བསྟེན་
བྱའི་བཤེས་གཉེན་དུ་བཀྱར་ཏེ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་རྣམས་རིམ་ཞུ་བྱེད་སྐྱེད་སོང་
གཤེས། དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྟེན་བཀྱར་བ་ནི་ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་ཅ་
བར་གོ་སྟེ། གཞུང་གནས་ནས་ཏྲ་ཐབས་ཀྱི་བསྟུ་བ་སོགས་བཅོས་གོ་ཆད་མེད་པས་མཆོད་
པ་ནི་ལྷ་སྒྲ་མ་སྤྱད་པོན་གྱིས་དཔལ་ལྷ་གཅིག་དྲི་མི་ཀ་ར་སྤྱན་བྱངས་ཏེ་མཆོད་པ་དང་ཚུལ་
མཚུངས་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་ན་ལྷ་བ་དུག་པའི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་པོ་ཏྲ་ལའི་གཟིམས་ཚུང་བདེ་བ་
ཅན་དུ་ཞབས་ཀྱི་པ་སྒྲོ་བཞོད་དེ་ཞག་ཤས་སྐྱེད་པས་ལ་བའི་ཆེད་བདེ་མཆོམས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
བཞུགས། ཆོས་བཅུ་གསུམ་གཟུང་ཆོས་མཆོག་དུ་ཤིས་པའི་ཉིན་བསྟེན་འཛིན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གཙུག་ན་མངོན་པར་མཐོ་བ་ཡོངས་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་མངའ་གསོལ་ཏེ་མཆོད་པའི་
བྱེ་བྲག་གིས་མཆོད་ནས། རི་ལྷར་ལྷ་སྒྲ་མ་བྱང་ཚུབ་འོད་གྱིས་རྩོ་བོ་རྩེ་ལ་བོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
རྣམས་ནས་མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཆ་བྱང་ལྷར་འགལ་འདྲའི་བྱང་པོར་བཟུང་སྟེ་ལམ་ལོག་པར་
ཞུགས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་འཁྲིད་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་རིམ་བཞིན་
དུ། བདག་ཅག་ནས་ཀྱང་ཐོག་མར་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་མ་འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་
གནད་མ་ལུས་པ་གཅིག་དུ་བསྟུས་པ་མཉམ་མེད་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་(༡༣༤ན)
འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྟོང་པོའི་སྟོང་ནས་སྟོམ་པ་མཐོ་བ་པོ་ཐོབ་པའི་ཐབས། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་
པར་བསྟུང་བའི་ཐབས། ཉམས་ན་བྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་ལ་སོགས་པ་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་
སྤྱ་རགས་མཐའ་དག་གནད་དགོས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དགྱེས་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་ཏེ་བདག་དང་ནང་འཁོར་མཆོན་ཉིད་དག་བཤེས་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་
འདུལ་བའི་བཅས་མཆོམས་སྤྱ་རགས་མ་ལུས་པར་སྦྱལ་ཅིང་། གཞན་ཡང་དོན་གཉེར་ཅན་
རྣམས་ལ་རང་རེ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྒྲང་བྱ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྦྱེད་པའི་གཞི་མ་ནི་

སྒྲིམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཚམས་འདི་ཡིན་པས་འདི་ལ་ཁ་ཞེ་མཚུངས་པའི་རྣམ་པར་དག་
པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་དངོས་ཤུགས་གང་རུང་གི་སྒྲིམ་པ་བསྐྱབ་ཁྱིམས་དག་པ་ལ་གཙོ་བོར་
འབྲིད་པར་མཛད་པས། དེར་སང་གི་དུས་སུ་འདུལ་བའི་བཅས་ཁྱིམས་སྤྲ་རགས་མཐའ་དག་
ཉམས་ལེན་གྱི་སྒྲིང་བོར་བྱེད་པའི་རུར་སྒྲིག་འཛིན་པས་འཛིན་མའི་ཁྱོན་ཀུན་གང་བ་ལྟར་གྱུར་
པ་ནི་རྩེ་སྒྲ་མ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་བློན་ཁོ་ནར་སེམས་སོ། །དེ་ལྟར་རིགས་བརྒྱའི་བྱུང་བ་དག་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོར་མངའ་གསོལ་བ་ན་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲངས་
ཀྱིས་གཙོས་ཕྱོགས་འདིའི་སྒྲ་མ་སེར་མོ་བའི་རིགས་མང་པོ་དང་། སྡེ་དཔོན་མི་(༡༣༤བ)
དག་གི་རིགས་མཐའ་དག་གིས་ལེགས་སའི་མཚོད་སྒྲིན་གྱིས་མཚོད་ཅིང་། དཀར་ཕྱོགས་ལ་
དགའ་བའི་ལྷ་སྤྱུ་མཐུ་བོ་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟོ་བ་ཀུན་གྱི་མགོན་གཅིག་ལུ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་སྲིད་ལ་མཛོན་པར་དབང་བསྐྱར་བས་ན་ཨེ་མ་སངས་རྒྱས་ལྡན་ཐུབ་པའི་བསྐྱན་པའི་
སྒྲིག་ཤིང་ནི་གཙོད་ཚུགས་སོ་ཞེས་དགའ་བའི་ཅ་ཅོ་འབྲུག་ལྟར་བསྐྱགས་ཏེ་ལྷའི་མེ་ཏྲ་གི་
ཆར་དག་ཀྱང་མཛོན་པར་པབ་པ་དང་། ཡངས་པའི་ས་ཆེན་ཀུན་ལ་སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་
བསྐྱར་བ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཡང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགུས་ཏེ་ལེགས་སའི་
ཉེན་དང་སྤྱགས་གསེར་གྱི་ཕྱང་ཕེབས་ནི་འདི་ལྟར། ཆེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་བཅན་པོས་
འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ས་ཆེན་པོར་སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་རྒྱུད་ཏེ་བཀའ། དཀར་
ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་ལ་པབ་པ། ད་ཆ་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་སྤྱུ་མཐུན་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲ་མར་
འོས་པའི་རྒྱ་མཚན་བོད་ན་ཡོད་པའི་ཨམ་བན་ནས་བྱས་བྱང་བ་ངོས་ཀྱང་ཐོས་མ་ཐག་ནས་
སྟོ་བ་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ། ཁྱོད་ནི་ཆོས་ལ་གཞོལ་བའི་ཉོགས་ལྷན་གྱི་སྒྲ་མ་ཆེན་པོ་སྟོབ་གཉེར་
ལ་རྒྱུར་ཐག་བསྐྱེད་པའི་གྲགས་པ་སྤྲོ་མོ་ལྟར་སྤྱུ་རྒྱ་ཐོག་སྤྱུ་ནས་བྱས་བྱང་བས་ངེད་ཀྱི་སྟོ་ལ་
ཡོད། ད་ལམ་བདག་རྒྱེས་སྤྱུ་ནས་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་དགོ་ཆུན་དུ་བསྐྱོས་ཏེ་པཱེ་ཏའི་(༡༣༥ན)
ཆོ་ལོ་གནང་བ་ཡིན། ཆོ་ལོ་གནང་བའི་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་བཀའི་གསེར་ཡིག་དང་། གསོལ་

རས་སུ་རིན་པོ་ཆའི་འབྲེང་བ་གཅིག། གོས་ཆེན་ཡུག་བཙོ་ལ། ཁ་བཏགས་ཆེ་བ་སུམ་ཅུ་
བཅས་གནང་ཡོད། དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་ཁྱོད་ནས་བདག་རྒྱུན་འདི་གྲུས་པས་
དང་དུ་སྒྲུངས་ཏེ་དེད་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་མཐུན་པར་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མ་ལ་ཆོས་སྟོན་
པའི་དགེ་རྒན་ཡག་པོ་གིས། འབད་ཚེས་གིས། མ་སྟོད་པ་གིས་ཞེས་ཆེད་དུ་བཀའ་པཎ་པ་
ཡིན་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་མངོན་པར་བསྟོད་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་ངེས་པ་དོན་གྱི་
པམྱེ་ཏ་ཆེན་པོར་མངོན་པར་དབང་བསྐྱར་བར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་ནས་དབྱར་གྱི་རིང་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་ཡིག་ཆའི་སྟེང་ནས་འདུལ་
བའི་གཞུང་བཤད་དང་ལག་ལེན་གྱི་གནད་ནམས་མ་ལུས་པར་ཁུས་པས་སྒྲོ་བོས་ཀྱི་ལུས་
སྟོབས་དམ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་གསོས་ཏེ་ཡོན་ཏན་སྒོ་བ་སྦྱང་ལ་སྦྱེད་བྲག་པ་བྱུང་ངོ་། །གཞན་
ཡང་རྗེ་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་འདིར་གདན་འདྲན་རྒྱུའི་དགོས་པའི་གཙུག་པོ་ནི། དེང་སང་གི་དུས་སུ་
བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་གནད་ལ་མཁས་ཤིང་བྱུབ་པ་བརྟེས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉིན་
ཉིན་བྱེད་གྲང་ལ་བབས་པའི་རྒྱ་སྐར་ལྟར་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་དང་། གཞུང་ལུགས་ཕྱོགས་རེ་
བ་ཅུམ་(༡༣༥)ཀྱི་འཆད་ཉན་བཞུད་པ་རེ་གཉིས་སྤང་ཡང་ཕྱོགས་སྤང་གི་དབང་གིས་
བསྟན་པ་ལ་པན་ཆེར་ཐོགས་པ་མ་མངོན་ཞིང་། རྗེ་འདི་ཉིད་སྟོགས་མའི་དུས་འདིར་ཐུབ་
བསྟན་འཛིན་པ་ལ་སྟོན་ལམ་གྱི་མཐུ་སྐབས་པོ་ཆེ་ཡོངས་སུ་བྱུབ་པས་ཕྱོགས་འདིའི་སེར་
སྦྱེད་ལྟར་མཐའ་དག་དད་འདུན་ཅེ་གཅིག་པར་སོང་གཤེས། རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་མན་
ངག་ནམས་འཆད་སྟེལ་མཛད་ཐུབ་ན་བསྟན་པ་རྒྱས་པ་དང་སྦྱེ་འབྲེའི་བདེ་སྦྱིད་འཕེལ་བར་
བསམས་ནས་འབད་བ་དུ་མས་གདན་བྲངས་པ་འདི་ཐད་དོན་ཡོད་པར་བྱ་བྱིར། གདན་ས་
ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། རྒྱུད་བྲ་སྟོད་སྟེ། རི་ཁྲོད་ཁག་ཏུ་བཞུགས་པའི་དགེ་འདུན་ནམས་ལ་
ཐབ་གསང་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་བཞོ་སྐལ་སྟོལ་དགོས་ཚུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པར་ཞལ་གིས་
བཞེས་ཏེ། ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ནང་ལྷ་ལྷན་མེ་རུ་ཐུན་ཆོགས་ནོར་བུའི་སྤིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་

དུ་ཐེབས། དགེ་འདུན་ཕྱེ་སྟོད་འཛིན་པ་སྤུས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་འདུས་པ་ལ། སྐལ་བ་དང་ལྷན་
པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སར་འཁྲིད་པའི་ལམ་ཐབ་མོ། མན་ངག་ཐམས་ཅད་
བསྐྱས་པའི་ཉིང་ཁུ་ལྷ་བྱ་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་གྱི་མན་ངག་རྣམས་བྱམ་པ་གང་བྱེད་ཚུལ་དུ་
སྤུལ་ཏེ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཀྱང་དུ་དགེ་བའི་ཐུགས་སྟོན་གྱིས་(༡༣༤ན)མཚམས་
སྦྱར་དང་བཅས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་སེམས་སྦྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཡང་སྦྱོད་འཇུག་
ནས་བྱང་བ་ལྟར་རྒྱས་པར་མཛད་དོ། །ཆོས་འཁོར་དེའི་རིང་བདག་ཅག་ནས་བཞོད་འདོམས་
བགྱིས་ཏེ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཉེན་རྣམས་ཀྱི་བྱང་དུ་སྒྲ་ལྡེ་མཆོད་པ་གཟབས་པ་དང་། རྩེ་ལྷ་མ་
སྟོན་འཁོར་དང་ཆོས་གསན་པ་གོང་གསལ་ལ་དོ་དམ་ལས་བྱེད་དམིགས་བསལ་བསྐྱོས་
ཏེ་ཉིན་ལྟར་རྩུག་བརྒྱད་ཙམ་གྱི་བསྟེན་བཀྲར་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཇུག་དུ་རྩེ་ལྷ་མར་དངོས་
འབྱོར་གྱི་མཆོད་སྤྲིན། འདུས་པར་ཁ་བཏགས་རེ་དང་དདུལ་བལ་ཁམ་རེའི་འབྱེད་བཅས་
སྐབས་ཤིང་། ཆོས་འཁོར་འདི་ཉིད་ནས་བཟུང་རྩེ་ལྷ་མ་དག་པའི་དབྱིངས་སུ་མནལ་བའི་ཚུལ་
མ་བསྟན་པར་ལོ་ལོ་བཞིན་དབྱིད་ཆོས་རྩྭ་བ་བྱེད་གཉིས་རེ་ཙམ་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོབ་
སྦྱོར་དང་མ་ཐུག་པའི་གསེང་བར་དུ་སྟོན་ཆོས་ཀྱང་གང་འགྲིག་བྱས་ཏེ་ལོ་རེར་ཆོས་འཁོར་
ལན་གཉིས་རེ་ཡོང་བར་ཆོས་གསན་མའི་གངས་ཀྱང་གོང་གསལ་ལས་མི་ཉུང་བར་བསྟེན་
བཀྲར་འཆར་ཅན་སྤར་བཞིན་ཞུས་པ་ནི་ཆོས་དང་བྱང་བྱིང་གཉིས་ཀའི་སྟོན་ནས་བསྟན་པ་
རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་འདེགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པར་བརྒྱུ་མོ། །

༡༽ སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་དུ་བྱོན་ནས་སྐལ་ལྷན་རྒྱལ་ལ་ མདོ་སྤྲལ་ཐབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་བའི་སྒོར།

དེ་ནས་སྤར་བུ་ལྷོག་སྐལ་སྐལ་སེར་བྱེས་མཁས་མང་འདུས་སྤྱིའི་སྤྲལ་དམ་(༡༣༤བ)
ཉིན་དུ་གསེར་ཐངས་ལས་བསྐྱབས་པའི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་བརྟན་རྒྱལ་ཐོག་གང་
པ་ཞིག་གསར་བཞེད་མཛད་པའི་རབ་གནས་སུ་གདན་དྲངས་པ་ལྟར་ཕེབས། རབ་དུ་གནས་
པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པར་མཛད་པས་བྱི་ནང་གི་ཉིན་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་བྱུང་། དུས་དེར་
བྱེས་སྤྲད་སྤྲལ་གསུམ་ཀའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་ཏེ་གང་འཆམས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་ཡང་
རྒྱ་ཆེར་བསྒོར། སྤར་ཡང་པོ་ཏེ་ལར་ཕེབས། བདག་ཅག་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་
བདེ་ལམ་སྤྱོད་འབྲིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱས་པར་སྐལ་ཏེ་དགུན་གྱི་རིང་འཆར་ཅན་བཞིན་སྤྲལ་
དམ་བཅད་རྒྱལ་བཞུགས་སོ། །

ཆུ་ཡོས་གནམ་ལོ་གསར་ནས་ནང་འཁོར་སྤྱོད་བ་པ་རྒྱལ་དང་བཅས་སྒོན་ལམ་གྱི་
རིམ་པ་འཆར་ཅན་གྱི་ཐོག་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ཡང་སྤར་ལྟར་མཛད། དབྱིད་ཀྱི་དུས་
སུ་བདག་ཅག་ལ་མཛོད་ཤིག་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཅ་འབྲེལ་སྤྱར་ཏེ་མདོན་པའི་གཞུང་ལ་
ཐབ་བཞད་དང་། ལྷ་ལྷན་མེ་རུར་སྤེ་སྤྱོད་འཛིན་པ་སུམ་སྤྱོད་བརྒྱལ་བར་བདེ་ལམ་སྤྱོད་
འབྲིད་ཀྱི་སྤྲལ་སུ་རྒྱས་པར་སྐལ། དུས་འདིར་རྒྱ་ནག་མཁན་ནང་གཉིས་ལ་ཐོན་ཕྱག་གི་
ཐོག་།རྗེ་ལུང་སྐུ་རིན་པོ་ཆེར་ཐན་རྒྱུང་དུ་ནས་དཔེན་པར་གནས་པ་ལ་གོམས་པས་ཆེན་པོའི་
ཡོ་ལང་དང་། མི་མང་གི་ཟ་ཟིར་འདུ་འགོད་ལ་བག་འཆེར་བས་གོང་ས་མཆོག་ལ་(༡༣༥ན)
འབྲིད་བཀའ་རྒྱལ་སྤྱར་བར་སྤལ་ཏེ། དཔེན་པའི་གནས་ཉིད་དུ་འཆི་བ་སྐྱབས་ཏུ་འགོ་བསམ་
པ་རྒྱན་དུ་སྤྱིང་ལ་བཅད་ནས་དེ་སྤྲལ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ལགས་པ། བསམ་པ་འདི་བཞིན་དུ་

འབྲུག་པ་རྗེ་ཉིད་ནས་སྐྱབས་འདུག་དང་། གང་ཅིར་མགོ་འདྲེན་ཅིས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཞུ་ཞེས་
པ་དོན་རྟོག་འཁོད་པའི་ཞུ་ཞོག་ཀྱང་འབྲུལ་བར་མཛད། སྤར་ཡང་པོ་ཏ་ལར་ཤེབས། འདི་
སྐབས་བདག་ཉིད་ནས་ཀྱང་སྒྲ་མ་མཚོག་བཀྱར་འོས་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པར་མ་ཟད། ཡོངས་
འཛིན་གོང་མ་རིམ་ཅན་དུ་ཐབ་འཛིན་རེ་འབྲུལ་ལམ་འདུག་གཤེས་ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་
དང་བཅས། འདས་དགའ་ལྡན་ཚོས་འཁོར་གྱི་གདན་ཁྱིའདི་བཞིན་བཞེས་དགོས་ཚུལ་ཞུས་
པར། རྗེ་ཉིད་སྦྱར་འདི་ནང་གི་བྱ་བྱེད་ལ་བྱིས་པའི་རོལ་ཅེད་ལྟར་སྦྱོང་པོ་མེད་པར་དགོངས་
ཤིང་། ལྷག་པར་སྡེ་དགོན་བདག་གིར་མཛད་དེ་ཆེན་པོའི་གོ་ས་འདི་བཞིན་སྤྲུགས་བཞེད་
ལ་གཏོང་ནས་མེད་པས་བྱིར་ཤེབས་ཀྱི་བཀའ་ལ། དེད་ཀན་པོ་འཁོར་བཅས་ལ་གཞུང་ས་
མཚོག་ནས་འདི་བས་བདག་རྒྱུན་ཆེ་བ་གནང་ཐབས་མི་འདུག་ཀྱང་། ཁོ་བོ་གཞོན་ནུའི་དུས་
ནས་ད་ཀླས་འཁོགས་འཆི་ཁ་མ་ལྟ་བུ་འདི་འབྲུལ་སོང་སོང་གི་བར་དུ་དབེན་པའི་རི་ཁོད་དུ་
དཔོན་མེད་གཡོག་མེད་ཀྱི་སྦྱོད་པ་དང་། འཆོ་བ་བསོད་སྦྱོམས་ལ་(༡༣༥)བརྟེན་པ་ཞིག་
ལགས་པས། འདི་རིགས་ཀྱི་གཡེང་བ་བྱེད་མ་དགོས་པ་ཞིག་དང་། སྐྱེ་ཞབས་ཀྱི་གསན་
བཞེས་འཕྲལ་དུ་གྲུབ་པ་དང་དབེན་པའི་རི་སུལ་དུ་ལོག་ཆོག་པ་ཞིག་སྤྲུགས་རྗེས་གཟིགས་
ཞེས་པའི་བཀའ་ཤེབས་པས་གཟུར་གནས་སྒོ་ལྡན་ཐམས་ཅད་སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པ་ལ་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་གི་དད་པ་སྒྲོམ་པ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །གཞན་ཡང་སེར་ཅེ་དགེ་བཤེས་ཐོགས་མེད་ལ་
རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཀའ་གདམས་ལྟ་ཆོས་བདུན་ལྡན་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་མོ་ཤིན་
ཏུ་གསང་བ་གསལ་བྱེད་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་བཤེད་ལུང་དང་། ཉེ་གནས་དགེ་
ལེགས་རྒྱལ་མཚན་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དགེ་སྦྱོང་
གི་སྒྲོམ་ཆོག་གི་བཤེད་ལུང་། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བསྦྱོད་པ། ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན། གཏོར་
མ་བརྒྱ་ཅ་བཅས་ཀྱི་ལུང་། དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟ་ཤེས་ལ་འཛིགས་བྱེད་བཙུ་གསུམ་མའི་
དབང་། ལྷན་བྱུག་སོགས་ཀྱི་འཁྲིད། བཟས་ལྷན་གྱུ་གི་དཀའ་ཆེན་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ལ་

དེལ་བྱ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་དང་དེའི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་འབྲིང་མདོར་བསྟུས། མགོན་
ལྷ་ཚོས་བསྐལ་བཟང་བཟོད་པ་སོགས་ལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་རྗེས་གནང་དང་ཁོ་པོ་དོ་རྗེ་
མཁའ་འགྲོའི་སྒྲིན་སྒྲེག་བྱ་ཚུལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འབྲིང་(༡༣༤ན)ལུང་། སྒྲིན་རས་
གཟེགས་ཕྱག་བཞི་པ་དང་། འཇམ་དབྱངས་དམར་སེར་གྱི་རྗེས་གནང་། བདེ་མཆོག་གི་
བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་འབྲིང་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤྲིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་སྒྲ་བརྒྱད་དང་
བསྟུས་དོན། དེའི་འབྲིང་ཡིག་བདུད་རྩིའི་བུམ་བཟང་། སྒྲོལ་མ་མཐུལ་བཞི་པའི་ཆོ་ག་གཅིད་
འབྲིང་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མ། ལམ་རིམ་སྒྲོན་འགྲོ་སྒྲོ་བཟང་དགོངས་རྒྱན་བཅས་ཀྱི་ལུང་ལུང་སྒྲོག་
སྒྲུལ་སྒྲུ་སོགས་ལ་བྱུང་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱག་
ཆེན་གྱི་འབྲིང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བཤམ་ལུང་། སྒྲོ་སྒྲིང་དོན་བདུན་མའི་སྤྲིང་པོ་དངོས་
བྱུང་ཀུན་འབྱུང་གི་ལུང་སོགས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་ཅི་རིགས་པར་སྦྱལ། སྒྲོན་གྱི་
དུས་སུ་བདག་ཅག་འཁོར་བཅས་ལ་རྣམ་བཤམ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྩ་འགྲེལ་སྤྱར་ནས་
དཀའ་བའི་གནད་ཀུན་རིགས་ལམ་ནས་བྱངས་ཏེ་རྒྱས་པར་སྦྱལ། གཞན་ཡང་བསྟན་འགྲོ་
བདེ་ཐབས་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་ཏེ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་དང་
བཅས་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆའི་མཛེས་རྒྱན་ལུང་གསེར་གྱི་
འཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤམ་གྱི་ཡུང་པོ་འདིར་མཛད་དོ། །

ཤིང་འབྲུག་(༡༣༤བ)སྒྲོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྒྲིས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་དང་། དོན་
གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་རབ་བྱུང་བསྟན་རྫོགས་ཡང་མང་དུ་སྦྱལ། དེ་ནས་ལ་མོ་ཆོས་རྗེ་དཔལ་
འགྱུར་རྣམ་རྒྱལ་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཁོ་པ་དང་སྒྲུའི་ཉེ་གནས་བཙུན་འབྲུས་རྒྱ་
མཆོ་གཉིས་ལ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་དབང་བཞི་སྟོན་གོན་དང་བཅས་པ་དང་། སྒྲིང་སྒྲོར་ནོ་མིན་
ཏན་དང་ཕུ་པོ་རྗེ་བྱུང་དེ་ཉིད་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་གཞི་གསུམ་གྱི་ཆོ་གའི་བཤམ་ལུང་དང་། སྒྲོམ་པ་གསུམ་གའི་བསྐྱབ་

བྱའི་འཁྲིད། བདག་ཅག་ལ་འཇམ་ལྷགས་ལྷ་ལྷའི་ཆེ་དབང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཅས་དགེས་
བཞིན་དུ་སྦྱལ། གཞན་ཡང་ལམ་འཁྲིད་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་འདི་བཞིན་སྒྲ་མ་བྲམས་པ་
རིན་པོ་ཆའི་སྐྱེ་དུས་སུ་ལོ་ལྷར་འཆད་སྤེལ་མཛད་པས་འདིའི་འཁྲིད་རྒྱུན་དར་རྒྱས་ཆེ་བ་བྱུང་
འདུག་ཀྱང་། བྱིས་རིམ་ཉམས་ཀྱི་སྒྲགས་ལུང་ཙམ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་ཉེར་གྱར་བ་ན་བསྟན་པ་
ཉམས་པ་གསོ་བའི་ཆེད་ཁོ་ནར་བསམ། སྤྱགས་འདིའི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་ལམ་འདིའི་
བཤད་ལུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་གནང་དགོས་ཚུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པར། རྗེའི་ཞལ་ནས་
གཞུང་འདི་རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་རང་རེ་རྗེས་འབྲུག་རྣམས་ལ་ཞལ་ཆེམས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་(༡༣༤ན)སྟོང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་ཏེ་མན་ངག་
སྤར་བཅང་མར་མཛད་པ་ཡིན། ཁོ་བོས་ཀྱང་བྲམས་མགོན་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་བྱུང་
ནས་དཀའ་བ་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་འདིའི་མན་ངག་རྣམས་ལན་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཁྱས་ནས་དབེན་
པའི་རི་སུལ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅི་བྱབ་བྱས་པ་ཡིན། ལམ་འདི་གཞན་ལ་སྤེལ་བའི་འདུན་པ་
སྤ་མོ་ནས་ཡོད་དེ་དོན་གཉེར་བྱེད་མཁན་མ་བྱུང་། ད་ལམ་སྐྱེ་ཞབས་ནས་བཀའ་ཕེབས་པ་
བྱགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་དགེས་པ་ཆེན་པོས་ཞལ་བཞེས་ཀྱང་གནང་། དེ་ནས་སྒྲ་བ་གསུམ་པའི་
ཆེས་བདུན་གྱི་ཉིན་ལྷ་ལྷན་སྐྱལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། རྗེ་བོ་ཤུ་ཁྱེས་གཅིས་
ཉིན་རྣམས་ལ་སྤ་ལྷའི་མཆོད་པ་བརྒྱ་ལྷག་གི་ཐོག་བྱི་མ་མེད་པའི་སྟན་ཤལ་དང་བཅས་བསྟན་
འགྲོར་པན་བདེ་འབྱུང་བའི་བྱགས་སྟོན་དང་། དཔལ་ལྷ་སྟོན་ཏུ་མཆོད་གཏོར་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
ཐོག་སྟན་ཤལ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་འཛིག་ཉིན་གྱི་ཁམས་སུ་ཆར་རྒྱ་དུས་སུ་འབེབས་དགོས་
པའི་བསྐྱང་བ་འཕྲིན་བཅོལ་གནད་སྟོན་ཞིག་མཛད་པ་ན་དུས་དེར་ཐན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་
སྐབས་ཡིན་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་འབྲུག་སྤ་བསྐྱགས་ཤིང་ཆར་གྱི་རྒྱུན་བབས་པས་ཞིང་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཡིད་ལ་སྟོན་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་བྱུབ་པ་ན། ལྷ་མོ་འདི་ཉིད་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
སྤར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས་རྗེ་འདིས་རི་ལྷར་བསྐྱོ་བའི་(༡༣༤བ)འཕྲིན་ལས་འབད་

མེད་དུ་བསྐྱབས་པའི་དམ་ཅན་སྤང་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གོར་མ་ཆག་གོ་ཞེས་དེར་ཆོག་ས་ཀྱང་
གྲིས་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་སྒྲེང་ཞིང་། རྗེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་སྐབས་འདི་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་ལྟ་དུ་
ཆེབས་བསྐྱོད་དེས་བཞིན་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་ལ་མཆོད་འབུལ་
དང་། དཔལ་ལྷན་འཕྲིན་བཅོལ་རེ་དེས་ཅན་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ནས་མེ་རུར་ཕེབས། ཆོས་བརྒྱད་ནས་བཟུང་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་རྣམ་གྲོལ་དོན་
གཉེར་ཅན་སྤུམ་སྟོང་བཀྲལ་བར། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྤྲས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལམ་
བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་ལུང་གི་འཁྲིད་བསྐྱུས་དོན་ཅི་ཤག་གི་
ཐོག་ནས་སྟན་བརྒྱད་ཞལ་ཤེས་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་གཞུང་ཉིད་དང་སྦྱར་ཏེ་སྒྲ་ཆོས་གཅིག་གི་
རིང་རྒྱས་པར་སྦྱལ། དེའི་ཆེ་གཞུང་ལུགས་ལ་མཁྲེན་པའི་སྤྱན་ཡངས་ཤིང་། གཞུང་འདིའི་
ཉན་བཤད་ལ་སྟོབས་པ་དགོ་བའི་གྲགས་པ་ཅན་དག་ཀྱང་རང་གི་གོ་ཆོད་ཀྱིས་རྗེ་འདིའི་
གསུང་གི་ཆ་སྤྱོད་ཅུང་ཡང་བསྐྱུན་དུ་མ་གྱུར་པས་ཀྱི་མ་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་འདི་ནི་ཀུན་མཁྲེན་
ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་ཉིད་རང་གི་བསྟན་པ་སྤེལ་བའི་བྱིར་བྱོན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་དོན་གྱི་བྱུ་
བོ་ཞེས་སྒྲེང་ཞིང་། རྗེ་ལྷན་ཅི་ཤག་ཏུ་སྦྱལ་བའི་བསྐྱུས་དོན་རྣམས་ཡི་གེར་འཁོད་པ་ཞིག་
དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པར། ལམ་འཁྲིད་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་འཁྲིད་དམིགས་
ཀྱི་བསྐྱུས་(༡༩༠ན)དོན་སྐལ་བཟང་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད་
དོ། །ཆོས་ཐོག་དེའི་མཇུག་ཏུ་རྒྱད་བྱ་སྟོད་སྦྱང་གྱི་དགོ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་སྒྲ་མེད་
ཀྱི་དབང་བཞི་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པའི་དགོ་འདུན་རིགས་པ་འཛོན་པ་ཉིས་སྟོང་དུ་ཉེ་བར་
གསང་བ་འདུས་པའི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་འཁྲིད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱལ། སྤར་
ཡང་སོ་ཏ་ལར་ཕེབས། བདག་ཅག་འཁོར་བཅས་ལ་བྱུ་བ་ཆེན་དབེན་ས་བ་ཆེན་པོའི་མན་
ངག་ལས་རྗེ་ལྷན་འབྱུང་བ་ལྷན་བྱུག་ཆེན་གྱི་འཁྲིད་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟོན་འགྲོའི་འཁྲིད་
ཆེན་བཞི་དང་བཅས་པ། སྒྲ་མཆོད་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་མ་དང་། བྱུག་ཆེན་ཅ་བ་བརྒྱད་

འདེབས་སྟོན་ལམ་དང་བཅས་པའི་ལུང་། སུ་བོ་ཇེ་བྱང་སྟོ་བཟང་དོ་ཇེ་སོགས་དོན་གཉེར་
ཅན་འགའ་ཞིག་ལ། འཛིགས་གསང་གཉིས་ཀྱི་མངོན་ཉིགས། ལམ་རིམ་སྟོན་འགྲོ་ཁྱེད་གེ་
འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་སྤྱང་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག། གནས་བརྟན་ཕྱག་མཆོད། ཆོ་སྦྱབ་འཆི་
མེད་བདུད་ཅིའི་ཚུ་རྒྱན། ལམ་གཙོའི་རྩ་བ་དང་མཁའ་སྤྱོད་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལུང་། ཐུགས་ཇེ་
ཆེན་སོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་དབང་། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་། སྤྱོད་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་
པ། རྣམ་འཛོམས། ཉེ་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་སེང་གྲེང་ནགས་ཀྱི་སྟོལ་མ་བཅས་ཀྱི་རྗེས་གནང་
སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་།

༣༽ འབྲས་སྤྱངས་སུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་གཞི་མ་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་ བཤད་ལུང་སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་བའི་སྒྲིང་།

དེ་ནས་ཆོས་(༡༩༠བ)ལྟེ་ཆེན་སོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་སྤྱོད་མ་ལས་སྟེ་གྲ་དམངས་
དང་བཅས་པས་ཇེ་ཉིད་འབྲས་སྤྱངས་སུ་ཆེབས་བསྐྱོད་དེ་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་བཤད་ལུང་
ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་དགོས་ཚུལ་གསོལ་བ་བཏབ་འདུག་པ་དང་། དེང་སང་མདོ་རྩའི་ལུང་
ཅམ་ཡང་རྒྱབ་པར་ཉེ་བའི་སྤྱོད་པས་ཇེ་འདི་ནས་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་དགོ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་
གཙོས་སེ་ར་དགའ་ལྡན་སོགས་ནས་འདུས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་ཁྱོད་གཅིག་ཏུ་
གཞུང་འདིའི་བཤད་ལུང་གནང་བྱུང་ན་བསྟན་པ་ལ་པན་ཆེ་བར་བསམས་བདག་གིས་ཀྱང་
ཞབས་བསྐྱེད་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་བདུན་གྱི་ཉིན་སྤྱོད་མ་ལས་སྟེ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
བས་མདུན་བདར་ཉེ་མཁས་མང་སྟོ་གསལ་སྤྱིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། འདི་ཉིན་སྤྱོད་
ན་མེད་པའི་གནམ་དབྱང་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ནམ་མཁའ་མདངས་གསལ་བ་ལ་ཇེ་ཉིད་གང་
དུ་འགྱོན་པའི་ལམ་དུ་འཇམ་འོད་དར་ཐག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་གིས་བསུས་ཤིང་། དཀར་

ཕྱགས་སྦྱོར་བའི་ལྷ་སྤྱ་ནམས་མགུ་བའི་རྟགས་མཚན་གྱི་བྱེ་བྲག་མང་དུ་བྱུང་བ་ཀྱན་གྱིས་
མཐུན་སྦྱང་དུ་བྱུང་བོ། །

ཆེས་བརྒྱད་ནས་སློང་སྤྱ་ཁང་དུ་རྟ་ཆག་ལོ་མིན་ཉན་དང་། སེར་སྦྱང་མཁན་པོ་སྦྱོར་
སྦྱོར་ཞབས་བྱུང་སོགས་སེ་འབྲས་གྱི་སྒྲ་མ་སྤྱལ་སྤྱ་ནམས་དང་། སློང་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་
ལྷ་སྦྱོར་ཅམ་ལ་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་སྤྱ་རགས་ཐམས་ཅད་མདོ་(༡༧༡ན) ཅའི་གཞུང་ཆོག་
དང་སྦྱར་ཏེ། ལུང་སྤེ་བཞིའི་སློང་གཞི་དང་བྱུང་བ་སོགས་བརྗོད་བྱ་ནམས་བྱུང་བསྐྱེགས་
ནས་འཆད་པར་མཛད་པས་སློམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་མང་པོ་དད་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་བསྟེན་རྫོགས་སྤྱབ་མི་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷ་ཅམ་
དང་། དགེ་ཚུལ་སྤྱབ་མི་ཡང་བརྒྱ་ཕྱག་བྱེད་གཉིས་ཅམ་བྱུང་། ཉམས་བ་ཕྱིར་བཅོས་གྱི་
བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཆད་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ཞག་བརྒྱ་འཆད་སྤང་གི་ལྷུང་བ་བཤགས་
པ་དང་ཡོ་བྱད་བྱིན་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར་ཕྱག་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་། གཞན་ཡང་རང་རང་གི་
སློང་རྒྱས་དང་བསྟན་པའི་ཉམས་ལེན་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་བ་ཤ་སྟག་བྱུང་བས་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་
སྟོན་པ་གཉིས་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཤེས་ལྷན་ཀྱན་གྱིས་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་ཏོ། །

ཆེས་འཁོར་དེའི་མཇུག་ཏུ་སློང་སྤྱ་སྒྲ་མས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་འདུས་པ་གོང་
གསལ་ལ་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོའི་བཤད་ལུང་དང་སེམས་བསྐྱེད་མཚོད་པའི་ཐོག་
བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སློན་ཡང་མཛད། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་བཟླ་ཤེས་སློང་མང་གི་གཙུག་
ལག་ཁང་དུ་སྦྱོན་བྱངས། སྒྲ་མ་བྱ་དམངས་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཆེས་གསན་པ་
གོང་གསལ་ལ་མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བཤད་ལུང་རྒྱས་པ་དང་། འདིའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་
ཚུལ་ལ་སྒྲ་མའི་(༡༧༡བ)ནས་འབྱོར་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་ལ་བྱིན་རྒྱལ་
གྱི་བཀའ་བབས་བཅས་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད་འདུལ་བ་ཡིན་གསུངས་ཏེ། དེའི་
མན་ངག་ཞལ་ཤེས་སྤྱི་དང་དམིགས་བཅེ་མའི་མན་ངག་ཤེས་རབ་སློང་འཕེལ་གྱི་གདམས་

བ་སྟན་བརྒྱུད་དུ་རི་ལྟར་ཕེབས་པ་རྣམས་རྗེན་པར་སྦལ་ཏེ། ལུགས་འདི་སྤེལ་བ་ལ་ཁོ་པོ་
རང་བཀའ་བབས་པ་ཡིན་ཞེས་དགེས་པའི་བཀའ་ཡང་སྦལ། དེ་ནས་སྤྲུགས་བདེ་གཉིས་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ། ལྷ་མ་ལུ་བཅུ་པའི་ལུང་དང་། སྟན་ལྷ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱུད་ཀྱི་
རྗེས་གནང་། ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སྤྱར་བའི་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་བཤའ་བ་བཅས་རྒྱས་པར་སྦལ་
ཏེ་ཁོར་འཇོག་ཁྲོན་ཐམས་ཅད་གསུང་ལས་སྦྱེས་པའི་སྟོབ་མས་ཡོངས་སུ་གང་བར་མཛད་
དོ། །སྤྱར་ཡང་པོ་ཏ་ལར་ཕེབས།

༤༽ བཤའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆའི་ཁྲི་འདོན་དུ་
ཡུལ་དབང་མཆོག་དང་ལྟན་བཟ་གཤེགས་སྤྱན་པོར་ཕེབས་པའི་སྟོར།

དུས་འདིར་བདག་ལ་ཐུགས་རྗེ་དང་བཀའ་རྒྱུ་མཚུངས་པ་མེད་པ་བཤའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་གསལ་དྲངས་ངེས་པ་རྟེན་ནས་
གདན་ས་ཆེན་པོར་སྤྱན་འདེན་ཀྱི་ཐོག་བདག་ཅག་ཀྱང་ཐོན་རྒྱུར་རྗེ་འདི་ཡང་ཕེབས་དགོས་
ཚུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པར། སྤྱན་སྟོན་ཆེ་བར་མ་ཟད་དེ་སྤྱེ་ཆེབས་གཤམ་གཡོར་ཆེ་དེ་རིགས་
ཀྱི་ཁྲོད་དུ་ཕེབས་སྟོང་མེད་པས་སྟོན་རྒྱུད་དུ་ཕེབས་བཞེད་འདུག་དོན་ལྟར་ཐུགས་མཁོའི་
ཉིར་སྤྱད་དང་། ཆེབས་ཁལ། (༡༤༩ན)སྟེ་ཤན་ཅེ་དྲུང་སོགས་ལོགས་བཀོད་བཀྱིས་ཏེ་ལྷ་
བ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ལུ་ཆེབས་བསྐྱེད་དེ་རིམ་བཞིན་སྟོ་བཞི་རྒྱ་རགས་སུ་ཕེབས། ལས་
བྱུང་བྱ་ཚང་གི་ལས་སྟེ་རྣམས་ནས་དགོན་པའི་ནང་རྟེན་ལ་བྱུག་ནས་དང་། རྒྱ་རགས་གཞི་
བདག་འདི་བཞིན་སྤྱུས་གདུག་རྩལ་གིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། ཏ་ནག་དགེ་འདུན་སྟོ་
བཟང་གིས་བཀའ་བསྟོས་ཏེ་ཆོས་སྤྱང་དུ་བསྟོས་པ་ནས་བཟུང་ད་བར་བྱ་ཚང་འདིས་གཙོས་
ཆོས་མཛད་རྣམས་སུ་བཞིན་སྟོང་བའི་སྤྱང་མ་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་པས། སྤྱབས་མགོན་

ཡོངས་འཛིན་ཆེན་པོ་ཉིད་རྟ་ནག་དགེ་འདུན་སྒྲོ་བཟང་གི་འབྲུངས་སྒྲ་ཡིན་པ་གཤོན་མི་བཟ་
བས་སྐྱར་ཡང་གཞི་བདག་ལ་བཀའ་བསྒྲོ་དང་གྲུ་ཆང་གི་དགེ་འདུན་ནམས་ཀྱི་ཆོས་སྦྱོང་
འཕེལ་བའི་སྐབས་འཇུག་ཐུགས་མེ་གཟིགས་དགོས་ཚུལ་ཞུས་པའི་རེ་བ་ཡང་བསྒྲོང་བར་
མཛད། དེ་ནས་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྒྲེའི་གནས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནམས་གཟིགས་ཤིང་དོན་གཉིས་
ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་བཤའ་ལུང་དང་། དགའ་བཞི་བས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་
སྦྱོན་བྱངས་པ་ཡང་དོན་དང་ལྡན་པར་མཛད། དེ་ནས་ཇོ་གདན་མཆོན་སྒྲོག་པས་གསོལ་བ་
བཏབ་པ་བཞིན་འདུས་པར་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་རྗེས་གནང་དང་པད་ཆལ་བའི་གཞིས་
སྤྱད་གའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་འཁྲིད་དང་། མགོན་པོར་(༡༧༩༧)འཕྲིན་བཅོལ་ཡང་མཛད། དེ་
ནས་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཐེབས། བཤ་ཆེན་མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱ་སྒྲ་བྲང་རྒྱལ་མཆོན་མཐོན་
པོའི་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་བར་ལེགས་སའི་མཆོད་སྦྱོན་གྱི་ཐོག་སངས་རྒྱས་འཛིག་ཉིན་
དུ་བྱོན་པའི་དགོས་པ་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྒྲོན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་མཆོན་དཔེའི་བཀོད་པ་རིངས་
པར་བཞེངས་ཏེ་ཆོས་འཁོར་བསྒྲོར་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཀྱང་ཞུ་བར་མཛད། དེ་ནས་
བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་དང་། ཆེ་སྤྱབ་འཆི་མེད་བདུད་ཅིང་ཆུ་
རྒྱན་གྱི་ལུང་། རྣམ་འཛོམས་དང་འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་བ་ཅ་ནའི་རྗེས་གནང་དང་བཅས་
སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་སུ་འབྲུལ་བར་མཛད། དེའི་ཆེ་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་སྦྱུང་ན་
ཆོད་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་ཡང་སྒྲ་མ་འདི་ལ་ཐུགས་དད་ཆད་མེད་པས་བྲག་དང་མངོན་དུ་ལྡང་བ་ལ་
སོགས་པ་ཆོས་སྒྲོན་པ་པོ་ལ་གྲུས་པ་སྒྲ་ལྟག་ཏུ་མཛད་ཅིང་། འཇམ་དཔལ་གྱི་རྗེས་གནང་
གི་སྐབས་རྗེ་འདིའི་གསུང་ལ་འཁྲིལ་ཏེ་ཨ་ར་བ་ཅ་ན་དང་། དམིགས་བཅེ་མ་གཉིས་ཐུགས་
འཛིན་མཛད་དེ་བརྗོད་པ་གཙང་བར་ཞལ་འདོན་མཛད་པས་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱང་སྒྲ་མ་
གཉིས་ལ་མི་བྲེད་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་ཆེད་དོ། །

དེ་ནས་བྲག་མངོན་སྒྲོ་བཟང་སྦྱོན་པ་དང་། ཡབ་དཔལ་ལྡན་དོན་འབྲུག་། ཡུམ་འཆི་

མེད་རྒྱལ་མོ་བཅས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་(༡༩༣ན)བཞིན་དག་འདུན་ཕྱེ་སྔོན་འཛིན་པ་
ཆེག་སྟོང་སྟོར་ལ་བདེ་ལམ་གྱི་ཁྱོད་འཁྲིད་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་དབང་། སྟོལ་ལྡང་གི་
རྗེས་གནང་ནམས་དང་། རྟོན་གཉེར་ཅན་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ནམ་མཁའ་སྟོ་འབྱེད་ཀྱི་དབང་གཙོད་
འཁྲིད་དང་བཅས་པ། འཇམ་དབྱངས་དམར་སེར་དང་ཕྱག་རྟོར་གཏུམ་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་
གནང་། གཞན་ཡང་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས། ཆོམ་བྱ་དམར་འཁྲིད། སྟོང་པོ་དོན་
གསུམ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མ་བཅས་ཀྱི་འཁྲིད་དང་། ཀྱུན་སྤངས་བྱམས་པ་ལྟ་བུ་ཆོགས་
སོགས་དམ་གཙོ་ལྟ་བུ་ཀྱི་སྟོལ་ལྡན་ལྟ་བུ་ལ་ཟབ་ལམ་རྣམས་འཛིན་ཆོས་བྱ་གི་འཁྲིད། ཕྱག་
མཛོད་སྟོ་བཟང་སྤྱན་པ་ནང་འཁོར་ཉུང་བསྐྱུས་དང་བཅས་ལ་ལམ་གཙོའི་འཁྲིད་མན་དག་
དང་བཅས་པ་སྤལ་ཏེ་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟོར། ཕྱི་མ་འདིས་རི་ལྟར་
འཁྲིད་དུ་སྤལ་བའི་མན་དག་ནམས་ཕྱིས་ཡི་གེར་འཁོད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་
པ་བཞིན། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ནམ་གསུམ་གྱི་འཁྲིད་ཡིག་ལམ་བཟང་གསལ་བའི་སྟོན་མེ་ཞེས་
བྱ་བའི་ལེགས་བཞད་ཀྱང་མཛད་དོ། །

དེ་ལྟར་ཕྱོགས་དེའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་འདུལ་བྱ་གངས་མེད་པ་དག་གིས་དོན་མཛད་
ཟེན་ནས། སྤར་ཡང་དབུས་སུ་ཕེབས་པར་ཆས་པ་ན་ལྟ་རྩ་བ་བསོད་(༡༩༣བ) ནམས་བཟ་
ཤེས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་སྒྲིབ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ལ་ཁོ་པའི་གཞིས་
སུ་ཕེབས་ཏེ་འགྲོ་བ་མང་པོའི་དོན་མཛད། དེ་ནས་ཉུག་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་པས་སྤྱན་དངས་
ཏེ། འདུས་པར་སྤྲོན་སྒྲིབ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་གནང་དང་། འདུལ་བའི་བསྐྱེད་བྱ། ཆོད་
མ་ནམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་བཞད་བཅས་རྒྱས་པར་སྤལ། གཞན་ཡང་ཉུག་ཕྱ་མདའི་སེར་སྐྱ་
ཆེག་སྟོང་བཀྲལ་བར་ཆེ་དབང་དང་། སྐབས་འགྲོའི་འཁྲིད། མ་ཁིའི་བཟླས་ལྟང་། སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་འཁྲིད་བཅས་སྤལ་ཏེ་སེམས་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཞག། དེ་ནས་དབེན་
དགོན་འདུས་ཕྱིས་སྤྱན་དངས་པ་ལྟར་དགོན་གནས་སུ་ཕེབས། རྒྱལ་བ་སྟོ་བཟང་དོན་གྲུབ་

ཀྱི་འབྲེད་སྐྱེད་ཅིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེད་མདུན་དུ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་བདག་འཇུག་དབྱིད་སྐྱེད་དང་
བཅས་པ་རྒྱས་པར་མཛད། དུས་དེར་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་བསེར་བྱའི་རྒྱ་བ་ཕྱ་མོ་
ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་ཞིང་། ཐུན་མཆོམས་རྣམས་སུ་མཆོད་རྗེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྤྲིན་གསར་
ལང་ལོང་དུ་འདུ་བ་སོགས་ལྷ་མི་ཐམས་ཅད་དད་པའི་རྟགས་མཆོན་བྱུང་པར་ཅན་འདྲིག་
རྟེན་ཡོངས་ལ་གསལ་བར་སྤྲང་བའང་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་དཔེན་དགོན་འདུས་ཆོགས་སུ་སྤྲ་
མ་མཆོད་པ་དང་ཕྱག་ཆེན་གྱི་འཁྲིད། ཐུན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པའི་(༡༧༧ན)རྗེས་
གནང་། དགོན་པ་ཅེ་ཞོལ་དང་། ཡུལ་དེའི་དད་ལྡན་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
འཁྲིད་བཅས་སྐུལ་ཏེ་སྐྱེ་འགྲོ་མང་པོའི་དོན་མཛད། དེ་ནས་རིང་བྱམས་ཆེན་འདུས་པས་
གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་རྗེས་གནང་དང་ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན་གྱི་བཤུད་
ལུང་བཅས་རྒྱས་པར་སྐུལ། དེ་ནས་རྟ་ལམ་ཆོས་འཁོར་ཡང་ཅེ་བས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
བཞིན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས། འདུས་པར་བདེ་ལམ་སྤྱོད་འཁྲིད་ཀྱི་ལུགས་སུ་ཤིན་ཏུ་
རྒྱས་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་དང་། དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་བསྐྱེད་རྗེས་
ཀྱི་སྤྲོམ་པ་ཡང་སྐུལ། རྒྱ་བ་བཙུ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉེར་བདུན་ལ་པོ་རྟ་ལར་ཕེབས་ཏེ་དགུན་
ཀྱི་རིང་སྐྱེད་མཆོམས་ལ་བཞུགས། ལོ་འདིར་ཕུ་བོ་རྗེ་བྱུང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་
ངོར་བཀའ་གདམས་སྐྱེགས་བམ་གྱི་སྤྲིང་པོའི་མན་ངག་བདུད་ཅིའི་བུམ་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་
དང་། སློབ་དཔོན་སང་གོ་བཟང་པོ་ལ་བསྐྱུགས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲ་
དབྱངས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བསྐྱུས་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་པ་ཤེར་བྱིན་
མཛོད་བརྒྱ་འབྲེད་པའི་ལྡེ་མིག་ཅེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤུད་རྣམས་ཀྱང་མཛད་ངོ་། །

ཤིང་སྐུལ་སྤྲོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྤྲེས་(༡༧༧བ)རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་མཛད། དེ་
ནས་དཔལ་ལྡན་སྤྲད་རྒྱུ་ཆང་གི་དགོ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་དབང་
ཆེན་ཞིག་གནང་དགོས་ཚུལ་སྤྲོ་མོ་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་བརྟེན། བྱུ་བ་ཆེན་ལྷ་མི་པའི་

ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་མཆོད་ཀྱི་ཚེ་ག་ཕྱག་ལེན་ནམས་རྒྱད་ལྔ་འདིར་
བཞུགས་པས་གནང་བཞེད་ཆེ་རུང་། རྗེ་ཉིད་གསང་སྤྲུགས་ཟབ་མོའི་དབང་འཁྲིད་ནམས་
ལ་ཤིན་ཏུ་བཀའ་དོག་པར་མཛད་པས་གདུལ་བྱ་ནམས་སྟོད་དང་ལྡན་མིན་བརྟག་པའི་ཕྱིར་
ལོ་གསུམ་ཀྱི་བར་འཐེན་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་སྟོབ་མ་ནམས་སྟོད་ལྡན་ཏུ་དགོངས་པ་
ན། རྩེ་བ་དང་པོའི་ཆེས་ཉེར་གཅིག་གི་ཉིན་ནམ་རྒྱལ་བྱ་ཆོད་གི་འདུ་ཁང་དུ་རྒྱུད་ཉོད་སྟོད་
ཀྱི་སྒྲ་བྲ་ནམས་དང་། ཉོད་སྟོར་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་སོགས་སེ་འབྲས་ཀྱི་སྒྲ་སྐྱུ་ལ་མང་པོ། ཉོད་དང་ལྡན་
པའི་དོན་གཉེར་ཅན་ཉིས་སྟོད་ཏུ་ཉེ་བ་ཞིག་འཁོར་ལོ་སྟོམ་པ་ལྷ་བྱག་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་དུ་སློན་པར་མཛད་ཅིང་། དེའི་དུས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་དམ་ཆེག་དང་སྟོམ་པ་དག་
པའི་ཆེད་ཐུན་བྱག་གི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་འཁྲིད་དང་། ཙུང་སྟོམ་པོའི་དོས་འཛིན། རྩེ་མ་ལྷ་
བརྟ་པའི་དམ་ཆེག་གི་སྤྲང་མཆམས་སོགས་ཐུན་མོང་དང་བྱད་པར་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ནམས་
ཀྱང་དོ་སྟོད་པར་(༡༧༥ན)མཛད། གཞན་ཡང་འདིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བདག་ཉིད་འཇུག་ཅིང་
དབང་ལེན་པ་ལ་ཐོག་མར་སྒྲ་མ་ལས་ལུགས་འདིའི་དབང་བཞི་ལེགས་པར་ནོད། དེ་ནས་
མ་མཐའང་ལས་རུང་ཅམ་ཀྱི་བསྟེན་པ་སྟོན་ཏུ་བཏང་ནས་བདག་འཇུག་སྒྲངས་ན་རང་རྒྱུད་
ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཟབ་ལམ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཐེབས་པར་མ་ཟད། རྗེ་སྒྲ་མའི་བསྟེན་པ་ལའང་པན་
ཆེ་བ་དང་། བསྟེན་སྐྱབ་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་མ་བྱས་པར་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་ལས་ལ་ཞུགས་ན་ཁེ་
ལས་ཉིན་ཆེ་ཚུལ་ཀྱི་བཀའ་འདོམས་ཀྱང་ཞིབ་པར་སྐྱུ་ལ་ཉེ་ནོར་འཛིན་ཀྱི་ཁྱོན་འདི་ཐམས་
ཅད་རིགས་པ་འཛིན་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གང་བར་མཛད་དོ། །

དུས་འདིར་སྒྲ་མ་དང་སྟོབ་མ་གཉིས་ཀས་ཁྱི་དང་སྟོ་བ་འབྲད་པ་བཞིན་ཏུ་བརྟག་དབྱེད་
གང་ཡང་མེད་པར་ཆམ་ཆོམ་ཏུ་གནང་བ་མིན་མོད་ཀྱང་། དབང་འདི་ཤིན་ཏུ་བཀའ་གཉན་
པས་དམ་ཆེག་ཉམས་ཆགས་བསྟོར་བའི་ཆེད་རྩེ་བ་གཉིས་པའི་རིང་བཅད་རྒྱར་བཞུགས་ཏེ་
ནང་འཁོར་དགེ་སྟོང་ནམས་དང་བཅས་པས་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ཀྱི་བསྐྱང་བཤུགས་དང་། རྗེ་

རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་། དམ་ཆོག་རྗེ་རྗེའི་བསྐྱེད་སྐྱོམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྤྲུགས་གྱི་དམ་ཆོག་ཁ་
བསྐྱངས་ཏེ་སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་པའི་མཆོམས་ལས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་འདའ་བའི་བརྟུལ་
ཞུགས་ལ་(༡༧༥བ)གནས་པར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་བདག་ཅག་གིས་སྤྱོད་པ་འདིའི་དོན་
གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་འཆར་ཅན་དབྱིད་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་གནང་དགོས་པར་གསོལ་བ་
བཏབ་པ་བཞིན། རྒྱ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ནས་ལྷ་ལྷན་མེ་རུའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྤེ་
སྟོད་འཛིན་པ་སུམ་སྟོང་སྟོར་ལ་དཔལ་ལ་ཏེ་འདི་སྤྲུགས་ཀྱི་བཙུན་ཕྱང་བའི་མན་ངག་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་སྟོང་དོན་བདུན་མའི་ཟབ་འཁྱིད་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། ཆོས་འཁོར་འདིའི་མཇུག་ཏུ་
རྒྱད་ལྔ་སྟོད་སྟོད་ཀྱི་དགེ་འདུན་རྣམས་གཙུ་བོར་ཀྱང་པའི་རིགས་པ་འཛིན་པ་ཉིས་སྟོང་སྟོར་
ལ་དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་རིམ་པ་དང་པོའི་ས་བཅད་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལམ་
དེའི་འཁྱིད་རྒྱས་པ་དང་རྗེགས་རིམ་ཟབ་མོའི་མན་ངག་རྣམས་ཀྱང་བུམ་པ་གང་བྱེད་ཚུལ་དུ་
སྦྱུལ་ཏེ། འོ་དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་རྗེགས་རིམ་ཟབ་མོའི་མན་ངག་མཁའ་འགྲོའི་ཁ་
རྒྱངས་ཐོ་ལེ་བ་འདི་རྣམས་མི་ཀུན་ངས་དང་པོ་སྒྲ་མ་ལ་ཞུས་པ་ནས་བཟུང་། ཉི་མ་དེ་རིང་བར་
སྟོང་བས་ཀྱང་གཅིས་པར་བཟུང་སྟེ་ཉམས་སྤྱོད་སྒྲངས་པ་ལས། གཞན་ལ་འདིའི་བསྐྱོས་ཅིམ་
ཡང་གཏོང་མ་སྟོང་། ད་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་འདི་རྣམས་ཏུ་བ་པ་ལ་མཛོན་
དུ་སྤྱོད་པ་སེམས་ཀྱིས་མ་བཟོད་དེ་ཁྱེད་ཅག་འདིར་གདན་འདྲོམ་པ་རྣམས་ལ་ལྷག་མ་མ་
ལུས་པར་ཕུལ་བ་ཡིན། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁྱིའི་(༡༧༦ན)དོག་ལྷར་ཁ་གཤགས་འབྱེད་
པའི་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱིས་ན་མི་རུང་། རང་རང་གི་སྤྲུགས་ཉམས་སྤྱོད་བཞེས་ཏེ་ལམ་གྱི་གནད་ལ་སྟོང་
བ་ཐོན་པ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་མཛད་དགོས། དེ་བྱུང་ན་སྤྲུགས་ལྷན་རྣམས་ལ་སྤེལ་ཏེ་རྗེ་སྒྲ་མའི་
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་འདེགས་སྤྱོད་ལྷན་བཞིག་མཛད་དགོས་སོ་ཞེས་རུས་པ་ཅན་
གྱི་བཀའ་ཡང་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། དུས་དེར་རིམ་པ་དང་པོའི་བསྐྱེད་དོན་འཛིན་ཆོས་སྤྱོད་
བ་རྣམས་ཡི་གེར་འཁོད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་

ན། འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་རིམ་པ་དང་པོའི་འཁྲིད་དམིགས་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན་བདེ་ཆེན་གསལ་བའི་
སྒྲིང་པོ་བདུད་ཅིའི་བྱམ་བཟང་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། གཞན་ཡང་རྟ་ཆ་ག་
སྐྱལ་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེས་བསྐྱལ་མ་ཞུས་པ་ལྟར་ཆོ་དབག་མེད་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཐེག་ཆེན་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྩིས་པ་ཡང་
མང་དུ་མཛད། དེ་ནས་པོ་ཏྲ་ལར་ཕེབས། བདག་ཅག་དང་མཆོན་ཉིད་དགོ་བཤེས་རྣམས་
ལ་དཔལ་རྩི་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་། བདག་
ཅག་ཉུང་བསྐྱུས་ཞིག་ལ་ཆོ་དབག་མེད་ལྟ་དགའི་དབང་དང་། སྟན་ཆེ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་
ཀྱི་རྩེས་གནང་སོགས་འདོད་ཆོས་ཀྱི་རིམ་པ་བསམ་(༡༩༤༦)ལས་འདས་པ་ཞིག་སྐྱལ་ཏེ་
ཡིད་ཀྱི་བྱམ་པ་གསུང་གི་བདུད་ཅིས་ཡོངས་སུ་གང་བའི་སྐྱལ་བཟང་ལ་སྦྱར་བར་མཛད་
དོ། །གཞན་ཡང་ཁྱི་རྒྱལ་མཆོན་སེང་གའི་སྐྱལ་སྐྱེ་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་
རྩི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་སྒྲིང་པོའི་བཤད་ལུང་། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྒྲོར་ཀྱི་
ནང་ཆོན་བདེ་མཆོག་ཆོ་ལྟ་དཀར་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོ་དབང་དང་། འཇམ་དབྱངས་དམར་
སེར་ཀྱི་རྩེས་གནང་། རྣམ་མཁའ་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་དབང་སོགས་ཐབ་ཆོས་མང་པོ་དང་དོན་
གཉེར་ཅན་བཞི་བརྒྱ་ལྟ་ག་ཅུ་ལ་བསྟེན་རྩོགས་རབ་བྱུང་གི་བཀའ་བློན་ཡང་སྐྱལ་ཏེ་ཆེ་བ་
བཅུ་པའི་ནང་ནས་འཆར་ཅན་བཅད་རྒྱ་ལ་བཞུགས་སོ། །

མེ་རྟ་སྒྲོན་ལམ་ཀྱི་ཐོག་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དང་། དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་
རབ་བྱུང་བསྟེན་རྩོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ། ཀམ་སི་ཏུའི་གདན་ས་པ་སྒྲེ་དགོ་དཔལ་སྐྱུངས་སྐྱལ་སྐྱེ་
སོགས་ཀམ་པ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ཀྱི་བཤད་ལུང་། སྐྱབས་འགྲོའི་འཁྲིད། དོན་
གཉེར་ཅན་བརྒྱ་ལྟ་ག་མང་པོར་དགའ་ལྟན་ལྟ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད་སོགས་འདོད་ཆོས་མང་དུ་
སྐྱལ། དུས་འདིར་བདག་ཉིད་དེ་སྔ་འབྲུག་རོ་རྒྱན་འབྲུམས་ཀྱིས་གཟུགས་གཞི་མི་བདེ་བ་
བཅས་དེ་དག་ལ་ཕན་པའི་ཆེད་དང་། གཙོ་ཆེར་རྩི་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་བྱུང་ནས་ཆོས་འདི་དག་

གི་མན་ངག་ཁྱེད་པའི་ཆེད་བཅས་སུ་ཁྱེད་པ་དང་པོའི་ཆོས་ཉིད་དགུ་ནས་མགོ་(༡༩༥༡)ན་བཅས་སུ་
བདག་དང་མཆེད་ཁྱེད་པའི་བྱང་ཐུང་བཅས་པར་མགོན་པོ་བྲག་རྒྱལ་པའི་རྗེས་གནང་དབང་བཞི་
དང་བཅས་པ། མགོན་དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ། དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། དཔལ་ལྷན་
དམག་ཐོར་རྒྱལ་པོ། ལྷ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་བཅས་ཀྱི་རྗེས་གནང་དང་། སོ་སོའི་གཏོར་
ཆོག་གི་ལུང་། གནས་ཚུང་ཆོས་སྐྱོར་དོན་རྗེ་གྲགས་ལྷན་དང་། བསྟན་སྐྱོར་དོན་རྗེ་བྲག་རྒྱལ་
པའི་གཏོར་ཆོག་གི་ལུང་། གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེད་དབང་བརྒྱ་ཅ་བཅས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ལུགས་སུ་རྒྱས་པར་སྦྱུང་། དེའི་མཐུས་སྤྱོད་ནས་སྤྲོས་པ་མང་པོས་བཅོས་སུ་དཀར་བའི་
འབྲུག་རོ་དེ་བཞིན་ཀྱང་ཅ་ཐོན་ལྷ་བྱའི་དེད་སྐབས་གཟུགས་གཞི་བདེ་ལུས་སུ་མཆོས་པ་
དང་། སྐབས་དེ་ནས་མཆོན་ལྷས་ཡང་ངོ་མཆར་བའི་ལུགས་སུ་བྱུང་བ་ནི་འདོད་དགུ་འདོད་
བའི་དཔག་བསམ་དབང་པོ་འདིའི་བཀའ་བློན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་རྗེ་སྤྲུལ་པའི་ཉིད་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་དགོངས་སུ་བ་ཆེན་པོ་གནས་
བརྟན་བརྟུ་བྲག་གི་སྤྱང་བརྟན་གྲུབ་ཆེན་དཔེན་ས་པའི་དགོངས་པ་བཞིན་རྒྱ་གར་ལུགས་
རབ་བྱུང་གི་ཆ་ལུགས། ཆོས་གོས་གསུམ་དང་། གདིང་བ། ལྷང་བཟེད། རྩ་ཆགས། མཁར་
གསེལ་སོགས་ཡོད་བྱུང་རྣམས་ཆ་ཆར་ཞིང་ངོ་མཆར་ལུས་དུ་བྱུང་བ་མཛོད་གོས་སེར་པོ་
ཁྱེད་དུ་འཕགས་པ་ལ་ཉལ་ཆོན་ཀྱིས་བྲིས་ཏེ་གོང་གསལ། ཞལ་ཁེབས་ཏོག་སོགས་ཐུན་
སུམ་ཆོགས་པ་སྦྱབ་པར་མཛད། དེ་དག་གི་མདུན་དུ་དཀར་གཏོར་ཆ་བཞི་སོགས་སྤྱི་ལའི་
མཆོད་པ་བརྒྱ་ལྷག་དང་། ལྷོན་འབྲས་ཀྱིས་བཀའ་བའི་ལྷང་བཟེད། ཞོ་འོ་མ་སོགས་བཟུང་
བཅའི་བྲེ་བྲག་མང་པོ། གཞན་ཡང་བཟང་གོས་འབའ་ཞིག་ལས་བསྐྱབས་པའི་ཆོས་གོས་
རྣམ་གསུམ། གདིང་བ། སྒོས་པོར། ར་ཡབ། རིན་པོ་ཆའི་སྒོག་ཁྱེད་དང་། ཞགས་པ། སྤེ་སྒོད་
ཀྱི་སྒྲིགས་བཅ། བྱང་རྩལ་མཆོད་རྟེན། རེའུ་ལེ་སོགས་གནས་བརྟན་རྣམས་ཀྱི་བྲག་མཆོན་
རྣམས་ཀྱང་མཆོད་རྩིས་ཀྱི་རྩལ་དུ་བསྒྲིགས་པར་མཛད་དེ་གནས་བརྟན་རྟོགས་བཛོད་ཆེན་

མོ་ལས་ཕྱག་མཆོད་བསྐྱེད་པ་སྐྱབ་བསྐྱབ་ཀྱིས་བྱེད་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ཉིད་ཐོག་མར་ཇི་ཉིད་ནང་འཁོར་དག་སྒྲོང་གི་ཆོག་པ་དང་བཅས་པས་རྒྱན་འདོན་དུ་གསུང་
འཇམ་གསུང་མཛད་དེ། ལྷ་བ་དང་པོའི་ཆེས་བཅུ་གསུམ་ནས་བདུན་གཅིག་གི་རིང་གནས་བརྟན་
སྐྱབ་མཆོད་མཛད། དེ་ཡང་སྤྱི་མོར་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱང་བོད་འདིར་སངས་
རྒྱལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་དར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་བདེ་སྦྱིད་འབྱུང་བ་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་
འདི་ཁོ་ནའི་ཐུགས་ཇི་ལ་རག་ལུས་པར་དགོངས་ནས་གནས་བཅུའི་ཕྱག་མཆོད་རྒྱལ་བསྐྱབ་
འཛད་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་འདི་(༡༩༡ན)བཀའ་ཚུམ་མཛད་དེ་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་
དགོན་སྡེ་པལ་མོ་ཆེར་ཆོག་པ་འདོན་དུ་འཇམ་གསུང་པ་གནང་འདུག་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་
སྒོ་གོས་དམན་ཞིང་གཞུང་ཉིད་ཆོག་ཆོག་ཆེ་བས་དེར་སང་ཕྱག་མཆོད་འདི་བཞིན་རྒྱན་
ཆད་ཉེར་ཀྱང་བ་དང་། ཇི་སྒྲ་མ་འདི་ཉིད་ནས་བསྐྱབ་པ་འབའ་ཞིག་ལ་དགོངས་ཏེ་རྟོགས་
བརྟན་ཆེན་མོ་ཡང་བསྐྱལ་བ་པོ་མེད་པར་གསུང་ཚུམ་མཛད་ཅིང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱག་
མཆོད་བསྐྱེད་པ་འདི་ཡང་གཞུང་རྒྱལ་བསྐྱེད་མཆོམས་པར་མ་ཟད་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་
པོས་བསྐྱབ་འགྲོར་པན་བདེ་སྤེལ་བའི་མཛད་པ་བཟང་པོའི་ཕྱག་སྤེལ་རུབ་པ་རྣམས་སྦྲར་
ཡང་འཕེལ་བའི་ཐུགས་སྒོན་གྱིས་མཆོམས་སྦྱོར་དག་པར་བརྟན་རང་ཉིད་ཀྱང་ཇེས་སྤྱི་
རང་གི་དད་པ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱག་མཆོད་འདི་བཞིན་རྒྱན་གྱི་ཉམས་ལེན་དུ་བྱེད་འདོད་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་བྱུང་ཞིང་། སྤྱི་འཕྲོས་སྒྲ་མ་མཆོག་གིས་བསྐྱབ་འགྲོའི་དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེ་མཛད་པ་
ལ་ལེགས་པོའི་མཆོད་སྦྱིན་དང་། ནང་འཁོར་དག་སྒྲོང་རྣམས་ལ་ཡང་མང་འགྲེད་གྱི་བསྐྱབ་
བཀྱར་བཅས་རྒྱལ་པར་བྱས་ཤིང་། ཇེས་སྤྱི་བསྐྱབ་འགྲོའི་བདེ་ཐབས་ཁོ་ནར་བསམས་ཇི་
སྒྲ་མ་མཆོག་གི་དགོངས་བཞེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྟར་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་གནས་
བརྟན་བཅུ་དྲུག་རྒྱ་གར་ལུགས་གོས་སེར་རྒྱ་རྩིང་གི་ཐོག་དུ་(༡༩༡བ)ཉལ་ཆོན་གྱིས་བྲིས་
པ་ཇི་འདིའི་ཐུགས་དམ་རྟེན་དུ་བཞུགས་པ་ཅི་འབྲ་བ་ཞིག་དང་། ཉོར་གོས་བྲད་ཐོན་བས་

ཤིང་བྱབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གནས་བརྩའི་འབྲེད་ཐང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། ཡང་རས་བྲིས་སུ་གནས་བརྩན་རང་རང་གི་མཐའ་སྒྲོར་དུ་ཆེ་འདིས་མཛད་པའི་སོ་སོའི་རྟགས་བརྗོད་ཀྱི་ཞིང་བཀོད་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། ཁྱད་པར་གནས་བརྩན་ལྷ་ཁང་ཕྱན་ཆོགས་འབྲེལ་བ་འདི་ཉིད་གསར་བཞེང་ཐོག་། གནས་བརྩན་ནམས་ཀྱི་སྒྱུ་ཆོད་དང་བཞུགས་སྐངས་ཆེ་འདིའི་ཐུགས་དམ་རྟེན་དུ་ཡོད་པའི་ཐང་ཆོད་ལས་མི་ཚུང་བ་འབྱར་སྒྱུར་བཞེངས་ཏེ་ངོས་སྟོན་འཁོར་དང་བཅས་པས་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་མཆོད་ཆོགས་དང་བཅས་གནས་བརྩན་ཕྱག་མཆོད་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་བྲེད་ཡིད་བཞིན་གྱི་འོར་བུ་ཞེས་བྲ་བ་འདི་ཉིད་རྒྱན་འདོན་བསྟར་མར་ཡོད་པ་འདི་བཞིན་དང་། གཞན་ཡང་བདག་ཅག་ནས་དོ་ཁུར་བཀྲིས་ཏེ་རྒྱ་ཉོར་བོད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྡེ་པལ་ཆར་དུ་ཕྱག་མཆོད་འདི་ཉིད་གསར་འཛུགས་བཀྲིས་པའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་དང་སྐབས་གངས་ཅན་པ་ཡོངས་ལ་བདེ་སྦྱིད་སྦྱིན་དབར་གྱི་ཉི་མ་ལྷ་བྲ་ཞིག་འདུག་པ་ནི་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་གནས་བརྩན་བརྩན་བྱུག་གི་བྲིན་རྒྱལས་ཀྱི་རྣམས་མཐུ་ཁོ་ནར་སེམས་ཤིང་། དེའི་ཕྱིར་ཆེ་འདི་ཉིད་ནི་ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་ཕན་བདེ་འབྱུང་བའི་སྒོ་དམ་པ་ཡིད་བཞིན་གྱི་འོར་བུ་ལྷ་བྲ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

དུས་འདིར་(༡༩༤༥)སྦྱིད་གྲོང་རི་ཁོང་པ་ནམས་ནས་ཆེ་ཉིད་དགྲུང་ཀེག་ལས་གོལ་བའི་ལེགས་སྦྱེས་འབྲུལ་བར་དགོ་བཤེས་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོད་དང་། དགོ་སྒོར་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་གཉིས་འབྱོར་བར་བྲི་མ་འདིས་གསོལ་བ་བཏབ་ངོར་དཔལ་རྩོུ་ཆེ་འཛིགས་བྲེད་ཀྱི་དབང་བཞི་སྟོན་གོན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱལ། སྦྱིད་གྲོང་རི་ཁོང་པ་ནམས་ཀྱིས་ལིའི་མཐུལ་དངུལ་སྤང་གསུམ་གྱི་ཆོམ་བུས་དཔའ་བ་དང་སོ་སོའི་དགོ་སྒོར་གྱི་རིམ་པ་ལ་ཡར་སྦྱིད་འདི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ཁུ་འཕྲིན་འབྱོར་བར་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ་སྤར་ཡང་སྦྱབ་པ་ལ་བསྒྲུལ་བའི་བཀའ་ལན་སྦྱལ་བ་ནི་འདི་ལྟར། ཇོ་སྤྱ་སྟེ། སྦྱིད་ལས་ཡིད་འབྱུང་སྒྲོ་ཤས་ཀྱིས་བསྒྲུལ་ནས། །རྒྱལ་བས་བསྟུགས་པའི་དབེན་པའི་རི་སུལ་དུ། །ཅེ་གཅིག་སྦྱབ་ལ་གཞོལ་བའི་སྒོར་

བ་པ། །རྣམ་དག་ཁྱིམས་ལྡན་འདུས་སྒྲེའི་ཞབས་བྱང་དུ། །དགེ་སྦྱོང་ཆུན་པོའི་མཆིད་ནས་
འདི་སྐད་ལྟ། །བྱེད་ཅག་ཆོས་ལྡན་ལུས་ལ་མ་མེད་དམ། །འབྱུང་བ་འཁྲུགས་པས་གཅེས་
བར་མ་གྱུར་ཏམ། །རུང་མཐུན་འཆོ་བས་པོངས་པ་མེད་ལགས་གང་། །སྔོན་བྱོན་དམ་པས་
བཟོད་པའི་གཤེགས་ལྟལ་དུ། །གུས་དང་ཉག་ཏུ་སྦྱོར་བའི་གོམ་འགྲོས་ཀྱིས། །ཉིན་མཆོན་
ཀུན་ཏུ་བར་མེད་བསྐྱོད་པ་ཡིས། །ཡིད་ཆད་སྦྱིད་ལུག་ངལ་བར་མ་གྱུར་ཏམ། །སྔོན་བཅོམ་
(༡༩༥༧) རྣམས་ཀྱིས་མངགས་པའི་བྱ་མ་རྟ། །དད་བཅོམ་རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་གཉིས་སྦྱེས་
ཟུང་། །འཕྱར་སྤྱང་རོལ་པས་ཁོ་བོའི་གན་དུ་ལྷགས། །འདབ་མའི་ཐལ་སྦྱར་གྲུས་བ་སྔོན་
བཏང་སྟེ། །བསྟེན་བཀྱར་རིམ་གྲོའི་མཆོད་པ་དང་བཅས་པས། །རིང་དུ་འཆོ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
ལེགས་བསྐྱིགས་ཤིང་། །རིན་ཆེན་མེ་ཏོག་དག་གིས་མངོན་མཆོད་ནས། །བྱེད་ཅག་རྣམས་
ཀྱི་ཡིད་ལ་བརྒྱགས་པའི་དོན། །ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ངག་གིས་ཆེར་བསྐྱགས་པས། །མ་ལ་
ཡ་ཡི་བྱི་བཞོན་གྱིས་བསྐྱོད་པའི། །ཤིང་བལ་གོ་ལའི་ལམ་ལ་གཡེང་བ་བཞིན། །ཁོ་བོའི་ཡིད་
ནི་དབེན་པའི་ནགས་ཆལ་ལ། །དགའ་དང་སྦྱོ་བས་གཡེངས་ཤིང་འདུན་པར་བྱས། །ཀྱ་ཡེ་
གྲོགས་དག་དལ་འབྱོར་ཐོབ་དུས་འདིར། །རང་གིས་རང་ཉིད་བསྐྱེད་བར་མ་བྱེད་པར། །དམ་
པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལེགས་སྟོས་ལ། །གཏན་གྱི་དོན་ཆེན་བསྐྱབ་ལ་འབད་པར་བྱ། །ཆེ་
འདིའི་ཕུན་ཆོགས་བསྐྱབས་ཀྱང་འབྱུང་བ་དགའ། །བྲུབ་ཀྱང་ཆགས་སྤང་ཉོན་མོངས་འཁྲུག་
བྱེད་ཅིང་། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྦྱག་བསྔལ་འཕྲོལ་འབྱུར་བས། །ཉིས་བརྒྱའི་འབྱུང་གནས་འདི་
ལ་དགའ་བ་ཅི། །ཁོ་བོ་འདི་ན་ཆེན་པོས་བཀྱར་གྱུར་ཅིང་། །ཟང་ཟིང་འཁྱར་འདུ་འགོད་མང་ན་
ཡང་། །དེ་དང་དེ་ལ་ཡིད་བརྟན་ཅང་མ་མཆིས། །འཁོར་བའི་ཕུན་(༡༩༠ན) ཆོགས་དུག་སྦྱལ་
གི་བ་བསིལ་འདྲ། །པན་ལས་གཞོད་པ་བརྒྱ་འགྱུར་སྟེ་བར་འགྱུར། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཉམས་
པའི་དུས་མཐའ་འདིར། །དམ་ཆོས་བསྟན་ཀྱང་པན་པ་ཤིན་ཏུ་དགའ། །སྟེ་བོ་པལ་ཆེར་ཆེ་
འདིའི་བདེ་ཐབས་སེམས། །ཆོས་འདོད་པལ་ཆེར་སྤྲིག་པའི་གྲོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད། །གནས་དང་

གྲོགས་དང་ཡོ་བྲང་གང་ནས་ཀྱང་། །ཆོས་མཐུན་རྒྱུ་དུ་འབྱུང་བ་ཉིན་སྐར་ཙམ། །སྤྲིགས་
མའི་ངང་ཚུལ་དེ་དག་ལེགས་སོམས་ལ། །ཆང་ལ་མ་ཞོར་ལམ་བཟང་དང་མཇལ་བ། །འདི་
འདྲ་དགོན་ཞེས་རང་གིས་རང་ལ་བསྐྱུལ། །མགོན་པོ་བློ་མ་མེད་པ་ཡབ་སྐུ་དང་། །རྒྱལ་
བའི་སྤྲུལ་པོ་ཐོས་པ་དགའ་ལ་སོགས། །སྤྱོན་བྱོན་དམ་པ་མང་པོས་བྱིན་རྒྱབས་ཤིང་། །ཁྱད་
པར་བྱ་བལ་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷན་གིས། །མཐོང་ཆོས་བདེ་བའི་དགའ་སྤྱོན་སྤྱོད་བའི་ས། །ལྷ་
ཡི་བྱང་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱང་སྤྱོན་བྱེད་པ། །འདི་འདྲ་རྟེན་པ་སྐུལ་བ་བཟང་ངོ་ཞེས། །དད་དང་སྤྱོ་
བས་རང་གི་རྒྱུད་བསྐྱུལ་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ལས་ཀྱང་དགོན་པའི་གདམས་པ་མཆོག །ཆང་
ལ་མ་ཞོར་མདོ་སྤགས་ལམ་རིམ་ལ། །ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་མཛོད། །ལྷ་
ཆོས་བདུན་ལྟན་རྣམ་ཐར་གཙང་མ་ལ། །ཅིང་སྤྱོད་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་བསྐྱེད་མེད་(༡༥༠བ)པ་
དང་། །སྤྱོ་བཟང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་སྤྱན་བརྒྱུད་ལ། །ཆོས་ལྟར་བཅས་པའི་བག་འདྲེས་
མེད་པར་མཛོད། །དེ་ལྟར་ཅེ་གཅིག་སྐྱབ་པ་བྱེད་པ་ལ། །གོ་མཆོན་ཐོགས་པའི་གཞོད་པ་
མི་འབྱུང་གིས། །དོན་མེད་ཅོལ་རྒྱུང་ཆེ་འདིའི་སྤང་ཤས་དང་། །དེ་ཡི་རྒྱ་རྒྱུན་སྤྲིག་གྲོགས་
འབྱུང་ཉེ་བས། །གྲོགས་ངན་འགོ་ནད་འདྲ་ལ་བག་ཐོན་མཛོད། །སྤྱོས་ཤིག་རས་དཀར་བྱི་
མ་མེད་པ་ཡང་། །མི་གཙང་སྤྱོག་པའི་རྒྱུན་པོ་དང་སྤེབས་ན། །དེ་ཡི་བྱི་ངན་ངེས་པར་འགོ་
བར་འབྱུང་། །བྱི་བཟང་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་སྤྱེས་དང་འགྲོགས་པའི། །རས་ལ་དེ་ཡི་བྱི་བཟང་ངེས་
པར་འབྱུང་། །དེ་བྱིར་སྤྲིག་གྲོགས་དུག་བཞིན་སྤྱོད་བ་དང་། །གྲོགས་བཟང་དམ་པ་བསྐྱེན་པ་
ཤིན་ཏུ་གཅེས། །དེ་ལྟར་གདམས་པའི་དོན་རྣམས་ལེགས་བསྐྱུབས་ན། །ཁྲ་མ་རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་
བཅས་མཉེས་པར་འབྱུང་། །དམ་ཅན་ཆོས་སྤྱོད་སྤྱོད་མའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱང་། །ལམ་བཟང་
སྐྱབ་པ་དེ་ཡི་རྩེས་སུ་འབྱང་། །དཀར་ཕྱོགས་ལྷ་རྣམས་མགྲུ་ནས་གྲགས་སྤྱན་སྤྱོག་ །རང་
གི་འདི་བྱི་གཏན་གྱི་དོན་ཆེན་འབྱུང་། །ལྷ་རྩེས་བྱི་མ་མེད་པ་དང་། །སྤྱང་མདུད། །བྱིན་ཉེན་
བཅས་མེ་ཏྲ་ནག་པ་རྒྱ་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་པོ་ཏྲ་ལའི་གཟིམས་རྒྱུང་བདེ་བ་

ཅན་ནས་སྤུལ། ཞེས་པའོ། །

དུས་འདིར་བདག་(༡༥༡ན)ཅག་གི་གསོལ་བ་འདེབས་ཏེན་དར་འདམ་ལས་གྲུབ་པའི་དཔལ་རྩི་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་བདུད་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེ་བརྒྱན་ད་ལྟ་མགོན་ཁང་སྤྱག་གི་ཏེན་གཙོ་ར་ཡོད་པ་འདི་ཉིད་གསར་བཞེངས་བགྱིས་ཏེ་གཟུངས་འབྲལ་རྩེ་ཉིད་ལ་ཞུས་པས་དེ་སྤྱེད་ལྷུ་ཆུང་ཆེར་མེད་པ་ཞིག་འདུག་རུང་། རྩེ་འདི་དང་བདག་ཅག་གཤན་འཛོམས་ནས་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པར་མཛད་པས་ཡེ་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྐྱབས་དྲག་པོའི་ཞལ་གདངས་ཏེ། རྩ་ཅེ་ཞུག་བྱེད་པ་དང་། གཡོན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུངས་ཏེ་རྩམས་པའི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་། དེ་ཕྱིན་ནས་ཤིན་ཏུ་དྲག་པ་བལྟ་བས་མི་བཟོད་པ་ལྟར་གྱུར་པ་ནི་རྩེ་རྩེ་མ་ཉིད་ཏེན་དེའི་རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་འཇམ་དཔལ་རྩུར་སྤྱིག་གི་ཆོས་གར་མཛད་པའི་བྱེད་པོར་ངེས་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་ཡང་ཐོབ་པོ། །དེ་ནས་ཏེན་དེའི་མདུན་དུ་བདག་རྒྱུད་པར་དཔལ་རྩི་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ལྟ་བུ་གསུམ་གྱི་དབང་ཆེན་སྟོན་དང་བཅས་པ་དང་། ལམ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་ཟབ་གནད་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟན་བརྒྱད་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་རྫོགས་པར་སྦྱལ་ཏེ་དམ་ཆོག་དང་སྟོན་པ་དག་དགོས་པའི་ཞལ་ཏེ་ཡང་ཞིབ་རྒྱས་སུ་ཐེབས། གཞན་ཡང་བདག་ཅག་ལ་སྤུལ་བ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་བུ་དྲུག་དང་། (༡༥༡བ)རྣམ་འཛོམས། ལོ་གྲོན་མ། སང་གའོང་མ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་རྣམས་ཀྱི་རྩིས་གནད་དང་། སོ་སོའི་སྐྱབས་ཐབས་ལས་ཆོགས་དང་བཅས་པ། ས་ག་རྩེ་བའི་ནང་དཔལ་མོ་ལྷགས་ཀྱི་བུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་དབང་དང་། དུས་ཆེན་དང་བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱང་གི་སྟོན་པ་ཡང་སྦྱལ་ཏེ་སྦྱང་བར་གནས་པའི་ཆོ་ག་སྦྱར་དངོས་རྩིས་གསུམ་ཆང་བ་བྲུག་བཞེས་ལག་འཁྱིད་ཀྱི་ཆུང་དུ་རྒྱས་པར་སྦྱལ། དུས་འདིར་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དགོན་མཆོག་འཛིགས་མེད་དབང་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་དགའ་ལྡན་བྲུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཟབ་འཁྱིད་སྟོན་འགྲོའི་འཁྱིད་ཆེན་བཞི་དང་བཅས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་

སུ་བཤད་སྐབ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟླ་བ་དག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་ཚུལ་བཞིན་
དུ་མཛད་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་ཡང་གནང་། ཟླ་བ་བདུན་པའི་ནང་བདག་ཅག་འཁོར་བཅས་
ལ་ཟླ་བ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་སྒྲུབ་རབས་འགྲེལ་ཆེན་ཀྱི་བཤད་ལུང་དང་། ཐུབ་ཆེན་མི་ཏ་ལྷ་གིའི་
ལུགས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་དོན་གསུམ་ཀྱི་འཁྲིད་མན་དག་དང་བཅས་པ། དེའི་འཁྲིད་ཡིག་ཟླ་བ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་དང་། བཤུ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་ལུང་ཡང་
སྟུལ། སྐབས་འདིར་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་ཆོགས་པར་གནས་བཅུན་ཕྱག་མཆོད་དང་། གནས་
ཚུང་(༡༥༩ན)ཆོས་སྐྱོང་གི་གཏོར་ཆོག་གི་ལུང་མཆེད་ཟླ་ཟླ་བྱུང་དང་རྩ་སྒྲིང་སྟུལ་སྐྱ་
སོགས་དམ་གཙང་བཅུ་སྒྲོར་ལ་དེལ་བྱ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་དང་། དེའི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་
འཁྲིད་བཅས་རྒྱས་པར་སྟུལ་ཏེ་དགུན་གྱི་རིང་འཆར་ཅན་སྐྱ་མཆོམས་ལ་བཞུགས་སོ། །

མེ་ལུག་སྒོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྒྲུབ་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་མཛད། དུས་འདིར་
འབྲས་བུ་མ་སྒོ་དག་སྒོར་དག་དབང་བཟུ་ཤིས་ནས། ཟླ་མ་རིན་པོ་ཆེ། བདག་གིས་མདོ་
སྟུགས་ཀྱི་གསུང་རབ་གང་ལ་བསྟུས་ཀྱང་འདི་ཁོ་ན་ཉམས་ལེན་དུ་འོས་སོ་སྟུམ་པ་འབའ་
ཞིག་བྱུང་བྱུང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་ཐུབ་པ་ལྟ་ཅི། ཐ་ན་ཁ་ཏོན་ཅམ་
དུ་ཡང་མི་བྱས་ན། སྒོ་དམན་བདག་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ཏེ་དེ་དག་གི་བཛྲེད་བྱ་མ་ལུས་པ་
གཅིག་ཏུ་དེལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཞལ་གདམས་ཤིག་ཁྱེས་ཁྱེས་པའི་
ལན་དུ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྟུལ་ཏོ། །

ན་མོ་གྲུ་རུ། གང་ལ་བཅེན་ན་བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་སྐབས། །རྒྱལ་བ་ཀུན་དངོས་འཇམ་
མགོན་ཅོང་ཁ་པ། །ཡབ་སྲས་བརྒྱུད་པར་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །དད་བཙོན་རྣམ་
དཔྱོད་ལྡན་པ་ཁྱོད་ལ་སྤངས། །སྤང་དང་སྦྱོང་དང་སྤང་སྦྱོང་དབྱེར་མེད་གསུམ། །ཆོས་
རྣམས་ཀུན་གྱི་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ཡིན། །ཐབས་དང་(༡༥༩བ)ཤེས་རབ་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་
མེད་གསུམ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན། །ཆོས་སྐྱ་གཟུགས་སྐྱ་དེ་གཉིས་

དབྱེར་མེད་གསུམ། །མཐར་ཐུག་འབྲས་བུ་མཚོག་གི་གནས་ཚུལ་ཡིན། །རང་སེམས་སྟོང་
པའི་གནས་ལུགས་ལྟ་བུ་དང་། །མ་ཀུན་འགྲོ་ལ་བྱམས་བཅའི་སྟོན་པ་དང་། །བདེ་གསལ་མི་
ཉོག་ཅེ་གཅིག་སྟོམ་པ་གསུམ། །བྱང་དུ་འགྲེལ་བ་ལྟ་སྟོམ་སྟོན་གསུམ་ཡིན། །ལེགས་ཚོགས་
ཀྱན་གྱི་ཅ་བ་རྒྱ་མེད་པ། །སྒྲ་མ་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་སྟོང་དབུས་བཞུགས། །ཆང་ལ་མ་ཞོར་
མདོ་སྒྲགས་ལམ་རིམ་ལ། །སྐྱབ་པ་སྟོང་པོར་བྱེད་པ་མཐར་ཐིན་ཤོག། །ཅེས་པ་འདི་རྣམས་
ཁ་ཉོན་དུ་གྱིས་ལ་དགོ་སྦྱར་སྒྲར་བཞིན་དུ་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་དོན་
གཉེར་ཅན་མང་པོར་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱ་མ་དང་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་འཁྲིད་ཤིན་
དུ་རྒྱས་པ། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྟོན་དང་། །རྗེ་ཉིད་གྱི་གསུང་འཁོར་ལོ་བདེ་མཚོག་ལ་བརྟེན་པའི་
སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བདེ་ཆེན་གཞལ་མེད་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་ཉེ་ལམ། །བཀའ་གདམས་མན་
ངག་བདུད་ཅིའི་བྱམ་བཟང་། །སྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། །སྒྲ་འཁྲིད་
ལྡེ་མིག་རྣམས་གྱི་ལུང་དང་། །ཕྱག་ཆེན་ཅ་བའི་འཁྲིད་ལུང་། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་(༡༥ ནན)
བཙུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་དབང་ཆེན་རྒྱལ་བ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་སྦྱང་གནས་གྱི་ཆོ་
གའི་ལུང་སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གནང་། །དུས་འདིར་རྗེ་ལུང་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཁས་
མཚོག་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟོན་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཙུ་བ་འདི་ལ་རྒྱ་བོད་གྱི་
མཁས་གྲུབ་སྤྱུས་ཀྱང་དོན་གཉིད་ཐིན་པའི་འགྲེལ་པ་མཛད་པ་མི་སྤྲང་བས་གཞུང་འདི་ལ་
འགྲེལ་བ་འད་མཛད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་མཛད་དགོས་ཞེས་ཞལ་ཆེམས་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་མ་མཛད་
འདུག་པ་བཞིན། །ས་རྒྱའི་དུས་ཆེན་དང་བསྐྱེད་བསྟོན་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཙུ་པའི་རྣམ་བཤད་ལམ་
བཟང་གསལ་བྱེད་རིན་ཆེན་སྟོན་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། །རྒྱ་བ་ལྔ་པའི་
ནང་བདག་ཅག་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་གདན་ས་ཁག་གི་སྒྲ་སྤྱལ་མང་པོ། །བསྟན་
པར་པན་རེ་ཆེ་བའི་དགོ་བཤེས་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་དང་། །བདག་ཅག་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་
གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་སྒྲགས་པའི་བཤད་སྟོལ་ཐུན་མོང་མ་

ཡིན་པ་འཇམ་མགོན་སྟན་བརླུང་གི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་ཆོད་པར་སྒྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་
རིང་རྒྱས་པར་སྦྱལ། གཞན་ཡང་རྗེ་ཉིད་ལ་དད་ལྡན་ནམས་ཀྱི་འབྲུལ་སྦྱར་བྱུང་བའི་དངོས་
པོ་ནམས་འབྲེལ་ཆད་དོན་ལྡན་དུ་མཛད་པའི་ཆེད་ལམ་རིམ་(༡༥ ན་བ)སྒྲ་མ་བརླུང་རིམ་ལ་
རྒྱ་ཆེན་སྦྱོད་བརླུང། ཟབ་མོ་ལྟ་བརླུང། རྒྱབས་ཆེན་སྦྱོད་བརླུང་དེ་བརླུང་གསུམ་དུ་གསུངས་
པའི་སྒྲ་ཐར་བདུན་ཅུ་དོན་བདུན་གྱི་གཙོ་བོ་སོ་སོའི་མཐའ་སྒྲོར་དུ་རང་རང་གི་མཛད་པ་ནམས་
ཞིང་བཀོད་དུ་ཡོད་པའི་བྲིས་ཐར་ཞིག་གསར་བཞེང་མཛད་བཞེད་ནས། དེ་དག་གི་མེ་ལོང་
དང་། བྲིས་པའི་སོགས་ཡོན་སོགས་ཀྱི་དོད་དཔུལ་སྤངས་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་སྤྲ་ལོ་ནས་བདག་
ལ་གནང་སྟེ་བཞེང་བཀོད་དགོས་ཚུལ་ཐེབས་པ་བཞིན་དཔུས་གཙང་གི་བྲིས་པ་མཁས་པའི་
ཆང་མ་ཁུ་བསྟུས་ཏེ་དོད་པས་དུ་ཅེ་བྱུང་དཀའ་ཆེན་སྟོ་བཟང་བསོད་ནམས་ཟུར་དུ་བསྒྲོས་ནས་
བཟོ་རིགས་པ་ནམས་སོགས་ཡོན་གྱིས་ཡིད་ཆེམས་པར་བྱས་ཏེ་ལས་བྲལ་བཅུགས་པས་བྲིས་
དང་ཆོན་སོགས་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་རིང་པོར་མ་སོགས་པར་བྲུབ་ཅིང་། རང་ཉིད་ཆོགས་
རྫོགས་པའི་ཐབས་སུ་བྲིས་ཐར་དེ་དག་གི་གོང་གཤམ་སྦྱིམ་བཏགས་ནོར་བུ་ཆ་བདུན་སྟོན་
སོ་དང་། འཇའ་དམར་སེར། ལིང་དམར་དང་། སྤུང་ཅེའི་ཞལ་ཞེབས་ཉིས་བཅེགས། ཏྲག་
དང་བྱི་སྟོད་ཀྱི་སྒྲམ་སོགས་པེད་རང་ནས་གསར་བཞེང་བྱས་ཏེ་ཕུལ་བ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་
སུ་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ནམ་ཐར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལམ་རིམ་སྒྲ་མ་བརླུང་པའི་མཛད་པ་བྲིས་ཐར་
དུ་གང་ཐེབས་པ་ནང་ལྟར་ཀྱི་ནམ་ཐར་གསར་སྦྱིགས་(༡༥ ར་ན)ཤིག་དགོས་ཚུལ་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་བཞིན་དགྱེས་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། བྱང་ཚུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒྲ་མ་
བརླུང་པའི་ནམ་ཐར་རྒྱལ་བསྟན་མཛེས་པའི་རྒྱན་མཆོག་ཕུལ་བྱུང་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ་ཞེས་
བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་ཕུར་སྟོག་སྟུལ་སྟུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་
ཕུར་སྟོག་རིགས་གསུམ་བྱང་ཚུབ་སྦྱིང་དུ་ཐེབས། དེ་ཡང་ཆེན་པོའི་གོ་སར་བརྒྲེམ་པའི་བྲི་
ཅམ་ཡང་མེད་པར་ཕུར་བྱ་སྟོག་གི་སྦྱིང་སྟུན་གྱིས་གཟིགས་མ་ཐག་པའི་སྒྲ་མའི་གདན་ས་

གསུངས་ནས་ཆེབས་ལས་བཞོལ་ཏེ་ཕུག་གདན་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་ཕུག་འཆལ་མཛད་
བཞིན་དུ་སྒྲ་མ་བྲན་པའི་གདུང་བས་སྒྱུན་ཆབ་ཀྱང་མང་དུ་བསེལ། དེ་ནས་སྒྲ་མ་བྲམས་པ་
རིན་པོ་ཆའི་སྐྱེ་གདུང་དང་འབྲས་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལ་སྒྲ་ལྗེའི་མཆོད་པ་དངུལ་དཀར་གྱི་
མཆུལ་དང་བཅས་ཕུལ་ཏེ་བསྐྱན་འགྲོར་པན་བདེ་འབྱུང་བའི་ཕུགས་སྟོན་དང་ཉིན་གསུམ་
གྱི་རིང་སྐྱབ་སྟེ་གསུམ་ཆོགས་གྱི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
གདམས་པ་ཡང་རྒྱས་པར་སྦྱེལ། རྒྱ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་ལྡ་ལ་པོ་ཏྲ་ལར་ཐེབས། བདག་
ཅག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཕྱག་གཉིས་ཙམ་ལ་ཐུབ་དབང་གནས་
བཏན་བཅུ་དྲུག་དང་བཅས་པའི་ཉོགས་བཛྲེད་ཆེན་མོའི་(༡༥༩བ) ལུང་དང་། ལྷ་ལྷན་མེ་
རུར་ཐེབས་ཏེ་རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་གྱིས་འདུས་པའི་དགེ་འདུན་སུམ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ལ་
བདེ་ལམ་སྤྱོད་འཁྲིད་གྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱས་པར་སྦྱེལ་བས་ཆོས་གསན་པ་ཐམས་ཅད་སྟོ་འཁུལ་
ཆེ་ཞིང་། ཆང་མས་ཉམས་ལེན་ལ་སྦྱར་ཏེ་སྤྲ་དགོང་གི་གསེང་བར་རྣམས་སུ་འབྲུལ་སྤར་གི་
རྩོ་པོ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱེ་མདུན་དང་། འབྲམས་ར་ཆེན་མོ། མེ་རུའི་སྟོ་མཆོར་དང་། རྩོ་བཅལ་
རྣམས་སུ་ཕུག་འཆལ་གནང་མིས་གང་བ་ཆོས་ཐོག་གི་རིང་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་བྱུང་ངོ་། །ཆོས་
འཁོར་དེའི་མཇུག་དུ་མེ་རུའི་དགེ་སྟོང་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་
ཡི་དམ་གྱི་དབང་ཆེན་ཐོབ་པ་ཉིས་སྟོང་དུ་ཉེ་བར་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་འཁྲིད་
དང་། སེར་སྤྲད་དགེ་སྟོང་ངག་དབང་དར་རྒྱས་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར་སྒྲ་མཆོད་བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མེད་མའི་འཁྲིད་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་རྩོགས་རིམ་གྱི་མན་ངག་རྣམས་རྩོགས་པར་
གནང་། དུས་འདིར་ཁི་ཆེན་རྒྱ་ནག་པའི་སྤུལ་སྦྱར་སྟོལ་མའི་རྩེས་གནང་དང་། ཉོགས་བཛྲེད་
མདུན་ལེགས་མའི་ལུང་དང་འབྲེལ་བའི་ཕུགས་གཉེར་གྱི་རིམ་པ་གཞུང་དེ་ཉིད་དང་མཐུན་
པ་ཞིག་གནང་དགོས་པའི་ཞལ་ཏྲ་ཡང་མཛད། རྒྱ་བ་བཅུ་པའི་ནང་དྲུགས་པོ་གྲ་ཆང་ཆོགས་
ཡོངས་སུ་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད་རྒྱས་པར་སྦྱེལ་ཅིང་། (༡༥༩ན)དབུ་མ་འཇུག་པའི་

དབྱངས་རྒྱགས་བཞེས་པས་བྲལ་ཆོགས་ནམས་གསུང་ག་འགྲིག་ཅིང་དམ་པ་མང་པོའི་འབྲུང་
ཁུངས་ཡིན་གཤེས་ཐུགས་དགེས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་མཛད། དེ་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་བཞིན་གཟིམས་ཚུང་ཉི་འོད་དུ་སྒྲེ་སྒོད་འཛིན་པ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱལ་ཙམ་ལ་ཟེ་ཉིད་
ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་གི་ལུང་འཁྲིད་དང་དགོ་ཚུལ་སྒྲོང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་
སྒོམ་ཆོག །གཞན་ཡང་སྒོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཅ་ལུང་བཅུ་བཞི་པ། སྒོམ་པོ་བརྒྱད་བཙས་ཀྱི་ཅ་
ཆོག་གི་ལུང་དང་རང་རང་གི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ནམས་རེ་རེ་ནས་ངོ་སྤྲད་དེ་
ལག་ལེན་ལ་འགོལ་བའི་མན་ངག་ནམས་ཀྱང་མཐེལ་བྱིན་པར་སྦྱལ། དུས་འདིར་ཁྱི་རྒྱ་ནག་
པའི་སྤྱལ་སྤྱར་མགོན་པོ་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ་གྱི་ཟེས་གནང་དང་། ཆོས་སྤྱང་དུ་མའི་གཏོར་
ཆོག་སྤྱལ་སྤྱུ་འདི་པས་གསར་སྤྲིགས་ཁྱུས་པའི་ལུང་། གཞན་ཡང་སྤྱལ་སྤྱུ་འདི་པར་བྲིལ་
བྱ་བྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་དབང་དང་། དེའི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་འཁྲིད་སོགས་ཆོས་བཀའ་མང་
པོ་དང་། མངའ་རིས་བྲལ་ཆང་ཆོགས་ཡོངས་སུ་ལམ་རིམ་བསྐྱས་དོན་དང་། དགའ་ལྷན་ལྟ་
བརྒྱུ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་འཁྲིད་མན་ངག་དང་བཙས་པ། གུར་སྒོན་མཁན་པོ་བྱམས་པ་ཡོན་
ཏན་ལ་བྱུབ་ཆེན་ལུ་ཨི་པའི་ལུགས་ཀྱི་(༡༥༥)འཁོར་ལོ་སྒོམ་པའི་དབང་དང་མན་ངག་
ནམས་དགེས་བཞིན་དུ་སྦྱལ་ཅིང་། འདི་པས་ཀྱང་ལུགས་འདིའི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་མན་ངག་
སོགས་ཟེ་འདིའི་གསུང་ལ་བྱིན་བྲིས་བཏབ་པའང་ཆོས་མང་ངོ་། །

འདི་སྐབས་ཁྱོ་ཤོད་པ་དགོ་སྒོང་སྒོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རོར་
བཀའ་གདམས་ཐེག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་མན་ངག་ནམས་རྒྱས་པར་སྦྱལ། དུས་དེར་བསོད་ནམས་
ཟེར་བ་ཞིག་གིས་བཙུན་ལྷན་འདས་མི་གཡོ་མགོན་པོའི་སྤྱི་ཞིག་ཕུལ་བར། ཟེ་ཉིད་དགེས་ཏེ་
ང་བཀའ་གདམས་ཡི་གདམས་ངག་འཆད་པའི་སྐབས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོང་ཕེབས་
པ་ལེགས་གསུངས་ནས་སྤྱི་བརྟན་དེ་དབུ་ཐོག་དུ་བཞེས་ནས་བྱིན་རྒྱབས་ཁྱུས། ན་བཟའ་
གསར་པ་ཞིག་ཕུལ་ནས་ཉེན་མཆོད་ལ་བསྤྲིགས། ཕྱིས་ཀྱང་སྤྱི་བརྟན་དེ་ལ་ངའི་མི་གཡོ་

བ། རའི་ཆོས་སྐྱོང་ཞེས་སྤྲུགས་གཅིགས་ཆེ་བར་མཛད། འོ་འདིར་སྐྱོང་སྐྱོར་ནི་མིན་ཉན་
འཇམ་དབང་ས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱོད་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་དཔལ་རྒྱེ་
རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་ཟབ་འཁྱིད་འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་ཡིད་
ཆེས་གསུམ་ལྡན་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད་དོ། །

ས་སྤྱོད་ལམ་ཀྱི་སྐབས་སྤྱོད་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་མཛད། དེའི་དུས་
སྤྱི་ལྟ་ལྟ་མེ་རུར་ཕྱེ་སྤྱོད་འཛིན་པ་(༡༥༦ན)སུམ་སྐྱོང་བཀལ་བར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་
བ་ཆེན་པོའི་སྤྲུགས་ཀྱི་བཅུད་སྤྱང་བའི་གདམས་པ་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་རྒྱུད་བའི་བཤད་ལུང་
མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། སྤར་ཡང་པོ་ཏ་ལར་ཤེབས་ཏེ་ངོས་ཀྱིས་གསོལ་བ་
བཏབ་པ་བཞིན་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ཁྲ་མ་སྤྲུལ་སྤྱོད་དང་། དགེ་བཤེས་རགས་བསྐྱུས་ཉིས་བརྒྱ་
སྐྱོར་དང་། བདག་ཅག་འཁོར་བཅས་ལ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྤྱོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྤྲས་
དོན་ཀྱན་གསལ་ཀྱི་སྤྱོད་ནས་རྩ་བཤད་སྤྱར་བའི་མན་ངག་རྣམས་བྱམ་པ་གང་བྱེད་ཚུལ་
དུ་རྒྱས་པར་སྦྱུལ། དུས་འདིར་གངས་སྤྱོད་སྤྱོད་འགོ་ཀྱན་ཀྱི་དཀར་མིན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
དུས་སྤྱོད་བདོ་བས། གོར་པ་སྤྱི་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མི་བསྐྱུན་པའི་རྒྱན་དམག་གིས་བོད་ཀྱི་ས་
སྤྱོད་རྣམས་སྤངས་ནས་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་སྤྱོད་འགོ་རྣམས་སྤྲུག་བསྐྱུས་ལ་སྤྱར་ཏེ་མི་འཆམ་པའི་
སྤྱོད་དན་སྤྱོད་ཆོགས་ཤིག་བྱས་ཤིང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྲུགས་འཛིན་
པའི་དགེ་འདུན་ཀྱི་སྤྱོད་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གནག་པས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་བ་བརྟེན་པའི་དབེན་
གནས་སྤྱོད་མོང་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་གྱིང་སྤྱོད་སྤྱོད་ལེ་ལག་དང་བཅས་པ་དགྲ་ལག་ཏུ་
རྒྱུད་དེ་ཐོག་མར་ཆོས་སྤྱོད་པའི་མཐུན་ཆེན་རྣམས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་སྤངས། (༡༥༦བ)དེ་
རྗེས་སྤྱོད་ལ་རྒྱལ་བའི་ཉན་ཆེ་ངོས་བྱང་བ་ན་སྤྱོད་བ་པ་རྣམས་དབེན་པའི་གནས་སྤྱོད་མ་
རྒྱུགས་པར་སྤྱོད་དགོས་བྱུང་ཞིང་། རྗེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་སྤྱོད་འགོའི་བདེ་སྤྱོད་དང་། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པ་གཅིག་ཆར་དུ་བསྐྱུས་པའི་སྤྱི་སྤྲུགས་ཀྱི་དམག་དེ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མ་ལེགས་པར་

དགོངས་ཏེ་བསམ་སྒྲུབ་ངན་པ་དེ་དག་སྒྲུབ་དུ་ཞི་བྱེད་དམ་ཅན་སྒྲུབ་མའི་ཚོགས་ལ་བསྐྱར་
འཕྱིན་དང་། གདུགས་དཀར་གྱི་སྒྲོན་མ་བྱེད་བསྒྲོག་གི་རིམ་པ་ལ་བཙོན་པར་མཛད་པས་མི་
རིང་བར་ཉགས་ཐོན་པ་བྱུང་། དུས་འདིར་པཎ་ཆེན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་རྒྱས་འཛོམས་
གྱི་སྒྲོན་མ་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་གྱི་བར་གཙོད་རྒྱལ་ས་བཟུ་ཞིང་བྱབ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་
སྒྲོན་གྱི་ལུང་ཡང་འབྲུལ་བར་མཛད། དེ་ནས་སྤོང་བ་པ་རྒྱལ་ས་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་
དུ་སྤྱི་གམ་དུ་འབྱོར་བ་ན་རྗེ་རང་ཉིད་གྱི་གསུང་ལས་སྤྱེས་པའི་བྱ་བ་རྒྱུད་དུ་སོང་གཤེས་
ཐུགས་བརྩེ་བས་སྤྱོད་མཆོམས་ལས་བཞེངས་ཏེ་ཉིན་གསུམ་གྱི་རིང་འདུལ་བའི་བཀའ་འབྲིང་
དང་། ཞག་ཤས་སྔོན་རིང་སྤྱིགས་ལམ་དང་འདོན་ཚོག་རྒྱལ་ས་བསམ་གཏན་སྤིང་སོགས་
ནས་བྲེད་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་ཡང་གནང་ངོ་། །

ས་བྱ་སྒྲོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྤྱེས་རབས་གྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞེན་མཛད། བདག་(༡༥༧ན)
ཉིད་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞེན་རྒྱ་བ་གསུམ་པའི་ནང་ཕྱོགས་འདིའི་སྤྱལ་སྤྱོད་ཐ་སྤུལ་
ཆེར་དང་། རྒྱལ་ཆུལ་གྲ་ཆང་དང་། རྒྱུད་གྲ་སྔོན་སྤྲད་གྱི་ཚོགས་ཡོངས། མེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ་གྱི་སྤྲ་མ་དགོ་བཤེས་རགས་བསྐྱས་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་སྤུམ་སྔོང་བཀལ་བར་
དཔལ་དུས་གྱི་འཁོར་ལའི་དབང་གི་སྔོན་འགྲོའི་སྔོན་མ་རྗེས་འཛིན་དང་སྟ་གོན། དེ་ནས་ས་
ཚོག་དང་རྒྱལ་ཚོན་ལ་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱོད་མཆོད་ཉིན་བདུན་གྱི་རིང་མཛད་དེ། དུས་
འཁོར་གྱི་དབང་དངོས་གཞི་བྱིས་པ་ལྟར་འབྲུག་པའི་དབང་བདུན་དང་། དབང་གོང་མ་གོང་
ཆེན། རྗེ་རྒྱལ་དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབང་དང་བཅས་པ་དབང་ཚོག་རྒྱུད་པ་ཅམ་གྱིས་
ཚོག་པ་མ་ཡིན་པར་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བྲག་ལེན་དུ་རྗེ་ལྟར་ཡོད་པ་བཞེན་
དབང་དོན་རྒྱལ་ས་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྤྱིགས་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཆུལ་གྱི་ཟབ་གནད་སྤྱོད་མོང་
མ་ཡིན་པ་རྒྱལ་ས་རྗེན་པར་སྤྱལ་བས་ལུགས་འདིའི་བསྟན་པ་སྤེལ་བ་ལ་རིགས་ལྡན་འཇམ་
དཔལ་གྲགས་པ་ཉིད་སྤོང་ཡང་བྱོན་ནོ་ཞེས་གཟུ་བོར་གནས་པའི་སྒྲོ་ལྡན་ཀུན་གྱིས་མགྱིན་

གཅིག་ཏུ་སྐྱེད་རོ། །ཆོས་ཉེར་གཅིག་ལ་ལྟ་ལྟ་མེ་རུར་ཐེབས་ཏེ་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་སུམ་
སྟོང་དུ་ཉེ་བར་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་རྒྱས་པ་དང་། (༡༥༥) ཀོང་པོ་ཆོས་མཛད་
ཡེ་ཤེས་བཙུན་འབྲུས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་རོར་སྟོད་འཇུག་གི་བཤའ་ལུང་དང་གཞུང་དེ་
ཉིད་ནས་འབྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཡང་རྒྱས་པར་སྦྱལ། དེའི་མཇུག་ཏུ་དཔལ་འཛིན་
ཟེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་དབང་བཞི་འོད་པའི་དགོ་འདུན་རིག་པ་འཛིན་པ་ཆེག་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་སྟོར་
ལ་ཡི་དམ་དེའི་ལམ་རིམ་པ་དང་པོའི་བསྐྱུས་དོན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མན་ངག་རྣམས་
རྒྱས་པ་དང་། རིམ་པ་གཉིས་པའི་མན་ངག་གི་སྟོང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རྫོགས་པར་གནང་། དེའི་
ཆེ་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོས་ད་ལམ་གནང་བའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་འཛིན་ཆོས་རྣམས་ཡི་གེར་
འཁོད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་
འཁྲིད་དམིགས་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན་ཟུང་འཇུག་གཞུང་མེད་ཁང་དུ་བཟོད་པའི་ཐེམ་སྐྱས་ཞེས་བྱ་
བའི་ལེགས་བཤའ་ཀྱང་མཛད། རྒྱ་བ་བཞི་པའི་ནང་པཎ་ཆེན་མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེར་བྱུབ་
རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་བརྒྱ་ཆར་དང་། སྟོལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་རྗེས་གནང་དང་
འབྲེལ་བའི་ཆེ་དབང་། སྟོལ་ལྷང་གི་རྗེས་གནང་། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད། འཛིགས་
བྱེད་ལྷ་བརྒྱ་གསུམ་མའི་མཛོད་རྫོགས་ཀྱི་ལུང་། བཟ་ཤེས་སྦྱན་པའི་ཆོས་སྟོད་པར་རྟིང་གི་
ལུང་། མགོན་པོ་བྲག་རྒྱག་པའི་གཏོར་དབང་བར་ཆད་(༡༥༩)ཀུན་སེལ་སྦྱན་མོང་མ་ཡིན་
པ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མགོན་པོའི་གཏོར་འབུལ་གྱི་ལུང་རྣམས་འབུལ་བར་མཛད་
ཅིང་། ལྷ་ལྡན་རྫོ་པོ་ཤུ་ལྟ་སྟེའི་བྱང་དུ་མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེས་རབ་བྱུང་བཞེས་པའི་ལས་
སྟོབ་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་པོ་ཏ་ལར་ཐེབས། བདག་ཉིད་དང་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་བརྒྱ་
ཕྱག་བརྒྱལ་བར་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་འཁྲིད་ལུང་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་རྒྱས་
པར་སྦྱལ། ལོ་འདིར་དོན་གཉེར་ཅན་སུམ་བརྒྱ་ལྟ་ཅམ་ལ་བསྟེན་རྫོགས་དང་། རྒྱལ་བའི་
བསྟན་པའི་ནང་མཛོད་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བའི་བྱང་ཚུལ་བཟོད་པ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆའི་

གསལ་བྱེད་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་སྒྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱོན་བཅས་ཀྱང་མཛད་དོ། །ལྷགས་
ཁྱི་སྒོན་ལམ་གྱི་ཐོག་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་མཛད། གཞན་ཡང་ལྷ་ཅེ་དགའ་
ལྷན་ལོག་མིན་སྤྱིང་འདུས་ཆོགས་སུ་དཔལ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་
འཁྲིད་དང་། དོན་གཉིར་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ལམ་གཅོ། སྒོན་ལམ་ནམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་
ཆོས་འབྲེལ་ཡང་མང་དུ་སྦྱལ་ཏོ། །

༥༽ གྲིབ་ཏུ་ཆེ་མཆོག་བསམ་གཏན་སྤྱིང་གི་དགོན་པ་ ཕྱག་བཏབ་པའི་སྒྲོང་།

སྐབས་འདིར་རྩེ་ལྷ་མ་བཀའ་བློན་གསུམ་ལྷན་འདི་ཉིད་དང་། དམ་བ་གང་དེའི་རྩེས་
སུ་ཞུགས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བསྐྱོན་པའི་སྤྱིང་ལོ་ལ་ཐོས་བསམ་(༡༥༩བ)སྒྲོམ་གསུམ་གྱིས་དུས་
འདའ་བ་དགེ་སྤྱོད་གི་སྤྱེ་འདི་ནམས་ཀྱི་བཞུགས་ཡུལ་གསར་བསྐྱོན་བདག་ཉིད་ནས་དོ་ཁྱུར་
བགྱིས་ཏེ་བྱེད་རྒྱུར་ས་ཡུལ་གྱི་བབས་གང་ལེགས་ས་བསྐྱོར་བྱས་པར་གྲིབ་ཏུ་ལོས་ཚུལ་བྱུང་
ཞིང་། གྲིབ་འདི་བཞིན་བསམ་པའི་ཆོས་མཛད་སྐྱལ་བཟང་བསྐྱོན་འཛིན་ནམ་རྒྱལ་འདའ་ཁར་
ཁོ་པོའི་ལྷ་སྐྱལ་གྲིབ་ཀྱི་དབང་རིགས་བདག་ཐོབ་གང་ཅི་གཞུང་ནས་བཞེས་བྱུང་གི་ཡོང་སྒོ་
ནམ་དཀར་མཆོད་ཐེབས་རྒྱུ་ཆགས་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་སྤྱོད་འཇགས་གནང་དགོས་ཁ་ཆེམས་
སུ་བཞག་པ་བཅས་མེ་ལུག་ལོ་ནས་གཞུང་ལེན་གྱི་འབབ་སྒོ་ནམས་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་གི་
མཆོད་རྒྱུ་དུ་སྤྱར་བ་ཡིན་རུང་། ས་ཆ་ལྟེ་བར་ལྷ་བྱུང་གཙང་མའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱེ་འདི་
ལྷ་བྱུ་ཆགས་ན་གདན་ས་ཆེན་པོ་པན་ཚུན་ནས་ཀྱང་སྤྱོད་བ་བསམ་གཏན་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་
གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱེ་མང་དུ་འདུ་བ་གདོན་མི་ཟ་བས་བསྐྱོན་པའི་ཞབས་
འདེགས་སུ་འགྱུར་བར་བསམས། དེ་དོན་སོར་གནས་ཀྱིས་ཆེ་བ་དང་པོའི་ཆོས་ལྟ་བུ་གཟུང་

ཆོས་མཆོག་ཏུ་གཤེན་པའི་ཉིན་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞི་གདིང་བའི་དབུ་བཙུགས་
ཤིང་། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཆོད་ཞིབ་པ་ནི་སྐབས་བདུན་པར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

ཁྱེ་བ་གཉིས་པའི་ནང་(༡༥༤ན)ཀུན་གཟིགས་པའི་ཆེན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་དྲོ་
རྩེ་འཇིགས་བྱེད་བདུད་ལས་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་དབང་བཞི་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་དང་། དྲོ་རྩེ་རྣམས་
འཛོམས་གྱི་རྩེས་གནང་བྱུང་བྱས་དང་བཅས་པ། མ་ཉི་ལུགས་གྱི་འཇམ་དཀར་གྱི་རྩེས་གནང་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ཁྱེ་མཆོད་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་མའི་འབྲིད། རྩེ་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་
རྣམས་རྒྱལ་སྟོང་མཆོད་བྱ་ཆུལ་གྱི་ལུང་། སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་མཛད། དེ་
ནས་དཔལ་སྤོངས་མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་ཡར་འཕེལ་དང་སྒོ་བཟང་ཤེས་རབ་སོགས་སྡེ་འདྲིའི་
སྟོང་བ་པ་རྣམས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་ཏེ་འཇིགས་བྱེད་བཙུགས་མའི་དབང་ཆེན་ལྟ་
གོན་དང་བཅས་པ་དང་། དམ་ཆོག་དང་སྒོམ་པའི་འབྲིད་ཐུན་བྱུག་གི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིང་ཆུལ་
སོགས་ཞིབ་པར་སྦྱལ། ཁྱེ་བ་གཉིས་པའི་ནང་ཀུན་གཟིགས་པའི་ཆེན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེར་དྲོ་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོའི་རྩོགས་བཛྲིད་མདུན་ལེགས་མའི་བཤད་ལུང་དང་སྒྲུགས་ཏེ་དང་པོ་གསལ་སྟོང་
མཛད་ལུགས་ནས་བཟུང་རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམས་ཐར་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མཛད་དགོས་
ཆུལ་སོགས་ཞལ་ཏེ་མང་དུ་མཛད། དུས་འདིར་ཤེས་དཀར་ཆོས་སྡེའི་འདུས་ཆོགས་སུ་
དགའ་ལྷན་ལྟ་བུར་མའི་འབྲིད་དང་། དྲོ་རྩེ་རྣམས་འཛོམས་གྱི་རྩེས་(༡༥༤བ)གནང་སོགས་
འདོད་ཆོས་མང་དུ་གནང་། ལུང་སྟོག་སྤྱལ་སྤྱོད་ནས་འཆར་ཅན་དབྱིད་ཆོས་གྱི་ཐོག་ཏུ་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོའི་བཤད་ལུང་ཞིག་གནང་དགོས་ཆུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཆོས་བརྒྱད་
ནས་ལྟ་ལྟ་མེ་རུའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྡེ་སྟོད་འཛིན་པ་སུམ་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ས་
གསུམ་གྱི་སྟོན་མེ་གཅིག་སུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཛྲིད་དོན་རྣམས་ཤིང་ཏེ་ཆེན་པོའི་
གཞུང་དང་། རྩེ་མ་མེད་པའི་རིགས་པ། ཁྱེ་མའི་མན་ངག་གསུམ་གྱུང་བསྐྱེགས་ཏེ་གཤུལ་བྱ་
སྟོང་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་རྩི་ལྟར་བྱ་ཆུལ་རྣམས་གཏིང་ཕྱིན་པར་

སྐུལ་བས། གཞུང་དོན་ལ་འདྲིས་ཆེ་བའི་དགེ་བཤེས་གཞན་དག་གི་འོལ་སྦྱིའི་གོ་བ་རྣམས་
བྱེ་མའི་འཆང་བྱ་ལྟར་ཞིག་སྟེ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་མན་ངག་ལ་ཡོང་བས་སྒྲུང་མཁུག་རྟེན་པ་བཞིན་དུ་
གྱུར་རྟོ། །དེའི་ཆེ་ཕུར་སྟོག་སྐུལ་སྐུ་ནས། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ། ད་ལམ་གནང་བའི་གདམས་པ་
རྣམས་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱོར་བས་སྟེ་སྟོད་འཛིན་པ་མཐའ་དག་གི་སྤྲུགས་རྒྱད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དབྱར་ཀྱི་མཆོ་ཆེན་ལྟར་བསྐྱེད་དག་པར་གྱུར་བས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ། ད་
དུང་གདམས་ངག་གི་སྦྱང་པོ་རྣམས་ཉམས་མཁུར་དུ་སྟེབས་ཏེ་རྒྱན་དུ་སྦྱིང་ལ་བཅང་ཆོག་
པ་ཞིག་སྤྲུགས་རྗེས་གཟིགས་ཞུས་པའི་ལན་དུ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྐུལ་རྟོ། །

ན་མོ་གྲུ་བྱ། སྦྱིང་དགའ་ལྡན་(༡༩༠ན)ཞིང་གི་མགོན་པོ་མཆོག་།རྗེ་རྒྱལ་ཆབ་མི་པམ་
ཆོས་རྗེ་དང་། །དཔལ་ནམ་མཁའ་ངི་མ་མེད་པའི་ཞབས། །རྗེ་འཇམ་དཔལ་སྦྱིང་པོ་བཅས་
ལ་འདུད། །ཞིང་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །སྤྲུགས་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་
པའི་གཟུགས། །སྐྱབས་ཀྱན་འདུས་ངེན་ཅན་ལྷ་མ་ལ། །སྟོ་ཅེ་གཅིག་མོས་པས་གསོལ་བ་
འདེབས། །སྟོན་ཐོག་མ་མེད་ནས་འཁོར་བར་འབྱམས། །གནས་པལ་ཆེར་མི་ཁོམ་སྟུན་པར་
ལུས། །རྗེ་ལྷ་མ་མཆོག་གི་བཀའ་ངེན་ཀྱིས། །དུས་ད་རེས་དལ་འབྱོར་མི་ལུས་ཐོབ། །ཞིང་
གང་དུ་བཅའ་ཡང་རྟེན་དཀའ་བའི། །བཀའ་མདོ་རྒྱད་ཀྱན་ཀྱི་སྦྱིང་པོའི་དོན། །རྗེ་རྒྱལ་བ་
གཉིས་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་བཅུད། །ཆོས་བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་མན་ངག་ཐོབ། །བདག་སྟོན་ཆད་
ཆེ་འདིའི་སྤང་ཤས་ཀྱིས། །བསྐྱུས་བསྐྱུས་ནས་དོན་མེད་གཡེང་བས་ཁྲིར། །ད་ཆེ་ཐུང་ཡུད་
ཅམ་འདིའི་རིང་ལ། །ཆོས་རྣམ་དག་བྲེད་པར་སྟོན་ལམ་འདེབས། །དུས་སང་དང་འཇིག་
རྟེན་བྱི་མ་གཉིས། །མི་བདག་ལ་ནམ་འོང་ཆ་མེད་པས། །སྟོ་རྟག་འཛིན་དབང་དུ་མ་སོང་
བར། །ད་ཅེ་གཅིག་སྐྱབ་པ་བྲེད་པར་སྟོན། །དུས་སྤྲུགས་མའི་སེམས་ཅན་སྟོ་སྦྱ་མང། །དོན་
ཁ་ཞེ་མི་མཚུངས་གཡོ་སྦྱ་ཅན། །ད་གཞན་ཟེར་དབང་དུ་མི་གཏོང་བར། །པ་ལྷ་མའི་གདམས་
ངག་སྟོམ་པར་སྟོན། །ལས་རྒྱ་འབྲས་ནམ་(༡༩༠བ)ཡང་མི་བསྐྱུ་ཞིང་། །སྐྱབས་བསྐྱུ་མེད་

དགོན་མཆོག་གསུམ་དུ་ངེས། །དོན་དེ་ཕྱིར་སྐྱབས་འགྲོ་ལས་འབྲས་ལ། །ཡིད་ངེས་ཤེས་
ཉིད་པར་བྱིན་གྱིས་ཆོབས། །མཐོ་སྤྱོད་ཅེ་ནས་བཟུང་དཔྱལ་བའི་བར། །གནས་གང་དུ་
སྐྱེས་ཀྱང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད། །ཡོངས་འཁོར་བར་ཡིད་བརྟན་མ་མཆིས་པས། །ཡིད་ངེས་
འབྱུང་ལྷགས་དག་སྐྱེ་བར་ཤོག །ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ། །མི་བདག་གི་
དེན་ཅན་མ་ཡིན་པར། །རྗེ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལས་འབྱུང་བས་ན། །སློ་ཆགས་སྤང་དབང་དུ་
མི་གཏོང་བར། །བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་སེམས་འབྱོངས་པར་ཤོག །མགོ་བཤེས་གཉིན་བསྟེན་
ཚུལ་ནས་བཟུང་སྟེ། །ལམ་འོད་གསལ་སྐྱེ་ལུས་བྱང་འབྲུག་བར། །གཞི་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་
སྤྲིལ་བས་ཏེ། །སློ་ཅེ་གཅིག་ཉམས་ལེན་བྱས་པར་ཤོག །ལར་དུས་དང་གནས་སྐབས་ཐམས་
ཅད་དུ། །པ་དེན་ཅན་སྒྲ་མ་གཏོགས་པ། །མི་བདག་ལ་རེ་ས་གཞན་མེད་པས། །དུས་ཀྱན་
ཏུ་ཐུགས་རྗེས་སྐྱོངས་སུ་གསོལ། །སྐྱབས་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཐུགས་རྗེ་དང་། །ལྷ་
ཡི་དམ་སྤང་མའི་མཐུ་སྟོབས་དང་། །ཆོས་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱེད་མེད་བདེན་པའི་མཐུས་། །གང་
གསོལ་བའི་དོན་རྣམས་འབྱུང་ལྷུང་ཅིག །ཅེས་པའོ། །

དེ་ནས་པོ་ཏ་ལར་ཕེབས། །ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱུད་པ་དང་(༡༩༡ན)མངོན་རྟོགས་
རྒྱན་སྐྱར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གནད་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མན་ངག་ཤེར་
ཕྱིན་གསལ་བའི་སྟོན་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤམ་གྱི་མཛད་ཀྱང་མཛད།

གཞན་ཡང་དཔའ་ཤོད་རྩ་སྐུ་སྒྲ་མ་བྱམས་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་
འཁོར་ལོའི་རྗེས་གནད་དང་། དེའི་སྐྱབས་ཐབས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུང་མན་ངག་དང་
བཅས་པ། ལུགས་གཉིས་ལས་བརྒྱུད་པའི་ཞལ་ཏ་ཡང་མང་དུ་མཛད། དེ་ནས་གདན་ས་
གསར་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་སྤྲིལ་པོ་རྣམས་ཆགས་སུ་ཚུད་པས་སྒྲ་བ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་
གཅིག་ཉིན་སྟོང་བ་པ་རྣམས་སྐྱབས་གནས་སུ་གཞི་སྟོན་ཏེ་བསྟེན་རིམ་བཞིན་ནས་སྒྲ་གོས་
ཕྱག་པར་གཟར། ལྷུང་བཟེད་དང་། མཁར་གསལ་ཐོགས་ཏེ་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པར་ཞི་དུལ་

ཀྱི་སྐྱོད་པ་དང་བཅས་པེབས་པས་སྐྱེ་བོ་དད་ལྡན་ནམས་ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྐྱར་ཏེ། ཀྱི་
མ། འདི་ལྟ་བུའི་ལྟ་སྐྱོད་དག་ཅིང་ཞི་དུལ་གྱིས་གཤེགས་པའི་དག་སྐྱོང་འདི་དག་ནི་འཕགས་
པའི་ཡུལ་དུ་དབང་བཅས་པ་ནམས་དད་ལྡན་ནམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པ་
དང་ཚུལ་མཚུངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། བདག་ཅག་གྲང་འདི་ལྟ་བུའི་དག་སྐྱོང་གི་ཉིན་དུ་
འགྱུར་བར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་ཡང་འདེབས་སོ། །ཆེས་བདུན་ལྟག་པ་ལྟ་མཆོམས་ཀྱི་
འགྲུབ་སྐྱོར་(༡༩༡བ)གཟུང་ཆེས་མཆོག་དུ་དག་བའི་ཉིན་རྗེ་སྤྱི་མ་མཆོག་དང་། །གཉུག་མར་
གནས་པའི་འཁོར་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བཅུ་སྟག་གཅིག་། བདག་ཅག་གི་ངོ་ཚབ་མང་ར་མཁན་
པོ་རྗེ་དུང་སྟོ་བཟང་རྟོ་རྗེ་དང་། ཅེ་མགོན་ལྟ་རི་ཆེས་མཛད། ཤོད་མགོན་སྟགས་རམས་པ་
དག་དབང་དར་རྒྱས། བཀའ་མགོན་དཔལ་ལྷན་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས། བད་ཚལ་བ་ཆེ་
དབང་ནམ་རྒྱལ་སོགས་ཅེ་ཤོད་ཀྱི་དུང་འཁོར་མང་པོ་དང་། བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཆབ་
སྐྱ་སྐྱེ་སྟོ་བཟང་དག་ལེགས་སོགས་སེར་སྐྱ་མང་པོའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་ཆིབས་བསྐྱོད་
པས་ནམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ལ་མཆོད་རྩས་ཀྱི་ནམ་པ་ཅན་ཀྱི་སྤྲིན་གསར་ལང་ལོང་དུ་
འདུ་ཞིང་། དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟ་སྐྱ་ནམས་མགྲུ་བའི་ལྟ་སྐྱ་སྐྱེ་མེ་ཏྲོག་གི་ཆར་དག་གྲང་
མངོན་པར་པབ། དེའི་ཆེ་ཏྲ་ནག་པོ་ཞིག་སྟོ་བུར་དུ་ཆིབས་རགས་ཀྱི་ཁོད་དུ་བྱུང་བ་འགའ་
ཞིག་གིས་འཛིན་བཀོད་བྱས་པས་མ་ཐུབ་པར་བསྐྱ་བའི་ཚུལ་དུ་སྟོན་ལ་སོང་བ་དང་། ས་
སྟོར་ཀྱི་སྐལ་པ་གྲང་ལུག་ནག་ཅིག་གིས་བསུས་འདུག་པ་ནམས་ལ་དཔགས་ན་ཡུལ་དེའི་
གཞི་བདག་རྫོང་བཅན་པ་ཡང་ཏྲ་བསུར་ཡོངས་པར་མངོན་ཞིང་། སྐྱེ་བོ་པོ་མོ་དག་ནས་
གྲང་རྒྱན་གོས་མཆོར་གཟུབས་དང་། སྐྱ་གཞན་གྱིས་བསུ་བ་དང་། སྟོང་བ་པ་ནམས་ནས་
གྲང་གཏུགས་(༡༩༡ན)དང་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་མཆོད་པའི་བྲེ་བྲག་མང་དུ་ཐོགས་ཏེ་རྒྱང་
བྲགས་ཅམ་ནས་མངོན་པར་བསུས་ཤིང་མཆོད་པ་ནི་རི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་
པ་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོ་ལ་སོགས་པས་བསུས་ཏེ་མཆོད་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་

པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྟེན་གཙོ་གསར་བཞེང་མཛད་པའི་གཟུངས་སུ་
སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས་དང་། རྒྱ་ཐུབ་པའི་འཕེལ་བ་དུང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཤངས་
མཚལ་ལས་གྲུབ་པའི་སྒྲོལ་མ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་གི་བྱིས་ཐང་སོགས་རྟེན་གྱིན་རྒྱལ་མཚན་
པོ་དང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་མང་པོའི་སྐྱེ་བལ་རིང་བསྐལ། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུངས་ཤིན་ཏུ་
མང་པོ་དང་བཅས་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་འབྲུལ་བར་མཛད་ཅིང་། གཙུག་ལག་
ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ལ་བཅུ་གསུམ་འཁོར་ལའི་དགྱིལ་འཁོར་ཞལ་ཤེས་སྟེ་སྟོང་
བ་པའི་ཚོགས་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་གནས་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པས་ནམ་མཁའི་ཁྲིན་
ཀྱན་འཇའ་འོད་ཀྱིས་གང་ཞིང་། རྒྱད་པར་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ནས་འཇའ་དཀར་པོ་ཞིག་
སྐྱབ་གནས་ཉིད་ལ་ཟུག་པ་དང་རྗེའི་ཞལ་ནས། འདི་ལྟ་བུའི་ལྷས་ཅི་ཡིན་ཞེས་དགྲེས་ཚུལ་
མཛད་འདུག་པ་ནམས་དམ་ཆོག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དངོས་སུ་ཞུགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
པའོ། །དེའི་ཆེ་འདི་(༡༩༩༧)ནས་ཀྱང་རྗེ་སྐྱེ་མ་སྟོན་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་ལེགས་སའི་
བསྟེན་བཀུར་གྱི་ཐོག་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་མདོ་སྐྱགས་ཏིང་འཛིན་ལེགས་པར་འཕེལ་བའི་
གནས་མཆོག་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྤིང་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་གསོལ། གཞན་ཡང་ཡོན་
བདག་ཏུ་གཏོགས་པ་བྲག་ཞན་ཆང་མ་འདུས་པ་ནམས་དང་། སྐྱབ་གནས་གསར་བསྐྱེད་གྱི་
བཅོ་རིགས་ལས་བྱེད། གྲིབ་ཕུ་མདའི་སེར་སྐྱ་སོགས་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་སྟོང་ཙམ་འདུས་པ་
ལ་རབ་སྟོན་གྱི་ཐོག་བཟ་ཤིས་རྣམས་བརྒྱད་དང་ཆེ་རྣམས་བྱིམས་ཤིང་། སྟོན་པ་མདོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་བྱིས་འབྲུར་གྱི་སྐྱེ་བརྟན་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ་དང་། ཡུལ་འདིར་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་ཚུལ་སོགས་སྟོན་གྱི་བྱུང་བ་མཐའ་
ལས་པ་གསུངས་ཤིང་། སྐྱབ་གནས་ཀྱི་རྟེན་གཙོ་ལ་ཐུབ་ཆེན་མཛོང་བ་དོན་ལྡན་ཞེས་པའི་
མཚན་གསོལ་བར་མཛད་དེ། སྤྱིར་ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་དགོ་བཅུའི་རྒྱན་ལྷག་པར་
འཕེལ་བ་དང་། རྒྱད་པར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་གསར་བཞེང་

མཛད་པ་ལ་སྤྱིར་བཟང་ངན་གྱི་འབྲེལ་པ་ཐོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ལས་ཀྱི་སྦྱིབ་པ་སྤྲེལ་
ཤིང་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཀྱན་ཏུ་དགེ་བའི་བསྐྱོ་བ་སྒྲོན་ལམ་གྱི་མཆོམས་སྦྱར་
ཡང་གནད་སློན་མཛད་དོ། །ཆེས་བཙུ་ལ་ཕྱག་(༡༤༣ན)ལེན་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་
སྒྲོན་སྤེ་འདིར་གསོ་སྦྱར་གི་ཐོག་མ་མཛད་ཅིང་། དོན་གཉེར་ཅན་གཉིས་ནས་རབ་བྱུང་
དང་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་བཀའ་བློན་ཁྲིམ་པར་སྤྲེལ་ཡོ་ཤེས་ཡར་འཕེལ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་སྒྲོ་
བཟང་བསྟན་འཕེལ་ཞེས་པའི་མིང་ཡང་འདོགས་པར་མཛད། རྒྱ་བ་དགུ་པའི་ནང་པོ་ཏ་ལར་
ཕེབས། བདག་ཉིད་ནས་རྗེ་སྒྲོན་འཁོར་རྣམས་བཞུགས་ཡུལ་གསར་བསྐྱོན་བགྱིས་
པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་ཆེད་དཀྱིས་ཚུལ་མཛད་དེ་ལེགས་སྦྱིས་ཀྱང་
གནང་། དུས་འདིར་བདག་ཅག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་འཇམ་དཔལ་ནག་པོ་དང་
སྒྲོལ་མ་སྦྱར་མ་དཔའ་མོའི་རྗེས་གནང་དང་སྒྲོམ་བརྒྱས་མན་ངག་དང་བཅས་རྒྱས་པར་
སྦྱལ། གཞན་ཡང་མཁར་རྫོ་སྤུལ་སྤྱད་དང་། དགེ་སྦྱོང་དམ་ཆོས་ཡར་འཕེལ་སོགས་ནས་
གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་དོན་གཉེར་ཅན་བརྒྱ་ཕྱག་བཀྲའ་བར་ནམ་མཁའ་སྒྲོ་འབྲེད་ཀྱི་
དབང་དང་། གཙོད་ཀྱི་འཁྲིད། གྲུང་སྒྲོན་མཁན་པོ་བྱམས་པ་ཡོན་ཏན་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་
པ་བཞིན་སྦྱོ་བརྒྱད་འཛིན་པའི་སྤུལ་བའི་སྦྱོ་མང་པོ་དང་། དམ་གཙང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྲོམ་ལྗན་
བརྒྱ་སྒྲོར་ལ་རྒྱ་རོའི་ཆོས་དྲུག་གི་ཟབ་འཁྲིད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་འཛིན་ཆོས་སྤུ་སྤུལ་ཏེ་ལམ་
འདི་ཉིད་ཀྱི་འཁྲིད་རྒྱན་ལུབ་པ་གཞི་(༡༤༣བ)ནས་གསོ་བར་མཛད་དོ། །གྲུང་སྒྲོན་མཁན་
པོ་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོས་ད་ལམ་སྤུལ་བའི་འཁྲིད་དམིགས་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན་ཡི་གེར་
འཁོད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན། རྒྱ་རོའི་ཆོས་དྲུག་གི་འཁྲིད་དམིགས་ཀྱི་
བསྐྱུས་དོན་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྗན་གྱི་སྦྱོང་པོ་སྤྱན་བརྒྱད་མཛད་བརྒྱ་འབྲེད་པའི་ལྷེ་མིག་ཅས་
བྱ་བ་དང་། ཟབ་ལམ་རྒྱ་རོའི་ཆོས་དྲུག་གི་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་རྒྱད་ལ་སྦྱོ་བའི་སྒྲོན་ལམ་
བྱུབ་པའི་སྒྲོན་སྤེ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། དུས་འདིར་བདག་ཅག་གི་མཆེད་

ལྷ་ཟུང་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་སྒྲིག་གསུང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་བསྐྱོད་དགོས་ལ། ཁོང་ཟུང་མེ་ཉིད་
ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་དང་ལྷན་པས་བདེ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་སྒྲ་མ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཁོ་ན་
ལ་རག་ལུས་པར་སྒྲིམ་ཞིང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་རང་དབང་དུ་མི་གཏོང་བར་
སྒྲ་མའི་བཀའ་སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་སྐབས་འདིར་ཡང་ཚུལ་འདི་དག་ལ་ཐབས་
སྒོ་རིམ་བྱེད་དགོས་བཀའ་མོལ་ཞུས་པར། ཆོ་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་དང་འཐག་མཁན་གྱི་
ཀར་སྟབས་སྦྱར་ནས་འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་སྙིང་པོ་མེད་པར་ངོ་སྤྲད་དེ་རྒྱུན་བཟང་ངན་ཅི་བྱུང་
ཡང་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་འཕེལ་བའི་གོགས་སུ་བསྐྱར་བའི་མན་ངག་རྣམས་རྗེས་པར་སྦྱལ་
བས། (༡༩༩༣)ཁོང་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འཁོར་བའི་སྦྱོན་མཚང་རིག་ནས་བདེ་སྤྱད་ལ་
ཅི་མི་སྦྱུང་བར་ཡིད་བདེ་འབའ་ཞིག་གི་སྤྲོ་ནས། འོ་ན་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། ལེགས་ཚོགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་ཟབ་ལམ་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་འདི་ཡིན་འདུག་པས་སྒྲ་མ་གང་དུ་སྒྲིམ་པའི་
གནས་དང་། བསམ་སྦྱོར་གྱིས་བསྟེན་ཏེ་དད་པ་གསུམ་སྒྲིམ་ཚུལ། དད་ལྷན་གཞན་གྱིས་
བྱུག་འཆལ་བ་བྱུང་ན་རང་ཉིད་ལ་དེ་ལེན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པས། དེ་དག་གི་བྱུག་ཀྱང་སྒྲ་མ་
ཉིད་ལ་སྦྱལ་ན་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་བྱུང་ཡོང་འདུག་པས་དེའི་ཆོ་
དམིགས་རྣམས་རིམ་བྱེད་ཚུལ། མདོར་ན་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་སྤྱད་པས་
གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་སེམས་ལ་བཅང་ཆོག་པའི་མན་ངག་གི་སྙིང་པོ་ཞིག་སྦྱལ་
དུ་གསོལ་ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྦྱལ་རྟོ། །

ན་མོ་གུ་རུ། གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོའི་དོན། །བྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་
མཐེལ། །ཟབ་ལམ་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི། །མན་ངག་སྙིང་པོའི་ཅ་ཆོག་གི། །འདི་བྱེད་ལེགས་
ཚོགས་མ་ལུས་པའི། །གཞི་དང་རྟེན་དང་ཅ་བ་ནི། །ལམ་སྦྱོན་བཤེས་གཉེན་དམ་བ་སྟེ། །དེ་
ཡི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིམ་ཚུལ་ནི། །མདོར་ལམ་བཟང་སྦྱོན་(༡༩༩༤)བྱེད་པའི། །བཤེས་གཉེན་
དམ་པའི་སྐྱེ་གཟུགས་ལ། །ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཀུན་བཞུགས་པར། །བྲུབ་བདག་རྗེ་རྗེ་

འཆང་གིས་གསུངས། །དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདུས་སུ། །བཙུག་མེད་ཅེས་པ་རྟེན་གྱིར་
ན། །བཤེས་གཉིན་བསམ་པས་བསྟན་ཚུལ་གྱི། །གནད་ཀྱི་མན་ངག་དེ་ཉིད་དོ། །འདི་ཕྱིར་
ལེགས་ཆོགས་རི་སྟེང་པ། །དགེ་བའི་བསམ་པ་ཉིད་ལས་འབྱུང་། །དགེ་སེམས་སྐྱེ་བ་སྦྲེལ་
ལ། །རག་ལུས་ཕྱིར་ན་ལེགས་ཆོགས་ཀྱི། །སྦྲེལ་མའི་མཐུ་ལས་འབྱུང་བར་ངེས། །རྒྱལ་ཀྱི་
རོ་བོར་བལྟ་བ་ནི། །དང་བའི་དད་པ་སྒྲིམ་ཚུལ་ལོ། །ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་ཀྱི་འབྱུང་གནས་
སུ། །བལྟ་བ་ཡིད་ཆེས་སྒྲིམ་ཚུལ་ལོ། །ཅི་གསུང་བཀའ་བཞེན་སྦྱབ་བྱེད་པ། །མདོར་འདོད་
དད་པའི་སྦྱོང་ཚུལ་ལོ། །མི་འདོད་རྒྱུན་པར་བྱུང་བ་སོགས། །གལ་ཆེད་གནས་སྐབས་ཐམས་
ཅད་དུ། །སྦྲེལ་སྐྱེ་བོར་བསྒྲིམ་བྱས་ནས། །ཕུར་ཚུགས་གསོལ་འདེབས་བྱེད་པ་གཅེས། །རྒྱ་
ཆེན་བསོད་ནམས་གསོག་འདོད་ཆོ། །སྦྲེལ་མའི་དུས་དུ་བསྒྲིམ་བྱས་ནས། །མཆོད་ཆོགས་རྒྱ་
མཆོས་མཆོད་པ་གཅེས། །འདི་ཕྱི་བར་དེའི་གནས་སྐབས་སུ། །སྦྲེལ་སྐྱེད་དུས་བསྒྲིམ་
བྱས་ཏེ། །རང་གི་སེམས་དང་སྦྲེལ་གཉིས། །དབྱེར་མེད་བསྐྱེད་བ་(༡༩༥༩)མན་ངག་གོ། །དད་
ལྡན་གདུལ་བྱས་གསོལ་བཏབ་ཆོ། །རང་སེམས་སྦྲེལ་དབྱེར་མེད་དུ། །བསྒྲིམ་ནས་སྦྲེལ་མའི་
ཕྱག་གཡས་ཀྱིས། །གཞན་ལ་བྱིན་སྦྲབས་བྱེད་པར་བསམ། །གཞན་གྱིས་ཕྱག་སོགས་བྱེད་
པའི་ཆོ། །སྦྲེལ་ཉིད་ལ་ཕྱག་བྱེད་པར། །བསམ་ན་རང་གཞན་ཀྱི་ལ་པན། །ཉོན་མོངས་
འཁྲལ་སྤང་ཤར་བའི་ཆོ། །སྦྱིང་དུས་བཞུགས་པ་སྦྲེལ་རྩེ། །སྦྱོང་རན་འདི་ཡིས་ཐུགས་ཁེལ་
ཞེས། །བསམ་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བསྒྲིམ། །དགེ་སེམས་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆོ། །སྦྲེལ་མའི་བྱིན་
སྦྲབས་འདི་འོ་ཞེས། །བསམས་ནས་བཀའ་བྲིན་རྩེས་བྱེད་ཏེ། །གུས་པས་མཆོད་ལ་བཙོན་
པར་བྱ། །མདོར་ན་ཡབ་རྩེ་དམ་པའི་བཀའ། །གསུང་རབ་སྦྱོང་བའི་མཐར་ཐུག་པ། །གསང་
བ་ལས་ཀྱང་ཆེས་གསང་བའི། །མན་ངག་གནད་ཀྱི་དོན་པོ་ནི། །རང་སེམས་སྦྲེལ་མའི་དམ་
གསུམ། །དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་བྱས་ནས། །གཉིས་སྤངས་མཁའ་དབྱིངས་དུས་
དག་ཏུ། །བལྟ་བཤེས་རྒྱ་ཡི་བཅིངས་བྱས་ན། །བདེ་ཆེན་འོད་གསལ་ཉིན་བྱེད་འཆར། །ཉིན་

བྱེད་དེ་ཡི་འོད་ཟེར་གྱིས། །བཅུ་སྟག་བཅུ་དང་བཅུ་གཉིས་གྱིས། །རྒྱན་གྱིས་སྤྲུམ་པའི་ལྷ་
བྱ་འབྱུང་། །ལྷ་བྱ་དེ་ཡི་འོད་སྤང་གི། །མཁའ་དབྱིངས་ཡོངས་སུ་འགོང་བར་བྱེད། །འོན་
ཀྱང་འཇིག་(༡༩༥)རྟེན་མེས་པོ་སོགས། །མཐུ་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་མི་མཐོང་ན། །སྤྱེ་བོ་པལ་
བས་མཐོང་རེ་སྐྱན། །དེ་སྤྱིར་དེ་ལྟའི་ཚུལ་འདི་ལ། །སྤྱི་འབྱུལ་བ་བ་ཞེས་སུ་གྲགས། །ཚུལ་
འདི་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཡིས། །སྤྱན་བརྒྱན་མན་ངག་འཛིན་པ་ཡིས། །སྤྱིར་གི་བྱ་ལ་བཅེ་
བས་གདམས། །ཞེས་གསུངས་པས་ལྷ་མའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་སྟེ་གསོལ་
འདེབས་ཀྱི་གདུང་དབྱངས་འདི་ལྟར་བསྒྲགས་སོ། །

ན་མོ་གྲུ་བྱ། དེགས་ཀྱན་གྱི་བདག་པོ་དོ་རྗེ་འཆང་། །རྗེ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་སྤྱིར་རྗེའི་
ལྷ། །དོན་དོ་བོ་རྩྱ་རྩྱ་ཐའི་ཞབས། །འབངས་ཟུང་གི་སྤྱི་བོའི་རྒྱན་དུ་བཞུགས། །སྤྱིན་བསོད་
ནམས་བཟང་པོ་བསགས་པའི་མཐུས། །རྟེན་ཡོན་ཏན་བརྒྱན་གྱི་དཔལ་ལྷན་ཡང་། །དོན་དོ་
བོ་སྤང་ཤས་ཁོལ་བོར་བྱེད། །ད་དོན་ལྷན་སྤྱོད་པར་བྱིན་གྱིས་ཆོབས། །རྗེ་ལྷ་མ་མཆོག་གིས་
གིས་སྤྲུགས་བཅེ་བས། །ཆོས་མན་ངག་ཟབ་དགྲ་སྤུལ་ལགས་ཀྱང་། །དོན་སེམས་ལ་བཟུང་
བྱར་མེད་པ་བདག་། །ད་གཡེང་མེད་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག་། །གནས་འཁོར་བའི་སྤྱན་ཆོགས་
དུག་ལྷ་བྱར། །དུས་ཅི་དགར་རོལ་བའི་སྤྱོན་པ་བདག་། །ལྷ་ཆངས་པའི་འཁྱགས་གྱིས་ས་
མཐར་འབྱུངས། །འདི་བསམས་ན་ལྷ་མའི་སྤུལ་པར་ངེས། །རྗེ་ལྷ་མ་མཆོག་གི་གདམས་
ངག་ལས། །སྤྱིར་(༡༩༦)འདི་ན་ཆེ་བའི་མེས་པོ་ཡང་། །དུས་ནམ་ཞིག་ས་འོག་སྤྱིན་
བྱར་འབྱུང། །ཞེས་གསུངས་ལ་ངས་ཤེས་དེ་རིང་རྟེན། །ལུས་བསྐྱེད་པའི་མ་དང་ཕུ་རྒྱའི་
ཆོགས། །ཁོར་ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་བའི་ཞགས་ཐག་དང་། །དུས་དེ་རིང་འདྲུ་བའི་འབྲེལ་ཐག་
ཆད། །རྒྱན་འདི་ཡང་ལྷ་མའི་སྤུལ་པར་ངེས། །ལམ་ཆ་གང་སྤྱུག་བསུལ་དང་ལྷན་པའི། །ལྷལ་
བས་མཐའི་འབྲང་ལ་སྤྱུལ་མ་ཞུ། །ཚུལ་དེ་ལས་སྤྱི་མ་བའུལ་ཐག་རིང་། །གནས་འཁོར་བ་
འདི་ལས་བྱང་དུ་གསོལ། །ལམ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་ལེགས་བརྟེན་ཏེ། །དཔལ་ཐར་པའི་

འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་དང་། །མ་འགྲོ་ཀུན་སྲིད་ལས་སྒྲོལ་བ་ལ། །རྩི་ལྷ་མ་བྲིད་དང་མཚུངས་པར་
ཤོག། །ལར་དེང་ནས་རྩི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་བར། །སྐྱབས་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་དང་། །རྩི་
གངས་རིའི་མགོན་པོ་པད་དཀར་འཛིན། །པ་བཀའ་བློན་གསུམ་ལྡན་ལྷ་མ་ལས། །འབངས་
བྱང་ལ་མགོན་དང་སྐྱབས་གཞན་མེད། །ས་ཐག་རིང་དབང་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ནས། །སྐྱབས་
ལྷ་མ་གསུམ་གྱི་མཆོན་བཞེད་དེ། །རྒྱུ་འབོད་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཆོགས་བཅད་ལྷ། །ཞེས་
ལྷས་པ་ན། །རང་གི་རྩི་ལྷར་བཀྱི་བར་འོས་པའི་ལས་ཀྱི་ཁུར་མ་ལུས་པ་བྱས་ཁྲིར་བ་ལ་
ལྷག་པར་དགའ་བའི་པ་ལྷར་རྩི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་དབྱེས་ཏེ་ལྷ་མ་ཀུན་འདུས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་
དངོས་བྱུང་གི་སྤྲིན་བྱང་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །(༡༩༩བ)

སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྡན་རྒྱལ་བ་མ་ལུས་པའི། །ཡེ་ཤེས་གཅིག་བསྐྱུས་འཇམ་དཔལ་
རྒྱ་མཆོའི་སྤེ། །ཐུབ་བསྟན་མི་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་འཛིན་མཛད་པ། །བཀའ་བློན་མཚུངས་
མེད་ལྷ་མར་གསོལ་བ་འདེབས། །རྒྱེ་དན་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་བསལ་དུ་གསོལ། །ཆོས་
ལྡན་བསམ་པ་འབྱུང་བར་མཛད་དུ་གསོལ། །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་བྱུང་སྩལ་དུ་
གསོལ། །མཐར་ཐུག་ཐུགས་ཡིད་འདེས་པར་བྱིན་གྱིས་སྒོབས། །ཞེས་པ་མན་ངག་དང་
བཅས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པས་ཁོང་རྣམ་གཉིས་ཀྱང་དད་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་མན་
ངག་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྦྱིང་པོར་བྲེད་ཅིང་། །ཕུ་བོ་དེ་ཉིད་ནི་གསོལ་འདེབས་འདི་
ཁོ་ན་ཞལ་འདོན་དུ་མཛད་བཞིན་དུ་གཤེགས་འདུག་ཅིང་། །གཙུང་འདས་པོ་དེས་ཀྱང་སྒྲ་
མ་བྲན་པའི་གསོལ་འདེབས་གདུང་དབྱངས་སུ་སྒྲེབས་འདུག་པ་ནི་འདི་ལྟར། །ཨོ་བདེ་
ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག །ཐོད་ཡུལ་འགྲོ་བའི་མགོན་གཅིག་པད་དཀར་འཆང་། །སྐྱབས་གསུམ་
ཀུན་འདུས་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་དང་། །བཀའ་བློན་གསུམ་ལྡན་བློན་ཅན་ལྷ་མ་རྩེ། །ཡེ་
ཤེས་མཆོན་ཅན་འབྲལ་མེད་སྤྱི་པོར་བཞུགས། །འདི་སྤྱི་བར་དོའི་གནས་སྐབས་ཐམས་
ཅད་དུ། །ཐུགས་རྩིས་བྱངས་ཤིག་མགོན་པོ་སྤྲིན་རས་གཟིགས། །ཤེས་རྒྱུད་ཆོས་ཀྱིས་

ཐུལ་ཅིག་དྲིན་ཅན་རྗེ། །གཏན་བདེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བས། །སྟོན་(༡༩༦༡)
བསགས་སྟོབས་གྱིས་དལ་འབྱོར་རྟེན་ཐོབ་ཀྱང་། །དུག་གསུམ་དབང་ཤོར་རྣམ་གཡེང་
རོ་སྟོམས་མཁན། །སྟན་བརྒྱུད་མན་ངག་ཟབ་མོ་ལེགས་ནོད་ཀྱང་། །གནད་དོན་སེམས་
ལ་བཟུང་བྱར་མེད་པ་བདག་། །དོན་མེད་གཡེང་བའི་སྒོ་སྒྲིལ་བྱེད་བར། །བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བས་
ཤིག་མགོན་པོ་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །འཁྲལ་ཤེས་ཆོས་དང་འབྲེས་པར་དྲིན་ཅན་རྗེས། །བྱིན་
རྒྱུ་བས་མཆོག་ཐུན་དངོས་བྱུང་སྟེ་དུ་གསོལ། །སྟོན་བསགས་རྣམ་པར་དགའ་བའི་རྣམ་
སྟོན་གྱིས། །དམ་ཆོས་སྦྱབ་པའི་མཐུན་རྒྱུ་ཆང་བའི་རྟེན། །ཐོབ་ཀྱང་ལོང་མེད་བྱ་བས་
གཡེངས་པའི་མཐར། །གཏན་གྱི་སྦྱབས་གནས་དང་བྲལ་ས་མཐར་འབྲུམས། །སྤྱི་མ་གར་
འགྲོའི་གདངས་མེད་ཉམས་ཚུང་བདག་། །ཐུགས་རྗེའི་ལྷགས་ཀྱས་བྱངས་ཤིག་སྦྱན་རས་
གཟིགས། །ཆེ་མཐུག་ཆོས་ཀྱི་འཆོ་བར་བླ་མ་རྗེས། །བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བས་མཛོད་འཁོར་བའི་
མཆོ་ལས་སྒྲིལ། །བླ་མའི་ཞལ་ལས་དམ་ཆོས་མང་ཐོས་ཀྱང་། །འདི་ནང་གཡེང་བས་སེམས་
རྒྱུད་བེལ་བའི་མཐུས། །སོ་སོའི་གནད་དོན་གོ་བའི་སྐབས་མ་རྟེན། །ཐོབ་པའི་བྱངས་དང་
སྒྲི་སྒྲི་ཅམ་དུ་སོང་། །དེ་ནི་གཏན་མཐུན་སྦྱབ་པའི་དུས་ལ་བབས། །དུག་གསུམ་དག་ལས་
སྟོབ་མཛོད་སྦྱན་རས་གཟིགས། །གསུང་རབ་དགོངས་དོན་རྟོགས་པར་དྲིན་ཅན་(༡༩༦༢)
རྗེས། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཉམས་ལེན་མཐར་བྱིན་ཤིག་། །རྒྱལ་ཁམས་སྤྱོད་མེད་ས་སྟེང་
ཀུན་ཏུ་འབྲུམས། །མཐོ་དམན་བར་པར་བཅས་པའི་སྟོད་ཚུལ་མཐོང་། །དེ་ཀུན་བདེ་འདོད་
འཇིག་རྟེན་ཞེན་ཆགས་གྱིས། །ཡུན་རིང་འཁོར་བར་གནས་པའི་རྒྱ་ཆོགས་བསྐྱབ། །གཏན་
བདེའི་དངོས་རྒྱ་ཆོས་ལས་གཞན་མེད་ཤིང་། །བདག་དང་བདག་འབྲར་མགོན་པོ་སྦྱན་རས་
གཟིགས། །བཅེ་བས་གཟིགས་མཛོད་དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀའི་དོན། །རྩིས་མེད་རྟོགས་པར་བླ་
མས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བས། །འཁོར་བ་མཐར་མེད་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་མཆོ་ལས། །ཐར་ཐབས་ཆོས་
ལས་མེད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ། །སྤྱི་མ་ལེབ་ལྷར་ངན་སོང་གཡང་ས་ཆེད། །མཆོང་བར་རྩིས་

པའི་སྤྱན་རྒྱུངས་མགོ་འཁོར་བདག་། ལུ་མེད་སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས། །སྤྱར་བར་
སྒྲོལ་ཞིག་མགོན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས། །སྲིད་པའི་བདེ་ལ་གཉིང་ནས་ཞེན་ལོག་པར། །བྲིན་
བྲིས་རྒྱུ་བས་ཞིག་བྲིན་ཅན་སྒྲ་མ་ཐེ། །བདེ་སྤྱག་མཐོ་དམན་ཅི་འབྲར་གྱུར་ཡང་རུང་། །བྲིན་
ཅི་ལོག་གི་སྒོ་སྤྱ་ཀུན་འགགས་ཏེ། །ཅི་བྱས་ཆོས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་ཡང་རུང་། །ཅི་བྱས་
ཆོས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། །འགྲོ་ཀུན་པན་བདེར་སྒྱུར་བའི་བྲེད་པོར་སྒྲོན། །དེ་
བྱིར་ལྷག་བསམ་དག་པའི་སྒྲོན་ལམ་ཀུན། །སྤྱར་དུ་འགྱུར་པར་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་
གཟིགས། །ཐུགས་རྗེས་(༡༩༤༣)ཟུངས་ཞིག་སྲིད་སྤྱག་ཅིར་གྱུར་ཡང་། །སྤྱབས་གནས་
གཞན་ན་མེད་དེ་བྲིན་ཅན་ཐེ། །སྤྱན་བརྒྱུད་མན་ངག་ཟབ་མོས་ཐུགས་སྤྱག་ཅིང་། །ཆོས་
ཀྱི་གྲོགས་བཟང་བྲིན་ཅན་སུ་ལོ་དེ། །སྲིད་པའི་ཆོས་ལ་སྤྲོད་པོ་མེད་གཟིགས་ནས། །མི་
པམ་མགོན་པོའི་རྒྱུད་དུ་བདེ་བར་གཤེགས། །གྲོགས་མེད་གཅིག་ཕྱར་ལུས་པའི་ཉམ་ཆུང་
ལ། །རེ་བའི་སྤྱབས་སུ་འོས་པ་གཞན་མེད་པས། །ཐུགས་རྗེས་ཟུངས་ཞིག་འཕགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས། །བྲིན་རྒྱལ་དངོས་གྲུབ་སྒྲོལ་ཞིག་བྲིན་ཅན་ཐེ། །རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱིར་
སྤྲོད་དུ་ཆེ་གཅིག་ལ། །མཐོ་དམན་བདེ་སྤྱག་ཅིར་ཡང་སྤྲོད་བྱིར་ན། །འཁོར་བར་གནས་ཆེ་
བདེ་བའི་སྤྱབས་མེད་པར། །དེས་ཞེས་དྲག་པོ་གཉིང་ནས་རྟེན་པར་གྱུར། །དགོ་ལ་གཞོལ་
བའི་སྒོ་སྤྱ་གོང་འཕེལ་དུ། །འགྱུར་བར་བཅེ་བས་ཟུངས་ཞིག་སྤྱན་རས་གཟིགས། །འཇིག་
རྟེན་སྲིད་པའི་བདེ་ལ་རྒྱལ་གྲོགས་པར། །བྲིན་བྲིས་རྒྱུ་བས་ཞིག་བྲིན་ཅན་སྒྲ་མ་ཐེ། །དེར་
ནས་རི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པར། །ཆོས་མཐུན་བསམ་བ་དབྱར་གྱི་མཚོ་ལྷར་འཕེལ། །དེ་
ཡི་མཐུ་ལས་སྤྱར་བར་སྲིད་མཚོ་ལས། །གྲོལ་ཏེ་མ་གྲན་འགྲོ་དྲག་སེམས་ཅན་ནམས། །རང་
ཉིད་གཅིག་ཕྱས་སྒྲོལ་བར་བདག་སྒྲོན་ན། །ཐུགས་རྗེས་ཟུངས་ཞིག་གངས་ཅན་འགྲོ་བའི་
མགོན། །ཟུང་འཇུག་སྤྱ་བཞིའི་གོ་འཕང་ལ་སོགས་པའི། །མཆོག་ཐུན་དངོས་གྲུབ་སྒྲོལ་
ཞིག་བྲིན་(༡༩༤༤)ཅན་ཐེ། །འཇམ་དཔལ་རྣམ་རྟོག་ས་བདག་ཆངས་པ་ཆེས། །བདག་

ཡིད་དྲུག་གསུམ་རྩ་སྒྲིང་ཆེར་གཡོས་ཏེ། ཁེངས་དྲེགས་ཆེན་པོར་བརྒྱུ་མས་པའི་ང་རྒྱལ་
གྲིས། །མཐའ་མེད་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཆོགས་སྐྱབ་པར་གཟིགས། །སྤྱིང་བཅེའི་ཤྲགས་གྲིས་
མ་བཟོད་ཞིང་མཆོག་འདིར། །སྐྱར་བར་ཤོག་ཅེས་བཀའ་ལུང་སྤྱི་བོར་ཤེབས། །ཡིད་འོང་
ཉམས་དགའི་གྲུ་འཛིན་པོ་བྲང་ཆེ། །དངོས་དབྱེར་མ་མཆིས་བསམ་གཏན་འཕེལ་བའི་
གནས། །དག་ཞིང་གཉིས་པ་ལྷ་བྱའི་དཔེན་གནས་འདིར། །རྟེན་དཀའི་དལ་རྟེན་ལན་གཅིག་
ཐོབ་པ་འདི། །དོན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་དགའ་སྟོན་ལ། །འོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་གནང་བ་
དེར་འདིར་སྐྱེལ། །འདི་ལྟར་རང་ལ་དཔགས་པའི་གནས་ལྷགས་རྣམས། །ཆོགས་བཅད་
ལམ་དུ་སྤེལ་བའི་གསོལ་འདེབས་འདི། །སྐྱོན་པོའི་ཁྲིད་དུ་བྱུར་ལྷ་བའི་ཚུལ། །འཛིན་
པ་སྒོ་བཟང་དགའ་འདུན་གྲགས་པས་ལུལ། །འདིས་མཆོན་དགའ་བས་ཉམས་ཐག་འགོ་བའི་
མགོན། །གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་བྲག་ན་པད་དཀར་འཆང་། །ཞབས་བྱང་གཡོ་མེད་རྟག་བརྟན་
རྩི་རྩེའི་ཁྲིར། །ཟབ་རྒྱས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བཞིན་བཞུགས་སུ་གསོལ། །རྒྱལ་བ་གཉིས་
པ་རྩེ་བཅུན་ཅོང་ཁ་པའི། །ཐུགས་བཅུད་གདམས་པའི་སྤྱིང་པོ་མ་ལུས་པ། །ལེགས་པར་
འདོམས་མཛད་ཅིན་ཅན་སྒྲ་མ་རྩེ། །ཐུབ་བསྟན་སྤེལ་བྱིར་བསྐྱེལ་(༡༩༩ན)བརྒྱར་ཞབས་
བརྟན་ཤོག །སྤྲེགས་དུས་རྒྱལ་བ་སྟན་ཉམས་པར་ཕྱོགས་པ་འདི། །འཛིན་སྤྱོད་སྤེལ་ལ་
རྒྱབས་ཆེན་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱི། །མཐུ་དཔལ་ཡོངས་བྱུབ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྒྱལ་གང་། །ཁྲི་
ཤག་བསྐྱེལ་པའི་བར་དུ་ཞབས་བརྟན་ཤོག །ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀུན་ཏུ་འབྲུག་ཅོད་
སོགས། །མི་མཐུན་རྒྱད་པའི་མཆོན་མ་ཀུན་ཞི་ཞིང་། །ཆོས་འབྱོར་བདེ་སྦྱིད་རྩིགས་ལྡན་
རྒྱལ་རའི་སྤྲས། །འཛམ་སྤྱིང་ཁྲོན་ཀུན་ཁྲབ་པའི་བྱིན་ཆེན་པོ་བ། །བདག་ཀྱང་འདི་ཡི་སྒྲང་
བ་འགགས་མ་ཐག །འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྒྱ་ཡབ་སྤྲས་ཀྱི། །ཞལ་ལས་འོངས་པའི་
ཟབ་ཆོས་བདུད་ཅིའི་རོ། །དོམས་མེད་འཕྱང་བའི་རིགས་སུ་སྤྱེ་བར་ཤོག །དེ་ཆེ་རྒྱལ་སྤྲས་
སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཆོ་ལ། །ཞུམ་མེད་སྒོ་གོས་བརྟན་པོས་སྒོ་བ་བ་དང་། །མཁའ་མཉམ་ཡིད་ཅན་

འགྲོ་བ་མ་ལུས་པར། །ལེགས་བཤད་ཤིས་པའི་དབྱངས་ཀྱི་བྲབ་པར་ཤོག། །ཅེས་གསོལ་
འདེབས་སྒྲོན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཀྱིད་བཞིན་དུ་འདས་འདུག་གོ། །འདིའི་སྐབས་བདག་ཉིད་ནས་
བསྐྱེད་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བདེ་ཐབས་སུ་ཀུན་མཁུན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་དག་དབང་སྒྲོ་བཟང་རྒྱ་
མཚོའི་སྐུ་བརྟན་ད་ལྟ་ཉི་འོད་ན་བཞུགས་པ་འདི་ཉིད་གསར་བཞེང་བྱས་ཏེ་གཟུངས་འབྱུང་
བ་དང་རབ་གནས་མེ་ཉིད་ནས་གནང་དགོས་(༡༩༩༧)པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དོན་དང་
ལྡན་པར་མཛད་པས་རབ་གནས་ཀྱི་ཉིན་ཉིན་འབྲེལ་དང་རྟགས་དབྱེད་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་
བྱུང་ཞིང་། །སྐུ་བརྟན་འདི་མཇུག་པའི་སྐུ་བོ་ཐམས་ཅད་ཡིད་རང་དབང་མེད་པར་གཡོ་
ཞིང་སྐུ་ངོ་མ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར་བ་འདི་བཞིན་ནི་དམ་ཡེ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་
ངོ་མཆར་བ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་བདག་ཉིད་ལ་བྱུང་བ་རྒྱལ་བའི་ཕྱགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་བརྒྱ་ཆར་དང་ཆོས་དང་འབྲེལ་
བའི་བཀའ་སྒྲོ་བ་ཀྱང་མང་དུ་མཛད། རྒྱ་བ་བཅུ་པའི་ནང་དབེན་གནས་བཤམ་ཤིས་བསམ་
གཏན་གྲིང་དུ་ཕེབས། བདག་ཅག་ནས་བསྐྱེད་འགྲོའི་བདེ་ཐབས་དང་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཞབས་
བརྟན་དུ་དམིགས་སྐྱབ་གནས་འདི་བཞིན་གསར་བསྐྱེད་བཀྱིས་པར་མ་ཟད། མེ་འདི་ཉིད་
ཀྱང་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཡང་བྱགས་དབྱེས་ཏེ་སྤྲོ་གོང་
ནས་གསེར་གྱི་ལུང་གིས་བཀྱར་ཅིང་པརྟེ་ཏའི་མཚན་གསོལ་བ་སོགས་གཟིགས་པ་མཚོག་
ཏུ་དགེ་བས་དུས་འདིར་དགོན་གནས་ལ་བཤམ་ཤིས་དང་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་ཡོད་
པའི་བཀའ་ཆེན་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བྱག་བྲིས་མ་དང་། ཆོ་མཚོག་གྲིང་ཞེས་པའི་མཚན་གྱིས་
གཟེངས་བསྟོད་དང་བཅས་སྦྱལ་བ་མེ་ཉིད་ལ་འབྱུང་ཆེད་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མི་དྲག་མང་པོ་འདུས་པ་
ལ་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་བཟང་པོས་སོ་སོའི་རེ་བ་རིམ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་མཛད། གཞན་(༡༩༩༩)
ཡང་དཔའ་ཤོད་སྒྲོ་བཟང་ལྟན་བྱུང་སོགས་ལ་དགེ་སྒྲོང་གི་བསྐྱབ་སྤྲོམ་སྦྱལ་ཏེ་ཡང་དག་
པའི་བྲིམས་ལ་བཀོད་དོ། །

༡༽ ཤེར་ཕྱིན་བརྒྱུད་སྟོང་པ་སྤར་གྱི་དཔེ་རྙིང་དག་ལ་ ཁུངས་བཅོལ་ཏེ་དག་པར་མཛད་སྒྲིལ།

ཕྱགས་པག་སྟོན་ལམ་གྱི་སྐབས་སྤྱིས་རབས་གྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་མཛད། གཞན་
ཡང་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱུད་སྟོང་པ་འདི་ཉིད་དབྱུས་གཙང་གི་ཆོས་སྡེ་རྣམས་
སྤར་པར་དུ་བཞུགས་མཛད་ཀྱང་། གྲིས་ནོར་རྒྱན་འབྲུམས་གྱིས་གཞུང་གི་ཆོག་ཆད་པ་དང་། ཡི་
གཤེ་སྡེ་བས་ནོར་བ་རྣམས་བརྒྱུད་སྟོང་དཔེ་རྙིང་མང་པོ་དང་། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་
པོས་མཛད་པའི་བརྒྱུད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན། སུམ་རྟགས་ཅ་འབྲེལ་རྣམས་ལ་གཏུགས་ཏེ་
འཆད་ཉན་གྱི་སྟོང་ནས་ལོ་མང་གི་བར་དུ་ཞུས་དག་ལེགས་པར་མཛད་ཅིང་། མདོ་འདི་
ཉིད་དང་མཛོན་ཏྲུགས་རྒྱན་སྤར་ཏེ་དོན་བདུན་ཅུའི་རྟེན་གྲངས་རྣམས་མཆན་དུ་འདེབས་པར་
མཛད། ཚུལ་འདི་ལ་རྗེ་ཉིད་གྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། འདི་ནི་ཁོ་བོས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་ཆད་མེད་
པ་བྱས་པའི་ཁུལ་ཡིན་ཏེ་དེང་སང་གི་སྤྱི་པོ་རྣམས་གྱིས་དོན་གཉིས་བྱེད་མཁན་ནི་དཀོན་མཆོད་
གསུང་། དུས་འདིར་ལུང་ལུང་པརྟེ་ཏ་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ལ་
དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབས་སྦྱོར་ཡང་སྤུལ། དེ་ནས་པོ་ཏ་ལར་ཕེབས། བདག་ཅག་འཁོར་བཅས་ལ་
གཏུགས་དཀར་ལྟ་བུ་བདུན་(༡༩༠བ)མའི་དབང་དང་། ལས་ཆོགས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་གྱི་
བྱད་འགྲོལ་སོགས་ཀྱང་ཕྱག་ལེན་ལྟར་མཛད། རྒྱ་བ་གསུམ་པའི་ནང་ལྟ་ལྟ་མེ་རུར་ཕེབས་
ཏེ་གདན་ས་ཁག་གི་སྡེ་སྟོན་འཛིན་པ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱུད་བརྒྱ་ཅམ་ལ་བརྒྱུད་སྟོང་པའི་བཤའ་
ལུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་གྱི་རིམ་
བ་བསྟོམ་ཚུལ་དགའ་ལྡན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་གྲགས་པའི་ཟབ་བཤའ་གྲུབ་མཆོག་དཔེན་ས་
པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་སྤུལ། འདིའི་དུས་ཀྱི་རྒྱུང་རོ་དགྲ་ཕྱགས་སུ་

བསལ་བའི་མན་ངག་ལས་འཕྲོས་ཏེ་རྒྱང་གི་རྒྱ་བ་རྣམས་ལ་བརྟག་དབྱང་ཞིབ་ཏུ་བྱས་པ་
ཡིན་ན་རང་འཆི་རྒྱ་ལོ་གསུམ་ཙམ་གྱི་སྡོན་དུ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གྲུབ་པའི་དབང་ཐུག་
ཆེན་པོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གསུང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་བཀའ་
ཡང་གསལ་པོར་གསུངས། འདི་སྐབས་སྐལ་བཟང་དགེ་འདུན་སོགས་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་ཙམ་ལ་
བསྟེན་རྫོགས་དང་། མང་པོ་ཞིག་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་སྡོམ་ཡང་སྤུལ། དེ་ནས་ཆེ་མཆོག་
བཀྲ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྒྲིང་དུ་ཕེབས། གཞི་བྲེས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་དང་། ལྷ་
མ་སྤུལ་སྤྱོད་གས་བསྐྱས་ལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་ཆོས་(༡༧༡ན)འབྱུང་གི་
བཤད་ལུང་གི་ཐོག་ནས་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཙམ་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་དང་། དགག་
སྤྱབ་གནང་གསུམ་གྱི་བཅས་པ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ངོ་སྟོན་པར་མཛད། །དེ་ཡང་གནང་བཀག་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལག་ལེན་དོགས་ཕྱོགས་ནས་བསྐྱང་བ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཐུག་
བཞེས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་རྗེ་ཡབ་སྤུལ་གྱི་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་
ཏུ་བརྟགས་ཏེ་བཀག་པའི་ཕྱོགས་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ངོ་འཕྲོད་པར་བྱས་ནས་ལག་ལེན་ལ་
འདེབས་དགོས། །དེ་ལྟ་མིན་པར་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བལྟ་བའི་ཁུལ་བྱས་ཏེ་གནང་བའི་ཆ་ཞིག་གང་
དུ་ཡོད་སྟམ་དུ་རྟོག་པ་ནི་ཐུགས་རུལ་བའི་རྟགས་ཡིན་པས་དེ་འདྲ་མཛད་མི་ཉན། ད་རང་རེ་
རྣམས་ལུས་རྟེན་འདི་དང་མ་བྲལ་བའི་སྐབས་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་གཞིར་བཞག་ནས་ཡོང་
ཆོད་ཀྱི་ཆོས་རེ་ངེས་པར་མཛད་དགོས། དེ་ལ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱང་ཆོགས་གསོག་སྤྱིབ་
སྦྱང་འདི་རང་རེ་ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ལ་དགོས་ཐག་ཆོད་དང་ཡོང་ཐག་ཆོད་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་
ཡིན་པས་དུས་ཐམས་ཅད་དང་། ཁྱད་པར་ཆོས་ཐོག་འདིའི་རིང་རྒྱབ་རེ་བཞིན་དུ་ཙམ་བརྒྱད་
ཀྱི་ལྷ་མ་རྣམས་ལ་ཐུག་འཆལ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་། དེའི་བཤགས་པའི་
མཆོམས་སུ་ལྷུང་བཤགས་དང་མཐུལ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་རེ། སྡོན་ལམ་ཡོངས་རྫོགས། (༡༧༡བ)
བྱིན་ལྟེན་སྤྱངས་ཁུས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཤར་སྟོམ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་

རེ་ངེས་ཅན་དུ་མཛད་དགོས་སོ་གསུངས། དེ་ནས་བདག་ཅག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
བཞིན་སྐར་ཡང་པོ་ཏ་ལར་ཐེབས་ཏེ་མཛོན་ཏྟགས་རྒྱན་གྱི་ལུང་གི་སྟེང་ནས་དངོས་བརྒྱུད་
དོན་བདུན་ཅུའི་མན་ངག་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་། ཕྱི་རབས་ཀྱི་བསྟན་རྒྱུན་ལ་དགོངས་མེ་ཉིད་
ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ངེ་ལྟར་མཛད་པའི་ཏྟགས་བཛྲེད་ཅུང་བསྐྱུས་ཤིག་ཀྱང་དགེས་
བཞིན་དུ་གསུང་། དུས་འདིར་ཁལ་ཁ་ར་ཏེ་ནེ་བརྗེ་ཏ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་
དང་། འཕེ་ལུང་སྒྲ་མ་དགེ་འདུན་བཟང་པོ་གཉིས་ལ་མེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཀའ་གདམས་
ཐེག་ལེ་བཅུ་བྱུག་གི་ངག་འདོན་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེའི་མན་ངག་གསལ་བྱེད་རིན་ཆེན་སྟོན་
མ་དེའི་སྟེང་པོ་བདུད་ཅིའི་བུ་བཟང་། བཀའ་གདམས་ནོར་བུའི་འབྲེང་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་
མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱལ། སྐར་ཡང་ཆེ་མཆོག་བཟུ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྤྱིང་
དུ་ཐེབས། དབྱར་གནས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་སྒོ་མང་མཁན་པོ་ཏར་ཆེན་མཐུ་སྟོབས་ཉི་མས་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་བཞིན་དོན་གཉེར་ཅན་བརྒྱ་ལྷག་བྱེད་གཉིས་ཅུ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་སྐྱུག་
མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མགྱར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་མེ་
ཉིད་(༡༧༩ན)ཀྱིས་མཛད་པ། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཛྲེད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་བཅས་ཀྱི་ལུང་ཡང་
སྦྱལ། འདིའི་སྐབས་བསྟན་པའི་བགེགས་ཆགས་སྟོ་བུར་དུ་བདོ་བས་གོར་བོད་བདེ་གཟར་
ཀྱི་དུས་འཁྲོམ་གྱིས་སྟེ་འགོ་མང་པོ་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཉམས་ཐག་པར་མ་ཟད། བཟུ་ཤིས་
ལྷན་པོ་ཡང་སྤིག་ཅན་གོར་ཁ་བས་བཅོམས་ཏེ་སྐྱུ་གསུང་བྱུགས་ཏེན་རྣམས་དབྱུ་འཕང་
སྦྱང། དགེ་འདུན་གྱི་སྟེ་རྣམས་ཀྱང་སྟོགས་མཆོམས་སུ་བྱེར་བ་གསལ་བས་མེ་སྒྲ་མ་ཉིད་
བྱུགས་ཏ་ལས་པ་ལྟར་བྱུར་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དགེ་འདུན་བྱུག་པ་ནས་ད་ལྟའི་བར་
སྟེས་ཆེན་དམ་པ་ཐམ་མ་ཆད་པས་བསྟན་པའི་སྟོག་ཤིང་བཟུང་སྟེ་གཞི་གསུམ་གྱི་བྱུག་ལེན་
དང་། འདུལ་མཛོད་དབྱུ་པར། རྣམ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ཅུ་འགྲེལ་དང་། གསང་
བདེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པ། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་སོགས་མདོ་

སྤྲུགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དང་། ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་སོགས་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་ཁུངས་
བཅུན་པའི་ཆད་དུ་བྲེད་པའི་གནས་གཞི་དེ་ཉིད། དེར་དུས་སྤྱི་གསལ་དན་པས་བདག་གིར་
བྱས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་མེད་པ་འདི་ནི་ཀྱེ་མ་མི་ལམ་ཡིན་ན་རུང་སྤྱི་མི་བདེན་པར་གྱུར་
ཅིག །གལ་ཏེ་བདེན་དུ་ཆུག་ན་རང་རེ་ནམས་སྟོམས་ལས་སྤྱི་སྤྱོད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་གསུང་སྟེ། (༡༧༣༧)དེ་དག་གྱུར་དུ་བསྒྲོག་ཕྱིར་གཏུགས་དཀར་གྱི་མདོ་གངས་གསོག་
དང་། ཆོས་སྤང་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་ཡང་གནད་སྤིན་མཛད། དུས་འདིར་སྤྲིག་ཅན་གྱི་དམག་
རྒྱལ་ཅེ་སོགས་སྤྱི་འབྲོར་བའི་གཏམ་སྤིང་ལ་བརྟེན་ཞམ་འབྲིང་བ་ནམས་ནས་སྤྱོད་པ་རིན་པོ་
ཆེ་ཕྱོགས་གང་དུ་ཕེབས་ཁུས་པར་དག་དུ་ཡང་མི་འགོ་གསུངས་ནས་ཐུགས་དམ་ལ་ཅེ་
གཅིག་ཏུ་བཞུགས། དེ་དུས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ནས་བདག་ཅག་དང་། ཀུན་གཟིགས་
པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་སྤྱོད་ཕྱོགས་སྤྱི་བསྐྱོད་དགོས་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བྱུང་བར་བརྟེན། འོ་
ན་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་མཛལ་ཁ་ཞིག་ལ་ཕེབས་ཨེ་དགོས་ཁུས་པར། ང་ཀྱས་པས་
འགོ་མི་ཐུབ་པ་འདུག་ཁྲིད་རང་ནམས་སོང་ཞིག་གསུང་། ཞམ་འབྲིང་བ་ནམས་ཅབ་ཅོབ་ཏུ་
གྱུར་ཏེ་སྒྲོག་ཏུ་རྟེན་ཉི་ཤུ་སྒྲོར་ཞིག་དང་། རྩེ་འདི་དྲགས་ཀོང་ཕྱོགས་སྤྱི་གདན་འཕྲེན་ཅིས་
ཀྱིས་འདི་ནས་ལམ་ཡིག་སྤངས་སོང་རུང་རྩེས་སྤྱི་རྩེ་འདིའི་བཀའ་བདེན་པར་གྱུབ་སྟེ། བོར་
༡༨་དུས་ལ་མི་ཡོང་བར་ངས་པ་ན་རྒྱ་མཚན་ནམས་རྩེ་ལ་ཁུས་པས། འོ་ན་རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་
སྤྱི་གཏུང་ལ་མཆོད་འབུལ་རྒྱས་པ་ཞིག་དང་། དགའ་ལྷན་པ་ནམས་ལ་བསྟེན་བཀྱར་རྒྱས་
པ་ཞིག་སྟོབས་པ་ལ་འགོ་ཅིས་སྤྱོད་ནས་ཡོད་རུང་ད་བར་མ་འགྲིག །ད་རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་
(༡༧༣༩)བསྟན་པ་ལ་བགོགས་འདི་བས་ཆེ་བ་ཡོང་རྒྱ་མི་འདུག་པས་ཁྲིད་ནམས་ཀྱིས་
ཕྱོགས་འགོའི་ག་བསྐྱིག་དེ་ལྟར་བྱས་ཡོད་ན་རྩེ་རང་གི་སྤྱི་གཏུང་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པར་
འགོའི་གསུངས་ཏེ་སྤྱོད་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ལྔ་ལ་ཆེ་མཆོག་སྤིང་ནས་ཕེབས། གསང་སྤྲུགས་
མཁར་དུ་མཁས་གྲུབ་རྩེའི་ཕྱག་བཟོ་གྱུར་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པར་སྟོན་

འལ་མཆོད་གཏོར་མང་པོ་ཕྱལ་ཏེ་འཕྲིན་བཅོལ་མཛད། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཡང་མགོན་པོ་ཉིད་ལ་
འཕྲིན་བཅོལ་མཛད་པས་མགོན་པོའི་ཞལ་མདངས་ཉིན་སྔ་མ་ལས་སྐྱུ་མ་ཞིང་དགེས་ཞལ་
གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པར་བཞུགས་འདུག་པར། རྗེ་ཉིད་ནས་མགོན་པོ་དགེས་འདུག་པས་
ད་ནི་ལེགས་པ་ཡིན་གསུངས་ཏེ་མཉེས་མཉེས་མཛད། ཕྱིས་དུས་བསྐྱེད་པས་སྤྲིག་པའི་
དམག་ཆོག་མས་རང་གནས་སུ་སོང་བའི་ཉིན་དེ་ཡིན་ནོ། །

༡༽ དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་དུ་ཕྱོན་ནས་ མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་བ།

ཆོས་བདུན་གྱི་ཉིན་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་གི་གཟིམས་ཚུང་འོད་གསལ་
ཕྱག་ཏུ་ཐེབས། དུས་དེར་དགའ་ལྡན་གྱི་དགོ་འདུན་རྣམས་པོ་བྲང་གི་བསྐྱུང་ཆ་སོགས་
ཀྱི་བརྒྱུ་ལས་གསེགས་ལ་བཞེན་དགོ་འདུན་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ལས་མི་འདུག་པར་བཤད་སྐྱབ་
ཉམས་ཆགས་ཏུ་གྱུར་པ་ཐུགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་དེ། དགོ་འདུན་གྱི་སྤྱི་འདུ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་
མཛད་པས་བསྐྱེད་ཆལ་ལ་བྱང་བ་བཞེན་དུ་ཕྱོགས་(༡༡༣བ) མཆོམས་ཀྱན་ནས་འདུས་
པས་དགོ་འདུན་ཉིས་སྟོང་དུ་ཐིན་པ་བྱང་བ་རྣམས་ཆོས་དང་ཐང་ཐིང་གཉིས་གསལ་ལེགས་
པར་བསྐྱུངས། ཆོས་བརྒྱད་ནས་ཉིན་བཅུའི་རིང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་
ཆའི་བྱང་དུ་སྐྱེས་པའི་མཆོད་པ་སྟོང་ཆར་དང་དབང་པོའི་གཞུ་ལྟར་བཟུ་བའི་མཆོད་རྩིས་ཀྱི་
ཁྲེ་བྲག་མཐའ་ཡས་པ་གསར་འབྲུལ་མཛད་དེ་སྔ་དྲེའི་ཆར་གསང་བའི་འཛིགས་གསུམ་གྱི་
བདག་འདུག་དང་། ལྷ་མ་མཆོད་པ། ཕྱི་བོ་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་དུ་མཆོད་གཏོར་རྒྱ་
ཆེན་པོ་དང་། དག་འཛོམས་འབར་བའི་མཆོན་ཆའི་ཁྲེ་བྲག་སྐྱེན་གཟིགས་སུ་བསྐྱར་ནས་
བསྐྱུང་བསྐྱུལ་དང་། གདུང་ཡུས་དང་ལྡན་པའི་འཕྲིན་བཅོལ་གསར་བསྐྱེད་མཛད་དེ་བྲག་

ཏུ་བསྐྱལ་བས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་འབྲས་ལང་ཆེས་ཆེར་ཁྲོས་ཏེ་དེ་སྔ་ཞལ་ཁེབས་དམིགས་གསལ་རེ་སྟོན་སྟོལ་འདུག་པ་དགོར་གཉེར་ནས་སྟོན་དུ་བྱིན་པས་རུ་བར་ནས་ཆེག་སྦྱ་དང་ཁུར་སྦྱའི་སྦྱ་འབྲིན་ཏེ་སྦྲ་མ་ཉིད་དགའ་ལྡན་དུ་བཞུགས་རིང་ཞལ་ཁེབས་སྟོན་མ་སྦྱབ་ཅིང་། སྤྲིག་པའི་དམག་ཆོགས་ཀྱང་ཁ་ཆར་བྲག་པོའི་འོག་ཏུ་བྱུབ་པ་དང་། མི་བཟོད་པའི་མཆོན་ཆས་མས་ཤིང་གྲུམ་པ་སོགས་ནི་དེ་དག་གི་མཐུ་ཁོ་ནར་ངས་སོ། །དེའི་ཆེ་དགའ་ལྡན་གྱི་སྦྲ་མ་ལས་སྦྱེ་གྲུ་དམངས་དང་བཅས་པས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་སྤེའདྲེའི་འདུས་ཆོགས་དང་བྲག་(༡༧༩ན)གསེབ་རི་ཁྲོད་པ། བྲག་ཤིས་སྦྲོངས་སོགས་ནས་འདུས་པའི་དགེ་འདུན་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་ལ་བདེ་ལམ་གྱི་འཁྲིད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྦྲ་མ་ལས་སྦྱེ་ཆང་མས་ཇེ་ཉིད་གསེར་ཁྲིར་ཞབས་བཀོད་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་ནན་ཆེར་བཏབ་པ་ན་ཆེས་བཙེ་ལྷའི་ཉིན་གསེར་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ་བསྟན་པའི་རྩ་བ་སོ་སོ་ཐར་པའི་མདོ་ཡང་འཆད་པར་མཛད། གཟིམས་རྒྱུད་འོད་གསལ་ལྷུག་ཏུ་གསང་བ་འདུས་པའི་བདག་འདུག་མཛད་ཅིང་། དཔའ་པོ་འཇའ་ཆོན་མ་སོགས་ཉེན་རྣམས་ཀྱང་ཞིབ་པར་གཟིགས། གཞན་ཡང་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཙོན་གྱི་ལུང་དང་། གོན་གཉེར་ཅན་སྤུམ་ཅུ་སྟོར་ལ་བསྟེན་རྫོགས། མང་པོ་ཞིག་ལ་དགེ་ལྡན་གྱི་སྦྲུམ་པ་ཡང་སྦྱལ། ཆེས་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་དགའ་ལྡན་འདུས་སྤྱིས་ཇེ་ཉིད་ཆོགས་ཞིང་གི་གཙོ་བོར་གསེར་ཁྲིར་སྦྱར་བངས་ཏེ་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོས་མཆོད། དེའི་བྱི་རྩོ་རྒྱལ་སྤྱིས་ཞི་བ་ལྷའི་ལྷགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་དཔལ་དཔེན་ས་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྦྱལ་ཏེ། འོ་བན་གན་ངས་པ་སྦྲ་མའི་གདན་སར་དགེ་འདུན་སྤེའདྲེ་འཛོན་པ་རྣམས་ལ་རི་བོ་དགའ་ལྡན་པའི་པ་ཆོས་བྱང་རྒྱལ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་འཁྲིད་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་ལུལ་བ་ནི་ཆོས་བདག་(༡༧༩བ)པོ་ལ་འཕྲོད་པ་ཡིན་པས་སྒྲོ་བདེ། ད་ཉིལ་ཏེ་སྤྲིལ་ནས་ཁུ་རྒྱའི་སྦྱིང་པོ་ང་རང་ཆོས་དཔ་ཉེན་ལན་གཅིག་ཐོབ་པའི་སྐབས་འདིར་

རང་གིས་རང་མ་བསྐྱུས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ་གཞིར་བཟུང་། དབུ་པར་འདུལ་
མཛོད་སོགས་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་མཁུལ་པ་བསྟེན་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤངས། དེ་ནས་
མཁུལ་བྱུང་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྒྲ་མ་ཞིག་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་མཚོད། མདོ་ཐུགས་གྱི་མན་
ངག་རྣམས་ལེགས་པར་ནོད་ཏེ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་ཞི་ལྷག་གི་བར་དང་། ཟབ་
ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ལ་སྐྱབ་པ་སྟོང་པོར་མཛད་དེ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པ་ན་རྗེ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་རྣམས་འཛོལ་ཅིང་སྟེལ་བྱུང་པའི་བསྟེན་པའི་བདག་པོར་འགྱུར་བ་
ཞིག་ཆང་མས་མཛད་དགོས་སོ་ཞེས་ཁོ་བོ་རི་བོ་དགའ་ལྡན་པའི་སྒྲ་མ་རྒན་པའི་མཐར་ཐུག་
གཅིག་གིས་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིའི་སྟེང་ནས་དགའ་ལྡན་པའི་རྗེས་འཇུག་ཐམས་ཅད་ལ་ཁ་
ཆེམས་དེ་ལྟར་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཀའ་སྤྲུལ་བས་དེར་ཆོགས་པ་ཀུན་གྱི་ཐུགས་ལ་
ཤིན་ཏུ་གཙགས་པ་བྱུང་ངོ་། །དེའི་ཆེ་ནམ་མཁའི་ཁྱོན་ཐམས་ཅད་ནི་མཚོད་རྗེས་གྱི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་སྟོན་གྱིས་ཁེངས་ཤིང་། ཆར་བེམ་བྱའི་རྒྱན་དག་ཀྱང་བབས་ཏེ་དྲི་བཟང་པོས་ཐོགས་
ཀུན་བྱུང་པ་ཞིག་བྱུང་བས་རྗེ་ཉིད་ནས་ནམ་མཁའ་(༡༧༥ན)ལ་སྐུན་ཏར་གྱིས་གཟིགས་ནས་
ཡུད་གཅིག་བཞུགས། གཟིམས་རྒྱུད་དུ་ཕེབས་ནས་དེ་རིང་ཁོ་བོས་རྗེ་སྒྲ་མའི་ཁྲི་ལ་འཁོད་པ་
ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་མང་པོ་འདུག །ངས་རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་བསྟེན་པ་ཁོ་ན་བསམ་པ་དེའི་མཐུ་ཡིན་
གསུངས་ཏེ་མཉེས་མཉེས་མཛད། འདིའི་དུས་སུ་དག་པའི་གཟིགས་སྤང་ཞིག་བྱུང་ཆོད་འདུག་
ཀྱང་རྗེ་ཉིད་ཐུགས་སྒྲུལ་པས་ཞམ་འབྲིང་པ་དག་གིས་རྒྱ་མཚན་ནི་ཞུ་མ་སྟོབས་སོ། །

དེ་ནས་ཆེ་མཆོག་བསམ་གཏན་སྤིང་དུ་ཕེབས། རྗེ་འདིའི་སྟོང་བ་པ་རྣམས་ལ་འཇིགས་
བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་དབང་དང་། ཁལ་ཁ་ཨེར་ཏེ་ནི་ཆོས་རྗེར་འདུས་པ་ལྷ་སོ་གཉིས་གྱི་
དབང་། སོག་པོ་དག་སྟོང་དགོན་མཆོག་ལྷན་བྱུང་སོགས་དད་ལྡན་མང་པོར་ནམ་མཁའ་སྟོ་
འབྲེད་གྱི་དབང་། གཙོད་འཁྲིད་སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་སྦྱལ། སྒྲ་བ་བཅུ་པའི་ནང་གཟིམས་
རྒྱུད་དབང་ཁང་གི་རྟོན་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་དང་། རྗེ་འདིའི་སྟོང་བ་

པ་སྤྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་འདུས་པ་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དང་། ཐུན་བྱུག་གི་ནམ་
འབྲོར་སྒྲོང་ཚུལ་ཅ་ལྟར་སྒྲོམ་པོ། ལྷ་མ་ལྔ་བརྩུ་བ་ནམས་ཀྱི་བསྐྱང་མཆམས་ནམས་ཀྱང་
ལེགས་པ་སྦྱལ་ཏེ་རིགས་པ་འཛིན་པའི་འདུས་པས་སྡེ་འདི་གང་བར་མཛད་དོ། །

ཅུ་ཤེ་སྒྲོན་ལམ་ཀྱི་ཐོག་སྤྱིས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤར་བཞིན་(༡༧༥)མཛད། གཞན་
ཡང་སེར་ཆོགས་ཆེན་དབྱ་བུར་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་ལམ་སྒྲོན། ལམ་གཙོ། ལྷ་
མ་ལྔ་བརྩུ་བ། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་འཁྲིད་སོགས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་
གསུང་། འདི་ལྷའི་ནང་ཁལ་ཁ་སྒྲོ་བཟང་དབང་པོ་དོ་རྩེ་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་ཉིས་བརྒྱ་
སྒྲོར་ལ་བསྟན་རྫོགས་རབ་བྱུང་གི་བསྐྱབ་སྒྲོམ་ཡང་རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱལ། ཆོས་ཉེར་གཅིག་
ནས་བཅད་རྒྱ་ལ་བཞུགས་ཏེ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ལ་ཉམས་བཞེས་གཙོ་
པོར་མཛད་ཅིང་། ཐུན་མཆམས་ནམས་སུ་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་ལྷ་མ་གོང་མ་མང་པོའི་
ནམ་ཐར་ལའང་གཟིགས་རྟོག་མཛད། སྐབས་འགར་བྱུག་ཐལ་མོ་སྤྱར་ཏེ་པ་པ་དཔེ་ག་འབྲ་
ཞིག་ལ་བསྟན་ཀྱང་དེ་མཐོང་རེས་ཀྱིས་རྩེ་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་འདི་ལ་དད་པ་རྩེ་འཕེལ་དུ་འགོ་བ་
ཞིག་འདུག །འདིས་མི་ཆོག་པའི་ཆོས་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པར་མཛད། གཞན་
ཡང་ཉི་མེད་དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། སྒྲགས་རིམ། སྒྲོན་གསལ་མཆན་ནམས་ལ་གཟིགས་
ཏེ་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་འདི་ནམས་དབྱུང་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་དེང་སང་གི་
གདུལ་བྱས་གོ་བ་རྙེད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་འདུག །ངས་ཀྱང་སྒྲོན་མ་གོ་བའི་གནད་འགའ་
ཞིག་ལ་འདི་ལོ་གོ་བ་ཆགས་ཞེས་མཉེས་མཉེས་(༡༧༤)མཛད། དུས་འདིར་ལྷང་ལྷང་བརྩེ་
ཏས་བསྐྱལ་བ་བཞིན། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ཀྱི་སྒྲོན་སྤྱུག་པའི་
རིམ་པ་སྐལ་ལྡན་མཁས་པ་ཡོངས་ཀྱི་གཞུང་ལམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། ལྷ་
བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་བཅད་རྒྱ་ལས་བཞེངས་ཏེ། ནད་པ་ནམས་ལ་པན་དགས་པའི་
ཆེད་སྤྱན་ཀྱི་བྲེ་བྲག་མང་པོ་སྒྲོར་བར་མཛད་པ་ནམས་སྤྱན་སྤྱན་དུ་སྦྱལ་བས་རིམ་བུ་དུ་

གྲུང་བ་ན། འདི་ལོ་བདུད་ཅི་ཉེར་ལྔ་པ་དང་། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་སྤྲན་གྱི་
ཁྱེ་བྲག་ཆད་མེད་པ་གསར་སྦྱར་མཛད་དེ། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དབུས་སྦྱོར་བ་པའི་སྤེ་ཆང་མས་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསོ་སྦྱང་གི་སྒྲིམ་པ་བཞེས་ཏེ་སྤྲན་སྒྲའི་མདོ་ཆོག་གི་སྤྱང་པོ་ཡིད་བཞིན་
ནོར་བུའི་སྒོ་ནས་སྤྲན་སྦྱབ་གྱི་ཆོག་མན་ངག་བཞིན་མཛད། དུས་འདིར་འབྲས་སྒོ་སྤྱིང་ཁྱི་
བ་འཕྱིན་ལས་བཟང་པོ་ལ་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཙུང་དང་། འབྲུང་བཞི། ལྷ་གཏོར་བཅས་ཀྱི་འཁྲིད་
ཀྱང་སྦྱལ། འདི་སྐབས་སྒོན་ལམ་ལོག་པའི་མཐུ་ཅན་གོར་ཁ་སྤྲིག་ཅན་གྱི་དབྱང་ཆོགས་
ཕྱིར་བསྒྲོག་པའི་ཆེད་དུ་འབྱོར་པའི་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ནང་གི་སྒོན་ཆེན་དུ་
སི་ཀྱང་ཐང་སོགས་མི་བྲག་མང་པོ་དང་། རྒྱ་དང་རྒྱལ་རོང་གི་དམག་མི་མང་པོ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་
ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཇམ་བར་འབྱོར་བ་(༡༧༩བ)ནམས་ལ་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་
མཆེད་མང་དུ་མཛད་པས་བྲག་ཞན་ཀྱན་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཞེན་དུ་དད་པར་གྱུར། དེ་
ནས་ཀྱན་གཟིགས་པའ་ཆེན་མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་བཟའ་ཆོས་མང་པོ་
ཞེག་གསན་བཞེད་གྱི་པོ་ཏ་ལར་ཆེབས་བསྐྱོད་དགོས་པའི་སྤྲན་ཁྱེ་འབྱོར་བ་ལྟར་ཆོས་བཅུ་
བཞི་ལ་པོ་བྲང་ཆེན་པོའི་གཟིམས་རྒྱུང་དགའ་ལྡན་ཡང་རྩེར་ཐེབས། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་
ཞམ་འབྲིང་པ་ནམས་ནས། མཆོག་གི་སྦྱལ་པའི་སྦྱུ་གཙང་ཐེབས་ཀྱི་དུས་གཏུགས་ཅམ་དུ་མ་
བད། སྦྱུ་ན་སྤ་བ་དང་བཅས་འཁྲིད་བཀའི་རིགས་སྤྲགས་ལ་འཇགས་པ་ཞེག་མ་བྱུང་དོགས་
འདུག་པས་དབང་ཁ་རྗེས་གནང་གི་རིགས་གང་འགོ་ཞེག་གནང་དགོས་རྒྱུ་ལ་ལྟར་པར་རྗེ་ཉིད་
ནས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བདག་པོ་ཡིན་པས་བསྟན་པའི་བདག་
པོ་ཉིད་ནས་བསྟན་པ་ལ་འདུག་པའི་གོ་རིམ་མ་འབྲུགས་པ་ཞེག་མཛད་དགོས་སྦྱུ་ན་སྤ་བས་
འཁྲིད་བཀའ་སྤྲགས་ལ་མི་འཇགས་ན་དབང་དུས་སུ་སྦྱུ་བཞིའི་ས་བོན་ཐེབས་མིན་དབང་
བད་འཕྲོད་མིན་ལ་རག་ལུས་པས་དབང་དོན་ནམས་ལམ་གྱི་རིམ་པར་འབྲེལ་བའི་བཤད་
པ་ཡང་སྤྲགས་ལ་རྗེ་ལྟར་འཇགས། དེས་ན་ལམ་སྤྲན་མོང་བས་རྒྱུད་སྦྱངས་པ་སྒོན་དུ་སོང་།

ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྟོག་ཅེ་ཐེག་པའི་ལམ་ལ་(༡༧༧ན)འཇུག་དགོས་ཤིང་། སྤར་སྐལ་
པ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རང་ཉིད་གང་ནས་གཤེགས་པའི་ལམ་ལ་འཁྲིད་དགོས་
པས་ཐོག་མར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་འཁྲིད་ཅིག་གསན་དགོས་གསུང་རྟེ། ཆོས་བཙུ་
ལྔ་ནས་གཟིམས་ཆུང་ཁམས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་དུ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་
པ་ལ་བདེ་ལམ་འཛིན་ཆོས་སུ་གནང་སྟེ་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གྱི་མན་ངག་རྣམས་དཔེ་
དང་གཏན་ཆོགས་དུ་མའི་སྒྲོ་ནས་ཐུགས་རྒྱད་ལ་སྦྱར་རྟེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་
པ་དང་། ཐུན་མཚམས་གྱི་སྦྱོད་ལམ་ཀུན་གྱི་མཛེས་ཆོས་མ་ཡིན་པར་སྦྱོན་ཐོག་དུ་ཆོག་
གསལ་བའི་གསུང་བཤད་རུས་པ་ཅན་ཤ་སྟག་གསུངས་པས་པཎ་ཆེན་མཆོག་སྐུལ་རིན་
པོ་ཆེ་ཡང་གསན་སྟོ་ཞིང་དཔེ་དོན་རྣམས་ཐུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་འཇགས་པ་བྱུང་བས་ན་བཟའ་
བཞེས་ལུགས། ཐུན་གྱི་གཟིགས་སྤངས། ཐེབས་བཞུགས་གྱི་སྦྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་འདུལ་
པ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། བྱད་པར་སྐུ་ཡོན་གསན་སྦྱོང་རྣམས་ལ་ཐུགས་
བཙུན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་རྒྱུ་གི་པཎ་བཞིན་དུ་སྦྱོད་བྱས་པར་གྱུར་རྟེ། །

དེའི་ཕྱིར་རྗེ་འདི་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་དང་ལྷན་ཞིང་གདུལ་
བྱ་རྣམས་གང་འཆམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཁྲིད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་(༡༧༧བ)པའོ། །ཆོས་
གནམ་གང་གི་ཉིན་ལམ་འཁྲིད་རྫོགས་པར་གྲུབ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་མཆོད་པ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོ་དང་
བཅས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་དུ་སེམས་བསྦྱོད་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་དང་བདེ་ལམ་གྱི་ལུང་ཡང་
འབྲུལ་བར་མཛད། རྒྱ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་གཟིམས་ཆུང་དགའ་ལྷན་ཡང་ཅེར་པཎ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་རྒྱུང་ལ་དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་གྱི་རྒྱལ་མོའི་རྗེས་གནང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པ་དང་དེའི་གཏོར་ཆོག་གི་ལུང་བཅས་སྐུལ་ཅིང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མགོན་དཀར་ཡིད་
བཞིན་ལོར་བུ། ཆོས་རྒྱལ་ཕྱི་སྐུ། དཔལ་མགོན་ཞལ་བཞི་པ། ལྷ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་བཅས་
གྱི་རྗེས་གནང་སོ་སོའི་གཏོར་ཆོག་བཟླ་ཤིས་ལྷན་པའི་རྒྱུད་པ་གྲུ་ཆང་གི་ཆོགས་འདོན་དུ་

བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུང་དང་། མགོན་པོ་བར་ཆད་ཀྱི་སེལ་གྱི་གཏོར་ཆོག་གི་ཡུང་། གཞན་
ཡང་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ལྟ་སོགས་དང་། བྱ་བ་ཆེན་ལུ་པའི་ལུགས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་ཅ་གཉིས། འཛིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མ་བཅས་ཀྱི་དབང་
བཞི་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་དང་། སོ་སའི་མངོན་རྟོགས་བཟུང་སྐྱོད་བྱའི་ཆོགས་འདོན་
ལྟར་ཀྱི་ཡུང་བཅས་འབྲུལ་བར་མཛད། དེ་ཡང་སྒྲ་མ་ལུ་བཅུ་པ་ལས། བསམ་པ་དག་པའི་
སློབ་མ་ནི། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སོང་ལ། །སྒྲ་(༡༧༩ན) བའི་རྗེས་སུ་འདུག་པ་
འདི། །ཁ་ཏོན་བྱ་བར་སྒྲིབ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོག་མར་སློབ་མ་རྗེས་གཟུང་གི་
ཆོ་ག་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་མཛད་དེ། སྒྲ་མ་ལུ་བཅུ་པའི་སྐྱབས་ནས་བཤད་པའི་སྒྲ་མ་
བསྟེན་ཚུལ་ཀྱི་མན་ངག་ཞིབ་པ་དང་། གཞུང་གི་ཡུང་བཅས་སྐལ་ཅིང་། རྗེས་སུ་སྒྲ་མ་ལུ་
བཅུ་པ་ལས། དེ་ནས་སྐགས་སོགས་བྱིན་པ་ཡིས། །དམ་ཆོས་སྒྲོད་དུ་བྱས་ནས་ནི། །ཅ་
བའི་ལྷང་བ་བཅུ་བཞི་ནི། །ལྷགས་དང་འཛིན་པ་ཉིད་དུ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གསང་
བདེ་འཛིགས་གསུམ་ཀྱི་དབང་དང་། དའི་རྗེས་སུ་ཅ་ལྷང་བཅུ་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་བྱན་མོང་
བ་དང་། བྱེད་པར་བའི་དམ་ཆོག་དང་སྒྲིམ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་འཁྲིད་མན་ངག་ཅ་ཆོག་
གི་ཡུང་དང་བཅས་པ་ལུལ་དུ་བྱིན་པ་དང་། བྱན་བྱག་གི་རྣལ་འབྱོར་སྐྱོང་ཚུལ་ཀྱི་མན་ངག་
ཡུང་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་ལུལ་ཏེ་དངོས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་དམ་ཆོག་དང་
སྒྲིམ་པ་དག་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དོ། །གཞན་ཡང་བྱ་རྒྱུད་སྐལ་སྐྱོབ་བཟང་དབང་བྱུག་
གྱི་མཆོས་ཁུས་ངོར་འདུལ་བ་གྱི་མཆོད་སྐྱོང་པའི་བཤད་ཡུང་དང་། མཆོན་ཉིད་སྒྲ་མ་རྗེ་བྱང་
གིས་ཁུས་ངོར་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅའི་བཤད་ཡུང་བྱུག་ལེན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་སྐུལ། དུས་
འདིར་བདག་ཅག་གི་བགོགས་སེལ་(༡༧༩བ)དུ་བྱུང་གྱི་ཆེ་དབང་བྱན་མོང་མ་
ཡིན་པ་དང་། གདུགས་དཀར་ཞལ་གསུམ་བྱུག་བྱུག་གི་རྗེས་གནང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་
རྒྱས་པར་སྐུལ། འདི་སྐྱབས་སྒྲོན་ལམ་ལོག་པའི་མཐུ་ཅན་གོར་ཁ་སྤྲིག་ཅན་གྱིས་མི་བསྐྱབ་

པའི་བྲེད་སྒྲིབ་དང་པ་སྒྲ་ཆོག་པ་ལ་བརྟེན་དུས་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཉིན་ཏུ་ཆེ་བས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཐོས་
བདེའི་གོ་སྐབས་དང་བལ་ཞིང་། དབུས་གཙང་གི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཤའ་སྤྱོད་
ཀྱང་རྩེ་ཉམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བགའ་སྲོལ་ཆགས་གིན་ཏུ་ཆེ་བར་གྱུར་བ་ན། རྩེ་ཉིད་སྤྱིར་
འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྤྱད་བསྡུལ་སྤྱོད་བཅས་ཀྱིས་མཁར་བ་ཐུགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་ཅིང་། ཁྱད་
པར་བསྟན་པ་ཉམས་པ་ཐུགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དུ་གྱུར་པས་དེ་དག་གྱུར་དུ་ཞི་བྱེད་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་པའི་
ཆོས་གསུམ་ནས་བཅད་སྤྱོད་ལ་བཞུགས་ཏེ་མཆོད་གཏོར་གྱི་བྲེ་བྲག་སྤྱོད་ཆེར་བཤམས་ནས་
སྒྲུབ་པ་ཡི་དམ་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་དམ་ཅན་སྤྱང་མའི་ཆོག་པ་ཀྱི་མཐུ་སྟོབས་དང་ལུས་
པ་དག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་འཕྲིན་བཅོལ་ཐུན་བཞིར་བཅད་དེ་གནད་སྤྱིར་མཛད་། ཀྱན་གཟིགས་
པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རིང་མིན་གདན་སར་ཆེབས་བསྐྱོད་སྤྱོད་སོང་གཤམས་རྩེ་སྒྲུབ་པའི་སྟན་
བརྒྱན་གྱི་མན་ངག་རྣམས་འགྲོ་གང་ཆེ་བཅེ་བས་གཟིགས་དགོས་ཚུལ་ཞུ་བར་མཛད་པ་
ལྟར། ཐུན་མཆོམས་སུ་མཆོག་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་(༡༥)ཀྱང་ལ་དཔལ་རི་བོ་དགའ་ལྷན་
པའི་པ་ཆོས་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྒྲོར་དུ་གྲགས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྩེས་གནང་མན་ངག་དང་
བཅས་པ། བཀའ་སྤྱོད་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་རྩེས་གནང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
བཅས་འབྲུལ་བར་མཛད་། འདི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྩེས་གནང་གི་དུས་
སུ་བཟུང་གིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་ལྟོ་པ་དགོ་སྤྱོད་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཕེལ་བེར་བ་ཞིག་
ལྷན་ནས་ལ་སྤྱོད་པའི་མེ་ཏོག་སྤྱོད་བུ་དང་བཅས་པའི་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་སྤྱོད་བུ་དུ་བུལ་བུར་
བ་གནས་དང་གང་ཟག་མིང་བཟུང་ལོགས་པར་མ་བཟད་། མེ་ཏོག་ཉིད་སྤྱོད་པའི་ལྷ་གངས་དང་
ཐུག་མཆོན་དུ་འདུག་པས་རྩེ་ཉིད་གིན་ཏུ་དབྱེས་པའི་ཉམས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་མདུན་བསྐྱོད་ཀྱི་
ཆོས་བུའི་མདུན་དུ་བསྐྱེད་པས་མཛད་དེ། སྤྱོད་པ་འདིས་རྩོམ་རྩེ་ལ་ཞལ་བསྟན་ནས། ཁྱོད་
ཀྱི་རྩེས་འབྲང་ཁོ་མོས་སྤྱོད་། །ཅེས་རང་རེ་བཀའ་གདམས་པའི་རྩེས་འདུག་རྣམས་ལྷ་མོ་
འདིས་སྤྱོད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་འདི་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ན་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཆོན་ཀ་

གཞན་དང་མི་འབྲ་བ་ཡོད། བྱད་པར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་བཟུང་ནི་
ཟེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཟེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་
བྱོན་པའི་བཟུ་ཤེས་ལྷན་པོའི་གདན་(༡༧༤བ)རབས་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་མོ་འདི་ལྷག་པའི་ལྷར་
བསྟེན་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་མཛད་པས་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་རྒྱར་ཏེ་བསྟེན་འགྲོའི་
དོན་རྒྱལ་པོ་ཆེ་གྲུབ་པ་ཤིས་ལྷག་གྲུང་། ཟེ་བཙུན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་བྱེད་ནས་ཀྱང་ལྷ་
མོ་འདི་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པར་མཛད་ན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བཀའ་བབས་གཞན་དང་མི་འབྲ་
བ་ཡོང་།དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་ཟེ་གོང་མ་ན་རིམ་ཀྱིས་ལྷག་པའི་ལྷར་བསྟེན་པར་མ་ཟད། ད་
ལམ་ཁོ་བོས་ཟེས་གནང་འབྲུལ་བའི་ཆེ་བྲག་མཆོན་ལྷན་ལའི་མེ་ཏོག་ལྷ་གངས་དང་མཉམ་
བ་སྟེར་མཁན་གྲུང་བ་འདི་ལྷ་མོ་འདི་བྱེད་ལ་འགོ་བའི་ལྷས་སུ་འདུག་ཅེས་མཉེས་མཉེས་
མཛད། གཞན་ཡང་ཟེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཅ་ནའི་སྐྱབ་ཐབས་
སྒོ་གོས་མཆོག་སྤྱལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འཇམ་དབྱངས་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་བསྐྱས་པའི་དམིགས་
སྐྱོར་མན་ངག་ཞལ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་དངོས་གྲུབ་ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷ་མ་
དང་ཟེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ཏེ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཚུལ་སྒོ་
གོས་མཆོག་སྤྱལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འཇམ་དཔལ་ལ་བསྟོད་པ་གང་གི་སྒོ་གོས་མ། འཇམ་དཔལ་
མཆོན་བཟོད། ཤེས་བྱའི་མཁའ་དབྱིངས་མ། འཇམ་དབྱངས་ལ་བསྟོད་པ་བསྟོད་སྟོན་རྒྱ་
མཚོ། འཇམ་དཔལ་ཞི་ཁྱོ་སྐྱགས་སྐྱབ་ཀྱི་ཅ་བ་དྲོ་ཟེའི་ཆོག་(༡༧༠ན) སྐྱམ་བཅས་ཀྱི་ལུང་མན་
ངག་རྣམས་བྱམ་པ་གང་བྱེད་ཚུལ་དུ་འབྲུལ་བར་མཛད་ཅིང་། བྱད་པར་ཞི་ཁྱོ་སྐྱགས་སྐྱབ་ཀྱི་
སྐབས་སུ་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྐྱབ་ཚུལ་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་ཞིབ་པར་སྤུལ་
ཏེ། ཁོ་བོ་ལྷ་བྱུང་སྒོ་གོས་ཤིན་ཏུ་དམན་པ་ཞིག་ཡིན་རུང་། གྲུབ་དབང་སྒོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་
ཀྱིས་འདིའི་ཅ་ཆོག་གི་ལུང་མན་ངག་རྣམས་ཟེན་པར་སྤུལ་ཅིང་། རང་དོས་ནས་ཀྱང་མན་ངག་
གི་གནད་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་ཅུང་ཟད་བྱས་པའི་བྱིན་མཐུར་བརྟེན་ད་ལྷ་འཆད་ཅོད་ཅོམ་

གསུམ་གྱི་སྒྲོ་བས་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་འདི་མན་ངག་འདི་ཁོ་ནའི་བཀའ་བློན་ཡིན། གཞན་མ་སྤྱོད་དང་། ལྷན་ངག་། རྟེན་སྦྱར་སོགས་ལ་སྒྲུབ་དུ་སྒྲུབ་བ་བྲེད་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་གསུང་། འདིའི་དུས་སུ་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་སྤྱོད་ལ་ལྷན་འཇམ་དཔལ་ལ་བསྟོན་པ་སྒྲོ་བོས་མཆོག་སྒྲུབ་ཞེས་བྲ་བ་དང་། དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་རྒྱལ་མོར་མཆོད་གཏོར་ལུས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་འཆོལ་བའི་ཚུལ་དངོས་གྲུབ་ཀུན་འབྱུང་ཞེས་བྲ་བ་ཡང་བཀའ་ཚུལ་མཛད། སྐབས་འདིར་གངས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ལ་ལོག་པར་འཁྱུ་བའི་བསམ་ངན་ཅན་སྤྲེགས་ཀྱི་དམག་དབུང་རྣམས་བསྒྲོག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱི་འགྲོའི་བདེ་སྦྱིད་དང་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པའི་ཆེད་བཅས་(༡༩༠བ)སུ་འཕགས་མ་གདུགས་དཀར་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་། གདུང་བདུན་དང་། ལེགས་ལྷན་མཆོད་གསུམ་བཅས་ཀྱི་འབྲུ་ཐང་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་མིག་གི་བདུད་རྩིར་གྱུར་པ་ཞིག་གསར་བཞེད་མཛད་ཅིང་། ལྷ་མོ་གང་གི་ལྷ་ཆོགས་ལ་རྣམ་བྱངས་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་ལྷ་བཅུ་བདུན་མ་དང་། ལྷ་མང་གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོག་ངག་འདོན་དུ་བྲ་བའི་རིམ་པ་དངོས་གྲུབ་ཀུན་འབྱུང་ཞེས་བྲ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་མཛད། པཎ་ཆེན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གདུགས་དཀར་ལྷ་བཅུ་བདུན་མའི་དབང་ཆེན་ཞིག་གནང་དགོས་ཚུལ་ཁྱེ་བར་མཛད་པ་བཞིན་དཀྱིལ་ཆོག་གསར་སྤྲེགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དབང་གི་སྦྱིར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་རྒྱས་པར་སྤྱལ་ཅིང་། ལེགས་ལྷན་ནག་པོ་མཆོད་གསུམ་གྱི་རྗེས་གནང་ཡང་འབུལ་བར་མཛད། ལྷ་བ་དུག་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་སྤྱོད་མཆོམས་བཅད་རྒྱ་ལས་བཞེངས་ཏེ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྤྱོད་འཁོར་དང་བཅས་པར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པའི་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྤྲོམ་ཆོག་གི་སྟེང་ནས་སྤྲོམ་པ་འོད་ལུགས། བསྐྱབ་བྲ་ལ་སྒྲོ་བ་ལུགས། ཁས་སྒྲངས་པ་ལས་འགལ་ན་བཤགས་པ་བྲེད་ལུགས་སོགས་འདུལ་བ་ལུང་སྤྱོད་བཞིའི་གནང་བཀག་གི་རིམ་པ་རྣམས་སྤྲོམ་ཆོག་གི་སྟེང་དུ་སྤྲེལ་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་རྣམས་གཏིང་ཕྱིན་པར་སྤྱལ། (༡༩༡ན)མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་ལྷ་མ་མཆོག་

གིས་རྩེ་ལྷར་སྐྱལ་བ་རྣམས་སྤྲུགས་ལ་བརྒྱུད་སྟེ་གསུང་མཐོན་པོས་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་བུ་རྒྱགས་
འབྲལ་མཛད་པས་སྐྱེའི་ན་ཚོད་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་འདི་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་ཀྱང་གཞུང་གི་སྤྱི་ཁོག་པལ་
ཆེར་སྤྲུགས་ལ་འཇགས་པ་འདི་འབྲ་ངོ་མཆར་ཆེ་ཞེས་རྩེ་ཉིད་ཀྱང་དགེས་དགེས་མཛད། དེ་
ནས་མངོན་ཏོགས་རྒྱན་གྱི་བཤའ་ལུང་གི་ཐོག་དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་ཤར་གངས་ངོས་
འཛིན། དེ་དག་ལ་སྤྲུགས་གཉེར་གྱི་སྐྱབས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རིགས་པས་རང་གཞན་གྱི་ལོག་
ཏོག་སེལ་ཚུལ། བསྐྱོམ་པའི་སྐྱབས་སྤྱིས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་བ་དང་སྦྱར་ཏེ་སྤྲུགས་
ཉམས་སུ་བསྟར་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་པར་སྐྱལ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་རིགས་པའི་སྐོ་འབྲེད་
བསྐྱུས་བྱ་བཅི་བ་ནས། གསུང་རབ་ཀྱན་ལ་ལྟ་བུའི་སྐོ་གྲོས་གྱི་མིག་ལྟ་བུ་ཆད་མའི་གཞུང་ལ་
སྤྲུགས་སྤྱོད་མཛད་དགོས་ཚུལ། དེ་ནས་པར་ཕྱིན་དང་། དབུ་མ། འབྲལ་བ། མཛོད། སྤྲུགས་
སོགས་གྱི་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྲམས་ལ་རིམ་བ་བཞིན་སྦྱར་བ་བྱལ་ཕྱིན་མཛད་དེ་བསྟན་
འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དགོས་ཚུལ་གྱི་ཞལ་ཏ་ཡང་ཞིབ་རྒྱས་སུ་སྐྱལ། གཞན་ཡང་སྤྱབ་
པ་ཆེན་པོ་གནས་བཏན་བཅུ་བྱུག་དང་། སྤན་སྒྲ་བདེ་གཤེགས་བདུན་མཐོ་ཅིགས། རི་ཁྲོད་མ་
(༡༩༡བ)ལོ་མ་གྲོན་མ། གདུགས་དཀར་ཞལ་གསུམ་སྤྲུག་བཅས་ཀྱི་རྩེས་གནང་། གསེར་
ཆོས་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་འཇམ་དཔལ་ནག་པོའི་རྩེས་གནང་དང་དེའི་སྐོ་ནས་རིག་སྤྲུགས་ལོག་
པའི་གཞན་གཏད་དང་གིབ་དང་མི་གཅང་བ་བསྦྱང་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་བཅས་ཞིབ་པར་སྐྱལ། རྩེ་
བཅུན་མཆོག་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་འཇམ་དཔལ་ནག་པོའི་མངོན་ཏོགས་བསྐྱོམས་ཏེ་
གཟུངས་སྤྲུགས་བཞུས་ཆོག་པའི་དམིགས་རིམ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ཞུས་པ་ལྟར། དེའི་སྐོ་མ་
བཞུས་བྱ་ཚུལ་དངོས་བྱུང་ཀྱན་འབྲུང་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤའ་ཀྱང་མཛད། དེ་ནས་སྐྱེ་
མཆོམས་བཅད་རྒྱ་ལ་བཞུགས་ཏེ་བསྟན་འགྲོ་སྤྱིའི་བདེ་ཐབས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲ་མ་མཆོད་
པའི་ཆོ་ག་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོ་ནས་དམིགས་བཅེ་མའི་བཞུས་སྤྱབ་དང་། ཆོས་སྦྱང་གི་འཕྲིན་
བཅོལ་རྒྱན་འཁྲོངས་སུ་མཛད།

༡༽ ཟུལ་ཕུའི་རྟེན་རྟིང་རྣམས་འོ་བརྒྱལ་བར་གནས་པ་ ཐེབ་ཆེ་མཆོག་སྤིང་དུ་སྦྱོན་དངས་པའི་སྒོར།

འདི་སྐབས་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་ལ་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་དང་། བཤད་སྒོལ་
སྒེལ་བ་ལ་བཀའ་བྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་གཟུམ་རྩི་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། རྒྱ་
འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་དབང་ཕྱག་ཚུལ་བྲིས་ས། མདར་ཤྲ་ཡོན་ཏན་སོགས་ཀྱིས་བྲིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ཤིང་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་བསྟོན་གནས། དམ་ཆོས་འདུལ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འགོ་
ལྷ་བྱར་གྱུར་པ་ཟུལ་ཕུའི་གཙུག་ལག་ཁང་(༡༩༩༥)རྣམས་དུས་དབང་གིས་རིམ་ཉམས་སུ་
གྱུར་ཏེ་བྲིས་ཕྱོགས་དེའི་བྲིས་པ་པོ་མོ་དག་གིས་གནས་གཞི་བདག་གིར་བཟུང་ནས་སྐྱེ་
གསུང་ཐུགས་རྟེན་འབྲེར་བདེའི་རིགས་རྣམས་ཡུལ་པན་ཚུན་དུ་ཆོང་ཐོག་བཞིན་དུ་བཅོངས་
ཏེ་རང་རང་གི་འཆོ་རྟེན་དང་། རྒྱལ་པོའི་དབྱ་ཁལ་སོགས་ཀྱི་སྦྱབ་རྟེན་བྲེད་ཅིང་། སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་རྟེན་ཆེ་བ་བསྐྱལ་བསྐྱོད་མི་ཐུབ་པ་རྣམས་ཕྱག་ཞབས་སོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ནས་བསིལ་
ཏེ། རང་རང་གི་མཁོ་བའི་ཉེར་སྦྱང་བཟོ་བ་སོགས་བསྟན་འགྲོའི་པན་བདེའི་རྩ་བ་བཞིག་
ཅིང་། དན་འགྲོ་མི་བཟད་པའི་རྒྱ་ཆོགས་བསྐྱབ་པ་ཆད་མེད་པ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་ཆེ་དེ་དག་
གི་ཁོད་ཀྱི་ཤེས་ལྡན་ཞིག་ན་རེ། ད་ནི་རང་རེ་རྣམས་ཀྱི་དན་སོང་གི་རྒྱ་གསོག་པའི་རྟེན་འདི་
རྣམས་སྦྱབ་སྟེ་ཆེ་མཆོག་བསམ་གཏན་སྤིང་དུ་ཕུལ་ནས་རྩི་ལྷར་འོས་པའི་རྒྱ་ཡོན་ཁྲུས་ན་
ལེགས་ཚུལ་ནང་བཟོས་ཏེ་སེར་སྤྲད་རབ་འབྱམས་པ་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆོན་བརྒྱུད་ནས་ཟུལ་
ཕུའི་དགོན་རྟེན་ན་སྟོན་པའི་སྐྱེ་བརྟན་ཆེ་བ་གཉིས་དང་། བཀའ་གདམས་གཤུང་རྟེན་གཉིས་
འདུག་པ་རྣམས་སྐྱེ་བརྟན་གྱི་ཞབས་པད་ནས་བཞིག་ཅིང་ནང་བཞུགས་ཀྱི་གཟུངས་རྣམས་
སྒོ་རྒྱལ་གྱི་ཐལ་ཕུང་ལྷར་རྩོག་པས་བརྩི་ཞིང་བདག་མེད་པར་དོར། མཆོད་རྟེན་རྣམ་གཉིས་

ཀྱི་ཉི་མེད་དང་གདུགས་རྣམས་བཞིག་སྟེ་མེད་པ་བཅོས། (༡༩༩བ)ཆོས་འཁོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་
མཆོམས་ནས་སྤལ་ཏེ་ནང་བཞུགས་རྣམས་གོང་ལྟར་བྱས་ཏེ་འོ་བརྒྱལ་ངེས་སུ་འདུག་པ་མེ་
ཉིད་ཀྱི་གདན་སར་ཅིས་ཀྱང་གདན་འདྲེན་དགོས་ཚུལ་ཁྱུས་པར། དེ་སྔ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྐྱེ་གཟུགས་ལ་རིན་ཐང་གིས་དབྱུང་འདོགས་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སྐྱེ་
སྐྱེའི་སྐྱོར་ལ་ཏ་ཅང་མཉེས་པ་ཞིག་མི་གནང་ཡང་། དུས་དེར་ཀྱེ་མ་སྟོན་པ་ཐུགས་མེ་ཅན་གྱི་
སྐྱེ་གཟུགས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་འོ་བརྒྱལ་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བོ་སྐྱེན་པོ་རྣམས་སྤྱིང་རེ་མེ་གསུངས་ཏེ་རྟེན་
དེ་རྣམས་འོ་བརྒྱལ་བ་ལ་ཐུགས་ངམ་དང་སྐྱེ་བོ་མ་རུངས་པ་དེ་དག་ལ་སྤྱིང་མེ་ཆད་མེད་པ་
འབྱུངས་ཏེ་རང་གི་གདན་སར་སྐྱེན་བྱངས་ནས་མཆོད་ན་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་
པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་མོད་ཀྱང་། དེར་སང་གི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་བྱ་བ་ལེགས་ཉེས་ཐམས་ཅད་ལ་
དབྱས་འདོགས་ཀྱི་སྐྱོ་སྐྱར་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་ལས་ངན་ཆ་བས་ཆེན་པོ་གསོག་པའི་དུས་སོང་
གཤིས། བདག་ལ་རྟེན་དེ་རྣམས་སྐྱབ་གནས་སུ་སྐྱེན་བྱངས་ན་རི་འགའ་ཀྱི་བཀའ་འདི་གནང་
བྱུང་བར། བརྒྱུ་པར་དཀའ་བའི་ལས་ངན་དེ་ལྟ་བུ་གསོག་པའི་སྐྱེ་བོ་སྤྲིག་ཅན་དེ་དག་གི་
བྱེད་སྦྱོང་ལ་རང་ཉིད་ཀྱང་སྐྱེ་གཡའ་ཞིང་། རྟེན་དེ་རྣམས་ངེས་པར་སྐྱབ་གནས་སུ་སྐྱེན་
བྱངས་ན་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་མཆོད་སྤྱིན་ལ་བརྟེན་བསྟན་འགྲོའི་པན་བདེ་རེ་རྒྱས་སུ་འགྱུར་
བར་(༡༩༩ན)མ་ཟད། ལས་ངན་ཆ་བས་པོ་ཆེར་འཇུག་པའི་སྐྱེ་བོ་མ་རུངས་པ་རྣམས་གནས་
པའི་ཕྱོགས་དེར་བཞག་ན་བསོད་ནམས་མིན་པའི་ལས་གསོག་པ་དང་། དཔུལ་མེ་མངོན་སུམ་
དུ་བསྐྱབ་པའི་བྱུང་ཞིང་ལྟ་བུར་མཐོང་ནས་དེ་དག་གི་མིག་ལམ་དུ་མི་སྤྱང་བར་བྱས་ན་འགྲོ་
བ་དེ་དག་ལ་འང་པན་པར་འགྱུར་བར་བསམས་ནས་ངེས་པར་སྐྱབ་གནས་སུ་གདན་འདྲེན་
དགོས་ཚུལ་ནན་གྱིས་ཁྱུས་པར་བརྟེན། ཉེ་གནས་ལ་ཁོ་བོ་ནས་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་
པན་གདགས་པའི་ཆེད་འདུལ་འཛིན་གོང་མ་བཀའ་དྲིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གནས་གཞི་ཟུལ་བུའི་
གཙུག་ལག་ཁང་ན་སྟོན་པ་ཐུགས་མེ་ཅན་གྱི་གཟུགས་སྐྱེའི་རྟེན་གཉིས་དང་ཆོས་སྐྱེའི་རྟེན་

གཉིས་ཡོད་འདུག་པ་ནམས་ཤིན་ཏུ་འོ་བརྒྱལ་བས་ཁྱ་རང་གི་སྐྱབ་གནས་སུ་གདན་བྲངས་
ཏེ་མཆོད་སྤྱོན་མཐའ་ཡས་པས་མཆོད་པར་འདོད་པས། ཁྱོད་ནས་བྱུང་བུའི་སྐྱེ་བོ་ནམས་ལ་
ཅི་འདོད་པའི་དངོས་པོ་བྱིན་ལ་རྟེན་དེ་ནམས་གདན་འབྲེན་པའི་སྐྱ་གོན་གྱིས་ཤིག་གསུངས་
པར། ཉེ་གནས་ནས་བྱས་པུ་བྱ་བ་སྔ་མའི་དགོན་རྩིང་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས་དེའི་རྟེན་ནམས་
གདན་བྲངས་ན་ཡུལ་དེའི་ལྷ་སྤྱའི་འཁྲུ་ལྗོན་གིས་སྡེ་འདིར་བཀ་མི་ཤིས་པའི་མཚན་མ་འབྲ་
མི་འབྱུང་ངམ་ཁྱས་པར། ཁྱ་རང་གི་སྟོན་(༡༩༣བ)པའི་སྐྱ་བརྟན་ཁྱ་རང་གིས་གདན་བྲངས་པ་
ལ་གཞི་བདག་གི་འཁྲུ་ལྗོན་མི་འབྱུང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་བས་དངོས་པོ་གཅིགས་
ཆེ་བར་མ་འདྲིན་པར་བྱུང་བུ་བ་ནམས་ལ་ཅི་དགོས་པའི་དངོས་པོ་དག་བྱིན་ཅིག་གསུང་། དེ་
ནས་རབ་འབྱམས་པ་དོན་འབྱུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བྱས་པུ་བ་ནམས་ལ་རྒྱ་མཚན་བྱས་པས་
དེ་ནམས་ཆོང་འདུས་བརྒྱར་མ་བྱིན་པའི་ཐོང་རོས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཁོར་བུ་ཁྲགས་པ་ལྷ་བུའི་
དགའ་བས། དེ་ལྟར་ན་ངེད་ཅག་ལ་དདུལ་སྤང་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ་གནང་དགོས། དེ་
མིན་སྐྱེ་ཁོར་མཆོད་རྟེན་ཡིན་ཡང་བཤེག་ཟེར་བ་ཡིན་པས་ཐབས་གཞན་ཞིག་བྱེད་ཅིས་
ཡོད་ཟེར། ཉེ་གནས་གྱིས་གོང་གསལ་གྱི་དངོས་པོའི་ཐོག་ཏུ་རྩ་གོས་དར་སོགས་དདུལ་
སྤང་ལྔ་བཅུ་སྟོར་གྱི་སྟེར་ཆས་སྐྱེ་བོ་དེ་ནམས་ཡིད་མགྲུ་བར་བྱས་ཏེ། དགེ་སྦྱོང་ཡེ་ཤེས་
དཔལ་ལྷན་གྲོགས་བཅས་རྫོང་བཀོད་གྱིས་གདན་འབྲེན་པར་བརྩམས་པ་ན་མི་གངས་ཉུང་
དུས་ཚུལ་བ་ཆེར་མ་དགོས་པར་གདན་འབྲེན་ཐུབ་པས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཡ་མཚན་དུ་གྱུར་
ཏེ་འདི་ལྷ་བུའི་སྐྱ་ཆད་ལ་དཔགས་ན་མི་གངས་དེ་ཙམ་གྱིས་གདན་འབྲེན་ཐུབ་པའི་རེ་བ་མི་
འདུག་པས། སྐྱ་བརྟན་དེ་དག་གིས་རྩ་འབྱུལ་གྱིས་ཐེབས་པར་གོར་མ་ཆག་གོ་ཞེས་སྐྱེང་
བའང་བྱུང་ངོ་། །(༡༩༤ན)འདིའི་སྐབས་གྲུང་ཐན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཞིང་པ་ནམས་སྟོན་བསྐྱ་
མེད་དུ་འགོ་བ་འདུག་པས་རང་གི་འཆོ་རྟེན་དང་རྩེ་བོའི་དབྱ་ཁལ་གང་གིས་འཇལ་ཞེས་སྐྱེ་
སྐྱགས་འདོན་བཞིན་ཡོད་པ་ལ། སྐྱ་རྟེན་ལེ་ཆན་ནམས་བྱུང་བུ་ནས་གདན་བྲངས་པ་ནས་

བཟུང་ཆུ་འཛིན་སྟུག་ཅིང་ཞོ་གསར་འབྲ་བ་སྒོ་བྱར་དུ་འཁྲིགས་ཏེ་འབྲུག་སྐྱ་སྟན་པོ་དལ་
གྲིས་སྒོག་ཅིང་། ཆར་ཟེམ་བུའི་རྒྱན་ཆད་མེད་དུ་བབ་ཆེས་པས་ཀྱན་ཀྱང་རྩེ་སྒྲ་མ་མཆོག་
ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྟེན་བྱུང་པར་ཅན་རྣམས་སྤི་ཁྱུ་དང་ཕྱ་དུང་ཆད་མེད་པ་མཛད་
པའི་བཀའ་བྲིན་དུ་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་ཅིང་། བྱུང་པར་སྐྱབ་སྒྲེར་ཐེབས་རྒྱའི་ཉིན་མཐོང་ལའི་
ཅེར་ཐེབས་པ་དང་། དག་འདུན་གྱི་ཆོགས་དུང་བཏང་བ་དུས་མཚུངས་ཤིང་། རྣམ་མཁའ་ལ་
འཇའ་འོད་གྱི་གྱར་གྲིམ་ཕྱབ་བ་དང་། སྤང་ཆར་ཟེམ་བུའི་རྒྱན་བབས་པ་སོགས་མ་སྒྲིགས་
སྟན་གྱུར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཆད་མེད་པ་འགྲིག་པས་སྐྱེ་བོ་ཀྱན་ངོ་མཆར་བའི་ཅ་ཅོ་འབྲུག་སྟར་
སྒོག་ཅིང་། སྐྱ་བརྟན་རྣམས་བཟླ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་མེ་ཏོག་དང་། བདུག་སྒོས་
དང་། ཞལ་ཟས་སོགས་མཆོད་པའི་བྲེ་བྲག་མང་པོ་སོགས་ཏེ་འདུད་ཅིང་ཕྱག་འཆའ་བ་ནི་རི་
སྟར་བྱ་རྒྱུ་དུང་པའི་རིར། སྟོན་པ་ཉིད་གྱི་དུང་དུ་འཁོར་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ལྷ་དང་མའི་འབྲེ་
བ་གངས་(༡༩༤བ)མེད་པ་འདུས་ཏེ་མཆོད་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་ནས་ཨར་ཀའི་ཆོ་ག་ཆད་ལྷན་མཛད་དེ་གཟུངས་རྩིང་རྣམས་གྱི་ལྷག་ལུས་ཕྱིར་
བསལ་ནས་སྐྱ་བརྟན་གྱི་ཞབས་དང་། མཆོད་རྟེན་གྱི་ཉི་ཟླ་གདུགས་སོགས་ཉམས་ཆག་
ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་བཟོ་བོ་མཁས་པས་དབྱེར་མེད་དུ་བཟོས་ཤིང་། གཟུངས་ལྷག་རོ་རྣམས་
སྤར་འབྲུལ་ཉན་མིན་སྐྱ་མདུན་དུ་གཟིགས་ལུལ་པས་ཞིབ་ཆ་ཆེར་མ་མཛད་བར་གཟུངས་
སྒྲིལ་ཆན་སོ་སོར་ཕྱག་མཚུབ་གཏད་དེ་འདི་དང་འདི་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་འཁོར་གནས་
བརྟན་བརྩུ་བྱུག་དང་བཅས་པ་དང་། བསྟན་པའི་གཏད་རབས་བདུན། མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་
དང་། འཕགས་པ་སོགས་མེད་སོགས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ཟབ་མའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒྲ་མ་བརྒྱད་
པ་རྣམས་དང་། བོད་གྱི་སད་མི་མི་བདུན་དང་སྒྲ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སོགས་སྟོན་གྱི་
འདུལ་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་གྱི་སྐྱ་བརྟན་གྱི་ཅ་སྤྱི་ཡོད། འདི་ན་བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་
སོགས་རྒྱུད་སྒྲེ་བཞིའི་ལྷ་ཆོགས་མང་པོ་དང་། བྱུང་པར་མི་གཡོ་བ་དང་། འཇམ་དབྱངས་

ཀྱི་རིགས་མང་པོའི་ཅ་སྒྲི་ཡོད། ཀུན་ཀྱང་དམ་པ་གོང་མ་ནམས་ཀྱིས་ཕྱག་བསྟར་ཏེ་མཛད་
པའི་གཟུངས་ལ་སྟག་ཡིན། རྟེན་འདི་ནམས་ཀྱི་བྱང་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་
ཀྱང་བསྟན་པ་རྒྱས་(༡༩༥ན)པའི་ཐུགས་སྒོན་མང་པོ་མཛད་ཡོད་པས་གཟུངས་ཆད་པ་ནམས་
ཀྱང་ཁ་གསོས་ལ་སྦྲར་ཡང་ཕུལ་ཅིག་གསུངས་ཏེ་ཐུགས་རྒྱས་ཡོད་པ་ལྟར་མཛད། གཞན་
ཡང་ཤོག་བྱ་བཟང་པོ་ལ་མདོ་རྒྱད་ཀྱི་གཟུངས་མང་པོ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷུ་
ཐུབ་པའི་འཕེལ་གདུང་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་གཟི་འོད་འཕྲོ་ཞིང་ཐོ་མཆར་བའི་དཔལ་དང་ལྡན་
པ་རེས་གཙོས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་པཎ་བྱ་བ་མང་པོའི་སྐྱུ་བལ་རིང་བསྐལ་ཆད་མེད་པ་དང་བཅས་
གནས་བརྟན་འདུལ་འཛིན་པ་འཕགས་པའི་མཆོག་དང་། གནས་བརྟན་ཐར་པའི་རྒྱལ་མཆོན་
དང་། གནས་བརྟན་ཆོས་བཟང་པོ་དང་། གནས་བརྟན་དཀའ་བཅུ་ཡོན་ལྷན་པ་དང་། གནས་
བརྟན་དམ་ཆོས་པ་ནམས་ཀྱིས་གཟུངས་འབུལ་གྱི་ཆོ་ག་སྦྱར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཆང་མ་
ཕྱག་ལེན་ལྟར་ཕུལ་ཏེ། སྤང་པོ་དང་། ཉ་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་བཏེགས་པའི་ཁྲི་བཟང་པོ་
གསེར་འགྲུར་སོགས་ཀྱི་ཆོན་བཟང་པོས་སྦྱས་པ་ལ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ནས་གན་གོས་
ཁྲད་ཐོན་བས་ཤིང་བྱབས་པའི་སྐྱུ་ཆོས་ཆད་དང་ལྡན་པ་དང་། གཞན་ཡང་ལྟ་རྒྱ་རྩལ་སྒྲ་
སྤྲིད་དུ་རིང་པའི་སྟན་ལལ་དང་། སྒྲ་བྲེ་དང་། འཕན་སོགས་དར་གོས་ཀྱི་མཆོད་རྩས་ཆད་
མེད་པ་དང་། ལྟ་ལྟའི་མཆོད་པ་རྒྱན་འཛུགས་སོགས་ཀྱིས་ཁོར་ལུག་དུ་མཆོད་དེ་བསྟན་
(༡༩༥བ)འགོ་སྤྱིའི་པན་བདེ་སྒྲ་ལྟག་དུ་སྤེལ་བར་མཛད་དོ། །སྐབས་འདིར་སྐྱུ་བརྟན་ནམས་
སྟན་འབྲེན་པར་ཐུགས་བཞེད་ཆེར་མཛད་པ་དང་། གཟུངས་བཞུགས་སྤྱིང་པ་ནམས་ཀྱང་ངོ་
མཁུན་པ་ལྟར་མཛད་པ་སོགས་ལ་དཔགས་ནས་སྤྱེ་འདིའི་དགེ་འདུན་བགྲས་པ་ནམས་ཀྱིས་
འདི་ལྟ་བུའི་སྐྱུ་བརྟན་འདི་ནམས་ནི་རྗེ་སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱུ་ཆོ་སྟོན་མ་ཞིག་དུ་བཞེངས་
པར་མཛད་པ་འཕམ། ཐུགས་དམ་ཀྱི་རྟེན་དུ་བཟུང་སྟེ་སྤྱི་ལྷའི་སྟོན་མཆོད་པར་མཛད་པའི་
རྟེན་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གོར་མ་ཆག་གོ་ཞེས་སྤང་ཞིང་། མདོན་ཤེས་ལ་དབང་

འབྱོར་པ་དག་གིས་ཀྱང་རྗེ་འདི་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བའི་འཆད་སྤེལ་ལ་འཕྲིན་ལས་ཉི་ཟླ་
དང་མཉམ་ཞིང་ཕྱག་ལེན་ཁུངས་སྐབ་ཏུ་འབྱུང་བ་འདི་ཐད་སྟོན་གྱི་འདུལ་ཆེན་པོ་དབང་ཕྱག་
ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱེས་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཆེ་སྟོན་པའི་སྐྱེ་བརྟན་བརྩེད་ལས་འདས་པར་སྤྱི་ཞུ་ཆད་
མེད་པས་མཆོད་ཅིང་། སྟོལ་མ་འབྲུམ་ཕྱག་མང་པོ་ཞལ་འདོན་དུ་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
མཐུ་ཡིན་ཚུལ་སྤྱོད་ནས་ལུང་བསྟན་འདུག་པ་དང་། རྟེན་འདི་རྣམས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ཡིག་
རྟིང་ཞིག་ཏུ་འང་སྐབ་པའི་སྐྱེ་བརྟན་འདི་རྣམས་ཀྱི་གཟུངས་འདུལ་དང་། རབ་གནས་གྱི་འདུལ་
འཛིན་ཆེན་པོས་མཛད་ཚུལ་ཞིག་འདུག་པ་རྣམས་སྟོ་མཐུན་པས་རྗེ་འདི་གྱི་འདུལ་ཆེན་པོའི་
(༡༩༦ན)སྐྱེའི་སྐྱེ་ཟླ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ཤིང་། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་གྱི་འདུལ་འཛིན་འདི་
སྟེགས་མའི་དུས་སྐབས་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་འཆད་སྤེལ་ལ་བཀའ་བྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས་ཡང་
ཡང་གསུང་ཞིང་། ཡང་རྩོག་དན་མཆོན་སྟོག་པ་འདི་རྣམས་འདུལ་འཛིན་གོང་མས་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་པའི་དགོན་རྟིང་ཞིག་ཡིན་སྟབས་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་བཅས་པ་རྣམས་ཁུངས་སྐབ་
ཅིང་ཕྱག་ལེན་ལ་འདེབས་པ་གཙོ་བོར་མཛད་པས་སྐྱེ་བྱུང་བྱུང་ལ་མགྱུན་སྐྱེ་བྱུང་མཛད་
པ་ཞིག་མིན་འདུག་ཀྱང་། ཁོ་བོ་གྲ་རྒྱུད་གི་སྐབས་ནས་བཟུང་བཟེས་གཞིན་ཆང་མས་མཉེས་
མཉེས་མཛད་པ་འདི་སྐྱེ་བ་སྟོན་མ་ཞིག་གི་བག་ཆགས་ཡིན་ཡོང་གསུངས་པ་སོགས་ལ་
དཔགས་ན། གྱི་འདུལ་ཆེན་པོས་བསྐྱེལ་བ་བཟང་དུས་སྐབས་འདི་བསྟན་པ་འཛིན་སྤེལ་
གྱི་ཆེར་མཛད་མོད་ཀྱང་། བདག་ཅག་སྟེགས་དུས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་འདུལ་བའི་བཅས་
མཆོམས་སྤྱ་རགས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་དེང་དུས་སྐབས་མ་ཉིད་ལས་
གཞན་མི་སྤང་ཞིང་། དེས་མཆོན་གྱི་འདུལ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་གཞིན་བྱུང་དུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་
དམ་པ་དུ་མའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་བདག་པོར་གྱུར་པ་ན་འཆད་ཉན་
གྱི་ཆེར་མཛད་པས་དབྱུས་གཙང་གི་དགོན་སྤེ་པལ་ཆེར་འདུལ་འཛིན་(༡༩༦བ)འདིའི་སྟོན་
མར་འདུས། ཁུང་པར་རྩོག་དན་མཆོན་སྟོག་ཏུ་གནས་གཞི་པབ་ནས་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་

སྒྲིན་གྲོལ་ལ་འགོད་པར་མཛད་འདུག་ཅིང་། རྗེ་ཉིད་ལ་མཆོན་སྒྲོག་པས་དང་བཞེད་བྲེད་པ་
སྐྱེ་སྐྱེ་སྒྲོན་མའི་བག་ཆགས་སུ་བཞེད་ན་རྒྱ་འདུལ་འཛིན་གྱི་སྐྱེ་ཆེ་ཡིན་པ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སམ་སྟམ་པ་དང་། མཆོན་སྒྲོག་གི་དགེ་འདུན་བགེས་ཐོག་རྣམས་ནས་
ཀྱང་རྗེ་འདི་རྒྱ་འདུལ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་སྐྱེ་ཆེ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །

ཆེ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་དྲུག་ལ་སྐྱེ་མཆོས་ལས་བཞེངས་ནས་ཀྱུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་གཙང་ལ་ཕེབས་རྒྱུར། སྐྱེ་མའདུན་དུ་མཛལ་ཏེ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དམ་ཉེན་
དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྲེད་ཀྱི་གོས་ཐང་འཐག་གྲུབ་མ་ངོ་མཆོར་དང་ལྷན་ཞིང་བྱིན་རྒྱལ་ས་
ཀྱི་གཟི་འོད་འབར་བ་ཞིག་འབྱུང་བར་མཛད་དེ། རྗེ་བཙུན་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཁྱེད་ཀྱིས་
མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་རྗེ་གོང་མ་དང་མཚུངས་པར་མཛད་དེ་བཟླ་ཤིས་
ལྷན་པོའི་སྒྲོ་ལས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་ནས། རྒྱལ་བསྟན་པ་ད་ཆལ་རྒྱས་ཤིང་འགྲོ་སྒྲོའི་སྒྲོང་ས་
ཐུན་སེལ་བ་ཞིག་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་དགོས་ཚུལ་དང་། འཕྲལ་གྱི་ཀྱུན་སྒྲོལ་དང་ཐུག་
དཔེ་འཛིན་བསྐྱེད་སྟོན་ལའང་འདི་དང་འདི་མཛད་དགོས་ཀྱི་ཞལ་ཏེ་ཞིབ་རྒྱས་ཞུ་བར་
(༡༩༥༣)མཛད། མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་སྒྲ་མ་མཆོག་གིས་རྗེ་ལྷར་བཀའ་ཕེབས་
པ་བཞིན་སྐྱབ་རུས་པའི་སྐྱབས་འདུག་བཅེ་བས་གཟིགས་པ་དང་། རྗེ་སྒྲ་མ་ཁྱེད་ཀྱང་སྒྲིར་
རི་བོ་དགའ་ལྷན་པའི་བསྟན་པའི་སྒྲོག་ཤིང་དང་། བྲེ་བྲག་དུ་བདག་ལ་འཇམ་མགོན་སྒྲ་མའི་
མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་འདོམས་པའི་བྱིར་ཞབས་པད་སྤིད་མཐར་བཏུན་དགོས་
ཞེས་ཞུ་བར་མཛད། གཞན་ཡང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཞམ་འབྲིང་པ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་ཞབས་
ཀྱི་གསལ་སྒྲོལ་ཞབས་བསྐྱུལ་ལ་ཆང་མ་སྒྲོ་ཅེ་གཅིག་པའི་སྒྲོ་ནས་ཏུར་ཐག་བྲེད་དགོས། དེ་
ལྷ་མ་ཡིན་པར་ཁོང་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ཐ་མལ་པ་ལྷར་གྱི་དགའ་བ་མཛད་མི་དགོས་ཟེར་
ནས་སྐྱུར་བཏང་ན་ངེན་ཚུང་ཡིན། སངས་རྒྱས་ཡིན་ཀྱང་ཐ་མལ་བའི་ཚུལ་བཟུང་བྱིན་ཡོན་
ཏན་རྣམས་ཀྱང་ཐ་མལ་བ་ལྷར་བསྐྱབ་དགོས། མ་བསྐྱབ་པའི་མཁས་པ་དང་། མ་སྒྲོམ་པའི་

གྲུབ་ཐོབ་དེས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ལྟར་སྤང་ཅམ་ལས་མི་ཡོང་བས་སྐྱེ་ཞབས་ཀྱི་གསན་བཞེས་
ཞབས་བསྐྱལ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲིམ་དགོས། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་བཟ་ཤིས་ལྟན་པོ་བ་ལ་
ཆོས་སྐྱོང་གསར་བ་འདིས་ཕྱང་ལ་འདེབས་ཀྱིན་ཡོད་པས་བཤ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
མཆན་ཀྱིས་གང་བསྟན་པའི་ཆོས་སྐྱོང་དེས་ཆོག །དེ་མིན་ཀྱི་འདྲི་ངན་གསར་དུ་བསྟན་ན་
མི་ལེགས་པའི་(༡༩༥༧)གཞི་ཆེན་པོ་བྱས་འགྲོ་བས་བྲེད་ཅག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལ་ནན་
ཏན་བྲེད་དགོས་སོ་ཞེས་སྤྲུགས་ཉི་བའི་བཀའ་སློབ་ཀྱང་མང་དུ་གནང་། ཆོས་བཙུ་གཅིག་
ལ་གཟིམས་ཆུང་བདེ་བ་ཅན་དུ་བཞུགས་ཡུལ་སྒོ་བར་མཛད་དེ་སྤར་ལྟར་སྤྲུགས་དམ་སྤྲུན་
བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་ཆག་མེད་ནས་སྤྲུན་མཆམས་རྣམས་སྤྲུ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
མཇལ་བ་དང་། གསུང་གི་བདུན་ཅི་དོན་གཉེར་ཀྱིས་ལྷགས་པ་མང་པོའི་དོན་མཛད་ཅིང་། སྐྱ་
དབྱངས་སྤྱིང་བ་ཡི་ཤེས་ཆོས་གྲགས་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་ལྔ་བཙུ་སྐྱོར་ལ་དགེ་ཚུལ་ཀྱི་
བསྐྱབ་སྒྲོམ་ཀྱང་སྤྱུལ། གཞན་ཡང་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སྒྲོན་མ་
གསལ་བའི་དཀའ་གནས་རྣམས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་མཆན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འགྲོལ་བར་མཛད་
པའི་ལེགས་བཤད་མདུན་བྱུང་བ་སྒྲོན་གསལ་མཆན་ཀྱི་ཡང་འགྲེལ་འདི་བཞིན་བཟས་ལྟན་
དང་འབྲས་སྤྱངས་གཉིས་ཀར་པར་དུ་བཞུགས་ཀྱང་གིས་ཞོར་རྒྱུན་འབྲམས་ཀྱིས་གཞུང་
གི་ཆོག་ཀྱང་ཆད་པ་དང་། མཆན་དཀྱུས་དང་དཀྱུས་མཆན་དུ་ཞོར་བ་དང་། སྤྱལ་ཤད་
དང་། གཅོད་མཆམས་ཞོར་བ་དང་། ཡི་གེའི་སྤེབས་སྐྱོར་ཞོར་བ་སོགས་མ་དག་པ་དུ་མ་
ཞིག་མཆིས་པ་རྣམས་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་དང་། འགྲེལ་བ་སྒྲོན་གསལ་ཀྱི་
དཔེ་རྙིང་མང་པོ་དང་། སྒྲོན་གསལ་འབྲས་(༡༩༩༩)པར་དང་། བཟས་པར། རི་པོ་མདངས་
ཆེན་ཀྱི་པར་རྙིང་། སྤར་ཐང་གི་པར་མ་རྣམས་དང་། ཆོས་རྗེ་བྱ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱིས་
མཛད་པའི་སྒྲོན་གསལ་ཀྱི་བཤད་སྐྱར་མཐའ་དུག་གསལ་བར་བྲེད་པའི་བསྐྱུས་དོན་ཞེས་
བྱ་བ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་འཕགས་འོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོན་གསལ་རྣམ་དུས། རྒྱུད་ཆེན་

སྒྲིན་པ་དཔལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་སྒྲིན་ལྷན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོགས་གཞུང་མང་པོ་དང་། ཁྱད་
པར་སྒྲིན་གསལ་མཆན་མའི་གཞུང་གི་ཕྱི་མོ་ལྷ་བྱ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་
དཔེ་དོ་མར་གྲགས་པ་ད་ལྟ་དཔལ་ལྷན་སྒྲིན་རྒྱུད་གྲུ་ཆོང་གི་ནང་ཉེན་དུ་བཞུགས་པ་འདི་
དང་། རྒྱལ་མཆོག་སློ་བཟང་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་གཟིགས་དཔེ་སྒྲིན་གྱི་ཡིག་རྙིང་པོ་ད་
གཉིས་འདུག་པ་རྣམས་ལ་ཞིབ་པར་གཟིགས་ཏེ་ཞུས་དག་ལེགས་པར་མཛད་ཅིང་། ཡི་གེའི་
སྡེབས་ཞོར་བ་རྣམས་སྤྲུལ་རྟགས་ཅ་འབྲེལ་དང་། བོད་ཀྱི་བདའའི་བྲེ་བྲག་ཁུངས་མ་མང་པོ་
དང་བསྟན་ཏེ་བྲིས་ཞོར་རྒྱན་འབྲུམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་བསྐྱེད་བསྐྱེད་རྒྱུད་པ་རྣམས་ལེགས་
པར་བསལ་ནས་དག་པའི་ཕྱལ་དུ་མཛད་ཅིང་། དེ་མཚུངས་ཅ་རྒྱུད་དང་མཐའ་གཅིད་བསྟན་
དོན་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་སྒྲིན་འདུག་པའི་བྲིས་ཞོར་རྣམས་ཀྱང་འཆོས་པར་མཛད་ནས་རྗེ་
རང་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་དཔེ་(༡༩༩བ)ཐུགས་དམ་ཉེན་དུ་གསར་བ་འདུས་པའི་ཅ་རྒྱུད། སྒྲིན་
གསལ་མཆན་མ། མཐའ་གཅིད་སྟུ་བྱ། །བསྟན་དོན་དང་བཅས་པ་མཐིང་ཤོག་བཟང་པོ་ལ་
གསེར་བཙོ་མ་འབའ་ཞིག་གིས་བྲིས་པ་ཞིག་དང་། རྒྱ་བོད་གཅིག་བཅས་གསར་བཞེད་
མཛད་དེ་བོད་ལེ་ཆོན་ལ་མཛོད་གོས་ཆོས་ཁ་སྤྲུལ་བཅེགས་ཀྱི་ན་བཟའ་དང་། གོས་རྒྱ་རྙིང་
གི་གདོང་དར། དེན་ཆེན་དང་པོའི་ཁུ་བས་བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་སོགས་བྲིས་པའི་ཤིང་
གི་སྒྲེགས་བྱ་ལ་སྒོར་སྒྲིད་ཀྱི་སྒྲེགས་ཐག་དཔལ་གྱི་ཆབ་ཅེ་འབྲུར་བ་ཡི་གི་གཟབས་བྲིས་
ཁྱད་ཐོན་གསར་བཞེད་མཛད་ཅིང་། དེ་ལ་མ་ཕྱི་བྱས་ཏེ་བདག་ཅག་གི་བལྟ་དཔེར་ཡང་རྗེ་
འདིས་ལྷགས་ཞུས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟགས་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ་བྱིན་ལྷབས་ཀྱི་གཟི་འོད་འབར་
བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་རྒྱ་དང་རྒྱལ་ཁོང་གི་དམག་དབྱང་གངས་མེད་པས། རྟག་ཕྱོགས་སྟུ་སྟེགས་
ཀྱི་དབྱང་རྣམས་མེག་མེད་དུ་བཙོམས་ཏེ་ནེ་སྤ་ལའི་ཡུལ་གྱུ་རྣམས་ལྟ་འབངས་སྟུ་བསྟན་
ཏེ་ཕྱིར་འཁོར་བ་རྣམས་ནས་རྗེ་ཉིད་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྟོན་བཀུར་བ་དང་། གསུང་གི་བདུད་

ཅི་དོན་དུ་གཉེར་བ་མང་དུ་བྱུང་བ་ནམས་ལ་མཇལ་བྲག་དང་། སོ་སོར་དམ་ཚིག་གི་མདུད་
བ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བྲག་གིས་བཏབ་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྒྱན་རེ། བདུད་ཅི་
རིལ་བུ། རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་ཁྱུས་རིལ་སོགས་བྱིན་རྒྱབས་(༡༩༤ན)ཀྱི་རིལ་བུ་གང་ཞིག་སྤྱད་
ཅིང་སྤང་ན་གནས་སྐབས་སུ་ཆེ་རིང་ཞིང་སྤྲིག་སྤྲིབ་ཀྱི་བྱང་པོ་རི་ལྟར་ལྷེ་བ་ཡང་སེལ་བྱས་
པའི་བྱིན་རྟེན་ཀྱི་རིགས་དང་། ལས་རྒྱ་འབྲས་དང་མི་རྟག་པའི་ཆོས་བཤད་ཕྱོན་དུ་འགྲོ་བས་
དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་བརྒྱ་མའི་སློན་ནས་དམིགས་བཅེ་མའི་ཡུང་འཁྲིད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞུངས་
ཡི་གོ་བྲག་པ་སོགས་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་མང་པོའི་གཞུངས་སྤགས་ཟབ་མོ་རྣ་བར་ཐོས་
པ་ཅམ་གྱིས་ངན་འགྲོའི་རྒྱན་གཙོད་པར་བྱེད་པ་དག་གི་ཡུང་དང་། དེ་དག་གི་པན་ཡོན་སོ་
སོའི་སྐད་དུ་ལོ་ཅ་བརྒྱད་དེ་བཟླ་འཕྲོད་ངེས་སུ་གསུངས་པས་ཀྱུན་ཀྱང་དད་པའི་སྤྱོད་ལོང་
ཆེས་ཆེར་གཡོས་ཏེ་བྱིན་ཆད་མི་དགོ་པའི་ལས་ལས་ཡིད་ལོག་སྟེ་གཞུངས་སྤགས་ཟབ་མོ་
དེ་དག་ལས་རེ་རེ་ཅམ་ངག་འདོན་དུ་ཆག་མེད་བྱེད་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་འབྲུལ་བ་དང་། སྐལ་བ་
དང་ལྡན་པ་འགའ་ཞིག་ནི་རྗེ་འདིའི་གསུང་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་འགྱུར་ཏེ་འཁོར་བའི་ཉེས་
དམིགས་ལ་སྐྱག་ནས་ཐར་པའི་བདེ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་
རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྤང་དོར་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པའང་མང་དུ་བྱུང་ངོ་། །གཞན་
ཡང་སོག་ཅན་དན་དགོན་གྱི་སྤྲ་མ་སྤགས་རམས་པ་སྐལ་བཟང་ཆོས་འཕེལ། ཏར་ཆེན་ལྟ་
རམས་པ་ཡེ་ཤེས་དོན་གྲུབ། སེར་སྤྱད་ངག་དབང་ཆོས་གྲགས། དཔལ་(༡༩༤བ)ལྟ་སྤྱད་
རྒྱུད་གྲུ་ཆང་གི་དགོ་བཤེས་བཞི་བཅུ་སྟོར་སོགས་ལ་སོ་སོའི་འདོད་ཆོས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་
ལམ་རིམ་ཕྱོན་འགྲོ། ཆེ་སྐྱབ་འཆི་མེད་བདུད་ཅིའི་རྩ་རྒྱན་གྱི་ལག་ལེན། སྤྱོད་མ་མཐུལ་བཞི་
པའི་ཆོ་ག། དགོ་སྤྱོད་གི་སྤོམ་ཆོག་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་དང་། བཤ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་
རྒྱན་གྱིས་མཛད་པ། སྤྲ་མཚོད་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་མ་སོགས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་
གྱི་རིམ་པ་ཡང་མང་དུ་སྦྱལ། འདིའི་སྐབས་འབྲས་སྟོ་མང་ཡེ་ཤེས་དོན་གྲུབ་སོགས་དོན་

གཉེར་ཅན་ཉིས་བརྒྱ་སྟོར་ལ་བསྟེན་རྒྱུ་གས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཡང་ཉིན་ལྔའི་རིང་རིམ་བཞིན་སྟེ་ལ་
ཅིང་བཀའ་སྒྲོན་བཤད་གྲ་ལོག་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འབྱོར་རོ་གཡོག་ལ་བྱུང་བྱུང་ལུགས་
ཀྱི་ཆེ་དབང་དང་ཡི་གེ་དྲུག་པའི་བསྐྱེད་སྟོམ་མན་དག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་གནང་སྟེ་སྟེ་
དགྲ་མཐའ་ཡས་པའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛོག་པར་མཛད་དོ། །

སྟེ་མ་ལ། གངས་ཅན་ནོར་འཛིན་རིན་ཆེན་དང་པོའི་གཞིར། །ནམ་དག་འདུལ་བྱིས་མ་
གཙང་མའི་ཚུ་གཉེར་བསྐྱེད། །བསྟན་འཛིན་གསེར་རིའི་འབྲེང་བའང་ཡོངས་སྟེལ་བས། །ཐུབ་
བསྟན་མི་ཐུབ་ལྟན་པོའི་དཔལ་དུ་མཛད། །འཇམ་མགོན་བསྟན་པའི་མཁའ་ལ་རབ་འཕགས་
ཤིང་། །ལྷ་ཆོས་བདུན་ཀྱི་མགྲོགས་འགྲོས་ཉིར་བྲངས་ཏེ། །ཐུབ་བསྟན་སྣང་བས་སྟོགས་
ཀུན་ཁྱབ་བྲེད་པའི་(༡༩༠ན)སྟེགས་མའི་ཐུན་པ་སེལ་བའི་ཆ་བེར་ཅན། །དེད་དུས་འགོ་བ་
སྟེག་པའི་ཐུན་ཁང་དུ། །ལོག་པའི་བཤེས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་མཆང་རིག་ནས། །མགོན་ཁྱོད་
ཐུགས་རྗེའི་ཉིན་བྲེད་ཤར་བའི་མོད། །སྒང་དོར་སྟོད་པའི་སྟོ་མིག་རབ་ཏུ་རྒྱས། །དཔལ་ལྷན་
སྒྲ་མ་དམ་པ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཆོའི་མངའ་བདག་བཀའ་རིན་གསུམ་ལྷན་ཡོངས་
འཛིན་པ་རྩེ་ཏ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཐུབ་བསྟན་པ་སྒྲོ་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྲེད་ཅེས་བྲ་བ་ལས། །ཡུལ་དབུས་སུ་
ཐེབས་ནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དེ་སྐབས་ལྟ་བུ། །

སྐབས་དྲུག་པ།

༡༽ ཐུན་མོང་བའི་རིག་པའི་གནས་ལྡན་ལ་མཁས་ཤིང་ དེ་དག་གི་འགྲོ་བ་ལ་པན་བཏགས་ཚུལ།

དེ་ལྟར་བདག་ཅག་གི་དཔལ་ལྷན་སྐྱེས་ཐེང་པ་འདི་ཉིད་ནི་རིང་མོ་ཞིག་ནས་གོམས་
པའི་ཡང་དག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བཏང་བས་སྐྱེ་གཞོན་ཀྱུང་དུས་ནས་བག་མེད་པའི་
སྤྱོད་ཚུལ་ལས་རྒྱབ་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ཤིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་མཁས་བྱུང་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྐྱེས་
དམ་པ་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་ཏེ་མཁས་བྱུང་རིགས་པའི་གནས་ལྡན་
མཁས་པའི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

དེའི་ཚུལ་ཡང་དུས་འཁོར་དང་བདེ་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་སོགས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་ཐིག་དང་། ཚེན་སྟེལ་དང་། ཚས་གོས་དུས་ཤིང་དུབས་(༡༩༠བ)པ་དང་
ཁ་བསྐྱར་བ་སོགས་མདོར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་ཤེས་པར་འོས་པའི་བཟོའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་
མཐེན་བ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་མཐེན་བ་ལྟར་གཞན་ལ་འདི་ལྟར་གྱིས་ཤིག་
ཅེས་ལྟེན་ཆ་ཆད་དང་། བཟོ་འཛེམ་སོགས་བཀས་མངགས་ན་སྟོན་ཆད་དེ་རིགས་ཀྱི་ལག་
ལེན་མ་སྟོང་བ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་
ཀྱིས་བརྒྱབས་ན་སེམས་མེད་པའི་སྟོན་ཤིང་གིས་ཀྱང་སྦྱེས་བྱའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་ཚུལ་མཐུན་
པས་ན་བདག་ཉིད་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་སེམས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་འདུལ་བ་དང་། གསེར་འོད་སོགས་ནས་འབྱུང་བའི་གསོ་བ་རིག་པའི་
གནས་ནམས་དང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི། མ་ཁོལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་

སྤྱིང་པོ་བསྐྱུས་པ་དང་། ཁ་ཆེ་ཆུ་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་
པའི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་བེད། ཟུར་མཁར་བ་སྟོ་གོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་
སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནམས་ཐུགས་སུ་ཚུད་དེ་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་སོགས་ལ་འཕེལ་བད་
འབྲུགས་གསུམ་གྱི་ནམ་པར་གྱུར་བའི་མཆོད་ཉིད་ནམས་བཟླ་རེག་དྲི་བ་གསུམ་གྱིས་གཏན་
ལ་པབ་སྟེ། ཟས་སྤྱོད་སྟོན་དབྱེད་བཞིའི་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་ཚུལ་ནམས་ཡན་ལག་(༡༩༡ན)
བརྒྱད་པའི་དགོངས་པ་ལྟར། ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོ་ནས་ནད་སོ་སོའི་དབྱུང་འཛུམས་
པ་ལ་མཁས་པས་སྟོན་པ་གཞན་གྱིས་བཅོས་སུ་དཀའ་བའི་ནད་པ་དག་ཀྱང་ནད་ལས་གྲོལ་
བ་མང་དུ་བྱུང་། ཤིན་ཏུ་དབྱལ་ཞིང་སྤྱག་བསྐལ་བའི་ནད་པ་དག་གཟིགས་པ་ན་ཐུགས་བརྩེ་
བས་ཟས་གོས་དང་། གནས་མལ་དང་། ན་བའི་གསོས་སྟོན་དང་། ནད་གཡོག་ཚུན་ཆད་གྱིས་
ཀྱང་མ་ཡིས་བྱ་བཞིན་དུ་བརྩེ་བས་སྦྱོང་བར་མཛད་དེ། མེ་རུ་སོགས་སུ་ཕེབས་པའི་ཆེ་ལྷ་
སའི་སྤང་བར་ན་དབང་པོའི་དྲངས་མ་མིག་ལོང་སྟེ་གར་འགྲོའི་གཏོལ་མེད་པར་བ་ཉལ་འགོ་
འདུག་གི་སྤྱོད་ལས་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་མཐུ་ཁོ་ན་ལ་སྟེས་དགོས་པའི་ལོང་བ་ཉམ་ཐག་
མང་པོ་གཟིགས་པ་ན། སྤྱིང་ཇེ་ཆད་མེད་པ་འབྱུངས་ཏེ། ཀྱི་མ་སེམས་ཅན་འདི་དག་གི་སྤྱག་
བསྐལ་ནམས་བདག་གིས་བསལ་བར་བྱའོ་སྟུང་དུ་སྤྱོད་གོང་ནས་མིག་འབྱེད་པ་ལ་མཆོག་
ཏུ་མཁས་པ་ཨེམ་ཆེ་སྤྱན་བ་ཆེད་དུ་འབོད་པར་མཛད་དེ། བད་ཆལ་གྱི་སེང་གོ་ཤག་ཏུ་ལྷ་
སའི་ལོང་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོངས་བར་མཛད་ནས་མིག་གིས་རྒྱན་ནམ་ཐག་རིང་གི་ཇ་མར་
རྩམ་ཆང་སོགས་དགོས་པའི་ཡོ་བྱད་ནམས་སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ནས་སྟོབས་པར་མཛད། སྟོན་
པས་མིག་འབྱེད་པར་ཞུགས་པའི་ཆེ་སྤྱན་དུ་རྩི་ཅམ་བྱས་པ་ལས་(༡༩༡བ)འདི་སྐབས་མིག་
འབྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱི་ཞིང་ནད་པ་ལའང་ཆ་རྒྱལ་ཡེ་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་བས་སྟོན་པ་དང་ནད་པ་
ཀུན་སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་རྩུ་འབྲུལ་གྱི་མཐུ་ཁོ་ནར་སེམས་ཤིང་། མིག་ཕྱེ་སྟེ་སོ་སོར་བསོད་བཏགས་
ལེགས་པའི་སྤྱ་དར་དང་། སྤང་མདུད་རེ་སྐལ་ཏེ་ཉིན་རེར་ཡིག་དྲུག་བརྒྱ་བ་སོགས་ནམ་

དཀར་གྱི་ལས་ལ་བཙོན་དགོས་པའི་ཞལ་ཏྲ་གནང་ནས་ཐོག་མར་རྩོམ་གྱི་ཕྱི་མཇུག་ཀྱི་ཞལ་
མཇལ་བར་གཏོང་བར་མཛད་དེ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེས་སྤང་བའི་
བག་ཆགས་ཐེབས་པར་མཛད། དེའི་ཆེ་སྦྱིད་ཤོད་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་སྦྱིད་
གྲོང་སྤྱོད་མའི་ཞབས་གས་མིག་འབྱེད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་སྤྲོད་པ་ཞིག་འདུག་གོ་ཞེས་
ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ན་ཡུལ་གྱི་དེ་དང་དེ་དག་གི་ཡོང་བ་རྣམས་ཀྱང་སངས་ལ་ཤིག་ཏུ་འདུས་
ཏེ་མིག་གི་རེ་བ་འཆའ་བ་དག་ལ་འང་མཐུན་རྒྱུན་སྤར་ལྟར་སྦྱུང་། གཞན་ཡང་འབྲོར་བ་དང་
ལྷན་པའི་ཡོང་བ་སེར་སྐྱ་ཆད་མེད་པས་སྤྲོད་པ་ཉིད་སོ་སོའི་གནས་སུ་བོས་ཏེ་བཙོན་བྱས་
པས་རང་རང་གི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། པ་མ་དང་། ལུ་ལུ་སོགས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་
བ་དག་མིག་གི་བདུན་ཅིར་གྱུར་པ་ན་དགའ་བའི་ཅ་ཅ་སྒྲིག་ཅིང་། དེ་དག་གིས་ཀྱང་རྩོམ་འདི་
ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྩེའི་སྐྱེ་འབྱུང་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་རྙེད་དེ་བཀའ་བཞིན་(༡༩༣༥)སྐབ་
པའི་མཆོད་པ་ལ་བཙོན་པར་གྱུར་ཏོ། །གཞན་ཡང་ནད་པ་ལ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་བཅེ་བས་དེ་ལ་
པན་པར་གཟིགས་ན་སྤང་པའི་སར་ཡང་ཐེབས་པར་མཛད་དེ། ལ་སྦྱོད་དུ་ཨ་ཕྱི་ཆན་མོ་ཞིག་
འཆི་ནད་ཀྱིས་ཐེན་ནས་སྤྲོད་པ་ཉིད་ལ་སྐབས་སུ་རེ་བས་དེའི་སར་ཐེབས་ཏེ། ཆན་མོ་ཁྱོད་ད་
འཆི་ནད་ཀྱིས་ཐེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཆེ་འདིའི་གཉེན་ཉི་དུ་དང་ནོར་ཡོངས་སྦྱོད་ལ་ཆགས་པའི་
བསམ་པ་བོར་ལ། སྤྲོད་པ་དགོན་མཆོག་མིན་པ་རེ་སྤྲོད་པ་ཞིག་མེད་པས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གསོལ་
བ་ཐོབ། སྦྱོ་བ་ཕྱི་མ་ཆོས་ལྷན་གྱི་ལུས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཐོབ་པའི་སྦྱོན་ལམ་ལུགས་དག་
ཏུ་ཐོབ་ཅིག་གསུངས་པས། ཆན་མོས་ཀྱང་ཆེ་འདིའི་འཁྲི་བ་བཅད་དེ་སྤྲོད་པའི་བཀའ་ལྟར་
བྱས་པས་འཆི་བའི་ཆེ་ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་ཀྱང་མང་དུ་བྱུང་ངོ། །ཡང་རྩོམ་འདི་ལ་མི་ཕྱེད་
པའི་དད་པ་ཅན་གྱི་བྱིས་པ་ཞིག་ནད་ཀྱིས་བཏབ་ནས་སྤྲོད་པ་མཁས་པ་མང་བོས་མི་འཆོ་
བར་ལུང་བསྟན་པས་ནད་མི་རྣམས་ཅབ་ཅོབ་ཏུ་གྱུར་ཏེ་རྩོམ་འདི་ལ་སྐབས་སུ་རེ་བས། དེའི་
སར་ཐེབས་ཏེ་ཆེ་དབང་དང་བཀའ་བསྒྲོ་ཞིག་མཛད་པས་ནད་ལས་གྲོལ། དེ་ལ་དགོ་བསྟན་

གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་ལམ་རིམ་གྱི་འབྲིང་ཅིག་སོགས་པས་ཆོས་པ་རབ་ཞིག་བྱུང་། གཞན་ཡང་
མགོན་མེད་པའི་ནད་པ་དག་ལ་དགོངས་ཏེ་སྟན་པ་ཆེད་(༡༩༣༧)ཏུ་བསྐྱོས་ནས་སྟན་གྱི་
སྟེན་པ་ཆེད་མེད་པ་མཛད་དོ། །

སྐྱ་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་ལ་པ་དང་། ཅན་པ་སོགས་འཕགས་པོད་གྱི་སྐྱ་གཞུང་མཐའ་
དག་གི་བརྗོད་བྱ་མ་ལུས་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ། བྱིངས་དང་ནམ་འགྱུར་དང་། རྒྱན་དང་། རང་
བཞིན་སོགས་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པས་སྐྱའི་དཀའ་གནས་ལ་མཁས་པར་བརྟེན་པ་
དག་ཀྱང་པམ་པར་མཛད་པ་ཞིག་སྟེ། ལན་གཅིག་རང་ལུགས་ལས་གཞན་པའི་མཁས་པ་
ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་སྐྱའི་དཀའ་གནས་ལས་བརྟེན་ཏེ་བཀལ་བཏགས་མང་ཏུ་བྱས་པ་ན། རྗེ་
འདིས་སི་སྤྱི་ཏའི་སྐད་ལ་ངེས་ཆོག་གི་བཤད་པ་དང་། ཡི་གེ་ལྷུ་ཡང་གི་བྱུང་པར་སོགས་
ལས་བརྟེན་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཆ་ཟེར་འཕྲོ་བའི་རྗེ་རྗེ་ཅེ་བརྒྱ་པ་གདངས་པ་ཅམ་གྱིས་
གཞན་སྒྲུའི་སྒྲོབས་པ་ལན་མེད་ཏུ་གྱུར་ཅིང་གསུང་གི་སྤྱང་བས་ཉོན་མོངས་པའི་སྟན་པ་རང་
དབང་མེད་པར་ཞི་ནས་རྗེ་འདིའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་སྟེ་
སྟན་མོང་དང་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ལས་བརྟེན་པའི་བསྟོད་ཆོག་བྱས་པ་ཡང་
མང་ཏུ་ཡོད་དེ་འདིར་ནི་མ་བཞོད་དོ། །

ཆད་མ་རིག་པའི་གནས་སྟེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་དག་གི་འགྲེལ་བཤད་
སྟེ་དང་། ལྷག་པར་ནམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་དོན་(༡༩༣༩) ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་ཐུགས་ལ་བརྩམས་སྟེ་དཀའ་བ་ཏུ་མའི་སྟོན་སྐྱངས་པ་མཛད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
སྤྱང་བ་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་ཏེ། རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་སྐྱངས་རབ་ཀྱི་དགོངས་
པ་མཐའ་དག་གཞན་ལ་འབེབས་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཉིད་སྤྱང་བྱོན་པ་དོན་དང་ལྷན་པར་
མཛད་དོ། །

༡༽ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནང་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ མཁས་པར་སྤངས་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་ཚུལ།

ནང་རིག་པའི་གནས་ལ་སྡེ་སྡོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིས་བསྐྱས་པའི་གསུང་རབ་
དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལས་ཇི་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་སུ་མ་རྒྱུད་པའི་དོན་ནི་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་དོ། །དེ་ཡང་རབ་བྱུང་བསྟན་ཚུགས་ཀྱི་སྡེ་མ་པ་འབོགས་པ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་
བཞི་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་འཆད་སྡེལ་ཆད་མེད་པ་མཛད་པས་འདུལ་བ་འཛིན་པ་
བསམ་གྱི་མི་བྱུང་བའི་མཁན་པོ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྡེ་མ་པ་འབོགས་
པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྡོད་མང་པོའི་འཆད་སྡེལ་ཆད་མེད་པ་མཛད་པས་མདོ་
སྡེ་འཛིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། སློན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། གྲོལ་
བྱེད་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་འབྲིད། རྒྱལ་ཉེན་རྒྱུད་ཀྱི་བཤེས་པ་ཆད་མེད་པ་མཛད་པས་རྡོ་
རྗེ་འཛིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་འོ། །དེ་ཡང་རབ་བྱུང་བསྟན་
ཚུགས་ཀྱི་སྡེ་མ་པ་འབོགས་སྐབས་སྤྱི་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་(༡༩༣༥)སྟོན་པའི་སྐུ་དང་ལས་
ཆོག་གི་སྟེགས་བཟ། དེ་དག་གི་མདུན་དུ་མཆོད་པ་རྣམས་སྟ་བོན་མཛད་དེ་ལས་ཀྱི་ཆོག་
ནས་རི་ལྗང་འབྲུང་བ་ལྗང་ཆོག་ཅིག་ཀྱང་ཆད་ལྷག་མེད་པ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། བསྟན་
ཚུགས་ཀྱི་སྐབས་ལུལ་མཐའ་ཁོབ་ཏུ་ལཱའི་ཆོགས་དང་། ལུལ་དབུས་སུ་བཅུའི་ཆོགས་ཀྱིས་
བསྟན་པར་ཚུགས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། བོད་འདི་ཆོས་ཆོགས་ཀྱི་ལུལ་དབུས་
ཡིན་པས་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་བཅུའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་ཚུགས་དགོས་ཞེས་ནན་
ཏན་ཆེ་བར་མཛད། དེ་ཡང་ལས་ལ་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷུང་བ་བཤགས་པར་འོས་པ་
རྣམས་བཤགས། བསྐྱམ་པར་འོས་པ་རྣམས་བསྐྱམས། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་འོས་པ་

ནམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ལས་ཀྱི་རང་དུས་སུ་ཉེས་ལྷུང་གིས་མ་གོས་པའི་རྒྱུད་དག་
པ་ཞིག་དང་། གཉིད་དང་། རྟོན་བག་དང་། འབྲེང་བ་དང་། ཅེད་འཛེ་སོགས་སྒྱུན་མཐའ་
དག་གིས་མ་གོས་པར་བསྐྱབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྟོམ་པ་ནམས་པར་དག་པ་ཞིག་སྐྱེས་ན་སྟམ་པ་
དང་། ལས་དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་ལ་ཆད་ལྷག་བྱུང་མིན་རྟོག་པ་དང་། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུས་ཀྱང་
སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ན་སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས་འཛེག་དགོས་པར་གསུངས་པ་
སོགས་ལ་ལས་གྲུལ་པ་ཆང་མས་གཙོ་བོར་མཛད་དེ་སྐྱབ་བྱ་ནམས་ལ་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཡང་
བད་(༡༩༥ན)འཕྲོད་ངེས་སུ་མཛད། སྐད་རིགས་མི་གཅིག་པ་དགོ་ཚུལ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ཁྱུ་
མི་ནམས་ལའང་ལོ་རྒྱུ་བཅུག་སྟེ་ཀྱན་སྟོང་འཆོས་པ་ཡིད་འཁུལ་ངེས་དང་སྟོམ་པ་ཐོབ་དུས་
ཤེས་པ་གལ་པོ་ཆེར་མཛད། དགོ་བསྟོན་དང་། དགོ་ཚུལ་དང་། དགོ་སྟོང་གང་ཡིན་ཀྱང་སྟོམ་
པ་ཐོག་ཆར་ནས། འོ་ད་སྟོན་པ་ཤུ་བྱ་བུ་པའི་མི་ཡིན་པས་ཇི་སྟེད་འཆོའི་བར་དུ་སྐྱིད་བྱང་
སྐྱག་བྱང་རེ་ས་སྟོན་པ་ཐུགས་ཇི་ཅན་མིན་པ་མེད་སྟམ་དུ་རེ་ལྟོས་འཆོས་ལ་སྟོན་པའི་སྐྱུ་འདི་
འབྲུལ་མེད་དུ་ཆོངས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། ལྷ་མ་གོང་མ་མང་པོའི་སྐྱུ་གདུང་གི་རྟ་ཡོད་པའི་
འཛེམ་པ་ལ་ཇི་རང་ཉིད་གྱིས་ཐུག་བསྟར་ནས་འདེབས་པར་མཛད་པའི་བྱབ་དབང་གི་སྐྱུ་རེ་
འབྲུལ་སྤང་དུ་གནང་། དགོ་བསྟོན་ཡིན་ན་སྐྱ་གཅིག་སྟོང་པ་དང་། སྐྱ་འགའ་སྟོང་པ་སོགས་
ལ་རང་རང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་ངོ་བོ་དང་རྐང་གངས་ནམས་ངོ་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་། དགོ་ཚུལ་
སྟོང་གང་ཡིན་ཀྱང་སོ་སོའི་སྟོམ་ཆོག་ཇི་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་དཔེ་རེ་གནང་ནས་དེ་ལས་
འབྱུང་བའི་ལྷུང་བའི་བསྐྱང་མཆོམས་ནམས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱུད་སྟོན་ལྷུང་གིས་མ་གོས་པ་
ལ་བཙོན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཞལ་གདམས་མཛད། བྱང་སྟོམ་འཕོགས་པའི་ཆོ་གནས་བརྒྱན་
པ་དང་བྱི་དོར་སོགས་བྱས་སྟེ། མདོ་སྟེ་བསྐྱལ་བཟང་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ། (༡༩༥བ)པལ་
པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མདོ་མང་པོ་སྟོན་ཅིང་། གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅ་དང་མཐུལ་
འབྲུལ་བ་སོགས་ཆོགས་རྒྱབས་ཆེན་པོ་གསོག་ཏུ་བཅུག །ཕྱི་ཉིན་དངོས་གཞིའི་སྐབས་རྟོན་

ཀྱི་བྱང་མཚན་པ་ཚད་མེད་པ་དང་། ས་གཞི་བྱིན་རྒྱལ་ས། སྤྱན་འབྲེན་ཁྲུས་གསོལ། ཡན་ལག་བདུན་པ། མཐུལ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་རེ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་ཚུལ་ཀྱི་ཆོས་བཤད་རེ་མཛད་དེ་སྟོན་འདུག་གི་སྟོན་པ་འཕོགས་པ་དང་། དེའི་བསྐྱབ་བྱ་སྤྲ་རགས་ནམས་ངོ་འཕྲོད་ངེས་རེ་གསུངས་ཏེ་རྗེ་སྤྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དར་དཀར་པོ་བྲི་མ་མེད་པ་ཞིག་བསྐྱམས་ནས། འོ་དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དགོ་ཅ་ནམས་སྟོན་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལ་བཅོལ་ནས། བྱམས་མགོན་ཞིང་འདྲིར་བྱོན་པའི་ཆེ་འདུས་པ་དང་པོར་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱག་གཡས་པར་རང་རེའི་མགོ་ཐོག་རྒྱ་བཞག་ནས་རིགས་ཀྱི་བྱ་སྟོན་གྱིས་ཤུག་སྤྱབ་པའི་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོ་པའི་བཤེས་གཉིན་འདི་ཞེས་བྱ་བའི་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དགོ་ཅ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འོངས་པ་ན་འཛིག་ཏེན་ཀྱི་ཁམས་འདི་ཞེས་བྱ་བར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མཚན་འདི་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཐོབ་(༡༩༥ན)པའི་ཏེན་འབྲེལ་བསྐྱིགས་པ་ཡིན་པས། རང་རེ་ནམས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དགོ་ཅ་ནམས་དར་དཀར་པོའི་རྣམ་པར་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དགའ་ལྡན་ཡིད་དགའ་ཆོས་འཛིན་ན་བཞུགས་པའི་དབུ་ཐོག་རྒྱ་གདུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཁོད་སོང་སྐྱམ་པ་མཛོད་ཅིག་ཅེས་བརྟེན་སྟོན་པར་མཛད་དེ། རམ་ཞིག་རྗེ་རྗེ་གདན་ཀྱི་རི་པོའི་སྟོར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ཆང་མས་ལན་གསུམ་འདོན་པར་མཛད་པའི་མཐར་རྗེ་སྤྲ་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་གི་དར་དེ་བྱམས་མགོན་ཀྱི་སྐྱེ་བཞུགས་པའི་ཐད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་འཕང་བར་མཛད། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་དབང་གནང་སྐབས། གསང་སྤྲགས་ཐབ་མོའི་ཆོས་སྐྱོར་འདི་ཉེན་ཆེ་ཞིང་དང་སང་གི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དཔལ་ཆོག་ལ་གནས་དགའ་བས་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་འཕྱང་བར་དགོངས་ཏེ་བཀའ་ཤིན་རྒྱ་དོག་པར་མཛད། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་པ་རེ་གཉིས་བྱང་ན་རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་དགོངས་པ་

བརྒྱུད་ལྷན་སྒྲིལ་དམ་པའི་ཕྱག་བཞེས་སུ་རི་ལྷར་ཕེབས་པ་ལྷར་སྦྱར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གྱི་
ཆེ་ག་ནམས་མན་ངག་གིས་བརྒྱན་ཏེ་སྒྲ་མེད་ཀྱི་དབང་འགའ་རེ་ཙམ་གནང་། དེ་ནས་ཐུན་
དུག་གི་ནལ་འབྱོར་དང་། སྒྲ་མ་ལྷ་བཅུ་པ། སྒྲགས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཅུ་ལྷར་སྦྱོར་པོ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྲུལ་ཆེ་ག་སྟེང་ནས་དབང་དུས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་(༡༩༥བ) དམ་ཆེ་ག་དང་སྒྲུལ་པ་
ནམས་རེ་རེ་ནས་ངོ་སྟོན་པར་མཛད་པར་མཛད་དེ་རས་གཞི་བཟང་པོ་ལ་དམ་ཆེ་ག་གི་རྗེས་
རྒྱན་དུག་ལ་སོགས་པ་གྲིས་པ་རེ་གནང་སྟེ། འདི་ནམས་ངོ་སྟོན་བཅང་དགོས་ཤིང་། གལ་ཏེ་
མ་འབྱོར་ན་རེ་མོར་གྲིས་པ་འདི་ཙམ་བཅངས་ནས་ཀྱང་དམ་ཆེ་ག་གཙང་བར་བྱེད་དགོས་སོ་
ཞེས་འདོམས་པར་མཛད་དེ་སྒྲགས་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་ལ་བཀོད། གཞན་ཡང་གྲུ་གསར་སྦྱོབ་
གཉེར་བྱེད་མི་མཇལ་ཁྱེར་བྱང་ན་ཚུལ་བྲིམས་ལ་གཅེས་སྤྲོས་གཙོ་བོར་འདོན་ངོས་གཞུང་
ལུགས་འདི་དང་འདི་ལ་སྦྱོབ་གཉེར་གྱིས་ཞེས་ཞལ་ཏ་མཛད། རི་ཁྲིད་པ་སྤྱི་མདུན་དུ་བྱང་ན་
དཔེན་པའི་རི་སུལ་དུ་སྤྲོབ་པ་བྱ་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་སྒྲུལ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཆོམས་ཡིན། དེའི་
ཐོག་དུ་ལམ་རིམ་ལ་སོགས་པ་དགེ་སྦྱོར་འདི་དང་འདི་གྱིས་ཞེས་ཞལ་ཏ་གནང་། སྒྲ་མ་
སྤྱི་ལ་སྤྱི་མཇལ་ཁྱེར་བྱང་ན་བསམ་བཞིན་དུ་བྱོན་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བྱེད་ནམས་ཀྱིས་
བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲགས་བསྟེན་རྒྱ་གང་ཆེའི་ཐོག་ནས་རང་དང་
རང་ལ་སྦྱོ་གཏད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོན་ཏན་ཀྱན་གྱི་གཞི་མ་ཚུལ་བྲིམས་གཙང་བ་ཉིད་གཙོ་བོར་
མཛད་ངོས་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱ་ལ་ཐོས་བསམ་འདི་ལྷར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་གསུངས་
ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་མདུན་ལེགས་མའི་དཔེ་རེ་དར་བཟང་པོ་ལ་སྤྱི་ལ་
ནས་གནང་། མདོར་ན་སེར་སྤྱི་དག་(༡༩༩ན)ཞན་སུ་བྱང་ཡང་སེམས་བཟང་པོའི་སྟོན་ནས་
དགོན་མཆོག་གི་མཆོད་པ་སོགས་ནམ་དཀར་གྱི་ལས་ལ་རེ་བཙོན་དང་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལ་
འཛེམ་བག་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཞལ་ཏ་མཛད་དེ་སྤྱི་དགུ་མཐའ་དག་ཡང་དག་པའི་བྲིམས་ལ་
བཀོད། གཤམ་བྱ་ནམས་ལ་རི་ལྷར་གདམས་པ་ལྷར་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བཞེས་

པར་མཛད་དེ་དགོ་སྒྲོང་གི་ཁྱིམ་སྟེང་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཙུ་གསུམ་ལས་ལྷུང་བ་ཕྱ་མོས་ཀྱང་མ་
གོས་པར་མཛད་ཅིང་། ཆོས་གོས་གསུམ་དང་། གདིང་བ། ལྷུང་བཟེད་ཚུ་ཆགས་མཁར་
གསེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྒྱབ་རེ་བཞིན་རྩེད་ན་ཡོད་མིན་ཁྱེད་གཞུང་མཛད། བཟའ་བཏུང་
བཞེས་པའི་ཆེ་སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་དེ་དང་དེའི་འདུ་ཤེས་ཉི་
བར་བཞག་སྟེ་བཞེས་པ་ལས་འཕྱར་གཡེང་དང་། གཏམ་སོགས་མི་མཛེས་པའི་སྒྲིད་པ་ཕྱ་
མོ་ཙམ་ཡང་མཛད་པའི་སྐབས་མེད། ཕྱིན་ལེན་དང་། རྩེད་ཚུ་འདེབས་པ། སྤྲ་ཆབ་ཕྱི་ཆབ་
རྣམས་ཀྱང་བྱག་ལེན་བཞིན་མཛད་ཅིང་། ཞལ་ཆབ་ཀྱི་ཚུ་ཡང་ཐབ་ལ་བསྐྱོན་པའི་བློ་མོ་
དང་། ཞག་ཏུ་ལོན་པའི་ཚུ་སོགས་ཀྱིས་མི་མཛད་ཅིང་། གཅང་ཞིང་བསིལ་བའི་ཚུ་གསར་
བ་གསར་བ་དག་གིས་ཞལ་ཏུབ་དོམ་གསུམ་ཙམ་གྱིས་བཤལ་བར་མཛད། བཀག་པའི་
རྗེས་སུ་གནང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ཀྱང་བྱགས་ཉམས་སུ་བསྟར་ཏེ། དགྲང་ལོ་ཉི་(༡༩༩༦)
ལུ་ཙུག་པ་ས་རྩ་ལོ་ཕྱར་བུ་ལྷོག་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུ་གདུང་རིན་
པོ་ཆེ་དང་། གདན་ས་མཇལ་བར་ཕེབས་བཞེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་རྩེད་ནས་སྒྲ་མ་
བྱམས་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཁྱེད་པར་མཛད་པས། ཕྱིན་པས་ཆོག་མོད་དེ། དེང་ཞག་དགའ་ལྷན་གྱི་
ལམ་ལ་རྒྱན་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཉེན་ཆེ་བ་ཡོད་འདུག་པས་སྐྱམ་སྦྱར་ལ་ཞག་ཏུག་གི་ཕྱིན་རྒྱལ་ས་
བྱས་ཏེ་ཕྱིན་ན་ལེགས་ཚུལ་བཀའ་ཕེབས་པ་ལྟར། དེ་ལྟར་མཛད་དེ་ཡེར་བ་ལྟ་རི་སྟོང་པོར་
ཕེབས། དེའི་ཉེན་དང་བཞེན་པ་རྣམས་གཟིགས་ཏེ་ཞག་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་ཕེབས་པས་
སྒྲ་མས་རྗེ་ལྟར་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་ཁམས་པའི་ཆོས་རྒྱན་པ་འཛིགས་སུ་རུང་བ་འགའ་དང་
ལམ་དུ་མཇལ། རྗེ་འདི་ན་བཟའ་ཤིན་ཏུ་རྩལ་ཞིང་གསོལ་ཆས་ཀྱང་བསོད་སྟོམས་མཛད་ཅིང་
ཕེབས་པས་ཅི་ཡང་འཕྲོག་རྒྱ་མེད་པར་མ་ཟད། སྐུའི་དབྱིབས་འགྲོ་བ་སུ་ཞིག་གིས་མཐོང་
ཡང་དད་པའི་སྐུ་ལོང་གཡོ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་ཆོས་རྒྱན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དང་བས་ཀྱན་
ནས་བསྐྱངས་ཏེ་སྐྱིད་ཚུའི་རབ་ལ་སྒྲོལ་འདོན་གྱི་ཞབས་ཏོག་བསྐྱབས།

དེ་ནས་དགའ་ལྷན་དུ་ཕེབས་ཏེ་གསེར་གཏུང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་རྟེན་ཆ་ནམས་ཞིབ་དུ་
གཟིགས། དེར་བཞུགས་རིང་འཆོ་བ་བསོད་སྟོམས་མཛད་ཅིང་གནས་ཆང་ཡང་མ་བསྟེན་
བར་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གདན་སར་ལན་གཅིག་སྟེབས་པའི་སྐབས་འདིར་དལ་(༡༩༥༣)
བར་སྟོད་པ་ལོན་དུ་འཕང་ངོ་སྟམ་དུ་དགོངས་ནས་ཉིན་མཆོན་ཁོར་ཡུག་དུ་སྤྱིང་བསྐྱོར་མཛད་
ཅིང་བཞུགས་པས་ཞག་བཞི་ནས་ཞབས་སྐྱངས་ཏེ་བསྟུན་ཟུག་ཆད་མེད་པ་བྱུང་། ཡེར་བར་
ཞག་གཅིག་དང་འདིར་ཞག་བཞི་སྟེ་ཞག་ལྔ་འདས་ནས་དུག་པའི་ཉིན་སྤར་བུ་སྟོག་དུ་མ་
ཕེབས་ན་སྟམ་སྤར་དང་ཞག་བལ་གྱི་ལྷུང་བ་འབྱུང་བར་དགོངས་ཏེ་ཞབས་གྱི་བསྟུན་གཞི་
ཁུད་དུ་བསད་ནས་ཞག་དུག་པའི་ཉིན་སྤར་བུ་སྟོག་དུ་ཉིན་ཉལ་གྱིས་ཕེབས་ཏེ་ཉེས་ལྷུང་
གི་བྱི་མས་མ་གོས་པར་མཛད། གྲང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེ་སངས་རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་
དང་། བསྐལ་བཟང་། ཤེར་ཕྱིན་རྒྱས་འབྱིང་བསྟུས་གསུམ། མཛདས་སྟུན་ལ་སོགས་པ་རྒྱན་
དུ་གཟིགས་རྟོགས་མཛད་ཅིང་རྒྱལ་སྤྱི་གྱི་སྟོན་པ་མཐའ་དག་ལ་སྟོན་པར་མཛད། དཀོན་
མཆོག་གི་རྩལ་རང་དོན་དུ་ཉིལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡང་སྟོན་པར་མི་མཛད་ཅིང་། བསྟེན་རྟོགས་
གྱི་སྐབས་སོགས་སུ་སྟུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་ལ་སྟུན་དར་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་དོ་དམ་པ་དམིགས་
བསལ་ཞིག་བསྐྱོ་བར་མཛད་དེ་ལྷ་ཁང་གི་མཆོད་རྒྱན་དུ་གཏོང་བར་མཛད། དཀྱིལ་འཁོར་
གྱི་ལྷ་དང་བྲམ་མ་དཔང་དུ་བཞག་སྟེ་སྟོམ་པ་བསྐྱགས་པ་དང་བཟུང་བའི་སྐབས་ནས་རི་ལྷར་
འབྱུང་བའི་དམ་ཆོག་རྣམས་ཀྱང་སྤར་བ་གཙོ་བོར་མཛད་དེ། རིགས་ལྔ་སྟེའི་དམ་ཆོག་
དང་སོ་(༡༩༥༥)སོའི་དམ་ཆོག་རྣམས་ཉིན་ལན་གསུམ་དང་། མཆོན་ལན་གསུམ་དུ་བསྟོ་
བགྲང་མཛད་ནས་སྟུན་དུག་གི་རྣལ་འབྱོར་ཆག་མེད་དུ་མཛད། གཞན་ཡང་དམ་ཆོག་གིས་
རྩལ། དོར་བྱིལ། རྒྱ་མ་བུ། ཀ་སྤྱལ། ཆངས་སྟུང་། ལ་ལྷོ་ཀ། རྣམ་བུམ་དང་། ལས་བུམ། མི་
རུས་གྱི་བགྲང་འབྲང་། མི་རྒྱུང་བུ། རུས་པའི་རྒྱན་དུག་། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་བརྒྱད་ལ་
སོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་རོལ་བའི་དགའ་སྟོན་ནས་རི་ལྷར་བཞག་པ་ལྷར་བཟོ་བཞོད་སྟུན་སུམ་

ཆོག་པ་པ་གསར་བཅོ་མཛད་དེ་ནམ་ཡང་འབྲལ་མེད་དུ་འཆང་བར་མཛད། གཞན་ཡང་ཡི་
དམ་གྱི་བྱིས་སྐྱོད་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ་སོགས་ཀྱང་འབྲལ་མེད་དུ་འཆང་ཞིང་སྐྱགས་
ཀྱི་གསང་ཇུས་རྣམས་གཞན་སྐྱུས་ཀྱང་མཐོང་ཡུལ་དུ་འཛོག་པར་མི་མཛད། ཕྱོགས་གང་
དུ་ཕེབས་ཀྱང་སྐྱགས་ཀྱི་གསང་ཇུས་དེ་རྣམས་དང་སྟོན་པའི་སྐྱོ་བརྟན་ལི་མ་གཅིག །རྩེ་
བཅུན་བྲམས་མགོན་དང་། སྐྱོལ་མའི་སྐྱོ་བརྟན་ལི་མ་རེ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤེས་སྐྱོ་
བརྟན་སྟོན་དམར་ལས་བྱུང་བ་གཅིག །སྤྱོད་པ་འགྲུལ་ལྷན་ནས་ཕེབས་སྐབས་རྩེ་རང་
ཉིད་ཀྱི་གསོལ་བ་འདེབས་རྟེན་དུ་ཕྱག་བསྐྱར་ནས་བཏབ་པའི་རྩེ་བཞད་པ་རྩེ་རྩེའི་སྐྱོ་སྟོན་
འདམ་ལས་བྱུང་བ་གཅིག །ལྷ་མ་བྲམས་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱོ་བརྟན་སྟོན་འདམ་ལས་བྱུང་བ་
གཅིག །ལྷ་མ་བྲམས་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱག་(༡༩༤༣)བྱིས་ཀྱི་སྟོན་པའི་སྐྱོ་བརྟན་བྱིས་ཐང་
གཅིག །རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱོ་བརྟན་བྱིས་ཐང་གཅིག །གསུང་རྟེན་ཤེས་ཕྱིན་སྟོང་ཕྱག་
བརྒྱུད་པ། མདོ་སྡེ་མཛངས་སྒྲོན། ཉན་ས། བྱང་ས། མདོ་སྡེ་རྒྱན། བསྐྱབ་སྟོང་གཉིས། སྐྱེས་
ཆོམས་གཉིས། རྒྱན་འཇུག་གཉིས། རྣམ་འབྲེལ་ཅ་བ། འདུལ་བ་མདོ་ཅ། བྱང་ཆུབ་ལམ་
རིམ་ཆེན་མོ། སྐྱགས་རིམ་ཆེན་མོ། རིམ་ལྷ་གསལ་སྟོན། འདུལ་བའི་སྐྱེང་འབྲུམ་ཆེན་མོ་
རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྟོན། བཀའ་གདམས་ནོར་བུའི་འབྲང་བ་སོགས་
ཉིར་མཁོ་ཕྱོགས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ་སོགས་བཅུ་སྟོར་རྣམས་དང་། སྐྱགས་རྟེན་ལྷ་མ་བྲམས་
པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བྱུང་དབང་སྐྱོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ། ཁྱི་ཆེན་ནམ་མཁའ་བཟང་རྣམས་ཀྱི་
སྐྱོ་གསུང་ནང་བཞུགས་སུ་ཡོད་པའི་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་ཅན་དཀར་པོ་ལས་བྱུང་བ་
གཅིག་རྣམས་འབྲལ་མེད་དུ་བསྐྱམས། གང་དུ་བཞུགས་སར་རྟེན་དེ་རྣམས་བསྐྱིགས་ཏེ་
མཆོད་པ་བཟང་པོ་འབྲུལ། སྟོན་པའི་སྐྱོ་དེ་ནི་ཕྱོགས་ཕེབས་ཀྱི་སྐབས་མགུལ་དུ་བཞེས་ཞིང་
གསང་ཆབ་འདོར་པའི་ཆེ་གྱི་བའོངས་གསུང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྐྱོ་དང་ཆབ་རིལ་གཉིས་གཙང་
སར་འཛོག་པར་མཛད། སྟོན་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་ལྷུང་རགས་པ་

ནམས་ཀྱིས་ནི་མནལ་ལམ་དུ་ཡང་གོས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། རྒྱ་ལ་ཉེས་པ་སྤྱོད་(༡༩༤༧)མོ་དག་གིས་གོས་པ་བྱུང་ཡང་ཉེན་དེ་ནམས་ཀྱི་བྱུང་དུ་སོ་སོའི་བྱིར་བཅོས་ཀྱིས་དག་པར་མཛད་དེ་ཉེས་ལྟོང་དང་ཞག་རྩ་མི་འགྲོགས། རྒྱུན་དུ་ལམ་སྟེན་མོང་བ་དང་སྟེན་མོང་མ་ཡིན་པ་གསང་བའི་འཛིགས་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་ལ་སྟེན་བཞེས་བཅད་དེ་བསྐྱོམ་པར་མཛད་ཅིང་། སྟེན་མཆོམས་ནམས་སུ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་སྤྱི་མ་དང་བཅས་པ། བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱུད། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྗོད། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད། ཐུབ་པའི་དབང་པོ། བྱམས་འཇམ་དབྱངས། རྣམ་རྒྱལ་མ་རྣམས་ཀྱི་བསྟོན་ཆེན། དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ། ལམ་རིམ་དང་སྒྲོལ་གྱི་ཅ་ཆེན། རྒྱན་འབྲུག་གཉིས། སྒྲོན་འབྲུག་། གཞན་ཡང་གདུགས་དཀར། ཆེ་དཔག་མེད། རྣམ་འཛོམས་སྒྲོལ་མ་དཀར་ལྗང་། རྣམ་སྤང་མཛོན་བྱང་། ཀྱན་རིག་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་སྒྲོལ། སྟེན་ཐ་མར་སྒྲ་མ་མཆོད་པའི་ཆེ་ག་དང་བྱག་ཆེན་ཅ་བ། ཆོས་སྤང་སྤྱིའི་གཏོར་འབྲུལ་དང་། གཅོད་ཀྱི་ཉམས་བཞེས། ཞབས་འཆག་གི་སྐབས་ལྟོང་བཞགས་གང་འགྲོ་རེ་བཅས་ཉིན་ལྟར་ཞལ་འདོན་དུ་ཆག་མེད་དང་། ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་སྟེན་བྱག་གི་རྣམ་འབྱོར་གཉིས་ནི་དུས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཞལ་འདོན་གྱི་གཙོ་བོ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེས་མཛད་པའི་དུས་འཁོར་རྟེན་ཆེན་གཉིས་ནས་ཀྱང་གང་འགྲོ་རེ་ཞལ་འདོན་(༡༩༤༩)དུ་མཛད། བྱུང་དུ་ལོ་མང་བསྟེན་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྐམ་པས་སྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་སོ་རྟོགས་དཀར་བྱུང་འགྲོ་བ་ལས་འབྲེལ་ནས་དཔོངས་པ་ལོན་དུ་འགྲོ་གི་མེད། རྗེ་སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོལ་བ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཆོམས་སྤྱོད་ཞིང་ཞིབ་པ་རྣམས་སྟེན་གྱི་འབྲས་བྱ་ལྟར་བསྐྱུང་བར་མཛད་པས་སྤྱིའི་གཞུག་དུ་ཉི་བར་གནས་པ་རྣམས་དང་། རྗེས་སུ་སྒྲོལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལྟར་སྒྲོལ་བ་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་བཅས་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། གསང་སྟགས་ཀྱི་དམ་ཆེན་གཙང་བ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་སྒྲོལ་བ་ཤིན་ཏུ་བྱུང་། གཞན་ཡང་རྗེ་འདིའི་ཞབས་བྱུང་ནས་རབ་བྱུང་བསྟེན་

རྫོགས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་འོད་པ་ཁྲི་ཕྱག་བཀལ་ཙམ་བྱུང་སྤང་སྟེ། དེ་དག་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བདག་ལ་ནི་སྒྲིང་བྱ་མེད་དོ། །

གཞན་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྒྲ་མ་དམ་པ་འདི་ནི། སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་གཞན་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་པ་མཛད་པའི་ཆེ་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་དང་མཐུན་པར་གང་དུ་ཆོས་འཆད་པའི་གནས་དག་གི་དོར་མཛད་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། ཆོས་ལ་གུས་པས་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ཆེན་པོ་ལ་ལན་གསུམ་ཕྱག་མཛད་དེ་དེའི་སྟོང་དུ་ཞབས་ཀྱི་བརྩོ་མངོན་པར་བཀོད། བག་མེད་པའི་ཚུལ་ལས་སྒྲིག་པའི་(༡༩༩༧)ལྟ་བུར་པོར་བསྐྱངས། གསེར་བཙོ་མའི་དཔལ་འཕྲོག་པའི་མདངས་ཅན་གྱི་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྡན་པས་འགྲོ་བ་སུ་ཞིག་གིས་མཐོང་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་སེལ་རུས་པ། གདུལ་བྱ་དག་གི་ལང་ཆོ་དང་། རིགས་རུས་དང་། མཁས་པར་རྒྱུ་མས་པའི་དྲིགས་པ་བཙུགས་ཏེ་སྟོང་རུང་དུ་མཛད་ནས། ཆངས་པའི་ང་རོ་བེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་གསུང་དབྱངས་སྟན་ཞིང་འཇམ་ལ་དག་ཅིང་བྲི་མ་མེད་པ། ཐོས་ན་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་སྟོང་ཆོམ་པས་ལུས་སེམས་ལ་དགའ་བདེའི་དཔལ་སྟེར་བ། རྒྱན་ཆགས་ཤིང་འབྲེལ་ལ་ཆོག་གི་ཟུར་བྱིན་པ། སྒྲིམ་པའི་སྟོན་མེད་པ། ཉེ་བ་རྣམས་ལ་ཏ་ཅང་མི་ཆེ་ཞིང་། རིང་བར་གནས་པ་རྣམས་ལ་མི་ཆུང་བས་འཆམ་པ་སོགས་ན་བར་དཔལ་སྟེར་བའི་ཡན་ལག་ཕྱག་ཅུ་དང་ལྡན་པའི་གསུང་གིས་པས་ཀོ་ལ་གྱི་སྟོབས་པ་འཕྲོག་ཅིང་བདུད་ཀྱི་སྟོང་ལ་ཐུག་ཏུ་སྟེར་བ། སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་སྤང་བ་བསྐྱེད་པའི་དབྱངས་དང་ལྡན་ཞིང་། ཐུགས་སྟོང་རྗེའི་གཞན་དབང་མཐུག་པོས་རང་ཉིད་མཁས་པར་རྒྱུ་མས་པའི་དྲིགས་པ་དང་། ཟང་བེང་གི་འདུ་འགོད་ལྟར་ལེན་པའི་སྟེད་པ་དང་། དཔེ་མཐུད་དང་། ཐུགས་སྟོང་གི་བྲི་མ་བཙུགས་ཏེ་གཞལ་དཀའ་བའི་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པའི་འགྲོ་བ་འདི་དག་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་(༢༠༠ན)ལས་གྲོལ་ཏེ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འཁོད་ན་ཅི་མ་རུང་སྟུང་པ་

དང་། དེ་དག་འབྱུང་བའི་གཞི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འཛིག་རྟེན་དུ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ན་ཅི་མ་
རུང་སྟམ་པ་དང་། དེ་དག་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བའི་ཁུར་བདག་གིས་སྒྲུང་བར་བགྱིའོ་སྟམ་པའི་
འཕེན་པ་དང་བཅས་པས་གང་དང་གང་འཆད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་། ཤིང་
རྟ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་། སྒྲ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་རྣམས་འཕལ་ཁ་སྤར་ཏེ་མི་འཛིགས་པ་
བཞིའི་གདེངས་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རི་ལྷར་འཆད་པའི་ཆོ། ས་བཅད་ཅམ་ཁོང་དུ་ཆུད་
པས་ཀྱང་བརྗོད་བྱ་རྣམས་རྟོགས་བྱས་པ། གོ་བདེ་ཞིང་གཟུང་སྤྲོ་ལ་ཆོད་ཆེ་བ་དང་། རྒྱས་
བཤད་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་སོ་སོའི་མཆོམས་མ་འབྲུགས་ཤིང་དོན་མ་འཛོར་བ་དང་། དགོངས་
པ་ལེན་བདེ་ལ་གནད་འགག་དང་སྤར་ནས་གསུངས་པས་སྒོ་བསྐྱེད་ཆེ་ཞིང་མི་བརྗོད་པ་
དང་། དགོས་སར་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་མི་དགོས་སར་འདུམས་བདེ་བ་དང་། རྟོགས་དཀའ་
བའི་གནས་ལ་གཏིང་བྱིན་པ་དང་། སྤར་བྱལ་དང་། གོང་འོག་འཆོལ་བའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་
བ་དང་། གཞན་གྱི་ཆོས་ལ་སྤྲད་ཅིང་སྐྱོན་འཆོལ་བ་སོགས་སྤངས་ཏེ། རི་ལྷར་སྐབས་སུ་
བབས་པ་རྣམས་འཆད་ཅིང་མ་བབས་པ་མི་འཆད་པས་ན་ཆོས་འཆད་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་
ཞིང་ཡོན་(༢༠༠བ)ཏན་ཀུན་དང་ལྡན་པའོ། །

དེ་དག་གི་སྐབས་ཀྱང་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། དབུས་གཙང་མངའ་རིས་
བར་གྱི་བྲུབ་པའི་མཐའ། །ཀུན་ཀྱང་རྒྱལ་བསྟན་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ན། ཕྱོགས་སྤྱང་གདོན་གྱིས་
སྤང་ཞུགས་མི་མཛད་པར། །དག་སྤང་ནོར་བུའི་འོད་ཀྱིས་བྲུབ་ན་ལེགས། །ཞེས་གསུངས་
པ་འདྲེན་པར་མཛད་དེ། རང་རེ་རྣམས་སྤྱིར་ལུས་ཅན་ཀུན་དང་། སྒོས་ཆོས་བྱེད་ཡོངས་ལ་
དག་སྤང་འབྱོངས་པ་ཞིག་གཙོ་བོར་བྱ་དགོས། མི་འགའ་ཞིག་རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐད་
ནས་སྤོང་མོ་བའི་བྱེ་ལྷར་གང་ལའང་མཛུབ་མོ་འཛུགས་རྒྱ་མེད་པའི་དཀར་དམར་ཁ་གསུམ་
འཛོམས་པ་ཞིག་བྱས། དག་སྤང་གི་ཐད་ནས་རང་གི་ཉམས་སུ་སྤང་བྱ་ལའང་ཡིད་མི་ཆེས་པ་
ལྷ་བྱ་འདི་འདྲ་བྱེད་མི་ཉན། ཉམས་ལེན་གྱི་དོན་རྟོག་མ་འབྲུགས་པ་ཞིག་དང་། དག་སྤང་གིས་

ཕྱོགས་རིས་སུ་མ་ཆད་པ་ཞིག་བྱ་དགོས། དེ་ཡང་མགོན་པོ་བྱམས་པས། གང་དང་གང་ལ་
གང་དང་ནི། །གང་ཆེ་བྱ་བ་པན་གྱུར་བ། །དེ་དང་དེ་ལ་དེར་སྤང་ངོ་། །ཞེས་རྒྱལ་བ་སྤྲས་
བཅས་རྣམས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ལྟ་དང་། ལྟ་དང་། དགོ་སྤྱོད་དང་། དེ་ལ་པན་པར་
འགྱུར་ན་ཤ་ཟ་མི་སྤྲལ་བ་ལྟ་བུར་ཡང་སྤྲལ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་གསུངས་པ་
རྣམས་ལ་ངེས་ཤེས་བྱངས་ཏེ། ཆོས་མཛད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ཕྱིན་(༡༠༡ན)ཆ་ལུགས་རིེ་འབྲར་
སྤང་ཡང་། འདི་ནི་བདག་ཉིད་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་ལས་འདོན་པའི་གྲོགས་ཀྱི་མཆོག་དགོ་
འདུན་དགོན་མཆོག་གོ་སྤྲམ་དུ་བསམ་དགོས། དེར་མ་ཟད་རང་གིས་ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་
ཞིག་ལ་ཞུགས་པ་ན། ཁྱིམ་པ་རྣམས་འཁོགས་ཤིག་གིས། ཁྱིད་ཀྱི་དབུ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
སྐྱ་གྱི་བཞག་པས་དེ་ལྟར་མཛད་པར་རིགས་སམ་ཟེར་ན། ཆུན་པོ་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྤྲལ་པར་བལྟ་དགོས་པ་ཡིན། བཀའ་གདམས་གོང་མའི་དུས་སུ་བཅུན་གཟུགས་ཤིག་གིས་
ལྷམ་དང་ཤོག་ལི་མཉམ་དུ་བྱེར་བ་ན། ཆུན་པོ་ཞིག་གིས། དགོ་སྤྱོད་ལགས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བཀའ་དང་ལྷམ་མཉམ་དུ་འབྱེར་བྱང་ངམ་བྱས་པས། སངས་རྒྱས་ཨ་པོ་ལ་མ་བྱུང་ཅེས་ཟེར་
ནས་སེ་གོལ་ཞིག་གཏོག་ཏེ་ཕྱིན་པ་རེད། དེ་འབྲས་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་ངན་འགོར་མངོན་སུམ་དུ་
མཆོང་རྒྱ་ཡིན་ན་ཅི་ཤེས། དེ་མིན་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་སོགས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་པལ་
ཆེར་སེམས་ཅན་རྣམས་ངན་འགོ་ལས་རིམ་གྱིས་བྱངས་ཏེ། འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ལ་འགོད་པའི་ཐབས་ཤ་སྤྲལ་ཡིན། དེས་ན་རང་ལུགས་འདི་བདེན་གྱིས། ཆོས་བྱེད་
གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ནི་མ་བྱངས་པའོ། །དེ་འཛིན་པའི་སྐྱེས་བུ་ནི་གཏི་ཟུག་པའོ། །ཞེས་
སྤྱོད་པ་ནི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཆོས་སྤྱོད་གི་(༡༠༡བ)ལས་འབྲས་བྱ་སྤྲལ་བ་སྤྲལ་མི་
བཟད་པ་འབྱིན་པའི་རྒྱ་གུང་པོ་ཡིན་པས་སློག་གི་ཕྱིར་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ལ་འཇུག་མི་ཉན་
གསུངས་ཏེ་གཞན་ལ་དག་སྤང་སྤྱོད་པའི་སློར་འདི་དཔེ་དང་གཏན་ཆོག་དུ་མའི་སློན་ནས་གལ་
བོ་ཆེར་གསུང་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་ཆོས་འཆད་པའི་སྐྱབས་

ཕྱག་ལེན་ཀྱང་འདི་ལྟར་མཛད་དེ། འདུལ་བའི་ཆོས་གང་གནང་ཡང་རྒྱན་ཆགས་གསུམ་པ་
ཆང་བ་ངེས་ཅན་དུ་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། ཞེས་པ་
ནས། གསུམ་ལ་རྟག་ཏུ་གྲུས་ཕྱག་འཆམ། ཞེས་བརྗོད་པ་ཕྱག་འཆམ་བའི་རྒྱུད་དང་། འདུལ་
བའི་ཆོས་གང་གནང་བ་ཉིད་མདོ་འདོམ་པའི་རྒྱུད་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་སོ་སོར་ཐར་པ་བཏོན་
པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་བརྗོད་པ་བསྟོན་པའི་རྒྱུད་དེ་ཆོས་ཐུན་རེ་རེ་ནས་དེ་གསུམ་ཆང་བ་ངེས་
ཅན་དུ་མཛད། གཞན་ཡང་ལམ་རིམ་དང་ཕྱག་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་འབྲིད་བཀའ་དང་། ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་། རྒྱན་འཇུག་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་བཤད་གང་གནང་ཡང་དེ་དང་
དེའི་རྒྱུད་རིམ་གསོལ་འདེབས་ཆོས་ཐུན་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་སྟོན་དུ་འདོན་པར་མཛད། བསྐྱེད་
རྫོགས་གྱི་འབྲིད་དང་རྒྱུད་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པའི་ཆོ་རྒྱུ་སེམས་སྒྲོམ་བཞུས་དང་ཡི་དམ་
གང་ཡིན་པ་དེའི་གཏོར་འབུལ། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གཏོར་འབུལ་རྣམས་(༡༠༡ན)སྟོན་དུ་འགྲོ་
བའི་རྒྱུད་རིམ་གསོལ་འདེབས་སྒྲར་བཞིན་དང་། ལྷ་མ་རྒྱུད་མཆོད་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཕྱག་
ལེན་བཞིན་མཛད། མདོ་སྒྲགས་གྱི་ཆོས་གང་གནང་ཡང་དེ་ཐམས་ཅད་གྱི་མགོར་ཤེར་སྟོང་
དང་སངས་བཀོད་མའི་སྟོན་པ་བདུད་བརྒྱུད་དང་། མཇུག་ཏུ་དེར་ནི་རིང་འབད་མའི་སྟོན་པ་
བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྟོན་གྱི་མཆམས་སྟོར་ཡང་གནད་སྟོན་མཛད། གཞན་ཡང་རྗེ་
འདི་ཉིད་ནི་སྟོན་པའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ལ་སྟེན་པ་དང་། བདོག་པ་ཐམས་
ཅད་གཏོར་བ་ལ་སེར་སྒྲའི་བྱ་བ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐུ་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་ལོངས་
སྟོན་རྣམས་བདུད་གྱི་ཕྱིན་རྒྱལས་སུ་གཟིགས་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱག་མི་ལ་རས་ཆེན་
ལྟར་འདོད་རྒྱུ་ཆོག་ཤེས་གྱིས་གནས་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། གང་ཞིག་ཆོས་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་
དག་ལ་ནི་མཁོ་དགའའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་འབད་མེད་དུ་འབྱུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་
པས་ཕྱིས་ནས་འཕྲིན་ལས་རྗེ་རྒྱས་གྱིས་དངོས་པོ་མང་དུ་འབུལ་མཁན་བྱུང་བ་དག་ལ་དེ་
དག་གི་ཆོག་སྟོན་ཆོག་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་སྐབས་དེར་མཉེས་མཉེས་ཅམ་ལས། སྐད་ཅིག་གཉིས་

བ་ནས་དངོས་པོ་དེ་དག་ལ་གཟིགས་པ་ཙམ་གྱིས་གཏིང་ནས་ཞེན་ལོག་མཛད་ཅིང་ཕྱག་
རེག་པ་ཙམ་ཡང་མི་མཛད། འོན་ཀྱང་ཤི་གསོན་གྱི་ཆེད་དུ་རེ་བ་བྱས་པའི་རྣམས་རྒྱུད་
(༩༠༩བ)གཟོན་ན་མི་རུང་ཞེས་གསུངས་ཏེ་དགོན་མཆོག་གི་མཆོད་རྒྱན་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་
ཆོང་ཁེ་སློགས་དང་། སྡེ་དཔོན་སྤྱན་བདག་གི་ངོ་འཛིན་དུ་ཉིལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་གཏིང་
བར་མི་མཛད་དོ། །

༣༽ བཀའ་གདམས་སྐྱོ་མཆོད་གསུམ་ཀའི་རྣམ་ཐར་དང་ མཐུན་པར་བསྟན་པའི་བྱ་བ་བྱས་ཚུལ།

དེ་ཡང་བཀའ་གདམས་སྐྱོ་མཆོད་གསུམ་དད་རྣམས་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་གཏིང་བ་ལ་རྣམ་
ཐར་མི་མཐུན་ཏེ། ཐོ་ཏྲོ་བའི་ཞལ་ནས། ལ་ལས་དད་རྣམས་མཁར་དུ་བཅིག །ལ་ལས་དད་
རྣམས་མེ་ལ་བསྟེག །ཁོ་བོ་ནི་དགོན་མཆོག་སོ་ཙན་འདི་ཁོ་ན། །དགོ་འདུན་སོ་ཙན་འདི་ཁོ་
ན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགོ་བཤེས་སྤྱན་རྒྱ་བས་ནི་བསྟན་པ་གནས་པའི་གཞི་གནས་
གཞི་བཅིགས་པ་འདི་ཡིན་གསུངས་ཏེ། དད་རྣམས་རྣམས་གཙུག་ལག་ཁང་དང་རྟེན་བཞེང་
བ་གཙོ་བོར་མཛད། ཕུ་རྒྱུད་བས་ནི་དགོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་མཛད། ཐོ་
ཏྲོ་བས་ནི་དགོ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀའ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ཡིན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
འདིས་ནི་བསྟན་པ་འཕེལ་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་བཀའ་གདམས་སྐྱོ་མཆོད་གསུམ་ཀའི་རྣམ་
ཐར་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པ་མེ་བྱི་ལ་སྤྱིད་གྲོང་བག་ཤིས་བསམ་གཏན་
སྤྱིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་གསར་བཞེང་མཛད། ཞེ་བདུན་པ་
ས་ལོས་ལོ་ལ་དགའ་ལྡན་ཕྱག་པོ་ཆེར་ཞིག་བཟོ་དང་བྲག་ཁང་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་གི་གཙུག་
ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་(༩༠༩ན)གསར་བཞེང་མཛད། ང་ལྟ་བུ་མེ་པག་

ལོ་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྤྲིང་གི་ཆོས་བྲལ་ཆེན་མོ་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་གསར་
བཞེང་མཛད། དེ་ལྟ་བུ་མེ་བྱ་ལོ་ཆོས་སྤྲིངས་ཁྲིམས་ལྟན་སྤྲིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་
དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་གསར་བཞེང་མཛད། རོན་དུག་པ་ས་སྤྱེ་ལོ་སྤྲིག་ཅན་གོར་ཁ་
བས་སྤྱིད་ཁོང་བསམ་གཏན་སྤྲིང་སྐྱབ་སྤྱེ་ལོ་ལག་གི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན། ཕྱི་རོར་ནང་
རྩིས་ཆང་མ་བཅོམས་ཀྱང་དག་ཡུལ་དུ་དག་མཁར་ལྟར་སྤྲར་ཡང་ཞུ་སེར་གྱི་བསྟན་པ་ས་
མཐར་དར་རྒྱས་འབྱུང་བའི་ཆེད་སྐྱབ་སྤྱེ་ལོ་ལག་གི་རྟེན་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཞིག་བཟོ་དང་། སྤྲོང་བ་པའི་སྤྱེ་ཆགས་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་མཐུན་ཆེན་ནམས་སྤར་ལྟར་
གསར་བཞེང་མཛད་དེ་སྐྱབ་གནས་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་བཞུགས། རོན་བརྒྱུད་པ་ལྷགས་ཁྲི་ལོ་
བདག་ཉིད་ནས་དོ་ཁུར་བཀྲིས་ཉེ་རྩེ་འདིའི་བཞུགས་གནས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། སྤྲོང་
བ་པའི་སྤྱེ་ལོ་ནམས་གསར་བཞེང་བཀྲིས་པར་རྩེ་འདི་ནས་ཀྱང་སྤྲོང་བ་ནམས་བསམ་
གཏན་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་ལྷགས་རི་ཕྱི་ནང་དང་། བཙུགས་ཤིང་གི་ར་བ་རིམ་པ་ལྟ་ཅིམ་གསར་
འཛུགས་ཀྱི་ཐུགས་ཁུར་བཞེས་པས་དགེ་བཤེས་སྤྱན་སྤྱེ་བའི་ནམ་ཐར་བདག་གིར་མཛད་
པ་ཡིན། སྐྱ་གཞོན་ལུ་ཉིད་ནས་དགོན་མཆོག་གི་མཆོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྩོན་པར་(༣༠༣བ)
མཛད་དེ། བྱིས་པའི་དུས་ཉིད་ནས་ཅེ་བའི་ཚུལ་ཡང་ལྟ་ཁང་བརྟེན་པ་དང་། མཆོད་པ་འབུལ་
བའི་ནམ་པ་མཛད་ཅིང་། བྲ་སར་བཞུགས་སྐབས་སྤྱ་རྩ་ཆ་རྟེང་མའི་ཆོགས་གསེང་ཐུང་དུ་
དེའི་རིང་ལའང་གནས་ཁང་གྱི་དོར་དང་། ཡོན་ཆབ་དང་། ཡན་ལག་བདུན་པ་མཆུལ་དང་
བཅས་པ་འབུམ་ཐུབ་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུ་ཉིན་རེར་ལན་དུག་རེ་རྩུང་མཐར་མཛད་པ་
ཡིན། ཐུག་པོ་ཆེར་སྒྲ་མ་བྱུབ་པའི་དབང་ཐུག་གི་སྐྱ་མདུན་དུ་བཞུགས་སྐབས་དགེ་འདུན་
གྱི་ལས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཁུན་པས་སྤྱི་པ་ལན་མང་དུ་མཛད་དགོས་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་གི་ཆེ་
སྒྲ་མའི་གཞིམས་ཚུང་དང་། འདུ་ཁང་གི་ཡོན་ཆབ་ནམས་ཉིན་རེར་ལན་དུག་རེ་འབུལ་བར་
མཛད། གཞན་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་དགོན་པའི་སྤྲིང་ཆང་མར་ཐུག་དར་དང་སྤྱི་སྤྱོས་

ཀྱི་ཆབ་ཁང་ཚུས་བཤལ་བ་སོགས་མེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྟོགས་པར་མཛད། དག་འདུན་གྱི་ཇ་
ཐུན་ནམས་ཀྱང་སྤྲོ་ཆོས་སུ་མ་སོང་བར་ལག་འབྲས་ཐོན་པར་མཛད་པས་རྒྱ་དམན་པ་ལ་
ཇ་ཐུག་འདི་བས་ཞིས་པ་མ་བྱུང་ཞེས་དག་འདུན་ནམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མཉེས། ལྷ་མ་གྲུབ་
པའི་དབང་ཐུག་གིས་དག་འདུན་གྱི་ཇས་ལ་གཏོང་པོད་ཆེ་མདོག་ཁ་མོད་དེ་མ་རབས་ངན་
པ་ལས་འབྲས་མི་ཤེས་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ལ་མི་ཆོས་དག་སྤྲོད་བྱེད་པ་འབྲེལ་
སྤྲར་ཨི་(༡༠༩ན) ཡོང་མི་ཤེས། དེ་བས་ད་ལྟ་འཆམ་འཆམ་པ་བྱས་ནས་རེ་ཞིག་རྒྱན་ཇ་
འདི་མ་ཆད་ཅམ་རེ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་རྒྱན་ལ་པན་པ་བྱེད་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར། ཅིས་
གཞི་ལྟར་བྱས་ནས་ཆོགས་ཐེངས་གཅིག་ལ་མི་གཅིག་མེད་པ་བྱུང་ཡང་ཇ་མར་ནས་མི་སྐལ་
གཅིག་སྤི་སྟེ་རྒྱན་གཏོང་གི་ཐོག་ཏུ་པན་པར་མཛད། རང་ཉིད་དག་འདུན་གྱི་ལས་བྱེད་པར་
ཆོམས་ཏེ་དག་འདུན་ལས་ལྟག་པ་ཇ་ཐེགས་པ་གཅིག་ཅམ་ཡང་སྒྲེར་དུ་མི་བཞེས། དཀར་དུ་
བཞུགས་སྐབས་ཡོན་ཆབ་འབྲལ་སྟོང་གི་ཏིང་མེད་པར་མེ་རང་གི་མཆོད་ཞལ་དང་། གཏོར་
གཞོང་ནམས་སུ་འབྲལ་བར་མཛད། གཞན་གྱི་གསོལ་ཞིབ་སོགས་བཟའ་བརྟུང་ཅི་འབྲལ་
མཁན་བྱུང་ཡང་དེ་བྱེད་དུ་བཏང་བའི་བཟང་ས་ནས་དགོན་མཆོག་གི་མཆོད་པར་འགྲོ་བར་
མཛད། གཞན་ཡང་སྤང་སྟོས་དང་། ལྷག་པ། བ་ལྷ། དུག་རིགས་མེད་པའི་མེ་ཏོག་ནམས་
བྱེ་མར་བཏགས་པའི་སྤྲར་བསངས་ཀྱི་སྟོས་རྒྱ་བྱི་ཞིས་པོ་ཁོར་ལྷག་ཏུ་སྟོར་བར་མཛད་
ཅིང་། དེའི་ལྷགས་ཀྱི་བསངས་ཞིབ་ལ་ད་ལྟ་ཡང་སྦྱིད་གོང་གི་བསངས་ཞིབ་ཅེས་བྱི་ཞིས་
པའི་ཆད་དུ་བྱེད། བྱིས་འཕྱན་ལས་ཇེ་རྒྱས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་ནམས་བཞེངས་བྱིན་ལ་
དེ་དག་གི་ལོ་འཁོར་མཆོད་རྒྱན་དུ་མར་སྤང་གི་ཁལ་ཆིག་སྟོང་སྟོར་དང་། (༡༠༩བ)བཟང་
སྟོས་བརྒྱ་བམ་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་རེ་ཉུང་མཐར་འགྲོ། ཡོན་ཆབ་ལ་ཁ་ཆེ་གྲུང་གྲུམ་དང་། སྟན་
གྱི་བྱེ་བྲག་བསེས་པའི་བྱི་བཟང་གི་ཚུ་ཆད་མེད་དང་སྟན་སྟོང་རིན་པོ་ཆེའི་བྱེ་མ་ནམས་
ལ་རྒྱུད་ཐྱེ་གོང་འོག་གི་གཏོར་ཇས་མང་དུ་སྤྲར་ཏེ་མཆོད་གཏོར་དང་། གཏོར་རིལ་སོགས་

ལ་ཆད་མེད་དུ་འདེབས་པར་མཛད་ཅིང་། དད་ལྡན་གཞན་ལའང་མང་དུ་གནང་སྟེ་མཆོད་
པའི་ལས་ལ་བརྩོན་དགོས་པའི་ཞལ་ཏེ་མཛད། ཆབ་བཞེས་པའི་དུས་ཀྱང་ཕྱག་ལེགས་པར་
བསེལ་ཏེ་སྟོན་པས་གནང་བའི་བྱང་སྟོང་གི་སྟོད་འདི་ལྟ་བུར་བས་ལ་ལོངས་སྤྱད་དུ་ཡོད་པ་
ནི་སྐལ་བ་བཟང་གསུང་ཞིང་ལྷུང་བཟེད་དུ་བཞེས། གང་བཞེས་པ་དེའི་བཟང་ས་ནས་སྤྱད་ཀྱི་
ཞལ་བས་དང་འཆང་བུ་ནམས་ལེགས་པར་བཤམས་ཏེ་མཆོད་ལུལ་སོ་སོར་སྤྲལས་དང་ཕྱག་
རྒྱས་བསྟེན་བར་མཛད། ཉེ་གནས་ཀྱིས་སྤྱད་མཆོད་སོགས་རྗེ་ཉིད་བཞེས་རྒྱུ་ལས་དམན་པ་
ལུལ་ན། སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་མཐུ་ཡིས་བས་རྟེན་ཀྱང་། །དེ་ལ་གྱིས་པས་བྱས་པ་བཟོ་
མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཐུགས་ལ་བརྟགས་ཏེ། ལུ་རང་ལ་བས་ཁམ་གང་ཙམ་
སྟོང་བ་ཡང་དགོན་མཆོག་ཁོ་ནའི་བཀའ་བློན་ཡིན། དེ་ལ་འབྲུལ་རྒྱུ་ལས་བཟང་བའི་བཅ་
འདི་ཁོ་ཙམ་མི་འདོད། བྱེད་ཅག་གིས་སྤྱད་ཀྱི་སྟོང་ས་དང་། ལོ་མའི་(༡༠༥༣)སྐུ་ས་ཟེར་བའི་
དཔེ་འདི་འབྲུག་ན་དགོན་མཆོག་ཐུགས་ཁེལ་ཡོང་གསུངས་ཏེ་བཀྲོན་པར་མཛད། གཞན་
ཡང་། རི་ལྷར་བདེ་གཤེགས་སྐུ་གཟུགས་ཤིང་ལས་ཀྱང་། །བཀྱིས་པ་ཅི་འབྲར་གྱུར་ཀྱང་
མཁས་པས་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱག་ཏུ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐུ་བརྟན་
གང་བྱུང་ཡང་དེ་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་གསེར་ཆབ་དང་ན་བཟའ་བཟང་པོ་རེ་ལུལ་ནས་
རྟེན་གལ་དུ་བསྐྱེད་པ་ལས། སྐུ་རྒྱ་གསར་རྟེན་དང་། བྱོན་གཙང་མིན་སོགས་ལ་དབྱེད་
འདོགས་ཀྱིས་སྐུ་རྒྱ་བཟང་བས་མཆོད་པ་བཟང་བ་དང་། དེ་ལས་སྟོན་པ་ངན་པར་འཛོག་
པ་དང་སང་གི་ལུགས་འདི་འབྲུ་མཛད་པའི་སྐབས་མེད། སྐུ་བརྟན་ལ་རབ་གནས་ལྷ་མི་
བྱུང་ན་དེ་དང་དེ་ལ་མཆོད་བསྟོད་ཤོ་ལོ་ཀ་རེ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་མེ་རྟོག་མཆོད་པའི་ཚུལ་
དུ་གཏོར་ཏེ་བརྟན་བཞུགས་མཛད་པ་མ་གཏོགས་བགོགས་བསྟོད་ལྟ་བུའི་འཛོར་སྤངས་ཡེ་
ནས་མི་མཛད། ཐེབས་པའི་ལམ་དུ་ཐེབས་བྱིས་ཀྱི་སྐུ་བརྟན་ལྟ་བུ་ཞིག་གཟིགས་ཀྱང་ཕྱག་
ཐལ་མོ་སྐར་ཏེ་ཡན་ལག་བདུན་པས་མཆོད་པ་དང་སྐབས་འགོ་མཛད། འཛིག་རྟེན་པའི་

ལྷ་རྟེན་གཟིགས་པའི་ཆེ་ཉེ་གནས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་གསོལ་མཆོད་རེ་མཛད་དགོས་
ཁུས་ན། སྐབས་འགྲོའི་བསྐབ་བྱ་(༡༠༥བ)དང་འགལ་བའི་ལས་དེ་འདྲ་ལ་མི་བྱེད། བཀའ་
གདམས་གོང་མའི་ལོ་རྒྱུས་སུ། ལྷ་སྟེགས་པ་ཞིག་བོད་དུ་བྱུང་ནས་ཁོས་བོད་ལ་ལེགས་
པར་བརྟགས་ཏེ། བོད་ན་བྱག་འཆལ་བའི་ཡུལ་མི་འདུག་པས་ང་རྒྱ་གར་ལ་འགྲོ་བེད། ཅི་
ཡིན་ངེས་པས། །ལྷ་སྟེགས་པ་ཞིག་ནང་བའི་ལྷ་ཡིན་པས་ང་བྱག་མི་འཆལ། དེ་
ལས་ལྷོག་པ་འདི་རྣམས་ལ་ནི་སྐྱུག་ཡང་གོ་བེད། ལྷ་སྟེགས་པ་ཡང་སྐྱུག་གོའི་གནས་བྱེད་ན་
རང་རེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་འདྲ་བྱེད་མི་ཉན། འོན་ཀྱང་འདི་འདྲ་མཐོང་ན་སྟོན་པས་འདི་ལྟར་བྱེད་
དགོས་པར་བཅས་པ་ཡིན་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་བྲམས་སྙིང་རྩེ་ལྷགས་བྲག་
པོས། སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་། །ཞེས་སོགས་མི་རྟག་པའི་ཆོས་ཆོགས་བཅད་མང་པོ་
དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོན་མང་པོ་བཟོད་དེ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོན་པ་དང་། མས་མཐོན་དུ་
བསྐྱས་པའི་གཏོར་བསྟེ་རེ་མཛད་དེ་དེ་དག་རྣམས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་རྒྱུད་སྦྱོན་གྲོལ་དུ་
འགྱུར་བའི་བྲགས་སྟོན་བྲག་པོའི་སྟོན་པ་མཆོད་སྦྱོན་གཏོར་མ་ལ་བཙོན་པར་མཛད་པས་
དགེ་བཤེས་ཕུ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་མཛད་པ་ཡིན། སྐབས་སྟེ་ལེ་ལག་གི་སྟོང་བ་
པ་རྣམས་ལ་རྒྱན་གཏོར་ལོ་འཁོར་གྱི་ར་ཐོབ་ཁྱོན་གཅིག་དུ་སྟོན་པ་ར་སྟག་ཉིས་བརྒྱ་བྲག་
ཅུ་སྟོར་དང་། (༡༠༩ན)མར་འདེགས་ཁལ་ཆིག་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་སྟོར། བྲག་སྟོར་ལྷག་ཁོག་
སུམ་བརྒྱ་སྟོར་ཉུང་མཐའ་དང་། དུས་འགྲེད་རྣམས་ཕྱོགས་སྟེབས་ལོ་ལྟར་ཉི་ཆིག་སྟོང་སྟོར་
འགྲོ་ཞིང་། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་བསམ་ལས་འདས་ཀྱང་ཡི་གེར་མ་བཞོད་དོ། །གཞན་
ཡང་རྩེ་ཉིད་དབུས་གཙང་གི་དགོན་སྟེ་གང་དང་གང་དུ་ཞབས་བཅགས་ཀྱང་དེ་དང་དེར་
མང་འགྲེད་ཀྱིས་བསྟེན་བཀུར་མ་མཛད་པ་མེད་ཅིང་། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོར་མང་ར་
གནང་བ་ཡང་སྟེ་སྟེ་སྟེ་ཉི་ལྷ་ཅུ་གསུམ་དང་། དགེ་འདུན་ཉི་ཁྲི་བཞུལ་བར་མདོ་སྟག་ཁྱད་
མེད་གྱི་ཉམ་འགྲེད་ལམ་ལྷའི་བར་དུ་བྱུང་། གཞན་ཡང་རི་ཁྲོད་པན་ཚུན་དང་། དགོན་ཁག་

གཞན་གྱི་དགེ་འདུན་ནམས་ལ་འད་དབྱར་དགུན་གཉིས་སུ་མང་ཇ་དྲུག་རེ་ཉུང་མཐར་འགྲོ་
བའི་བསྟན་བཀའ་མཛད། སྤུངས་བྱ་དམར་སེར་འབྲུལ་མི་བྱུང་ན་སྤྱབ་སྡེ་ཡས་ཕྱིན་གྱི་སྤོང་
བ་པ་ནམས་ལ་སྤྲུལ་མཆོམས་སུ་ན་བཟའ་རིང་འགག་རེ་ཙམ་འབྲུལ་བར་མཛད་དེ་ལྟོ་
གོས་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་པས་དགེ་བཤེས་པོ་ཏྲེ་བའི་ནམ་ཐར་བདག་
གིར་མཛད་པ་ཡིན།

ཕྱག་ཏུ་གོས་དར་འབྲུལ་མི་བྱུང་ན་སྤྱབ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གྱི་ན་བཟའ་དང་། མཆོད་
རྩིས་ཁོ་ནར་འགྲོ་བ་མཛད། བྱད་པར་གོས་ཆེན་ཡ་ཤེར་སེར་པོ་རྒྱ་རྟིང་བྱུང་ན་སྟོན་པའི་
འབྲུངས་རབས་(༡༠༩བ)དང་། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་སོགས་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་
མང་པོའི་སྐུ་བརྟན་ཆད་མེད་པ་པར་བར་མཛད་དེ་ཆོན་བཟང་པོ་གསོལ་ནས་བཟང་གོས་གྱི་
གོང་གཤམས་དང་སྟན་རྟིང་གི་ཞལ་ཁེབས་སོགས་ཕྱལ་ཏེ་སྤྲི་བྱ་ཆད་མེད་པ་མཛད། ཕྱག་
ཏུ་གསེར་བྱུང་ན་འདུལ་སྤྱོད་མཛད་དེ་དུས་བཟང་པོ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་
ནམས་ལ་འབྲུག་ཅིང་། ལོ་ལོ་བཞེན་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་མང་པོའི་སྐུ་བརྟན་སྟོང་ཙམ་
པར་བ་ལ་ཞལ་གསེར་དང་། སྟན་དབྱེ་མཛད། ཚུལ་འདི་ལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ཁོ་བོ་ན་
ཀན་པོ་འདི་ཁ་ཙམ་ལ་མིག་གསལ་པོ་ཡོང་བ་འདི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ལ་
ཞལ་གསེར་སྟན་དབྱེ་མང་དུ་བྱས་པའི་བྱིན་རྒྱལས་ཡིན་ཞེས་གསུང་། གཞན་ཡང་བདེ་
གསང་འཛིགས་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་དང་། བཀའ་འགྲུར་རོ་ཙམ་གི་སྒྲེགས་བྱའི་དབྱ་ཤོག །རྗེ་
ཡབ་སྤྲས་གྱི་གསུང་ལ་སོགས་པ་མཐིང་ཤོག་བཟང་པོ་ལ་གསེར་སྤྲུལ་འབའ་ཞིག་གིས་བྱི་
བར་མཛད། རྒྱ་དབྲུལ་བྱུང་བ་ནམས་དབྲུལ་བཟོ་བ་གཅིག་རྒྱུན་དུ་བསྟན་ཏེ་མཆོད་པའི་ཡོ་
བྱད་མང་པོ་བཟོ་བར་མཛད། དར་རྒྱ་རྟིང་བྱུང་བ་ནམས་ལ་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་དང་། སངས་
རྒྱས་བྱང་སེམས་གྱི་སྐུ་བརྟན་ཆད་མེད་པ་པར་ཏེ་ཆོན་བཟང་པོ་བྱུགས་ནས་གྲུ་ཆང་ཁག་གི་
དགེ་འདུན་ནམས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་རྟེན་དང་། དད་པ་ཙན་(༡༠༡ན)དག་གི་བསོད་ནམས་གྱི་

ཞིང་དུ་གསོལ་རས་གནང་། ཤི་གསོན་གྱི་ཆེད་དུ་པོ་མོའི་ཁྱོན་པ་གོས་ཆེན་རྒྱ་རྩིང་བྲི་མེད་
ལས་བྱུང་པ་འབུལ་བ་བྱུང་ན་ཆོས་ཀྱི་གདོང་དར་སོགས་རྣམ་དཀར་གྱི་རྒྱ་ཁོ་ནར་འགྲོ་
བ་མཛད། ཞན་མ་རྣམས་ཤོག་བྱར་སྐྱར་བ་མཛད་དེ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆར་གཉིས་
དང་། བསྟན་འགྱུར་ཆར་གསུམ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་རྣམས་
ཆར་གསུམ་རེ། གཞན་ཡང་ལོ་ལོ་བཞིན་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱལ་བ་རེ་
པར་བར་མཛད། རྒྱན་དུ་ཡིག་མཁན་བཅུ་ཕྱག་གཅིག་ཙམ་བསྟན་ཏེ་ཤེར་སྤྱོད་སྟོང་ཕྱག་
བཀུད་པ་དང་། གསང་བའི་འཛིགས་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་དང་། བཀའ་གདམས་
གཞུང་ལྷག །དབུ་ཆད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གཞུང་མང་པོ་དང་། རྗེ་ཡབ་སྲས་སོགས་དམ་
པ་གོང་མ་མང་པོའི་གསུང་རབ་རྣམས་འབྲི་བར་མཛད་པ་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བསྐྱེམས་པ་ན་
པོད་ཆེག་སྟོང་ཙམ་འདུག་པ་ལ་གོས་དར་དང་། སྤྱན་ཅེ་སོགས་ཀྱི་ན་བཟའ་སུམ་བཅེགས་
རེ་འབུལ་བར་མཛད། གཞན་ཡང་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་གས་དག་ཚུལ་སྟོང་གི་བསྐྱེམ་བྱའི་
སྟོམ་ཆེག་དང་། སྟོ་སྟོང་དང་ལམ་རིམ་སྟོན་འགྲོ་། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་འདུལ་བའི་མན་
དག །སྟོ་སྟོང་ཙམ་ཆེག །ལམ་རིམ་སྟོང་པོ། གཏོར་མ་བརྒྱ་ཙམ་འཁྲིད་ཡིག །(༡༠༧)གནས་
བཏན་ཕྱག་མཆོད་རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྟོན། སྟོན་ལམ་བདུན་ཅུ་པ། ལམ་གཙོའི་ཙམ་
ཆེག །ཉོགས་བརྗོད་མདུན་ལེགས་མ་སོགས་གངས་མེད་པ་བར་བར་མཛད་དེ། ཉོན་གཉེར་
ཙན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྤྱོད་དུ་སྦྱུལ། ལྷ་མ་ཉིད་ལ་སྟོ་གཏད་པའི་དད་ཙན་དག་གིས་ཆོས་ག་
འབྲེལ་གནང་བར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྟོན་ལམ་བྱེད་གསུང་པ་ལས། མི་
ཡོང་ཞེས་པ་ཞལ་ནས་མི་གསུང་། རབ་བྱུང་བསྟན་ཚོགས་ཁྱེ་མི་བྱུང་ན་འདི་བསྟན་པའི་བྱ་
བ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་གསུངས་ཏེ་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་འཕྲལ་དུ་གནང་། མཇལ་ཁའི་ཞོར་
དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཁྱེ་མི་བྱུང་ན་ཡོང་ཡོང་གསུང་ཏེ་མི་ཉག་པའི་ཆོས་བཤད་རྒྱུད་འཁུལ་
ངེས་རེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་དགའ་ལྷན་ལྟ་བརྒྱུ་མ་དང་། ལམ་སྟོན། ལམ་གཙོ། སྟོན་ལམ་རྣམ་

གསུམ། སྒོ་ལ་ཤེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ལ་བརྒྱུས་ལ་སོགས་པ་ཐུགས་བྲེལ་རི་ཅམ་ཡོད་
ཀྱང་སྒྱོ་ངལ་མེད་པར་འབྲལ་འབྲལ་གནང་སྟེ་སོ་སོའི་རེ་བ་འབྲས་ལྡན་དུ་མཛད། ཆེ་དབང་
ཞུ་བེར་བ་ནམས་ལ་སྒྲ་མེད་ཀྱི་དབང་ཐོབ་མིན་ཞིབ་དུ་གཟིགས་ཏེ་དབང་ཐོབ་ཅིང་དམ་ཆེ་ག་
དང་ལྡན་པ་ནམས་ལ་བྱུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
རྗེས་གནང་དང་བཅས་པ་དང་། འཇམ་ལུགས་ལྟ་ལཱའི་ཆེ་དབང་ཐུན་མོང་མིན་(༢༠༡ན)པ་
དང་། སྒོ་ལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ་དང་། མགོན་དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལ་བརྟེན་
པའི་ཆེ་དབང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནམས་དགྲེས་བཞིན་དུ་གནང་། དབང་མ་ཐོབ་པ་དུག་
ཞན་སུ་ཡིན་ཀྱང་ཆེ་འགྲུགས་པ་དང་། བསྟེན་པའི་དམིགས་པ་འབོགས་པར་མཛད་ནས་ཆེ་
བྱས་ཀྱི་བྱིན་བརྒྱབས་ཅམ་རེ་མཛད། ལམ་ཀྱི་དཀར་བའི་གནས་ནམས་ལ་དོགས་གཅོད་ཞུ་
མི་བྱུང་ན་འབྲལ་འབྲལ་དུ་ལན་བཏབ་སྟེ་ཐེ་ཆོམ་ཀྱི་བྲ་བ་མ་ལུས་པ་སེལ་བར་མཛད། ཅོད་
པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། རང་དང་གཞན་ཀྱི་བྱུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་པ་རོལ་
དུ་བྱོན་པས་གཞན་ཀྱིས་བཀལ་ཞིང་བརྟགས་པ་དང་། རི་ཞིང་ཅོད་པ་དག་ལ་འཇིགས་པ་
མེད་པ་ཁྱུ་མཆོག་རྒྱབས་པོ་ཆའི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དང་རིགས་པའི་བྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་མདོ་སྟེ་པ་དང་། རྣམ་བཤེན་རྒྱུ་ཀྱི་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅམ་པའི་བྱུབ་
པའི་མཐའ་ཤིན་དུ་སྤ་ཞིང་བརྒྱུད་པ་དག་ལ་ཅོད་པའི་གར་ཞུགས་པའི་ཆོ། རིགས་གཞུང་སྟེ་
བ་ལ་མཁས་པར་རྫོམ་པ་དག་གི་དབྱས་སུ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ལྟར་འགན་རྒྱ་མེད་པར་བྱུར་
ཅིང་། དེའི་མཐུས་བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལྟ་དང་། དབྱ་མ་རིགས་ཆོགས་དུག །འདུལ་མདོན་ལ་
སོགས་པ་གཟིགས་པ་ཅམ་ཀྱིས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པས་ཐལ་རང་དང་། བྱེ་སྟེ་(༢༠༡བ)སོགས་
ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་པ་གང་ལ་ཅོད་ཀྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ལོག་ཏོག་སེལ་ཞིང་གཞུང་དོན་ནམས་
དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སྟེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་ཁུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྟེ་གཞོན་ནུའི་དུས་ན་འབྱུང་པོ་

སྤྲེག་ཅན་གྱིས་བསྤྲེགས་པ་བྱམས་པའི་སྟོབས་གྱིས་བརྟལ་བར་མཛད་པ་གོང་དུ་བཅོམ་
ཅེན་པ་ལྟར་དང་། སྤྲེག་གོང་དུ་ལམ་རིམ་དམར་འཁྲིད་གི་འཆད་སྤེལ་མཛད་ནས། གདུལ་
བྱའི་རྒྱད་ལ་ངེས་འབྱུང་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བསྐྱེད་པར་མཛད་པའི་ཆེ་བདུད་
སྤྲེག་ཅན་ལ་མི་བཟོད་པའི་ཕྱག་དོག་སྤྲེས་ཏེ་ནམ་མཁའ་ནས་སྟོག་འབྲུག་ཅིང་ཐོག་འཕེན་
པ་སོགས་འཇིགས་པའི་རྣམ་འབྱུང་མང་དུ་བསྟན་པ་ན། རྗེ་འདིས་བྱང་ཆུབ་གི་སེམས་གྱིས་
ཀུན་ནས་སྦངས་ཏེ་ནམ་མཁའ་ལ་ཞི་བའི་སྤྲེགས་མཛུབ་ཅིག་མཛད་པས་འབར་བའི་ཐོག་
ཀྱང་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་གྲགས་ཅིམ་དུ་འཕངས་ཏེ་བདུད་གི་ཆོ་འཕྲུལ་ཞི་བ་དང་། ལྷགས་གི་ཕྱག་
མོ་ཆེར་ཕེབས་སྐབས་བདུད་སྤྲེག་ཅན་གྱིས་གནམ་རྩེ་ལྷག་རེ་ཅིམ་ཞིག་ཐོག་ལྟར་འཕངས་
པ་ན་རྗེ་ཉིད་གྱིས་མཁའ་གསེལ་གི་ཅེ་མོས་བརྟེན་པར་མཛད་པས་གནམ་རྩེ་ཡང་སེམས་
ལྷན་བཞེན་དུ་བྱུང་ནས་ལོག་པ་དང་། ལོ་དེར་རང་ལྷགས་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གཟུགས་
ཤིག་གིས་ཕྱོགས་དེར་འཇམ་མགོན་སྐྱབ་བརྒྱད་གི་བསྟན་པ་དར་བ་མ་བཟོད་ནས་མཐུ་
(༡༠༩ན)དང་གནན་གཏད་གི་རིགས་མང་དུ་བྱས་པ་ན་རྗེ་འདིས་དེའི་རྒྱད་གི་སྤྱག་བསྐྱེལ་
རྒྱ་བཅས་ལ་དམིགས་པའི་གཏོང་ལེན་གཙོ་བོར་མཛད་ཀྱང་། ཆོས་སྤང་རྣམས་གྱིས་བསྟན་
དབང་ཀྱང་པའི་སྤྲེག་ཅན་ཆར་གཙོད་པའི་ཆེད་ཕྱགས་དམ་རྟེན་གཏོར་ལས་མེ་ལྷེ་འབར་
བའི་འཁོར་ལོ་ཞིག་ཐོན་ཏེ་པ་རོལ་པོའི་གནས་གཞི་ལོངས་སྟོན་དང་བཅས་པ་མངོན་སྲུང་
དུ་བསྤྲེགས་ཤིང་། ཆོ་འཕྲུལ་སྐྱ་ཆོགས་པས་སྤྱག་བསྐྱེལ་བཞེན་དུ་བཀུམ་པ་སོགས་ལོ་
རྒྱས་མང་དུ་སྤྲོད་ཏོ། །

༤༥ མདོ་སྔགས་ཀྱི་དགའ་གནད་སོགས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ བསྟན་བཅོས་མང་དུ་མཛད་པའི་སྐྱེད།

ཙམ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསྟན་བཅོས་ཙམ་པའི་རྒྱ་ཕྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་གིས་གནད་བ་ཐོབ་པ་དང་། རིགས་
པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པ་དང་། སངས་རྒྱུ་ནས་བཟུང་སྟེ་དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་
མན་ངག་དང་ལྡན་པ་སྟེ་དེ་རེ་རེས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་ཙམ་བྱས་ན། རྗེ་འདི་ནི་རྒྱ་དེ་གསུམ་
ག་ལ་མངའ་བརྟེན་པས་གཞུང་གི་འགྲེལ་བཤད་དང་། ལྷའི་མངོན་རྟོགས་དང་། བསྟོད་པ་
སོགས་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ནམས་ཆོག་སྟན་ཞིང་དོན་བཟང་བ། འབྲེལ་ཆགས་ཤིང་
གོ་བདེ་བ། རང་ཆོག་སྲ་བྱི་འགལ་བའི་སྦྱོར་མེད་པ། སྤེབས་དང་བཅད་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་
མཁས་པ་མགུ་བ་སྦྱིད་བྱས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་བྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ནམས་དང་
བ་སྟེལ་བའི་བྱིར་དང་། (༣༠༩བ) གཞན་གྱིས་འབྲི་བསྟན་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་རྗེ་འདིའི་གསུང་
གི་རྒྱུ་ལྡངས་ཅམ་ཞིག་བཅོད་ན་འདི་སྟར། བད་ཆལ་བས་པར་དུ་བསྟུན་པ་བཟ་ཤིས་
སྟུན་པོར་བཞུགས་གས། ཐེག་ཆེན་སློ་སྦྱོང་སློ་བཟང་དགོངས་རྒྱུ། གཞི་གསུམ་གསལ་
བྱེད། བྲག་མཛོད་སློ་བཟང་སྦྱིན་པས་པར་དུ་བསྟུན་པ་ལམ་གཙོའི་འཁྲིད་ཡིག་ལམ་བཟང་
གསལ་སྦྱོར། དགའ་བཞི་བས་པར་དུ་བསྟུན་པ་དགོན་གསར་བཟ་ཤིས་ཐེག་ཆེན་སྤིང་ན་
བཞུགས་གས། ཀ་པར་སྒྲ་མ་མཆོད་པའི་འཁྲིད་ཡིག་ཆེན་མོ་སྟན་བརྒྱུད་གཏེར་མཛོད། དེའི་
འཁྲིད་ཡིག་བསྟུས་པ་སྟན་བརྒྱུད་སྟེ་མིག །བྲག་ཆེན་སྦྱོར་འགྲོའི་བསྟུས་དོན་འབྲུལ་གྱི་སྟེ་
མིག །བདེ་ཆེན་མགོན་པོ་སྒྲ་མ་ལྷའི་མཆོད་ཚུལ་དངོས་བྱུང་ཀྱང་སོགས། རྗེ་རྗེ་
ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་གནད་སྟོན་པ་བྱུང་འཇུག་ཉེ་ལམ། མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་

སྟོན་པ་གསེར་གྱི་ཡང་ཁྱུ། ལྷ་འཁྲིད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་། ལྷ་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་
ཞལ་ལུང་། ལམ་གནད་ཟབ་དོན་སྣང་བ། གསང་འདུས་འཁྲིད་ཡིག་སྐྱེ་གསུམ་གཞལ་མེད་
ཁང་དུ་བཤོད་པའི་ཐེམ་སྒྲིམ། གསང་འདུས་རིམ་པ་དང་པོའི་འཁྲིད་ཡིག་བསྐྱུས་དོན། དེའི་
བསྟེན་ཡིག་། གཙོད་གཞུང་དགོངས་པ་རབ་གསལ། གཙོད་གཞུང་རིན་ཆེན་སྟོན་མེ་བཅས་
དང་། ཁ་པར་(༡༧༠ན)གྲུབ་པའི་དབང་སྐྱེ་གི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བསྟན་མཛེས་རྒྱུ། དེའི་ཉོགས་
བརྗོད་དངོས་གྲུབ་སྟེ་མ། དེའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས། འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་
གསོལ་འདེབས། ལམ་རིམ་སྒྲིམ་བརྒྱུད་པའི་སྣང་བརྟན་མེ་ལོང་། བྱམས་མགོན་སོགས་
ལ་བརྟན་པའི་སྒྲིམ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་ལ་བརྟན་པའི་སྒྲིམ་མའི་རྣལ་
འབྱོར། སྟོན་གྱི་སྒྲིམ་སོགས་ལ་བརྟན་པའི་སྒྲིམ་མའི་རྣལ་འབྱོར། རྗེ་བརྟན་སྟོལ་མ་སོགས་ལ་
བརྟན་པའི་སྒྲིམ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས་པན་བདེའི་བྱ་ཆར། རང་
རྒྱུད་ལ་བསྐྱུལ་འདེབས། ཁྱིམ་པ་ལ་གདམས་པ་ལྷ་རྩེ་སྐྱེ་དབྱངས། ལུགས་ཟུང་སྒྲང་དོར་
གསལ་བྱེད་རབ་དཀར་རྩ་ལེལ་བསྐྱབ་བྱ་དོན་གཉིས་ལྷན་གྲུབ་སོགས། བསྟེན་གནས་
ཐར་པའི་སྟོན་འབྱེད། དག་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་སྟོན་ཆོག །འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་འོད་ལྷན་
སྟོང་པོ། བསམ་གཏན་སྒྲིང་གི་བཀའ་བསྟན་དཀར་ཆག །ག་པར་སྟོན་སྐྱོང་བདུད་ཅིའི་སྟོང་
པོ། སྟོན་སྐྱོང་བཀའ་གདམས་སྟོང་པོ། དཀོན་མཆོག་རྗེས་ངན་གྱི་མདོ་འབྲེལ། ལམ་གྱི་གཙོ་
པོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤད། ལམ་རིམ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་། ལྷ་འཁྲིད་སྟོན་བཟང་ཞལ་
ལུང་། བདེན་བཞིའི་སྒྲང་དོར་གྱི་གནད་སྟོན་པ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་(༡༧༠བ)ལག་བཅུ་གཉིས་
གྱི་དོས་འཛིན། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་སྟོན་ཆོག །སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཚུལ་གསལ་བར་
སྟོན་པ། སྐྱབས་འགྲོའི་འཁྲིད་ཡིག་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་། སྟོར་བའི་ཆོས་དུག་དངོས་གྲུབ་
ཀྱི་འབྱུང་། མཐུལ་གྱི་དམིགས་རིམ་པན་བདེའི་ཆར་འབེབས། སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ཆོག་
ཐེག་ཆེན་སྟོང་པོ། ང་པར་དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མའི་སྒྲིམ་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་དང་། བསྐྱུས་

དོན། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱའི་འཁྲིད་ཡིག་སྟན་བརྒྱད་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་། དགའ་ལྡན་སྟན་
བརྒྱད་གྱི་ལྷ་འཁྲིད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་། ལྷ་མཆོད་འཁྲིད་ཡིག་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་། ལྷ་
མའི་རྣམ་འབྱོར་དངོས་གྲུབ་སྟེ་མ། ལྷ་མའི་གསོལ་འདེབས་བྱིན་རྒྱལ་མ་འདོད་འདྲོ། ལམ་
རིམ་སྟོན་འགྲོ་སྟོ་བཟང་དགོངས་རྒྱུ། སྟོ་སྦྱང་སྟོན་འགྲོ་ལག་ལེན་རབ་གསལ། སྟོ་སྦྱང་
ཅ་ཆོག །སྟོ་སྦྱང་སྟོང་པོ་དང་སྟོན་ལམ། དག་སྟོང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་སྟོམ་ཆོག །སྟོམ་གསལ་
བསྐྱབ་བྱ་སྐལ་བཟང་མཁུལ་རྒྱ། གཞི་གསལ་གསལ་བྱེད། རྟེན་ཆེན་རིགས་གསལ། སྟན་
ལྷའི་ཆོག་སྒྲིགས་རིན་ཆེན་ཐེམ་སྐྱས། སྦྱང་ཆོག་གི་ལག་ལེན་དང་ཁུངས་བཀོད་པ་རྒྱད་
དོན་གསལ་བ། འཛིགས་བྱེད་གྱི་སྟོ་ནས་སྦྱང་ཆོག་བྱ་ཚུལ། བདེ་མཆོག་ལྷ་ལྷའི་སྟོན་སྟེག་
བསམ་(༡༡༡)འཕེལ་དབང་རྒྱལ། དུག་གསལ་འདུལ་བའི་མན་ངག་ཡིད་གྱི་ཐུན་སེལ། ཅ་
པར་བཀའ་གདམས་ཐེག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་དཀྱིལ་ཆོག །གདུགས་དཀར་མོ་སོགས་ཡི་དམ་
སྦྱབ་སྟོར་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་འདུལ་བ་རྒྱུ་མཆོད་སྟོང་པོའི་རྣམ་བཤད། ལྷ་ཆེན་འཁྲིད་
ཡིག་ལམ་བཟང་གསལ་སྟོན། ལྷ་ཆེན་སྟོན་ལམ། ཆ་པར་ལྷ་བརྒྱད་གསོལ་འདེབས་ལམ་
མཆོག་སྟོ་འབྱེད། ལྷ་མའི་རྣམ་འབྱོར་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་། སྟོང་པོ་དོན་གསལ་གྱི་ལྷ་
བརྒྱད་གསོལ་འདེབས་དང་བསྐྱུས་དོན། དེའི་འཁྲིད་ཡིག་བདུད་ཅིའི་བྱམ་བཟང་། དེའི་མན་
ངག་མདོར་བསྐྱུས་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་། ཆོམ་བྱ་ལུགས་གྱི་ཐུགས་རྗེས་ཆེན་པོའི་དམར་
འཁྲིད་མཁའ་འགྲོའི་ཞལ་ལུང་། ལྷའི་བྱམ་གཏེར་གྱི་ཆོ་ག །གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅ་པན་བདེའི་
ཆར་འབེབས། ཆོགས་མཆོད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་། བསངས་མཆོད་དག་ལེགས་ཆར་
འབེབས། ལྷ་པོ་ཆེའི་དཀར་ཆག་དགའ་ལྡན་བསྟན་པ་རྒྱས་བྱེད། ལྷ་སྦྱོར་དོ་རྗེ་པོ་བྱང་
སོགས་གྱི་གནས་བསྟོན། བསྐྱབ་བྱའི་རིམ་པ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྱུང་། རིས་ལན་གྱི་རིམ་
པ་རྒྱ་ཤེལ་རབ་དཀར། བསྟོད་ཆོགས་གསོལ་འདེབས་སོགས་སྟོ་ཆོགས་ཐོར་བྱ། བཀའ་
གདམས་མན་ངག །གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅའི་འཁྲིད་ཡིག །(༡༡༢)ཁོ་བོས་དོ་ཁུར་བགྱིས་ཏེ་པར་

དུ་བསྐྱེད་པ་ཆེ་མཆོག་བཟ་ཤེས་བསམ་གཏན་གླིང་ན་བཞུགས་གས། སློབ་དཔོན་དཔལ་
པོས་མཛད་པའི་སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པའི་འགྲེལ་པ་ཐེག་ཆེན་གསལ་བའི་སློན་མེ་བསྐྱེས་
དོན་དང་བཅས་པར་པོད་གསུམ། ལམ་རིམ་སླ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཕུལ་བྱུང་ནོར་བུའི་འཕྲེང་
བ་ལ་པོད་གཉིས། བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་དང་འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཛྲེད་ཀྱི་
འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ལ་པོད་གཅིག ། འདུལ་བའི་ཆོས་འབྱུང་། འདུལ་བའི་ལས་ཆོག ། སློལ་མ་
མཁལ་བཞི་པའི་ཆོ་ག་རིགས་གསུམ་སྐྱེ་སྐྱེབ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆར་འབབས། ཆོ་སྐྱེབ་འཆི་མེད་
བདུན་ཅིའི་ཚུ་རྒྱན་ཀྱི་ལག་ལོན། དཔལ་ལོ་ལྷགས་ཀྱི་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལ་
བརྟེན་པའི་སྐྱུང་བར་གནས་པའི་ཆོ་ག་བདག་མདུན་བུམ་གསུམ། དེའི་དབང་ཆོག ། དེའི་ཞི་
བའི་སྐྱེན་ཤོག ། སླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་སྤྲིང་པོ་བཅས་ལ་པོད་གཅིག ། བད་ཆལ་བས་པར་དུ་
བསྐྱེད་པ་སྐྱུང་གནས་ཀྱི་ཆ་ལག་དང་བརྒྱད་དོན་གསལ་བ་པོད་གཅིག ། གནས་བརྟན་རྟོགས་
བཛྲེད་དང་། དེ་ལས་སྐྱུང་བའི་ཕྱག་མཆོད་བསྐྱེས་པ་ཁྱུས་གསོལ་དང་བཅས་པ། ཐེག་ཆེན་
གསོ་སྦྱང་གི་སྒྲིམ་པ་ནོད་དེ་གནས་བཅུའི་ཕྱག་མཆོད་ཀྱི་སློན་སྐྱུང་གནས་བྱ་ཚུལ་དང་
བཅས་པར་པོད་གཅིག་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་(༡༩༡༣)མེད་གེ་བཟང་པོའི་
རྟོགས་བཛྲེད་དང་ལུམ་རྒྱས་འཕྲིང་བསྐྱེས་གསུམ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་སྦྱར་ཚུལ་ཐེག་
ཆེན་ཆོས་སྒྲ། ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་པ་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སྦྱར་ཚུལ་ཤེར་ཕྱིན་
གསལ་སྟོན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཀྱི་བསྐྱེས་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལྷེ་མིག ། ལམ་
འཁྲིད་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལྷང་གི་བསྐྱེས་དོན། གསང་འདུས་རིམ་པ་དང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་
སློམ་ཚུལ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ། དེའི་རིམ་པ་གཉིས་པའི་བསྐྱེས་དོན། ལྷ་ཨི་པའི་ལྷགས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་རིམ་པ་དང་པོའི་བསྐྱེས་དོན་བདེ་གསལ་སྤྲིང་པོ། རིམ་བུ་པའི་ལྷགས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེས་དོན་ཟེན་ཟེས། བདེ་མཆོག་སྐྱེབ་ཐབས་ཤིན་
ཏུ་བསྐྱེས་པ། ལྷ་རོ་ཆོས་བྱུག་གི་འཁྲིད་དམིགས་ཀྱི་བསྐྱེས་དོན། དེའི་སློན་ལམ། དཔལ་རྩོད་

རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་རིམ་པ་དང་པོའི་ཟབ་འཁྲིད་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྟན། དེའི་རིམ་པ་
དང་པོའི་འཁྲིད་དམིགས་ཀྱི་བསྟུས་དོན་ཟུང་འཇུག་ཐེམ་སྐྱས། དཔལ་ལྗོངས་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་
ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆོ་ག། །འཇམ་དཔལ་ཞི་ཁྱོ་སྒྲགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མན་ངག་
ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་ཀྱི་རྒྱུད་དང་རིམ་གཉིས་ཀྱི་
འཁྲིད་བྱེད་པའི་ཆོ་སྒྲུབ་རྒྱུད་མཆོད་བྱ་ཚུལ། (༡༡༣བ)ཟབ་ལམ་འཕོ་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་
སྲུ་ལེན་ཚུལ། བཀའ་གདམས་ཐེག་ལེ་བཅུ་དུག་གི་བདག་མདུན་བུམ་པ་དབང་དང་བཅས་
པའི་ཆོ་ག། །བཀའ་གདམས་ལྟ་ཆོས་བདུན་ལྟར་ཀྱི་མན་ངག་ཤིན་ཏུ་གསང་བ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་
མ། རྣམ་རྒྱལ་སྟོང་མཆོད་བྱ་ཚུལ། གདུགས་དཀར་མའི་དཀྱིལ་ཆོག། །བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆོ་ག། །ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་སྒྲུང་བར་གནས་པའི་
ཆོ་ག། །མི་འབྲུགས་པའི་སྒྲ་བརྒྱད་བདག་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ། མི་འབྲུགས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲུང་
ཆོག་བྱ་ཚུལ། མཁའ་འགྲོ་སྟེ་ལྷའི་བསྟེན་ཡིག་སྒྲོལ་མ་དཀར་ལྷང་། འཇམ་དཀར། འཇམ་
ལྷགས་ཆོ་དཔག་མེད་ལྟ་ལྟ། གནས་བཏན་བཅུ་དུག་། སྒྲུན་རས་གཟིགས་བྲག་བཞི་པ་སོགས་
ལྟ་མང་པོའི་རྗེས་གནད་གི་ཆོ་ག། །ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་བྱ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་
འབུམ་དཀར་ཆག། །རྗེ་སྒྲ་མ་ལ་བཏེན་པའི་བྱིན་རྒྱལ་ས་རིམ་སྒྲུབ་བྱ་ཚུལ། ལྷགས་ཟུང་སྒྲུང་
དོར་ནོར་བུའི་སྟེང་བ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཐེག་ཆེན་སྟོང་པོ། བྱིན་རྒྱལ་ས་
སྒྲུངས་ཁུས་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མན་ངག། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་
གསུམ་གྱིས་འཇུག་པའི་རིམ་པ་སྐྱལ་ལྟན་མཁས་པ་ཡོངས་ཀྱི་གཞུང་ལམ། འཁྲུངས་རབས་
སོ་བཞི་པའི་སྟོང་པོ་(༡༡༣ན)ཐེག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས། སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཡི་
དམ་ཆོས་སྒྲུང་གི་སྒྲུབ་སྟོར། དེས་ལན། ཆབ་ཤོག། །དགོ་བསྐྱལ། དགོ་བ་བསྟོ་བྱང་། སྒྲ་མ་
མང་པོའི་བསྟོད་ཆོགས་སོགས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་གནད་ཆ་ཆང་རེ་སྟོན་པའི་གསུང་
རབ་ལེ་ཆོན་ཁྱོན་བསྟོམས་དུག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཅམ་བཞུགས་སོ། །གཞན་ཡང་ཐུགས་

སྐྱུ་མེད་མང་པོས་ཇི་འདིའི་གསུང་ལ་ཟིན་གྱིས་བགྲིས་པ་ཆེས་མང་ཡང་མཐའ་དག་པ་
ནི་འདིར་མ་བཞོད་དོ། །

རྩྱུ་ལ་ཆོས་གྲགས་སྤྱོད་པ་འདིར་ཞུགས་པས་སྐྱ་བ་གཞན་གྱི་རིགས་ཚུལ་མ་ལུས་
གྱི་ནར་ཟད། །རྩྱུ་ལ་པས་དཔའ་བོའི་ཁེངས་པ་བཅོམས་ཤིང་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་
བྱེད་སྐྱ་སྐྱབ་ཉིད་དང་མཚུངས། །འཆད་པའི་རྩྱུ་རྩྱུ་དཔའ་བས་ས་འདིར་ཁེངས་པའི་
ཕ་སྐྱུས་མཐའ་དག་སྐྱག་མཛད་པ། །བཤད་སྐྱབ་རྒྱལ་མཆོན་འཛིན་པ་འདི་ལས་གཞན་དུ་
སྐྱུ་ཞེས་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱིས་གཅིག་དུ་བསྐྱབས། །མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམས་གསུམ་ལ། །ཕུན་
ཆོག་སྤྱོད་པས་བ་བརྟེན་པ་ན། །བཤད་དང་སྐྱབ་པས་སྐྱབ་པའི་བསྐྱར། །ཉམས་པ་མེད་
པའི་དཔལ་འདི་མཛད། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་གཤེགས་ནས་དེང་གི་བར། །སྐྱབ་བསྐྱར་ཡོངས་
རྩྱུ་གསུམ་སྤེལ་བ་ཁྱོད་ཉིད་ལས། །གཞན་པའི་སྐྱུས་གྱི་སྐྱ་བོ་མ་མཆིས་ན། །(༡༡༣༧)སྤྱོ་
བཟང་གྲགས་དེ་བསོད་ནམས་དུ་མའི་སྒོ། །དེ་ལྟར་འཆད་རྩྱུ་རྩྱུ་གསུམ་དང་། སྐྱན་དང་
གནས་མལ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱར་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ལ་ཤིན་དུ་
མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མདོ་ཅམ་བཞིན་ནས། བཅུན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་། ཇི་འདི་ཉིད་
སྐྱུ་ཆེ་མང་པོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་གྱི་མཐུ་བཏུས་
པས་བྱིས་པའི་དུས་ཉིད་ནས་བག་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་ལ་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་གཞོན་པ་
སྤྱོད་ཞིང་པན་པའི་བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་སྤྱོད་སྐྱུ་དུ་བྱེད་ཤིང་ཕྱན་པའི་སྒོ་ནས་ཅི་མཛད་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁོ་ནར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་གཞན་གྱིས་བྱ་དང་བྱུ་མང་དུ་བཟུང་
སྤྱོ་གསོད་པར་བརྩམས་པ་ན་སྤྱོད་ཇི་ཆད་མེད་པ་འབྱུངས་ཏེ་པ་པ་མ་གཞན་སེམས་ཅན་སྤྱོད་
རེ་ཇི་གསུང་ནས་བྱིས་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཇི་རང་གི་བཞུགས་ཀྱི་སྐྱལ་བ་དང་། ཁབ་སོགས་བྱིས་
པ་མཁྱུ་བའི་ཡོ་བྱད་མང་དུ་གནང་སྤྱོ། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་སྐྱུ་བར་མཛད་པ་
དང་། ལན་ཅིག་ཡབ་ཀྱིས་གཞན་གྱི་རྩྱུ་བོང་གི་ཁྱོད་དུ་སྤྱོད་སྤྱོ་བར་བཟངས་པ་ན། གཞན་

ཀྱི་ཁོར་མ་བྱིན་པར་སྒྲངས་ན་དམ་པའི་སྟོན་ཚུལ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་མཐུན་ཏེ་འགོ་
མི་དགོས་པར་གསོལ་ཀྱང་བརྒྱུག་མ་ཐུབ་པར་ཕེབས་དགོས་བྱུང་བས། བདག་པོས་ཤེས་
ཏེ་འབྲམ་(༡༡༩ན)ལྷག་མང་དུ་བསྟུན་པས་སྟུན་བྱུག་ཆད་མེད་པ་བྱུང་བ་ན། འདི་ལྟ་བུའི་
སྟུག་བསྐལ་ནི་བདག་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པས་ཉེས་ཀྱིས་བདག་གི་ལས་འདི་ལྟ་བུ་
བྱེད་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་སྟུག་བསྐལ་ཡང་བདག་གི་ཐོག་དུ་སྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་སྟོན་ལམ་ཡང་མཛད་ཅེས་
གསུང་ངོ་། །རབ་དུ་བྱུང་ནས་ཀྱང་སྟོག་ཆགས་ལ་གཞོན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཚུ་ཆགས་མ་
རྒྱུ་པའི་ཚུ་ལ་འོངས་མི་སྟོན་ཅིང་། ཚུ་ཆགས་རྒྱུ་པའི་ཚུ་ཡང་ཞག་གསུམ་ལྷག་འདས་ན་
སྤང་ཡང་ཚུ་ཆགས་སྤང་ནས་མཛད། གྲ་རོགས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བྱི་བྱེད་ཁ་ཟས་ལ་ཉེས་
པ་མེད་ཅེས་བསྟུལ་ཀྱང་དམ་པའི་སྟོན་ཚུལ་ལས་སྤང་ཅིག་ཀྱང་མ་ཉམས་ཤིང་། ཁམ་ཆན་
ཀྱི་གྲ་པ་ཆང་མ་གཞིས་དགོན་ཀྱི་དུས་གཏོར་སོགས་སུ་ཕེབས་པའི་སྐབས་ཁྱོས་འགྱུར་ལ་
ཆོགས་ཆང་དུ་མིང་བཏགས་ཏེ་ཅི་དགར་འོངས་སྟུན་ནས་ར་རོ་བ་ན་སྟུག་དང་། ཅེ་འཛོ་
སོགས་ཁྲིམ་པ་སུན་འབྱིན་ཀྱི་ལས་ལ་འཛུམ་མེད་དུ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་། ཟླ་འདི་ཉིད་ནི་
ཚུལ་དེར་འཇུག་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། སྟོན་པའི་བཅས་པ་ལས་བྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་ཐུགས་
སྟོན་ནས་དབྱ་མེད་གཉེན་མེད་ཀྱི་རི་སུལ་ཞིག་དུ་དཔོན་མེད་གཡོག་མེད་ཀྱི་སྟོན་ཚུལ་བཟུང་
ནས་ཆེ་ཐུང་འདི་ལ་ཆོས་གཞན་(༡༡༩བ)མ་བྱུང་ཀྱང་ཁས་སྒྲངས་པའི་བསྟུན་ཁྲིམས་དག་པ་
ཞིག་མི་བྱེད་རི་ཞེས་དབྱ་སྟུང་བཞེས་ཤིང་། ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་ལྟར་ཆེན་པོའི་ཡོ་ལང་། ཟས་
གོས་ཀྱི་གསོག་བསྟུང་། ཉེ་དུའི་འདུ་འགོད་སོགས་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་རྒྱུང་ལ་
བསྟུར་ཏེ་དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པར་དབེན་པའི་རི་སུལ་དུ་གཤེགས་ནས་སྤངས་པའི་ཡོན་
ཏན་བཅུ་གཉིས་དང་། འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་ལ་སོགས་པ་བྲང་སྟོང་གི་བརྟུལ་ཞུགས་
ལ་གནས་ཏེ་རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་སྟུན་པ་སྟོང་པོར་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་

སྐྱེ་མ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་བཞུགས་པའི་སྐབས་སྐྱེ་མའུན་གྱི་བྱ་བ་ཅམ་ལ་ཡིད་གཞུངས་
པ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེ་མའི་བ་གཡོག་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ལས་སོགས་བྱ་བ་ཆེ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་
ལ་ངོ་སྤྲོད་དང་སྐྱོང་ལ་མེད་པར་ལུས་ཀྱིས་བསྟེན་བཀྱར་བ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། སྐྱེ་མ་
གཤེགས་ནས་ད་ནི་སྐྱེ་མའི་བཀའ་ལྟར་སྤོས་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཆམས་ལས་སྐྱད་ཅིག་
ཀྱང་མི་འདའ་བར་སྐྱབ་པ་གཤའ་མ་ཞིག་བྱའོ་སྟུང་དུ་བག་ཡོད་དང་ལྡན་པར་མཛད། སྤྱིས་
འཕྲིན་ལས་ཇི་ཕྱས་སུ་གྱུར་ནས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་གཞི་ནི་ཟག་བཅས་གྱི་དངོས་པོ་
ཡིན་པས། དུལ་གཞན་ལ་འབྱུང་གཡེང་སྤང་བའི་སྤྱིར་ཆོས་འཆད་སྤེལ་དང་ཆོས་ལྡན་གྱི་
དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐབས་ཅམ་མ་གཏོགས་དུས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་སྐྱེ་(༡༧༥ན)མཆམས་
ཁོ་ན་ལ་བཞུགས་ཏེ་ཉམས་པས་ནམ་ཡང་མ་གོས་པར་མཛད་ཅིང་། སྤྱོད་པ་འདིར་ཞབས་
བཀོད་ནས་ཀྱང་སྤོབ་མ་དང་ཡོན་བདག་གི་ངོ་འཛིན་མི་མཛད་པར་དུས་རྒྱུན་དུ་བཅད་ཀྱི་
ཁོ་ན་དང་། སྐྱེ་མའུན་དུ་མཇུག་པ་དབུག་ཞན་སུ་བྱུང་ཡང་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་བཀའ་སྤོབ་རེ་
མཛད་དེ་འབྲལ་འབྲལ་སྤོག་པར་མཛད་པ་མ་གཏོགས་གཏམ་དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀའི་སྤོ་
ནས་དེ་དག་གི་ངོ་བཟུང་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མི་མཛད། མདོར་ན་
སྤོ་གསུམ་ལ་དཀ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་སྟོན་པ་ཐུགས་ཇི་ཅན་གྱིས་ཇི་ལྟར་བཅས་པའི་
ཚུལ་ལས་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མི་ཉམས་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བདག་གིར་མཛད་དེ། ཐ་ན་ཐེབས་
བཞུགས་གྱི་ཀྱན་སྦྱོང་། སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སྤངས། ན་བཟའ་བཞེས་ལུགས་ཚུན་ཆད་ཀྱང་
ངའི་སྐྱེ་མ་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་གསུངས་ཏེ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་
ཆོས་གོས་རྒྱུ་པོར་གསོལ་ནས་འགོ་བ་སུ་ཞིག་གིས་མཐོང་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་རྣམ་
པར་དག་པ་ཞིག་མཛད། དེའི་མཐུས་ཇི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་གཟི་བཞིན་གྱི་
ཕུང་པོ་དང་ལྡན་ཞིང་། མ་ལ་ཡའི་དྲི་བཟང་པོས་ཀྱང་བསྐྱུན་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་
བསུང་གིས་སྐལ་ལྡན་ཡོངས་ཀྱི་དྲི་འཛིན་གྱི་དབང་པོ་ལ་བདེ་བའི་དཔལ་སྟེར་(༡༧༥བ)

བར་མཛད་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་མཛོན་སྲུང་དུ་བྱུང་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྒྱ་ཆོགས་པ་
ལས་འབྲས་བྱ་འབྲུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཡོངས་
སྤྱོད་གས་པ་ལས་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོགས་མ་ལུས་
པ་སྤྱངས་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏེ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱལ་བ་ཀུན་དང་མཉམ་པས་ན་རྗེ་
འདིའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདག་ལྷ་བྱས་ནི་རི་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལས་
འདས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

༥༽ བསྟན་འགྲོ་ཆོས་བཞིན་དུ་སྦྱོངས་པའི་སློབ་མ་ རི་ལྟར་བསྐྱངས་པའི་སྐྱོད།

གཞན་ཡང་རྗེ་འདི་ཉིད་སྐྱེ་བ་མང་པོ་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་མཛད་པ་ལ་གོམས་པས་
བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་ནས་བཟུང་། གཞན་དོན་གྱི་མཛད་པ་ཞར་དུ་ཡང་མི་འགོག་
ཅིང་། བྱེད་པར་རང་གི་སྒྲ་མའི་བཀའ་བཞིན་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་འཆད་སྤེལ་མཛད་པའི་
དུས་སུ་བབས་པ་ན་དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ལྷགས་ཏེ་ལོ་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་
སྤྱངས་སུ་མའི་སློབ་མ་བརྒྱད་བྲ་གཅིག་ཅུམ་དང་། གཞན་ཡང་འགྲོ་བ་མང་པོར་ལམ་རིམ་
བདེ་ལམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ནས་བཟུང་བྱ་གཅིག་པ་རྒྱ་སྒང་
གི་བར་སྤེ་སྤོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྤེ་བཞིས་བསྐྱས་པའི་མན་ངག་གི་སྤྱང་པོ་རྣམས་སྐལ་བ་
དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སྐྱ་མཆོམས་ཀྱི་གསེང་བར་དབྱིད་དང་། དབྱར་དང་། རྟོན་
ལ་སོགས་པར་འཆད་(༡༧༩)སྤེལ་ནར་མར་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་སོ་
སའི་ངོ་བོ་མ་ཞོར་བ། གངས་མ་ཆད་བ། གོ་རིམ་མ་འབྲུགས་བ། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དང་
ལྷན་བ། དཔེ་དང་གཏན་ཆོགས་དུ་མའི་སྐོ་ནས་འཆད་པར་མཛད་པས་རྒྱ་བོད་ཉོར་གསུམ་

ཀྱི་ཆ་མ་སྤུལ་སྒྲ། བསྟན་འགྲོར་སྟན་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉིན། ཐར་བ་དོན་དུ་གཉེར་
བའི་སྐལ་ལྷན་ཐམས་ཅད་རྗེ་འདྲིའི་སྟོབ་མར་འདུས་ཤིང་། དེ་དག་ལས་ཆེ་ཡོང་ཙམ་ཞིག་
སྟོམ་ཐོར་བཀོད་ན་འདི་ལྟར། ཉི་ཆེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བྲགས་པའི་སྟོབ་མ་རྣམས་གཉིས། འཇམ་
མགོན་ཆེ་མའི་རྒྱལ་ཆ་བ་གདུང་བཞི། གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་སྤྱོད་པའི་མཁས་པ་བཙེ་
བརྒྱད། དམ་པའི་སྤྱི་བརྒྱད་འཛིན་པའི་ཐུགས་སྤྲུལ་སེམས་དཔལ་ལྡན་བཅུ་ཙམ་གྱི། གདན་ས་
ཆེན་པོ་བཞིའི་ཆོས་རྗེ་ཞལ་སྤྱོད་ནས་བཅུ་ལྷག་དུག །གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ལ་སྤྱངས་པ་
མཐར་ཕྱིན་པ་ན་རྗེ་འདི་ལས་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་གསལ་ཏེ་གདམས་དོན་རྣམས་
དཔེན་པའི་རི་སྤུལ་དུ་འཛོལ་བ་དན་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་བྱུང་འབྲས་ཀྱིས་
བསྟན་པ་ལ་མན་འདོགས་པ་སྐབས་སུ་བབས་ན་གནས་གཞི་གསར་དུ་བཙེགས་ཏེ་མན་ངག་
གི་བཤེད་རྒྱུ་སྤེལ་བྱུང་བའི་སྟོབ་མ་བཅུ་བཞི། རྗེ་ཉིད་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ཏེ་ཅང་རྒྱ་ཆེན་
པོའི་སྐབས་དད་ལྷན་རེ་གཉིས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆོས་སྟོན་པ་མ་ཁོམ་(༡༩༦༤)པའི་
ཆེ་དབང་ལུང་སོགས་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་སྟོན་ཀྱིས་པ་ནང་གི་ཐུགས་སྤྲུལ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ། དཔེན་པའི་གནས་དུ་མར་བྱ་བྲལ་གྱི་སྟོན་པས་མན་ངག་རྣམས་
ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལུས་ཕྱིན་འབྱུངས་པ་མི་
ལ་ལྟ་བུའི་སྟོབ་མ་མཆད་དུག །གཞན་མན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྟོན་འཕར་སྤེལ་བ་ན་འདུས་པ་དང་
པོའི་འཁོར་ལ། སྟོམ་པ་གསུམ་གྱིས་རྒྱུད་གཏམས་ཞིང་ཡི་གེ་དང་སྤེབས་སྟོར་ལ་སོགས་
པ་ཐུན་མོང་བའི་རིག་གནས་ཀྱིས་ཐུགས་ཟིན་པའི་སྟོབ་མ་བཞི་སྟེ་ཁྱོད་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་
དོན་གཅིག་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་རྒྱུད་བྱ་སྟོན་སྟོན་གྱི་མཁན་རབས་དང་། དབུས་གཙང་གི་ཆོས་སྤེལ་ཆེར་
ཀྱི་མཁན་པོ་རྗེ་འདྲིའི་སྟོབ་མར་མ་གྱུར་པ་ཆེར་མེད་པས་དེ་དག་ལ་སོགས་པའི་གདམས་ཅན་
ཀྱི་སྤེལ་སྟོན་འཛིན་པ་འབྲུམ་སྤྲུལ་མང་པོའི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཞིང་། བདག་

ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་འདི་ཉིད་ལོ་བཙུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བསམ་སྦྱར་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་
བཞིན་དུ་བསྟན་ནས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བཀའ་བློན་ལོད་པས་ན་
སློབ་བུའི་ཐ་ཤལ་དུ་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གཞན་གྱི་དང་བ་སྟེལ་བའི་ཕྱིར་
དང་། སྐམ་བཤད་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་བསྐྱར་བསལ་བའི་ཆེད་དེ་དག་སོ་སོའི་མཆན་དང་། བསྟན་
པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་(༡༡༥)ཚུལ་སོགས་ནམ་ཐར་རགས་བསྐྱུས་ཙམ་བཀོད་ན་ངོ་མཆར་
བར་འབྱུང་མོད་ཀྱང་ཡི་གེའི་ཁུར་གྱིས་འཛིགས་ནས་མ་སྦྱོས་སོ། །

༡༥ འདུལ་བྱ་ཏྲག་འཛིན་ཅན་ནམས་ཆོས་ལ་བསྐྱུལ་ཕྱིར་ ཕྱ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྒྲོར།

རྒྱ་འབྱུལ་རྒྱུ་ལ་བཞི་ཡིས་སྤྲུག་པའི་དབང་སྤྲུག་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྱིར་འཁོད་པ། །སྟོབས་
བཙུའི་དཔལ་མངའ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །སློབ་ཟུང་རྒྱལ་སྤྱི་སྐྱར་
ཡང་སྟེལ་བའི་སྤྲུགས་བསྐྱེད་གཅིག་ཏུ་བརྫོལ་བ་ལས། །སྤྲུལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྲངས་
མེད་ཆོགས་ཀྱིས་གངས་ཅན་ལྗོངས་འདི་དོག་པོར་མཛད། །ལ་ལ་བསམ་གཏན་ཡོངས་
ལ་འབྱུག་ཅིང་ལྷང་། །གཞན་དག་འཆད་ཚོད་ཚོམ་པའི་བྱ་བས་བྲེལ། །པལ་ཆར་ནམ་དག་
ཁྱིམས་ཀྱིས་རྒྱད་སྤྲུག་པའི། །ལྗོངས་འདི་སྤྲུབ་བསྟན་འཛིན་པས་བྱུར་བྱུར་གཏམས། །དེ་
ལྟར་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཛད་པས་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་འདུལ་
བའི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་དག་གི་དོན་པལ་ཆར་མཛད་ཟེན་ནས་ཞིང་ཁམས་
གཞན་དུ་འབྱོན་པའི་དགོངས་པ་གཏད་པ་ན། །ཉེ་གནས་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཆན་ལ། །ད་ལྟ་
རང་དབུས་གཙང་དུ་སྟེབས་ནས་ཕྱི་ལོ་རྒྱ་བ་སྤྲུག་པའི་ཆོས་གཅིག་གི་མི་ལོ་ཆེན་པོ་བཙུ་
གཉིས་སོང་། །དེའི་བར་ལ་རང་རྒྱས་ཀྱིས་འཆད་སྟེལ་ཡང་དགའ་རབ་བྱེད་རྒྱ་བྱང་། །ད་ནི་

ན་སོ་རྒྱས་འདུག་གསུང་། ཡང་འུ་རང་གི་དང་(༡༡༧བ)ལོ་ལྷ་མ་ལ་ཆོས་ལྷ་བའི་ཆེ་རིམ་
ལྷ་གསལ་སྒྲོན་འདི་དང་། འཁྲིད་ཆེན་བརྒྱུད་པོ་འདི་ལ་དཀའ་བ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ཡིན། འདི་
རྣམས་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུ་གཉིས་ལ་འབྲུལ་སྐྱབ་ན་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། ད་
ཉིན་འབྲེལ་འགྲིགས་པ་ཞིག་དཀའ་བར་འདུག་གསུང་། ཡང་ཉི་གནས་ལ་སྦྱིད་གྲོང་གི་རི་
ཁྲོད་པ་རྣམས་ཁོ་ལོ་ཐུག་འདོད་ན་གསར་ལོའི་དཔྱིད་ཆོས་ཀྱིས་རྗེས་བྲལ་བར་འགྱུར་སྐྱབ་
པའི་བཀོད་པ་ཀྱིས་གསུང་། འདིའི་སྐྱབས་གནས་དབྱུང་ཤིན་ཏུ་ངན་པས་སྦྱིད་ཤོད་ཀྱི་ཡུལ་
གྲུ་ཀུན་ཏུ་ནམ་མཁའི་ཁྲོན་མཐའ་དག་ཐལ་ཆར་ཀྱིས་ཁེངས་ཏེ། ཉི་མའི་འོད་དག་གྲང་མོག་
མོག་པོར་གྱུར་པ་ན་རྗེའི་ཞལ་ནས་སྤྲོ་སོར་བཞུགས་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེ་ཉིད་དང་། ལྷང་
སྦྱ་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་མཛད་པའི་ཐ་མ་སྒྲོན་པར་སྟོགས་པའི་ཆེ་གནས་གཤེས་ངན་པ་འདི་འབྲ་
བྱུང་བ་བྲན། ད་སྤུ་ལ་ངན་ན་གསུང་། ཡང་འུ་རང་གི་བརྩམ་ཆོས་སྦྱོས་རབས་འབྲེལ་ཆེན་
ནས་རི་ཁྲོད་པ་རྣམས་ལ་ལྷུང་བྱེད་འཕྲོས་རྣམས་འདི་ལོ་གྲུབ་པ་བྱེད་ཅིས་ཡིན་ཏེ། ད་དུས་
གཏུགས་སོང་གསུང་། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་གྲུ་གཅིག་ཏུ་ཕེབས་པ་ཚུ་སྤང་གནས་ལོ་གསར་
ཆོས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་པོའི་ཉིན་ལྷ་མ་ཡི་དམ་ཆོས་སྤང་ལ་མཆོད་གཏོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཤམས་
ཏེ་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྒྲོན་ཀྱིས་མཆོམས་(༡༡༩ན)སྦྱོར་ཡང་སྤར་བཞིན་མཛད། འདི་
སྐབས་སྦྱེ་འགྲོ་སྦྱིའི་དཀར་མིན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དུས་སྤུ་བདོ་བས་ལྷ་ལྷན་སོགས་ཡུལ་གྲུ་
ཐམས་ཅད་དུ་འབྲུམ་ནད་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ནད་ཤིན་ཏུ་བྲག་པས་པལ་ཆར་ལྷ་པའི་ལམ་དུ་གྱུར་པར་
བརྟེན་ན་འཆིའི་འཛིགས་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་སྤུག་བསྐྱལ་བར་མ་བྲད། ལྷ་ལྷན་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་
མོ་ཡང་ཚུགས་ཉིའི་དབྲས་གཙང་གི་དགེ་འདུན་ཁྱི་ཐག་མང་པོ་འདུས་རྒྱུར་སོང་གཤེས། དགེ་
འདུན་ཀྱི་སྤེལ་ནད་བག་དེ་རིགས་རྒྱ་ཆེར་གྱུར་ན་བཤམ་སྦྱབ་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་
བ་གཏོན་མི་ཟ་བར་དགོངས། བསྟན་འགྲོའི་ཕན་བདེར་གཞོན་པའི་རིམས་ནད་དེ་དག་སྤུར་
དུ་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་དམིགས་སྒྲོན་ལམ་ཀྱི་སྐབས་སྦྱེས་རབས་ཀྱི་འཆད་ཉན་འཆར་ཅན་གནང་

རྒྱ་ཡང་བཞོལ་ཏེ་སྐྱ་བཅད་རྒྱ་ལ་བཞུགས་ནས། རྗེ་མེ་སེམས་དཔའ་དང་། དམ་ཆོག་རྗེ་
རྗེའི་སྒོ་ནས་སྡིག་སྒྲིབ་དང་དམ་ཆོག་ཉམས་ཆགས་སྦྱང་བ་དང་། འབྲུང་པའི་གཏོར་མ་ལ་
གཅིག་ཏུ་འབྲུས་པར་མཛད་པས་སྐྱ་བོ་བྱིངས་ཀྱི་ཁོད་ནས་ནད་གསར་མཆེད་ཁ་ཤིན་ཏུ་སྤ་
ཞིང་། ལྷག་པར་དགོ་འདུན་ནམས་ནི་པད་མ་འདམ་གྱིས་མི་གོས་པ་ལྟར་ནད་བག་གི་ཁོད་
དུ་བཞུགས་ཀྱང་ནད་ཀྱི་དོགས་གཞི་ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་བས་གཟུར་གནས་སྒོ་ལྟར་ཀྱང་ཀྱེ་མ་
འདི་ལྟ་བུ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྒོན་ལམ་(༡༡༧)ཀྱི་མཐུ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་ཞིག་གི་བདེན་
ཆོག་གི་བྱིན་རྒྱལས་ཡིན་པ་གོར་མ་ཆག་གོ་ཞེས་དགའ་བའི་ཅ་ཅ་རྒྱད་མར་སྒྲོག་ཅིང་། ལྷ་
མ་དགོ་འདུན་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱི་མཐུ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་སྟེ་མཆོད་ཅིང་བསྟོན་བཀྱར་
བ་ཡང་ལྟར་བས་གཟབས་པས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་མཛད་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཆོས་
དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་གོང་འཕེལ་གྱི་ལུགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །

འདི་སྐབས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་འདོན་དུ་རི་ལྟར་མཛད་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ནས་མཁས་
བྱུང་དགོ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་བརྒྱད་པའི་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་ལས་འབྲུང་བ་
ལྟར་བཅོམ་ལྟར་འདས་དམ་ཆོག་རྗེ་རྗེའི་སྒོ་ནས་སྡིག་སྒྲིབ་དང་དམ་ཆོག་
ཉམས་ཆགས་སྦྱང་བའི་མན་ངག་དངོས་བྱུང་ཀྱང་འབྲུང་ཞེས་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་
མཛད། ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་བྲག་གཡལ་སྐུ་ལ་པའི་སྐུ་ཡེ་ཤེས་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་
མཆོན་འཁོར་བཅས་ལ་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྐུ་ལ་ཅིང་། ལྷངས་འདས་སོ་དྲུག་གི་ངོས་འཛིན་
ཀྱི་སྒྲོམ་ཆོག་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུང་དང་ལག་ལེན་དོག་ཕྱོགས་ནས་བསྐྱུང་ཚུལ་གྱི་
མན་ངག་ནམས་ཞིབ་པར་སྐུལ། གཞན་ཡང་སྤྱིང་དཔོན་མོ་ནམ་མཁའ་སྒྲོལ་མ་དང་། དཔེན་
དགོན་པ་དགོ་སྒོང་ཡེ་ཤེས་དར་རྒྱས་སོགས་ལ་དགའ་ལྟར་ལྟ་བུ་མའི་(༡༡༩)འཁྲིད་
དང་། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱམས་མགོན་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོར་བརྟེན་པའི་ལྷ་
མའི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་འདོད་ཆོས་མང་པོ་དང་། ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་

ཀྱི་ཉིན་དབེན་དགོན་པ་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པ་སོགས་དོན་གཉེར་ཅན་བཞི་ལ་བསྟེན་རྫོགས་
ཀྱི་སྒྲུལ་པ་ཡང་སྦྱུང་། དུས་འདིར་སྤྱིར་དཔོན་མོ་ནས་ཁོ་པ་རང་གི་ཡུལ་དུ་ཞུ་སེར་ཅོད་པན་
འཆང་བའི་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་སྡོན་ཆད་མེད་པར། ཕྱིས་ནས་ཇི་ཉིད་ཀྱི་བྲུག་བཞེས་ལྟར་གྱི་
དགོ་ལྡན་པའི་དགོན་གནས་ཞིག་གསར་བསྐྱུན་བྱེད་རྒྱུར་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་འཛོམ་
པའི་སློ་ཆབ་ཅིག་གནང་དགོས་ཚུལ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་
སློ་བཟང་པན་བདེ་སྐྱོ་ཆབ་ཏུ་མངགས་ཏེ། སྤྱིར་བྱོགས་སུ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དག་གི་སློ་ནས་ཇི་
སློ་མའི་བསྐྱུན་པའི་ཞབས་འདེགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བགྱིད་དགོས་པའི་བཀའ་འདོམས་ཀྱང་
སྦྱུང་། ཆོས་བཙུན་ལྟ་ནས་སྤྱིར་ཡང་བཅད་རྒྱལ་བ་བཞུགས་ཏེ། ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་
བཙོན་པར་མཛད། སློ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྟ་ལ་བཅད་རྒྱལ་ས་བཞེངས་ཏེ་ར་ཉག་པ་
ཡེ་ཤེས་སྐྱན་གྲགས་སོགས་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ལ་དགོ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་སྒྲུལ་དང་། ཕྱི་ཉིན་
གསོལ་དཔོན་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་མཚན་སོགས་(༡༧)དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་
དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་འབྲིད་དང་། བྱང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ། སློལ་བསྟོད་བྲུག་འཆལ་
ཉེར་གཅིག་གི་ཡུང་བཅས་སྦྱུང་། དེ་ནས་ཇི་ལྟར་བཙོན་ལྡན་འདས་ཤིང་བྱུང་བ་ཡོངས་སུ་
ཟུང་ན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པར་བཞེད་པ་ན་སྐྱུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་ཐ་མ་དག་
གི་དོན་མཛད་ཕྱིར་གྲོང་ཁྱེར་རྣམས་དུ་ཕྱེ་བས་ཏེ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་དང་། ཀུན་ཏུ་
རྒྱུ་རབ་བཟང་གཉིས་ལ་ཁམས་དང་འཆོམ་པའི་ཆོས་བསྐྱུན་ནས་བདེན་པ་ལ་བཀོད་དེ་ཟུ་
དན་ལས་འདས་པ་ཇི་ལྟར་མཛད། ཇི་འདིས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་འདུལ་བར་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐ་མ་
དག་གི་དོན་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཆེ་མཆོག་བཟུང་ཤིང་ཕྱེ་བས་ནས་དབྱིད་
ཆོས་ལམ་རིམ་གྱི་འབྲིད་མཛད་པར་བཞེད་དེ། ཆོས་གནས་གང་གི་ཉིན་བདག་ཅག་གི་གམ་
དུ་ཕྱེ་བས། འབྲུལ་བྲུགས་སུ་དགོ་བའི་བཀའ་མང་པོ་ཞིག་གི་མཐར། ད་བན་ཀན་ན་ཆོད་
ཆོས་སྤྱིན་པས་པོ་བྲང་གི་ཡང་ཐོག་ལ་འཛེགས་པ་ཡང་དགའ་ཅན་འདུག །རེ་ཞིག་མཛལ་

ཨེ་ཐུབ་རང་མི་ཤེས་པས་སྐྱེ་བའི་འབྲང་བ་ཀྱན་ཏུ་སྐབས་འོག་ནས་མ་བོར་བར་རྗེས་སུ་
གཟུང་དགོས་སོ་གསུང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་སྐབས་སྒྲེར་པེབས་རྒྱུར། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དམ་རྟེན་
དུ་སྤྲ་སོར་བདག་ཉིད་ནས་ཕྱལ་བའི་(༡༩༠༣)འཛིགས་བྱེད་ལྟ་བུ་གསུམ་བཞུགས་སྐམ་
དང་བཅས་པ། སྐམ་གྱི་མཐའ་བསྐྱོར་དུ་དུར་ཁོད་མེ་རི་དང་བཅས་པ་འབྲུར་བཞོས་སུ་ཡོད་
པའི་ངོ་མཆར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་། དེའི་མདུན་དུ་མཆོད་གཏོར་དང་། ཆོད་དང་ལྷན་
པའི་བུམ་པ་བཅས་བསྐྱེགས་པར་མཛད་པ་རྣམས་དེ་སྤྱ་གཏོར་མ་བཞེ་བའི་སྐབས་ཅམ་
མ་གཏོགས་ཁ་འབྱེད་པར་མི་མཛད་པ་ལ། འདི་དུས་ད་ལྟ་རང་གི་གསོལ་བ་འདེབས་རྟེན་
འདི་རྣམས་པར་བྱེད། རྟེན་འདིར་བཞག་ནས་དགེ་སྦྱོར་པ་ཁར་བྱེད་རྒྱ་དེ་བཞིན་སྐབས་
བདེ་མོ་ཞིག་ཡོང་གི་མི་འདུག་གསུང་། ཡང་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་དཔེ་ཐུགས་གཅིགས་ཆེ་
བ་རྣམས་ལ་ཕྱག་མཇུག་གཏད་དེ་དཔེ་འདི་དང་འདི་རྣམས་བྱིར་ཅིག་ད་ཡང་ཡང་ཅེར་ཨེ་
སྐེབ་མི་ཤེས་གསུང་། ཉེ་གནས་ལ་དོགས་པ་ཅམ་བྱུང་འདུག་རུང་རྗེ་ཉིད་ཐུགས་སྐམ་པས་
རྒྱ་མཆན་ནི་ཁྱེ་མ་སྤོབས་སོ། །

དེ་ནས་ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་རྗེ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་ཆོས་གོས་གསོལ་ཏེ་ཞི་
ཞིང་དུལ་བའི་བཞིན་བག་ཅན། འཁོར་དུལ་བའི་དཔལ་དང་ལྷན་པ་རི་ལྟར་སྟོན་པ་དག་བཅོམ་
པའི་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོར་ནས་གཤེགས་པ་བཞིན་དུ་གཉུག་མར་གནས་པའི་འཁོར་འདུལ་བ་
འཛིན་པའི་ཆོགས་དང་བཅས་ཆེ་མཆོག་བཟ་ཤེས་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་ཞབས་ཀྱི་བརྒྱ་(༡༩༠༥)མངོན་པར་བཞོད་པར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཆེ་དགེ་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱིས་
མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་ཡས་པ་ཐོགས་ཏེ་སེར་སྤྱང་གི་མདུན་བསུས་པ་ན་རྗེ་ཉིད་ཀྱང་
དགེས་པའི་ཉམས་མཛད་དེ། ད་ལྟ་རང་གི་འགྲུལ་ལན་གཅིག་ལ་སེར་སྤྱང་གི་མཆོད་པ་རྒྱས་
སོ་འདུག་གསུང་། དེ་ནས་རྟེན་རྣམས་ཀྱི་དུང་དུ་སྤྲ་སྤེའི་མཆོད་པ་བརྒྱ་ཕྱག་བཞོད་པས་
མཛེས་པར་བཤམས་ཏེ། རྗེ་སྤྲ་མ་ཉིད་ནས་ལུས་ཀྱན་པའི་ཕྱག་འཆའ་སྟོན་དུ་འགྲོ་

བས་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཐུལ་དང་བཅས་པས་མཚོད་པར་མཛད་དེ། ནང་མཛོད་ནི་མེད་
ཀྱི་སྟན་ཤལ་དང་བཅས། བསྟན་འགྱུར་པན་པའི་ཐུགས་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དེ་ནས་འདུ་
ཁང་ཆེན་མོའི་ཁྲི་ལ་ཞབས་བཀོད་ནས་དགེ་སྟོང་ཆོགས་པར་ཐུག་དབང་གི་ཐ་མ་སྦལ་ཏེ་
གཟིམས་རྒྱུ་དུ་ཕེབས། དེ་སྔ་གཟིམས་རྒྱུ་ཐུག་ཏུ་བཞུགས་ཀྱང་འདི་དུས་ད་ལྟ་རང་ཤུ་
ཐུབ་པའི་མི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་མིག་ཡར་བལྟ་བྱེད་དགོས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་དབུ་བྱང་དུ་བསྟན་ནས་གཟིམས་པ་ཡིན། ལྟ་རང་ཡང་རྒྱུ་དུས་ནས་བཟུང་སྟོད་མལ་
ཀྱི་བབས་ཉིན་མོ་ཁ་ཤར་དུ་བསྟན། མཚན་མོ་མགོ་བྱང་དུ་བསྟན་ནས་ཉལ་བ་ཞིག་ཡིན་
ཏེ། ཁང་པ་སྦྱག་མ་འདིར་དེ་ལྟར་བཀོད་པ་འགྲིག་པ་ཞིག་མ་བྱུང་། ད་སྟོད་ཡུལ་ནང་མདོ་
མ་འདིར་སྟོན་ན་ཁྱེད་རང་རྣམས་(༡༩༡༣)ལས་སྦྱ་བ་ཡོང་། ཁོ་བོ་ཡང་མགོ་བྱང་དུ་བསྟན་
ནས་ཉལ་ཆོག་པ་ཡོང་བས་འདི་ལྟར་ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་གཟིམས་མལ་དང་ཡོལ་བཅད་རྣམས་
ཇི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀོད་པ་མཛད་དེ་གཟིམས་རྒྱུ་མདོར་བཞུགས། དེ་ནས་གྲ་ནང་རི་བོ་
རྣམ་རྒྱལ་བ་སྟོ་བཟང་དགེ་འདུན་སོགས་ལ་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་འཁྲིད་དང་། ར་ཉག་
སྦུལ་སྦྱ་སྟོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་འཁོར་བཅས་ལ་ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན་ཀྱི་སྟེང་ནས་
དམིགས་སྟོར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཀྱི་འཁྲིད་དང་། མདོ་ཁམས་སུ་འདུལ་བའི་བཅས་ཁྲིམས་
དག་པ་གཙོ་བོར་འདོན་ངོས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་དང་བཅས་ཇི་རང་
ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དམ་རྟེན་ཐུབ་དབང་གནས་བཟན་བཅུ་དྲུག་གི་བྲིས་ཐང་ཞིག་ཀྱང་གནང་། དེ་
ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། སྔ་ལོའི་རྟེན་གསར་ཕེབས་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོག་
རྒྱས་པར་མཛད་བཞེད་དེ་ཡོ་བྱང་རྣམས་སྟ་གོན་བྱུབ་པ་ན། ཇི་སྒྲ་མ་ཉིད་འཁོར་རིགས་པ་
འཛིན་པའི་ཆོགས་དང་བཅས་པས་དམ་ཆོག་ཁ་སྟོང་བའི་ཆེད་དང་། སྟེ་འདིར་བདེ་གསང་
འཛིགས་གསུམ་ཀྱི་ཆོག་ཐུག་ལེན་རྣམས་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་དང་། མེ་རུ་སྒྲ་མ་
དགེ་སྟོང་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཕེལ་འདའ་ཁར་བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་ཀྱི་སྦྱབ་མཚོད་ཉིན་

རེ་རེ་གྱེད་རྒྱའི་བསྐྱལ་མ་ཞུས་པ་དོན་ལྡན་དུ་མཛད་པའི་ཆེད་བཅས་(༡༩༡༧)དམིགས། དེ་
སྐྱ་སྐབས་འདིར་འཁོར་ལོ་སྒྲིལ་པའི་སྐབས་མཆོད་ཉིན་ལྷ་མཛད་སྒོལ་ཡོད་ཀྱང་། འདི་ལོ་སྐྱོན་
བསལ་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་ནས་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་མཆོད་ཉིན་གསུམ་དང་། གསང་འདུས་
དང་། འཛིགས་གྱེད་གྱི་སྐབས་མཆོད་ཉིན་རེ་བཅས་སྒོན་དུ་འགྲོ་བས་རབ་རྒྱ་གནས་པའི་ཆོ་
ག་སྒྱུར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཆོང་བ་ཕྱག་ལེན་ལྟར་མཛད། འདི་སྐབས་ནམ་མཁའ་དྲངས་པ་
ལ་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་གྱི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་འཇའ་སྤྲིན་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཁོ་ར་
ཁོར་ཡུག་རྒྱ་སྒོན་མེད་པའི་བྱི་བཟང་པོས་བྲུབ་པ་སོགས་དམ་ཡེ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པའི་
རྟགས་མཆོན་ཡང་བཛོད་ལས་འདས་པ་བྱུང་ངོ་། །ཡོན་བདག་བསྐྱོད་པའི་སྐབས་པཎ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འཕྲིན་ལས་པ་ཇ་སག་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་མཁས་མཆོག་འཁོར་བཅས་
དང་། མདོ་མཁར་བ་ངོ་པོ་ཆོང་མ། གཞན་ཡང་སེར་སྐྱ་མང་པོ་འདུས་པ་ལ་ཡོན་བདག་
ནམས་ཆེ་ཡུན་དུ་གནས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ཆེ་རྗེས་བཀྲེ་བ་སོགས་ཀྱང་ཕྱག་ལེན་ལྟར་
མཛད། ཕྱི་ཉིན་སྐབས་སྤེའི་དགེ་སྟོང་ཆོང་མས་རྗེ་ཉིད་ཆོགས་གྱི་ཞིང་དུ་སྐྱོན་བྲངས་ཏེ་རང་
རང་གི་འབྲོར་འཁོས་ལ་དཔགས་པའི་དངོས་འབྲོར་གྱིས་མཆོད་ཅིང་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱེད་པའི་ཐོག །བདག་ཅག་ནས་གམ་བཅར་དགེ་བཤེས་ཆོས་འབྲོར་རྒྱ་
མཆོ་རྗེ་ཉིད་ནས་སྐབས་སྤེའི་(༡༩༡༩)རྟེན་བརྟེན་པ་ནམས་ལ་རབ་གནས་མཛད་པའི་ལེགས་
འབྲུལ་དུ་མངགས་པ་དགེ་སྟོང་ནམས་ཀྱིས་མཐུལ་འབྲུལ་བ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཁོ་པ་རྗེའི་
སྐྱ་མདུན་དུ་འབྲོར་པས་ཤིན་ཏུ་དབྱེས་ཏེ། ལོ་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་བྱིད་ནམས་ནས་སྐྱ་མ་ཞབས་
པད་བརྟན་དགོས་ཟེར་བ་དང་། སྐྱ་ཞབས་མཆོག་ནས་ལེགས་སེའི་སྐྱེས་དང་བཀའ་བཟང་
པོ་ཐོག་བབས་སུ་ཕེབས་པ་དུས་མཚུངས་པ་འདི་རང་རེ་སྐྱ་སྒོན་ཀྱན་དམ་ཆོག་གཙང་བའི་
རྟགས་སུ་འདུག །བྱད་པར་འགྲོམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནས་བཟུང་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་
འདི་ལ་སྐྱ་ཞབས་འདི་འགན་ལྷེ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོ་པོ་བན་ཀན་ལ་གཟིགས་པ་ཆེ་ཡུགས་

འདིས་འཕྱིན་ལས་དཀར་ཆའི་འཕེལ་བ་ལྟར་གྱུར་ཏེ་འཇམ་མགོན་སྟོན་བཟུང་གི་གདམས་
བའདི་ཡང་ཕྱོགས་དུས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་བ་ཞིག་འབྱུང་བས། དེ་ལྟར་དུ་འབྱུར་བའི་དགོན་མཆོག་
ལ་གསོལ་འདེབས་ཞུ་བ་ཡིན་གསུང་། ཆོས་བཙུང་གི་ཉིན་མངའ་རིས་སྤྲུལ་སྤྲོ་བཟང་
རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་དུ་དམ་ཆོག་རྟོ་རྗེའི་བཞུགས་སྐོམ་བྱ་ཚུལ་གི་ཆོ་ག་
དགེ་སྦྱོང་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་ལས་འདོན་དུ་བཅུགས་པའི་ཐོག་རྗེ་ཉིད་ཆོག་ལས་དབྱར་སྤྱན་བྲངས་ཏེ་
མཆོད་ཅིང་ཁོང་ལ་དམ་ཆོག་རྟོ་རྗེའི་བཞུགས་སྐོམ་བྱ་ཚུལ་གི་ལུང་མན་ངག་རྣམས་སྦྱལ་ཏེ། སྤ་
སོར་རྒྱལ་མཆོག་སྤྱོད་མ་(༡༩༩༥)གཞན་དོན་ལ་མ་གཏད་ཅམ་དུ་ཞབས་བརྟན་ལ་འདིའི་
བཞུགས་སྐོམ་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་འཇུགས་པ་མཛད་སོང་ཡང་བསྟན་པའི་བགེགས་ཆགས་ཀྱིས་
ཐུགས་པན་ཐོགས་པ་ནི་བྱུང་མ་སོང་གསུང་། དེ་ནས་ཉེ་གནས་ལ་ད་སྐྱིད་ཁོང་གི་རི་ཁྱོད་
བ་རྣམས་ག་ཅམ་ལ་འབྱོར་བ་ཡོད་གསུང་། ད་ལྟ་དཀྱིག་བཅར་མ་བྱུང་ལགས་ཞུས་འདུག་
པར། འོ་ན་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་བསྐྱུག་ཡུན་རིང་བར་མ་ཟད། ལུ་རང་
ལ་ཡང་བྲེལ་བ་ཅི་འདྲ་ཡོང་མི་ཤེས་པས། ཆོས་ཉེར་གསུམ་ནས་དབྱེད་ཆོས་འཇུགས་རྒྱར་
གཞན་རྣམས་ལ་དེ་ཅིས་ཀྱི་བརྟན་སྟོན། སྤྱི་ཞབས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཆོས་གསན་པ་རྣམས་ལ་
ང་ཐུག་གི་བསྟེན་བཀྱར་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་རྒྱ་ཡིན་འདུག་ཅུང་། ལུ་རང་ནས་ཀྱང་ཉེན་འབྲེལ་
ཀྱི་ཁྱད་ང་ཐུག་གི་བསྟེན་བཀྱར་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པས་ཡོ་བྱད་རྣམས་སྟོ་གོན་ཀྱིས་
ཤིག་གསུང་། དེ་ནས་གོང་ཆོས་ཉིན་སྟེ་སྟོང་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་སྟོར་ལ་ལམ་རིམ་བདེ་ལམ་
འཛིན་ཆོས་སུ་སྦྱལ་ཏེ། ཆོས་གསན་པ་རྣམས་འཆོ་ཆས་ཀྱི་གཡོང་བ་མེད་པར་ཆོག་ལས་
གསེང་རྣམས་སུ་སོ་སོའི་བསྟེན་གནས་སུ་གང་སྦྱལ་བའི་མན་ངག་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
དང་། འགའ་ཞིག་ནི་ཡན་ལག་བདུན་པའི་སྟོན་པ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟོན་ཁང་དང་འབྲུམས་
རྣམས་སུ་ཉིན་མཆོད་ཁོར་ཡུག་ཏུ་ཐུག་འཆམ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་ཤིང་བྱུང་དག་ཏུ་(༡༩༩༦)
ལམ་ཀྱི་རིམ་པའི་དམིགས་རྣམས་སྟོང་བཞིན་འཁོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་དེའི་དཔེ་ལྟ་བུ་

དང་། གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅའི་རིམ་པ་ལ་བཙོན་པ་སོགས་དཀར་ཆོས་དགེ་བའི་ལམ་ནི་ལམ་པོ་
ཆེ་ལྟར་གསལ་བར་གྱུར་ཏོ། །ཆོས་ཐུན་དང་པོའི་ཉིན་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། འོ་ད་རྒྱལ་བ་
ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་འདི་གོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་རྒྱུད་དམར་ནང་གི་མར་མེ་དང་མཚུངས་
ཤིང་། དེར་དུས་ཀྱི་སྤྱི་པོ་ནམས་ཆེ་འདིའི་སྤང་ཤས་ཀྱིས་སྐྱབས་ཏེ་རྗེ་སྤྱི་མའི་བསྟན་པ་
ཉམས་པ་ལ་ཉིན་གཅིག་གི་འཆོ་བ་ཉམས་པའི་ཆོད་དུའང་མི་ཅི་ན། བྱེད་ཅག་བསྟན་པ་
ཉམས་པ་ལ་ཉིན་གཅིག་གི་འཆོ་བ་ཉམས་པའི་ཆོད་དུའང་མི་ཅི་ན། བྱེད་ཅག་བསྟན་པ་འབྱེད་
དོན་དུ་བསམ་བཞིན་གྱོན་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནམས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
ནམས་ཀྱིས་རྗེའི་བསྟན་པ་ཐུགས་ལ་བཅངས་ཏེ་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་གསུམ་ལ་བཙོན་པ་རྗེ་
རྒྱས་སུ་མཛད་དགོས། ད་འཇམ་མགོན་ཐུན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་འདི་ཡང་ཤིན་ཏུ་དགོན། ཁོ་
པོ་ཡང་ན་ཆོད་ཀྱིས་པས་ཡང་ཡང་འབྲུམ་ཐུབ་པ་དཀར་བས་ད་ལམ་གྱི་འཁྲིད་བཀའ་འདི་
ནམས་ཆང་མས་ཐུགས་ལ་འཇགས་པ་ཞིག་མཛད་དགོས་སོ་གསུང་། འདི་སྐབས་རྩ་སྤྱིང་
སྤྱི་ལ་སྤྱི་ནས་རྗེ་ཉིད་བསྟན་པ་འབྱེད་མགོན་དུ་ཞབས་བད་བཏུན་དགོས་ཚུལ་དོན་རྒྱུ་འཁོད་
པའི་བྱ་ཡིག་འབྱོར་བར། ཁོ་པོ་ན་ཆོད་སྤྱིན་ཅིང་ཤིན་ཏུ་འཁོགས་པས་ལྷ་བའི་(༡༢༣བ)
ལམ་དུ་བསྟན། འོན་ཀྱང་རྗེ་སྤྱི་མའི་བསྟན་པ་ཉམས་པ་སེམས་ཀྱིས་མ་བཟོད་ནས་དེར་སང་
སྤེ་སྤོད་འཛིན་པ་ལྷ་བརྒྱ་སྤོར་ལ་ལམ་རིམ་གྱི་འཁྲིད་ཞིག་བྱེད་སྐབས་སུ་ཡོད་པས་སྤྱི་ཉིད་
ནས་ཀྱང་ཆོས་འདི་ལམ་དུ་འགོ་བའི་སྐྱབས་འཇུག་བྱ་ཞེས་པ་དོན་རྒྱུ་འཁོད་པའི་བཀའ་
ལན་ཀྱང་སྤུལ། ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་གསུམ་ནས་སྤྱི་འབྲུགས་ཏེ་སྤྱི་བབས་ཤིན་ཏུ་ལྷི་བར་
བཏེན། ཉེ་གནས་དང་། འབས་སྒོ་སྤྱིང་ཁྱི་བ་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོ་གཉིས་ནས། རྗེ་ཉིད་སྤྱི་
ན་སྤྱིན་པར་མ་ཟད་སྤྱི་ཁམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ངན་པས་བཀའ་ཆོས་འདི་བཞིན་ཆོས་བདུན་ཙམ་
ལ་གྲོལ་ནས་སྤྱིའི་འཕྲོད་བཞེས་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་དགོས། བྱེད་པར་ཨམ་ཆེ་ཞིག་ལ་
གཏུགས་ཏེ་གསོལ་སྟོན་གྱི་འཕྲོད་བཞེས་ཀྱང་མཛད་དགོས་ཞུས་པར། ཁོ་པོས་དང་པོར་

ཐོས་པ་ཡང་བྱང་ཚུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལ་བྱས། བར་དུ་སྐྱབ་པ་ཡང་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་
ལ་བྱས། མཐར་གཞན་ལ་བཤད་རྒྱ་ཡང་ལམ་རིམ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན། སྤར་པན་འདི་ལ་ཐོས་
སྒྲོམ་དང་འཆད་སྤེལ་གང་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ་མ་བྱུང་། ད་ལམ་ཀྱང་འདིའི་
མན་ངག་ནམས་བྱབ་དུ་ཉེ་བར་མ་ཟད། གྲུ་པ་ནམས་ཀྱང་དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་འདུག་པས་
ཆོས་འདིའི་འཕྲོ་ལྷན་ན་འཕངས་པས་ཀླད་པོས་རོ་གོག་བྱུང་དེ་ཆོས་འདི་རྫོགས་པར་འབྲུལ་
(༡༩༤ན)ཐུབ་པ་ཞིག་ཤིང་། འདིའི་མཐུག་དུ་འཛིགས་ཤིང་གྱི་ལམ་རིམ་གཉིས་གྱི་འཁྲིད་
ཅིག་ཤིང་སྐྱམ་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་སྤར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བཞག། །ནད་འདི་སྤན་པས་བཅོས་སུ་
དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་པན་པའང་སྤིང་གསུངས་ཏེ། ཨེམ་
ཆེ་དགེ་སྒོང་ཡེ་ཤེས་བཟ་ཤིས་དང་། འདི་ཁའི་སྤྲ་སྤན་སྤྲུལ་བཟང་བྱམས་པ་གཉིས་ལ་ཕྱག་
རྩ་གནང་བར་སྤན་པ་གཉིས་ཀ་ཁ་མཐུན་པར་སྤྱན་གཞི་འཇམ་འབྲུགས་སུ་འདུག་ཅིང་སྐྱ་
ན་ཏེ་ཅང་མཐོ་བ་དང་སྐྱ་ཁམས་ངན་པ་བཅས་གསོལ་སྤན་འཇམ་པ་ཞིག་འབྲུལ་དགོས་ཁྱུས་
པར་དེ་བཞིན་ཤིང་གསུངས་ནས། གསོལ་སྤན་བཞེས་པའི་ཚུལ་མཛད་ཀྱང་དྲངས་སྦྱེད་ནི་
མ་བཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་ཉེ་གནས་གྱི་ཞབས་བསྐྱལ་ཁྱུས་པར་བརྟེན་ཨེམ་ཆེ་པ་སྤྲ་ཆེ་རིང་
ལ་ཕྱག་རྩ་གནང་ནས་ང་བས་ཀན་པ་ལྷ་ས་རུ་བཞིན་མེད་མོད་དེ་ད་མཆོགས་པོ་བྲག་འཕྲོ་
གསུངས་ཏེ་མཉེས་མཉེས་ལྟར་མཛད། དེ་དུས་སྤྱན་བབས་ལྷེ་བར་མ་ཟད་ཞལ་ལས་ཀྱང་
མི་རྟག་པའི་གསུང་ནར་མར་གནང་བར་བརྟེན། དེར་འདུས་པ་ཀྱན་རྟེན་པོར་གྱུར་ཏེ། རྗེ་
སྤྲ་མའི་བསྐྱན་པའི་སློག་ཤིང་གཅིག་སུ་འདི་མ་བཞུགས་ན་བསྐྱན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཆུ་དང་བྲལ་
བའི་བསྐྱོ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བས། དེས་ན་སྤྲ་མ་འདི་ཉིད་གྱི་ཞབས་བརྟེན་ལ་བཅོན་པ་ནི་བསྐྱན་
འགྲོའི་(༡༩༤བ)དོན་མད་དུ་བྱུང་བའོ་སྐྱམ་ནས། དུར་བུ་ལྷོག་སྤྲུལ་པའི་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་
ཆོས་གསན་དུ་འདུས་པའི་སྤྲ་མ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆེ་བ་དང་། མཆོན་གཉེར་སྤྲུགས་རམས་པ་
སྤྲུལ་བཟང་ཆོས་དང་། འབའ་ཞོལ་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ནས་འདུས་པར་མང་འབྱེད་གྱི་

བསྟན་བཀའ་ཐོག་མེ་ཉིད་ལ་དངོས་འབྱེད་ཀྱི་མཆོད་སྤྱོད་བསྟན་ཞིང་ཞབས་པད་བརྟན་
དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཁྲིམ་ཀྱང་མེ་མའི་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་ལ་དར་རྒྱས་འབྱུང་བའི་
སྟོན་ལམ་བྱེད་གསུང་བ་ཚམ་ལས་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་ཞལ་བཞེས་ནི་གནང་བར་མ་
བཞེད་དོ། །

འདི་དུས་བཀའ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་བསྟན་འཛིན་ནམ་རྒྱལ་ཀོང་པོ་བྱིངས་དང་། བྲག་གསུམ་པ་
ནམས་གཡུལ་འཁྲུགས་པའི་ལས་དོན་དུ་ཐོན་རྒྱུར་ཆེ་དབང་ཁྱུང་བར་གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་
ཀྱི་ཆེ་དབང་དང་། ཀོང་པོའི་གཡུལ་འཁྲུགས་རྒྱ་དེ་བཞིན་ཐལ་ཆར་གྱུར་ན་འགྲོ་བ་མང་པོ་
སྤྱུག་བསྐྱལ་བར་མ་ཟད། བྲག་གསུམ་ལུང་ནང་གི་དགོན་སྡེ་ནམས་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་
བས་རང་བཞིན་གྱིས་བརྒྱུམས་ཐབས་ཞིག་བྱེད་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་དང་། མེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་
དེར་དམིགས་པའི་ཆོས་སྤྱང་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་དང་། འབྱུང་པའི་གཏོར་མ་སོགས་ལ་བརྩོན་
པར་མཛད་དོ། །དེའི་ཆེ་ཉི་གནས་གྱིས་མེའི་ཞབས་བརྟན་དུ་དམིགས་པའི་རིམ་གྲོ་གང་ལ་
འབད་ན་ལེགས་ཁུས་པས། (334ན)དབུས་གཙང་གི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ནམས་ལ་མང་པོའི་
བསྟན་བཀའ་བཟང་པོ་རེ་ཁུས་དགེ་ཅ་བྱས་ཀྱང་ཆོག །རིམ་གྲོ་བྱས་ཀྱང་ཆོག་གསུང་། དེའི་
ཐོག་ཆོགས་འདོན་སྤྱོད་བསལ་གང་བྱེད་དགོས་ཁུས་པས། རྒྱན་དུ་གང་མཛད་པ་དེས་ཆོག་
ཁོ་བོ་ལ་དམིགས་པའི་ཞལ་འདོན་དམིགས་བསལ་མཛད་མི་དགོས་པ་འདུག་གསུང་། དེའི་
རྒྱབ་མའི་ཐོ་རིངས་ཀྱི་ཆར་ཉི་གནས་ལ་བརྟེན་མཛད་དེ་སྤྱི་མདུན་དུ་འཛོད་པ་མཛད་ནས་
ཁོ་བོའི་མི་ལམ་དུ་བྱིན་པའི་རང་བཞིན་ལས་གྲུབ་པའི་ཁང་པ་གྲུ་བཞི་པ་བཟླ་བས་ཆོག་མི་
ཤེས་པ་སྟོན་ཤར་དུ་བསྟན་པ་ཞིག་འདུག་པར། སྤྱིས་པ་དང་བྱད་མེད་མང་པོས་ལམ་འདི་
ལ་ཤོག་ཅིག་ཟེར་ནས་ཁང་པ་དེ་ལ་གཡོན་བསྐྱོར་གྱིས་ཁོ་བོ་འཁྲིད་ཀྱིན་འདུག་པ་སྤྱིས་
པ་དང་བྱད་མེད་གཞན་མང་པོས་བྱེད་ཐེབས་ན་དེད་ནམས་སྤུལ་རེ། བཞུགས་ནས་ཆོས་
བསྟན་དུ་གསོལ་ཟེར་བ་ལ་ངེད་རང་གི་བསམས་པར་འགྲོ་ས་རང་འདི་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་

གྱི་གྲགས་ཆོད་དུ་གཡོན་བསྐྱར་བོན་གྱི་ལྷགས་སུ་བྱེད་འདུག་པས་སྤྲ་འཕྲོས་འབྲེན་ཅམ་
བྱས་ཏེ་འདི་དག་ལ་ཆོས་སྟོན་ལོ་སྟོན་དུ་འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཟོད་ཀྱི། རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱུ་ཨ་ལས་བྱུང་། །ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཆོག་། ཅེས་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པོ་འདི་
ལ་(༡༣༥)དངོས་བསྟན་དང་སྤྲུལ་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཞིབ་དུ་བྱས་སོང་བས་དེར་ཆོགས་པ་
ཀུན་གྱིས་མཆོན་བཟོད་ཡོངས་རྫོགས་ལུ་འདོན་བྱས་ཏེ་ཁོ་བོའི་ཆོས་གོས་ལ་འཇུག་ནས་
ཅེས་ཀྱང་བཞུགས་དགོས་ཟེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོ་བོའི་ན་ཆ་ཡང་བྲག་པ་ཞིག་མིས། དེའི་
ནང་ནས་བྱུང་མེད་ཞིག་ན་རེ་བྱེད་མ་བཞུགས་ན་ང་ལ་གཏོར་མ་སུས་སྟེར་ཟེད། ལུ་རང་གི་
གཏོར་བསྟོ་བྱས་པ་རྣམས་ལེན་མཁན་ཡོད་པའི་ཆོད་འདུག། གཞི་འདིར་གཏོར་མ་མ་ཆག་
པར་དགོས་པ་འདུག་གོ་གསུང་། ཉེ་གནས་ཀྱིས་འོ་ན། སྤྲ་མའི་ཞབས་བརྟན་དུ་དམིགས་
ནས་འབྲས་སྟོ་གསལ་སྤྱིང་དུ་མཆོན་བཟོད་འབྲུམ་ཕྱག་གཅིག་གྱངས་གསོག་མཛད་རྒྱུའི་
མཐུན་རྒྱུ་ཕུལ་ན་ཞུས་པར། དེ་ལིན་དུ་རུང་སྟོན་དུས་རྩ་ལོ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རང་གིས་བཏོན་
པ་དང་། གཞན་ལ་འདོན་དུ་བཅུག་པ་རྣམས་བསྟོ་མས་མཆོན་བཟོད་འབྲུམ་ཕྱག་གསུམ་སོང་
བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱང་སྤང་། སྤྲ་རང་རེའི་སྐྱབ་གནས་འདིར་ཡང་མཆོན་བཟོད་འབྲུམ་ཕྱག་
གཅིག་བསགས་རྩ་ལོའི་རྣམ་ཐར་དང་མཐུན་པ་འདུག་གསུང་། དེ་ནས་ཉེ་གནས་ཀྱིས་སྟོ་
སྤྱིང་དུ་མཆོན་བཟོད་འབྲུམ་ཕྱག་གསོག་རྒྱུས་གཅོས། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། བཟ་
ལེས་ལྷན་པོ་སོགས་དབྱས་(༡༣༦)གཙང་གི་ཆོས་སྤེ་པལ་མོ་ཆེར་མང་སྟོལ་གྱི་རྒྱར་དཔལ་
སྤང་གསུམ་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ཞོ་བདུན་སྟུར་ལུས་དངོས་པོ་བསྐྱབས་སྟེ། དེའི་ཐོག་རྩེ་འདིའི་
ཞབས་བརྟན་དུ་ཆོགས་འདོན་རི་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་ཁོ་བོ་ལ་བརྟག་འདི་བྱུང་བར། བསྟན་
པ་བགོགས་ཆེ་བ་དང་། རྩེ་སྐྱ་ན་སྟོན་ཅིང་བཀའི་ཕེབས་སྟོ་རྣམས་ངན་པར་མ་ཟད། ལོ་འདི་
གསར་མཆོམས་ནས་གནས་དབྱེད་ངན་ཞིང་། ཆོ་འབྲུལ་གྱི་བཙུ་ལྷ་མཆོད་པ་ཡང་རྒྱུད་བཟ་
པོས་བསྟོད་དེ་མ་བཞེས་པ་དང་། དེའི་ལུ་པོ་སྟོ་བཤང་སྐྱ་གཙན་གྱིས་ཟེན་བཞེན་དུ་སྤྱིང་འདི་

ནས་རྒྱལ་པ་སོགས་མཆོན་པ་ངན་པ་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། བྱེད་པར་བདག་ཅག་གི་གསོལ་བ་
འདེབས་ཏེན་དུ། རྗེ་འདིའི་སྐྱེ་བརྟན་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྲག་ནས་མ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་
ལྷན་པ་ཞིག་ཡོད་པའང་རྒྱུན་མེད་པར་ཁྱི་ཐོག་ནས་ལྷུངས་ཏེ་དབུ་བྲག་རྣམས་བྱམ་པས་ཏེན་
འབྲེལ་ཤིན་དུ་ངན་པ་བྱུང་ཞིང་། གཞན་ཡང་རྗེ་འདིའི་བྲག་ས་སྐྱ་བྱ་སྐྱོབ་འགའ་ཞིག་གི་
མི་ལམ་དུ་ཉི་མ་གྲུང་དུ་རྒྱལ་པ་དང་། ལྷོན་ཤིང་བཟང་པོ་ལོ་མ་རྒྱས་ཤིང་འབྲས་བྲུ་སྒྲིན་པ་
ཞིག་ལ་འཇུག་མོ་བརྟུགས་ནས་འདི་རི་པོ་དགའ་ལྷན་པའི་བསྟན་པའི་སྒོག་ཤིང་ཡིན་ཟེར་
བ་ལ། ཡུད་གཅིག་ནས་ཤིང་དེ་རྩ་བ་ནས་(༡༩༩བ)འབྲེལ་བ་མིས་པ་དང་། ལྷ་ལྷན་དཔལ་
ལྷའི་འབྲེལ་བ་ནས་སྐྱུན་ཆབ་ཀྱི་རྒྱན་བབས་པ་སོགས་རྟགས་མཆོན་ངན་པ་སྣ་ཆོགས་ཤིག་
བྱུང་འདུག་པས་སྒོ་གཡེང་དུ་བྱུང་ཏེ་རྗེ་འདིའི་ཞབས་བརྟན་དུ་སྒྲོལ་མ་དང་། གཤུགས་དཀར་
གཉིས་འགྱུར་ཆེ་བར་བསམས་ནས། ཆེ་མཆོག་གླིང་དུ་དབྱིད་ཆོས་སྤུ་འདུས་པའི་དགེ་འདུན་
རྣམས་ལ་བསྟེན་བཀུར་བཞིན་སྤྱད་ཀྱི་ཐོག་། དམིགས་བསམ་མང་སྒོལ་ཡང་བསྟན་པ་ཏེ་
ཞབས་བརྟན་ཁོར་ཡུག་དུ་བསྐྱབས་ཤིང་། ཉེ་གནས་ཀྱི་བརྟག་ལན་དུ་འང་གཤུགས་དཀར་
དང་། སྒོལ་མ་གངས་གསོག་ཁོན་ལེགས་པར་པབ་སྟེ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་སྐྱབ་པ་ལ་
སྤྱི་སྤྱོད་ཆང་མས་བཙོན་པ་ཚུ་པོའི་རྒྱན་ལ་འགྲན་བཟོད་པར་བྱུང་ཏོ། །

འདི་སྐབས་ལུང་བསྟན་མཁན་པོ་འགའ་ཞིག་ནས་རྗེ་འདིའི་སྐྱེ་གསུང་བྲག་ས་ལ་ཉེས་
སྒྲོན་མེད་པར་ལུང་བསྟན་འདུག་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་གསན་པས། ཅི་ཟེར་ཁོང་
མངོན་ཤེས་ལ་དབང་འབྱོར་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འདི་འདྲ་གསུང་མི་ཐེངས། འོན་ཀྱང་གཤུལ་
བྱའི་སྒོ་བྱིད་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཡོད། ཁོ་པོ་ནི་ལོ་ཆོད་རང་གིས་གཤུགས་པས་དགོན་
པའི་ལྷག་གི་ཁམ་སྒོང་ལ་གི་ལ་སྒྲོན་ཀྱི་དུས་སྤུ་རྒྱུན་གང་ལའང་མ་སྒྲོས་པར་འབྲས་བྲུ་
རྣམས་ས་ལ་བྱལ་ཡོང་། (༡༩༩ན)དཔེ་དེ་དང་འདྲ་གསུང་། ཆོས་བརྟུ་གཅིག་གི་ཉིན་ལམ་
རིམ་གྱི་གསུང་བཤད་ཆང་མ་རྗོགས་པའི་མཐར། འོ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ནས་སྐྱེན་

དུ་བརྒྱད་པའི་མན་ངག་གསང་བ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་གསང་བ། ཟབ་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་
ཆེར་ཟབ་པ། མི་བར་བྲིས་མ་ཆོད་པ། མཁའ་འགྲོའི་ཁ་རྒྱུད་ས་ཐོ་ལེ་བ་འདི། རྒྱལ་བའི་བཀའ་
དང་། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལུགས། ལྷ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་གསུམ་འཕལ་ཁ་སྦྱར་ནས་
ལྷག་མ་མ་ལུས་པ་ལེགས་པར་བྲུལ་ཏེ། རང་ལ་དཔག་ཆོད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་
ཟེན་པས་སློབ་དེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་རྒྱབ་པ་ལ་ཉེ་བའི་དུས་མཐའ་འདིར་བྱེད་
ཅག་རྣམས་ནས་ཀྱང་རང་རང་ལ་དཔགས་པའི་བསྟན་པའི་ཁུར་རེ་ངེས་པར་འཛིན་
དགོས། དཔེར་ན་རི་ཆེན་པོ་ཉིལ་བའི་ཆེ་པ་བོང་ཆེན་པོ་རིས་རྟེན་བྱས་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
རྩོམ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཐུབ་ཀྱིན་འདུག་པ། དེ་བཞིན་དུ་མི་རེ་རེ་ཅམ་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྲིམས་
ལ་གཅེས་སྤྲོས་བྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཁུར་བཟུང་ན་དེ་ལ་དེར་བརྟེན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་པན་པ་
མང་པོ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཡིན། དོན་དེ་རྣམས་མི་རྒན་ངའི་ཁ་ཆེམས་ཡིན། ཁ་ཆེམས་ཀྱི་ནང་
ནས་ཀྱང་ཁ་ཆེམས་རྒྱུད་བསྐྱར་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་(༡༩༥༧)ལོར་ཇག་པ་
མི་གསུམ་ཀྱིས་འབྲུལ་པ་ཞིག་གསོད་པར་བརྩམས་པ་ན། འབྲུལ་པས་ང་གསོད་ན་ཁ་ཆེམས་
ཞིག་འཛོག་དུ་རྒྱག་བྱས་པར། མི་མེད་པ་ལ་སྤུ་ལ་འཛོག་ཟེར། རྒྱུད་ལ་བསྐྱར་རྒྱ་ཡིན་བྱས་
པས། འོ་ན་རུང་ཟེར། དེ་ནས་འབྲུལ་པས་མི་འདི་དང་འདི་གསུམ་ཀྱིས་ང་བསད་སོང་
བས། འདི་གཉེན་རྣམས་ཀྱིས་དགྲ་ཤ་ལོངས་ཤིག་བྱས་པས་ཀྱུན་ལ་མཚན་ནས་ཇག་པའི་
ཁོད་ཀྱི་ལྷན་པ་རྒྱུད་པ་ཞིག་གིས་རང་གི་རྒྱུད་མ་ལ་བཤད། དེས་མོ་རང་གི་ཉེ་བ་ཞིག་ལ་
བཤད། དེ་ནས་རིམ་ཀྱིས་འབྲུལ་པའི་གཉེན་རྣམས་ཀྱིས་གོ་ནས་དགྲ་ཤ་ལོན་པ་ཡིན། དཔེ་
དེ་བཞིན་དུ་དང་སང་དུས་སྟོགས་མར་སོང་བས་སྒྲ་མ་སྤྲུལ་སྤྲུ། གཞུང་ལུགས་སྤྱི་བའི་དགོ་
བཤེས། ཐ་ན་གྲུ་རྒྱུ་ཆུན་ཆད་ཀྱང་ཆེ་འདིའི་སྤྲང་ཤས་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་སོང་སྟེ་རྗེ་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོའི་མན་ངག་རྣམས་མ་ཐོབ་ཟེར་དགོས་པ་བྱུང་ན། ཁ་ཐབས་ཞན་གྱི་དོགས་ནས་
ཐོབ་བྱངས་གསོག་པའི་ཆེད་ཆོས་གྲུ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞུགས་ནས་ཐོབ་ཐོབ་ལུང་པ་གང་

བྱས། དོན་གྱི་སྤྱིང་པོ་སེམས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱོར་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་ནི་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་
ལྷར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དགོན་པ་འདི་འབྲེལ་མོང་འདུག་མོད། དོན་གྲང་བྱིད་ནམས་ཀྱིས་ཉམས་
ལེན་མ་མཛད་ཀྱང་། མན་ངག་(༡༩༤ན) ནམས་མ་སྟེལ་ཅམ་རེ་མཛད་ན། མ་འོངས་པའི་
དུས་སུ་སྟོན་དུས་སྒྲ་མ་གད་པོ་ཞིག་གིས་ཆོས་འདི་འབྲེལ་བསྟན་པ་རེད་ཅེས་ཉམས་སུ་
སྒྲངས་ཏེ་བདག་པོ་སྟོན་མཁན་འབྲེལ་བའང་སྲིད། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོས་ཕུལ་བའི་
མན་ངག་ནམས་མ་སྟེལ་བ་མཛད་དགོས་སོ་གསུང་། ཆོས་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་སྟུང་གོན་དང་། ཕྱི་ཉིན་དངོས་གཞི་མཛད་དེ་ཆོས་གསན་པ་ནམས་དང་། ལྷ་ལྷའི་ངོ་
གཡོག། མྱིང་དཔོན་མོ། ལྷ་གཉེར་བསྟན་འཛིན་ཆོས་གྲགས་སོགས་སེར་སྐྱ་མང་པོ་འདུས་
པ་ལ་བཀའི་ཐ་མ་སྟེལ་ཏེ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་དགེ་བའི་ཐུགས་སྟོན་གྱིས་
མཆོམས་སྦྱར་ཡང་མཛད། དེའི་ཐོག་ཏུ་བདག་ཅག་ནས་སྒྲ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཁོར་
བཅས་ལ་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་དངོས་པོའི་འབྲུལ་སྦྱེས་དང་བཅས་གཤ་
བཅར་ཆོས་འབྱོར་རྒྱ་མཆོ་དང་། དུག་མཛོད་སྐལ་བཟང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་མངགས་ཏེ། སྒྲ་
མ་བྱིད་སྦྱར་རི་བོ་དགའ་ལྷན་པའི་བསྟན་པའི་སྟོག་ཤིང་དང་། བྱེད་པར་བདག་དང་ཀུན་
གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ལ་འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་གནང་རྒྱ་འཕྲོ་
ཅན་དུ་ཕུས་པ་ནམས་མ་རྫོགས་པར་ཞབས་པད་བརྟན་དགོས། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་། ད་ལམ་
ཀྱི་སྟུན་(༡༩༤བ)ཚུལ་འདིའི་ཐོག་ཏུ་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཏད་ཆེ་ཁོ་བོ་སྟོ་ཤིན་ཏུ་པམ་
པ་ཞིག་ཡོང་བ་འདུག་པས་སྟུན་ཚུལ་འདི་འཕལ་དུ་དྲངས་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ངག་མ་ཁུ་རྒྱ་
དང་། གོང་གི་དོན་དོ་དང་། བྱེད་པར་ཁུ་འོས་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་སམ་ཅ་ལ་བྲིས་ཏེ་
གསང་སྟབས་སུ་ཕུལ་བའི་ཕྱིར་ཕེབས་སུ། ཐུགས་རྗེའི་གཏེར་ཆེན་མགོན་པོ་སྟུན་རས་
གཟིགས། ཐུགས་རྗེའི་སྟུན་གྱིས་ཕྱོགས་བརྩུར་གཟིགས་མཛད་ནས། ཐུགས་རྗེའི་ཐུག་
གིས་འགྲོ་བ་འབྲེན་མཛད་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་ནི། སྤང་ཅིའི་བརྩུད་

ལྷན་སྐྱེའི་མེ་ཉླ་ལ། །བྱང་བའི་ཚོགས་རྣམས་དགའ་བ་ལྷུང་ལེན་ལྟར། །མགོན་པོ་ཁྱེད་
ཀྱི་མཛད་བཟང་འདི་དག་ལ། །ཉམ་ཆུང་བདག་ཀྱང་གྲུས་པ་ལྷུང་ལེན་བྱེད། །དེང་ནས་ཇི་
སྤྱིད་བྱང་ཆུབ་སྣང་པོའི་བར། །མགོན་པོ་ཁྱེད་དང་དགེ་སྦྱོར་ཀན་པོ་གཉིས། །ཅན་དན་རང་
གི་བྱི་དང་མི་འབྲལ་བཞིན། །སྐད་ཅིག་འབྲལ་མེད་ཐུགས་ཡིད་གཅིག་པར་སྒོན། །བན་ཀན་
ལ་བཀའ་ཐེབས་པའི་དོན་རྣམས་སྣང་གི་དཀྱིལ་དུ་བཟུང་མེད་ཅུ་བ་ལགས། བདག་ཡུན་
རིང་དུ་འཆོ་དགོས་གསུང་བ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྷན་སྐྱེ་འཆི་ལ་རང་དབང་མ་ཐོབ་
པས་འདི་ཅམ་འཆོ་ཞེས་ཅུ་ག་ལ་ཤེས། འོན་ཀྱང་མགོན་པོ་ཁྱེད་རང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ན་(༡༩༥༣)སེམས་མེད་པའི་ལྷན་ཤིང་དག་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲིག་པས་ན་ཁྱེད་ཀྱི་ཐུགས་
རྟེན་བདག་གི་ནད་བབས་ཀྱང་རིམ་བྱོལ་བ་ཞིག་ཨེ་ཡོང་བསམ་པས་དོན་དེ་ལྟར་དུ་
འབྱུང་བའི་སྐབས་འདྲུག་མཁྱེན་མཁྱེན། གསོལ་བ་འདེབས་ཏེན་ནང་མཛོད་བྱི་མེད་བཅས་
ཞེས་དོ་རྒྱུད་ཞེས་བཞེས་བཟང་པོ་ཡང་སྦྱལ། སེམས་བསྐྱེད་གོལ་འབྲལ་སྐྱ་བཅད་རྒྱ་ལ་
བཞུགས་ཏེ་གསོལ་སྐྱན་སོགས་ཀྱི་འཕྲོད་བཞེས་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཇི་ལྟར་ཞེས་གྱིས་བཞེས་
པ་ལྟར་སྐྱན་གཞི་ཡང་དྲངས་པའི་ཆུང་མཛད། ཡར་ངོའི་གསོ་སྦྱོར་བཅོ་ལྔ་བ་ལ། ད་ལྟ་རང་
ཀས་ཀྱང་སྤྱི་འདིར་གཞི་གསུམ་ཀྱི་བྲག་ལེན་ནམ་ཡང་མ་ཉམས་པ་བྱེད་དགོས། ལུང་བུ་
ལྷོག་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་ལ་ལྟ་རང་གི་བྲི་ལ་བཞུགས་ནས་སང་ཉིན་གསོ་སྦྱོར་གི་མདོ་འཆད་རོགས་
མཛོད་ཅུས་གསུང་། ཆོས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་པད་རབ་ཤང་གི་བྱ་ཡོན་སོགས་ནས་བསྐྱེན་རྫོགས་
ཀྱི་བཀའ་བྱིན་ཅུས་པར་སྐྱ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་ཐ་མར་དགོངས་ནས་ཐུགས་དགེས་ཏེ། རྗེ་
སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དུ། བསྐྱེན་རྫོགས་སྐྱབ་མི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་རྒྱན་མི་
འཆད་པར་བྱང་བ་རྣམས་ལ་བསྐྱན་པའི་རྩ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་མཁན་པོའི་བྱ་བ་བྱེད་
དགོས་པ་རྣམས་ན་ཆོད་མཐོན་པོས་རྒྱན་མི་བཟོད་པ་ལྟར་གྱུར་ཀྱང་ཡེ་ཡོ་དང་། སྤྱ་ཆོས་
(༡༩༥༧)སུ་མ་སོང་བར་འདུལ་འཛིན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྲག་ལེན་ཉམས་པ་མེད་པར་

སྐབ་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ད་ནི་ཁོ་བོས་བསྟན་ཇོགས་སྟེར་བའི་མཇུག་མ་ཡང་ཡིན། ཁོང་
ནམས་ཀྱིས་ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་ཅ་བ་འཇུགས་པའི་ཐོག་མ་ཡང་ཡིན་པས་སྐྱ་ཆོས་བྱས་ན་
མི་ཡོང་། ཉོན་པའི་སྐྱ་བརྟན་དང་འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་གི་མདུན་དུ་སྐྱ་ལྡེ་མཆོད་པ་བརྒྱ་
ལྷག་ཅིག་ཀྱང་ཤོམས། ཁོ་བོས་དགེ་སྦྱོང་གི་སྟོན་པ་འཕོགས་པའི་ལག་ལེན་འདི་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་སྟོལ་བྱམས་མགོན་ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱག་བཞེས་སུ་
རི་ལྟར་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སྦྱང་ནས་འདིའི་རྒྱན་ཕྱར་བུ་སྟོག་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་ནས་འཛིན་
དགོས། ཁོང་ལ་ཕྱག་ལེན་ངེས་པའི་བྱད་ཡོང་བས་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་དང་། འདུལ་པ་འཛིན་པ་
དཀའ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཕྱོགས་སྤང་། རབ་འབྱམས་པ་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ། ལྷ་རམས་པ་ཡེ་
ཤེས་བཟང་པོ། དགེ་སྦྱོང་ཡེ་ཤེས་དཔལ་ལྡན། དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟ་ཤེས། ཨེམ་ཆེ་ཡེ་
ཤེས་བཟ་ཤེས། དགེ་སྦྱོང་ཡེ་ཤེས་རབ་བརྟན། དགེ་སྦྱོང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ་ནམས་ལ་
ལས་གལ་ལ་ཤོག་གིས་གསུངས་ཏེ་ཇི་ཉིད་ཀྱིས་མཁན་སྟོབ་སྐྱགས་མ་མཛད། འདུལ་འཛིན་
སྟོ་བཟང་ཕྱོགས་སྤང་གིས་གསང་སྟོན་དང་། (༡༣༠ན)འདུལ་འཛིན་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོས་
དུས་གོ་བ་མཛད་དེ། བེ་ར་བ་ཐང་གི་སྐུ་ཡོན་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ། སྐྱ་འབྲུམ་
དཀའ་ལྡན་སྐྱ་སྟོ་བཟང་དགེ་འདུན་བསྟན་འཕེལ། འབྲས་ཏར་སྐུ་ཡོན་སྟོ་བཟང་དོན་གྲུབ་
བཅས་ལ་བརྩེ་ཆོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟན་པར་ཇོགས་པ་དགེ་སྦྱོང་གི་སྟོན་པ་ལེགས་པར་
སྐྱལ། དེ་ཡང་སྟོན་པ་འཕོགས་ཐུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མ་མཛད་པར་བསྐྱང་ཐབས་ཡན་
ལག་ལྡེ་སྟོན་པ་ཁྱིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བརྩ་ཅ་གསུམ་བསྐྱང་རྒྱལ་གྱི་མན་ངག་ནམས་ཀྱང་
འདོམས་པར་མཛད་དེ་རྒྱལ་ཁྱིམས་ཀྱི་ཕྱར་པོ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་བཀོད། འདིའི་དུས་སུ་
དབུ་མཛད་དགེ་སྦྱོང་སྟོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་གྱིས་སྐམ་སྐྱག་དམར་པོའི་བཞུགས་
གདོངས། འདུལ་པའི་རྒྱད་འགྲེལ་པ་བཞི་སྐྱགས་དང་བཅས་པ། སྐྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་བཅས་
དང་། འདུལ་པ་སྐྱ་ནས་ཀྱང་མཐུལ་སོགས་དངོས་པོའི་མཆོད་སྟོན་གྱི་ཐོག་ཇི་ཉིད་ཞབས་

པད་བརྟན་དགོས་ཞེས་གསོལ་འདེབས་ཁྱུ་བར་དབྱ་མཛད་དང་། དག་སྒྲོང་ཡེ་ཤེས་དཔལ་
ལྷན། དག་སྒྲོང་ཡེ་ཤེས་རབ་བརྟན། དག་སྒྲོང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ་རྣམས་སྐྱེ་མཐུན་དུ་
གནང་། ཞབས་པད་བརྟན་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཁྱུ་པ་ལ། ད་ང་ན་བ་ཡང་བྲག་
འདུག །རང་རེའི་སྐྱབ་སྒྲེའི་དག་ཚུལ་སྒྲོང་ཆང་མ་འདུལ་ཁྲིམས་གཙང་པ་ཡོད་(༡༣༠བ)
དམ་གསུང་། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆའི་ཐུགས་རྗེས་དགའ་རབ་ཡོད་ཁྱུ་འདུག་པར། འོ་དེ་གཏམ་
སྟན། ད་དུང་ཆང་མས་སྒྲིད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཆོས་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པ་གིས། དེ་ལྟར་
བྱས་ན་ཁོ་བོ་མགུ་ཡོང་གསུང་། དག་སྒྲོང་དབྱ་མཛད་ལ་སྐྱེ་དུ་སྒྲེ་འདིའི་གཞོན་པ་རྣམས་
ལ་འདུལ་བ་ལེགས་པར་ཁིད། དེང་སང་གི་སྐྱལ་སྐྱེ་རྒྱུ་རྒྱུ་འདི་རྣམས་ཀྱང་འདུལ་བའི་
བཅས་མཆམས་ལ་སྤང་མེད་ཁོ་ན་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་པས་འདི་རྣམས་ལ་འང་འདུལ་བ་ཡགས་
པོ་སྒྲོབ། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་བྱད་ཡོད་དེས་ཆོས་ཤིག་བྱེད་གསུངས་ཏེ་འདུས་པའི་རྒྱུད་གྱི་རྒྱ་
གར་སྐད་དུ་ནས། རྡོ་རྗེ་བཙུན་མོའི་ལྷ་ག་ལ་བཞུགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་ལུང་ཞིག་ཀྱང་
སྟུལ། གཞན་ཡང་ཀྱང་སྒྲོན་མཁན་པོ་བྱམས་པ་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་མཐུན་དུ་བྱུང་ནས། དེང་སང་
རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་བསྟན་པ་བཤད་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཛིན་སྤེལ་མཛད་པ་ལྷ་མ་ཁྲིད་ཁོ་
ན་རེད། རྗེ་ཉིད་ཞབས་པད་མ་བརྟན་ན་བསྟན་པ་འདི་སུ་ཡིས་འཛིན། ལུང་རིགས་ཀྱི་བཤད་
པ་རྒྱབ་བརྟེན་དུ་བྱངས་ཏེ་ཞབས་པད་བསྐྱལ་བརྒྱུར་བརྟན་དགོས་ཁྱུ་རྒྱ་དེ་བཞིན་སྒྲིད་པོ་
རྒྱལ་བའི་སྐབས་རེད། ད་སྐྱུག་ལུ་ཐུག་པ་ཡོན་པས་ད་དུང་བསྟན་པ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་ལོ་བྱུག་
གི་རིང་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་ཞལ་བཞེས་མ་བྱུང་བར་སྐྱེ་མཐུན་ནས་འགོ་ཐེབས་(༡༣༡ན)
མེད་ཅེས་གསུང་ལྷགས་བྲག་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པར། རྗེ་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་འདི་ལ་བགེགས་
ཆེན་པོ་འདུག་གོ་ཞེས་ཁོ་བོས་ལྷ་ལོ་ནས་བཟུང་ལབ་པ་ཡོན་ཏེ་དོ་གལ་བྱེད་མཁན་སུ་ཡང་
མ་བྱུང་། ད་འོར་དུ་སྐྱུངས་ནས་བསྟན་པའི་བགེགས་ཞི་བར་དཀའ་མོད། འོན་ཀྱང་རྗེའི་
བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་དུ་རེ་བས་འདུལ་བའི་ཀྱན་སྒྲིད་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་

གནས་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་བྱང་
འབྲེལ་དུ་བྱེད་པའི་སྤོང་བ་པའི་སྡེ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཙུགས་ཡོད། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་སྐྱབ་
པ་ལོ་སྐྱབས་སུ་མཆི་རྒྱ་རེ་གཉིས་ནི་མཐའ་མ་བཀག། །གཞན་མ་ཆོགས་པ་ཀན་གཞོན་ཆང་
མས་ཆབ་ལེན་ལྷམ་འབྱད། རྩང་ཆུ་འདེབས་པ། རྩབ་ལྷག་བསྐྱང་བ། བྱི་བྱོའི་ཁ་ཟས་སྤོང་
བ། ཡོ་བྱད་བྱིན་རྒྱབས་སོགས་འདུལ་བའི་ཀྱན་སྦྱོད་གཙང་མ་གནས་པའི་ཆོགས་སྡེ་འདི་
ལྟ་བུ་གངས་ཅན་གྱི་ཁོད་ན་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྤྱ་སོར་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་
ལ་སྡེ་སྤིད་གཙང་པས་སྤང་ཞུགས་བྱས་ཏེ་བཀའ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དགེ་འདུན་རྣམས་སྤྱགས་
ཐོས་བདེ་བ་རང་མ་བྱུང་བ་རེད། དཔེ་དེ་དང་འབྲ། ཁོ་པོ་མེད་ན་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱང་
ཆགས་པ་དཀའ་མོད་དེ། སྐབས་མགོན་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱགས་(༡༣༡)ཟེས་དགའ་མོ་བྱུང་
ཨི་འགོ་གསུང་། དེ་བྱིན་ལ་ཞབས་པད་བརྟན་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཞུ་མི་དག་ཞན་
སུ་བྱུང་ཡང་སྐྱེ་མཁུན་དུ་ནི་མ་གནང་། ཉེ་གནས་བརྒྱུད་དེ་སྟན་ཞུ་གང་ཕུལ་ཀྱང་སྤང་མཇུག་
རྒྱའི་ཞལ་བཞེས་རེ་མཛད། སྐྱེ་མཆམས་གྱི་སྐབས་བྱན་མཆམས་རྣམས་སུ་སྤྲ་མ་གོང་མ་
རྣམས་གྱི་རྣམ་ཐར་མང་པོ་ཞིག་ཉེ་གནས་ལ་སྤྲིག་ཏུ་འཇུག་པར་མཛད་ཅིང་། དེར་ལོ་ཆེན་
རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དགྲུང་ལོ་དགྲུ་བཙུ་གོ་དྲུག་བཞུགས་འདུག་ཅིང་། སྤྲ་མ་གཞན་པལ་ཆེར་
དགྲུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ནས་ལྷ་བཙུའི་བར་གཤེགས་པ་ཤིས་ཆེ་བར་བྱུང་བས། རྗེའི་ཞལ་ནས་
ལོ་ཆེན་ཅམ་མ་གཏོགས་རྣམ་ཐར་དེ་དག་ཏུ་གསལ་བའི་སྤྲ་མ་གཞན་རྣམས་ལས་ལོ་ཡང་
འུ་རང་ཀན་པ་ཅམ་འདུག། །བྱ་རྒྱུ་ཡང་འུ་རང་མང་བ་ཅམ་འདུག། །ད་ཀན་པའི་མཐར་ཐུག་
རང་རེད་ཨང་གསུང་། ཡང་ད་ལྟ་བཀའ་ཤིས་ལྷན་པོ་ན་འུ་རང་དང་ན་ཆོད་མཉམ་པའི་དགེ་
འདུན་ཨི་ཡོད་གསུང་། ཉ་ནག་པའི་བྱང་རམས་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་བརྒྱད་བཙུ་གྲ་གངས་
ཅམ་ཨི་ཡིན་གཞན་མི་སྤང་ལགས་ཞུས་འདུག་པར། འོ་དེ་ཡིན་སྤྱ་སོར་ཁོ་པོ་ལོ་བཙུ་ལ་
ཆོས་བྱས་དུས། སུམ་སྦྱོང་བརྒྱུད་བརྒྱའི་གཞོན་ཤོས་ཡིན། ད་ཀན་ཤོས་སུ་སྤྲེའམ་པ་རེད་

གསུང་། དེ་ནས་དགེ་སློང་དབྱུ་མཛད་སྐྱེས་མཉུན་དུ་འབོད་པར་མཛད་ནས། ལུ་རང་གི་(༡༣༩ན)
སྐྱབ་གནས་སུ་རྒྱ་བ་ལྔ་པའི་ཆེས་བཅུ་གསུམ་ནས་བྱམས་པའི་སློན་ལམ་ཉིན་གསུམ་ཚུགས་
རྒྱ་དེ་བཞིན་ལ། དེ་སྔ་ཆོ་འབྲུལ་སློན་ལམ་གྱི་འདོན་ཆ་སོར་གནས་ཡིན་ཀྱང་འདི་ལོ་དམིགས་
བསལ་གྱི་ཉིན་ལྔའི་རིང་བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་ཆངས་ཅོད་མ་དང་། བྱམས་སློན་གཉིས་
གངས་གསོག་གིས། བདེ་བ་ཅན་གྱི་སློན་ལམ་ནི་འདོན་མི་དགོས་པ་འདུག། སློང་ནས་སློན་
ལམ་འདིའི་ཐོག་ཏུ་འབྲེམ་རྒྱུའི་བྱམས་མགོན་གྱི་གོས་ཐང་ཞིག་ཀྱང་བཞེང་རྒྱ་ཡིན། འདི་ལོ་
ལམ་རིམ་སླ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐང་ཀ་རྣམས་ཁྲིམ་ལ་མཆོད་པ་བཟང་པོ་སྤྲུལ། ཁོ་བོ་ཡང་ཆོགས་
ལ་སླེབས་ཡོང་གསུང་། ཡང་སྐྱབ་གནས་འདིར་དགེ་སློང་རང་སེམས་བཟང་པོའི་སློ་
ནས། འཆོ་ཆེན་མོ་གིས་ཞིག་གསུང་། ཡང་ཉེ་གནས་ལ། ལུ་རང་ལ་གཡུ་བྱ་རུ་མང་པོ་སྟེར་
མཁན་བྱུང་། དེ་རྣམས་སྔ་རྒྱན་དུ་བྱུལ་ཆོག་པའི་ཉེན་བཞེང་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་འདུག། སློང་
པར་གསེར་ཐངས་ལས་བྱུབ་པའི་རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན་མི་ཆད་ཆེ་སྟེགས་ཅམ་པ་སྔ་རྒྱན་
ཞིན་ཏུ་བྱུག་པ་ཞིག་དང་། དེའི་གཡས་སུ་རྩེ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྔན་ཨ་ཉི་ཞའི་སྐྱེ་མི་ཆད་ཅམ་
པ་ཞིག་བཅས་བཞེང་། གཡོན་དུ་སྐྱེ་ཞབས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གནང་བའི་རྩེ་ཅོང་ཁ་པའི་སྐྱེ་
བརྟན་མི་ཆད་ཅམ་པ་འདི་བཞུགས་ཆོག་པ་ཞིག་བྱེད་དོ་གསུང་། ཡང་ལུ་རང་གི་སྐྱ་བཞེར་
བ་རྣམས་དང་འཇིམ་པ་བྲེར་ཞོག་(༡༣༩བ)གསུང་། དེར་མཆོད་གཏོར་དང་བྱམ་པ་རྣམས་
བྱུག་ལེན་བཞིན་བཤམས་ནས། དབྱུ་ལོ་བྱུབས་གཅིག་དང་། ཆེམས་བྱུལ་བ་དོག་བྱུག་
འདུག་པ་རྣམས་ལ་སྐྱ་ཆོག་དང་། རུས་ཆོག་གནད་སློན་ཞིག་དང་། འཇིམ་པ་ལ་བྱིན་བརྒྱབས་
མཛད་ནས་དེ་འདི་རྣམས་ཉེན་འདམ་དུ་ཡོད་པའི་བྱམས་པའི་སྐྱ་སྟོང་སྟག་གཅིག་པར་ནས་
དད་པ་ཅན་རྣམས་ལ་བྱིན་ཅིག་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་ཅིག་ཡོད་དོ་གསུང་། བྱམ་རྒྱ་ནས་
དཀར་དམ་གང་བཅད་པ་ལ་བྱུག་མཚུབ་གཏད་དེ་མི་འབྲུགས་པའི་བྱུས་པ་ག་དགོས་པ་ཡོད་
དོ་གསུང་། ཡང་ཕུར་བུ་སྟོག་སླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཉིད་དགྲུང་ལོ་བྱ་གཅིག་པ་ཞིང་བརྩམས་པ་

ཡིན་གསུང་། ཉེ་གནས་ཀྱིས་གྲ་ལྡ་བ་ལ་གཤེགས་ཚུལ་ནམ་ཐར་དུ་གསལ་ལགས་ཞུས་
པས། དེ་མིན་བརྒྱད་ཅུ་བ་ལ་གཙང་ལ་ཐེབས་ཏེ། བཅ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་བསྟན་བ་གཏད། གྲ་
གཅིག་གི་ལོ་ཕྱར་བུ་ལྷོག་ཏུ་གཤེགས་བ་ཡིན། དེ་དུས་ལྷ་མའི་སྐུ་དམར་གདུང་དུ་འཛོག་
དགོས་ཚུལ་མང་པོས་སྒྲིང་ཡང་ཉེ་གནས་རབ་འབྱམས་བ་དེ་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བས་སྐུ་གདུང་
ཞུགས་སུ་ཕུལ་བ་ཡིན། གདུང་གི་ཆ་ཤས་ལ་འཛིག་རྟེན་བ་མགོ་སྒྲོར་གྱི་རང་བྱོན་ཐེབས་
མ་ལབ་བར་ལྟར་བསྐྱེད་དེ་རྟེན་(༡༣༣ན)གྱི་ནང་བཞུགས་སུ་ཕྱི་ལྷོ་གྱིས་ཕུལ་བ་ཡིན། ལས་
ཀ་དེ་འགད་གཙང་པོ་ཡིན་གསུང་། ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་ནས་ཆབ་ཅུང་ཟད་བྱི་ཞིང་
སྐུ་གཟུགས་སྟེ་བ་ཞིག་བྱུང་བར་ཉེ་གནས་ནས་ཨེམ་ཆེ་ལ་ཕྱག་རྩ་ཞིག་གནང་ན་ཞུས་འདུག་
པར། དུང་གསུངས་ཏེ་སྟན་བ་ཡེ་ཤེས་བཟ་ཤིས་ལ་སྟོན་བར་མཇུག་དེ། སེ་འབྲུ་ཀུན་ལྟན་
དང་། འཁོལ་སྟན་བདུན་བ་ལྟག་སྟོན་གྱི་བཞེས་བྱུན་རེ་གསོལ་བས་དྲངས་ཚུལ་ཙམ་
མཇུག། ཡང་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ནས་ཞབས་ལ་སྐྱང་པོ་ཐེབས་ཤིང་། ཆབ་ཁ་ཡང་སྤི་བས་ཉེ་
གནས་དང་། སྟན་བ་གཉིས་ནས། ད་དུང་སྟན་བ་མཁས་བ་ཞིག་ཀྱང་བསྟན་དགོས་ཚུལ་
ཞུས་པར་ད་ལྟ་རང་ན་ཆོད་སྟོན་བྲགས་བ་མ་གཏོགས་ན་ཆ་བབས་ཡང་པོ་རེད། མགྲོགས་
པོ་བྲག་བ་འདུག་པས་སྟན་བ་གཞན་ལ་མི་སྟོན་གསུང་། རྗེ་སྐུ་ན་སྟོན་ཅིང་སྐུ་ཁོག་ཏུ་ཆབ་
བསག་ན་མི་ལེགས་པས་ཅིས་ཀྱང་སྟན་བ་དགོངས་བ་ལ་ཡོད་བ་ཞིག་ལ་བསྟན་ཙམ་ཐུགས་
རྗེ་ཆེ་དགོས་ཞུས་པར། འོ་ན་སྤྱིར་རི་ཁྲོད་པའི་ན་ཆ་སྐྱས་ཀྱང་མ་ཤེས་བ་ཞིག་དགོས། ལྷ་
པར་ལྟ་རང་ན་བ་གཞན་གྱིས་ཤེས་ན་དད་བ་ཙན་རྣམས་སྟོ་གཡོང་བྱེད་ཅིང་། ལྟ་རང་བསྒྲོར་
དུ་ཡོངས་པས་སྟན་པོ་རང་འདུག། །དའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྐུ་བས་མགོན་རིན་པོ་ཆའི་སྟན་དུ་
(༡༣༣ན)དྲངས་བ་ན་ཐུགས་ངལ་ཆེན་པོ་མཇུག་འགོ་བས། ཨེམ་ཆེ་སྐུ་བཟང་བྱམས་བ་
པོས་ལ་ན་བ་གཞན་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཁ་སྟོམས་ཤིག་གསུང་། ཨེམ་ཆེ་པོས་ནས་ཕྱག་རྩ་གནང་
བས། ཕྱག་རྩ་དང་ཞལ་མདངས་སྐུ་སྟོབས་རྣམས་ནི་སྟོན་མ་ལས་ཀྱང་བཟང་། ཞབས་སྐྱངས་

པ་འབམ་གྱི་ངོ་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས་ཐོག་མར་སྒྲུང་ཆེན་བཙུང་བ་ཐུན་གསུམ་ཙམ་
བཞེས། དེ་ནས་འབམ་གྱི་གཉན་སྒྲན་འབྲལ་དགོས་ཟེད། སྒྲན་པ་སོང་ཆར་ནས་ཁོ་པོའི་
གས་ནད་འདི་སྒྲན་པས་ཀ་ངོ་མི་ཤེས། འབམ་ལ་སྒྲན་པ་བས་ང་རང་མཁས། གཉན་སྒྲན་
ཟ་དོགས་མེད་གསུང་།

ཆོས་ཉེར་བདུན་གྱི་ཉིན་སྐྱེས་བཞེངས་གནང་འཕྲལ་ཐོག་མར་ལམ་རིམ་སྒྲ་བརྒྱད་
ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་བཅས་པ། བཤགས་པའི་མཆམས་སུ་ལྷུང་བཤགས་དང་སྤྱི་
བཤགས། གཙོ་རྒྱལ་མ་རྣམས་དང་མཐུལ། ཡོན་ཏན་གཞི་གྱུར་མའི་མཇུག་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་མཛད་རྒྱའི་ཐོག་ཕྱག་འཆལ་རྣམས་རྒྱན་བཞེས་ལྷུང་མཛད། གསུང་གཏོར་གྲུབ་ནས་
ཉེ་གནས་ལ་ད་འབི་ལུང་སྒྲ་མ་དགོ་འདུན་བཟང་པོ་སླེབས་ན་ངའི་དགོ་སློང་གཞོན་པ་འདི་
རྣམས་ལ་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་དབང་ཞིག་ཀྱང་བསྐྱར་དུ་བཅུག །དེད་གཉིས་གྲོས་
ཤིག་ཀྱང་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་དེ་ཁོང་སླེབས་པ་མི་འདུག །དེ་རིང་ནི་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་(༡༣༥ན)
ཆོས་དབུས། སེ་འབྲས་གྱི་སྒྲ་མ་སྤྱལ་སྐྱེ་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱབས་ཉེར་རེ་དང་། དགོ་འདུན་
རྣམས་ལ་མང་ཇའི་བསྟེན་བཀུར་གྱི་ཐོག་ཀྱི་རེ་བེབས་པའི་སློམ་ཐག་ཞིག་ཕྱལ་ལ་སྐྱབས་
འཇུག་རེ་ཞུས། དེ་ཡང་རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་བསྟེན་པ་འདི་ལ་བཤགས་མེད་པ་ཞིག་དང་། ཁོ་པོ་
རང་ཡང་ཆོ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེའི་བསྟེན་པ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་བསྟེན་པའི་དོན་ལ་ཉམས་
ལེན་མཐར་ཕྱིན་པ་ཞིག་འབྱུང་བའི་སྐྱབས་འཇུག་ཞུས་གསུང་། དེ་ནས་རྒྱན་དུ་བྱུགས་དམ་
གང་མཛད་ཀྱང་སྐྱབས་མཛད་པའི་སྐྱབས་མེད་པ་ལ་འདིའི་དུས་སུ་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་
བྱེད་ཆེན་པོའི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་བདག་ཉིད་འཇུག་ཅིང་དབང་ལེན་པའི་ཆོ་ག་རྣམས་ཆངས་
པའི་དབྱངས་ལྷུང་སྒྲན་པའི་གསུང་འཕང་མཐོན་པོས་ཆོག་འབྲུགས་ལ་བར་འདོན་བར་མཛད་
ཅིང་། ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །ཐུགས་དམ་གྲོལ་
ནས་ཉེ་གནས་གྱིས་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རྗེ་ལྟ་བུ་གནང་བ་བཞིན་གྱི་སྒྲ་མ་སྤྱལ་སྐྱེ་རྣམས་

ལ་སྐབས་ཉེན་དང་། དགོ་འདུན་ནམས་ལ་མང་འབྱེད་ནམས་ནི་རི་བཞིན་བཤམས་ཏེ་ཞབས་
བརྟན་སྐབ་པ་ལགས། ད་དུང་བདག་ཅག་ནམས་ནས་སྐྱའི་རྒྱུ་སེལ་གྱི་རིམ་གྱི་ཁོང་ཡུག་
ཏུ་སྐབ་ཆོག་པ་ཞིག་དང་། སྤྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་(༡༣༤བ)ཀྱང་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་དང་། བྱང་
པར་རྗེས་འདུག་ཉམ་ཐག་བདག་ཅག་གི་མགོན་དུ་ཞབས་པད་ཡུན་རིང་དུ་བརྟན་པའི་ཐུགས་
བསྐྱེད་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་དགོས། ཅི་སྟེ་བདག་ཅག་ནམས་བསོད་ནམས་དམན་པ་དང་
བསྟན་པ་བགེགས་ཆེ་བས་དགོངས་པ་གཞན་ལ་གཏད་པ་བརྒྱུག་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་
ན། རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་སྤྱི་དང་། བྱང་པར་གདན་ས་ཡས་ཤིན་གྱི་འཆོ་སྦྱོར་སོགས་འདི་དང་འདི་
གྱིས་ཞེས་བཀའ་མངགས་ཐེབས་པ་ཞིག་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་དགོས་ཞེས་ནན་གྱིས་ཁྱས་
པར། ཏ་ཏ་དེ་ཡིན་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐད་ཟེར་བའི་བབས་འབྲེལ་ཡིན་གསུངས་ཏེ་དགྱེས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་བཞད་མོ་ཞིག་མཛད། དེ་ནས་ཆ་བ་བཞེས་པའི་དུས་ལ་བབས་པ་ན་རྒྱན་དུ་ཉེན་
འབྲེལ་བསྟོད་པ་དང་དགོན་མཆོག་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོ་ཆར་རེ་གསུངས་ཏེ་ཐུང་མཆོད་མཛད་
པ་ལ། འདི་ཉིན་གོང་གི་ཐོག་ཏུ་དགོན་རྗེས་བྲན་གྱི་མདོ་ཆར་གསུམ་གསུངས་ཏེ་ཆ་བ་བཞེས་
པའི་སྐད་སྐད་ག་ཅམ་ལས་གདན་ནོན་པ་ནི་མ་བཞེས། ཉེ་གནས་ཀྱིས་དེ་བས་ལྷག་ཅམ་བཞེས་
དགོས་ཁྱས་པར་ཡང་། དེ་རིང་དེ་ཅམ་ལས་མི་བཟའ་གསུང་། དེ་ནས་གསོལ་རྒྱུ་ཏུ་ཡན་
ལག་བདུན་པའི་མཆོད་འབྲེད་གི་ཐོག་ཏུ་མཆོད་རོལ་ནམས་སྤར་ལྟར་དང་། མཆོལ་སེམས་
བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་མཛད། དེ་ནས་ཉེ་གནས་ཀྱིས། ད་སྤྲ་མ་རིན་(༡༣༥ན)པོ་ཆེའི་མཛད་
པ་གང་ལ་དཔགས་ཀྱང་བདག་ཅག་ནམས་ལོང་བ་ཐང་ལུས་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་མིན་ཐེ་ཆོས་
མི་འདུག །འོན་ཀྱང་དུས་རྟག་པར་རྗེ་བྱེད་རང་གི་དགོངས་པའི་གཏད་སོ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་
ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དགོངས་པ་དང་། དེའི་ཐབས་རི་
འབྲེལ་བྱ་དགོས་དགོངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་མོད། དེས་ན་བསྟན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་
དུ་ཡང་སྤིང་མཆོག་གི་སྤུལ་སྤྱུ་ཞིག་དུས་སྤར་དུ་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྗེ་བྱེད་

རང་དང་མཉམ་པ་ཞིག་མཇད་དགོས་ཞེས་ནན་ཆེན་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པར། རྗེ་ཉིད་
ཐུགས་སྐྱེས་པས་དངོས་སུ་ཞལ་བཞེས་གསལ་བ་མ་གནང་ཡང་། དོན་དུ་འགྲོ་བ་མགོན་
མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མགོན་དང་། སྐུབས་དང་། དབྱུང་གཉེན་སོགས་ཅི་དང་ཅི་འདོད་པ་དེ་
དང་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོམས་པ་དང་། རྒྱལ་སྐས་མཐུ་ཆེན་དག་གིས་ཀྱང་བྱ་དགའ་བའི་
སྦྱོད་པ་རྒྱབས་པོ་ཆེ་ཀུན་ལ་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་སྟོན་གྱི་གོ་ཆ་ཆེར་བགོས་
ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་མ་བཞག་གི་བར་དུ་འགྲོ་བའི་ཉེར་འཚོའི་གཞི་
གཅིག་ཕྱ་བཀྱིད་དོ་ཞེས་འདོམས་ཕྱིར་ཉེ་གནས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་
སྐས་ཞི་བ་ལྷས། དེ་ལྟར་འདི་དག་ཀུན་བྱས་ཏེ། །དགོ་བ་བདག་གིས་(༡༣༥བ)བསགས་པ་
གང་། །དེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་ཤོག། །འགྲོ་བ་
ནད་པ་རྗེ་སྤྱིད་པའི། །ནད་གསོས་གྱུར་གྱི་བར་དུ་ནི། །སྤྲོད་དང་སྤྲོད་པ་ཉིད་དག་དང་། །དེ་
ཡི་ནད་གཡོག་བྱེད་པར་ཤོག། །ཟས་དང་སྟོམ་གྱི་ཆར་པབ་སྟེ། །བཤེས་དང་སྟོམ་པའི་གཞོན་
པ་བསལ། །སྤྱ་གཏེ་བསྐྱེད་པ་བར་མའི་ཆོ། །བདག་ནི་ཟས་དང་སྟོམ་དུ་གྱུར། །སེམས་ཅན་
འཕོངས་ཤིང་དབྱལ་བ་ལ། །བདག་ནི་མི་ཟད་གཏེར་གྱུར་ཏེ། །ཡོ་བྱད་མཁོ་དགུ་སྟོ་ཆོགས་
སྟ། །མདུན་དུ་ཉེ་བར་གནས་གྱུར་ཅིག། །ལུས་དང་དེ་བཞིན་ལོངས་སྟོན་དང་། །དུས་གསུམ་
དགོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་འགྲུབ་ཕྱིར། །པངས་པ་མེད་པར་བཏང་
བར་བྱ། །ཐམས་ཅད་བཏང་བས་སྤྱ་ངན་འདལ། །བདག་སྟོ་སྤྱ་ངན་འདས་པ་སྟུབ། །ཐམས་
ཅད་བཏང་བར་ཆབས་ཅིག་ལ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བཏང་བ་མཆོག། །བདག་གིས་
ལུས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །ལུས་འདི་ཅི་བདེར་བྱིན་ཟིན་གྱིས། །རྟག་ཏུ་གསོད་དང་སྟོན་
པའམ། །བརྟེན་སོགས་ཅི་དགར་བྱེད་ལ་རེག། །བདག་གི་ལུས་ལ་གཅོ་བྱེད་དམ། །ཙོ་འབྲི་
ག་ཞེ་རྒྱ་བྱེད་ཀྱང་། །བདག་གི་ལུས་འདི་བྱིན་ཟིན་གྱིས། །འདི་ཡི་ཁ་ཏས་ཅི་ཞིག་བྱ། །དེ་
ལ་གཞོན་པར་མི་འགྱུར་བའི། །ལས་གང་ཡིན་པ་བྱེད་དུ་ཚུག། །བདག་ལ་དམིགས་(༡༣༦ན)

ནམ་ནམ་དུ་ཡང་། །འགའ་ཡང་དོན་མེད་མ་གྱུར་ཅིག །བདག་ལ་དམིགས་ནས་གང་དག་
གིས། །ཁོ་ལས་དད་པའི་སེམས་བྱུང་ན། །དེ་ཉིད་ཉག་ཏུ་དེ་དག་གི །དོན་ཀྱན་འབྱུང་པའི་
རྒྱུར་གྱུར་ཅིག །གང་དག་བདག་ལ་ཁ་ཟེར་རམ། །གཞན་གང་གཞོད་པ་བྱེད་པའམ། །དེ་
བཞིན་འཕྲར་ཀ་གཏོང་ཡང་རུང་། །ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སྐལ་ལྷན་གྱུར། །བདག་ནི་མགོན་
མེད་རྣམས་ཀྱི་མགོན། །ལམ་ཁྱུགས་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་དང་། །ཀལ་འདོད་རྣམས་ཀྱི་གྲ་
དང་ནི། །གཟིངས་དང་ཟམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། །སྦྱིང་དོན་གཉེར་ལ་སྦྱིང་དང་ནི། །གནས་མལ་
འདོད་ལ་གནས་མལ་དང་། །བདག་ནི་ལུས་ཅན་བླ་འདོད་པ། །ཀྱན་གྱི་བླ་དུ་འགྱུར་བར་
ཤོག །ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་བྱམ་པ་བཟང་། །རིག་སྤྲུགས་བྱུང་པ་སྦྲུལ་ཆེན་དང་། །དཔག་
བསམ་གྱི་ནི་ཤིང་དག་དང་། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་འཇོལ་གྱུར། །ས་སོགས་འབྱུང་བ་
ཆེན་པོ་དང་། །ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཉག་པར་ཡང་། །སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡི། །རྣམ་
མང་ཉར་འཆོའི་གཞིར་ཡང་ཤོག །དེ་བཞིན་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི། །སེམས་ཅན་
ཁམས་ལ་རྣམ་ཀྱན་ཏུ། །ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་འདས་བར་དུ། །བདག་ནི་ཉར་འཆོའི་གཞིར་ཡང་
ཤོག །ཅེས་སྦྱོད་འཇུག་ཏུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཞལ་(༡༣༤བ)འདོན་དུ་མཛད་བཞིན་དུ་དགའ་
ལྷན་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྱང་དུ་རྒྱལ་ཆ་བ་མེ་པམ་མགོན་པོའི་ངོ་བོར་སྐྱའི་བཀོད་པ་བསྐྱུས་སོ་ཞེས་
མཆོན་ཕྱིར་ཞབས་གཉིས་བཟང་པོའི་བཀྱུགས་སྐྱངས་དང་དང་པོའི་མགོན་པོ་ངེས་དོན་གྱི་
དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་མཛོན་དུ་མཛད་པ་མཆོན་ཕྱིར་བྱུག་གཡས་བྲུགས་ཁར་དོ་རྩེ་
གསོར་བའི་བྲུག་རྒྱ་དང་། །གཡོན་འིལ་བྱ་དཀྱུར་བརྟེན་པའི་བྲུག་རྒྱ་མཛད་དེ་ནི་བ་ཡོངས་
སྤྱ་སྤྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་བསྟན་པར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཆེ་རྒྱ་མ་མཆོག་གིས་རི་
ལྷར་བརྟེས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནི་འདི་ལྷར་རོ་ཞེས་མཆོན་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་
ཆར་ཟེམ་བྱའི་རྒྱན་བབས་ཏེ་ས་གཞིའི་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་མནན། །ནམ་མཁའི་ཁྱོན་
ཐམས་ཅད་ཤིང་བལ་ལྷར་ཡང་ཞིང་དཀར་བའི་སྤྲིན་དག་གིས་ཡོངས་སྤྱུང་བྱུང་བྱེད་ཅིང་། །སྐད་ཅིག་

དེ་ཉིད་ལ་སྤྲིན་རྣམས་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་ཆད་ནས་མཚོད་རྩལ་གྱི་རྣམ་པས་ཕྱོགས་མཚམས་
རྣམས་བརྒྱན་པ་དང་། རྣམ་མཁའི་ཁྱོན་ནི་རྒྱ་མཐིང་བཟང་པོའི་མདངས་འཛིན་ཅིང་ཤིན་ཏུ་
གཡའ་དག་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ཡང་སྐྱེའི་མདངས་ནི་འགའ་ཞིག་ལ་ཁྲ་བ་རྒྱས་པའི་དཔལ་ལྷན་
དཀར་ཞིང་བྱག་གཉིས་མཉམ་བཞག་མཛད་དེ་སྤྲིན་ཞི་བའི་གཟེགས་སྣངས་གྱིས་གཟེགས་
པར་སྣང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་གསེར་གྱི་གཏན་པ་གཡའ་བྱིས་པ་(༡༣༡ན)ལྷན་སེར་
ཞིང་དབུ་བྱང་དུ་བསྐྱོན་ནས་བཞུགས་པར་སྣང་བ་སོགས་དེར་འཁོད་པ་ཀུན་ལ་མཐོང་སྣང་
སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ནས་འབྲུས་
པའི་དད་པ་ཅན་རྣམས་གྱི་བསོད་ནམས་གྱི་ཞིང་དུ་ཞག་བདུན་གྱི་རིང་བཞུགས་ཤིང་། དེའི་
སྐབས་སུ་ཕྱར་བུ་ལྷོག་སྐྱེལ་པའི་སྐྱས་གཙུག་པའི་རིགས་པ་འཛིན་པ་བརྒྱ་གསུམ་གྱིས་
དཔལ་རྩི་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞལ་བྱེ་སྟེ་ཁྲ་མ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་
གཙུག་པོ་ཐ་མི་དད་པ་ལ་བྱི་ནང་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཚོད་སྤྲིན་གྱིས་མཚོད་ཅིང་གསོལ་
བཏབ་པ་ན། ལྷའི་བྱ་དག་གིས་ཆེད་དུ་མཚོད་པ་བཞིན་དུ། རྣམ་མཁའི་ཁྱོན་ཀུན་ཁ་དོག་སྣ་
ལྔ་པ་དང་། སྣ་གཅིག་པའི་འཇམ་དཔལ་གིས་ཡོངས་སུ་བྲེས་ཤིང་། ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་
སུའང་མཚོད་རྩལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྤྲིན་དང་། སྐྱེ་གདུང་བཞུགས་པའི་སྟེང་དུ་འོད་དཀར་
པོའི་ཐིག་ལེ་གདུགས་འབྲུ་བ་ཞིག་ཞག་མང་པོའི་བར་དུ་བྱུང་ངོ་། །

དེ་ནས་བྱག་པ་ཆེས་བཞིའི་ཉིན་སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱར་ཁང་དུ་གདན་འདྲུངས་ཏེ། ཕྱར་
བུ་ལྷོག་སྐྱེལ་པའི་སྐྱས་གཙུག་པའི་རིགས་པ་འཛིན་པ་བརྒྱ་ཕྲག་གི་ཚོགས་དང་བཅས་པས་
ཞུགས་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་ག་མཛད་པའི་ཆོ། རྣམ་མཁའ་ལས་ཆར་བེམ་བུའི་རྒྱན་བབས་ཞིང་
(༡༣༡བ)འཇམ་འོད་ཀྱིས་བྲབ་པ་དང་། བྲད་པར་འཇམ་དཔལ་ཞི་བ་དང་ཁྱོ་བོའི་གོ་འཕང་
མཛོད་དུ་མཛད་པ་མཚོན་པའི་བྱིར། མེའི་ཁ་དོག་ཀྱང་ལི་ཁྲིའི་མཚོ་ལ་ཉིན་བྱེད་ལྷངས་
པ་ལྷན་དམར་སེར་གྱི་མདངས་འཛིན་ཅིང་། མེ་ལྷེའི་ཐེགས་མ་འཛོར་བ་དག་ནི། རལ་གྱི་

དང་། འཁོར་ལོ་དང་། བསྐྱ་དང་། རྩི་ཡིག་ལ་སོགས་པ་ཕྱག་མཆན་དང་། ས་བོན་སོགས་ཀྱི་
ནམ་པར་ཆད་ཅིང་འབར་བ་དང་། ཏུ་བའི་མདོག་ཀྱང་སྣ་ལྔ་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་གཡས་བསྐྱར་
དང་བཅས་ཏེ་ཕྱར་ཁང་གི་ཐད་བྲངས་ཀྱི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་གདུགས་ཀྱི་ནམ་པར་འཁོར་
པ་དང་། དག་པའི་སྒྲིང་བ་དང་ལྡན་པ་དག་ལ། ལྷའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་དཔག་
ཏུ་མེད་པ་སོགས་པ་དག་གིས་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱན་ཡོངས་སུ་གང་བ་ནི། རྩ་བའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པ་ལ་རྒྱ་སྐར་གྱི་འབྲེང་བས་ཀྱན་ནས་བསྐྱར་བ་ལྟར་སྒྲིང་། ཐོན་
མ་ཆོར་བའི་བྱི་བཟང་པོས་སྐྱེ་བོ་ཀྱན་གྱི་བྱི་འཛིན་གྱི་བརྟན་པ་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་སོགས་ངོ་
མཆར་བའི་ལྟས་མང་དུ་བྱུང་བ་ན། དེར་ཆོགས་པ་ཀྱན་བྱ་གཅིག་བྱ་ཞི་བའི་མས་མི་ལམ་
དུ་ཉིད་པ་ལྟར་དགའ་བདེའི་དངོས་པོས་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་ནས་ཞག་བདུན་གྱི་རིང་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐབ་མཆོད་དང་
འབྲེལ་བའི་ཁྲིམ་གསལ་དང་། (༩༣༤)མཆོད་པ་ཆད་མེད་པས་མཆོད་ཅིང་གྲ་བྱ་སྟོབ་ཀྱན་
གྱིས་ཉིན་མཆན་ཁོར་མོ་ཡུག་ཏུ་གསལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་པའི་མཐར་ཕུར་ཁང་ཞལ་བྱེ་
བ་ན་རང་རང་གི་ཁམས་དང་མཐུན་པའི་དག་པའི་མཐོང་སྒྲིང་ཆད་མེད་པ་བྱུང་། ཐུན་
མོང་དུ་སྐྱེ་རྒྱུ་རྩི་ལོ་འཕང་མདོན་དུ་མཛད་པ་མཆོན་པའི་བྱིར་ཨེ་ཡིག་གི་ངོ་བོ་རྩ་བའི་ཐིག་
ལེ་གང་དུ་གནས་པའི་གཞི་དབྱེ་རིམ་བོར་བཞུགས་པ་དང་། ཨི་ཡིག་གི་ངོ་བོ་ཉི་མའི་ཐིག་ལེ་
གང་དུ་གནས་པའི་གཞི་སྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ཐད་ཀའི་སྐལ་ཆོགས་རྩ་འདབ་དང་བཅས་པ་མ་
ཉམས་པར་བཞུགས་པ་དང་། རྩི་ལོ་འཕང་མདོན་དུ་བསྐྱུན་པས་དཔེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་དག་པ་དག་གི་སྐྱེ་ལུས་མདོན་དུ་མཛད་པ་མཆོན་པའི་བྱིར་རྒྱ་མ་
གསོན་པོ་སྐྱུ་བག་དང་ལྡན་པར་བཞུགས་པ་དང་། ཁྱད་པར་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་
ཏུ་གྱུར་པའི་བྱུང་འབྱུག་གི་གོ་འཕང་མདོན་དུ་མཛད་པ་མཆོན་པའི་བྱིར་གདུང་གི་ཆ་ཤས་
ཐམས་ཅད་ཁ་དོག་གནག་ཅིང་སྐྱུ་པའི་མདངས་དང་ལྡན་པས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་

དཔལ་འཕྲོག་པར་བྱེད་ཅིང་། ཚུལ་འདི་དག་ལ་དཔགས་ནས་སྐྱབས་ཀྱི་གོ་འཕང་མངོན་
དུ་མཛད་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མའི་ཡུལ་ཡང་དག་པར་ངེས་སོ། །

གཞུང་(༡༣༤བ)ལུགས་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་དུ་སོན་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་ནི་རྟགས་དེ་
དག་ལ་བྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་མང་དུ་མཛད་ཅིང་། བྱད་པར་སྐྱབས་གདུང་གི་ཆ་ཤས་མ་ལུས་པ་
གནག་ཅིང་སྐྱམ་ལ་འོད་འཆར་བར་གནས་པ་ནི་སྔོན་ཆད་གངས་རིའི་ལྗོངས་འདིར་དཔལ་
ཨ་ཏི་ཤ་ཁོ་ནར་ངེས་ཤིང་། དེ་ནི་ཚུལ་བློམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྟགས་སུ་
བཤད་པས་ན། རྗེ་འདི་ཡང་ཚུལ་བློམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་རྫོགས་རྗེ་དཔལ་ཨ་
ཏི་ཤ་དང་མཚུངས་པར་གདོན་མི་ཟེའོ་ཞེས་སྒྲེང་ངོ་། །དེ་ནས་སྐྱབས་གདུང་གི་ཆ་ཤས་ནམས་
རིན་པོ་ཆའི་སྔོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ནས་གཟིམས་ཚུང་དུ་གདན་བྲངས་ཏེ་མཆོད་སྤྱོན་
མཐའ་ཡས་པ་དང་བཅས་ཞག་བདུན་ཀྱི་རིང་དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
སྐྱབ་མཆོད་དང་། རྗེ་ཉིད་ནས་བསྐྱབ་པར་མཛད་པའི་མི་འབྲུགས་པའི་བྱས་ཚུ་དཀར་དམ་
གང་འཛོག་པར་མཛད་པ་ལ་དགོངས་པ་སྒྲུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་བྱས་ཏར་བྱས་པའི་མི་འབྲུགས་
པའི་སློན་པ་རུས་ཆོག་ཀྱང་རྒྱན་རིང་དུ་བྱས་སོ། །དེ་ནས་ཕྱར་ཁང་གི་ལྷ་བ་བཟུང་བའི་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཡན་ཆད་གསེར་ཟངས་དང་། བུམ་པ་མན་ས་རྩོལས་བྱུབ་པ་
ནང་བཞུགས་སུ་གདུང་ཐལ་དང་གདུང་ཆ་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་པའི་ས་ཚུ་དང་། སངས་
རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱབ་བརྟན་(༡༣༤ན)མང་པོ། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ན་བཟའ་ཆ་སྟོར། སྐྱའི་ཉེར་
སྤྱད་དང་དབང་རྩིས་ཆ་ཆང་། བྱད་པར་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་ཀྱི་ཅ་སྤྲགས་རྒྱན་རིང་
བཟུངས་པའི་བྱག་འཕྲེང་བྱིན་ཅན། གཞན་ཡང་གསུང་འབྲུམ་ཡོངས་རྫོགས་དང་། མདོ་རྒྱད་
ཀྱི་གཟུངས་མང་པོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕེལ་གདུང་སོགས་སྤིན་ན་དགོན་པའི་བྱིན་
རྒྱལས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་ལྷན་པའི་གདུང་འབྲུམ་ཞིག་དང་། དབྱ་ཕྱིལ་པོར་བཞུགས་པ་ལ་ཞལ་
དབྱིབས་དང་སྐྱབས་གཟུགས་ནམས་སྐྱབས་གདུང་གི་ཆབ་སེར་དང་ཕྱར་རས་དང་ཕྱར་དར་སོགས་

ཀྱི་དར་འདམ་ལས་བྱུབ་པའི་འབྲས་སྐྱེ་ཞིག་བཅས་གསར་དུ་བཞེངས་པས་ཤིན་ཏུ་བཀའ་བབས་ཤིང་། འབྲས་སྐྱེའི་ཞལ་དང་སྐྱེའི་དབྱིབས་རྗེ་ཉིད་ཅི་འབྲས་བཞིག་ཐོན་པས་སྐྱེ་བརྟན་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ཞེས་མཆོད་དུ་ཐོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དཔོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆེད་དུ་བོད་ཡུལ་གྱི་གནས་རྟེན་བྱིན་ཅན་རྣམས་དང་། རྒྱ་ནག་རི་བོ་ཅེ་ལྷ་དང་ཅན་དན་རོ་བོ། བལ་ཡུལ་གྱི་གནས་རྟེན་སོགས་རྟེན་བྱིན་ཅན་རྣམས་ལ་མཆོད་འབུལ་དང་། ལྷ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་སུ་ཐུགས་དམ་གསལ་འདེབས་ཁྱེད་ཀྱི་དགེ་བཤེས་སུ་བསྟོན་བཀའ་། དབུལ་པོར་སྦྱོན་གཏོང་སོགས་(༡༣༤བ)རྣམ་དཀར་གྱི་ལས་བཀྲིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་སོང་དམར་ཐོག་ཏུ་པབ་པར་གསེར་སྤང་སུམ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ། དབུལ་སྤང་སུམ་ཁྱི་ཆེག་སྟོང་ཞོ་བདུན་བཅས་ཀྱི་དཔོངས་རྫོགས་སྐྱབ་ཅིང་། དེའི་ཆེ་རྗེ་འདི་ཉིད་ལས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་བློན་པོ་དེ་པའི་བྱ་སྟོབ་རྣམས་དང་། ཡོན་བདག་ཏུ་གཏོགས་པ་ཆེ་སྤྱི་ཆང་མས་གདུང་འབུལ་དུ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཅི་མཆིས་དབུལ་ཐོག་ཏུ་བསྐྱེལ་བར་ཁྱོད་དབུལ་སྤང་སུམ་སྟོང་བརྒྱད་ཅུ་ཞོ་བདུན་སྐར་ལྷ་བྱུང་བ་ལ་གཞི་བྱས་སྐྱེ་གདུང་གི་བཞུགས་ཡུལ་དབུལ་སྤང་བདུན་བརྒྱ་ལས་བྱུབ་པའི་ལྷ་བབས་མཆོད་རྟེན་རྒྱལ་ཐོག་གང་པ་སྤྱིད་ན་དགོན་པའི་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱ་ལྷན་སུམ་ཆོགས་པས་སྤྲས་པ། ལུས་པའི་ནང་དུ་རྒྱུད་སྤེ་བཞིའི་གཟུངས་མང་པོ་དང་། གདུང་རུས་ལས་བྱུབ་པའི་བྱམས་པའི་སྐྱེ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟན་བཞི། །དབང་རྫོགས་སོགས་སྐྱེའི་ཉེར་སྤྱད་མང་པོ། ཉོག་གི་ནང་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕེལ་གདུང་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ། བྱེའི་ནང་དུ་ལྷ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་སྐྱེགས་དང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་པཎ་བྱུབ་མང་པོའི་སྐྱེ་བལ། རིང་བསྐེལ། བང་རིམ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་སྤེ་བཞིའི་སྤྲེགས་བམ་མང་པོ། དེ་མན་ལ་ཡེ་རྟར་དང་། བརྟན་བཞུགས་ཤིས་བརྗོད་ཆོས་(༡༤༠ན) སྟོང་བཅས་ཀྱི་གཟུངས། ན་བཟའ་ཆ་སྟོར་སོགས་བྱིན་རྟེན་མང་དུ་བཞུགས་

པ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟན་དཔལ་སྤང་བྱུག་བརྒྱ་ལས་གྲུབ་པ་ཞིག་བཅས་གསར་བཞེང་
བྱས་ཤིང་། གཞན་ཡང་བཀའ་མངགས་སུ་ཐེབས་པ་བཞིན་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་
རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་མི་ཆད་ཆེ་ཕྱོགས་ཁྱི་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་སྤྲ་བཀོད་ཕྱན་སུམ་ཚོགས་
པ། རྗེ་བོ་རྗེ་དཔལ་ཨ་ཏི་ཤའི་སྐྱེ་བརྟན་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པ་མི་ཆད་ཅམ་པ་རྣམས་
གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་ནང་བཞུགས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕེལ་གཏུང་དང་། རྗེ་དེ་
ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གཏུང་དང་། ཚེས་རེ། ལྷ་མ་གོང་མ་མང་པོའི་སྐྱེ་བལ་རིང་བསྐལ། ཉེ་གནས་
དགོ་ལེགས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འདོད་པ་བཞིན་བདག་གི་མགོ་སྐྱེས་བྱབས་རེ། ཚོས་སྐྱེའི་རིང་
བསྐལ་ཆད་མེད་པས་གཏམས་ཏེ་བྱིན་རྒྱབས་གྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པ་ལྷ་དང་མའི་མཚོད་
སྤྱང་ཆེན་པོ་བསྐྱབས་སོ། །གཞན་ཡང་བྱམས་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་འབྲེམ་རྒྱུའི་བྱམས་
མགོན་གྱི་གོས་ཐང་གསར་བཞེང་གནང་བཞེད་ཡོད་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཚོགས་རྫོགས་པའི་
ཆེད་དུ་གན་གོས་རྒྱ་རྩྱུ་ཁྲད་འཕགས་ལས་བསྐྱབས་པའི་བྱམས་པའི་གོས་ཐང་མིད་དུ་ཁྱ་
ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་དང་། ཞེང་དུ་ཁྱ་བཅུ་(༡༩༠༠)གསུམ་ཡོད་པ། ལྷ་མགོན་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་
རྣམ་ཐར་གཟིགས་པ་ལྷ་ལྷན་དང་། རྒྱལ་ཆེན་སྡེ་བཞི། བྱམས་པའི་གཡས་གཡོན་དུ་རྗེ་ཉིད་
ཀྱི་སྐྱེ་བརྟན་དང་། ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་ལྷ་མ་འདི་ཉིད་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
མཚོན་བྱེད་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ཡང་འཁོད་པ་བཟོ་བཀོད་ཕྱན་སུམ་ཚོགས་ཤིང་
བྱིན་ཆགས་པ་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་དེ་
ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཚམས་དག་པ་
གཞིར་བཟུང་། དམ་པའི་ཚོས་ནི་ཐོས་པར་དགའོ། །ཚོས་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན་དང་འཕྲད་
པར་དགའོ། །འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་འདི་ལྟར་མི་རྟག་གོ་ཞེས་འདོམས་པའི་བྱིར་དུ་
མཛད་པའི་ཐ་མ་བསྟན་པ་ལ་ཡིད་ལྷག་པར་བྲངས་ཏེ་མགོན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལས་ཐོས་
པའི་མན་ངག་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟོར་ནས་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་གྱི་སྟོན་ནས་རྗེ་ལྷ་མ་དེ་

ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ལ་བཙུན་པར་བྱས་སོ། །

སྤྱི་པ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱོད་བསྟར་དབང་བསྟར་བའི། །རྡོ་རྗེ་ལུས་ལ་སྤྱེ་ཤི་མི་
མངའ་མོད། །རྟག་འཛིན་ཅན་ནམས་ཚས་ལ་བསྐྱལ་བའི་བྱིར། །གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་པ་ལྟ་
པའི་ལམ་དུ་ཞུགས། །དེ་ཆེ་(༡༩༡༣)ལྟ་བུ་གཞོན་ནུའི་དཔལ་འཕྲོག་པའི། །མཚན་དཔའི་
རྒྱན་ལྟོད་ཀྱི་བ་བ་ཅན། །ཆེ་བ་རྒྱས་འབྲེལ་ཞལ་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས། །གདུལ་བྱའི་
སྤྱུག་བསྐྱལ་ཐུན་པ་རབ་དུ་བསལ། །ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་གཅིག་དུ་བཅེ་བའི་མ། །རྒྱལ་བའི་
ཉི་མ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་མནལ། །སྟིགས་མའི་རྒྱད་ཐུན་མཐུག་པོས་ལྟག་པར་ནོན། །ལོག་
པའི་བཞེས་གཉེན་ཆོགས་ཀྱིས་ས་སྟེང་གང་། །ཀྱེ་མ་བྱས་པ་འོ་མས་འཆོ་བ་དག །ཉམ་པའི་
གནས་སུ་མ་ཡིས་ཅི་དགར་དོར། །ཆོ་བྱོས་ལུས་ཀྱིས་བཟོད་པའི་རྩལ་མ་རྫོགས། །སྟིགས་སྤྱོད་
གཅན་གཟན་ཆོགས་ཀྱིས་བ་བར་འཆལ། །ད་དུང་པ་མ་འབོད་པའི་སྟེ་སྟེགས་ཀྱིས། །རེ་བའི་
བསམ་པ་ཅུང་ཟད་མི་འདོར་ན། །སྟིང་རིང་པ་མ་བྱུ་ལ་བཅེ་མེད་པའི། །ངང་ཚུལ་འདི་འབྲ་
མཛད་པ་མོད་ལགས་གང་། །འོན་ཀྱང་མགོན་ཁྱོད་གདུལ་བྱའི་གནས་ཀུན་ལ། །ཡལ་བར་
འདོར་བའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བས། །བདག་དང་བདག་འབྲེལ་འགྲོ་ལ་བཅེར་དགོངས་
ནས། །དམིགས་མེད་ཐུགས་རྗེའི་མཐུ་དབྱང་སྤྱོད་དུ་གསོལ། །དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་
རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག་བཀའ་བློན་གསུམ་ལྟན་ཡོངས་འཛིན་བརྟེ་
ཏ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་(༡༩༡༧)བཟང་པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
རྟོགས་པ་བརྫོད་པ་ཐུབ་བསྟན་བརྒྱུ་འབྱེད་པའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས། །རྟག་འཛིན་ཅན་
ནམས་ཚས་ལ་བསྐྱལ་བའི་བྱིར་གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་པའི་མཛད་
པ་རྗེ་ལྟར་བསྟན་པའི་རྟོགས་བརྫོད་དེ་སྐབས་དུག་པའོ། །

སྐབས་བདུན་པ།

༡༽ དབེན་གནས་ཆེ་མཆོག་བཟླ་ཤིས་བསམ་གཏན་གླིང་གི་
ཉེན་དང་བཏེན་པ་བཅས་པ་བཞེངས་ཚུལ་གྱི་དཀར་ཆག།

གཞན་ཡང་བདག་ཅག་ནས་བསྟན་འགྲོའི་བདེ་ཐབས་སུ་དབེན་པའི་གནས་ཆེ་མཆོག་
བཟླ་ཤིས་བསམ་གཏན་གླིང་ཞེས་པའི་སྐྱབ་གནས་འདི་ཉིད་གསར་བཞེང་བྱས་པའི་དཀར་
ཆག་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོ་ནས་རྗེ་འདིའི་རྟོགས་བརྗོད་མདོ་ཙམ་ཞིག་བཀོད་པ་ནི། དེ་ཡང་
ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལས། གུན་དགའ་ར་བ་གཙུག་ལག་ཁང་། །མལ་སྟན་འཛོལ་ནར་མ་
དང་། །ཞེས་སོགས་རྣམས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་གཞིའི་གཙོ་བོ་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་
བསྐྱབ་དང་། དེའི་གནས་གཞི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེང་བ་དང་། མལ་སྟན་དང་འཛོལ་ནར་
མར་སྟོབས་པ་རྣམས་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། གནས་མལ་གྱི་གཞི་དང་གསོ་སྦྱང་གི་གཞི་
ལས་ཀྱང་གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་ཅིང་རི་མོར་བྲི་བ་དང་། སྦྱོང་ཁང་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་། དགེ་
འདུན་བསྐྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། སྟོན་རྒྱ་གར་
འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱུབ་ཆེན་(༡༤༡ན)ཀམ་རྩ་ལ་ཞེས་བྱ་བས་བྱུབ་པ་མཆོག་བརྟེན་
ནས་བསྟན་པ་ལ་གང་པན་གཟིགས་པ་ན་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་འཛུགས་པ་ལས་ལྷག་པ་མེད་
པ་གཟིགས་ནས་རྒྱལ་པོར་བསམ་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་བཞེས་ཏེ་བྲི་ཀླ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གཙུག་ལག་
ཁང་བཞེངས་པ་དང་། རྫོང་ཆེན་སོས་ཀྱང་རང་གི་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་མང་
དུ་བཞེངས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་གྱིས་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་རྒྱ་གར་
དུ་དཔལ་ལྷ་ལེབ་སོགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མའི་ཞལ་འཛིན་མཛད་དེ་དགེ་འདུན་

འབྲུམ་སྤྲལ་མང་པོ་བསྐྱེད་སྤྱོད། བལ་པོའི་ཡུལ་དུའང་ཐང་རྩེ་ཏཱ་རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་
ཏེ་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་དང་མཆོད་རྒྱུན་བཙུགས། བོད་དུ་བྱོན་ནས་ཀྱང་འདུས་བྲས་གྱི་དགོ་ཅ་
ལ་དགོ་འདུན་གྱི་གནས་གཞི་བཞེང་བ་ལས་ལྷག་པ་མེད་པས་གནས་གཞི་གྱིས་ཤིག་ཅེས་
ནན་གྱིས་གདམས་པས་འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་དང་། ཁུ་རྩོག་ལ་སོགས་པ་
བཀའ་གདམས་གྱི་བཤེས་གཉེན་མང་པོས་རང་རང་གི་གནས་གཞི་གསར་དུ་བཅིགས་ཏེ་
དགོ་འདུན་མང་དུ་བསྐྱེད་ནས་བཀའ་གདམས་ལྷ་ཆོས་བརྟན་ལྡན་གྱི་རིང་ལུགས་འི་མ་མེད་
པ་དང་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད། ཁམས་གསུམ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་
བ་སྒྲོ་(༡༩༣༧)བཟང་བྲགས་པ་ཞེས་མཆོན་སྟོན་གྱི་བ་དན་སྤྱིད་པ་གསུམ་ན་རྣམ་པར་གཡོ་
བ་དེས་ཀྱང་འབྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་བཏབ་ནས་བཤའ་སྐྱབ་རྣམ་
པར་དག་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་འཛུགས་པར་མཛད་པས། དཔལ་མཉམ་མེད་རི་པོ་དགོ་ལྡན་
པ་ཞེས་ལྷ་མི་ཀུན་གྱི་པན་བདེའི་སྟོན་ཡོན་གཅིག་ལུང་ལུང་བའི་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་བྱུང་། རྗེ་
སྤྱི་མ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་བྲགས་སྤྲུལ་ནས་མཁའ་སྐྱར་ཆོགས་ལྷ་བྲས་ཀྱང་གདན་ས་ཆེན་
པོ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རང་རང་གི་དགོན་གནས་གསར་དུ་བསྐྱེད་པས་ཞུ་སེར་བསྟན་པའི་
གདུགས་དཀར་པོ་གཅིག་གིས་འཛམ་སྤྱིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་འདི་ཡོངས་སུ་བྱུང་སྟེ་ལུས་
ཅན་ཀུན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ཆ་གདུང་སེལ་བར་མཛད་པས་ན་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེང་བ་
དང་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་སྤེལ་བ་ནི་པན་ཡོན་དེ་ལྷ་བྲས་དང་ལྡན་པའོ། །

དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་ཞི་བ་ལྷས། །འབྲོ་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་སྟོན་གཅིག་པོ། །བདེ་
བ་ཐམས་ཅད་འབྲུང་བའི་གནས། །བསྟན་པ་རྩེད་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་། །བཅས་ཏེ་ཡུན་རིང་
གནས་བྱུང་ཅིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འབྲོ་བ་རྣམས་ལ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གྱི་
པན་བདེ་གང་འབྲུང་བ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། དེ་
ཉིད་མི་ཉམས་(༡༩༣༩)ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་ཡང་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་ཁོ་ན་ལ་རག་ལུས་

པར་གསུངས་ཤིང་། དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་
ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མིག་འབྲས་ལྟར་བསྐྱུང་བ་གཞིར་བཞག་
ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་མའི་དོན་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པའི་དགོ་
སློང་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོག་ལ་ཞེགས་པ་བརྟུན་པ་ཡིན་གྱི། ཆེ་འདིའི་སྤང་ཤས་ཅུང་ཟད་ཅམ་
ཡང་ཁ་མ་སྟེ་བར་འདི་ནང་གི་ལྟ་གོས་འབྱེད་པའི་ཐབས་ཅམ་དུ་སྐྱེས་གསུངས་ཤིང་གོས་བསྐྱུར་
བས་ནི་དགོ་འདུན་གྱི་གངས་སུ་མི་འགྲོ་བས། དེ་འདྲའི་གཟུགས་བརྟན་ཁྲི་ཐག་ཆོག་ལས་ཀྱང་
ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་གནས་པའི་གངས་སུ་མི་འགྲོ་བར་གསུངས་པས་ན། བདག་ཅག་དཔལ་
ལྷན་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གཅོད་མའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ། གཞི་འདུལ་བའི་བཅས་
ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེགས་པ་གནས་ནས། མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་ལ་
སློབ་པའི་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་འདི་ལྟ་བུ་ཞེགས་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་དུ་སྦྱིད་ཤོད་ལྟ་བུ་གྱི་
སའི་ཆ་གི་བཞེས་པའི་ཡུལ་འདིར་དགའ་ལྷན་སྐྱུབ་བརྒྱུད་གྱི་སྡེ་ཞེགས་གསར་བསྐྱེད་བྱེད་
འདོད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་ཡུལ་འདིར་སྟོན་ཆོས་རྒྱལ་སློང་
བཅན་སྐམ་པོའི་ནང་གི་སྟོན་ཆེན་(༡༩༣༧)ཞང་སྤྱོད་པོ་ཆེ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་
གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་སྐྱེ་བརྟན་བཞེངས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་སྟོན་ལམ་
ཀྱིས་མཆོམས་སྦྱོར་མཛད་འདུག་ཅིང་། དེའི་དུས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་སློང་བཅན་སྐམ་པོས་ཀྱང་
ཀྱང་རྒྱ་ཡུལ་ནས་རྗེ་བཅུན་སྟོན་མའི་རྣམ་འབྲུལ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཨོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པའི་རྟེན་
སྐལ་ཨོ་པོ་ཤུག་ལུ་ཞེ་གདན་བྲངས་པ་དང་། རྟེན་དེ་དང་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་འབྲལ་བའི་སྤང་མ་
རྩོད་བཅན་རྗེ་རྗེ་ཤོག་ཆོད་ཅལ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡང་འབྲུལ་སྤང་གི་གནས་བདག་ཏུ་བསྐྱོས་
ཤིང་། ལྟ་འདི་ཡང་སྟོན་བཅོམ་ལྷན་འདས་སེར་སྐྱར་གཤེགས་པའི་ཆོ། སེར་སྐྱའི་གནས་
བདག་གཞོད་སྟོན་ཤུག་པོ་ཞེས་བྱ་བར་ཀྱང་པ་དེས་སྟོན་པ་ལ་བྱག་བཅལ་ཏེ་སྐབས་སུ་སོང་
བ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་སྐྱེ་བརྟན་ཤུག་ལུ་ཞེ་དང་ཐུབ་པའི་བསྟན་

པ་བྲི་མ་མེད་པ་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བར་བྱེད་པའི་དགེ་འདུན་གྱིས་སྤེ་ནམ་པར་དག་པ་གང་དུ་
གནས་པ་དེའི་སྤྱང་མར་བསྐྱོས་ཤིང་ལྷ་སྤྲས་ཐུ་ནི་བཅན་པོའི་སྤྱིའི་རིང་ལ་འབྲུ་ཅོག་གི་སྤྱི་
གསོབ་བཞེངས་ཏེ་མ་འོངས་པ་ན་ཡུལ་འདིར་ཐུབ་བསྟན་བྲི་མ་མེད་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྤེ་
ནམ་པར་དག་པ་ཞིག་འབྱུང་བར་དགོངས་ནས་དེའི་སྤྱང་མར་དོན་གྱི་མངའ་གསོལ་ཏེ་ཡུལ་
འདིར་གནས་གཞི་དང་བཅས་འཛོག་པར་མཛད་(༡༩༩ན)ནས་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱིགས། དེ་
ནས་མི་རབས་འགའ་ཞིག་ནས། ལོག་པའི་སློན་ལམ་གྱི་མཐུ་གྲུབ་པ་སྤྲིག་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་
སྤྱང་གི་མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་གོང་མ་ནམས་གྱིས་བཅུགས་པའི་བསྟན་པའི་སྤྱིལ་བསྐྱབས་
ཏེ། གངས་རིའི་སྤྱོདས་འདི་ཐུན་པའི་སྤྱིང་དུ་གྱུར་པ་ན། འཕགས་མཆོག་འཛིག་རྟེན་དབང་
སྤྱིག་གི་སྤྱིལ་པ་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་རྩི་རྩེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་སྤྲིག་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་
ལ་སྤྱིང་རྩེ་ལྷག་པར་འབྱུངས་ཤིང་། རྒྱད་པར་སྤྱོདས་འདི་རྒྱལ་བསྟན་བྲི་མ་མེད་པའི་འོད་
སྤྱང་དང་བལ་བ་ཐུགས་གྱིས་མ་བཟོད་དེ་བསྟན་པ་བཞིག་པའི་དབྱ་བོ་ཆར་བཅད་མ་ཐག་
ཡུལ་འདིར་ཐེབས་ནས། ད་ནི་བསྟན་པའི་དབྱ་བོ་ནི་པམ་པར་བྱས་ཟིན་ན། མ་འོངས་པ་
ན་ཡུལ་འདིས་མཆོན་གངས་རིའི་སྤྱོདས་འདིར་ལྷ་སྤྱོད་ནམ་པར་དག་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྤེ་
ནམས་དབྱར་གྱི་ཚུ་གཏེར་ལ་འགན་པ་ལྷར་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྤྱིལ་དུ་སྤྱོན་ལམ་མཛད་
ཅིང་། བསྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་དབྱ་འཛུགས་པའི་ལྷག་བསམ་དང་བཅས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་མ་
བསྐྱིག་པར་མཛད། ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ཡུལ་འདིའི་ཤར་རིའི་འདབས་
སུ་གྲུ་འཛིན་ཞེས་པའི་གནས་གཞི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ཏེ་མ་
འོངས་པ་ན་ཡུལ་འདིར་རྩེ་རང་ཉིད་གྱི་(༡༩༩བ)བསྟན་པ་དར་རྒྱས་འབྱུང་བའི་ཐུགས་སློན་
མཛད། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ཡུལ་འདི་ཉིད་གྱི་ཤར་རི་གཏེར་གྱི་བུམ་པ། ལྷོར་
དུང་དཀར་གཡས་འབྲེལ། རུབ་རི་བུམས་པ་རང་བྱོན། བྱང་རི་གདུགས་གྱི་ནམ་པ་སོགས་
བཟ་ཤིས་ཤིང་བྱིན་ཆགས་པའི་ས་དབྱུད་སུན་སུམ་ཆོགས་པར་མ་བཟད། ཡུལ་འདིའི་སུ་ན་

བྱང་འཇུག་གི་པོ་བྱང་རྡོ་རྗེ་གསང་བའི་གཞལ་ཡས་ཁང་བྱ་བ་ན་བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སློབ་མ་རྡོ་རྗེ་མཆོད་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱུ་ཆོན་དཔལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ཏེ་བཞུགས་ཡོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་སྤྱོད་མཉམ་སྦྲུལ་གསུམ་བཅུད་ཆོ་དབང་འཆི་མེད་རྡོ་རྗེའི་སློབ་ཤིང་གི་བརྒྱད་པ་ཟམ་མ་ཆད་པ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་བརྒྱད་འཛིན་སྐྱབ་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སྦྱེས་བྱ་ཡུལ་འདི་ན་བཞུགས་པ་མཐུན་ཏེ་སློབ་དཔོན་ཉིད་རྒྱལ་ལྟུང་གིས་ཕྱོན་ནས་གྱུ་ཆོན་ལ་མན་ངག་འདི་ཉིད་རྡོ་གསུམ་པར་སྦྱལ་ཅིང་། གྱུ་ཆོན་གྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་བསོད་ནམས་གྱི་མཆོ་ལ་མན་ངག་དེ་ཉིད་དང་འཇམ་མགོན་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་བྱམ་པ་གང་ཕྱོར་གནང་བ་སོགས་ཡུལ་འདི་ཉིད་དམ་པ་དུ་མས་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་བསྟན་པ་དར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱིགས་པར་སོང་གཤམ་དགོན་གནས་ཤིག་གསར་བསྐྱུན་མཛད་བཞེད་ཆེ་ཅམ་བྱང་འདུག་ཀྱང་། བསྟན་པའི་(༡༩༥༦)བཞུགས་དབང་གིས་ཐུགས་བཞེད་གྱུ་བ་པ་ཞིག་བྱང་མི་འདུག་པའི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱོང་བ་དང་། ས་སྤྱི་ལོ་གོར་བོད་བདེ་གཟར་ལ་བརྟེན་སྦྱེ་འགྲོ་མང་པོ་ཞིག་མི་རྟག་པའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་སོགས་དཀར་མིན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དུ་མ་ཞིག་བསགས་པ་རྣམས་སྦྱང་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་དུན་སུམ་ཆོགས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཅིག་དུ་ཀུན་མཐུན་བྱ་རམ་ཤིང་པའི་བསྟན་པའི་སྤྱི་པོ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆོན་པའི་ལུགས་བཟང་འི་མ་མེད་པ་འདི་ཉིད་དར་ཞིང་རྒྱས་པའི་ཆེད་དང་། གནམ་གྱི་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆོན་པའི་ཞབས་བརྟན་བཅས་སུ་དམིགས། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གོང་མ་རིམ་ཕྱོན་གྱི་མཛད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་དགོ་འདུན་གྱི་སྤྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་གསར་འཇུགས་བྱེད་འདོད་ཡོད་པའི་ཐོག་། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་གདན་ས་སྦྱིད་གོང་གི་རི་ཁོད་རྣམས་གོར་དམག་གིས་བཅོམས་པར་བརྟེན་དགོ་འདུན་བྱིངས་ཕྱོགས་འདིར་འཕྱོར་བ་ཆང་མ་འདུལ་བྱིམས་གཙང་བས་སྐྱོང་འོས་སུ་གྱུར་པར་མ་ཟད། རྗེ་འདི་ཉིད་མཁས་

བཅུན་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྤྲུགས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྤྲུག་ཅིང་། རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་བྱེ་
བྲག་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་(༡༧༥)འི་དུགས་ཁྲི་མ་མེད་
པ་དུས་མཐར་འཛིན་སྒྲིང་སྤེལ་བའི་སྤྲུགས་བསྐྱེད་དང་ཕྱག་རིས་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་
དང་། བདག་ཅག་ལའང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དབང་ལུང་མན་ངག་དུ་མ་བུ་མ་པ་གང་བྱེད་
ཚུལ་དུ་སྦྱལ་བའི་བཀའ་རྒྱུ་མཉམ་མེད་མཆོད་འོས་ཀྱི་ཞིང་ས་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། བོད་
གསལ་སྟོན་འཁོར་གྱི་བཞུགས་གནས་གཅུག་ལག་ཁང་གསར་བསྐྱར་དང་། མཆོད་གཞིས་
རྟེན་ཁུངས་སོགས་གཞུང་གནས་ནས་གསར་སྒྱུར་བྱེད་རྒྱ་སོགས་མེ་ཉིད་ལ་སྟན་ཞུ་བྱས་པར་
སླ་མ་འདི་ཉིད་བྱ་བའི་གྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཁོ་ན་ལ་དགེས་པས་སྡེ་དགོན་བདག་བཟུང་མཛད་
དེ་ཆེ་ཆོམ། སྟན་གསལ་སོགས་འདི་སྤང་གི་བྱ་བ་སྤྱིང་པོ་མེད་པ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་དགེས་
པས། ཁོ་པོ་བན་ཀན་རྒྱབ་འདི་ཅེར་སོན་པའི་ཉི་མ་འདྲ་བ་ལ་སྡོད་ཡུལ་གསར་དུ་བཅིགས་
ནས་ཅི་བྱེད། དགེ་སློང་འདི་རྣམས་ཀྱང་འདུལ་ཁྲིམས་གཙང་བས་མཆོད་ཡུལ་དུ་བསམ་སྦྱིད་
གོང་དུ་བཞུགས་སྐབས་དང་གཤེན་གྱི་རྣམས་རྒྱུད་མ་ཐོས་པར་དགེ་འདུན་འདི་དག་གི་
འཆོ་ཐེབས་སུ་འགྲོ་བ་བྱས་ཏེ་སྦྱབ་གནས་དར་རྒྱས་ཆེ་ངེས་སུ་ཡོད་རུང་། བསྟན་པ་འཕེལ་
འགྲིབ་ལ་ཤུགས་སྤུབ་པ་དཀའ་བས་ད་ཆ་སོ་སོར་དགེ་སློང་གང་འཕེལ་ལ་བཏང་ན་ལེགས་
པ་འདུག་པས་སྡེ་དགོན་གྱི་ཁ་འཛིན་བྱེད་མ་དགོས་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་(༡༧༦)པེབས་
པར། སྒྲར་ཡང་སྦྱིར་དུས་ཀྱི་ཐ་མ་ལྟ་བུར་སོང་བས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་གལ་པོ་ཆེ་རྣམས་ལམ་
དུ་འགྲོ་དཀའ་བའི་དུས་འདིར་དེ་ཐད་ལ་མི་དགེས་པ་སྤྲུགས་མད་མོད་ཀྱང་། དགེ་སློང་འདི་
རྣམས་འདུལ་ཁྲིམས་གཙང་བ་དང་། བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་སོགས་རྒྱུད་སྡེའི་ཆོ་ག་
མང་པོ་ཡང་ཕྱག་ལེན་ཁུངས་སྤུབ་ཏུ་བཞུགས་པས་འཕྲོར་རྒྱུ་དུ་གྱུར་ན་སྦྱིར་བསྟན་པ་ལ་
གཞོད་པར་མ་ཟད། བདག་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ངན་ལའང་མི་བརྟུབ་ཙམ་འདུག་པས་ངེས་པར་
དགོན་གནས་གསར་བསྐྱར་བྱེད་ཆོག་པའི་ཞུ་བ་ནན་ཆེ་བར་མ་ཟད། དགོན་གནས་འདིའི་

ཞལ་འཛིན་མཛད་ན་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་པན་ཚུན་ནས་རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དགོ་བའི་
བཤེས་གཉེན་དག་གཞི་འདིར་འདུས་ཏེ་སྐྱབ་པ་སྦྱིང་པོར་མཛད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསྟན་པ་
སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་པན་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ། འོ་ན་སྐྱེ་ཞབས་ནས་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་
པའི་མཛད་པ་རྒྱབས་པོ་ཆེ་ལ་བན་ཀན་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཁྱེ་བ་ལས་འོས་མ་འདས་པས་
བཀའ་གནང་བཞིན་ཞུས་ཆོག་པ་བྱེད་ཅེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་བརྟེན། ལྷགས་ཁྱི་རྩ་བ་
དང་པོའི་ཆོས་ལྡེ་རིས་གཟུང་པ་སངས་དང་། རྒྱ་སྐར་ནམ་གྱའི་འབྲུབ་སྦྱོར་གྱི་གཟུང་ཆོས་
མཆོག་ཏུ་དགོ་བའི་ཉིན་སྐྱབ་གནས་འདི་ཉིད་གསར་བསྐྱབ་གྱི་དབུ་བཅུགས་ཤིང་། གཙུག་
ལག་ཁང་དང་། (༡༩༤༧)བྱུང་ཁང་། སྦྱོང་ཁང་སོགས་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པ་འདི་ལྟར་
བསྐྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་དང་བཅས་འདུལ་བ་འཛིན་པ་སྒོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་གྱིས་དབུས་
དགོ་སྦྱོང་བཀུད་བྲལ་གཅིག་རྫོང་བརྟེན་མཛད་དེ། གཞི་དེར་བཀའ་ཤིས་གྱི་གསོ་སྦྱོང་དང་། ས་
ཆོག་རྣམས་ཕྱག་ལེན་ལྟར་མཛད། དེ་ནས་ལྟོ་འབྲེའི་ཐིག་དང་ཆེ་ཆུང་གི་ཆོད་རྣམས་གཞལ་
ཏེ། འབྲམ་གཞི་གདིང་བ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་དོ་དམ་འདི་ཁའི་མགོན་གཉེར་ལྟ་རི་ཆོས་
མཛད་དགོ་སྦྱོང་སྐལ་བཟང་བཟོད་པ། དཀའ་བཅུ་སྐལ་བཟང་བསྟན་དཔ། ལས་བྱ་ཕྱག་ནང་
ཆེ་འཕེལ་སོགས་དང་། ཤིང་བཟོ་ཞལ་ངོ་། རྫོང་བཟོ་སྦྱིད་འཕེལ་སོགས་དོ་དམ་བཟོ་རིགས་
ལས་བྱེད་ལུལ་མི་དང་བཅས་པར་གཞུང་སྐྱེར་གཉིས་ཀ་ནས་བཟང་བཟང་གི་སྟེར་ཆ་གྲུ་ལོ་པ་
བྱས། ཡུལ་གཤེས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་བཟོ་རིགས་དང་། ལུལ་མི་རི་འཕེལ་
གྱིས་ལས་མི་བཀུ་སྤྱག་བྱག་ཅམ་འདུས་པར་གཞུང་སྐྱེར་གཉིས་ཀ་ནས་རྫོགས་ཐུག་ཅམ་ཆང་
ནར་གཏོང་དང་། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་སྟོན་མོ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐོག་དངོས་པོའི་སྟེར་ཆ་
སྤམ་མཐོ་བ་བྱས་པས་ལས་མཐུག་བྱུབ་སྟེ་སོ་སོའི་ཡུལ་ལ་འགོ་སྐབས་རྒྱན་གོས་གསར་
བ་དག་གིས་སྤྲས་ཏེ། ད་ལམ་གྱི་ཨར་པོ་ལས་སྦྱིད་པ་མ་བྱུང་བླ་མའི་ཐུགས་རྗེ་ཡིན་ཞེས་
ཡུལ་དེ་ནས་འགོ་མི་འདོད་པ་ལྟར་(༡༩༥༣)བྱེད་པ་བྱུང་ངོ་། །

དེ་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལས་གྲྭ་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་འདི་ནས་དོ་ཁུར་ཡང་དག་
བགྱིས་ཏེ་ལས་བྲེད་བཅོ་རིགས་ལས་མི་དང་བཅས་ཀྱི་སྟོབས་སྒྲ་ཐོབ། འདུགས་སྒྲང་གོལ་
གསུམ་གྱི་སྟོན་མོ་དང་སྟེར་ཆ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤིང་ཆ་དང་། ཚོན་གསེར་སོགས་
དགོས་ཆ་ཆེ་ཕྲ་སོང་རིགས་མཐའ་དག་གི་རིན་ལམ་ཙམ་བསྟོམས་པར་དདུལ་སྤང་ཁྲི་ཕྲག་
གཉིས་དང་ཆིག་བརྒྱ་ཙམ་སོང་ཞིང་། རྗེ་ཉིད་ནས་ཀྱང་རྟེན་དང་མཆོད་རྗེས་རྣམས་མ་ཐེ་
བའི་བཅོ་རིགས་ཀྱི་སྟོན་མོ་དང་། གནང་ཆ། གསེར་ཤོག །མཆོལ་སོགས་ཞལ་འདེབས་
སུ་གནང་བའི་རིན་ཁྲིན་བསྟོམས་དདུལ་སྤང་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་སོང་འདུག་ཅིང་། ཀྱུ་
གཟིགས་པ་ཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་གནང་ཆ་སྤམ་མཐོ་བ་དང་། གཞན་ཡང་འབི་ལྷང་
ལྷ་མ་དགེ་འདུན་བཟང་པོ། སེར་ཅེ་དགེ་བཤེས་ཐོགས་མེད། ཆེ་རུ་འདུས་སྤྱི། ལྷ་སྤྱུ་དགའ་
ཆོལ། མདོ་མཁར་བ། བད་ཆོལ་བ་སོགས་དད་ལྡན་མང་པོས་ཀྱང་བཅོ་རིགས་ལས་བྲེད་
ལུལ་མི་དང་བཅས་པར་སྟོན་མོ་གཟབ་པར་བྱས་པས་ལས་མི་རྣམས་བྱང་བྱིས་ཡིད་
མགུ་སྟེ་ལས་ལ་ཤིན་ཏུ་འགྲུས་པས་ལས་རྒྱན་རྒྱ་བ་ལྗེའི་རིང་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཀ་བ་སུམ་
ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ས་ཉིས་ཐོག་དང་། འབྲུམས་ཀ་བ་ཉི་ལྷུ་ཙུ་(༡༩༥༧)བརྒྱད་ཀྱི་ས། རུང་ཁང་
ཀ་བ་བཞི། སྤྱིལ་བུ་རུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་རྣམས་བྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དུས་སུ་ལས་བྲེད་རྣམས་
ནས་གིབ་རྫོང་བཅན་པ་འདི་བཞིན་མཐུ་ཆེ་ཞིང་། ཤིན་ཏུ་གཉན་པས་ས་བཞོ་དོ་སྟོག་བྲེད་
པ་ཉེན་ཆེ་ཞེས་བཟོས་པ་ན། རྗེ་ཉིད་ནས་དར་བྱི་མེད་ཅིག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་བསྐྱུན་པའི་
འཕྲིན་ལས་བྲེད་དགོས་པའི་དོན་རྗེའི་གཡར་དམ་ཆོགས་བཅད་གཉིས་བྲིས་ཏེ་ལྷ་དེའི་འབྲ་
འབག་གི་མགུལ་ལ་སྟོན་པས་བཅོ་རིགས་ལས་བྲེད་ཆང་མར་ཐ་ན་མི་ལམ་ངན་པ་ཙམ་
ཡང་མ་བྱུང་ཞིང་། ས་དོ་གཡམ་པ་སོགས་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་ཀྱང་གཙུག་ལག་ཁང་
གི་ཉེ་འདབས་ནས་གཏེར་ལྷ་བྱར་ཐོན་པ་ན་ལོ་ཙམ་འགོར་ཆོད་ཀྱི་ལས་གཡོར་ཆེ་བ་དུས་
ཐུང་རུ་ལ་བྱབ་པས་རྫོང་བཅན་པས་འཕྲིན་ལས་རྩལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་སོ་ཞེས་ཆང་མ་

མགིན་གཅིག་ཏུ་སྒྲེང་ངོ་། །གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕྱེབས་བྲིས་སུ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་
གནས་བརྟན་བརྟུ་བྲུག་གིས་བསྐྱོར་བ་དང་། རྒྱལ་བ་སེང་གའི་ང་ངོ་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཀུན་གཟིགས། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད། རྒྱལ་བ་བྲམས་པ། འོད་དཔག་མེད། རྒྱ་དབང་
གི་རྒྱལ་པོ། སངས་རྒྱས་སྤྱན་ལེགས། ལྷ་མ་བྲམས་པ་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་རང་ཉིད་བཅས་གཙོ་
བོ་དུ་གྱུར་པའི་བསྐྱལ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་སྟོང་། བྲག་(༡༩༩༦) ན་དོ་རྗེ། རྗེ་བརྟན་སྟོལ་
ལྡང་རྣམས་དང་། སེང་གཡམ་ལ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དང་། དེའི་གཡམ་སྟོགས་སུ་རྗེ་
བརྟན་བྲམས་པ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྟོན་བརྟུན་དང་། གཡོན་དུ་རྗེ་བརྟན་འཇམ་དབྱངས་ལ་ཟབ་མོ་
ལྟ་བརྟུན། སྟེང་དུ་དོ་རྗེ་འཆང་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱལ་བ་བརྟུན། མདུན་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་
པོ་ལ་འཁོར་དག་པ་རྣམས་བརྟུན། འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། དབུ་མ་བ་དཔའ་བོ་
དོ་རྗེ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ། ཤར་རུབ་ཀྱི་ཕྱེབས་ལ་བདག་ཉིད་གཉིས་དང་། ཀུན་གཟིགས་
པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་འབྲས་སྒྲི། སྟོ་མཚོར་དུ་རྒྱལ་ཆེན་སྟེ་བཞི་དང་། ཆ་ལྷ་པའི་འཁོར་ལོ། རྗེ་
ཙོང་ཁ་བ་ལ་བསྟོད་པ་ཀུན་བཟང་འཁོར་ལོ། འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་བཀོད་པ་མངོན་པ་ནས་
བཤའ་བ། སངས་རྒྱས་རབས་བདུན་གྱི་གསོ་སྦྱང་དང་། སྤྱབ་སྟེའི་གནས་བསྟོན། ལྷགས་
གདོང་གཡམ་ལ་རྣམས་དབང་དང་། གཡོན་ལ་སྟོམ་མཚོན་དམ་པ། གཞན་ཡང་འདུ་ཁང་གི་
ཀ་གཏུང་གི་ཅི་ཡང་མཛེས་ཚོན་མ་ཡིན་པའི་བྱིན་རྒྱལ་བ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་གཏུང་ཅི་ལ་
གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དང་། ཆེ་ལྷ་སྤྱ་གསུམ། རྣམ་འཛོམས་བཅས་ཀྱི་ཅ་སྤྲགས་ལུ་
ལ་གསེར་ཤོག་འགག་གཏོང་། ཀ་གཞུའི་ཕྱེབས་ལ་སངས་རྒྱས་སོ་ལྷ་(༡༩༩༧)དང་། ལྷན་
ལྷ་བདེ་གཤེགས་བརྟུན། སངས་རྒྱས་རབས་བདུན། རྟེན་བྲིས་ལ་གཞུངས་ཆེན་སྟེ་ལྷ་
དང་། ཡེ་རྟུར། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གཞུངས་རྣམས་འབྲི་དགོས་ཚུལ་གནས་བརྟན་
ཐར་པའི་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བྲིས་པ་དབུ་ཆེན་མཚོ་སྟོ་བ་ཆེ་བརྟན་རྣམས་རྒྱལ། རྒྱ་སྟོན་ཆེ་
དབང་སོགས་ལ་རྗེ་རང་ཉིད་ནས་བཀའ་མངགས་མཛད་པས་ཨར་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་

པའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བའི་མཛད་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་ཆེ་ལས་བྲེད་ནམས་ཀྱིས་གཞི་བདག་རྫོང་བཙན་པ་འདིས་འཕྲིན་ལས་ཚུལ་བཞིན་
དུ་བསྐྱབས་པས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་འདིའི་སྐུ་ཞིག་འདི་དགོས་ཚུལ་ཁྱུས་པར་མ་གནང་། འོ་
ན་མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པའི་སྐུ་ཞིག་འདི་དགོས་ཚུལ་ཁྱུས་པར་ཡང་མ་གནང་སྟེ། སྟོན་པ་
ཐུགས་རྗེ་ཅན་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་བསྟར་ནས་བཏབ་པའི་གཙུག་
ལག་ཁང་ནམས་ལ་གཞི་བདག་གི་གཟུགས་བརྟན་མེད། སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་བསྟན་པ་གང་
ལ་གཉེར་དུ་གཏང་བའི་ཆོས་སྟོང་ནི་དཔལ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་ཡིན། དེ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་
ན་ཡང་ཡོད། ཁོ་བོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཙས་པ་བཞིན་བྱས་པ་ལ་རྫོང་བཙན་པས་ཀོ་མོང་
བྱས་མི་ཡོང་བས་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ན་ལེགས་གསུངས་པས་དེ་ནམས་ཀྱང་དད་པ་
སྦྱིས་(༡༩༩༥)པོ། །གཞན་ཡང་གཙང་ཁང་གི་དབུས་སུ་ཉེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཐུབ་ཆེན་མཐོང་
བ་དོན་ལྡན་ལྟ་ལྟ་རྫོ་བོ་ལས་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་སྐུ་ཆད་མཐོ་བ། ཁྱི་དང་རྒྱབ་ཡོལ་ལ་གཡུ་
དང་བྱར་སྟོས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱ་བཀོད་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་
འགྱུར་རོ་འཆལ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཙུན་འཕགས་ཡུལ་ནས་འགྱུར་རོ་
འཆལ་ནམས་སྟར་ཐང་དུ་པར་གསར་འདེབས་མཛད་ཅིང་། བཀའ་འགྱུར་གྱི་པོད་སོ་སའི་
དབུ་ཤོག་གསུམ་རེ་མཐིང་ཤོག་ལ་གསེར་བཟང་བོས་བྲིས་པ། བཀའ་བསྟན་ཆང་མར་
མཛོད་གོས་ཀྱི་ན་བཟའ། གདོང་དར་དང་ཞལ་ཁེབས་སུམ་བཙུགས། སེ་ཏ་ཉིའི་སྐུ་རག་
ལ་ལྷགས་ཀྱི་སྟེགས་ཆབ། སྟེགས་ཤིང་མཆལ་གསེར་གྱི་རི་མོས་ཕྱག་པ། ཆོས་ཁྱི་བཟོ་
བཀོད་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ནམས་གསར་བཞེང་མཛད། འདི་དུས་བཀའ་བསྟན་གྱི་འདེན་
ཁལ་དང་། ཤོག་སྟོར་གྱི་ལས་མི། སྟོ་ཞིབ་སོགས་བཀའ་མགོན་དཔལ་ལྡན་གྱིས་སྦྱོར་
བདག་བྱས་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཟད་པ་མེད་པ་བསྐྱབས། གཞན་ཡང་རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་བཀའ་འབྲུམ་དངོས་ཚུལ་དང་། རྒྱལ་ཆབ་མཁས་བླ་བ་སོགས་ཐུགས་སྦྱས་ནམས་

གྲིས་རྗེའི་གསུང་བེན་གྲིས་སུ་མཛད་པ་ཆང་མ་མཐིང་ཤོག་(༡༩༥༧)ལ་གསེར་བཙུ་མས་
གྲིས་པ་སོགས་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་རྟེན་མང་པོ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཀ་བ་རྣམས་ལ་
ཕན་དང་། བྱེ་བྱུར། རྒྱལ་མཆོན། རྟོག་བྱེད་བྱེད། ལྷ་བཅེགས། བསྐྱར་རྩམ། མཆོད་ལྷ་
སོགས་འདུ་ཁང་མཐོ་སྒོར་གྱི་རྒྱན་འབྲེམ་མང་པོ་དང་། འདུ་ཁང་ཁོར་ཡུག་ལ་མཛོད་གོས་
ཀྱི་ཡོལ་བ། གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དང་། གནས་བརྟན་སྐྱབ་མཆོད། ཆོས་སྤང་གི་
བསྐྱར་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོ་གའི་སྐབས་གང་དང་གང་དུ་དེ་དང་དེར་བཀྲམ་ཆོག་པའི་མཆོད་
རྩམ། དབང་རྩམ་སོགས་མཆོད་རྩམ་གྱི་བྱེ་བྱུག་བསམ་གྲིས་མི་བྲལ་བ་དང་། དགོ་འདུན་
རྣམས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་བྱེད་དུ་འཕགས་པར་དགོངས་ཁོ་བཤད། འབྲེན་ཆས་སོགས་
དགོ་འདུན་གྱི་ལྷ་ཆགས་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མ་ཆང་བ་མེད་པར་གསུང་
བཞིང་མཛད། བདག་ཉིད་ནས་ཀྱང་དགོ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་བྱུགས་དམ་གྱི་རྟེན་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་
ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བརྟན་གསེར་བཤད་ལས་བསྐྱབས་པ་མི་ཆད་ཅམ་པ་གཅིག་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་གྲིས་ཐང་མཛོད་གོས་ཀྱི་འཇམ་དབང་གོང་
གཤམ། ལྷ་རྩེའི་ཞལ་ཞེས་ཡོད་པ་རོ་སུམ་ཅུ་སོ་གསུམ། གོས་ཁ་ཐིམ་བྱེད་འབྲུར་ཆེ་བ་
ཆ་གཅིག་དང་། བཅད་ལྷན་གྱི་ཀ་ཕན་ཆ་གཅིག་། རྟོག་སྐྱུག་ལེགས་པ་(༡༩༥༠ན)གསུམ་རྟོག་
སེལ་ལེགས་པ་ཆ་གཉིས། ལག་རྩེ་གསེར་ཤོག་མ་བཙུག་། མཆོད་རྩེ་གསེར་ཤོག་མ་ཆ་
གཅིག་། བཤད་དུང་དང་། རྒྱ་སྤིང་ཆ་རེ། མཐོང་སྒོར་དུ་དར་དཀར་གྱི་ཤམ་བུ་མཛོད་གོས་
ཀྱི་འཇམ་དབང་གོང་ཡོད་པ་གཅིག་རྣམས་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྤྲིང་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་འཕེལ་གདུང་སྤྲིང་པོར་བཞུགས་པའི་གསེར་བཤད་ཀྱི་གཞིར་དབྱུག་མཐོ་བཙུ་ལོད་
པ་གཅིག་། འདུན་ལོགས་སུ་གསེར་བཤད་ཀྱི་རྣམ་བཟུ་དབང་ལྷན་སྟེན་བདེ་གྱི་ཞིང་དང་
མཉམ་པ་ཆ་གཅིག་། རྟོགས་གཞན་གསུམ་ལ་གསེར་བཤད་ཀྱི་མཆོད་ཁ་གཞུང་མདའ་ཆད་
མ་གསུམ་རེ་རྣམས་དང་། རྗེ་འདི་དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པའི་དུས་སུ་བར་ཆད་ཀྱི་མཆོན་མ་

ཞིག་བྱུང་འདུག་པ། དེ་ཉིད་བསྒྲོག་པའི་ཆེད་དུ་རྡོ་རྗེ་ནམ་འཛོམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱམ་
སྐྱབ་ཅིག་མཛད་པས་དེ་ལས་གྲོལ་ཞིང་དེའི་དུས་ཀྱི་བྱམ་ཚུའི་རྟ་ཆག་མེད་དུ་མཛད་པས་རྗེ་
འདི་ཉིད་ཀྱིས་གནང་བའི་ནམ་འཛོམས་ཀྱི་བྱམ་ཚུ་དང་། བྱམ་རིལ་བཅས་ཀྱིས་གྲིབ་དང་མི་
གཙང་བ་བསྐྱུང་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཞིག་འདུག་པ་དང་། བྱམ་རྟ་དེ་ཉིད་ཆད་མེད་ཀྱིས་
དེར་གྱི་དུས་ཀྱང་སྒྲོང་བ་པ་ནམས་ཀྱིས་ཉ་སྒྲོང་གཉིས་ལ་ནམ་འཛོམས་ཀྱི་བྱམ་སྐྱབ་རེ་ཆག་
མེད་དུ་མཛད་སྒོལ་འདུག་པ་དེའི་སྐྱབ་སྒྲོང་དུ་སྒྲོན་དམར་ལས་བྱུབ་པའི་བྱམ་པ་བྲིན་ཅན་
(༡༥༠བ)གཅིག་ནམས་དང་། སྐྱ་མ་དང་དགེ་འདུན་ཀྱི་སྒྲེ་ལ་གོས་དང་། སྟན་དང་། སྐྱ་བྲེ་
ལ་སོགས་པ་དབུལ་བ་བསོད་ནམས་ཀྱི་གཞིའི་གཙུག་པོ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར། སྐྱ་མ་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་སང་གའི་ཁྱི་དང་། དགེ་འདུན་ནམས་ལ་ཆོགས་སྟན་མཐུག་པ་ཡུག་
ཉི་ཤུ་ཐམས་པ། འདུ་ཁང་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གཟིམས་ཚུང་པན་ཚུན་ཆང་མ། སྒོ་མཆོར་སོགས་
ཀྱི་གནམ་རྒྱན་གསར་བཅོ་བྲེད་རྒྱུ། མཛོད་གོས་ཆོས་ཁ་སྒྲ་ཆོགས་ཡུག་ཆེན་ཉི་ཤུ་རྩ་
དྲུག་དང་། རང་ལ་རས་དཀར་བཅས་སྟོབས་ཉེ་བཅོ་དགོད་དགོས་རིགས་ཆང་མ་ལེགས་
པར་ཆོགས་སུ་རྒྱུད་པ་དགོས་ཚུལ་ཉེ་གནས་ལ་བཀོད་པས་འདོམས་པ་བྱས་ཉེ་ལུལ། ཀུན་
གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པ་ཆེ་ནས་ཀྱང་སྟན་པའི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱུ་བརྟན་སྤུ་རྒྱུ་ཆང་མ་དཔངས་
སོར་སུམ་རུ་སོ་གསུམ་ཡོད་པ་གཅིག་གིས་གཙུག་པོ་སངས་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱུ་བརྟན་
བདུན་དང་། བཀའ་གདམས་གདུང་རྟོན་གསུམ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་པར་
མ་སྤེགས་ཤིང་སོགས་ཆ་ཆང་ཆར་གཅིག །སྐྱུ་ཆལ་ལེགས་པ་ཆ་བཞི། སིལ་སྟན་ཆ་
གཉིས། མཁར་རྩ་དབྱུག་བཅས་གསུམ། མཛོད་གོས་ལེགས་པའི་ཀ་པན་ཆ་གཉིས། བཅད་
ལྟན་རྒྱ་རྟོད་གི་རྒྱལ་མཆོན་ཆེ་བ་གཅིག་ནམས་འབུལ་བར་མཛད། རྒྱལ་ཡུམ་སྒོ་བཟང་
བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛོམ་ཀྱིས་ཀྱང་(༡༥༡བ)དགེ་འདུན་ཀྱི་ཆོགས་གདན་བྱམ་ཅེ་དམར་
སོ་ཡུག་བཙུ་ལྟ་དང་། བཟང་གོས་ཀྱི་ཀ་པན་ཆ་གཉིས་བཅས་ལུལ། བྲིས་ནས་གཙང་ཁང་

ཐུབ་ཆེན་གྱི་གཡམས་གཡོན་དུ་རྒྱ་འདུལ་ཆེན་པོ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་གནས་
མར་གྲགས་པ་གསེར་ཟངས་ཀྱི་ཐུབ་ཆེན་དང་། བཀའ་གདམས་ལི་མའི་ཐུབ་ཆེན་ལྷ་ལྷན་
རྫོང་པོ་དང་སྐྱེ་ཆད་མཉམ་པ་རེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཡམས་གཡོན་དུ་ཟུས་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
བཞེངས་པར་གྲགས་པའི་གདུང་རྟེན་ལི་མ་ཐོག་ཆད་མ་རེ། འདུཾ་ཁང་གི་གོང་གཡམས་སུ་
རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དདུལ་གདུང་ཐོག་ཆད་མ། དེའི་གཡམས་སུ་དདུལ་སྐྱེ་སྐྱེ་ཆད་མ། དེའི་གཡམས་སུ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕེལ་གདུང་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་དབུ་ལོ་བྱ་བས་ཆང་
ནང་གཞུགས་སུ་ཡོད་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བརྟན་བྲག་སྒོ་རབ་འབྲུམས་པའི་ཐུགས་
དམ་རྟེན་ཁྲི་དང་བཅས་པ། གོང་གཡམས་གཡོན་དུ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་རྗེ་གསུ་བཞེངས་པའི་
རྗེ་བརྟན་བྲུམས་མགོན་གྱི་སྐྱེ་བརྟན་ཁྲི་རྒྱབ་དང་བཅས་པ། དེའི་གཡམས་གཡོན་དུ་རྫོང་པོ་རྗེ་
དཔལ་ཨ་ཉི་ཤ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བརྟན་ཁྲི་བཅས་རེ། དེའི་གཡོན་དུ་སྐྱུ་སྐྱ་
སྤུ་ཆུང་མ་ཁྲི་བཅས། གཞན་ཡང་ཕྱར་ཕྱོག་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱུ་བའི་བཀའ་གདམས་ཀྱི་བཤེས་
གཉེན་མང་པོའི་ཐུགས་དམ་གྱི་(༡༥༡བ)རྟེན་ཐུབ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་དང་། ཤེལ་ཆོས་རྗེ་
བྱང་ལེ་ཤེས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱུ་སྐྱུ་བའི་བི་ཤ་ཀམས་བཞེངས་པར་གྲགས་པའི་ཐུབ་པ་དགེ་
འདུན་འཕེལ་ཞེས་པ་བྱིན་ཅན། གཞན་ཡང་རྗེ་སྐྱ་མ་མཆོག་གི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། མཛད་
འཇིག་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པས་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟན་མང་པོ་དང་། སྤེ་སྒོད་
གསུམ་གྱི་སྤེགས་བམ་མང་པོ་འདུས་ཏེ། དེང་གི་དུས་སུ་དགོན་གནས་གསར་ཆགས་ཞིག་
ལ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་། མཆོད་རྩིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གཞན་གྱིས་འགྲན་བཟོད་དཀའ་བ་
འདི་ལྷ་བྱ་བྱ་བ་པ་ཡིན་ནོ། །

༡༽ འདུས་སྡེ་འདིའི་གཞི་གསུམ་ཆོས་སྦྱོང་གི་བྱ་བ་དང་སྦྱོང་བ་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་པན་བཏགས་ཚུལ།

གྲུབ་པའི་སྦྱེས་བྱ་མང་པོས་ཉེར་བསྟེན་ཅིང་། །ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པའི་སྦྱོང་སྦྱོང་ས་སུ། །འགོ་ཀུན་བསོད་ནམས་སྤེལ་བའི་ཉེར་འཆོའི་གཞི། །ཐུབ་བསྟན་དྲར་སྦྱིག་འཛིན་པའི་སྡེ་འདི་བསྐྱབས། །དབེན་པའི་གནས་མཆོག་འདིར་བཞུགས་པའི་དགེ་སྦྱོང་སྦྱོང་བ་པ་རྣམས་ཀྱང་བདག་ཅག་གི་སྤྲོ་མ་མཁས་བཙུན་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་མཆོན་བརྗོད་པར་དཀའ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་གཅེས་པར་བསྐྱེད་པས་སྦྱོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་ཁྲིམས་དག་ཅིང་མདོ་སྔགས་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་པས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་ཆེ་བ་གཟུང་གནས་སྒོ་ལྡན་ཀུན་གྱི་མཐུན་སྦྱང་དུ་གྲུབ་པ་འདི་(༡༥༩ན)བཞེན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སོ་སོར་ཐར་བ་ལས། ང་ནི་ཐུང་ན་འདས་ཕྱུང་ན། །འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་བ་ཞེས། །རང་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུས་བཅས་པར། །ནན་ཏན་དགེ་སྦྱོང་ཆོགས་མཛུགས་བསྟོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་གནས་མི་གནས་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་མཆོམས་ཚུལ་བཞེན་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་མེད་ལ་རག་ལུས་པས་ན་རྗེ་འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་འཕེལ་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་སྐྱབ་གནས་འདིར་གསར་དུ་འདུག་པ་རྣམས་ལ་བར་ཆད་དང་ལྡན་མིན་བཏགས་ཏེ། དགེ་ཚུལ་དུ་སྐྱབ་འོས་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྦྱོམ་པ་སྦྱལ་ནས། ལུ་བར་འོས་པའི་དགེ་སྦྱོང་རྣམས་ལ་ལུས་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྐྱབས། སྐབས་དེ་ནས་གདིང་བ། ལྷུང་བཟེད། ལྷ་གོས། མཐུལ་རྣམས་འབྲལ་མེད་དང་། ལྷངས་འདས་སོ་དུག་གི་སྦྱོམ་ཆོག་བཟུང་སྟེ་ལྷུང་བ་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་པས་ནམ་ཡང་མ་གོས་པ་དང་། དགེ་ཚུལ་གྱི་བྱ་བ་དགེ་

སྒྲོང་རྣམས་ལ་བྱིན་ལེན་སྟོབས་པ། རུང་ཚུ་འདེབས་པ། མེ་རེག་ལ་སོགས་པའི་རུང་བ་
བྱེད་པ། བྱིན་ལེན་བཞིག་པ། ལྷ་ཁང་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོད་པ་འབྲུལ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཚུལ་
བཞིན་དུ་བགྱིད་དགོས་པའི་བཀའ་འདོམས་མཛད། གྲུ་ས་གཞན་ནས་གསར་དུ་ཐེབས་པ་
དང་། དགེ་སྒྲོང་གསར་དུ་བསྐྱབས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡོ་བྱད་(༡༥༩བ)སྟེ་དང་། ཁྱད་པར་
ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་དང་། གདིང་ལྷུང་། མཐུལ། རྩོམ་རིམ་རྣམས་འབྲལ་མེད་དུ་བཅང་
དགོས་པ་དང་། བཅ་ཤེས་བཀ་ཡོད་དང་ལྡན་པས་ཡོ་བྱད་སོ་སོར་བྱིན་རྒྱབས་དང་ཁྲིམས་
ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ་ལས་དུས་བཅ་བསྟེན་དུ་རུང་བ་རྣམས་ལ་དུས་བཅ་བསྟེན་ཚུལ་
སོགས་འབྲུལ་བ་ནས་གསུངས་པའི་བསྐྱབ་ཁྲིམས་མཐའ་དག་ལ་བསྐྱང་ཐབས་ཡན་ལག་
ལུང་སྟོན་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྟོབ་དགོས་པའི་བཀའ་འདོམས་མཛད། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་
བསྐྱབ་པ་ཡོན་སྦྱང་གི་སྟོན་ནས་བསྐྱང་བ་ལ་ཡར་ངོ་མར་ངོའི་གསོ་སྦྱང་དང་། དབྱར་ཁས་
ལེན། དགག་དབྱེ་སྟེ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་ནམ་ཡང་ཉམས་མེད་དང་། གསོ་སྦྱང་གི་
སྐབས་གནས་བརྟན་མཆོད་ཆོག་ལག་མཐེལ་ལྟར་མཉམ་མ་དང་། སྐབས་གསུམ་མ་སྟོན་དུ་
འགོ་བས་པཎ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་མཛད་པའི་དགེ་སྒྲོང་གི་སྟོན་ཆོག་བརྟན་ནས་
ལྷུང་བས་གོས་མིན་བརྟགས་ཏེ་དེ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་སུ་འཇུག་པ་སྐྱ་མ་འདིའི་ཕྱག་ལེན་དུ་ངེ་
ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་བཞུགས། གཞན་ཡང་སྒྲོང་བ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་འདོན་གྱི་རིམ་པ་ལོ་
ནང་རེར་འཆར་ཅན་དུ་མཛད་རྒྱ་ནི། རྩོམ་སྐྱ་དང་པོའི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་ཐོག་མར་སྐྱ་མ་
ཡི་དམ་ལ་མཆོད་གཏོར་སྟོན་དུ་འགོ་བས་འདོད་ཁམས་དབང་མོར་ཆོས་གཏོར་ཕྱག་ལེན་
(༡༥༩ན)བཞིན་དང་། ཆོ་རྟེང་མར་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཐུལ་དང་བཅས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་
ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ཡོན་ཏན་གཞི་གྱུར་མ། སེམས་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ། རུང་ཚུབ་
ལམ་སྟོན། དེར་ནི་རིང་འབད་མ་རྣམས་དང་། ཆོས་ལྔ་ནས་བརྒྱ་དྲུག་གི་བར་ཆོ་འབྲུལ་སྟོན་
ལམ། རྩོམ་སྐྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་གསུམ་ལ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་རྩེ་བརྟན་སྟོ་བཟང་

བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དུས་མཆོད་དང་བསྐྱེད་བཀའ་འགྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་སྒྲིག། ཉོར་
ཆེ་གསུམ་པའི་ཆེས་བཅུར་བྱུང་དབང་སྒོ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་གྱི་དུས་མཆོད་དང་བསྐྱེད་ཉིན་
ལྗེ་རིང་བདེ་མཆོག་ལུ་ཨི་པའི་དགྲིལ་འཁོར་སྐྱབ་མཆོད་སྤྱན་སྟེག་དང་བཅས་པ། ཉོར་
ཆེ་བཞི་བར་སྟོན་པ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཆེན་དང་བསྐྱེད་དཔལ་མོ་ལྷགས་
གྱི་སྐྱེད་གནས་གྱི་ཆོ་ག་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་ཚང་། ཉོར་ཆེ་ལྷ་པའི་ཆེས་བཅོ་ལྷ་དང་བསྐྱེད་རྗེ་
བཅུན་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་གྱི་དགོངས་རྗེ་གས་སུ་བྱམས་པའི་སྟོན་ལམ་ཉིན་གསུམ་
དང་། ཆོས་ཉེར་བདུན་རྗེ་བཅུན་བཀའ་བློན་ཆེ་མེད་དེ་ཉིད་གྱི་དུས་མཆོད་དང་བསྐྱེད་ཉིན་
བདུན་གྱི་རིང་འདུས་པ་ལྷ་མོ་གཉིས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་སྐྱབ་མཆོད་སྤྱན་སྟེག་དང་བཅས་པ་
དང་འཇམ་དཔལ་མཚན་བརྗོད་གངས་གསོག། ཉོར་ཆེ་བྱུག་པའི་ཆེས་བཅུ་བྱུག་ནས་དབྱར་
མཚམས་(༣༥ ན་བ)ཆེ་བ་ཤེད་གཉིས་དང་། མཐུག་ཏུ་དགག་དབྱེ། ཉོར་ཆེ་བདུན་པའི་ཆེས་
གཉིས་ནས་ཉིན་ལྗེ་རིང་རྗེ་བཅུན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེ་བཅུན་དག་དབང་བྱམས་
པ་གཉིས་གྱི་དུས་མཆོད་དང་བསྐྱེད་འདུས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་སྐྱབ་མཆོད་སྤྱན་སྟེག་དང་
བཅས་པ། ཉོར་ཆེ་བཅུ་པའི་འཇམ་མགོན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དགའ་ལྷན་
དུ་གཤེགས་པའི་དུས་ཆེན་དང་བསྐྱེད་ཉིན་ལྗེ་རིང་འཇིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་དགྲིལ་
འཁོར་སྐྱབ་མཆོད་སྤྱན་སྟེག་དང་བཅས་པ་དང་། ཆོས་སྦྱོར་ཡོངས་རྗེ་གས་གྱི་བསྐྱེད་བཟང་
ཉིན་ལྷར་ཆགས་མེད་མཛད། དེའི་མཐུག་ནས་ཆེ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེས་ཉེར་གསུམ་གྱི་
བར་དགུན་མཚམས་དང་། དེ་ཉིན་ནས་ལོ་མཐུག་ཏུ་འཇིགས་བྱེད་གྱི་བདག་བསྐྱེད་སྟོན་དུ་
འགོ་བས་མགོན་པོ་དཀར་ནག་། ཆོས་རྒྱལ། ལྷ་མོ། རྣམ་སྲས། ཞལ་བཞི་པ། བེཾ་བཅས་
གྱི་བསྐྱེད་བ་བདུན་གཅིག་དང་། དེའི་མཐུག་ཏུ་བྱུག་ཏུ་པའི་གཏོར་བཞོག་རྣམས་དང་། ཆེ་བ་
བྱེད་རྩོམ་གྱི་ཆེས་གཉིས་ལ་གསང་འདུས་སྐྱབ་མཆོད། བརྒྱད་ལ་སྤྲོད་སྤྱི་ཆོ་ག། བཅུ་ལ་
བདེ་མཆོག་སྐྱབ་མཆོད། བཅུ་བཞི་ལ་ཆོས་སྐྱེད་གྱི་བསྐྱེད་བ། བཅོ་ལྷ་ལ་རྣམ་འཛམས་དང་།

གནས་བཏན་ཕྱག་མཆོད། མཐུག་ཏུ་ཆ་གསུམ། ཉེར་ལྷ་ལ་འཛིགས་བྱེད་སྐྱབ་མཆོད། ཉེར་
བདུན་ལ་གསང་དུས་སྐྱབ་མཆོད་(༡༥༩ན)དང་མཆན་བཟོད། ཉེར་དགུ་ལ་ཆོས་སྤང་གི་
བསྐྱང་བ། གནས་གང་ལ་རྣམ་འཛོམས་དང་གནས་བཏན་ཕྱག་མཆོད་མཐུག་ཏུ་ཆ་གསུམ་
དང་བཅས་པ་དང་། རྗེ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་སོ་སོའི་དུས་མཆོད་མ་གཏོགས་
པའི་བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་གྱི་སྐྱབ་མཆོད་ཡིན་རེས་བཞིན་དུ་སོ་སོའི་ཆོ་གཞིགས་
པའི་མཐུག་ཏུ་གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་ཡན་དང་། བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱུད་
ལེའུ་དང་པོ། གང་སྒོ་མ། འཇམ་དཔལ་མཆན་བཟོད། ཤེས་བྱའི་མཁའ་དབྱིངས་མ་རྣམས་
རེས་ཅན་དུ་འགྲོ་བར་མཛད། རྒྱུད་ཀྱི་ཆོགས་འདོན་དུ་ལམ་རིམ་སྟོན་འགྲོ་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་
སྟོན་འགྲོ་བྱང་རྒྱབ་ལམ་སྟོན། ལམ་གཅོ། སྒྲ་མའི་བཀའ་བློན་གསོལ་འདེབས་དང་། རང་
བརྒྱུད་བསྐྱལ་འདེབས་ཀྱི་ཉམས་མགུར་མང་པོ། རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་རིམ་གྱི་ཅ་ཆོག་དང་། སྟོན་
ལམ་སོགས་རྒྱུན་འདོན་བསྟར་མ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་རྒྱུད་ལ་པན་པའི་ཐབས་ཁོ་ན་མཛད། སོ་
སོར་ཉམས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཡང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་མ་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཉིད་
ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡང་སྟེ་འདིའི་དགོས་པའི་གྲར་ཁྱེད་ཅམ་ཉིད་ནས་སྤང་སྤྱང་སྤྱང་སྤྱང་འཆོ་
བའི་ལོ་བྱད། ལྷག་པོའི་ལོ་བྱད་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་བྱིན་རྒྱལ་དང་། ཆོས་སྐྱབ་པའི་མཐུན་
རྒྱུན་དུ་(༡༥༩བ)གསེར་དདུལ་འཆང་དགོས་བྱུང་ན་བྱིན་རྒྱལ་དང་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་ཆོ་ག་
བྱེད་ཚུལ། ཡང་བཟོད་རེས་པས་གོས་བྱིན་རྒྱལ་ཉམས་པ་སོགས་སྤང་སྤྱང་གིས་གོས་པར་
གྱུར་ན། མཆན་ཉིད་ཆང་བའི་བཤགས་ཡུལ་བཅའ་ལ་ཞག་གི་ཆ་དེ་ལས་སྤང་བལ་སྟོན་དུ་
བཏང་སྟེ་བཤགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་བྱིན་རྒྱལ་བྱེད་ཚུལ། གོས་དང་། ཟས་དང་། གནས་
མལ་སོགས་ཀྱང་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་སྤྱང་བ་དང་། གསོལ་བ་ཡང་སྤྱང་བཟེད་དུ་བཞེས་
ཤིང་། དེ་ཡང་འདུལ་བ་ནས་གནང་བའི་རུང་རེས་ལས། མི་རུང་བ་སྟོག་ཅིང་། ཉ་པག་མིག་
གཅིག་པའི་ཤ་སོགས་སྤོང་བ་དང་། ཟུམ་འགྱུར་ནི་སྟོག་གི་བྱིར་ཡང་མི་བསྟེན་ཅིང་། བྱི་

བོད་ཁ་ཟས་ཀྱང་སྡེ་འདྲིར་བཞུགས་པའི་དགེ་ལྡན་སྤྱོད་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཐུགས་གཞན་
ནས་གསར་དུ་འོངས་པའི་རབ་བྱུང་གི་ཆ་བྱད་ཅན་དག་གིས་ཀྱང་དགོན་ནང་དུ་བསྟེན་མི་
ཆོག་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ལྟན་ཏུ་དམ་པ་བྱུག་ལེན་དུ་བཞུགས། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དང་གི་
དུས་སུ་སྡེ་འདྲིའི་སྤྱོད་བ་པ་རྣམས་འདུལ་ཁྲིམས་གཙང་བའི་ཆད་དང་། འདི་ནས་བྱོན་པའི་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་སྟོད་སྟེད་ཀྱི་སའི་ཆ་ཐམས་ཅད་དུ་རྩེ་འདྲི་ཉིད་བཀའ་སྟོལ་
མ་ཉམས་པར་བསྐྱངས་པས་དང་སངས་སྟོད་ལ་དྲགས་དང་བལ་པོའི་མཆོམས་ནས། ཤར་
རྒྱ་(༡༥༥)མཆོ་ཆེན་པོའི་མཐའ་དང་། བྱང་ཨོ་རོད་རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་ཚུན་ཆད་དུ་དགེ་སྤྱོད་
གི་ཉགས་ཆ་ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ལྟ་བུ་དང་། ཆང་སྟོག་སྤྱོད་བ། བྱིན་ལེན། རུང་
ལྷ། ལུབ་ལྷག་ཉལ་བསྐྱང་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་སྤྱོད་མོ་ཙམ་ལའང་ནན་ཏན་དུ་
བྲེད་པའི་དགེ་ལྡན་སྤྱོད་གིས་བྱུང་བར་གྱུར་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་བདག་ཅག་གི་སྤྱོད་པ་དུར་སྟོག་
འཛིན་པའི་རྩེ་མོ་འདི་ཁོ་ནའི་བཀའ་བློན་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་འདྲིར་བཞུགས་པའི་སྤྱོད་བ་
པ་ཐམས་ཅད་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་བ་གཞིར་བཞག་སྟེ། ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་
བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་དང་། དེ་ལ་ཡིད་འགྱུར་གྱི་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་ན་སྟོན་སེམས་དང་འཇུག་
སྟོམ་སྤངས་ཏེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་སྟོབ་པ་དང་། དེ་ནས་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་པ་མཉན་
ནས་གསང་བ་དེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་དབང་རྣམ་པར་དག་པ་སོབ་པར་བྱས་ཏེ། དབང་དུས་
སུ་ཁས་སྤངས་པའི་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་དག་པའི་སྟོན་ནས་གསང་བ་དེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་
བསྟེན་མཆོམས་ངེས་པར་དུ་འགོ་བར་མཛད། དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལས་ལ་འཇུག་པའི་
ཚུལ་རྣམས་རྩེ་སྤྱོད་པ་འདྲིའི་དགོངས་བཞེད་བཞེན་བཞུགས་པའི་སྐྱབ་གནས་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་
བ་པ་རྣམས་སྟོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་མཆོམས་གང་གི་ཐད་ལའང་འགན་དུ་(༡༥༥)མེད་
པའི་བྱུག་ལེན་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པར་བཞུགས། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོས་བྱས་ཉིན་ཞག་སྐབས་
རེ་རེ་ཉམས་ལེན་བྱ་བའི་རིམ་པ་ཡང་པཎ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུན་གྱིས་ནོར་བུ་རྣམ་པར་

བཟུང་བའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་མཛད་པའི་ཚོགས་དང་རྒྱན་གྱི་ཀུན་སྟོང་གང་གི་ཐད་ནས་ཀྱང་འགྲན་ཆེ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་བདག་ཅག་གི་སྒྲ་མ་ས་གསུམ་གྱི་སྟོན་མེ་གཅིག་ལུ་འདི་ཉིད་ནི་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་མཛད་པ་རྒྱལ་ཆེ་བ་མ་ཟད། བསྟན་པའི་ཕྱི་རྗེས་ལ་དགོངས་པའི་སྒྲ་བ་གནས་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྒྱལ་པར་དག་པ་འདི་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པ་འཛིན་སྐྱོངས་མཛད་དེ་རྟག་འཛིན་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྒྱལ་ཆོས་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་རེ་ཞིག་གཟུགས་སྐྱེའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེད་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ལ། སྡེ་འདིའི་སྟོང་བ་པ་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དུ་བྱ་བའི་ཆོ་ག་རྒྱལ་ཆོས་ཉམས་ཆག་དུ་གྱུར་ན་རང་ཉིད་ནས་བསྟན་འགྲོར་པན་བདེ་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་དགོན་གནས་གསར་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ་འདི་བཞིན་དོན་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། སྒྲ་མའི་བྱ་བ་རྒྱལ་སྟོབ་མས་སྐྱོངས་དགོས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་གཤམ། སྡེ་འདིའི་སྟོང་བ་པ་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་ཀུན་སྟོང་གྱི་རིམ་པ་རྒྱལ་པར་དག་པ་རྒྱལ་ཆོས་ནམ་(༡༥༦ན)ཡང་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་དང་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་བཅེ་རུས་གསུམ་གཅིག་དུ་བསྐྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱིད་གསུམ་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་མཆོད་སྟོང་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གཙོས་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་རྒྱལ་ཆོས་ལ་མཆོད་པའི་རྒྱན་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་དང་། སྤྲར་ཡང་རྗེ་སྒྲ་མ་མཆོག་གིས་མ་འོངས་མཛད་པའི་དགའ་སྟོན་ལ་འོངས་སྟོང་པར་འགྱུར་བར་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་ཀྱི་བ་ཞང་ལྟ་གཞིས་ཀ་དང་། ལུ་ཤར་སྤང་ལུང་གཞིས་ཀ་གཉིས་མཆོད་གཞིས་ལྟ་འབངས་སུ་སྤྱར་བ་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཟད་པ་མེད་པར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་དཀར་གྱི་ཚོགས་གང་ཞིག་མཆོས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་བློན་གྱི་ཕུང་པོ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལས་ཆ་ཤས་ཅམ་ཞིག་གཞུལ་བ་

དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙཱ་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། སྤྱི་
བའི་འབྲེད་བ་ཀུན་ཏུ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་དང་མི་ལམ་དུ་ཡང་མི་
འབྲལ་ཞིང་ཐུབ་པའི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་པ་(༡༥༩བ)ལུས་ཅན་ཀུན་ཀྱི་ཉེར་འཆོར་བཤད་
སྟུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བ་ཁོ་ན་ལྟར་ལེན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྒྲོན་པའི་
གནས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

སྤྱིས་པ། བསེལ་ལྟན་ར་བ་དཀར་པོས་ཡོངས་བསྐྱོར་བའི། །བྱ་འཛིན་གཉིས་པའི་སྤོ་
དང་འདབ་ཆགས་པར། །ནམ་འབྲེན་ལྷ་པོའི་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དོན་ལྟར། །མདོ་སྤྲལས་ཏིང་
འཛིན་སྤེལ་བའི་གནས་འདི་བསྟུབས། །སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཏེན་རབ་བཞེད་ལྟན་པོ་དང་། །ཁྲིམས་
ལྟན་གསེར་རིའི་འབྲེད་བའི་ཆོགས་རྣམས་ལ། །འཇུག་མེད་མཆོད་སྤྱིན་ཆེ་བའི་མ་མ་
ཡི། །ནམ་དཀར་སྒྲོད་དུ་སྒྲོང་གསུམ་འདི་ཡང་ཅུང་། །བདག་སྒྲོ་ཤེས་རབ་མིར་གྱིས་ལེགས་
བྲིས་པའི། །རོ་མཆར་མཇུག་པའི་དབང་པོའི་གཞུང་ཤིས་འདིར། །གསལ་བའི་འབྲེན་བྲེད་དང་
པའི་མཐུས་བསྟུལ་དེ། །སྒྲོས་ཤིག་འཇམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་ལྟན་གྱེ། །དཔལ་ལྟན་སྒྲ་མ་
དམ་པ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཆོའི་མངའ་བདག་བཀའ་བྲིན་གསུམ་ལྟན་ཡོངས་
འཛིན་པའི་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོའི་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
ཏོགས་པ་བཞེད་པ་ཐུབ་བསྟན་པ་སྒྲོ་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྲེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས། མདོ་སྤྲལས་ཏིང་
འཛིན་ལེགས་པར་འཕེལ་བའི་གནས་ཆེ་མཆོག་བཟླ་ཤིས་བསམས་གཏན་གླིང་གི་དཀར་
ཆགས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་འགྲོའི་(༡༥༩ན)དོན་རི་ལྟར་མཇུག་པའི་ཏོགས་བཞེད་
དེ་སྐབས་བདུན་པའོ། །

༣༽ མཐུག་བསྐྱུ་བའི་བསྐྱོ་སྤྱོད།

གངས་མེད་བསྐྱལ་པར་གོམས་པའི་སྤྱགས་རྗེའི་ཆུ། །རང་བདེ་སྤྱོད་པའི་མེ་དབུང་
རབ་ཏུ་བཅེལ། །གནས་ལུགས་རི་བཞིན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །ཀུན་རྟོག་སྤྱོད་
པའི་བྲ་བ་རབ་ཏུ་བཅད། །འགྲོ་ཀུན་འབྲེན་པའི་ཁུར་གྱིས་མི་ངལ་བའི། རྒྱལ་སྐྱུ་རྒྱ་
མཆོའི་སྤྱོད་ལ་མངོན་དགའི་སྒོས། །སྤྱིགས་དུས་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་རྣམ་རེལ་བའི། །ང་ཡི་
ལྷ་མ་འགྲོ་བའི་གཉེན་གཅིག་དུ། །གངས་མེད་འགྲོ་བའི་པ་མཐའ་མ་རྗེས་པར། །གཞན་
པན་དམ་བཅས་སྤྱག་པའི་སྤྱིང་སྤྱོད་པས་ཅན། །མགོན་མེད་གདུལ་དགའི་སྤྱོ་བོ་གངས་མེད་
པ། །མཆིས་སོ་གཞན་དོན་མཛོད་ཅིག་བྱིན་ཅན་རྗེ། །རྒྱལ་སྐྱུ་སྤྱོད་པས་གཞན་དོན་མཛོད་
པའི་ཆུལ། །བརྗོད་བྱིང་དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྤྱོད་སྤྱུལ་ཀྱང། །ཨ་མའི་ཆེ་གུས་ཆུ་གཏེར་
གཞལ་བ་ལྟར། །གཅིག་ཏུ་ངལ་བའི་ཁུར་གྱིས་ལོན་པར་ཟད། །འོན་ཀྱང་རང་ཉིད་དད་པའི་
བགོ་སྐལ་དུ། །ཆུ་གཏེར་དབྱུས་ནས་ཀྱ་ཤེལ་ཅེར་སོན་པའི། །ཆུ་ཐིགས་ཅམ་ཞིག་འདི་ན་
སྤེལ་བ་ལ། །ཁོངས་ཆེ་མཁས་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་བཟོད་པར་རིགས། །རྒྱལ་བསྐྱུན་རབ་
ཏུ་གསལ་བའི་མཛོད་པ་དང་། །འཇམ་སྤྱིང་ཁྱོན་ཀུན་འགོངས་པའི་འཕྱིན་ལས་ཀྱི། །སྤྱན་
གསལ་ནམ་མཁའི་མཐའ་(༡༥༥)ལ་རབ་སྤྱོད་པ། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་མགོན་དང་ཅིས་མི་
མཆུངས། །རྒྱལ་འདིས་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བ་ཅོང་ཁ་པའི། །རིང་ལུགས་དབྱར་གྱི་ཆུ་གཏེར་
ལྟར་འཕེལ་ཞིང་། །པན་བདེ་ཟད་པ་མེད་པའི་ཆར་ཆེན་པོས། །འགྲོ་བའི་དགེ་ལེགས་ལོ་
རྟོག་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ་དམ་པ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཆོའི་མངའ་བདག་བཀའ་བྱིན་
གསུམ་ལྷན་ཡོངས་འཛིན་བརྗེ་ཏེ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོའི་སྐྱོ་གསུང་སྤྱགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་
བརྗོད་པ་སྤྱིང་བསྐྱུན་བསྐྱོ་འབྱེད་པའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི། །དམ་པ་གང་དེའི་སྤྱོད་གསུང་ཏེ་བར་གནས་པ་དགེ་སྤྱོད་

ཆོས་མཛད་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཆོ་མཆོག་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་དབུ་མཛད་དགེ་སྤོང་སྒོ་བཟང་ཆོས་
འཁྱོར་སོགས་འདུས་སྤྱི་ཞབས་འབྲིང་པའི་ཆོགས་དང་བཅས་པས་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་དེ་ཉིད་དང་པོའི་སྐྱེ་བལྟམས་
ཚུལ། བར་དུ་ཐོས་སྒོམ་མཛད་ཚུལ། རྟོགས་པ་མཆོག་བརྟེས་པ་ན་བསྟན་འཁྱོར་སྐྱན་པའི་མཛད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་
པ་མཛད་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ནན་ཆེར་བསྐྱེལ་མ་བྱུང་ཞིང་། ཉེ་ཆར་འཇམ་
མགོན་སྟན་བརྒྱན་བསྟན་པའི་སྟོག་ཤིང་བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཀྱི་སྤྱེ་བརྒྱད་འཛིན་པ་བདག་ཅག་གི་གམ་དུ་ཉེ་བར་
འཁོད་དེ་ལུགས་གཉིས་འཕྲིན་ལས་(༡༥༡ན)ཀྱི་འཇུག་པ་མཐའ་དག་གི་དུ་འདེགས་པ་ལ་ལྷག་བསམ་སྒྲ་ལྟར་དཀར་
བ་རྟ་ཆག་ནོ་མེན་ཏན་ས་མ་ཉི་བཤྱི་ཡེ་ཤེས་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་མགོན་པོ་དང་། མདོ་ཁམས་སུ་ལི་སྐྱལ་སྐྱེ་དག་དབང་
དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ། དེ་རྒྱ་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་སྒྲ་མ་མངའ་རིས་སྐྱལ་སྐྱེ་སྒོ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་བཅས་ནས་ཀྱང་རྗེ་སྒྲ་མ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པ་ནམ་ཐར་རྒྱས་པ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་དགོས་ཞེས་བསྐྱེལ་མ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་
དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སྒོ་བཙུང་མི་རུབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་འཛིན་པ་འཁྱོད་ལུང་སྒྲ་མ་དཀར་ཆེན་དགེ་འདུན་བཟང་པོ་
དང་། ཀོང་པོ་པག་འགོ་དགའ་ལྷན་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་སྒྲ་མ་ཆོས་མཛད་སྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན། སྤྱིད་ཀྱོང་བཟ་ཤིས་
བསམ་གཏན་སྤིང་གི་མདོ་འདོན་པ་དགེ་སྤོང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་བཟང་དང་། སྤྱི་པ་རྗེ་བྱང་ཡེ་ཤེས་ཡར་འཕེལ་སོགས་འདུས་པ་
སྤྱི་དང་། ཞེས་ཆེ་དགེ་སྤོང་ཡེ་ཤེས་བཟ་ཤིས། བྱ་རིག་རྗེ་བྱང་སྒོ་བཟང་མཁས་མཆོག །འདི་ཁའི་མ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཕུན་
ཆོགས་སོགས་དད་ལྷན་མང་པོས་ཀྱང་རྗེ་སྒྲ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་བ་རྒྱས་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་བསྐྱེལ་མ་མང་དུ་བྱུང་
བར་མ་ཟད། རྗེ་སྒྲ་མ་གྲུབ་པ་མཆོག་གི་བདག་ཉིད་ཐུགས་རྗེ་དང་བཀའ་རྒྱུ་མཚུངས་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་
ཅག་ལ་ཚུལ་འདི་སྐྱེ་བའི་བཀའ་བབས་ཅུང་ཟད་(༡༥༡བ)ཡོད་པར་དགོངས་ནས་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་བ་རྒྱ་མཚོ་
ལྟ་བུ་ལས་རང་ཅག་ནམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དུ་མཁོ་བའི་མཛད་པ་རགས་བསྐྱེས་འགའ་ཞིག་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ནམས་
འཕྲལ་འཕྲལ་ཟེན་ཐུན་བགྱིས་ཉེ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅོམ་འདུན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནར་མར་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱེལ་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་གྲུབ་དབང་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལས་དངོས་སུ་ཐོས་པ་ནམས་དང་། བཟ་ཤིས་བསམ་
གཏན་སྤིང་གི་བཀའ་བསྟན་དཀར་ཆག་སོགས་གསུང་ཅོམ་ནམས་སུ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་བྱུར་ཅམ་འཁོད་རིགས་
ནམས་གཞིར་བྱས། བྱིས་ཕྱོགས་འདིར་ཞབས་ཀྱི་བསྒོ་བཀོད་མཆོམས་ནས་ཉེ་གནས་ནམས་ཀྱིས་ཟེན་བྲིས་རིམ་འཛར་

དུ་བགྱིས་འདུག་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་ལེགས་པའི་ཆ་རྣམས་སྤངས། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་བསྟོན་
མེད་དུ་སྤང་བའི་མཛད་པ་འགའ་ཞིག་གཤམ་བསྟོམས་སུ་བཀོད་དེ་དག་ཅིང་ཁྱེད་སྤྱད་པ་དཔལ་ལྷན་སྒྲུ་མ་དེ་ཉིད་
ཀྱི་བཀའ་འབངས་རྣམས་ཀྱི་ཐ་ཚུང་ཤུག་པ་སྟོང་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་གྲུ་འཛོན་
གཉིས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་གི་གཟིམས་རྒྱུ་ཉི་འོད་འབྱེལ་བར་ཀྱན་དགའ་ཞེས་པ་ཤིང་པོ་སྟག་གི་ལོའི་སྟོན་སྒྲུ་མའི་དམར་
ཚོགས་ཀྱི་བཟང་པོ་གསུམ་པ་(༡༥༤ན)རྩེ་སྒྲུ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འོད་གསལ་ཆོས་སྐྱེ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་དུས་ཆེན་ཉིན་སྒྲུ་མ་
ཉིད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་མོས་ཉེ་བྱེད་གསང་བའི་མཚོད་སྤྲིན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་མཚོད་ནས་དཔལ་དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བདག་འཇུག་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མདུན་དུ་རྩོགས་པར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་རྩེ་སྒྲུ་མ་དེ་ཉིད་
ལས་གསུང་གི་བདུན་ཅི་ཐོབ་ཅིང་། བདག་ཅག་གི་ཉེ་འཁོར་བ་གསོལ་དཔོན་རྩེ་དུང་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བགྱིས་
པའོ། །འདིས་ཀྱང་འགྲོ་བ་ཀྱན་སྒྲུ་མ་དམ་པས་དགྱེས་བཞིན་རྩེས་སུ་འཛོན་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག། །

༡༡། །རྩེ་བཙུན་སྒྲ་མ་དམ་བ་བྱབ་བདག་རྩེ་རྩེ་སེམས་དཔའི་རོ་བོ་
ཡོངས་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བརྟེན་ཏེ་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་ནམ་ཐར་གྱི་སྒྲོ་ནས་
གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཐུབ་བསྟན་
མཛེས་པའི་བསྐྱོད་ཞེས་བྲ་བ་
བཞུགས་
སོ། །

(༡བ)ཨོ་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག །བསྐྱལ་བཟང་མི་མཛེད་ཞིང་འདིའི་འགྲོ་ནམས་
ལ། །རྒྱལ་བ་གཞན་ལས་ཐུགས་རྩེ་ཆེས་ལྷག་པ། །སྟོན་བ་མཉམ་མེད་ལྷ་ཀྱའི་རྒྱལ་པོ་
ལ། །སྟོང་ནས་འདུད་དོ་རེ་བ་འབྲས་ལྡན་མཛོད། །རབ་འབྲམས་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་མ་
ལུས་པའི། །སྤྱིབ་མེད་ཡེ་ཤེས་བགྲང་ཡས་གདུལ་བྱའི་མགོན། །བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་
འཛིན་ལ་སྒྲ་བྲལ་བ། །རྩེ་བཙུན་སྒྲ་མས་བྱང་ཚུབ་བར་དུ་སྐྱོངས། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་བ་རྒྱ་
འདུལ་ཆེན་པོ་དང་། །རིག་པའི་སེཌ་མཁས་བྱུ་ལོར་བྱ་(༡ན)བཟང་། །སྤྱི་བའི་དབང་ཐུག་
དགེ་འདུན་སྒྲོ་བཟང་སོགས། །རབ་འབྲམས་སྤྱལ་པའི་བྱེད་པོས་དགེ་ལེགས་སྦྱེལ། །རྒྱལ་
ཀུན་མཁྱེན་པའི་སྤང་ལ་གཞལ་དཀའ་བའི། །གང་གི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་ཕུང་པོའི་ཆོགས། །རྩེ་
བཞིན་བཛོད་པ་བདག་སྒྲོའི་ཡུལ་མིན་ཀྱང་། །ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་དང་པའི་གསོས་སུ་
སྦྱེལ། །གངས་ཅན་བསྟན་འགྲོའི་བད་ཆལ་རྒྱས་བྱེད་པའི། །ལྷག་བསམ་ཤིང་ཉས་བྲངས་
པའི་ཉིན་བྱེད་མགོན། །ཞི་བ་རུ་བྱའི་བག་ལ་ཞ་ཡི་བར། །རོ་མཆར་མཛེད་པའི་འོད་ཟེར་

འདི་ལྟར་བཀྲ། །སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པའི་སར། །ཆོ་རིགས་(༡༧)
བཙུན་པའི་ཡབ་རྗེ་ཆངས་དཀར་དང་། །བསྐྱེད་བྱེད་རྒྱལ་ཡུམ་ཆེ་རིང་དཔལ་འཛོམ་
གྱི། །སྤྲུལ་སྤྱུལ་ཁྱུགས་མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །དེ་ཆེ་མངོན་ཤེས་ལྷ་ལྟན་བྲང་
སྲོང་གིས། །འདི་ནི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཁྱོན་ཆེ་འཕེལ་བྱ་བར་མཆོད་གསོལ་
ཞེས། །གསལ་བར་ལུང་བསྟན་མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །རྒྱལ་བའི་སྤྱ་གུ་ཡུམ་ལས་
བལྟམས་པའི་ཆོ། །ལུས་མཛེས་དུ་ཤྲུའི་སྤྲུལ་པོ་བཞིན། །དགོ་མཆོད་དུ་མའི་ལྟས་དང་
ལྟན་ཅིག་པར། །བདེ་བའི་ངང་དུ་བཅས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྤྱོད་གོམས་ནོར་བདུན་
མཛའ་བས་མ་བཏང་བས། །གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་བག་ཡོད་རྒྱན་གྱིས་མཛེས། །མཛོང་ན་
ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་འཕྲོག་བྱེད་པའི། །རྒྱལ་སྤྲུལ་མཆོད་དང་ལྟན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །འཁོར་
བའི་ཕུན་ཆོགས་སྒོག་གི་རྒྱ་བ་དང་། །བྱིས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཉེས་པའི་འབྲུང་ཁུངས་
སྤྱ། །གཟིགས་ནས་བདག་གིས་ཉེས་པ་འདི་སྲོང་ཞེས། །ཡབ་ལ་ཡང་ཡང་བསྐྱལ་ལ་གསོལ་
བ་འདེབས། །མཁས་གུབ་ཆེན་པོ་ཆེ་བརྟན་རྒྱལ་མཆོད་གྱིས། །བསྟན་པའི་གདུང་ཆོབ་
མཆོག་དུ་མངོན་རིག་ནས། །མཐོན་མཐིང་ལུང་ལོའི་བྱར་ཕུད་རབ་བྲེགས་ཏེ། །ལུང་བསྟན་
བྱིན་རྒྱབས་(༡༩)མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྤྲང་མཐའི་མགོན་གྱིས་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཆོད་ཞེས། །མཆོད་གསོལ་ཆངས་སྤྱོད་དཔལ་གྱིས་རྒྱད་བརྒྱན་ཏེ། །ཞི་བ་མཉམ་པ་མེད་
པའི་དངོས་པོ་ཡིས། །འཁོར་བའི་འཆིང་བ་བཅད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྤྱེ་བདུན་ལ་
སོགས་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་གཞུང་། །ཆོག་བྱིར་མ་འབྲངས་རང་སེམས་འདུལ་བའི་
བྱིར། །རྒྱད་ལ་སྒྲོར་ཏེ་ཉམས་ལེན་སྤྱར་མཛད་པས། །གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། །དེ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མནལ་ལམ་དུ། །ཆོད་མའི་གཞུང་ལ་ཐབ་
བཤད་མཛད་པ་ན། །རིག་(༢༠)པའི་སྒོ་འཕར་བརྒྱ་ཐག་ཡོངས་བྱེ་བས། །ཆོས་གྲགས་
གཉིས་པར་གྲགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བདེ་གཤེགས་གསུང་རབ་ཀུན་གསལ་ངོས་

ཡངས་སོར། །གང་གི་སྤྱན་རླབས་ལྷུངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་། །ཆོག་དོན་མ་ལུས་སྤྱགས་སུ་
བྱང་ཆུབ་པ། །མཁས་པའི་དབང་སོ་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །དེ་ཡིས་ཡིད་སྤྱབས་
བདག་སོའི་སྙིང་གནད་དེ། །གདུག་པའི་ཆོ་འཕྱུལ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ན། །ལྷག་པའི་ལྷ་ཡི་
ནལ་འབྱོར་ཟབ་མོ་ཡིས། །བདུད་དབྱང་པམ་པར་མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྤྲ་ཆོགས་
རྒྱུན་གྱིས་འཁོར་བའི་མཆོང་བསྟན་པས། །གྲགས་སྟན་དབྱ་བའི་དོ་ཤལ་ལྷར་གཟིགས་
ཤིང་། །ཀུན་ཏུ་དབེན་པའི་འཇུག་ངོགས་རབ་སྤྱུལ་ཏེ། །དམ་པའི་ཞབས་རྒྱལ་བསྟེན་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། །མཆོན་ལྷན་ལྷ་མ་སྒོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་རྗེ། །སྟོག་དང་བསྟོས་པའི་བསྟེན་
ཚུལ་གངས་མེད་པ། །ཏྲག་ཏུ་བྱ་དང་གཞོན་བྱ་ཙོར་བཟང་གི། །འགྲན་ལྷ་འོས་པ་ཁྱོད་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། །དེ་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤངས་སོའི་ཆོགས། །བསྟེན་དང་འགྲོ་ལ་སྟེན་པ་
དམ་པས་གཟིགས། །ཐབས་གྱིས་ཆར་བཅད་བཅེ་བས་རྗེས་བཟུང་སྟེ། །སྤྲས་ཀྱི་ཐུ་བོར་
གྱུར་ལ་(༤༦)གསོལ་བ་འདེབས། །བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་དངོས་སོའི་དཔལ་ལོད་དེ། །ཉིས་
བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བཅས་ཁྲིམས་ལས། །མི་ལམ་དུ་ཡང་འདའ་བའི་གོ་སྐབས་
དབྱུང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་སྤངས་སོ་རྫོགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྟོན་དང་འཇུག་པའི་བྱང་ཆུབ་
སྤྱགས་བསྐྱེད་ནས། །རྒྱལ་སྤྲས་བཅས་པའི་མཆོམས་ལས་མི་འདའ་བར། །རྒྱབས་ཆེན་
སྟོད་པ་མཆོག་ལ་སྤྱགས་གཞོལ་བའི། །རྒྱལ་སྤྲས་བཅེ་བའི་གཏེར་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །སྟེགས་དུས་ཆེ་ལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། །སྟེན་བྱེད་དབང་དང་གོལ་བྱེད་
རིམ་གཉིས་ཁྲིད། །གཞུང་བཤད་(༤༧)ལྱང་དང་སྟེན་རྒྱུད་མན་ངག་ལོད། །དཀྱིལ་འཁོར་
རྒྱ་མཆོའི་མགོན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྤྱ་གསུམ་ལམ་དུ་འབྱེར་བའི་ནལ་འབྱོར་གྱིས། །སྟེ་
ཤི་བར་དོའི་བྲི་མ་སྤངས་པ་ན། །བཙུམ་ལྷན་རྗེ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་མངོན་སུམ་གཟིགས། །བར་
གཙོད་མཆོན་མ་བྲལ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །དེ་ཆེ་ངག་གི་དབང་སྤྱག་འཇམ་དཔལ་
དབྱུངས། །གང་གི་མགྱིན་པར་ཆགས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས། །གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོའི་དགོངས་

བ་འགྲེལ་བ་ལ། །སློ་གྲོས་ལྷག་པར་འཕེལ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །མི་ཉིའི་མཚན་ལས་
འདུས་པའི་དབང་ནོད་ཆོ། །སྒྲ་མ་ཞེ་སྒྲ་རྩོད་རྩོད་མཛོན་སྐྱུ་གཟིགས། །གསང་བའི་ལམ་
ནས་བྱང་སེམས་དངོས་སྐྱེ་བྱང་། །བདེ་ཆེན་དགའ་བཞི་འབར་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །འབྲོག་
རི་ཆེན་པོར་བསག་སྐྱར་མཛད་པའི་ཆོ། །བར་ཆད་ཟུག་རྩའི་སྐྱུ་ག་བསྐྱེལ་གྱིས་གཅེས་
ཀྱང་། །རྣམ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་གཅང་མར་མཛད་པའི་ཕྱིར། །དམ་པའི་བྱང་དུ་གཞུགས་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། །དལ་བ་དོན་ཡོད་བྱ་ཕྱིར་དབེན་པའི་སར། །དཀའ་སྐྱད་བྲག་པོས་སྐྱབ་
བ་མཛད་པའི་ཆོ། །དབང་ལྷག་མི་ལ་སྐྱུ་ག་པའི་བརྒྱལ་ཁྲགས་བཟུང་། །སྤྱང་སྟོབས་མད་དུ་
(༥ན)བྱང་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །དེ་ཆོ་སྟོགས་དེའི་དད་ལྷན་འགའ་ཞིག་གིས། །འདི་ནི་
སྐྱེས་བུའི་མཚན་ཅེས་བསྟན་བཀུར་བ། །བདུད་ཀྱི་བསྐྱེད་དག་ཏུ་རབ་དགོངས་ཏེ། །སྒྲར་
ཡང་དབེན་པ་བཏེན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །མཁའ་འགྲེའི་ཕྱག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་དབང་ལྷག་
དང་། །དམ་པའི་དཔལ་སོགས་གྲུབ་ཆེན་མང་པོ་ཡིས། །མཛོན་སྐྱུ་ཞལ་གཟིགས་བྱིན་
རྒྱབས་དབང་བསྐྱར་པས། །མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་འཁྱུངས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །གྲུབ་ཆེན་
དུ་མས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་སར། །དེའི་བྱ་པ་སོགས་སྒྲ་མ་མང་པོ་དང་། །ལྷ་ལྷའི་དཀྱིལ་
འཁོར་མཛོན་སྐྱུ་གཟིགས་(༥བ) ཀྱུར་བ། །དག་པའི་སྤང་བ་བརྟེས་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །མཚན་ལྷན་སྒྲ་མ་རག་དབང་བྱམས་པ་ལས། །མདོ་རྒྱུད་ཟབ་དོན་དཀའ་གནད་
གསན་པའི་ཆེད། །ཐག་རིང་ལམ་གྱི་ཆ་གང་ཁྱད་བསད་དེ། །དམ་པའི་ཞབས་རྩལ་བསྟེན་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །དེ་ཆོ་སྟོད་སྐྱགས་རིན་ཆེན་འབྱུང་བའི་གནས། །ལུང་རྟོགས་ཡོན་
ཏན་ལོར་བྱས་གང་བ་ན། །ད་ནི་འགྲོ་ལ་བདུད་ཅི་སྐྱིན་ཅིག་ཅེས། །རང་གི་སྒྲ་མས་བསྐྱུལ་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །གཞུང་ལྷགས་རྒྱ་མཚོའི་འཇིངས་ན་གནས་བཅས་པའི། །གདེངས་
ཅན་མཁས་གྲུབ་སྐྱེད་དབང་མ་ལུས་པར། །སྐྱེན་རྒྱུད་གཙུག་རྒྱུན་ཐོག་མ་རབ་བཀྱེནས། །སྒྲར་
ཡང་དབེན་པར་གཞུགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །མཐའ་ཡས་འགྲོ་ལ་པན་པ་མཛད་པའི་

ཆེད། །རྒྱུ་ལ་ཡི་ཡུལ་དུ་ཞབས་བཀོད་དེ། །བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་གཉིས་ལ་ཕྱག་
འབུམ་གྱིས། །འགྲོ་བའི་སྦྱིབ་སྦྱང་མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཐུབ་བསྟན་ཕྱོགས་བརྒྱ་
སྟེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །འབེབས་བྱེད་རི་ལ་དར་ཆེན་བཙུགས་པ་ན། །སྦྱར་མཛད་ཡེ་ཤེས་
མགོན་པོས་མཛོན་སུམ་དུ། །བདུད་དབྱང་བཅོམ་པར་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྦྱ་
སྦྱབ་ཕྱག་ཏུ་སྦྱ་ཡི་(༤༦)བྱང་ཆུབ་གྱིས། །སྦྱ་སྦྱབ་ཐུགས་བཙུད་ཟབ་མོ་བསྟན་པ་ལ། །བདེན་
འཛོན་འབྱུང་བའི་དྲི་མ་ཀྱན་བཅོམ་སྟེ། །ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །མི་བསྟན་སྦྱེ་བོས་ཉེས་མེད་འགྲོ་བ་ཡི། །སྟོག་ལ་གྲོལ་བའི་ངང་ཆུལ་གཟིགས་
པ་ན། །བྱམས་པའི་སེམས་གྱིས་རང་གི་སྟོག་བཏང་ནས། །འགྲོ་བའི་སྟོག་སྦྱོབ་མཛད་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། །བདེ་གཤེགས་བཀའ་དང་དེ་ཡི་སྤྲང་བརྟན་དང་། །ཁྱིམས་ལྷན་འདུས་
པའི་གནས་གཞི་བསྟན་པའི་ཆེ། །གསེར་རིའི་དཔལ་འཕྲོག་རྣམ་མང་ཐོས་སྤྲས་གྱིས། །འདོད་
རྒྱའི་དངོས་བྱུང་(༤༧)ཕུལ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བྱུང་ཆེན་བརྒྱད་ཅུས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
པའི་གནས། །སྤྱིའི་བྲག་ལ་བསྟོད་པ་མཛད་པའི་ཆེ། །བཅོམ་ལྷན་ཉེ་རུ་ཀམ་དཔལ་མཛོན་
སུམ་གཟིགས། །ཉམས་ཉེགས་ལྷག་པར་འཕེལ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྟོང་གསུམ་འོད་
གྱིས་འགོངས་པའི་གཟི་བཟིང་ཅན། །ཐུབ་པ་མཆོག་དང་གནས་བཏན་བཙུ་བྱ་གིས། །བསྟོབ་
གསུམ་བསྟན་པ་སྟེལ་བའི་བྱེད་པོ་ཞེས། །དབྱུགས་དབྱུང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །འགྲོག་རིའི་གནས་སུ་གཤེན་རྗེའི་རྒྱལ་པོ་ཡིས། །བྱི་ནང་ལུས་གི་རྣམ་འགྱུར་
རབ་བསྟན་ནས། །ཁྱོད་བསྟན་སྦྱོང་བའི་སྤང་མ་ངའོ་ཞེས། །གྲུས་པས་རྗེས་སུ་འབྱངས་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། །དམ་པའི་བཀའ་བཞེན་དམ་པ་མཛལ་བའི་ཆེ། །བྲག་ནག་ངོས་ནས་
འཛིགས་རུང་རྒྱང་དམར་དབུས། །དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་རྒྱལ་མོས་མཛོན་སུམ་དུ། །ཁྱོད་
ཞབས་གུས་པས་བསྟེན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བདེ་མཆོག་འཁོར་ལོའི་ཟབ་བཤད་མཐར་
བྱིན་ནས། །སྦྱ་ལུས་མཆོད་པའི་ཆོགས་འཁོར་མཛད་པའི་ཆེ། །ཟག་མེད་བདེ་སྟེར་ཏུ་གིའི་

ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས། །མཚོད་པ་བདག་གིར་མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བལ་(ཧན)
བོད་མཆམས་ཀྱི་སྤྱི་འགོ་མ་ལུས་པར། །ཁམས་དང་འཆམ་པའི་དམ་ཆོས་ལེགས་བསྟན་
ཏེ། །བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་འཁོར་སློབ་ཁྲིམས་ལྡན་ཆོགས། །སྟོགས་དེར་གནས་པར་མཛད་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །དབུས་གཙང་ལྗོངས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་པལ་མོ་ཆེའི། །ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་
ཞབས་བདུན་ཉེར་བཀོད་དེ། །ཐེག་གསུམ་གཏམ་གྱི་སྤང་བ་བརྒྱ་ཐུག་གིས། །འགོ་བའི་ལུན་
སེལ་མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ་ཆོ། །སྟོབས་
ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་ས་དབང་གིས། །རིག་པའི་གནས་ལྷ་མཁའ་པའི་བརྗེ་ཏར། །མཚན་
(ཧའ)གསོལ་དོན་དང་ལྡན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཆེ་རྒྱ་ཀུན་གྱི་གཙུག་ན་མངོན་མཐོ་
ཡང་། །ཁེངས་པའི་ཀྱ་སྤྱད་ཅུང་ཟད་མི་མངའ་བས། །ལུས་ཅན་སྤྱི་བོར་ལེན་པའི་དག་སྤང་
གིས། །དུལ་བའི་དཔལ་མངའ་ཁྲིད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ལྗོངས་འདིར་སྤྲུགས་ལ་བསྟན་
པའི་ལུ་ཅོར་གྱིས། །བསྟན་པའི་ནང་མཛོད་བསྐྱབ་ལ་མངོན་སྟོགས་ཆོ། །མདོ་སྤྲུགས་སྟོགས་
སུ་འཆར་བའི་ཟབ་གནད་ཀྱི། །བསྟན་པ་གསལ་མཛད་ཁྲིད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྡེ་
སྟོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ལ་སོགས། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་
ལ། །རྟག་ཏུ་མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །བྱབ་བསྟན་རྒྱས་མཛད་ཁྲིད་ལ་གསོལ་
བ་འདེབས། །འཇམ་མགོན་སྟན་རྒྱུད་འཛིན་ཅིང་སྟེལ་བ་ལ། །སྟོབས་ཐུགས་པ་དག་དང་
མཚུངས་སོ་ཞེས། །སྟན་པའི་གྲགས་པས་ས་སྟངས་མ་ལུས་བྲལ། །གྲགས་པ་དོན་ལྡན་ཁྲིད་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྟན་རྒྱུད་ཆེ་བ་བཞི་ལྡན་དམ་པའི་ཆོས། །ལྷར་བཅས་འགོ་བའི་
ཉེར་འཆོར་གནས་པའི་ཆེད། །འཁོར་ལོ་གསུམ་ལྡན་ཁྲིམས་གཙང་འབུས་པའི་སྡེ། །སྟོགས་
འདིར་འཇུགས་པར་(༡༩)མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ལུས་སྟོག་ལོངས་སྟོད་དུས་གསུམ་
དགོ་ཅ་རྣམས། །འགོ་ལ་གཏོང་དང་དེ་ཡི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱན། །མངོན་སུམ་ལེན་ལ་ཞུས་པ་
མི་མངའ་བའི། །སྟོང་ཇེའི་གཏེར་གྱུར་ཁྲིད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཁྲམས་ཆེན་སྟོད་པ་

མཐའ་དག་སྒོས་ཅི་དགོས། །ཞལ་གྱི་འབྱུང་འདུག་རྒྱུ་གི་རྒྱ་བ་ཡང་། །ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་
གསོས་སུ་སྒྲིན་མཛད་པའི། །འགྲོ་བའི་གཉེན་གཅིག་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྒྲིགས་
མའི་རྒྱད་པ་ཆེས་ཆེར་བདོ་བ་ན། །བསྟན་བསྐྱུང་རྒྱ་མཆོར་བཀའ་བསྒྲོས་གཉེར་གཏང་
པས། །ཐུ་སྒྲིགས་འབྱུང་པའི་(༡༧)གདུག་རྩལ་རབ་ཞི་ནས། །བདེ་བའི་སྤང་བ་སྦྱལ་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། །འབྲོག་རི་ཆེན་པོར་རྒྱལ་བའི་སྐྱུ་གདུང་ལ། །བསམ་ཡས་མཆོད་སྒྲིན་
རྒྱ་མཆོས་མངོན་མཆོད་པས། །སྒྲུ་མ་ཡི་དམ་དགྱིལ་འཁོར་སྒྲ་ཆོགས་དང་། །ཐུགས་ཡིད་
གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ལྷ་མིའི་འགྲོ་བ་སྐྱལ་ལྡན་གངས་མེད་ལ། །བྱུ་
པའི་གནས་དེར་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཆོ། །སྒོ་བཟང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་འཁོར་བཅས་
གྱིས། །ནམ་མཁའ་གང་བར་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
མཆོའི་མཐར་མོན་ཏེ། །རྒྱ་འབྱུལ་མངོན་ཤེས་ཡོངས་ལ་དབང་འབྱོར་ཡང་། །བཀའ་གདམས་
ནམ་ཐར་གཙང་མ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར། །སྤྲས་པའི་བརྒྱལ་ཁུགས་བཟུང་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །རབ་དགའ་དག་དང་མཚུངས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ། །དམ་ཆོས་བདུད་ཅིའི་ཐ་མ་
ལེགས་སྦྱལ་ཏེ། །སྒྲར་ཡང་སྟན་རྒྱུད་མན་ངག་འདི་ཉིད་ལ། །བདག་པོ་འབྱུང་ཞེས་གསུང་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །རྩོམ་པའི་ལུས་ཀྱི་མགྱིན་པའི་འཁོར་ལའི་ནང་། །རྩ་ཁམས་དག་པ་
གསུང་གི་དོན་ལྡིང་ལ། །ཨ་ཡིག་དོན་གྱིས་འགྲོ་བ་སྒྲིན་མཛད་པའི། །རྒྱུང་སེམས་དབང་གྱུར་
ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །འཆི་བ་ཆོས་(༤༥)སྐྱའི་ནལ་འབྱོར་གཞོན་ཏུ་མཆོག་འོད་
གསལ་མ་མའི་པང་པར་ཁུགས་པ་ན། །དཀར་གསལ་སྒྲ་བ་རྒྱས་འདྲའི་བཞིན་རས་
གྱིས། །འགྲོ་བའི་གདུང་བ་སེལ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །རྒྱ་ཡི་དོན་ལྡིང་པའི་དག་བྱེད་
གྱིས། །ཐ་མལ་བར་དོའི་བྱི་མ་བཀྲས་པ་ན། །མཆོན་དཔེ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་ལང་ཆོ་
ཅན། །འོངས་སྒྱུད་རྩོགས་སྐྱབས་སྒྲིས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཉོན་མོངས་བདུད་བཞིའི་
གཡུལ་ལས་ནམ་རྒྱལ་བའི། །དཔའ་བོ་མཆོག་ལ་ཤ་རུས་མི་མངའ་ཡང་། །མ་འོངས་སྐྱེ་

བོའི་བསོད་ནམས་ཞིང་མཆོག་ཏུ། །ཐབས་ཀྱིས་རིང་བསྐལ་བཞག་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །(༥བ)དེ་ལྟར་བསྟོད་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་ཆོགས། །གང་ཞིག་མཆིས་དེ་
འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །མཆོན་ལྡན་དགེ་བའི་བཞེས་ཀྱིས་རྗེས་བཟུང་ནས། །བཀའ་བཞིན་
སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་སྦྱར་བྱེད་ཤོག །དེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་དག་ལྟ་བུ་དང་། །རིམ་གཉིས་
ཟབ་མོའི་ཉམས་ལེན་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། །ཆོ་གཅིག་ཉིད་ལ་རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་དང་། །ཐུགས་ཡིད་
གཅིག་ཏུ་འབྲས་པར་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབས། །བདག་གི་སྒྲ་མ་རྗེ་བཙུན་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །བདག་
དང་བདག་འབྲའི་འགྲོ་ལ་བརྟེན་དགོངས་ལ། །བདག་པས་གཞན་གཅིས་འབྲོངས་པའི་ཐུགས་
རྗེ་ཡིས། །བདག་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་སྦྱལ་སྦྱ་སྟོན། །ཐུབ་བསྟན་ཉིན་བྱེད་ཀྱབ་རིའི་རྩེ་ལ་
ཕྱོགས། །དཔྱ་ཁོད་འབྱུང་པོའི་བྱ་ཆོགས་ཅི་དགར་རྒྱ། །བསམ་ངན་ལོག་སྟོད་ཀྱིས་ཁེངས་
བོད་ལུལ་འདིར། །སྒྲོ་གཏད་ཐུབ་པའི་སྒྲ་མ་བྱེད་ལས་མེད། །དེས་ན་བཀའ་བྱིན་གསུམ་ལྡན་
སྒྲ་མ་རྗེ། །ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའི་གོ་ཆ་ཆེར་བགོས་ཏེ། །ཉོན་མོངས་སྦྱིན་ཟ་འབར་བའི་
སྦྱིགས་དུས་འདིར། །འཇམ་མགོན་བསྟན་པ་སྤེལ་བྱིར་རིངས་པར་བྱོན། །སྦྱར་མཛད་མགོན་
དང་དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ། །འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱག་རྣམ་མང་ཐོས་པའི་སྤྲས། །རྗེ་བཙུན་
སྒྲ་མའི་བཀའ་སྤྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བདག་གི་རེ་འབྲས་འབྲུབ་པའི་(༡༠ན)བྱ་ཤེས་
སྟོལ། ། ། །ཅེས་པ་རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་དམ་པ་བཀའ་བྱིན་གསུམ་ལྡན་ཁྱབ་བདག་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཡོངས་འཛིན་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་པཱཱི་ཏ་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཕྱོགས་སྦྱིགས་རྩོམ་པའི་སྐབས་གང་གི་
རྟོགས་བརྗོད་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ཐོབ་སྟེ། །ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་སྟོན་པ་གསོལ་བ་འདེབས་
པ་ཐུབ་བསྟན་མཛེས་པའི་བསྟོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། །ཡལ་ཀྱའི་དགེ་སྟོང་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་
སྦྱར་བའི་ཡེ་གེ་པ་ནི་ཉེ་འཁོར་པ་གསོལ་དཔོན་རྗེ་བྱང་དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མཆོན་ནོ། །

།ཐུག་དཔེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མ་དཔེ་ནི་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤངས་ཆོགས་ཆེན་ཡང་ཐོག་གནས་བཙུ་ལྟ་ཁང་
ནང་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་དཔེ་རྟེན་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྦྱིགས་པ་ཡིན། །

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང་། །
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱུང་ཤོག །

ཅེས་བའདི་ཡང་དེད་དུས་ཡིད་སྐྱབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྒྱུམས་པའི་སྒྲ་སྟེའི་ཕྱིག་སྟོན་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་
ཆོས་ལུན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྤང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་
པར་བྱས། ཕྱིགས་དང་ཕྱིགས་ན་རྒྱལ་ཕན་མཆོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གཞོན་འཆོ་གྲ་གྱུའི་སྦྱར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་
དར་བ་སོགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་ལྷ་བདོའི་རྒྱད་ཆོགས་མཆོ་ལྟར་བརྟོག་པ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱིགས་པོད་
ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སྤར་ཡང་ལྷ་བཞེན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་
དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། ནམ་འདྲན་
ལྷ་སྟེང་རིང་ལུགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕམ་ལུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་
གྲུབ་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འཁྱུར་གང་ལའང་སྤར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྟེན་སྟོན་ཆོག་
ཏུ་ལྷ་གྱུའི་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྲོ་བ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤར་བཤོ། །དགེའོ། །

པོད་ཀ་པའི་སྒྲུང་ཆ།

སྒྲིའི་དབ་སྒྲེང་བླུག་ཅུ་པ།

རྣམ་གྲུབ་བསྟན་པར་འཕེལ།

རྣམ་རྒྱལ་གྲ་ཚང་པཀ་བདེ་ལེགས་བཤད་མིང་།

